

Ærkebiskop
HENRIK REUTERDAHL
1795—1870

**CHRISTIAN MOLBECHS
BREVVEKSLING**

CHRISTIAN MOLBECHS BREVVEKSLING

MED SVENSKE FORFATTERE OG
VIDENSKABSMÆND

UDGIVET AF
DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURELSKAB

ROSENKILDE OG BAGGER
KØBENHAVN

C. W. K. GLEERUP
LUND

1956

CHRISTIAN MOLBECHS BREVVEKSLING

MED SVENSKE FORFATTERE OG
VIDENSKABSMÆND

VED
MORTEN BORUP

II
1825-1846

C.W. K. GLEERUP
LUND

ROSENKILDE OG BAGGER
KØBENHAVN

1956

Udgivet med støtte fra
HUMANISTISKA FONDEN
CARLSBERGFONDET
STATENS ALMINDELIGE VIDENSKABSFOND
under tilsyn af
JØRGEN GLAHDER

COPYRIGHT 1956 BY
DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURELSKAB, COPENHAGEN
PRINTED IN DENMARK, FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI

II

1825-1846

Redelige Vän!

Din vänskapliga hågkomst af mig, gör att jag alltid hos dig står i tacksamhetsskuld, och jag tager i dag till pennan i afsigt att afbörda mig denna, dels
5 för presenten af ditt ÅminnelseTal öfver Moldenhauer — det jag vid början af hösten bekom och med innerligt nöje några gånger genomläst — dels för ditt sista Bref, af hvilket jag med särdeles nöje erfor din befordran. Af hjertat lyckönskar jag dig också till den behagliga ställning att hafva till din närmaste Förman så väl en gammal vän som en för sin plats kunnig och skicklig man —
10 en lycka den jag måste sakna. Ty äfven de blidaste i sina omdömen, NB så vida de förstå saken, måste väl medge att Wallmark är den sämsta Bibliothekarie som i hela Christenheten funnits eller kan finnas. Ett bevis derpå, utom så många andra, är att han låtit ett sådant tillfälle, som den Moldenhauerska Auctionen i Köpenhamn gå sig ur händerna, utan att göra anstalt
15 att från den skaffa Bibliotheket någon förökelse, heldst som det tripplerade anslaget till härvarande Kgl. Bibliothekets fond, som Ständerna beviljat, satt honom i tillfälle dertill. Deremot måtte det förefalla Danmarks Litterateurer — sedan länge vanda vid en så magnanim frikostighet från Regeringens sida — besynnerligt, att se indragningar vidtagas af anslag för vetenskapliga institu-
20 tioner. Skada att det stora och sköna Kgl. Bibliotheket i Köpenhamn också deraf skulle lida! Dock om, utan tillgrepp af eder fond, de nya rummen för Bibliotheket blifva inredda, gifves väl till någon del ersättning för denna förlust. Emedlertid fattar jag ganska tydligt hvad besvär omflyttningen af en så stor Bokmassa, som den i Köpenhamns kgl. Bibliothek befintliga, måste
25 förorsaka dig och dina Kamrater. Bereder detta icke också olägenheter och anomalier i afseende på edert Katalogsarbete?

Ditt omdöme öfver Sergells Amor och Psyche — ehuru det väl icke aldeles i hela sitt artistiska värde kan uppfattas efter en förminskad copie, om också af Konstnärens egen hand — vill jag icke bestrida; men också har jag aldrig
30 trott, att Sergells Konstnärns värde bör afvägas efter detta, tillfälligtvis, messt berömda af hans arbeten. Vill man se hela vidden af hans djupa, manliga förmåga, skall man fästa sin blick vid Altarbilden i Adolph Fredriks Kyrka,

vid Cartesii Monument och vid Diomedes med Palladium: konstverk hvilka visserligen ingalunda vika undan för något af Canova, den jag — så vidt jag förmår att efter Gipsaftryck och trogna afbildningar med Grafstickeln bedöma honom — skulle vilja kalle en J. H. Voss ibland Sculptörer. — Deremot underskrifver jag aldeles ditt omdöme om Byström, som visserligen, mig vetterligt 5 åtminstone, ännu icke producerat något sant genialiskt och som endast kan få namn och anseende der, hvarest den allmänna smaken, emedan den icke känner något bättre, heldre vill kittlas af det sinligt vällustiga, än upplyftas och tjasas af det rent sköna.

Det gläder mig af innersta hjerta att vid de tillökningar du och Prof. Werlauf 10 tilltänka edert Bibliothek, I också återigen hafva fästat uppmärksamheten vid svenska Litteraturen, och jag skall mycket gerna, samt med första meddela dig en förteckning på det förnämsta den under de båda sista åren frambragt, neml. i Originaler — ty fabriksmessigt utförda översättningar af allmänt bekanta tyska, franska eller engelska skrifter kunna icke vara för en icke- 15 svensk af stort interesse. Du skall visserligen märka att svenska jorden icke är bördigare i intellectuellt än i fysiskt afseende, men likaså skall du medgifva att vår production äfven i detta afseende tilltagit och i synnerhet att de alster som framkommit äro af en helt annan och bättre halt, än de, hvilka voro vanliga vid den tiden du besökte oss. Att denna förteckning icke nu med- 20 följer måste jag bedja dig ursägta, ty min tid har icke tillåtit mig att ännu uppsätta den. Du skall neml. veta att jag är syselsatt med utarbetandet af en Philosophiens Historia — af hvilken redan tryckningen är börjad — som skall blifva ein Versuch meine Landsleute zum verstehen zu zwin- 25 gen, och som i ett hos oss ovanligt antal af Subscribenter blifvit med synnerlig välvilja mottaget. Jag ville gerna göra mitt verk temmeligen fullständigt, men ty värr! döljer en tjock slöja för mig den philosophiska delen af Danmarks Litteratur. Jag känner Treschow, men dermed är det slut — ty Steffens måste väl föras mera till det litterata Tyskland än till Danmark. — För några år sedan såg jag i dansk LitteraturTidende en notis om att Professor Sibbern 30 hade utgifvit eller ämnade utgifva en Psychologi, ur hvilken meddelades några Æsthetiken egentligen rörande utdrag som mycket intresserade mig. Om jag visste någon möjlighet att få detta arbete liksom andra detaljerade notiser om Philosophiens bearbetande i Danmark — men snart, mycket snart! — så skulle jag verkligen anse det som en af mitt lifts lyckligaste händelser. 35

Af den Danska RimChrönikan hafva vi här på Kgl. Bibliotheket intet tryckt exemplar, men deremot en Handskrift, en Codex chartaceus nitidissimus i stor regal folio. I stället för Titelblad läses på första Bladets 1^a sida: Denne Bog hör mig Karre Schram sallige Lauritz Brockenhussis thill Egeskou thill, och haffuer jeg sielff ladit binde och schriffuen 40

same Bog korteligen befattet om alle Kongernis Historier met deris affmalling for Ihukommellis skiuldt. Under denna anteckning ett utklippt och påklistradt träschnitt, föreställande danska Riksvapnet. Äfven på detta samma blads 2^a sida ett annat påklistradt träschnitt föreställande 5 ett fältslag eller ett Tornerspel. Framför hvarje Konungs rimade lefvernes-historia förekommer, på ett särskildt blad, Konungens, med vattfärger och i hel figur tecknade bild, samt alltid öfver denna, antydande Öfverskrifter. Så t. ex. öfver den första: Homlle Dans Fader: wor en Domere och öfver den sista: Frederick 2 Christians sön. Äfven öfver Lefvernesbeskrif- 10 ningarne äro röda öfverskrifter, och under dem alltid en, med rödt bläck skrifven, förteckning öfver de länder hvarje Konung beherrsstat. Handskriften är med yttersta noggranhet och omsorg utförd. Alla Initialer målade. Här och der har en yngre och vårdslösare hand antecknat några upplysningar och tillägg. — Vid slutet äro inhäftade fyra tryckta Tabeller med Titel: Fire 15 Taffler eller stam Register: om Danmarckis oc Norgis Konger ordentlig som her effterfølger beskreffne. Om något tryckt exemplar för mig varit att tillgå, skulle jag dermed jemnfördt denna handskrift och derur antecknat möjliga Varianter. För att dock på något sätt ge dig anledning att bedöma Handskriftens värde, vill jag meddela dig afskrift af en fullständig 20 lefvernesbeskrifning.

Gorm den Gamble

Ieg paste ey paa det kom mig dyre
 Det som ieg kaaste paa Euentyre.
 Sielsamt oc wunderlige ting
 25 Lod ieg vdspörge blandt Folck omkring
 Ieg sieglet sielff til Biarne Land.
 Oc møgit wunderligt der fand,
 Siden kom ieg i mening fast
 Att Siælen leffuede dog hiertet brast.
 30 Ieg døde der Torkild sagde mig suar
 Att min Gud itt spøgelse waar.
 Waar en Konge offuer Danmark.

Skulle du efter detta tycka det vara dig af något gagn att få närmare notiser om denna Codex, så skrif mig blott två eller tre ord derom. —

35 Det var besynnerligt, då Deichmann hade öfvervägande fordran hos Thomasson, att han icke i rättan tid, eller vid Proclaman sig anmälte, så som Bonnier gjorde. Genom försummande af detta har Deichmann förlorat all talan, i annat fall hade han kunnat erhålla igen hvarenda af sina Böcker. Men har Deichmann

icke anmeldt sin fordran, så har deremot det icke försummats att anmäla den fordran Thomassonska Massan har af Gyldendalske Bokhandeln. Och då nu mera, jemte mig, en annan Curator blifvit vald, som i att genast vidtaga de strängaste utvägar, vill visa sitt nit, så har Deichmann äfven så väl som en Stentryckare i Köpenhamn vid namn Loose att, då de icke dessförutan betalt 5 sina Räkningar, vänta en lagsökning. Det är redan beslutit att svenska Consuln skall derom tillskrifvas.

Händelsen wille att Gumælius allt sedan straxt efter nyåret varit här i Stockholm. Jag kunde alltså genast tillställa honom ditt Bref med Bilagor, och följer härhos från honom derå ett provisoriskt svar. — Deremot måste jag 10 bedja dig vara god och återställa till Rask närlagde mig af Hallenberg lemnade Subscriptionslista.

Innan jag slutar, måste jag, i anledning af din önskan att erfara hvilka danska Mscter å kgl. Bibliotheket finnas, nämna att vi ega en dansk öfversättning af den svenska RimChrönikan. — Är tillvarelsen af ett sådant gammalt 15 danskt SpråkDocument dig tillföre bekant? — Vidare hafva vi en Samling af Författningar och Kongliga Resolutioner och Domar rörande Norrignes Städer, besynnerligen Bergen, tillhopabragte i en Codex af en Børge Rosen-crantz. —

Din beständigt tillgifne Vän 20
L. Hammarsköld.

124. Til P. D. A. Atterbom.

Søndag Morgen 10. Jul. 1825.

Kiæreste Atterbom,

Det er mig saa usigelig behageligt, at vide Dig her saa nær, at jeg sikkerlig selv ilede hen til Dig for mundtlig at sige Dig det, dersom jeg ikke uheldigviis i 25 denne Tid var intet mindre end frisk, og af den Aarsag maa blive hiemme i Formiddag for at bruge Medicin. Jeg benytter mig da i det mindste af dette Middel, for ogsaa derved at gientage, hvor glædelig en Overtaskelse det var mig, efter 13 Aars Mellemtid at omfavne Dig her i mit Hiem, og at see Dig igien i eet og alt uforandret den samme — uforandret ogsaa i Redelighed, 30 Hiertelighed og Elskværdighed.

Men ikke blot for at sige Dig dette, skriver jeg disse Linier; ogsaa for at bede Dig, endeligen at gjøre Alt muligt for at indrette det saaledes, at vi to allene kunde i Morgen Eftermiddag gaee ud til Frederiksberg, der besøge min Kone, min Søn og hendes Familie, og ret nyde — som jeg troer giensidigen — 35 en lykkelig Aften ved uforstyrret at kunne tale om vort fordums Samliv i Sverrige, og om vore mange Fata, siden vi 1812 skiltes ad i Upsala. De andre to Herrer, som jeg endnu ikke kiender personlig, vil det være mig kiært og

behageligt ellers at samles med; men jeg ønskede usigelig gjerne, at nyde uforstyrret den inderlige Glæde, som Dit Selskab en heel Aften i en fortrolig Kreds, og ved Vandringen did ud og tilbage, vilde skienke mig. Du kan ogsaa meget vel, naar Du forud indretter Dig derpaa, og siger det til Nyerup, naar Du

5 kommer til ham i Morgen Middag, lave det saa, at Du imellem 5 og 6 kan gaae fra ham og komme op til mig, som er paa Veien ud til Frederiksberg. — Jeg glæder mig til at modtage Dit Løfte herom i Morgen Formiddag paa Bibliotheket; og melder Dig i Eftermiddag som en sikker Gæst hos min Kone til Morgen Aften.

10 Endvidere vilde jeg bede Dig, i Selskab med DHrr. Geijer og Schröder at tilbringe Tirsdag Aften her hiemme hos mig, i Selskab med et Par Venner, og tage til Takke med en god og venlig Villie, i Stedet for splendid Beværtning. Herom ønskedes, om muligt et Par skriftlige Ord til Svar, enten i Formiddag eller i Morgen tidlig — hvis Du ikke hændelsesviis Selv skulde gaae

15 her forbi i Formiddag.

Min forbindtligste Hilsen til dHrr S. og G.

Din
af Hiertet hengivne
C. Molbech.

20 125. *Fra P. D. A. Atterbom.*

(Köpenhamn) Söndag Morgon, d. 12 Juli 1825.

Tusenfaldig tack, min redlige Broder Molbech, för Dina vänskapsfulla bjudningar: så väl för den särskilda till mig, som för den gemensamma till mig, Geijer och Schröder. Jag skall kl. 6 i morgon afton gå från Nyerup till Dig — för att göra Dig sällskap till Fredriksberg; — och Geijer och Schröder

25 komma med mig till Dig i öfvermorgon (Tisdag) afton. Din Budhärare väntar, och jag är sysselsatt med att skrifva ett bref till min fäst mö; alltså håll till godo denna gång med dessa få rader!

Geijer och Schröder bedja helsa och tacka — Anmäl vår gemensamma helsing till din Maka, från Dina Svenska Vänner! — Geijer har redan genomläst

30 din bok mot Rask, och finner den ganska förnuftig.

Din trofaste
Atterbom.

126. *Til P. D. A. Atterbom.*

Gamle Kiøgegaard d. 25. Jul. 1825.

Kiæreste Atterbom,

35 Jeg har alt ofte beklaget og vil endnu mangan Gang i Fremtiden beklage, at et uheldigt Tilfælde skulde kun føre Dig til Kiøbenhavn for at lade mig i nogle faa og flygtige Øieblik nyde det kiære Giensyn af en elsket Ven efter

13 Aars Adskillelse, og derpaa atter rive os bort fra hinanden for — maaskee i vort hele Liv aldrig oftere at mødes. Denne Tanke var mig saa ubehagelig og sørgelig, at jeg gik flere Dage inden jeg kunde bestemme mig til, efter en for længe siden giort Aftale, at reise i Torsdags med min Ven Prof. Viborg herud. Imidlertid sagde Schröder mig at han ventede Dig Onsdag Aften, og 5 jeg haabede saaledes Torsdag Formiddag endnu at kunne see Dig og byde Dig Farvel; ikke uden det Haab, at vi kunde havt den Fornøielse at nyde Dit Selskab om Middagen, da min Kone den Dag var inde i Byen. Men hos Schröder erfarede jeg om Morgenen, at Du endnu ei var kommen fra Sorøe, og saaledes maatte ethvert Haab opgives. Da jeg nu neppe tør gjøre mig noget 10 Haab om, at Du endnu skulde være i Kiøbenhavn, naar jeg i Slutningen af denne Uge kommer did tilbage fra en hastig Reise til Næstved og Sorøe — maa jeg paa denne høist ufuldkomne Maade her sige Dig mit Farvel, og takke Dig for den store og hiertelige Glæde det har givet mig at see Dig i mit Fædreland, og at gienfinde i Dig den samme troe, hiertelige, varme og elskværdige 15 Ven, som jeg kiendte i Sverrige for 13 Aar siden. — Min kiære Hanne beklager ikke mindre end jeg, at vi saa kort og saa sielden have seet Dig. Du vilde gjøre hende og hendes Familie en stor Glæde, om Du endnu en Aften vilde besøge dem. Med det samme kunde Du see over til Rahbek, hvis Studenter-Jubilæum Du gik glip af i Sorøe. 20

Jeg skal i dette Øieblik reise fra dette smukke Sted, hvor min ældste Søster Lovise er hos en Enkefrue Carlsen, som eier denne Herregaard, eller rettere hendes Søn, som er i Sorøe Skole. — Jeg maa derfor afbryde disse faa Linier, der kun saare svagt kunne sige Dig med hvor stort Savn og hvor varm en Kiærlighed jeg tænker paa en af mine dyrebarste Venner. Bring ogsaa Din elskede 25 Ebba min venligste Hilsen, og sig hende, at uden at kiende hende, maaskee ogsaa uden i mit Liv at see hende, vil hun som Din tilkommende Hustru være mig saare kiær og altid nærværende i mit Minde, som Du er det

hos

Din

troe og hiertelig hengivne

C. Molbech. 30

127. *Fra Lorenzo Hammar-sköld.*

Stockholm d. 3 Nov. 1825.

Broder Molbech!

Härmedelst sänder jag dig första Delen af min Philosophiens Historia, den 35 jag hoppas för dig skall hafva något värde, om du betraktar den som en gård af min oupphörligt fortfarande vänskap för dig. Med det samma beder jag dig också vara god och mottaga mina varmaste tacksägelser för din godhet

att skaffa mig Sibberns Psychologi och Afhandling om Elskov (å hvilka du dock icke uppgifvit prisen så att jag kan betala dem) och när tredje delen af min Historia utkommer, blir du i tillfälle att se huru jag begagnat dem.

5 Det är en synnerligen pueril och af dina motståndare, framför allt af den skrikande Isländaren Repp, oanständigt förd strid du har råkat uti. Jag förundrar mig öfver att du, med sådant alfvar blandat dig i den saken, då den naturligtvis måste bli utan alla följder. Att så totalt omändra rättskrifningen och införa nya Bokstäfver i ett Språk som redan har en utbildad Litteratur och
10 sina yppersta Författare i flere upplagor utgifna, dertill fordras andra Karlar, än en Grammatiker, som Rask, och de omogna Pojkarne, som utgifva den — åtminstone efter de första Numrarna att döma — magra Tidningen Lidskialf.

Interesserar dig ännu något svenska Litteraturen, så skall du visst icke
15 ogera höra, att den under loppet af detta nu snart tilländalöpande år framkommit med flere arbeten af högt och reellt värde, än under något af de föregående. Första Delen af Geijers Sveriges Häfder; 2^{ne} Delar af Höijers Skrifter; Tegnér's Frithiof; 2^{ne} Delar af Stagnelii Skrifter; 1^a Delen af Palmblads Geographiska Handbok och Boyes Riksdags Historia må deribland nämnas såsom
20 de förnämsta. Och i synnerhet måste hvarje Svensk med egen rörelse taga Stagnelii Skrifter i händerna, dels af glädje att äntligen hafva framför sig en Poet, som förtjenar denna benämning i ordets högsta bemärkelse, dels af sorg att han så tidigt blifvit oss undanryckt utan att få rikta vår Litteratur med flere Mästerstycken. Det är emedertid icke litet hvad han ändå, under
25 sin 30åra lefnad uträttat.

Huru går det för dig med upplagan af den danske RimChrönikan, och fick du någonsin min underrättelse om det Msct af densamma som vi ega å Kgl. Bibliotheket? Har du verkligen fått detta, så lär den underrättelsen icke
30 för dig innehållit något särdeles nytt, emedan du icke brytt dig om några vidare Notiser i afseende på denna Codex.

Jag begagnar nu det tillfälle som Capitain Thomsen erbjudit mig, att sända dig de hos mig kvarvarande Exemplaren af din sista Resa. De måtte väl komma dig säkert tillhanda.

Här går ett rykte, som egentligen är en förnyelse af ett redan i våras om-
35 taladt rykte, att med det första Svenskar, Danskar och Engelsmän gemensamt från Sveriges kust skulle draga i härad mot en gemensam fiende. Vet man i Köpenhamn något att säga härom?

Hvad gäller eller huru anses Hjorts Scotus Erigena i Köpenhamn? — Jag har ej ännu fått läsa denna Skrift, men skrifvit till Atterbom för att bekomma
40 den till låns. Atterbom och Schröder hade, i Somras, det nöjet, att få hälsa på

dig i din boning. De afundsvärde! Under tiden var jag dels sjelf sjuk, dels vakade vid mina barns sjukbädd. Herran bevarade dem dock, honom ske pris och tack! alla åt mig.

Din Vän

L. Hammarsköld. 5

128. Til Lorenzo Hammarsköld.

Kiøbenhavn. 28. April. 1826.

Kiære Hammarsköld,

Ved at begynde disse Linier, maa jeg gjøre en dobbelt Undskyldning: deels fordi Du i saa lang en Tid intet har hørt fra Din gamle Ven i Danmark; deels fordi det Brev, Du her modtager hverken bliver langt, eller faaer anden Interesse end den, Dit Venskab vil tillægge det. Du har erfaret, at i de sidste 3 Aar, eller siden jeg begyndte Udarbeidelsen af min danske Ordbog, har jeg i egentlig Forstand ophørt med al Brevskrivning — og det endnu mere af Nødvendighed, end af Utilbøielighed. Endnu et Aar (om det undes mig) vil i det mindste behøves, før dette, mine Kræfter og min Taalmodighed tærende 15 Arbeide naaer sin Ende; men det vil afløses af andre, næsten ligesaa mæisommelige, dog ikke ganske saa overvældende for Sindet.

Den første Gienstand for dette Brev er, paa det varmeste at anbefale Dig Overbringeren, en i den Gyldendalske Boghandling oplært ung Mand, Hr. Gleerup, der agter at nedsætte sig i Lund som Boghandler, opmuntret til og 20 bestyrket i dette Forsæt af mange Svenske. Hvad jeg, efter mit Kiendskab til ham, kan sige til hans Fordeel, har jeg sagt i et Slags Testimonium han har bedet mig om, som Bibliothekar og Kiender af Boghandelen. Jeg behøver derfor her ikke at udlade mig videre; og tilføier kun, at jeg kiender ham, ikke blot som en duelig Mand til hans Foretagende, men som et redeligt, retskaffent 25 og agtværdigt Menneske, af mere indvortes Gehalt, end hans yderst beskedne Udvortes forkynder. Han søger Forbindelser i Stockholm og Upsala; maatte han nu være heldig nok til at finde dem, som ere gode og solide!

Jeg takker Dig meget for Dit Brev af 3. Nov. f. A. og for den medfulgte 1ste Deel af Din Haandbog i Philos. Hist. Jeg beundrer Din mangesidige 30 Flid og Arbeidsomhed under saa megen Modgang, som Du har havt og saa lidet gunstige og opmuntrende Vilkaar. Hvor skulde det glæde mig, om jeg engang maatte høre, at en blidere Skiebne var oprunden for Dig, og at Du maatte have naaet en sikker Havn for Din øvrige Fremtid!

Jeg veed, Du vil deeltage i et betydeligt Uheld, som fra Helbredens Side 35 har rammet mig, og hvis Følger maaskee ville blive langvarige. Jeg har i Slutn. af Februar været saa uheldig at faae en Skade i mit høire Knæ (formodentlig vel et Slags Gigt) som, endskiøndt uden egentlig acut Smerte, dog

snart voxede til den Grad af Svækkelse i dette Ledemod, at jeg ikke mere kunde gaae, og for første Gang i mit Liv maatte holde mig en 7-8 Uger inde. At dette usædvanlige Liv ogsaa i øvrigt forstyrrede min Helbred — der i mangfoldige Aar har været vant til daglig Bevægelse i fri Luft — behøver
5 jeg ikke at tilføie. Vel er det nu noget bedre; men dog ikke anderledes, end at jeg kun med stor Besværlighed kan gaae op og ned ad Trapper; til Nød kan gaae op paa Bibliotheket naar Veiret er godt; men aldeles ikke, som det tilhører en Bibliothekar, bevæge mig i dets store Locale. Saaledes lammes da min Kraft og Virksomhed; og hvad Fremtiden i den Henseende vil bringe,
10 kan jeg endnu ei dømme om. At mit Humeur maa lide meget under disse Omstændigheder, er begribeligt. Hertil kommer endnu en stor Familiesorg, jeg har i min eneste Broders uheldige Forfatning. Dog har jeg den Trøst, at min Kone og mine Børn ere ved god Helbred. Jeg har to Sønner, hvoraf den ældste, der endnu ei er 5 Aar, gjør mig stor Fornøielse ved hans gode Udvikling. Han
15 læser ganske færdigt enhver dansk Bog, har Danmarks Geographie meget godt inde, og begynder at skrive. — Saameget de rebus domesticis.

Min Udg. af den danske Riimkrønike blev færdig 1825; og har jeg den Fornøielse, at det er en af de fra den typographiske Side bedst udstyrede Bøger, som i Danmark ere udkomne. Det gjør mig ondt, at jeg ikke havde
20 et Ex. at disponere over, som jeg kunde sende Dig. Du veed, Oplaget bestod kun (foruden 10 Ex. paa stort Papir) af 170 Exx. som alle vare borttagne ved Subskription. I Sverrige er subskriberet for Upsala Bibliothek, og Mag. Gumælius sammest. Grundtvig har begyndt en vidtløftig Undersøgelse i Aftenbladet, hvori han vil bevise, at Krøniken, som han vurderer overord-
25 dentligt høit, ikke har een, men mange Forfattere — en Mening, jeg i Fortalen havde erklæret mig imod. Jeg faaer neppe Tid, at indlade mig i denne Strids-Materie, som han i øvrigt har behandlet paa den mest humane og venskabelige Maade. — Din Efterretn. om et formeent Ms. af Riimkr. i det Stockholmske Bibl. har jeg rigtig modtaget, og omtalt i Fortalen. Men dette Ms. er ikke den
30 gamle danske Riimkrønike. Det er nogle korte danske Riim, forfattede i Frederik II. Tid til en Samling af de danske Kongers fingerede Portraiter. — Af vedlagte Prospectus vil Du see at jeg nu har foretaget mig Udgivelsen af et andet gammeldansk Sprogværk fra det XIII. Aarh. Ogsaa dette Foretagende har ved Subskription havt god Fremgang. Trykningen er begyndt, og Bogen,
35 haaber jeg, vil udkomme til Efteraaret.

Et Aftryk af Glossariet til Riimkr. hvoraf nogle faa Exp. særskilt trykkedes, følger hermed, for at Du dog kan see Bogens Udvertes. — Jeg erindrer ikke, om jeg i Fior sendte Dig det lille Skrift om den nysvenske Orthographie, som Rask vil indføre i Danmark, med en Fanatisme, hvorom Du og enhver
40 fornuftig Mand ikke kan gjøre Dig Forestilling. Skriftet følger nu hermed;

men den uendelig vidtløftige Strid, hvortil det i Bladene gav Anledning, kan jeg ikke sende. Skiøndt Rask ved denne Sag har gjort sig latterlig i den Grad, at hans Orthographie endog er bragt ind i to Theaterstykker, til Parterrets store Velbehag: fremturer han uafbrudt i sin Don-Quixotiske Rasen imod vor gamle Skrivemaade, og undseer sig ikke ved ogsaa i sin Retskriv-⁵ ningslære (som alt fylder 3 Hefter af det saakaldte Nordiske Oldskrifts-Selskabs Tidsskrift) at opvarte os med de haandgribeligste Usandheder i den danske Orthographies Historie. Han ligger nu i Strid med alle de lærde Selskaber, hvoraf han her er Medlem, da han med Magt vil tvinge disse (ligesom han har tvunget de islandske Faar, der udgiøre de egentlig virkende og ar-¹⁰ beidende Medlemmer i hiint Oldskrift-Selskab) til at optage hans Afhandlinger, trykte paa Svensk. Det er lykkedes ham med en af ham selv corrigeret Afh. i det Skand. Lit. Selskabs Skrifter, som skal være udkommen. Nogle anseete Medlemmer have desangaaende gjort en Motion, og der vil i et Møde i næste Uge formodentlig blive en heftig Debatte. Videnskabernes Selskab og det kgl.¹⁵ danske Selskab for Historie og Sprog, have derimod modsat sig Rasks Fordring. Formodentlig vil han nu intet lade trykke i disse Societeters Skrifter. Rasks Sancho Pansa, Hr. Repp er udvandret til Edinburgh. Han vilde før sin Afreise disputere for Magister-Graden, skrev en underlig Disputats de loquela, forsvarede den slet, og med en saa impertinent Grovhed imod de opponerende²⁰ Professorer (Prof. Møller som Decanus loe han af med en skingrende Latter, saaledes at Rector magnificus maatte reise sig og offentlig sætte ham i Rette) at efter megen Debatte i Consistoriet, blev Magister-Diplomet ham frakiendt af Universitets-Directionen.

Jeg har begyndt paa et palæographisk Arbeide over Skriften i danske Haand-²⁵ skrifter, hvortil den 1ste Kobberplade nu stikkes. Skulde det ei være muligt, fra Stockholm og Upsala at faae nogle gode og særdeles nøiagtig tegnede Fac-Similes af nogle af de ældste svenske Codices, fra Sec. XIII. og XIV? — en 4-6 Linier af hvert. Jeg vilde gierne til Sammenligning lade stikke nogle saadanne; og her have vi just ikke mange gamle svenske Codices; skiøndt dog nogle. —³⁰ Tør vi aldrig vente Dine længe lovede bibliograph. Noticer om danske Lov-Codices i det Stockholmske Bibliothek? — De vilde være baade Prof. Rosenvinge og mig yderst kiærkomne. Der trykkes nu paa 3die Bind af Rosenvinges ypperlige Udg. af vore gamle Love, hvilket Bind indeholder de gammeldanske Stadsretter.³⁵

Jeg beder mig erindret hos Venner i Stockholm; i det jeg henlever

Din bestandig hengivne

C. Molbech.

Hiorts Skrift om Scotus Erigena har jeg ikke læst; men veed, at det her har gjort liden eller ingen Lykke, da dets Tendents skal være fuld af Middelalde-⁴⁰

rens og af Baiersk Mysticisme. Hans Stridsskrifter mod den nu afd. Prof. Med. Howitz — et ypperligt Hoved, der i en svær philos. Strid forsvarede Determinismen imod Ørsted, Mynster og flere — skaffede ogsaa Hiort kun lidet Bifald. — Han er ogsaa gaaet glip af at blive Lector Philosophiæ i Sorøe, hvortil en Adjunkt Lütken nylig er udnævnt. — Naar Du skriver om Philosophien i Danmark, da løb i det mindste Nyerups Forfatter-Lexicon igiennem; og Du vil finde en ei ubetydelig philos. Literatur, foruden Sibberns Skrifter. Denne ellers gode Tænkter, men, efter min Mening, maadelige Forfatter, har nu reent trukket Philosophien (eller Tænkningen) ind i Troens Territorium. Hvad er al Philosophie, naar Tanken skal gaae i Ledebaand?

Saavidt jeg mindes, har Du tilforn klaget over, ei at have modtaget 2. Deel af min Reise i Frankrige og England, som jeg i sin Tid sendte Dig. Vilde Du ved Leilighed lade mig vide, om den ikke siden er kommen til Stede. Jeg kan maaskee i saa Fald skaffe Dig et Ex.

15 129. *Fra Lorenzo Hammarssköld.*

Stockholm d. 6 Maj 1826.

Broder Molbech!

Med Licentiaten Lindfors — en Finne, hvilken den lyckan är förunnad att få resa åt Köpenhamn — sänder jag dig nu 2^a Delen af Philosophiens Historia, den jag beder att du ville ställa på din Bokhylla, såsom en erinran af min upprigtiga och oafåtliga vänskap för dig. — Tryckningen af tredje delen af denna min Historia är redan börjad och ett stycke framskriden. Jag hade tänkt att med det att denna del bragtes till ett ungefär lika band med de båda föregående, kunna inrymma i den hela nyare Philosophien, men mitt ämne växer mig under händerna och jag torde nödgas stycka denne tredje del i två afdelningar, innan jag kan fullända teckningen af Philosophiens öden ända till denna dag. Hvad mig går till hjertat är att jag måste bli så högst ofullständig om Danmarks Philosopher, af hvilka jag, med undantag af Treschow och Sibbern, samt den på Tyska författande Tetens, icke känner någon, mera än till namnet.

Här är för närvarande allmännelig fröjd och glädje, i anledning af Kron-Prinsessans lyckliga nedkomst med en Prins. Det enda som hos mig och många andra något nedstämmer denna fröjd, är att han skall få ett Bourbon-namn och således ett lån från en Race som aldrig dugt till något inbringas i Sveriges Konungalängd. Dock de öden och skiften som vänta Riken, Stater och Prinsar har Gud i sin hand. Tiden är sådan att man i afseende på dem icke må bygga allt för säkr[a] eller allt för djerfva förhoppningar.

Råkar du Secretair Deichmann så säg honom att jag fått hans Räkning, den jag visserligen långt för detta skulle hafva betalt, om blott de från Con-

toiret skickat till mig och fordrat dessa penningar, eller jag visste hvar jag skulle finna den Handlande som fått anvisningen att mottaga betalningen. Mina Grosshandlar-Relationer må du veta, äro rent af inga och jag har således ganska svårt att veta hvar någon sådan bor, om han ej är en bland Stockholms messt kända, och det är icke fallet med den till hvilken jag nu blifvit visad. 5

Din

beständigt och upprigtigt

tillgifne

L. Hammarsköld.

130. *Fra Lorenzo Hammarsköld.*

Stockholm d. 25 Juni 1826. 10

Gamle redlige Vän!

Den bekantskap du förberedt och jag gjort med Hr Glerup var mig ganska interessant, i synnerhet som den medbragte mig närmare och hjerteligt interesserade underrättelser om dig, dina arbeten och ditt befinnande: ämnen hvilka för hela min inre varelse alltid förblifva af högsta vikt. Jag har derföre 15 upprigtigt att tacka dig för denna mig beredda bekantskap, liksom äfven för de så länge saknade och allt derföre i dubbelt mått kärkomna rader från din egen hand. — Hvad jag kunnat göra för Glerup, är ganska ringa och har egentligen bestått i, att intala honom att icke förlora modet för det, att det han önskar icke genast i ögonblicket han säger till derom, går i verket. Han önskar 20 blifva svensk undersåte och således att aflägga svensk Borgareed, men detta kan icke ske, enligt våra lagar, utan med två villkor: 1) att han förevisar sin ursprungliga Regerings tillåtelse till en sådan öfverflyttning och frigifvelse från den trohet till hvilken han hittills varit förpligtad; 2) att han först vistas i Sverige ett halft år, innan han aflägger svenska Borgareeden, för att göra 25 sig till sina seder och sina förhållanden bekant. Men detta hindrar honom icke att genast etablera bokhandel, under garantie och uppsigt af den Auctoritet, som har att besörja de juridiska angelägenheterna på den ort der han ämnar vistas. Detta torde du vara god och nämna för de Glerups Gynnare, som intressera sig för hans etablissement i Sverige. 30

Med innerligaste rörelse och deltagande underrättades jag, genom ditt bref, om din svåra åkomma i knät, som hindrar dig att gå och inskränker din rörlighet. Om också Litterateurens lif är mera stillasittande, är dock hvarje plågsam erinran om att han har en kropp eller en viss kroppsdel, för honom vida mera störande än för hvarje annan functionär i lifvet. Jag har vid slutet 35 af förliden vinter erfarit det, då en förfärlig, länge ihållande Tandverk, den jag i det dragiga Bibliotheket förvärfvat, hindrat mig betydligt i fulländandet af min Historia om Philosophien. Imedlertid är dock redan andra Afdelningen

utkommen — af hvilken jag skickat dig ett exemplar med en finsk Licentiat Lindfors — och ett betydligt stycke tryckt på den tredje, den jag dock torde bli nödsakad att dela sönder, då rikedom och vigten af de ämnen i den bör föredragas tvingar till vidlöftighet.

5 Mottag äfven min varma tacksägelse för skänken af Glossarium till den danska RimChrönikan. Det är en utmärkt vacker och god upplaga du af den har besörjt. Men hvarföre göra den så inskränkt, att endast Subscribenter af den kunna få exemplar? Jag kan icke förstå annat, än att du nödvändigt på en så ringa upplaga skall göra förlust, då åter, så snart Subscribenterne
10 betala upplagan, du borde kunna något påräkna för de dessutom försäljbara exemplaren. Som härvarande Kgl. Bibliothek icke kom att subscribera, så, i fall det ej kan lyckas Glerup att skaffa ett exemplar, nödgas det sakna detta för nordiska språkforskningen så viktiga verk. Att det ej måtte gå Svenska LäkareSällskapet likaledes med Harpestrengs gamla Läkarebok, beder jag dig,
15 å Sällskapets vägnar, anteckna det såsom Subscribent.

För din nordiska Palæographi intresserar jag mig på det aldra högsta och skall göra allt mitt till, för att härifrån skaffa dig bidrag dertill. Min äldste Son — hvilken i höst första gången skall såsom Student afgå till Upsala —
20 tecknar icke illa och honom har jag befallt att calquera af några Skriftprofver åt dig, och skall jag, så godt jag kan, söka att välja dessa från olika perioder. Säkerligen skola dessa bevisa, att Rask uppgjort sig en lika vidunderlig teori för svensk som för dansk skrift. Så mycket jag beundrat Rasks flit och förundransvärda färdighet att lära språk, har jag dock alltid ansett honom sakna omdöme; men dessa hans sednaste Rättskrifningsfugter bevisa att han nu
25 mera med stora steg inclinerar till ren Galenskap. Troligen hafva väl ett för tidigt förvärfvat beröm och ett för stort antal beundrare förskämt honom, och inbillat honom, att han vore ett allsmägtigt SpråkGenie, som icke behöfde mera än säga: så eller så faller det mig in att det bör vara, för att det skulle blifva så. Och dessa infällen kunna blifva huru orimliga som heldst, då det
30 icke hos honom finnes hvarken någon historisk, filosofisk eller æsthetisk disciplin, att hålla hans underliga hugskott tillbaka. Detta sökte jag, förliden höstas, att utveckla i ett Bref till Nyerup, som syntes mycket böjd för den Raskiska Å-graphien. Han har derpå mig icke ett ord svarat.

Jag blyges verkligen för att jag icke långt för detta tillställt dig den be-
35 gärda Beskrifningen öfver de danske här befintlige LagCodices, och jag har intet annat till min ursäkt att anföra, än att mina andra göromål, till en stor del commenderade af omständigheterna och behofven, icke lemnat mig ännu ledighet att fullända detta värf, hvilket icke kan utföras i fläng. Imedlertid för att visa dig, att god vilja icke felas mig, att äfven i detta fall vara dig till
40 viljes, må jag nämna, i anledning af en din för längesedan gjorda efterfrågan,

att jag hos Professor Liljegren sett ett Bref, dateradt Friedrichsburg d. 26, 27 eller 29 — den sednare Ziffran är otydlig — Januari 1632, med utanskrift: Dem Edlen, vnserrn besonder lieben Herrn Achatio Tott, Rittern, des Königs vnd der Reiche zu Schweden Rahtt, auch bestalter General, vber die Cavallerie, undertecknad Christian. 5
Brefvet är vidare försedt med en Bilaga och ett Postscriptum också under-
tecknad Christian. Det är försegladt med Kgl. danska RiksSigillet.

En af Danmarks yngre Författare, som synnerligen intresserar mig, är Sibbern. Jag underskrifver din anmärkning att han understundom icke är lycklig Stylist, i synnerhet är hans föredrag i Afhandlingen om Elskov och 10 i den om Erkjendelse synnerligen tung och diffuse; hvaremot jag tycker att han i sin Psychologi (ett litet mästestycke efter mitt sätt att se) har ett ganska rent och godt dogmatiskt framställningssätt och Gabrielis efterladte Breve tycker jag, äfven till Stylen, vara förträffliga: ett tycke, som alla mina litterära vänner här dela, hos hvilka denna djupt kända bok gjort 15 en stor lycka. — För öfrigt divergerar jag, så till vida, i filosofisk öfvertygelse, från den förträfflige Sibbern, att jag anser den slags TrosPhilosophi, för hvilken han röjer mycken tillböjlighet, icke allenast såsom i grund falsk, varande i sig sjelf blott en förslöjad Skepsis, utan den skadligaste af alla speculativiska afvägar. Philosophiens Historia och de sednare NeoPlatoni- 20 kernas exempel hafva derom förvissat mig.

Nu har vår vän Atterbom landat på egtenskapets LycksalighetsÖ. Den 20de dennes lärer han stått Brudgum med Fröken Ekenstam. Få se om ej han nu snart blifver Professor; ty Professor Biberg i Upsala har blifvit tokig så att han icke troligen mera kan förestå sitt ämbete. Med anledning deraf 25 säges det att Grubbe ärnar söka transport till ethiska Professionen och så lemna den theoretiskt-philosophiska åt Atterbom, som dock, till dess att Biberg dör eller hinner få emeritilön, icke kan komma att njuta mera än en tredjedel af fulla Professorsinkomster. —

Här har en tid bort åt varit stor glädje, mångahanda festiviteter och tal- 30 rika nådebevisningar i anledning af Hertigens af Skåne födelse. Äfven jag har, som vi här ordspråkvis säga, fått en släng af slevven, bestående i Kgl. Bibliothekarie-titel, som kostat mig lösen af en dyr Fullmagt, på en tid då jag icke är utan förlägenhet, med anledning af nödvändigheten att utrusta min äldste Son till hans Universitetsfärd och hans underhåll der. Men Gud, 35 som på ett besynnerligt och ofta nästan omedelbart sätt, hjälpt mig öfver detta livvets precipiser, är väl äfven nådig emot mig också denna gången och lemna mig icke utan bistånd.

Din

af hjertat tillgifne Vän

L. Hammarsköld. 40

131. Til Lorenzo Hammarusköld.

Kiøbenhavn den 9. Sept. 1826.

Kiære Ven,

Ved Hr. Gleerup har jeg havt den Fornøielse i sin Tid at modtage Din venskabelige Skrivelse af 25. Jun. Jeg takker Dig for den hiertelige Deeltagelse med min Knæsygdom, som Du deri yttre; og finder i samme et Beviis mere paa den, uagtet saamange Aars Adskillelse, uforandrede venskabelige Følelse, hvormed Du erindrer mig og omfatter min hele Existent. Det er og kan ikke andet end være mig en kiær og glad Tanke, at en Ven, som 100 Miles Afstand fierner mig fra, og som jeg i 14 Aar ikke saae, stedse vedbliver at skienke mig en lige varm Deeltagelse. Det kan fornøie Dig noget at erfare, at hiint mig saa ubehagelige Tilfælde i det mindste i Sommer, uagtet al den Svækkelse, som en meer end Vestindisk Hede har medført for min Constitution, der i det Hele ikke godt taaler stærk Varme, dog ei er blevet værre; men, tværtimod i den sildigere Tid synes at aftage noget. En Landreise i Julii Maaned — kun alt for kort — var mig ret velgiørende; men mere endnu Søbadene, og den meste Virkning troer jeg, at et Dryppebad har, som jeg af og til anvender paa den lidende Deel, i en betydelig Høide. Dette har dog den store Uleilighed at jeg ikke kan bruge det før Kl. 12-1 om Natten, naar al den øvrige Verden i Huset, hvor jeg boer, er gaaet til Hvile; hvilket just ikke er tienligt for min Sundhed, og forvolder, at jeg sieldnere bruger dette Bad, end det kunde være gavnligt. Jeg gaaer bedre, end i Foraaret; men Knæet er endnu stedse saa svagt, at jeg ikke taaler at staae, og derfor idelig hindres i mine Forretninger paa Bibliotheket, hvor man, uden at kunne staae, med Lethed gaae op og ned ad Trapper, med lige Lethed bevæge sig frem og tilbage i en Længde af flere 100 Alen, taale Hede og qvalm Luft om Sommeren, Kulde og ødelæggende Træk om Vinteren — ikke som Bibliothekar kan være å son aise. — Nu er det ret godt, at det med de nye Bygninger og Indretninger ved Bibl. gaaer saa langsomt. I Sommer er først den nye, store og meget smagfulde Læsesal bleven færdig. Indretningen af Bibliothekssalene, som kun er begyndt, vil i det allermindste medtage 2-3 Aar, efter et lignende Tidsforhold. — Imidlertid er i min Fødeby Sorø opstaaet en heel Pragtbygning for det restaurerede, med en lærd Skole forenede Academie, (omtrent svarende til Gymnasierne i Sverrige) som alt i 3 Aar har været i Virksomhed; men kun i et Interimslocale. Den nye Bygning og Stiftelse selv skal i Kongens og Hoffets Overværelse Solenniter indvies i næste Maaned. Skiøndt født i Sorø — et paa en Maade klassisk Sted i mit Fædreland, som Absalons Yndlingssted, i hvis Omegn hans berømte Slægt og han selv havde sin Hiemstavn — har jeg dog ingen ret Glæde af hiin Stiftelses Fornøielse; fordi jeg finder, man anlægger det hele med en Ødselhed og Luxus, som Tidens Vilkaar giøre dobbelt urimelig. Vel

er Sorøe en meget rig Stiftelse — i dette Øieblik meget rigere end Kiøbenhavns Universitet; men langt hellere maatte Sorøes Overflødighed anvendes som Hielpefond til dette Universitet, end ødes paa kostbare Bygninger i fyrstelig Stil, hvor 64 Drengs skulle opdrages med en Bekostning af meer end 20,000 Rdlr. aarligen. Vel hedder det: at videnskabelige Indretninger og Anlæg, ⁵ og deres Brug ikke maa beregnes efter en blot pecuniar Maalestok. Men Ødselhed er og bliver Ødselhed, og ved fornuftig Sparsomhed have selv Videnskaberne aldrig befundet sig ilde. Heller ikke har Kiøbenhavns Universitet mindre floreret, fordi en stor Deel af dets Bygninger endnu siden Bombardementet 1807 ligge i Ruiner. 10

Du vil af denne Expectoration, som i et Brev til Dig er lidet paa sit Sted, kunne slutte, hvormeget de Sorøeske Sager ligge mig paa Hierte; og sandelig, det er en ingen ringe Gienstand for en dansk Patriot, hvorledes man anvender den rigeste videnskabelige Stiftelses Midler i Danmark.

Nu, en anden Sag, der ogsaa ligger mig meget nær, og en Tid lang har be- ¹⁵ skæftiget mig i de faa Øieblik, hvori jeg kan løsrive mig fra andre Sysler, er det nye Tidsskrift, jeg speculerer paa at udgive — et Forsæt, jeg i endeel Aar har havt, og som vel især min idelig ligesom stigende Trang til Aandsarbeide, og en ved min Sygelighed i Aar fremkaldt Sindsstemning, der gjør mig saadanne Arbeider endnu meer end ellers til Nødvendighed, har modnet ²⁰ hos mig. Det kommer kun an paa, om Publicum paa den ene Side, og Videnskabsmænd og Forfattere i Danmark paa den anden, ville understøtte dette Foretagende saaledes, at det kan faae nogen Bestand og Varighed. Om Planen for dette Tidsskrift behøver jeg ikke at sige Dig videre, end hvad den trykte Prospectus alt indeholder. At jeg ønskede at give dette Tidsskrift, vel ikke ²⁵ en skandinavisk Aand og Tone à la Høst, men dog et Slags fælles Interesse for Læsere i de tre Riger: vil ogsaa Planen lære. Jeg veed ikke, hvorvidt dette vil lykkes, og kan ei engang gjøre mig nogen bestemt Forestilling om, hvad Modtagelse et saadant Tidsskrift vil møde i Danmark. Naar et Par Hefter ere udkomne, vil man bedst kunne skønne om, hvad Skikkelse Journalen ³⁰ vil faae; og muligt kunde det jo være, at Du selv fandt et eller andet Bidrag at meddele til samme. Skulde min Prospectus i Stockholm finde Subskribenter, kunde disse enten opgives til mig selv, eller til Boghandler Gleerup i Lund. Dog kunde Du, hvis Du selv erholdt nogle Subskribenter, helst tilsende mig samme med Vedkommendes sikke Adresse i Stockholm. At den i Prospectus ³⁵ angivne Fordeel for Samlere ogsaa gielder for Sverrige, er naturligt; men lige saa naturligt, at Forlæggeren ved Subskribenter forstaaer sikke og betalende. — Det gjør mig ondt, at det Kongel. Bibliothek i Stockholm ikke fik noget Ex. af Riimkrøniken, som jeg dog ønskede, maatte findes der, ligesaa vel som den er kommen til Upsala Bibl. Harpestrengs Lægebog (skiøndt i et ⁴⁰

noget større Oplag af 220 Ex.) er ligeledes for længe siden optaget ved Subscription. Dog kunde det vel være muligt at faae et Ex. ved en herværende Boghandler. Med min Udg. af den gammeldanske Bibeloversættelse fra XV. Sec. er det hidtil ikke gaaet saa opmuntrende. Dog haaber jeg vel, dette Foretagende vil komme i Stand; maaskee med Tilhielp af nogen offentlig Understøttelse. Jeg formoder, allerede at have tilsendt Dig den trykte Prospectus over dette, for nordisk Sproggrandskning og Sproghistorie vigtige Arbeide.

Endelig maa jeg endnu omtale den nordiske Palæographie, hvorfor Du i Dit Brev interesserer Dig, og takke Dig for den Godhed, at Du ved Din Søns Hielp vilde skaffe mig gamle svenske Skriftprøver aftegnede. Det vilde især interessere mig meget at see saadanne af de ældste og bedst bekiendte svenske Codices, (ogsaa ønskedes at vide, fra hvilken Alder Diplomer i det svenske Sprog begynde.) Men jeg maa bemærke, at naar saadanne Tegninger ikke gøres i den høieste Fuldkommenhed (og dette er intet let Arbeide for en deri ikke øvet Haand) tabe de næsten ganske deres Værdi og Brugbarhed. — Stikningen af danske Skriftprøver er endnu ei begyndt, skjøndt længe forbedret. Jeg er slet ikke fornøiet med de Prøver, som en herværende, i øvrigt dog fortrinlig og udmærket Skriftstikker har leveret; men haaber, at en større Fuldkommenhed vil opnaaes. Bliver jeg deri ikke ganske tilfredsstillet, opgiver jeg heller Arbeidet, end at levere noget Halv godt eller Middelgods.

Jeg forundrer mig høiligen over Din og Dine litteraire Venners gunstige Dom over Gabrielis af Sibbern. Her dømmes man ganske anderledes, og anseer det i Almindelighed for det daarligste, han har skrevet. Recensentens Dom i den danske Literaturtidende stemmer vel ikke overeens med vor berømte Mynsters, hvis Pen maaskee personligt Venskab har influeret noget paa; men i det Hele temmelig med det herværende Publicums Dom.

Til den forundte Titel, for saa vidt som denne er at ansee som en offentlig Erkiendelse af Dine Fortienester, gratulerer jeg Dig, men vilde have gjort det med mere Føie, om den havde givet Dig Forøgelse i Indkomster. At Du, uden denne, endog maa betale en dyr Bestalling (Fullmakt) finder jeg høist illiberal; i det mindste ere vi her i Danmark ikke vant til saadant. Jeg har i Alt erholdt 4 kongelige Bestallinger, uden at nogen af dem har kostet mig en Skilling — skjøndt det naturligtviis ogsaa her er almindelig Regel, at Bestallinger betales.

Lev vel, kiære, oprigtige Ven! og glæd snart igien med et Brev

Din meget hengivne

C. Molbech.

Jeg seer af Dit sidste Brev, hvilket stærkt Spring Du i Sønner har forud for mig. Din ældste Søn gaer alt til Universitetet! — Af mine to Sønner er

den ældste kun lidt over 5 Aar — den anden mangler lidt i eet Aar. Og dog er vel Forskiellen paa vor Alder ubetydelig.

Om Rask fortaltes mig for et Par Dage siden den orthographiske Anekdot: at der nylig var affordret ham en officiel Oplysning om noget, der var skrevet i et fremmedt, lidet bekjendt Sprog, eller desl. og at han i denne Oplysning⁵ (maaskee fordi han vidste, at den vilde blive forelagt Kongen eller høie Authoriteter) ikke havde brugt sit å, men det danske aa. Er dette sandt, maa man vel kalde det en Svaghed af en stærk Mand [?].

132. *Fra Lorenzo Hammar-sköld.*

Stockholm d. 19 Maj 1827

Bäste Broder Molbech!

10

Jag begagnar mig af det tillfälle, som ExpeditionsSecreteraren von Beskows godhet erbjudit mig, att till dig öfversända ett exemplar af 3^e Delen af Philosophiens Historia, inläggande med detsamma ett exemplar för Professor Nyerups och ett D^o för Professor Sibberns räkning, med anhållan att du ville laga, att de må komma dem till handa. Af denna del torde du inhemta, att¹⁵ jag åtminstone tagit reda på namnet af dina landsmän, och i fjerde delen — den jag hoppas att, i medlet af nästa månad med Prosten Gr. Schwerin, då han öfverreser till Köpenhamn, kunna medsända — skall du få se, att jag vid några stycken af dina bekanta icke stannat vid anförandet af blotta namnen. Ty värr! äro mina notiser om det philosophiska Studium i Danmark, mycket²⁰ ofullständiga. Men det råar jag icke för, så stängd från all möjlighet att med flere af de danska Tänkarnes göra närmare bekantskap som jag är. Du kan väl tänka, att till och med af Horneman har jag icke varit i stånd att få se en rad, icke ens en utförligare Recension. Och danska böcker äro ju nu så dyra, att en stackars svensk ämbetsman, med sina 500 Rd^r svenska BancoSedlar²⁵ i lön, icke har råd att köpa dem. Jag mins än huru mycket penningar jag måste utbetala för Sibberns Bok om Elskow. Så dyr har sannerligen Elskow aldrig förr varit mig, oagtadt än så mycket den pungslagit mig i mina köttsdagar. — Någon ung man, med nit för sitt fäderneslands Litterära ära, skulle företaga sig, att utarbete en dylik historia om det philosophiska Studium i³⁰ Danmark, som jag, för några år sedan, gjort det för Sverige. Jag sökte, i Företal och Inledning att reta Herrarne dertill, men som knapt någon, på andra sidan Öresund, lär bry sig om att läsa ens hvad jag klottrar ihop — med undantag af dig, gamle, redelige Vän! — så kunde detta icke hafva den önska-³⁵de verkan.

Gud låte nu detta Bref och Bokpaquette träffa dig vid god hälsa och gladt lynne, så att, när jag åter råkar Beskow, han kan säga mig, att han funnit dig så lycklig, som jag af innersta hjerta önskar och du så väl förtjenar.

Vet du, i Sommar ämnar jag vill Gud! slå mig lös och åter besöka de tragter i min födelsebyggd, der vi tillsammans, under allahanda ungdomliga planer och drömmar, vandrade 1812. Jag har icke varit der sedan min salig Svägerska dog, och jag bekänner att det säkert lärer komma att på mig göra en egen
5 verkan, att vid Thebordet i Förmaket på Tuna, nu se ett mig aldeles fremmande ansigte, innehafva högsätet.

Atterbom är gift, som du vet, och mycket lycklig, samt för det närvarande i full ansökningsifver till en filosofisk Profession i Upsala. Biberg, som innehade den praktiskt-filosofiska, är död; till den söker Grubbe transport,
10 och sedan är planen, att Atterbom skall få den theoretiskt-filosofiska. Innerligt önskar jag att detta måtte för honom lyckas, så att han en gång i lifvet må få en betryggad existens. Men om det går igenom, har jag r[e-
dan?] anmält mig hos Atterbom, som åhörare af hans Collegium [öfver] Logiken.

15 Hälsa och lycka och lugn! tillönskas dig nu och allt framgent af

Din

upprigtigt tillgifne

L. Hammarsköld.

133. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 8 Juni 1827.

20 Broder Molbeck!

Genom vännen Palmblads försorg hafva några Exemplar af Lycksalig-
hetens Ö, sednare Afdelningen, blifvit afsända till Köpenhamn, att
der af Dig emottagas och genom Din godhetsfulla omsorg utdelas. Jag visste
ingen närmare vän i Köpenhamn, att anlita om denna vänskapstjenst. Utom
25 Dig har jag visserligen äfven Professorerne Schouw och Petersen, som jag
kunde be derom; men jag beslöt, att hålla mig till den äldste bland mina Dan-
ska vänner. Håll sjelf ett exemplar till godo; och gifve Gud, att Du icke må
finna den tjocka bokens intensitet alltför litet svara mot den extensiva
reputerligheten af volumen!

30 Tusen gånger tusen tacksägelser för all den godhet Du viste mig under
mitt vistande på Dansk jord!!! Aldrig gå dessa herrliga dagar ur mitt minne.
Sedan den tiden har jag sjelf blifvit en gift man; mitt bröllopp stod i fjol d.
20 Juni. Många hundrade gånger har jag omtalat för min lilla hustru (som,
i parentes sagdt, är rätt god, förständig och smuck), hur väl jag trifiedes i
35 Köpenhamn, och i Danmark i allmänhet. Jag har uppeldat hennes håg, att
med möjligaste första (d.v.s. så snart vi hinna hushålla ihop så mycket skjuts-
penningar), göra mig sällskap dit. Jag ville oändligt gerna tillbringa en hel
sommar på Seland i allmänhet, eller ock en hel vinter i Köpenhamn. Der vore

mycket för mig att lära i litterärt och poetiskt afseende, många sköna och glada intryck att njuta, och framförallt många förträffliga människor att språka med.

Helsa obeskrifligt Din älskvärda Maka och Din hela familj. Jag glömmer aldrig, huru huld och frikostig hon gick med mig i Eder trädgård vid Bakke-⁵ huset (heter icke stället så?) och oupphörligt plockade körsbär åt mig. Skada, att jag icke fick råka Dig vid min återkomst från Sorö! Men med Guds hjälp skola vi väl komma tillsammans ännu någon gång här i världen.

Din nya Nordiska Tidskrift har jag läst hos Palmblad med mycket nöje. Omdömet öfver Frithiof och jemförelsen med Helge innehålla tankar,¹⁰ hvilka skulle längese'n blifvit yttrade äfven i Sverige, såframt den, som framställde dem, ville blottställa sig för det skrik, att han talade så af afund på Tegnér's talent och popularitet. — Men försöket att rättfärdiga Erik XIII faller sig lidit vanskeligt, — ehuru Förf. ändå ej går ut på (liksom Rüh's) att göra honom till en stor man.¹⁵

Var god och låt inneliggande bref-lapp följa med Hjorts Exemplar till Sorö. Gud välsigne Dig! Helsa Hustru och alla Vänner

från

Din evigt trofaste

Atterbom. 20

Jag står nu på förslag att bli *Ethices et Politices Professor*; dock blir jag icke utnämnd dertill, utan Grubbe, som söker transport från *Logice et Metaphysice*. Hans lemnade plats ämnar jag sedan söka.

P.S. Jag speculerar nu starkt på en Tragedi öfver Erik den Helige. — Till Jul (om jag får behålla lif och helsa) skall nu änteligen också af mig²⁵ en bok öfver Italien utkomma, på blandad prosa och vers.

134. *Fra Lorenzo Hammarsköld.*

Stockholm d. 15 Juni 1827

Redelige Vän!

Med öfverlemnaren af detta Bref, Banco-Commissarien Netherwood — som åtföljer Prosten Grefve Schwerin under hans upptäcktsresa i Banco-ärender —³⁰ hade jag hoppats att, som jag nämnde i de få rader jag sände dig med Kammarherren von Beskow, nu kunna lemna i dina händer sista delen af *Philosophiens Historia*, och ett par andra Småskrifter af mig, hvilka för närvarande svettas under Pressen; men ty värr! har intet enda af dessa arbeten hunnit blifva färdiga och lära knapt hinna det, innan jag sjelf aftågar från Stockholm åt³⁵ Calmarlän, som efter något mera än åtta dagar inträffar. Få se om jag vid min återkomst, i slutet af Augusti, blir i stånd att finna någon lägenhet till

Köpenhamn, som kan medbringa dessa gärder af min tillgifvenhet och högagtning för mina danska vänner — ty ehuru jag icke har äran af Prof. Sibberns personliga bekantskap, räknar jag dock honom med under denna, för mitt hjerta så dyrbara benämning.

5 Ändteligen har vår gemensamma vän Atterbom fulländat sin Lycksalighets Ö, så att detta vidlöftiga Poem nu är färdigt. Jag fick för ungefärligen åtta dagar sedan ett exemplar af sednare delen, hvilken behagar mig mycket bättre än den förra. Der omvexlar åtminstone lycka med lidande och är således i allo menskligare, än der allt är fröjd och vällust.

10 Af Gubben Nyerup, från hvilken jag i dag erhållit ett gammalt Bref — och till hvilken du torde vara god och sända ineliggande — har jag blifvit under rättad, att du författat en karakteristik öfver Baggesen, såsom dans[k] Poet. Den vore jag bra nyfiken att läsa, för att se om vi i det fallet sammanstämman i våra åsigtter. Annars har den egentliga vitterheten nu mera så tämmeligen
15 för mig mistat allt interesse. Dock får jag icke aldeles vända uppmärksamheten ifrån den, så länge jag är medutgifvare af en Tidning.

Kan du tjena BancoCommissarien Netherwood med några upplysningar och anvisningar att få se hvad Köpenhamn har märkvärdigt, så var så god och gör det för min skull.

20

Din
beständige Vän
L. Hammarsköld.

P.S. Ännu ytterligare nödgas jag besvära dig. Kunde du låta besörja att
Brefvet till Hr Claes Lundström, måtte komma honom till handa? Jag inser
25 allt huru svårt det måtte vara att i det vida Köpenhamn få rätt på en obekant, obscur person, men jag vet att du, för min skull, ej skyr mödan. Denne Lundström har länge varit på HandelsContoir i Köpenhamn, är det säkert ännu, men så vidt jag vet var han sednast hos en Grosshandlare benämnd L. Hage. Det är allt det ljus jag kan uppgifva till hans rätt på finnande.

30 *135. Fra Lorenzo Hammarsköld.*

Stockholm d. 17 Sept. 1827.

Bäste Broder Molbech!

Efter att denna Sommar, återigen efter tolf förflutna år, hafva gjort en resa åt min födelseort, sjuknade jag der nere, och icke jag allena utan äfven min Hustru och min äldsta Son, och har måst sjuk återvända till min lilla
35 boning i Stockholm. Då jag nu ändtligen är så pass frisk, att jag kan sitta uppe och, taliter qualiter, skrifva ett Bref, må jag icke låta tillfället gå mig ur händerna att sända dig sista delen af mitt verk öfver Philosophiens Historia.

Såsom en souvenir af mig hoppas jag att du åtminstone skall låta den stå på din hylla.

Stora förändringar såg jag öfverallt ned på min födelseort. I synnerhet var Tuna helt annat än fordom, så mycket mera, som den nuvarande Frun der nyss hade varit illa sjuk. Att denna förändring skulle vara inträffad före-⁵ ställde jag mig på förhand, och det gjorde att jag icke hade någon håg till denna resa. Nu tyckes den sjukdom som angrep oss på slutet, vara en påminnelse om att jag gör bäst, att låta bli några landtresor.

Sjuk som jag har varit, har jag ännu icke kunnat råka någon af Grefve Schwerins Resesällskap och således af dem icke erhålla någon underrättelse¹⁰ om ditt välbefinnande. Deremot har en Doctor Miller och en Candidat Gudmundson underrättat mig att din hälsa icke är bland den bästa. Huru mycket beklagar jag icke att du icke skall återfå den friskhet och munterhet som annars skulle bringa fram så mycket godt och viktigt. I alla fall får jag icke se något deraf, ty de danska böckerna äro nu mera så dyra, att ingen stackars svensk¹⁵ Litterateur har råd att köpa några.

Deremot, med undantag af Geijer, som under denna sommar lidit af Frossfeber, må dina svenska vänner väl. Atterbom hoppas i denna höst blifva far, och Palmblad har, under denna Sommar, sökt sig en Brud. Båda två hafva varit tämligen flitiga. Palmblad har utgifvit ett nytt häfte af sin geographiska²⁰ Handbok och Atterbom har ändtligen fullbordat sin Lycksalighetens Ö och arbetar nu på Brefven under sin Resa. Annars tyckas VitterhetsArbeten icke mycket köpas af vårt Publicum, så framt de icke äro af Tegnér. Då kunna de räkna på många upplagor.

Hade jag icke blifvit sjuk, hade jag kanske nu kunnat medskicka till dig²⁵ ett annat litet arbete af mig: ett helt litet Compendium öfver LärdomsHistorien, till lärobok på våra Gymnasier. Säkerligen skulle du, i anledning deraf, hafva kunnat för[e]brå mig att jag försummat och öfversett danska Litteraturen.

Och nu blir jag så trött, att jag måste bortlägga pennan, sedan jag till-³⁰ förene försäkrat dig om den oföränderliga tillgifvenhet, med hvilken jag stedse förblifver

Din Vän

L. Hammarsköld.

S. T.

Som min vän och Collega på Bibliotheket, Arvidsson, lofvat införa mig till Herr Professorns bekantskap, tar jag mig friheten adressera några rader,

jemte det jag har äran öfverlemna ett exemplar af min prisskrift. Denna kan väl i och för sig ej äga något särdeles värde; men torde ändå angifva den förändrade stämningen i Swenska Akademien, då hon kunnat belöna ett arbete, deruti hennes fordna älsklingsatser vederlades. Eljest har jag bäst sjelf funnit, 5 huru planen för detta verk vuxit mig öfver hufvudet, och huru en kritisk skrift af denna vidsträckt åsyftning varit öfver min både ålder och vunna bekantskap med litteraturens alster. På den tid då jag skref detta, var min tid upptagen af civila embetsgöromål, och den litterära sysselsättningen utgjorde blott en recreation från den som tillhörde mitt medborgerliga läge. 10 Sedan dess har jag lyckats vinna en mera litterär verksamhet, och skulle, om jag nu försökte ett sådant verk, troligen utföra det något bättre, helst min Bibliotheks-tjenst och mina förhållanden till ägare af boksamlingar skolat nu afhjelpa den brist, man eljest röner här i landet på tillgångar af nödig materiel för en större litterär undersökning. Den sednare bekantskap, jag 15 gjort med Schlegels litteraturhistorie, har äfvenledes öfvertygat mig, att jag, om den varit vid utarbetningen att tillgå, kunnat draga fördel af den der förekommande uppställning af ämnena. I allt fall var det ett vågadt försök, att förena en chronologisk succession i behandlingen med en synchronistisk sammanlikning, -- något som föranleddes af skriftens egenskap af prisskrift. 20 Skulle Herr Professorn finna arbetet förtjent af en kritik i Tit. tidskrift, vore det för mig smickrande, ehvad omdömet annars må blifva derom. Det är i allt fall angenämt, att få en skrift underkastad granskning af en man, som är en på [en] gång så upplyst och oveldig domare.

De litterära förbindelser mellan Danmark och Sverige, hvartill Tit. i många- 25 handa afseenden medverkat, borde än vidare utsträckas, och i den tidning, jag utgifver (Heimdall), har jag sökt upplifva bekantskapen med Danmarks vitterhet, för så vidt den här kunnat kännas, hvilket ty värr ej är till den grad, som kunde önskas, och det till följd af boktransportens tröghet och de Danska böckernas dyrhet i våra pengar. Wore Tit. benägen, att med 30 sin tidskrift göra något utbyte mot Heimdall, blefve det mig kärt; man kunde då portions-vis skicka med resande. För den händelse att tidningen ej skulle vara Tit. bekant, har jag äran sända några numror såsom prof.

Under tillförsigt till Herr Professorns fortfarande uppmärksamhet för Svenska litteraturen, hoppas jag att den ömsesidiga bekantskapen mellan de båda 35 grannrikena skall tilltaga, och skall det vara mig angeläget, att i min lilla mån befordra detta ändamål.

Har äran förblifva

Herr Professorns

Ödmjukaste tjenare

Johan Er. Rydquist.

137. Til J. E. Rydquist.

Kiøbenhavn. 27. Jun. 1830

S. T. Hr. Amanuensis Rydquist.

Jeg har i Gaar havt den Fornøielse at modtage Deres Skrivelse af 26. Mart. d.a. med hosfølgende Ex. af Deres Priisskrift, for hvis Tilsendelse jeg meget takker Dem; ikke mindre for Deres Brev, som i flere Henseender har været mig behageligt. Siden min troe og kiære Ven Hammarskölds Død, har jeg mistet næsten al literar. Forbindelse med Sverrige, særdeles med Bibliotheket i Stockholm — og er nu saa heldig, at tvende derved ansatte yngre Videnskabsmænd med saa forekommende Artighed byde mig Leilighed til atter at stifte en Forbindelse, som, hvis den end ikke, ved forskellige Tidsbetingelser, kan blive den samme som hiin — dog vil være mig ligesaa hæderlig, som kiærkommen og gavnlige.

Kun maa jeg uopholdeligen begynde med at sige Dem, at min Stilling er saaledes, at jeg, i det mindste for en Tid af 1 Aar eller 2, hverken er i Stand til at indlade mig paa nogen fortsat Correspondence — eller at kunne opfylde nogen, om end nok saa ringe Forventning om fortsat og stadig Medvirkning til literair Forbindelse og giensidig Idee-Udveksling imellem Sverrige og Danmark. Ethvert Bidrag dertil fra min Side vil i det mindste blive baade fragmentarisk og ubetydeligt. — For at overtøye Dem om Aarsagerne, maatte jeg tillige give Dem et Billede af min hele Stilling — hvilket jeg ikke kan. Det maa da være nok at sige Dem, at jeg, foruden min Bibliothekar-Post, som fordrer flere Timers daglige og ofte anstrengende Arbeide — er jeg, i mit 46de Aar bleven ansat som Professor i Literairhistorien ved Kbhavns Universitet, hvor jeg i dette Semester har begyndt at læse over den videnskabelige Culturs og Literaturs almindelige Historie. Naar De erfarer, at jeg er saa langt fra den ringeste Øvelse som Docent, at jeg ikke engang nogensinde i mit Liv har givet den mindste Elementar-Underviisning, eller en eneste Gang talt offentlig — var det end kun nogle Minuter — vil De let indsee, hvor meget Arbeide det koster mig, nu at skulle fremtræde med et offentligt Foredrag ved Høiskolen — og det for et Auditorium, der endog kunde gjøre en langt lærdere eller mere begavet Docent, end jeg nogensinde bliver, forelegen.

Hertil kommer, at jeg, foruden andre mindre besværlige literaire Foretagender, har to forskellige danske Ordbøger, dels i Værk, dels i Pressen, hvis Byrde, i Forening med de øvrige, næsten ganske overstige mine Kræfter; og hvoraf jeg imidlertid — uagtet den naturligviis noget sinkede Gang — haaber at see den almindelige danske Ordbog, hvoraf 40-50 Ark ere trykte, færdig fra Pressen om et Aar — om Gud dertil under mig Liv og Helbred. Den anden er et dansk Dialect-Lexikon, hvorom jeg ikke videre vil yttre mig; men til min Herres Efterretning vedlægge og anbefale en Prospectus over samme.

Dennes, ogsaa noget forhalede Trykning, haaber jeg dog skal i Jul. eller August M. kunne begynde; saaledes, at det 1ste Hefte inden Aarets Udgang, vil kunne udkomme; ligesom jeg ogsaa tænker, at om 2-3 Maaneder 1ste Bind af min danske Anthologie, og min Biographie af Digteren Evald vil see Lyset. —

5 Disse Noticer har jeg villet forudsende, for at erhverve mig Deres Overbærelse, og gjøre det fatteligt for Dem, at jeg, med en ikke stærk Constitution, og med alle de Adspredelser og Forstyrrelser som et bevæget Liv i en stor Stad giver, ikke vil have megen Evne tilovers til flere Sysler eller Foretagender. Jeg kan derfor heller ikke virke saameget, som jeg gierne vilde for vort nye
10 kritiske »Maanedsskrift for Literatur« — et Foretagende, som jeg troer gjør Danmarks literaire og videnskabelige Standpunkt Ære, og jeg mener ogsaa i Sverrige maa finde Deeltagelse. — Jeg har paataget mig, i dette Tidsskrift at anmelde Deres Priisskrift og Hr. Arwidsons svenske Bibliographie; hvilket Arbeide jeg netop en Morgenstund forleden Dag begyndte paa, og
15 som jeg haaber, De vil finde i et af de næste Hefter. Jeg har virkelig med Interesse og Fornøielse læst Deres Bog, som jeg ikke kan troe andet end maa være modtaget med megen Deeltagelse i Sverrige. Langt mindre tilfreds er jeg med Bedømmelserne (i de mig tilsendte Nummere af Heimdal) af Hauchs Hamadryade og Babylons Taarn. Min egen Dom over disse mislykkede Producter
20 vil jeg lade staae ved sit Værd; men det er vist, at hos vort Publicum have de havt den bedrøvelige Skiebne, at modtages med Kulde, at kiede, og uden mindste Virkning synke i hastig Forglemmelse. Anmeldelsen i Heimdall af Hamadr: opholder sig ogsaa næsten allene ved Formen, og alt for lidet ved den, for saa stor en Deel, aandløse, konstløse og smagløse Udførelse af Idee
25 og Plan. Alle Hauchs senere Arbeider ere Rhapsodier, sammensatte af enkelte egne og stundom ret heldige Tanker og Phantasiebilleder, (kun uden sand, consequent Kraft og Dybde) og af Reminiscentser og Efterklange af Øhlenschläger. — Denne Digter synes man nu i Sverrige betydeligt at overvurdere.

levet

30 Her har han tildeels overvurderet (jeg lader ogsaa det feilskevne Ord staae — da det netop slog ind at blive Sandhed) sig selv. Øhlenschl. var en høist genialsk Yngling; men det gaaer ikke an, hverken for sig selv eller Publicum, at være Barn og Yngling sit hele Liv igiennem; og mere barnagtig i visse Tilfælde kan ingen stor Digter være, end Ø. har vist sig — og næsten altid,
35 naar han skal komme til den svageste Reflexion over sig selv og sine Værker. — Deres Dom over ham i Priisskriftet indeholder upaatvivlelig flere enkelte sande og træffende Bemærkninger. — Derimod synes De, eller Anmelderen i Heimdall, aldeles ikke at kiende Heiberg, som — uden Hensyn til hans egen Digternatur — er det første æsthetisk-kritiske Genie, vi besidde — og for-
40 modentlig have besiddet; ligesom hans kritiske Fremstilling af Øhl.s Digter-

Natur og Digterværd (ingen har med større Vægt berømt Øhl: end netop Heiberg i dette Arbeide) er det første egentlige og Øhlenschläger værdige kritiske Arbeide, som haves over denne Digter. — I Heimdall er Fremstillingen af Heiberg og hans Forhold til Hauch og Øhlenschläger, deels reent falsk og absurd, deels i høi Grad overfladisk og ubetydelig; og vidner om, at 5 Forfatteren hverken kiender den flyvende Post, eller Heibergs gedigne, over alle personlige Hensyn ophøiede kritiske Aand. Dette kan tilgives; thi det er ikke altid let for Udlændingen at sætte sig ind i litteraire Forhold, hvis Skueplads er Tidens nyeste Dagblade og Pamphlets. Men da bør man ogsaa være forsigtigere i sine Domme. Et Beviis mere paa Anmelderens Mangel paa 10 denne Sagkyndighed er, at han et Sted siger, »Oehlenschlägers Parti især har sin Styrke blandt Forfattere og de Lærde«, i Sammenligning med Heiberg. — Netop omvendt! Ø.s Parti har i nærværende Periode sin meste Styrke blandt unge Studenter og Damer. Hos den dannede Deel af Nationen har han tabt betydeligt ved saamange af sine senere, meer eller mindre slette, 15 mislykkede og afjaskede Arbeider; ved sin Svaghed i alt Raisonnement og al logisk Tænkning og den simpleste Kritik; og tildeels ved sit Tydskeri, sin Higen efter, for et Navn og for Louisd'orer, at tilhøre to Nationer — da dog ingen Digter kan eller bør tilhøre mere end een. — Endnu en Urigtighed i Heimdall maa jeg rette. Indledningen til Recensionen over Oehlenschlägers 20 Hrolf Krake (hvilken Rec. i øvrigt aldeles ikke er bleven »illa uptagit«) er ikke af Conferentsraad Ørsted (der heller aldrig har været berømt som »litterair Kritiker«); men er netop af hans Broder, vor navnkundige Physiker Etatsraad og Prof. H. C. Ørsted.

Nu maa jeg bede min Herre undskylde, at jeg her har sagt min Mening, 25 angaaende Artiklerne i Heimdall, noget vel reent ud; da jeg dog ei kan vide, om De Selv er Forf. af samme. Men dette faaer saa være. Min Mening er det nu engang; og jeg hører til de Folk, som ikke pleie at dølge deres Mening, naar De først have een; og i det De i Deres Brev tillægger mig Navn af en »oveldig domare« giver De mig den Charakter, jeg altid paa min litteraire 30 Bane mest har stræbt at bevare, og sat høiest Priis paa. — De har her en practisk Auctoritet for Deres Dom — som i øvrigt hverken vil svække min Agtelse for Dem, eller den Priis jeg vil sætte paa Deres.

Det Nordiske Tidsskrift har jeg ikke mere paa eget Forlag; men har overladt det til Boghandler Reitzel. Et nyt Hefte (No. XIII.) udkommer i 35 næste Maaned. Tiden vil ikke tillade mig mere at udgive det regelmæssigt quartaliter; men jeg vil nu og da, naar Leiligheden falder, lade et Hefte udkomme. — Et komplet Ex. har jeg neppe at disponere over (de første 4-8 Hefter ere ikke selv i Bogladerne mere at faae.) Men dog har jeg vel de fleste Hefter, og kunde sende min Herre samme; naar jeg vidste en Leilighed. Men 40

dette er den store Hindring (tilligemed de svenske Boghandleres Uefterrettelighed) for den literaire Communication imellem begge Nabolande. — Svensk begynder man imidlertid her at læse lidet mere, end for 10-20 Aar siden. — Hvor scandaleux slet en Udgave af Holberg har man dog besørget i Sverrige!
 5 — Men med alt det er det mig meget kiært, at den er udkommet. Den bidrager dog altid til den store Komikers Nydelse.

Jeg beder meget at hilse Bibliothekaren Hr. Arwidson, som jeg engang i Aar har tilskrevet. Jeg har havt den Fornøjelse at modtage hans lærerige Udgave af Rüh's Bog over Finnland — en mig meget kjær Gave! — Hos
 10 Dhrr. Askelöf og Hofpredic. Dahlgren, om min Herre kiender samme, beder jeg mig ogsaa ved Leilighed erindret. — Jeg slutter et Brev — det længste jeg i mere end et Aar har skrevet — med at anbefale mig i min Herres velvillige Erindring, som

Deres
 ærbødige Tiener
 C. Molbech.

15

138. *Fra J. E. Rydquist.*

Stockholm d. 14 Feb. 1831.

Högädle och vidtberömd Herr Professor!

Jag stannar hos Tit. i stor förbindelse icke blott för en vänskapsfull skrif-
 20 velse, den jag långt före detta bort besvara, men ock för recensionen af min pris-afhandling i Maanedskrift for Litteratur. Det är onekligen mycket hedrande, att blifva ihågkommen med ett fördelaktigt vitsord af en så utmärkt konstnare, och gifva honom anledning att nedlägga prof af sin lärdom och skarpsinnighet. Sålunda är det mig särdeles kärt, att genom min
 25 skrift hafva framkallat Tit. intressanta och innehållsrika betraktelser öfver språket, dess art och dess öden, genom hvilken åtgärd af Tit. min skrift vunnit en uppmärksamhet, som den troligen i sig sjelf ej förtjenat. För dess ofullkomligheter är jag sjelf ej blind, och om också visserligen många af dem härleda sig från inskränktheten af min förmåga, skulle dock flera hafva kunnat
 30 afhjelpas, om jag den tid, då densamma författades, hunnit få orientera mig i åtskilliga ämnen, som jag efter 4 års tid kunnat göra. Den var frukten af en sysselsättning på lediga stunder, och bär alltför tydligt spåren af en diletants arbete. Detta har sannolikt ej undgått Tit., och jag bör derur förklara den skonsamhet, hvarmed Tit. behandlat min bok. Emellertid är jag skyldig Tit.
 35 den största erkänsla för både Tit. undseende omdöme och förmånliga yttrande, samt för den uppmärksamhet, Tit. fäst vid mitt obetydliga arbete, genom en så utförd och grundlig framställning deraf.

Det gör mig ondt, att Tit., enligt hvad Tit. bref ger anledning förmoda,

funnit sig obelåten med ett och annat omdöme i Heimdall, angående Danska vitterhetsarbeten. Den svåra kommunikationen mellan Sverige och Danmark vållar, att vi här ej kunna noggrant följa alla fenomenerna inom det sednares litteratur. Jag har ej tillgång till andra journaler än Nordisk Tidskrift, Maanedskrift, Dansk Litteratur Tidende, Københavnsposten och 5 Dagen. Åtskilliga uppgifter, som man erhåller af resande Danskar och Norrmän, kunna äfven vara osäkra; likasom Svenska litteratörer, som dels besökt Danmark, dels underhålla brevvetling med flera af Danmarks utmärktaste författare, kunna förmedelst bristande fullständig kännedom, vara sväfvande i sina meddelanden. Små misstag måste under sådana förhållanden vara ound- 10 vikliga, och jag har stundom märkt af en och annan Dansk bok eller journal, att dylika små förseelser äro svåra att undgå. Hvad åter sjelfva kritiken angår af ett arbete, som man sjelf läst, så kunna omdömen här, som annars, vara delade. En utländning uppfattar också ett æsthetiskt arbete annorlunda, än en inföding, utan att derföre den förres tanke behöfver vara falsk. Så- 15 lunda tänker både jag och flera af våra utmärktare författare, såsom Franzén, Atterbom, Beskow, Geijer o. a., icke lika med Maanedskrift, i fråga om Ingemanns romaner, utan att derföre bestrida flera grundade och skarpsinniga anmärkningar, som förekomma i recensionen deraf. Oehlenschlägers alla arbeten och flera af Hauch äro här kända och för min del har jag läst tillräckligt 20 många recensioner af Heiberg, för att bilda mitt omdöme om hans kritiska förmåga, utan att jag likväl förnekar värdet af hvar och en annans på skäl grundade tanke derom. Med all hans qwickhet och genomträngande blick, deruti han närmar sig William Hazlitt, tyckas mig dock hans anfall stundom vara djärfvare, än hans egentliga styrka, hvilken skulle visa, hvad den för- 25 mådde, om han hade en lika modig och skicklig motståndare. För min del har jag icke alltid funnit mig tillfredsställd af hans domslut, synnerligast då jag hos honom saknat det lugn och den oveld, som tillhör konstdomaren. Hans theater-pieser, deraf jag läst några och sett en på theatern, tyckas göra honom till Danmarks Scribe, ehuru med något mera luftighet i komposition 30 och en större vis comica. — Jag hoppas, att Tit. icke illa upptager dessa oförställda yttranden, till hvilka jag blifvit förledd af Tit. egen öppenhet och vänskapliga meddelande af sina tankar i brevet till mig. Jag hyser för mycken aktning för Tit. snille och omdömesförmåga, för att misstänka, det Tit. skulle illa anse, om jag i vissa punkter ej kunde dela Tit. litterära 35 åsigt, och hos en högsint själ vinner alltid den, som har sina sjelfständiga tänkesätt, grundade på egen reflexion och erfarenhet.

Af Danska bladen har jag sett, att första delen utkommit af Tit. Danska Anthologi. Bokhandels-förbindelsen med Tit. fädernesland är, från vår sida,

ganska inskränkt, och i våra boklådor finnes sällan en Dansk bok. Man måste enkom förskrifva den.

Möjligen torde jag göra i sommar en kort utflygt till K[öpen]hamn, under vägen till Tyskland, der jag för närvarande har [min] fästmö? Men ännu vet jag ej, om Heimdall kan släppa mig så länge. Om resan blefve af, vore det mig en synnerlig fågnad och heder, att få göra Tit. personliga bekantskap. Emellertid ber jag, att få vara innesluten i Tit. vänliga hågkomst, och förblifver Tit.

Ödmjukaste tjänare

Johan Er. Rydquist.

10

139. Til J. E. Rydquist.

Kiøbenhavn 15de Mart. 1831.

Jeg har havt den Fornøielse, at modtage min Herres behagelige Skrivelse af 14de Febr. og det har været mig kiært af samme at erfare, at min Anmeldelse af Deres »Vittra Idrotter« i Maanedsskrift f. Lit. har i nogen Maade været Dem til Fornøielse. Deres egen beskedne Dom om Skriftet kan ikke afholde nogen Sagkyndig fra at see, at De med Aand og Smag har behandlet Deres Gienstand; og uagtet de Skranker, Tidens Korthed og Rummets Skranker har sat Dem, troer jeg, Upartiskhed vil finde, at der kunde siges mere til Fordeel for Skriftet, end hvad jeg har sagt. — I øvrigt beder jeg Dem, at en Mængde Hindringer og Forretninger, hvoraf jeg uophørlig er omleiret, maa undskylde, at jeg ikke faaer Leilighed til udførligere at besvare Deres Brev; hvis Indhold kunde give Anledning til adskillige Bemærkninger. — Skulde Deres Bestemmelse, som De holder for muligt, føre Dem i Sommer over Kiøbenhavn til Tydskland, vil det ikke være mig lidet behagelig at gjøre en Mands personlige Bekiendtskab, af hvis livfulde og opvakte Aand jeg kunde love mig mangan interessant Belæring, med Hensyn til vort Naboriges Literatur, hvor jeg nu begynder at blive mere fremmed, end jeg for endeel Aar siden var.

Imidlertid tillader jeg mig, i disse faa og flygtige Linier at forebringe et Ønske og en Anmodning for min Herre, ved hvis Opfyldelse, om samme skulde blive Dem mulig uden alt for megen Møie, De meget vilde forbinde mig. Jeg er i Fior bleven Medlem af den Kongelige Theater-Direction, og har derved faaet en heel Mængde nye Sysler og en mig hidtil fremmed practisk Anskuelse af det indre Theatervæsen og den konstige og sammensatte Mechanisme ved en stor dramatisk Skueplads. — Endskiøndt hverken mine Forhold, eller mine andre Embedsforretninger og litteraire Arbeider tillade mig at gaee dybt i Detaillet af disse Ting, maa det naturligviis dog være mig magtpaaliggende,

som Theaterdirecteur at udvide min Indsigt, ogsaa i alle Theateradministrationens practiske Grene; og et uundværligt Hielpemiddel hertil er bl. a. historisk Kundskab om fremmede Theatres Tilstand. — Saaledes ønskede jeg ogsaa gierne at erfare noget paalideligt og fuldstændigt om det Stockholmske Theaters nærværende Tilstand, Flor og Bestyrelse, hvortil jeg regner saavel dets oeconomiske Statistik (Udsigt over Personalet og Bestyrelsen; Indtægter, og sammes Kilder; Abonnement, Tilskud af Statscassen m.m.; Personalets og øvrige Betientes Lønninger, Beneficer og extraordinaire Douceurer; Theatrets øvrige aarlige Udgifter, efter deres forskellige Grene, m.m.) som dets Organisation og Virksomhed som et nationalt dramatisk Institut; hvilke og hvad for Slags Dramer mest yndes og opføres og bedst gives; hvilke Forestillinger hyppigst besøges; om man har et betydende Repertoire af indenlandske Forfatteres Arbejder; hvorledes disse, og hvorledes Oversættelser honoreres; hvorledes Forholdet er imellem Skuespiller- og Sanger-Personalet, imellem Tragediens og Lystspillets sceniske Fremstilling; om et fuldstændigt Ballet-Personale haves — og mange flere specielle Omstændigheder, som Rummet ikke tillader mig at opregne.

Kunde min Herre, muligen paa anden, tredie Haand, eller ved Venners og Bekjendtes Hielp, være i Stand til at skaffe mig saadanne Oplysninger, (maaskee ogsaa et eller andet, som er skrevet over det Stockholmske Theater) vilde De meget forbinde mig; og jeg vilde i ethvert Tilfælde gjøre mig en Fornøielse af at meddele Dem lignende Bidrag til Kundskab om den danske Skueplads. At det hermed ikke har nogen overhængende Hast, forstaaer sig selv.

Det gjør mig ondt, at hidtil endnu ikke er tilsendt, hverken mig eller Prof. Petersen, meer end nogle faa Nummere af den svenske Bibliographi for 1830. Jeg har derfor endnu ei kunnet fortsætte de begyndte Uddrag af samme om den nyeste svenske Literatur, som jeg troer kunde interessere danske Læsere at kiende.

Overbringeren af dette er den kongelige hannoverske Kammer-Musicus Hr. Professor Pott, en af Europas første Violinister, som her har vundet udmærket Bifald ved sit store Talent, i offentlige og private Cirkler. Han agter at opholde sig nogle Uger i Stockholm; og den ligesaa behagelige, som beskedne Konstners personlige Bekjendtskab vil uden Tvivl ei være min Herre uinteressant.

Anbefalende mig i Deres venskabelige Erindring, er jeg

Deres ærbødige

C. Molbech.

140. *Fra J. E. Rydquist.*

Stockholm d. 12 April 1831.

S. T.

Jag är i dubbelt afseende förbunden för Tit. välvilliga skrifvelse af d. 15 Mars, då densamma på en gång uttryckte Tit. godhetsfulla tänkesätt om mig, och föranledde bekantskapen med Prof. Pott, som genom sin personlighet lika intresserar, som genom sin talang uti violinspelning. Han har sin koncert i dag, och jag hoppas, att han skall blifva belåten med sin resa hit, ehuru konkurrensen af koncerter denna vår gjort utsigten mulen.

Rörande hvad Tit. önskat i afseende på uppgifter om vår theaters ekonomi, får jag äran nämna följande. Genom förvaltningen af förra Theat. Direktören, Grefve Puke, hvilken dels behandlade sin plats såsom sinecure, dels ej förstod sin sak, har Kongl Theatern kommit i alla hänseenden på obestånd. En stor skuld graverar verket, och allt hvad ekonomi heter är i största oordning. Det hela har för närvarande en nästan provisorisk karakter. Nuvarande förste Direktören, Kammarherren v. Beskow, hvilken Tit. troligen känner såsom litteratör, har ännu blott i 2 månader haft denna befattning, och har ännu föga mer kunnat tillgöra, än att så förfoga, att Spektaklerna kunna gå till spelterminens slut, efter hvilken tid en ny reglering af Theaterns angelägenheter troligen kommer att försiggå. Jag har talt vid Hr v. Beskow i Tit. ärende, för att ur säker hand få upplysning i det ifrågavarande ämnet. Men han yttrade, att i det upplösta tillstånd, hvori Theatern för närvarande befinner sig, kan man icke uppgöra någon kalkyl öfver dess allmänna skick och dertill hörande detaljer, helst en omstöpning och utvidgning är befunnen nödig, och troligen under sommaren kommer att verkställas. Några uppgifter eller någon tableau öfver det närvarande, skulle således ej blifva Tit. någon ledning. För den händelse, att Tit. likväl skulle vilja ha upplysningar härutinnan, föreslog Beskow, att Tit. i största korthet, t. ex. på ett quart-blad, uppsatte alla de punkter, Tit. önskar besvarade, och uppgaf hvad Köpenhamns Theater äger i hvarje fall; då ville han, punkt för punkt, och på siffran, gifva Tit. ett motstycke i fråga om vår Theater. Han kunde då äfven få den fördelen, att vid nu förestående ny reglering, få någon ledning af hvad som finnes för närvarande i Köpenhamn. I sådant fall skall Tit. ärende skyndsammast handläggas.

Jag har i dessa dagar gjort bekantskap med några för mig förut okända arbeten af Heiberg; deribland några vaudeviller och hans afhandling öfver samma ämne. Han har derigenom än mera stigit i min föreställning, ehuru jag alltid ansett honom såsom en snillrik och skarpsinnig författare. För ett par dar sedan gaf man en ny pies, Den nya Garnisonen, efter Les femmes soldats och Heibergs bearbetning. — Om Tit. någon gång framdeles behagar

hedra mig med någon skrifvelse, ville jag anhålla att få veta, om Heibergs större kritiska uppsatser äro samlade på något ställe, i hvilket fall jag ville förskrifva dem.

Mina göromål neka mig denna gång nöjet, att vara utförligare. Under det jag tar mig friheten innesluta mig i Tit. välvilliga åtanke, tecknar jag med 5 utmärkt högaktning

Tit.

Ödmjukaste tjänare

Johan Er. Rydquist.

141. *Fra P. Wieselgren.*

Lund d. 28 Oct. 1832 10

Välborne Herr JustitieRåd!

Tillåt mig falla besvärlig med en fråga! Har inneliggande kommit oss ärligt till handa? Det är funnet bland Lagerbrings collectioner. Underskriften Liber Marie . . är aldeles likt det i Scr R.D.V. p. 456 i koppar aftagne, men, att dömma af kopparstycket, står denna tillsats på Chrönikan, ej på Justini 15 sista blad, såsom här. Detta tycks vara en afskrift i sednare tider, ett facsimile af pergaments codex. Det skulle dock vara mig högeligen angenämt att återfå det med några raders Commentar.

Tillåt mig nämna, att jag vid härvarande Bibliothek funnit en Bibelversion af Evangelisterna från Wadstena på pergament, troligen från 1300 talet. 20 Äfven torde det intressera Hr JustitieRådet att höra det vi här ega en handskrift af de danska Vårfrutiderna, troligen ett halft sekel äldre, än den Chr. Pederssen sade sig sjelf öfversatt, — den tryckta. Den är skrifven af Karin Ludvigs dotter (seder. m. Mog. Munck) såsom fröken, hvilken meddelat sina anor, som äro Rosencrantzarnes. (Hennes Kusin dog som D. Riks marsk 25 1501). Der förekomma danska psalmer och en stor del af Psalterium finnes öfversatt. Önskas den till närmare påseende, skall den med säkert bud till låns meddelas. Närmare upplysningar komma att ingå i ett nu under tryckning varande arbete om Sveriges Litteratur.

Daugaards exempel har lifvat mig att omarbete den Svenska Monasterio- 30 logien, som hvilat i hundra år. Det ligger under pressen. Jag saknar mycket att han stundom ej meddelt mer än namnet af diplomer på hvilka han bygger ett klosters tillvarelse. T.ex. AnnaKl. i Halmstad, CatharinæKl. (som nu var Dominicanerklostrets dstds) m. fl.

Törs jag recommendera DelaGardiska Archivet till ett förord hos den köpande 35 allmänheten. Förläggaren har ännu ej ens fått häftningskostnaden ersatt.

Domprovst
PETER WIESELGREN
1800—1877

Tredje delen som nu snart lemnar pressen innehåller nära $\frac{1}{4}$ Danska Handlingar, äfven flera i Andra delen.

Innesluta i Hr JustitieRådets ynnest

Välborne Hr JustitieRådets

Ödmjukaste tjänare

P. Wieselgren

v. Biblioth. i Lund.

5

142. Til J. E. Rydquist.

Kiøbenhavn 7de Mart. 1833.

Med Hr. Secretair Lundholm fra Stockholm, hvis Bekiendtskab jeg her har
 10 havt den Fornøielse at giøre, giver jeg mig den Frihed at tilskrive min høist-
 ærede Herre disse faa og hastige Linier, for, engang ved Leilighed, at udbede
 mig en Underretning af Deres Godhed. Det kunde muligen skee, at jeg i
 forestaaende Sommer gjorde en lille Reise til Norge og Sverrige. Uagtet det
 endnu er meget usikkert, om det lykkes mig at kunne komme løs fra tredob-
 15 belte Embedsforretninger, ønskede jeg dog forud at erfare, om en af Hoved-
 Hensigterne for min Reise kunde opnaaes. Mit Ophold i Stockholm vilde ei
 blive over 14 Dage i det længste, og sandsynligen indtræffe i Slutningen
 af Junii Maaned. Jeg ønskede at vide, 1., om det Kongel. Bibliothek paa den
 Tid er dagligen tilgængeligt? — Min Hensigt var nemlig, at giøre mig nøie
 20 bekiendt med Alt hvad der i dets Manuskriptsamling findes af Bidrag til
 dansk Literatur og Historie, Lov-Codices, Sprog-Monumenter,
 Diplomer og Breve, m.m. Jeg forudsætter, at disse Ting der med samme Libe-
 ralitet ere tilgængelige for en fremmed Videnskabsmand, som lignende Sager
 ere det ved vort Bibliothek; men beder mig dog nøie underrettet, om nogen
 25 Difficultet i den Henseende kan finde Sted? eller om jeg forud skulde giøre
 noget Skridt for at sikkre mig derimod? — 2., Om paa samme Maade, og i
 lignende Øiemed (nemlig med Hensyn til danske Sager) det Svenske Rigs-
 archiv er tilgængeligt? — item: om der gives private Mænd i Stockholm, der
 i deres Samlinger besidde gamle Sager, det danske Sprog eller den danske
 30 Historie vedkommende?

Endelig vilde jeg være min høistærede Herre forbunden, om De vilde med-
 dele mig Underretning, om der endnu bestaaer nogen offentlig eller privat
 Diligence-Indretning i Sverrige, og hvilke Router denne berører? — om
 der gives indenlandsk Dampskibsfart, og paa hvilke Strækninger af Landet?
 35 — Min Hensigt er, i Fald jeg kommer til Norge, enten fra Christiania eller fra
 Trondhiem at komme ad en Vei over Grændsen til Upsala, og derfra efter et
 kort Ophold at reise til Stockholm. Men om Reisen (der i det Hele ikke kan
 vare længere, end fra Begyndelsen eller Midten af Mai til Midten af Julius)

kommer til Virkelighed — vil dog ikke blive afgjort, før i April Maaned. — Min danske Ordbog, et Værk, jeg i 9-10 Aar har havt i Arbeide, er endelig saa nær sin Slutning, at begge Bind, eller hele Værket, om 3-4 Uger ville forlade Pressen. Dette bliver mig Lettelse af en svær Byrde, og ved sin Langvarighed tifold trættende. 5

Undskyld min store Hast, saavel som det Besvær, jeg ved min Anmodning foraarsager Dem! Modtag Forsikringen om den særdeles Agtelse, hvormed jeg, i det jeg anbefaler mig i venskabelig Erindring, undertegner mig,

min høistærede Herres

ærbødige Tiener 10

C. Molbech.

143. *Fra J. E. Rydquist.*

Stockholm d. 22 Mars 1833.

S. T.

Det var mig en särdeles fågnad, att åter bli hedrad med en adress från Tit., och derigenom få en visshet, att Tit. bibehållit mig i vänskaplig hägkomst. 15 Mycket välkommen var underrättelsen, att Tit. tilläfventyrs i sommar besöker oss, hvilket, om det inträffar, skulle äfvenledes tillskynda mig nöjet af en personlig bekantskap med en man, som jag har så många skäl att önska äfven i detta afseende känna; och hvad beträffar det litterära ändamål, som skulle ingå i Tit. reseplan, så kan jag försäkra, att intet af oss beroende medel skall 20 lemnas obegagnadt, för att sätta Tit. i tillfälle att inhämta allt hvad här på stället kan stå att vinna. Äfven om jag, liksom min kamrat Arvidsson, ej egde lyckan att vara af Tit. förut kända, skulle vi ingenting försumma, för att gå tillhanda med alla de upplysningar och biträden, som af oss bero, och såmedelst på en gång motsvara pligterna af det mellan litteratörer gällande jus gentium, 25 och tillika i någon mån visa en återtjenst för den välvilja, som i Köpenhamn bevisas resande landsmän. Nu ha vi i den litterära förbindelse, hvaruti vi stå till Tit., en förnyad anledning, att med största beredvillighet gå Tit. önsknningar till mötes. Både Kongl. Bibliotheket och Riks-Archivet skola vara Tit. fullkomligt tillgängliga, för alla de undersökningar, som der kunna anställas. De 30 äro öppna alla dagar i veckan, utom Lördag och Söndag; men skulle någon särskild omständighet göra nödvändigt, att arbetet äfven på denna tid fortsattes, skall åtminstone hvad Bibliotheket vidkommer, intet hinder förekomma.

Hvad åter angår rikhaltigheten af våra samlingar i den väg, Tit. åsyftar, 35 så fruktar jag, att vi ega ganska litet, som kan tillfredsställa den, som har tillgång till Köpenhamns rika archeologiska skatter. K. Bibliotheket eger i allmänhet ganska litet af Dansk litteratur, och långt mindre än man borde ega

af ett grannrikes, som med oss stått i så många politiska förhållanden, och har sin historia till så väsendtlig del gemensam med vår. Bibl.s egodelar, i afseende på manuskripter, inskränker sig nästan helt och hållet till några gamla lagar samt några samlingar af Danska folkvisor, om hvilka sednare
5 Arvidsson nyligen i bref till Prof. Rafn lemnat närmare upplysningar. En och annan tryckt bok på 1600 talet förekommer äfven, men till sådana har Tit. säkert sjelf i öfverflöd tillgång i Kphmn. — Prof. Liljegren, såsom den der i detta fall kan lemna de tillförlitligaste upplysningar, har sagt mig, att Riks-Archivet har, angående Danmarks språk, historia eller litteratur, alls intet.
10 Diligenser och ångbåtar ha på sednare tider inrättats. Mellan Ystad och Stockholm går en diligens utan afbrott; ångbåtar mellan Christiania och Götheborg, under den vackra årstiden; likasom åt flera ställen vid Mälaren, såsom Arboga, Upsala m. fl., samt åt Svenska hamnar vid Östersjön, — allt härifrån. Dagarne för ångbåtsfarten, särdeles på de längre stationerna, blifva
15 stundom rubbade; men från Helsingborg eller Ystad kan underrättelse om allt sådant lätt erhållas, för den tid då Tit. ämnar företaga sin resa.

Efter att hafva i nära 5 års tid hållit ut med redigerandet af Heimdall, upphörde jag dermed vid förra årets slut. Ehuru den i ekonomiskt afseende gaf ett litet öfverskott, beslöt jag likväl att avsluta detta arbete, hufvudsak-
20 ligen af det skäl, att jag på de sednare åren var alldeles ensam derom, och såg mig ej kunna i längden uthålla med att redigera bladet så som jag önskade. I stället ingick jag såsom medarbetare i den uti Upsala stiftade Litteratur-Föreningen, ehuru jag hittills föga bidragit. Dess tidning har ännu ingen stor popularitet och en mindre publik än Heimdall. Den Svenska allmänheten
25 intresserar sig vida mindre, än den Danska, för litterära angelägenheter, och, som mig synes, förstå ej heller våra litteratörer rätta sättet att bereda sig en opinion och tala till allmänna tänkesättet. Det märkes på allting, hvad vårt nordligare läge verkar domnande på arbetsdrift och uthållighet. Litterär upp-
muntran gifves också här i vida mindre grad, än i Danmark, och särdeles är
30 Stockholm vanlottadt på alla befattningar, som kunna passa för ett auktorligt lif. De enda litterära beställningar, här finnas, äro (utom vid Vetenskaps-Akademien och de öfriga praktiska institutionerna) vid Archivet och Bibliotheket; och lönerna dervid äro antingen inga, eller ock så obetydliga, att man, om bergning skall i det yttre erhållas, hvarken kan egna åt dessa tjenste-
35 bestyr all den omsorg, som man skulle önska och verket behöfde, eller få tillfälle till några större och magtpåliggande enskilda arbetens utförande. Man lefver för dagen och måste förspilla sina bästa lefnadsår på plock-verk och tillfälligt skriftställer, som hvarken medför någon litterär utmärkelse, eller någon varaktig nytta för det allmänna. För den, som nitälskar för något
40 bättre, är detta förhållande bedröfligt, och försvagar en arbetslust, som här i

landet i stället behöfde understödjas, om man skall bli qvitt den håglöshet och den ojemnhet i lynne, som utmärker nordländerna, med deras tryckande klimat och yttre fattigdom. Den dystra och otrefliga anda, som är ett drag i vår tid, tar äfven ut sin rätt hos dem, som kommit i ett bättre borgerligt läge. Så är t. ex. Tegnér dyster och melancholisk; som han sjelf säger, bitter till 5 lynne, och utan lust till poetisk produktion. Wallin är än mera sorgbunden, hvartill äfven en försvagad helsa bidragit. Båda fundera på att i sommar resa utomlands. Atterbom producerar ej mycket, och det han skriver, utgöres för det mesta af föreläsningar i filosofien. Hans poetiska bana har säkert längesedan nått sin kulmination. Samma gäller dem, som uppstått ur hans 10 skola. Franzén arbetar nitiskt och ännu med framgång; men den rätta lifskraften fins ej quar vid 60 år. Den yngsta generationen lofvar intet. Bland hela ungdomen fins ingen, utom Mams. Bremer (förf. af »Teckningar ur hvardagslifvet«), som har verkligt snille, ehuru hon hittills uppträdt i en liten genre. Dernäst måhända Mellin (förf. af »Blomman på Kinnekulle«), som icke 15 är utan anlag, fastän han genom brödskrifveri förstört sig. — Dessa nedslående förhållanden verkade ock till mitt beslut att öfvergifva Heimdall; ty hvad är väl för hugnad, att redovisa för en vitterhet, som är i nedsjunkande?

Äfven jag har spekulation på en utländsk resa i sommar; men sannolikt kommer den ej att bli af, då medlen dertill lära bli svåra att uppgöra. Det 20 skulle mycket fägna mig, att, i ersättning för ett besök hos Tit., få ett besök här, och jag begagnar detta tillfälle, för att rekommendera mig till Tit. fortfarande godhetsfulla åtanka; förblifvande med utmärkt högaktning

Tit.

Ödmjukaste tjenare 25

Johan Er. Rydquist.

144. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenhavn. 30 Mai. 1830 [p: 1833].

Kiære Atterbom,

Tvende reisende Herrer fra Wien, Hr. S. Biedermann og Hr. H. Sichrovsky, agte sig herfra til Christiania, og ville fra dette Sted fortsætte deres Reise over 30 Gothenborg til Stockholm og Upsala. Netop denne samme Tour havde jeg i Sommer ønsket og haabet at kunne gjøre — men Skiebne, Omstændigheder, eller hvad man kalder den Magt, som raader for Udfaldet af menneskelige Forsætter, vilde det ei; og jeg maa blive her hiemme. — Saa lad da i det mindste dette Blad sige Dig, at Din gamle Ven fra 1812 tænker paa Dig, paa Upsala, 35 Østergötland og mange fler Egne og Steder i Sverrige, med Venskabs varme Følelse, og med usvækket Erindring. Det vilde bedrøve mig meget, om jeg skulde forlade Verden uden engang endnu at see det Land igien, hvor jeg for

21 Aar siden tilbragte mange lykkelige Dage, og vandt saa mange agtede, kiære og elskværdige Menneskers Velvillie og Venskab. Imidlertid har jeg mangengang tænkt og forestillet mig: at hvis det ikke skete i Aar, 1833, før jeg fylder mit halve Seculum — sker det aldrig. Gud raader herfor! — Maaskee har jeg 5 ikke mange Aar mere at reise i. Mine Kræfter aftage; og en uforholdsmæssig Byrde af Arbeide og Forretninger bidrage til at svække dem. Men, for at virke, leve vi. Dette maa man erindre, og trøste sig saa godt man kan. Siden jeg sidste Gang skrev til Dig (jeg troer desværre neppe det er skeet siden 1829) har jeg faaet to nye Embeder, som Professor ved Universitetet i Literair- 10 historien, og som Medlem af den Kongel. Theater-Direction. Da jeg nu allerede som Bibliothekar havde fuldt op at bestille, og som Forfatter har været i ustandset Virksomhed — kan Du lettelig forestille Dig, at jeg ofte selv forundrer mig over, hvor Tid og Kræfter komme fra. — Endelig er dog nu en Byrde afvæltet, som i 9 Aar har tynget mig — og det den sværeste, jeg i mit 15 Liv har baaret paa. Min danske Ordbog, 2 Bind paa henvend 100 tæt trykkede Ark i største Lexikons-Format, er færdig fra Pressen, og anmeldes til Salg i disse Dage. Men hvad hjælper det, vilde jeg snart sige? — Allerede er Trykningen begyndt af mit danske Dialect-Lexikon, hvoraf 1ste Hefte udkommer i Sommer, et Arbeide, som, under min nærværende Stilling, neppe bliver 20 færdigt (skiøndt saare meget er forarbeidet) i 3-4 Aar; og hvo tør gjøre Regning for saa lang en Fremtid? — Nok herom. Et Par tidligere literaire Arbeider, som maaskee kunne have nogen Interesse for Dig, haaber jeg snart over Lund at sende, med et Exemplar af Ordbogen, som jeg har bestemt til Stockholm, siden jeg ikke selv kan bringe disse Sager — hvad jeg saa hiertelig gerne 25 havde ønsket. — Min Kone og mine to Sønner leve, den første kun ved taalelig, de sidste ved god Helbred. Min Kone, der i sin Familie har havt næsten utrolige Sorger og Uheld, har nu ogsaa for 2 Maaneder siden mistet sin gamle Fader (som Du engang med mig besøgte paa hans Landsted.) Den Gamle døde fra smertelige Lidelser og megen Sorg. Fred være med ham! — Hans smukke 30 af ham selv byggede Bakkehuus, lige over for Rahbeks, er nu alt i fremmede Hænder. — Snart vil hans Huus her i Staden, hvor jeg i 11 Aar boede, og hvor Du besøgte mig, have samme Skiebne. — Rahbeks Bakkehuus er i en Jødes Eie, som har vendt op og ned paa alting. Forandring og Omskiftning er Verdens Lov. Lykkelig er den, som kan sige, at han har Deel i det Liv, der ikke 35 skal forgaae og ikke omskiftes! — Gid jeg snart fra Dig, kiære Atterbom! maatte høre meget, og det alt hvad glædeligt er. Du er, om ei den eneste, dog nu den kiæreste Ven, jeg i Sverrige har tilbage. Bevar, til Livets Ende, dette Venskab for

Din tro og hiertelig hengivne

C. Molbech.

145. Til J. E. Rydquist.

Kbhavn. 20. Junius. 1833.

Kun alt for længe har jeg opsat Besvarelsen af min Herres venskabelige og behagelige Skrivelse af 22. Marts. Jeg havde haabet at kunne giøre det, i det jeg tillige berettede Dem Tiden, naar jeg agtede at forlade Kiøbenhavn, for at tiltræde en af mig saalænge ønsket Reise til Stockholm og Upsala. 5 Men heller ikke i Aar vilde det lykkes mig, at kunne udføre dette Forsæt — og maaskee skeer det nu aldrig. For i Aar i det mindste — om jeg berører Sverriges Grund — da bliver det dog kun paa den fordums danske; nemlig paa en lille Tour giennem Skaane til Runamo i Bleking. I Anledn. af hans nye Udgave af Saxo, har Hs. Høiærv. Biskop Müller ønsket Beskaffenheden 10 af det derværende ældgamle, i Norden allerede før Saxos Tid navnkundige Klippe-Monument undersøgt af en kyndig Geolog og Mineralog. Professor Forchhammer her ved Universitetet agter at foretage denne Undersøgelse, og jeg muligen at ledsage ham derhen; hvilket dog ei vil skee før i Midten af næste Maaned ved vore Universitetsferiers Begyndelse. — Næsten i to hele 15 Maaneder, nemlig April og Mai, led jeg, deels af et svært Angreb af den bekiendte epidemiske Sygdom la gripe, deels af dens meget udmattende og afkræftende Følger, hvilke neppe vilde have tilladt mig — om ei andre Hindringer havde været — at tiltræde den paatænkte Reise til Norge og Sverrige i Midten af Mai. — Ved et besynderligt Held havde jeg saa godt som fuldført min 20 Fortale og Indledning til den danske Ordbog, da min Sygdom begyndte; thi da Følgen af denne bl. a. var, at jeg i henved 6 Uger, skøndt ret vel oplagt til at læse, næsten følte mig aldeles uskikket til ethvert Forfatterarbeide — ja knap kunde drive det til at skrive et Brev — vilde jeg, om ikke Manuskriptet til bemeldte Arbeide havde været paa lidet nær ganske færdigt, neppe have 25 været i Stand til at faae Ordbogens Trykning fuldført i Sommer. Nu saae jeg dog Enden derpaa henved Midten af Mai Maaned; og blev derved endelig lettet for en Byrde, som omtrent i 9 Aar har hvilet tungt over min hele Tilværelse; men heller ei været uden mange gavnlige Frugter for mig selv. Maatte nu Værket ogsaa have dem for Andre, og i nogen Maade kunne svare til de 30 overordentlig gunstige Forventninger, hvormed man her saa længe har seet det i Møde. — Det er vel længe siden at en Bog af dette Volumen har i Danmark i sin Nyhed fundet en saadan Afsætning; thi jeg troer at kunne antage, at i en Maaned er der (naturligviis med Indbegreb af Subskriptionen) vel afsat 5-600 Exemplarer — og maaskee derover. — Jeg antager, at dette Værk, 35 formedelst Sprogenes saa nære Slægtskab, hvorved de mere udgiøre Dialecter af eet, end forskellige Sprog, ogsaa maa have eller kunne faa endeel Interesse for Svenske. Det er under denne Forudsætning, jeg har givet mig den Frihed, igiennem Hr. Boghandler Glerup i Lund at tilsende min Herre et Exemplar, som jeg beder Dem giemme til Erindring om Forfatteren; og skulde De tillige 40

finde Leilighed i et eller andet svenskt literairt Blad at gjøre Tilværelsen og Indretningen af min danske Ordbog nærmere bekiendt i Deres Fædreland, vil dette, for Bogens og Forfatterens Skyld, være mig kiært. — Det er dog langt fra, at jeg dermed har endt mine danske lexicalske Arbeider. De vil
5 enten i dette Brev, eller i Ordbogen, finde indlagt en Prospectus med hostrykt Prøve, af mit danske Dialect-Lexikon, hvortil jeg i en meget lang Række Aar har samlet, og hvoraf nu virkelig det 1ste Hefte er under Trykken. Dette Værk, som jeg tilstaaer, selv at sætte megen Priis paa, for det meget Nye og hidtil ukiendte, som det kommer til at indeholde, vil dog neppe før om 2-3
10 Aar blive fuldført. — Imidlertid er jeg i Aar ikke blot hermed sysselsat, men ogsaa med at redigere en Samling af et Udvalg af mine blandede Smaaskrifter, Afhandlinger, Kritiker o. d. hvoraf jeg i en Række af 25 Aar har produceret en god Deel. Jeg regner, at denne Samling vil komme til at udgiøre 4-5 Bind. — Men et Arbeide af mere Vægt og Omfang give de Forelæsninger mig, som jeg
15 i Midten af Mai har begyndt at holde over de Nordiske Landes, særdeles Danmarks, ældste Historie og Forfatning. Disse 2 Timers ugentlige Forelæsninger koste mig i det mindste 5-6 Timers daglig Arbeide — endog Søndagen iberegnet. Det er derfor ogsaa bogstavelig sandt, at jeg ikke endnu i denne Sommer har været $\frac{1}{2}$ Dag udenfor Stadens Volde.

20 Jeg maa bede om Undskyldning, fordi jeg underholder Dem allene med mig selv, eller med Efterretninger om egne Sysler og Arbeider. Jeg skriver saa yderst sielden Breve, at det ei kan være unaturligt, naar jeg engang meddeler mig til en fraværende literair Ven eller Bekiendt, at jeg let kommer til at berøre mine egne Sager. Jeg har i øvrigt med Deeltagelse læst min Herres
25 Yttringer i Deres seneste Brev af 22. Mart. om Literaturens, og særde. dens æsthetiske Deels nærværende Tilstand i Sverrige — der var mig saameget interessantere, som jeg desværre — skjøndt vi paa det Kgl. Bibl. er temmelig forsynede, endog med den nyeste svenske Literatur — i de sidste Aar har været saa overlæst med Arbeide — og det, som jeg nødes til at tilstaae,
30 under aftagende Arbeidskraft og Arbeidslyst — at jeg saare sielden faaer Tid at læse meer, end det allernødvendigste, hvoriblandt literaire Blade og Tidsskrifter, som jeg baade for Bibliothekets og andre Hensyns Skyld, ei kan lade være ulæste, optage en betydelig Deel. Jeg seer, De omtaler en Tidning, utg. af Literatur-Föreningen i Upsala. Denne er mig hidtil ganske ubekiendt;
35 og jeg har været af den Formening, at man der blot fortsatte Svea, eller udgav en ny Suite af dette gode og indholdsrige Tidsskrift. — I øvrigt maa jeg sige, at vi (det vil sige de yderst faa, foruden mig, der i Danmark kiender noget til den svenske Literatur) ere tilbøielige til, i det Hele at see den i et gunstigere Lys, end De af Yttringer i Deres Skrivelse synes at betragte
40 den. Mig forekommer saaledes i det Hele den nyeste svenske æsthetiske, eller

in specie poetiske, og atter igien specialissime den lyriske Literatur, at staae høiere, end den post-Øhlenschlägerske danske — hvori der forefalder forførdelig meget flaut, og hvad man kan kalde æsthetisk Lapseri (jeg veed ikke, om man i Sverrige har dette, i Danmark, særd. Kiøbenhavn almindel. gængse Ord — en Laps svarer nemlig ganske til det eng. Dandy) og Studenterpoesie, som ikke lidet fremmes, deels ved det overhovedet hos Studenterne mere om sig gribende Dandy- eller Friskfyr-Væsen, (i den allersidste Tid ikke uden al Indflydelse eller Ånklang af den tydske Bursche-Liberalisme) deels ved den i de sidste Aar stærkt overhaandtagende — af Skuespillere, for deres Fordeels Skyld, indførte Mode, at give saakaldte Aften-Underholdninger (∴ Blanding af Concert og Declamation, men uden sceniske Forestillinger) paa Theatret; hvorved i de sidste 2-3 Aar et Slags Poesie er opkommet som jeg kalder Declamations-Poesie. En æsthetiserende Student (og af dem maa der gives i det mindste halv saa Mange, som de, der aarligen inscriberes — thi i Kiøbenhavn i det mindste, skriver enhver Skolediscipel enten lyrisk Poesie, eller Comedie, saasomt han kommer i øverste Classe) en saadan Student skriver et eller andet versificeret Hverdags-Stykke, passende for en god Declamator blandt Skuespillerne, eller for en ung og smuk Actrice. Det gjør Lykke den Aften, det fremsiges — gientages maaskee ved den næste Aftenunderholdning — aftrykkes i et Dagblad; strax drømmer Studenten sig at være lyrisk Digter; og inden et Aars Tid have vi sikkert »Digte« eller »Samlede Digte« af Jens Hansen, Hans Jensen o.s.v. — Enkelte, men meget faa bedre blandt de yngste danske Poeter synes at love, virkelig at blive det. Iblandt saadanne særdeles den hidtil endnu anonyme (∴ endnu ikke paa Titelen nævnede) Forfatter af det humoristisk-romantiske Skuespil: »Kiærlighed ved Hoffet«, og det interessante, noget efter Byron smagende lyrisk-episke Digt »Dandserinden«.*) — Kiender man i Sverrige den allerede noget ældre Henrik Hertz, Forfatteren af »Gienganger-Brevene« (skrevne i Baggensens Navn, og med en særdeles skuffende Efterligning af hans Stil og Maneer i Riimbrevene) og af den »Anonyme Nytaarsgave«? — Begge disse poetiske Producter have her gjort stor, og ikke ufortient Lykke. Forf. er Jøde af Fødsel; en meget correct og elegant Stilist i Poesien, og i det Hele mest udmærket som æsthetisk Didactiker. Han har visseligt nok hidtil ikke skrevet meget; men iblandt dette dog ogsaa adskillige nydelige, mere egentlig lyriske Sager — hvoriblandt et Par særdeles heldige Sange til Bellmannske Melodier. Som Anonymus havde han ogsaa indleveret adskillige Lystspil til Theatret, hvoraf enkelte ere opførte med temmeligt, eller man kan sige med

*) Det er en Cand. Philos. Paludan-Müller, Søn af Biskoppen i Aarhus-Stift.

meget Bifald, uden at høre til de Stykker, som fylde Huset for længere Tid. Han har paa en Maade villet gienføde den Holbergske Comedie i nyere Dragt, eller give os det nationale danske Lystspil, saaledes som det maatte fremtræde i det 19de Aarh. Det er lykkedes ham partieviis — men Sammenlig-
5 ningen med Holberg er farlig. En Holberg (hvis Stykker efter 110 Aar endnu gives, i det mindste med saameget Bifald, at 10-12-16 holbergske Comedier endnu findes paa Theatrets aarlige Repertoire) fødes ikke hvert Seculum. — Hertz er i Aar reist udenlands; ligesaa Andersen, en Poet, der troer sig betydeligt mere, end han er; og som synes, aldrig at kunne lære Dansk, og
10 aldrig at blive mere end Barn eller Dreng — hvilket klæder en Person paa 30 Aar, eller derover, ret ilde. — Oehlenschläger skrev endelig i Fior Vinter et Slags Drama: »Tordenskiold«, som 10 Gange blev spillet for fuldt Huus — og derfor gav ham — hvad han nu seer mere paa, end paa Digter-Renommée — rigelig Indtægt; men neppe vil indbringe hans Digter-Ære, hvad det
15 indbragte ham selv og Theater-Cassen. Netop det selv samme gielder om Heibergs nyeste, fra den dramatiske Side omtrent svageste Vaudeville: »De Danske i Paris« — Oehlenschläger, opmuntret ved Tordenskiold, har allerede en ny Tragedie (Sujettet af Dronn. Margrethes Historie) færdig; men denne har jeg endnu ikke læst.

20 I det jeg nu mærker, at jeg har ladet min Pen løbe noget frit, behøver jeg vel neppe at tilføie: at disse faa Meddelelser ere ganske private; og at jeg maa bede min Herre, de ikke — i det mindste ikke skriftlig — maa komme videre i Sverrige. Her var virkelig i øvrigt Stof nok at skrive om; thi vor Lite-
25 ratur har i de sidste Aar faaet endeel Liv og adskillige egne Sider; men Tiden minder mig om at slutte. — Meget forbunden vilde jeg være Dem, om De ved Leilighed vilde opgive mig noget af det Vigtigste af den nyeste sv: Lit. sær-
deles fra 1832, 33, tildeels ogsaa 31 — med Hensyn til Indkiøb for Bibliotheket; og lade mig vide om Hr. Arwidson (som jeg beder meget at hilse) endnu ud-
30 giver sine maanedl. Bogfortegnelser. — Bogh. Gleeurup i Lund har i et heelt
30 Aar hverken sendt os disse, eller andre svenske Nyheder; undtagen nogle Continuationer, hvoriblandt jeg med største Interesse har seet de vigtige, saa hurtigt fremskridende historiske Samlinger af Adlersparre — og hvilken herlig Berigelse for den svenske Literatur er ikke Liljegrens Diplomatarium!
— Hvilken Skam, at man, hidtil i det mindste, ikke i Christiania har villet
35 understøtte Professor Lundh til Udgivelsen af hans norske Diplomatarium — da man dog ikke i noget europæisk Land (saavidt jeg veed) har saa tidlige og saa mange Diplomer fra tidlige Aarhundreder i Landets Sprog, som i Norge. — Gierne ønskede jeg ogsaa engang ved Leilighed en exact Status over det Stockholmske Theaters nærværende Forfatning — hvad Regjeringen aar-

ligen bidrager dertil, og hvad i Giennemsnit de aarlige Indtægter, Udgifter,
Lønninger m.m. beløbe sig til.

Med særdeles Agtelse
min Herres ærbødige Tiener
C. Molbech.

De vilde endvidere forbinde mig, om De engang vilde opgive mig saa mange 5
Navne paa svenske anonyme og pseudonyme Forfatterinder og Forfattere,
som ere Dem bekendte. En saadan Clavis vil interessere mig særdeles meget.

146. Til P. Wieselgren.

Kjøbenh. 27. Junius 1833.

Jeg maa bede min Herre undskyldte, at jeg kun alt for sildigt besvarer en
fra Dem i Vinter modtagen Skrivelse, hvormed fulgte indlagte Fac-Simile af 10
den Absalonske Justinus sidste Pagina. Det har aldeles ingen Værdi, da det
enten er det samme som er brugt til Pladen i S. Rer. Dan. T. V. eller et Lig-
nende.

Meget interesserede mig min Herres Beretning om den i Deres Un:Bibl:
fundne gammelsvenske Bibel-Oversættelse fra Wadstena; ligesom at de der 15
besidder et Dansk Haandskrift af Vor Frue Tider. — Den første er mig saa
meget mere interessant, som vi her paa det store Kongel. Bibl. ligeledes (som
sikkert ogsaa længe er Dem bekendt) have en gammel-Svensk Paraphrase
af en Deel af det Gl. Testamente, fra 14de eller 15de Aarhundrede — i
hvilket Haandskrift der findes tydeligt Spor til, at det ogsaa skriver sig fra 20
Wadstena. — Jeg haaber, omtrent den 10de eller 12te Jul. paa en kort Reise
til Bleking at berøre Lund; og vil det da være mig særdeles behageligt, paa
Deres Bibliothek nærmere at tage bemeldte gamle Sprog-Monumenter i Øie-
syn. — Det forekommer mig at have hørt, at min Herres svenske Kloster-
beskrivelse alt skulde være udkommen. Det vil være et for den nordiske Hi- 25
storie høist fortienstligt Arbeide. — Med Hr. Daugaards Værk, skøndt unegte-
lig ogsaa et meget gavnligt og fortienstligt Arbeide, er jeg dog ikke ret tilfreds.
Han har ikke givet sig Tid nok, og ikke brugt Diplomerne tilstrækkeligt, især
de sildigere. Men — det gjør mig ondt at sige det — De har vel Selv heller ikke
i saa kort en Tid kunnet udtømme Archiv-Kilderne til den svenske Kloster- 30
historie? — Imidlertid, Noget er al Tak værd, især hvor man kun har saa
mager en Bog som Rhyzelius.

Min store Hast bedes undskyldt; ligesom ogsaa i Almindelighed, at min
Stilling, mine Forretningers Mængde, og en altid stor Ulyst til at bruge Pen-
nen, gjør mig forsømmelig, eller rettere sagt, forbyder mig al Correspondence. 35

Med Agtelse
Min Herres ærbødige Tiener
C. Molbech.

147. Til F. M. Franzén.

Kiøbenhavn. 2. Sept. 1833.

Deres Høiærværdighed

ville tillade undertegnede, ved en Ven og Landsmand af Dem, Professor Linsén, hvis Venskab har været mig en kiær Vinding af hans herværende Ophold, 5 at sende Dem en ligesaa høiagtelsesfuld som hiertelig Hilsen, fra en Mand, som vel ikke har den Glæde at være Dem personlig bekendt; men for hvem De har været en aandelig Kynding og Fortrolig i 21 Aar, eller siden jeg første Gang i 1812 blev kiendt med Deres Muses, med Naturens Sandhed, Ynde og Hiertevarme smykkede og giennemaandede Fostere. Ofte har De siden den 10 Tid været mig nær, uden at vide det. Jeg havde heller ikke, endnu indtil i Aar, opgivet Haabet om, at Skiebnen engang vilde være mig saa gunstig, at bringe mig i Deres personlige Nærhed og Selskab; et Ønske, der stedse har fornyet sig for mig, naar Svenske for mig omtalte Finlands og Sverriges ædle Sangers elskværdige Egenskaber som Menneske. Men Skiebnen kalder nu Dem 15 fiernere bort mod det høie Norden; imedens den synes at giøre mig mere og mere, ved lækende Baand af forskiellig Art, ubevægelig, i det mindste udenfor Fædrelandets Grændser. Det maa da, hvis jeg heller aldrig skal kunne have den Glæde at besøge Sverrige, at see mine Venner i Stockholm og Upsala endnu engang i Livet, og at giøre Deres personlige Bekiendtskab, være min 20 Trøst: at Mindet lever, og at Aanden forener hvad Rummet adskiller.

I det jeg tillader mig at slutte med at ønske Deres Høiærværdighed til Lykke med den nye og hæderfulde Embedsstilling, hvori De ogsaa i Sverriges nordligste Egne kaldes til at virke til Medbrødres og Medborgeres Held og Velfærd: tilføier jeg mit hiertelige Ønske, at disse endnu en lang Række Aar 25 maa føle sig lykkelige ved at eie Dem, og De Selv nyde Livets skønneste Krands: en lang, kraftfuld, blid og rolig Alderdom.

Med sand Høiagtelse

Deres Høiærværdigheds

ærbødigste Tiener

C. Molbech.

30

148. Fra P. Wieselgren.

Lund d. 20 Sept. 1833.

Högvälborne Herr JustitieRåd m.m.!

Jag blygs, att jag ej kunde mundtligen aflägga min sannaste tacksamhet för Herr JustitieRådets bref; men, nu mera flyttad till ett landtpastorat, var 35 jag ej i tillfälle att dagen, då ankomsten skedde, vara i staden. Men den dagen, som i brefvet var nämnd, var jag i staden och nämnde för Biskopen och Lindfors om det nöje de kunde bereda sig få om några dagar, äfvensom jag visade

Amanuensen, hvilka mscr han borde framlemna, då Bibliotheket hedrades af den förste Scandinaviske Bibliothekariens besök.

Men en var högst ledsen att Herr JustitieRådets väg ej kunde böja sig $\frac{1}{8}$ mil till hans boning, och det var H. E. DelaGardie på Löberöd. Hans bror på Maltesholm fick äran. Han hade hoppats, att Samlingarne i Archivet skulle kunnat förnöja några ögonblick äfven om värden ej kunnat det. Nu kommer den utmärkta tafvelsamlingen från KullaGunnarstorp att dit flyttas, så att Löberöd bör ega ännu ett skäl, att ej bli förbirest af Hr JustitieRådet, om vägen bär till Sverige. Jag har fått i uppdrag att frambära denna helsning, som gäller lika till Hr Prof. Finn Magnusen — från OldskriftsSällskapets honorære ledamoten på Löberöd.

Men nu kommer jag till en kinkigare punkt. Jag känner Herr JustitieRådets oräkneliga göromål, men jag känner ock — Litteraturens Brougham. En så ovanlig arbetsförmåga torde derföre tillsträcka sig till några minuters besvär att upplysa en, som sitter i Lunds lilla Bibliothek. Det intresserar säkert äfven Hr JustitieRådet, att få afgjort rörande det beryktade Universitet i Skeninge, hvarom man skrivit på 100 ställen, sedan (Lager)Bring i sina Handl. o. Påmin. II Delen n. 2 p. 21 på ett lösryckt yttrande hos Jac. Eccard in Script. Ord. Præd. T. I. Paris 1719, vid år 1300, uppbygde ett dylikt. Ännu i de Claustris SvioGoth. dristade jag ej mot en dylik auctoritet yttra ett tvifvel, som jag ej hunnit fota på grundlig undersökning. Men, fullt öfvertygad är jag, sedan jag nu läst en sådan mängd i Skeninge och dess omgifningar just vid ifråga varande tid skrifna diplomer, utan att ett lätt andedrag förrätt en dylik bildningsanstalt, »då likväl ett ljus, som är på ett berg» plägar bli synligt rundt omkring, — att aldrig någon Superior cathedra funnits i Skeninge. Men utan att kunna läsa Eccard i sitt sammanhang, är vanskligt att något afgöra. Törs jag bedja Hr JustitieRådet befalla fram till sitt Bibliothekariebord nämnde bok, granska nämnde ställe och upplysa med några rader inom en månad (i anseende till Sv. Sköna Litteraturs II D. tryckning) antingen skälen öfverväga för meningen.

1. att Petrus de Dacia läste vid Wетterns Skeninge eller 2. att ea urbs Scheningiæ är ett af den tidens predikomunkar ej övåntadt förbråknings uttryck för att beteckna: den staden i Skåne (Scaningia), och således syns vara Lund, der ett principale studium*) den tiden var, och der hvarje Petrus kunde kallas de Dacia, då han blef bekant i Söder —

eller 3, att det var, eller att det af predikomunkar förblandats med det

*) att fratres minores der voro anställda som lärare är bekant. se de Claustris II. p. 38. Sannolikt således äfven majores. Och en Petrus in Dacia var prior generalis 1303. De Claustris II. p. 22. (Reuter Dahl försäkras att han af denna dissert. framlemnat ett ex. till Hr JustitieRådet).

vidtbercyktade klostret i Scheninge i Hertigdömet Brunsvig, der regelbundna Kaniker af Augustins orden höllo en undervisningsanstalt, och der templet het S. Laurentii — allt sådant som äfven träffas i det Skånska studium præcipuum. Men detta Scheninge låg Svenskarne i hemvägen »
 5 Parisiensi studio revertentibus«. Det var vid denna tid mycket rikt doterad. Redan 1220 fann i dess capitel Decanus, Cantor & Scholasticus. 1260 het Scholasticus Scheningiæ Hermannus, och 1299 var han blifvit Præpositus, då således Petrus de Dacia kunnat blifva hans efterträdare på förra platsen. Se Codex Traditionum Corbeiensium Lips. 1752 fol. p. 23 Addend.
 10 n. VIII-CLXXXIV. Låt mig här få ett omdöme, att hålla mig till eller ock, om tiden ej medgifver undersökningen, ett genom någon Amanuens verkställdt utdrag af det föreg. och efterfölj. i det af Lagerbr. anförda ställe ur Eccard. —

Tillåt mig nämna, att ett bevis på Henr. Harpestrengs allmänlighet träffas
 15 i Sv. Wettensk. Akad. Handl. och Tal och det i P. J. Bergii Tal 1758 om Stockholm, nu och för 200 år sedan. Det der afskrifna msc fr. Nådendal är i flera capitel ordagrant likt Harpestreng, fast olikt i andra, än utförligare, än kortare o.s.v. Märkligt är att der Hr JustitieR. förmodar en lacun vid dul (i Sinapens beskrifning) har Nådend. Cod. wiis. En karakter-
 20 ristisk på all medecin, der af samma medel den ena lofvar motsatsen af hvad den andra lofvat. Hvem är den i Nåd. Cod. omtalte Mäster Ysaac? Monne förf. till Sahar Haschamaim? — Var den öfs. på latin?

Men — förlåtelse för min frågwisshet!

Anmäl min respect för Hr CanzliR. Thomsén.

25 Innesluta i Högvälborne Hr JustitieRådets m.m. fortfarande ynnest

Dess

ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

Helsningar fr Lindfors och Reuterdahl!

30 149. Til P. Wieselgren.

Kbhavn. 21. Oct. 1833.

Jac. Quetif & Jac. Echard Scriptorum Ord. Prædicatorum. Tom. 1. Paris 1719. Fol. p. 407.8.

»Petrus de Dacia, sic a provincia ordinis decima, quæ Daniam, Sueciam & Norvegiam complectebatur, nuncupatus, Suecus natione,
 35 Wisbii in Gotlandia insula natus, ab infantia pietati deditus — Vix adolescens circa ann. 1245 ordinem amplexus est in patria, stadioque studiorum, quod tum longius erat in provincia sua emenso — Coloniam Agrippinam, ubi sub Alberto Magno vigeat studium generale, pro rata provinciæ Daciæ missus

est a. 1266. Triennio Coloniae peracto — — Parisios ad Gymnasium San-
 jacobeam ire jussus est, quod et intravit a. 1269 (sub regimine S. Thomae de
 Aquino.) Annum integrum & duos menses c. dimidio circiter ibi moratus, inde
 exiit Domin. proxima post Jac. Apostoli, s. 27. Julii 1270, & per Stumbelen
 ac Coloniae transiens — — Skeningiam tandem VI. febr. 1271 pervenit. 5
 (I Kølln blev han ved en Sygdom der tilstødte hans Staldbroder Nicolaus
 Dacus opholdt 6 eller 7 Uger.) In ea urbe praecipuum erat provinciae
 Daciae Studium, in quo iuxta morem de revertentibus a Parisiensi Studio,
 Petrus primarius lector institutus, quarta feria post Matthiae theologiam e
 superiori loco profiteri cepit, eoque munere functus est ad ann. 1275 10
 circiter. Tum vero ad aliam domum in profundo terrae sitam missus est, ut
 ipse ait, h. e. in loco, ubi rarum ab exteris commercium; sed non
 diu ibi relictus fuit; nam Skeningiae lector redditus est circa ann.
 1277. Cum vero ipsum anno 79 cupido cepisset Coloniae revidendi,
 Westeras s. Arosiam, urbem episcopalem in Westmannia se contulit ad pro- 15
 vincialem F. Augustinum ibi in domo nostra haerentem, a quo potestate sibi
 facta discessit 22. Maii, & in Gotlandiam insulam, quae ei natalis,
 trajiciens & aliquamdiu commoratus, exinde Lubecam ac tandem Stumbelen
 accessit 15. Sept. concioneque ibidem crastino habita, tertio die Coloniae
 intravit, o.s.v. (Han kom tilbage om Vinteren, drog nogen Tid omkring, uvis 20
 om sin Skiebne, men 1280) in Gotlandiam remissus, Visburgi, vulgo Wisby
 lector institutus est. An. 1281 comitiis provinciae Skeningiae habitis affuit,
 o.s.v. (Mod Enden af A. 1283 blev han Prior Wisbyensis. 1287 bivaanede
 han med sin Provincial et capitulum generale, som holdtes i Bordeaux (Bur-
 degala.) 1288, før Paaske, er han efter Rimelighed død. — Han skrev »præ- 25
 grande volumen« om sin fortrolige aandelige Veninde Christina Stumbelensis,
 som fører denne Titel: Acta Christinae mirabilis Coloniensis, s: Stumbe-
 lensis, quae scripsit F. Petrus de Dacia, ordinis praedicatorum, &c.

Af dette Udtog af hans Levnet, saaledes som det findes i Bogen, l.c. sees
 tydeligt, at P. de Dacia var født i Wisby, og hvorfor han havde sit Tilnavn; 30
 ligesom der ei kan være nogen Tvivl om, at her menes Skeninge i Sverrige,
 da han herfra reiste til Westeraas, for at hente sin Provincials Tilladelse
 til at reise til Cölln. — Men at der i Skeninge vel har været et Slags Gymnasium,
 men intet Universitet, synes slutteligt deraf, at det vel benævnes Studium
 praecipuum provinciae Daciae, men ikke Studium generale, saaledes som 35
 Universitetet i Cölln. — Dette er hvad jeg for Øieblikket kan meddele til
 Oplysning om den i Deres ærede Skrivelse af 28. Sept. omhandlede Quæstion. —
 Jeg vil ønske, at det her Meddeelte endnu maa komme betids nok for at be-
 nyttes; og maa bede Dem venligen undskylde, at jeg ikke tidligere har besvaret
 Deres Brev. — I hele September og en stor Deel af October har mit Helbred 40

været høist maadeligt, og mit Hoved saa svagt og angrebet af voldsomme Blod-Congestioner, at jeg næsten ikke har kunnet arbeide, og neppe kunnet udføre de allernødvendigste Embedsforretninger. Vel er det nu noget bedre med mig; men dog er min Arbeidsevne betydeligt svækket, hvilket den længe og især i det sidste Aar, men mest siden jeg i Foraaret havde et stærkt Angreb af den grasserende Influenza, har været.

Jeg maa takke Dem meget for Deres lærde og indholdsrige Værk om den svenske skønne Literaturs Historie, hvoraf jeg modtog 1ste Deel i Sommer, da jeg var i Lund, og med megen Forventning seer Fortsættelsen i Møde. Jeg beundrer Deres udholdende Flid og Productionsevne, som jeg dog meget ønsker, De ikke ved alt for store Anstrengelser vilde for tidligt svække. Vi have nu ogsaa for ikke længe siden her paa Bibl: faaet 1-3. Del af Deres Handlingar ur De la Gardieska Biblioth: en Samling, hvis interessante Indhold har ligesaa meget Krav paa den nordiske Historiegrandskers Opmærksomhed, som den omhyggelige og kritiske Behandling paa hans Agtelse for den samvittighedsfulde Udgiver. Med stor Interesse har jeg læst Indledningen og dens Udsigt over Manuskriptsamlingen paa Löberöd. Hvilke betydende Skatte gemmer dette skønne Privatbibliothek! — Noget lignende vil man nu forgieves søge i Nogen privat Mands Samling i Danmark. — Meget smigret ved Hs. Exc. Grev De la Gardies Opmærksomhed, beder jeg at aflægge min ærbødige Hilsen for denne i sin Stand saa sieldne Videnskabsmand og Videnskabselsker. At kunne, efter den mig saa behagelige Indbydelse aflægge et Besøg paa Löberöd, vil være mig ligesaa kiært, som interessant; og jeg vil gjøre Alt for næste Sommer, at kunne opnaae denne Behagelighed — thi hvo tør regne paa den usikre Fremtid? Det skal forlange mig, om jeg der finder saa smuk en Egn og øvrig Localitet, som paa Maltesholm; thi dette er et af de skønneste og skønnest situerede Herresæder, jeg nogensteds har fundet. Med særdeles Agtelse og Anbefaling til Deres venskabelige Erindring

er jeg Deres ærbødige Tiener

C. Molbech.

30

150. *Fra J. E. Rydquist.*

Stockholm d. 19 Nov. 1833.

S. T.

Genom en för mig oförklarlig omständighet har Tit. i mer än ett afseende angenäma skrifvelse först för ett par dagar sedan kommit mig tillhanda. Någon vårdslöshet måste ha egt rum vid något af post-kontoren, men det är obegripligt, huru ändå brevet, som är dateradt d. 20 Juni, kunnat så länge ligga quar, helst K. Bibliothekets bref atfölja Kabinettets, och således postdagligen borde aflemnats. Emellertid har jag härigenom oskyldigtvis kommit

i en skuld, som det varit mig ett nöje att för länge sedan afbörda. Innan jag hade äran emottaga Tit. vänskapsfulla skrifvelse, hade jag redan haft nöjet emottaga det mig förärade exemplar af Tit. Danska Ordbok, hvaruti jag sett ett förnyadt prof på Tit. godhet och fortfarande uppmärksamhet, och som jag städse skall bevara såsom en dyrbar erinring af Tit. bekantskap. Arbetet 5 har gifvit mig stort intresse, och är åtminstone för Svenska filologer en särskild vinst, och bör gifva en ledning för utarbetandet af ett Svenskt lexikon, hvarmed Svenska Akademien hållit på så länge. Tit. lärdom och skarpsinnighet böra i detta afseende gifva våra språkforskare många anledningar till ytterligare undersökningar. Med otålighet emotser jag äfven offentliggörandet af 10 Tit. dialekt-Lexikon, hvarpå jag redan för ett par år sedan gjorde vår allmänhet uppmärksam, under det jag utgaf Heimdall. När jag hunnit samla några fler subskribenter, skall jag ha äran återsända listan. Ett verk af denna syftning kan här naturligtvis ej i någon högre grad intressera andra än filologer, och dessa äro hos oss gunås ej många. För dessa få blir arbetet så mycket 15 kärkomnare. Jag vidrörde, i anledning af detta tilltänkta arbete, frågan om ett dylikt i vårt land, hvilket skulle medföra mycket båda nytta och intresse. Få se, om ej uppmuntran från grannriket kan göra något. Här går annars allting trögt i litteraturen, hvilket till stor del kommer af den ringa uppmuntran från Regeringen. Vårt klimat gör oss äfvenledes tröga och overksamma. 20 Det synes på allting, att Danmark ligger några grader sydligare. — För närvarande fins ej mer än ett litterärt blad, Svenska Litteratur-Föreningens Tidning, i hvars syftning ej ingår annat än en nouvellistisk redovisning för den utländska litteraturen. För samma blad har jag skrivit en liten anmälan af Tit. arbeten, öfverlemnande åt Redaktionen, att, i enlighet med 25 tidningens plan, stilisera den korta uppsatsen.

Utom nyssnämnde Tidning utgifver Litt. Föreningen en Tidskrift, Skandia — en fortsättning af Swea —, som innehåller flera goda uppsatser. En uppgift på det nyaste af värde, som utkommit på sista åren, och kan förtjena att på ett offentligt Bibliothek förvaras, tar jag mig friheten innesluta. De första 30 delarne af vissa här upptagna verk äro förut utgifna, men jag har upptagit dem för fullständighetens skull.

Hvad angår de önskade upplysningarne om Svenska Anonymer och Pseudonymer, får jag hänvisa till Sondéns upplaga af Hammarskölds anteckningar om Svenska Witterheten, hvaruti de fleste kända witra författare upptagas. 35 Jag håller just nu på med en ny uppställning af Kongl Bibls samlingar i Svensk witterhet, och gör då äfven undersökningar i detta afseende. När jag hunnit dermed något längre, skall jag ha äran meddela mina upptäckter. I de stränga vetenskaperna utgifves här nästan aldrig någonting anonymt (bland det är dock ett filologico-filosofiskt mystiskt arbete: Sfinxens Siffror, hvars 40

förf. är Pastor Studach, som på Tyska utgifvit en behandling af Eddan). Bland politiska och statsekonomiska skrifter må nämnas en om Sveriges »Opposition och Ministère«, som tros vara skriven af KrigsHofRätts Rådet Livijn (förf. till Spader Dam, medarbetare i Polyfem m.m.); »Engelska Statsskulden, dess inflytande och förvaltning, betraktade ur en olika synpunkt med Sir Henry Parnell i hans arbete om Finansreform, af M. B. (M. Björnstjerna, Gref., Sv. Minister i London), öfvers. med ett företal om Statsskuldssystemets allmänna grunder af C. A. A.« (Prof. Agardh). Eljest äro de flesta anonyma öfversättningar eller politiska och satiriska brochyror, utan intresse för utländningen. »Markalls Sömlösa Nätter« utgafs af en komité, neml. af Hammarsköld, Atterbom, Dahlgren, Livijn, Askelöf, Sondén. Första uppräningen till »första Natten« gafs af Ham^d, och omarbetades af A^m; »andra Natten« författades till större delen af Dahlgren, och redigerades af Sondén. Polyfem utgafs af Askelöf; medarbetare voro Agardh, Livijn, Ham^d, Atterbom; de 2^{ne} sista dock mot slutet; »Nils Nyberg« var Ham^d. Kometen utgafs af H^d och Dⁿ; de första åren hade Arvidsson del deri. De oftast förekommande signaturerna i Litt. För^s tidning äro A. (Atterbom), P. (Palmblad), G-r (Geijer), S-r (Schröder), H. J. (Landshöfd. Järta), R. (Dokt. Theol. Rogberg), H. (Mag. Doc. Hagberg), F. (Fahlcrantz), R-t är min namnteckning, 20 o.s.v. Konst-notiserna från Stockholm äro af mig författade.

Svenska theaterns ställning är i allt afseende beklagansvärd. Talangerna åldras, och inga nya komma i stället, ty ingen elefskola fins. Konungen ger i årligt bidrag 36,000 Rd B^{ko} (hvarför han dock disponerar ett antal loger och för samma summa aflönas kapellet), Kronprinsen ger 4,000 Rd och Staten 25 4500 Rd. Inkomsten steg sista spelåret till*) , utgifterna till*) och aflöningsstaten enskildt till*) . Skulden är 66,000 Rd, hvartill räntan för det hela betalas af Theaterkassan, men en del af kapitalet godtgöres af Staten, genom amortissement.

Vår vän Arvidsson utgifver ännu »Svensk Bibliographie«, och är äfvenledes 30 sysselsatt med utgifvandet af Kammarjunkaren Rääfs och Lektor Wallmans dyrbara samlingar af »Svenska Folkvisor, Folklekar« m.m.

Hvad mig sjelf angår, så har jag, sedan jag upphörde med Heimdall, ej kunnat påbegynna något större företag, till en del af det skäl, att jag hoppades förlidna sommaren kunna göra en utländsk resa, förnämligast till Paris, för 35 att der anställa undersökningar om vissa förhållanden, hvartill vi med våra inskränkta samlingar här sakna tillgång. Jag har neml. använt några års studium på folkvis-litteraturen, och mina resultat, i afseende på den Nor-

*) Sedan detta skrefs har jeg fått en officiell uppgift å ifrågavarande summor, den jag nu innesluter. Den är, på min begäran, uppsatt af Andra Theat. Direktö- 40 ren, och således tillförlitlig.

diska folkvisans förhållande till Tysklands och Englands, har jag i korthet angifvit i en recension**) af Assar Lindeblads föreläsningar öfver »Svenska Sångerna», — ett arbete för öfrigt af intet gediget värde. Mina åsigter och hypoteser ha gillats af dem, som här studera dylika ämnen. Nu hade min mening varit, att i Frankrike få närmare reda på den Normandiska poesiers historiska ställning till den Skandinaviska. De la Rue lärer inom årets slut utgifva ett länge väntadt arbete öfver Normandiska och Anglo-Normand. poesien; men så lärd han är, saknar han troligtvis all närmare bekantskap med Skandnaviens litteratur; åtminstone har jag hos ingen af de Franska forskarne funnit någon kändedom om våra skatter. Lyckas det mig, att nästa år få företaga en dylik resa, så ville jag se till, om något för mig i den vägen vore att skörda. In petto har jag äfven, att i framtiden utgifva en Svensk Witterhets-Historia, hvartill jag samlat och forskat åtskilligt. Detta är dock ett arbete, som fordrar lång tid. Till en början vill jag, i en recension af Sondéns upplaga af Hammarskölds anteckningar öfver Sv. Witterheten, upptaga en hop litterär-historiska rättelser. Vår salig vän, som var en nitisk arbetare, var deremot alltför vårdslös i uppgifter och föga samvetsgrann i omdömen. Will man inräkna de bibliografiska notiserna, skall man säkert kunna upptäcka öfver 1000 fel; knappast hvar 5te boktitel är fullkomligt korrekt. Det oakadt innehåller detta arbete mycket materialier, och kan föranleda till ytterligare undersökningar. — Då min tid delats mellan Bibliotheks-göromålen och nyssnämnde forskningar, har den ej medgifvit mycket annat arbete. Det enda jag utgifvit (oberäknadt hvarjehanda större och smärre artiklar i Litt. För^s Tidn.), är ett litet häfte, kalladt Djurgården förr och nu, utgörande en historisk och litterär beskrifning om denna Kngl Lustpark. Den har väl hufvudsakligen värde för Stockholmsbor och dem som besöka vår hufvudstad; men jag har sökt gifva arbetet något allännare intresse, genom framställningen af folkklivet på Djurgården i fordna dagar, hvilket lemnade taflor för vår odödlige Bellman. För en lärd man kan väl ett dylikt opus (tillfälligtvis författadt) ej ega synnerligt värde; emellertid skall jag ta mig friheten att med någon lägenhet öfversända ett exemplar till Tit., såsom en erinran om Tit. vistande härstädes.

d. 29 Nov. För de intressanta uppgifterna om den nya Danska Witterheten är jag mycket tacksam. Med undantag af »GiengangerBreve», »Fodreisen», några af Oehlschlägers och Ingemanns arbeten, har ganska litet kommit till min närmare kunskap, och af mig lästs. K. Bibl^s mindre betydliga fond tillåter ej inköpet af andra än vetenskapliga verk, större samlingar och dylikt, och vi få ej tillfälle att följa det egentligen kuranta af litteraturen. Boksamlare

**) Se Litt. Föreningens Tidn. No 22 & 23.

lägga sig också ej till mycket saker i den vägen. Beskow och Grefvinnan De Geer äro nästan de enda, som någongång förskrifva noviteter i litteraturen. Franska och Engelska saker äro hvad man mest förskrifver; i Upsala läses mera Tyska och Danska. Bokhandeln står i Swerge på en låg punkt; Gleerup 5 är den mest entreprenanta, och i denna, liksom många andra delar, stå vi i förbindelse till Köpenhamn, som i alla litterära hänseenden är öfver oss. Man bör dock hoppas bättre af framtiden, och att grannriket skall genom sitt vackra föredöme verka förmånligt.

Jag innesluter mig i Tit. fortfarande vänskap, och förblifver med synnerlig 10 högaktning Tit.

Ödmjukaste tjenare

Johan Er. Rydquist.

151. *Fra P. Wieselgren.*

Lund & Westerstad d. 8 Jan. 1834.

Högvälborne Herr JustitzRåd och Riddare!

15 Jag kan ej nog tacka för den möda och godhet, Herr JustitzRådet haft, att besvara mina förfrågningar och derigenom rädda vårt Skeningska Studium. Ejeller för den ära, som jag säkerligen är skyldig Herr JustitzRådet, att blifva kallad till Ledamot i det ärerika OldskriftsSällskapet. Jag blyges att så länge dröjt att derföre aflägga min djupa tacksägelse och acceptation. Men 20 jag ville teckna den i ett upprymdt och ledigt ögonblick, och sådana äro sällsynta, der en ensam prest har 2500 Irokeser att både civilisera och christna — synnerligen den tid då Läsmöten upphinna mantalsskrifningstiden, denna Jul-tiden, före hvilken inspection måst ske och julexamina hållas i de 9 kring-spridda byscholor som jag börjat drifva egentligen med små gossar ur Lunds 25 Lancasterschola, och der sedan jag under Julhelgens 15 dagar hade 20 predikningar och skriftetal att ensam hålla — utom det att Sv. sköna Litt. 2^{dra} Delen och DelaGard. Arch. 4de och 5te Delarne redan lagts under pressen.

Tillåt mig innesluta min tacksägelse adress till Sällskapet!

Äfven inneslutes en liten uppsats, gjord på några lediga timmar, som under 30 kastas pröfning, huruvida den förtjenar inflyta i Sällskapets Tidskrift eller förvaras i dess acta.

Dristar jag väcka uppmärksamheten å min granne på Ousbyholm, Mgr Cronholm, som troligen kommer att upparbeta sig till både stylist och häfdeforskare af rang, då de båda elementerna inom honom hunnit försättas i 35 jemnvigt. Hans oerhörda flit skulle ökas och troligen fortgå med en säkrare riktning, om han rönt samma utmärkelse, som jag långt oförtjentare vunnit. Må detta förord förlåtas en novicissimus.

Tillåt mig, jemte tacksamheten för Herr JustitzRådets varningar från för

mycken ansträngning, vända denna bön med tusenfaldigt större skäl mot — Litteraturens Brougham. Jag förvänas öfver Herr JustitzRådets verksamhetsförmåga. Man har här jemnfört Herr JustitzRådet med de 50 Ledamöter som suttit i Svenska Akad. men snart må alla våra Akademier jemnföras med Hr. JustitzRådet och sättas efter i arbetskraft. Huru det går till att så kunna 5 arbeta, är mig ett *Mysterium*.

Monne något värde förefinnes i n. 21 Fortegnelse paa Svenske Helgene och Kloostere i Peder Syvs handskr. Saml. nämnd i Suhms Saml. 1: p. 40. eller i n. 2473 bland Mscr i Köpenhamn på Kongl. Bibl: Antiquitt... *Monasteriorum* 1461-1542. Jag vill visst ej besvåra med bön om upplysning, blott 10 nämna derom, i händelse egna studier engång föra till mera speciel behandling af ämnet, och möjligtvis den som har att räkna sanden i hafvet ej aktgifvit på 2 sandkorn.

Hvad det är grufligen svårt att såsom landtbo skriblera. Det Litteraturhistoriska är egentligen tillhörigt Bibliotheksinvånare. 15

Törs jag bedja om min Wördnad för Hr CanzliRådet Thomsen och Profess. Oehlenschläger; likaledes torde lilla Ove Thomsen ännu erinna sig under-tecknad.

Mätte Himlen länge bevara Hr. JustitzRådet åt Scandinavien!

Framhårdar med sannaste vördnad 20

Högwälborne Herr JustitzRådets och Riddarens

Ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

Innerligen längta Löberöds Egare och granne efter den dagen, då Molbech tager dess skatter i ögonsigte. 25

Första årsafgiften inneslutes. Finnes särskilta ingångsafgifter torde jag derom blifva vid tillfälle genom Sällskapetets förlag underrättad. Förlåt att jag dristar besvåra!

152. Til P. Wieselgren.

Kiøbenhavn. 6. Jun. 1834

Min høistærede Hr. Pastor, 30

Jeg har megen Skyld paa mig ved den saa lange Udsættelse af mit Svar paa Deres Skrivelse af 8de Januar. Vidtløftigt Forsvar tillader Tiden mig ikke; og jeg haaber, det skulde blive overflødigt. Deres Brev, som jeg først erholdt et Par Uger sildigere, traf mig meget syg og svag. Denne Svaghed tiltog; hele Februar og en Deel af Marts Maaned kunde jeg ikke gaae ud. Nervesmerter 35 og Gigt-Svaghed have atter ved et nyt Anfald i Mai Maaned, efterat jeg var begyndt at komme mig, sat mig meget tilbage. Jeg har endelig maattet gribe

til et voldsomt Middel: de russiske Dampbade, som jeg ikke har fundet uden Virkning; skiøndt meget angribende. Jeg trænger høiligen til at gjøre en Landreise; og haaber at kunne (skiøndt desværre ogsaa min Collega, Overbibliothekaren Etatsraad Werlauff har været syg og inde henved 8 Uger) komme
5 bort fra Staden næstkommende Uge. Jeg ønskede at kunne gjøre en Reise til Stockholm og Upsala; men dertil vil sandsynligen Tiden ikke strække til. Et Par Uger vilde jeg da, hvis (som er at formode) den større Reise ikke skeer, tilbringe i Skaane, hvor jeg ønskede, efter Deres og andre Kyndiges Veiledning, at bereise nogle af de sydlige og centrale, samt vestlige Egne og
10 Herreder af denne Provinds, fornemmelig for at blive noget bekjendt med Almuen, og komme til nærmere Overbeviisning om det gamle, oprindelige Slægtskab, jeg antager imellem Skaaningerne og mine nærmeste Landsmænd Siællandsfarerne. De vil forbinde mig meget ved at tænke lidt paa i Forveien, hvorledes jeg helst i den Henseende skulde indrette min Cours, eller
15 mine smaa Vandringer, og hvilke, med Land og Folk bedst bekjendte og oplyste Præster og Landmænd i disse Egne af Skaane, jeg helst maatte besøge, for ved disses Hielp saameget lettere at kunne samle Bidrag til dette ethnographiske Studium, ligesom overhovedet til nøiere Kundskab om Forfatning, Sprog, Sæder, Skikke og Nationalcharakter i dette, i den fierneste
20 Oldtid dansk-gothiske Landskab. — Næsten umiddelbar derefter, nemlig i Ferierne i Jul. og August, agter jeg derefter at gjøre nogle Toure i flere Egne af Siælland; for at kunne saa meget lettere sammenligne de nationale Træk hos begge Provindsers Almue. — Jeg har paatænkt i næste Uge at tage over til Lund, og min første Udfart derfra vil da være til Deres Præstegaard.

25 I Henseende til den mig overdragne Commission til det Nordiske Oldskrift-Selskab, da maa jeg først forklare: at jeg vel har været Medlem af, men for flere Aar siden er udgaaet af dette Selskab, hvis Hoved-Drivhiul, Prof: Rafn vel har gjort Norden og den litteraire Verden ei ubetydelig Nytte ved sine Saga-Udgaver, men tillige benyttet dem og Selskabet til sine egoistiske
30 og forfængelige Formaal, og meddeelt Selskabet i dets offentlige Fremtræden og Kundgiørelser en pralende Aand og Tone, der er os Danske baade fremmed og modbydelig, ligesom ogsaa visse, i dette Selskab herskende Individuer have vakt og fremmet flere i vor Literaturhistorie og i Selskabets Annaler uværdige og scandaleuse Stridigheder. Rafn, foruden at Saga-Udgivelsen er ham en
35 meget indbringende mercantil Operation, gaaer ud paa at faae Ridderkors og Diplomer af lærde Selskaber. Slige Folk ere ikke af mine; om jeg endog i øvrigt agter hans Virksomhed, hvis Frugter ogsaa blive de samme, enten Forfængelighed, eller reen Kiærlighed til det høiere Aandsliv, frembragte dem. — I øvrigt maa jeg tilføie: at enhver, som blot kiender et Medlem i Selskabet
40 og vil betale sine 3 Rbdlr aarligen, ogsaa strax kan blive det; saa Æren derved

er heel ringe. Udenlandske Medlemmer betale, saa vidt jeg veed, ingen Contingent — hvorledes vilde man ogsaa (skiøndt ivrig nok i den Henseende?) kunne indkræve samme? — Jeg har derfor, ved at indsende det Modtagne, dog indtil videre tilbageholdt de mig fra Dem tilstillede 3 Rd. Sv. Banco; hvorom nærmere mundtlig kan tales. 5

I dette Haab afbryder jeg her, gientagende min Tak for Deres venskabelige Erindring af den, som, ogsaa svag og forsømmelig i Correspondentspligter, henlever med sand Agtelse

Deres Velærværdigheds
ærbødigste
C. Molbech. 10

153. Til J. G. Liljegren.

Lund. den 14de Jun. 1834.

Meget ærede Hr. Professor og Rigs-Archivar!

Nylig ankommen hid fra Kiøbenhavn, og i Begreb med om et Par Timer at tiltræde en liden Landreise i Skaane, fornemmelig for at søge nogen Styrkelse 15 for min Helbred, og Oplivelse af mine Kræfter, som forrige Vinter ved flere smertelige Sygdomsanfald ere blevne yderst svækkede: tillader jeg mig før min Bortreise herfra at tilskrive Hr. Professoren disse Linier, for at tilsende Dem indlagte Expl. af det nylig færdig blevne Kobberstik af den Haraldinske Indskrift ved Runamo i Bleking. Dette Monument blev i Fior under- 20 søgt af en af det Kongel. danske Vidensk. Selskab udsendt Committée, bestaaende af Prof. Mineralogiæ Forchhammer, Prof. Finn Magnusen og undertegnede. En duelig Tegner og Landskabsmaler ledsagede os, og ved denne blev Monumentet nøiagtigen aftegnet, efterat det først var giennemgaaet og de Streger eller Ridser i Stenen, som begge ovennævnte Herrer vare enige 25 om at maatte være indhugne, eller ikke naturlige, vare opdragne med Krid; og dette er de paa Tegningen stærkere angivne. Den saakaldte Slange-Figur, imellem hvis Yderlinier Charaktererne findes, befandtes af Prof. Forchhammer, efter hans Formodning og forud yttrede Tanke, at være en smal Grønsteens- eller Trap-Gang, leiret i Graniten. 30

Hoved-Aarsagen, hvorfor jeg sender Hr. Professoren Tegningen, er følgende. Prof. Finn Magnusen erklærede paa Stedet ei at kunne læse nogen Ting af Indskriften, paa nogle enkelte Runer nær. Han angiver at have, siden i Fior Sommer, ofte forgieves bestræbt sig for at udfinde noget af Indskriftens Læsning. Men for omtrent 1 Maaned siden, efterat Tegningen var stukken i Kobber, 35 faldt Prof. Magnusen med eet paa den Idee, at læse Indskriften omvendt, eller fra Høire til Venstre; og nu lykkedes det ham — jeg tør ei sige, med hvor stor eller liden Hielp af Phantasien — at læse saavel de enkelte, sær-

skilte Charakterer, som de saakaldte Binderuner; og heraf at udbringe en, vel ikke fuldstændig, med dog temmelig sammenhængende Runeskrift, som Professoren endog antager at være forfattet i det gamle Fornyrðar-lag, og hvori, foruden adskillige Gudenaavne, endnu andre Navne skulle forekomme, og deriblandt ogsaa Runemesterens.

Jeg tilbageholder min Mening om Prof. Magnusens Læsning af Stenen, som vilde være en yderst vigtig og interessant Berigelse af Runologien, hvis den holder sin Prøve. — Men jeg har holdt det for magtpaaliggende, jo før jo hellere at tilsende Hr. Professoren Tegningen, for at bede Dem, paa Deres Side at forsøge en lignende Læsning fra Høire til Venstre — nemlig, naar Tegningen lægges med Scalaen ret for Øiet; og om De paa denne Maade kan bringe en sammenhængende Indskrift til Veie. Det maa være indlysende, hvormeget en saadan Prøve, hvis nogen Overeensstemmelse kom ud, maatte bestyrke Læsningen. — Hr. Professoren vil i høi Grad forbinde mig, og tilfredsstille min spændte Nysgierrighed, dersom De vil bære mig med en Underretning om Udfaldet af Deres Forsøg, saasomt som et Resultat af samme er bragt til Veie.

Med udmærket Høiagtelse har jeg den Ære at undertegne mig

Hr. Professorens

ærbødigste Tiener

C. Molbech.

20

154. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 23 Juni 1834.

Redlige Broder Molbech!

Två unga Lärda från Upsala, Magistrarne Kjellander och Carlson, har jag härmed det nöjet, att innesluta i Din bevågenhet; hvilken de båda, lika moraliskt som vetenskapligt aktningssärd, i högsta grad förtjena. Den förre är hufvudsakligt Philosoph, och Docent under mig i Philosophiens Historia; den sednare hufvudsakligt Historicus: båda föröfrigt utmärkta i allt slags humanistisk själsbildning. Af dem kan Du fullständigt höra, gamle trogne Vän, huru jag nu befinner mig och hvad jag för närvarande förehafver. Millioner tacksägelser för skänken af Dina Föreläsningar öfver Danska Poesien, Din Danska Anthologi och Din Evalds Lefverne! Jag har läst dessa interessanta böcker med lifligaste nöje, och blyges utsägligt, att jag från månad till månad uppskjutit uttrycket af min tacksamhet. Urskulda mig af Din fordna, mig välbekanta godhet, och behåll i vänlig hägkomst

Din

oföränderligt tillgifne

Atterbom.

35

155. *Fra P. Wieselgren.*

Wstst d. 25 Junii 1834.

Högvälborne Herr Justitie Råd!

Tusen tacksägelse för de glada ögonblicken! Måtte ej obehagen, som voro oåtskiljaktiga från både ordinära och extraordinära tillfällen, förvaras i Tit. minne, utan blott den förtjusning Tit. meddelade den ringe Landtpresten 5 genom allt hvad han derunder kunde lära och beriktiga.

Ett bref, enligt ynnestfullt löfte, inneslutes. Jag krånglade ihop en ursäkt för dröjsmålet, som synes tillräcklig.

Det skall fåna mig mycket, om bättre ängder i Skåne gifva gladare minnen, och således föranleda till återseende, då äfven ett kärt hopp förvaras af 10

Deres

ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

156. *Til P. Wieselgren.*

Malmö den 27de Jun. 1834

De seer mig, min kiære og ærede Ven! paa min skaanske Reises sidste 15 Station, hvor jeg vel ikke faaer Ro eller Leilighed til at overskue alle de foregaaende; men hvorfra jeg dog med Tanken, om endog kun iilsomt og uroligt, under den tilstundende Reise, maa vende tilbage til et af de kiæreste og interessanteste Steder, jeg paa denne Udflugt til Skaane har fundet. Modtag i det mindste min ligesaa venlige, som varme Tak for saa mange Vidnesbyrd om 20 Velvillie, Venskab og Giæstfrihed, jeg af Dem og hos Dem modtog — for saa mangan lærerig Time, tilbragt med Dem, og saa mangan interessant Nydelse for Aand og Hierte, som Deres Omgang — kun alt for kort — skienkede mig. Maatte vi endnu engang i Verden samles, enten i Deres eller mit Fædreland! — dette er det Ønske, jeg med den sidste Tanke, som jeg paa denne Side af 25 Sundet sender til Westerstad, knytter til Erindringen om de oplivende, glade og aandsstyrkende Timer, jeg der levede. — Jeg forlader ogsaa denne Gang Skaane med mange kiære og interessante Erindringer, og tillige, hvad der vil være kiært for mine herværende Venner, med et oplivet Sind og en, i det mindste noget styrket Helbred. Dette maa jeg ogsaa taknemmelig paaskiønne; 30 endskiøndt jeg nu end mere erkiender, at det i flere Henseender havde været gavnligt og behageligt for mig, at forlænge min Reise endnu et Par Uger. Men dertil var dens Plan ikke lagt i Kiøbenhavn. Med Dr. Reutterdahl gjorde jeg en, ogsaa ved Selskabet behagelig og interessant Reise i Mandags, Tirsdags og Onsdags til Malmö, ned til Wällinge, hvor vi overnattede; herfra til 35 Falsterbo og Skanör; til Grönby, hvor vi hos Provst Kinberg og hans elskværdige Familie tilbragte en meget behagelig Aften og Formiddag; og herfra om Onsdagen tilbage til Lund; hvilket jeg for hastigen i Aftes maatte

forlade. — Jeg skikkede i Gaar ved Gleerup et Brev til Grev de la Gardie, som jeg haaber, De har modtaget. Fra mig kan De vist snart vente Dem et Brev paa den aftalte Maade, at besvare efter Leilighed. Deres Skrivelse til Oldskrift-Selskabet skal nu uopholdelig blive afgivet.

5 Mine venskabeligste og forbindtligste Hilsener ville De overbringe til Deres Frue, til Hr. Rosenquist og hans Familie; med min venligste Tak til Deres brave Svigerfader for al modtaget Veiledning, Velvillie og Gæstfrihed. — Undskyld, at jeg nu maa slutte disse i Hast og Uro skrevne Linier. Jeg nødes dertil, selv af en Bi-Aarsag — nemlig den, at jeg glemte min Pennekniv paa
10 Öfvids-Kloster, som en Følge af den unyttige Stambogsskrivning, hvortil jeg lod mig overtale; og jeg har meget ondt ved at skrive med daarlige Penne.

Høist behageligt og kiært vil det være mig, om De engang imellem ogsaa skriftligen vil erindre

Deres hengivne og forbundne Ven

15

C. Molbech.

157. *Fra J. G. Liljegren.*

Stockholm den 7 Juli 1834.

Högädle och Widtberömde Herr Professor och Bibliothekarie.

Gunstiga och serdeles kärkomna Skrifvelsen ifrån Lund d. 14 sistl. Juni, åtföljd af teckning öfwer Runamo, får jag anhålla att om någon liten tid be-
20 swara; ty åtminstone för det närwarande får jag uppriktigt tillstå att min tid är till den grad upptagen att jag ej kan få sysselsätta mig med hvad jag skulle önska, och befarar jag af hvad jag i hast kunnat se, att jag icke har nog snille att derutur kunna läsa märkliga saker — Men hvad jag finner skall jag inom 14 dagar härefter hafwa äran meddela.

25 Med en af min Hustrus Slägtningar, Herr Grosshandlaren Oldenburgs Fru och Dotter, som nu resa till Köpenhamn, och hvilka jag hoppas Herr Bibliothekarien och Professoren skulle hafwa godheten att gifwa några adresser på hvad de böra bese, tager jag mig friheten att öfwerlemna mina arbeten rörande Runorna, på det Herr Professoren och Bibliothekarien må kunna sjelf
30 inhemta och pröfwa mina åsichter af denna Litteraturgren så väl i det hela, som i dess serskildta delar. Derwid hyser jag den fullkomliga öfwertygelsen att Hr. Professoren Molbech, som är sjelf Granskare och Utgifvare, med så sann förtjenst, af gamle Urkunder, icke tillräknar mig som fel, att jag icke kan läsa eller finna å de runristade minnesmärken mer eller annat än hvad derå
35 bokstafligen står, helst det är min grundsats att låta forntiden sjelf tolka och förklara sig och sina inrättningar samt förhållanden — Långt likwäl ifrån mig att misstycka att andra hafwa annan öfwertygelse om Runristningarnas innehåll; men jag önskar endast att få då fulla bevis att urkunden innehåller

annat än hvad teckningarne, som jag följt, angifva; enär jag endast tror på forntidens egen auctorité i sådana mål, och kan således icke blifwa öfvertygad om en stor del gissningars och förmodandens bewisningskraft härutinnan. Om jag således så härutinnan, som äfven troligtvis i hvad jag snart nog i sådan väg kommer att yttra, icke är lika snillrik och klyftig tolk af forntiden som 5 andra med större lärdom och förmögenheter, så hoppas jag saken derwid icke förlorar, utan blott jag, helst saken ändock alltid förblifver den samma, ehwad de individuella åsigterna variera.

Det är med sann högaktning jag får teckna mig

Högädle Herr Professorens ödmjukaste Tjenare 10

Joh. G. Liljegren.

158. Til P. Wieselgren.

Kiøbenhavn. 12. Jul. 1834.

Min kiære og agtede Ven!

Allerede i 8 Dage har jeg betænkt at skrive til Dem; men er hidtil bleven hindret af Forretninger, af en trykkende Hede, i hvilken man her i Hoved- 15 staden neppe kan vegetere, end sige virke noget tilgavns, og endelig af mine gamle Plager — daarlig Helbred og slet Stemning. De gode Frugter af min skaanske Reise ere for en stor Deel gaaede tabt, ved den efter min Hiemkomst indtraadte totale Forandring i Levemaade m.m. Jeg har nu i 14 Dage maattet arbeide en heel Deel, for at faae noget fra Haanden, deels paa Bibliotheket, 20 deels hiemme, og heriblandt adskillige Theatersager — hvoriblandt dog et nyt Drama af Oehlschlæger »Røverne i Italien«, endnu ligger ulæst tilbage. Endnu er min Collega Etatsraad Werlauff, der i 13 Uger ikke har kunnet forlade sit Huus, upasselig; men paa det Kongel. Bibliothek faae vi nu Ferier i næste Uge; og da tænker jeg i det mindste at forsøge paa, om det i denne 25 trykkende Hede er bedre at være paa Landet, end i Byen, ved at følge min Kone med Børnene ud til en Gaard nær ved Kiøge, hvor hun tænker at tilbringe et Par Ugers Tid. — Hvad mig angaaer, da slaaer jeg mig neppe saa længe til Ro paa dette Sted. Jeg vil muligen gjøre nogle Smaareiser i Siøllands nordlige Deel — men det er heller ikke umuligt, at jeg endnu engang i denne 30 Maaned styrer min Cours over til Skaane; og da vil De, kiære Hr. Wieselgren! ei kunne undgaae et nyt Besøg af en dansk Ven, der regner de Dage, han tilbragte i Westerstad Præstegaard til de interessanteste og behageligste, han i flere Aar har levet uden for sit Hiem og sin vante Kreds. — Er dette nu endog endnu kun problematisk, saa vil jeg dog meddele Dem, at jeg, i Anledning 35 af min sidste Tour til Skaane, og efter min Hiemkomst ved bl. a. at læse Forsells svenske Statistik, idelig har tænkt paa, at det kunde interessere mig meget at skrive noget over denne Bog, og derved tillige faae Leilighed til at

meddele danske Læsere adskillige Bidrag til Kundskab om Sverrige og dette Riges statistiske Forhold, som her tillands ere yderlig lidt bekjendte, og dog høiligen opfordre, især Indbyggerne i et Naborige, til at kiende dem. Forsells Bog finder jeg overhovedet fortræffelig; og vil i ethvert Tilfælde ved en noget udførligere Anmeldelse gjøre den bekjendt her i Danmark; men bedst troer jeg dette kunde skee, ved at uddrage, sammendrage og meddele enkelte Partier af Bogen, stundom med Forfatterens egne, stundom med tilfødiede Reflexioner over det statistiske Stof; thi den Maade, hvorpaa Forsell ved Betragtninger over saamange Gienstande giver de statistiske Data mere Liv og Interesse, er netop det, hvorved jeg finder, at hans Skrift udmærker sig fra de allerfleste lignende. — Den svenske Literatur kan i Sandhed være stolt af to saa fortrinlige Værker, hvert i sit Slags, som denne Bog, og Geijers »Svenska Folkets Historia«. — Troer De nu ikke, at et saadant literairt Foretagende fortræffeligt lod sig anlægge, og tildeels udføre i Westerstad Præstegaard, hvor en Skat af Oplysninger, Forklaringer og nærmere Bestemmelser i saa mange Tilfælde vilde være paa rede Haand for mig? — for ei at tale om de øvrige Fordele og Behageligheder det vilde skienke mig, at tilbringe en 8-10 Dage hos Dem, og paa et Sted, der er saa meget efter min Smag? — Men om det endog kun skulde blive ved Ideen og Forsættet, tager jeg dog i det mindste disse med mig — tilligemed Forsells Statistik, og flere derhen hørende Bøger — paa min Reise til Kiøge; og hvo kan vide, om denne ikke, med en betydende Omvei, omsider fører mig enten til Helsingborg, Landscrona eller Malmöe — og da snart fra et af disse Steder til Löbaröd og Westerstad. — Jeg haaber, De har modtaget nogle Linier fra mig — jeg erindrer ikke, om fra Lund eller Malmöe, med et Brev til Hs. Exc. Grev de la Gardie, som jeg uden Tvivl skrev i Grönby Præstegaard.

Vor Danske Literaturtidende, som var sin Undergang nær, er i denne Tid levet op paa ny; og jeg har siden min Hiemkomst arbeidet adskilligt for dette Blad, hvis uafbrudte Tilværelse i 114 Aar giver det en Ærværdighed, som gjør, at ogsaa jeg, ligesom endeel flere danske Videnskabsmænd, nødigen vilde see det ophøre. Jeg har i de første 3 Nummere bl. a. meddeelt et Par Noticer om svenske Bøger (Mag. Cronholms sidste Værk; og Strinholms Sv. Folk. Hist. 1ste Deel) og flere skulle med Guds Hielp følge. Jeg vil herefter virke, i det mindste hvad jeg kan, til at befæste og udvide det literaire Baand imellem to Nabofolk, der ogsaa i Literaturen mer og mer bør slutte sig til hinanden.

Undskyld et Brev, som har Spor nok af Hedens Tryk, sg som nu ogsaa af den Grund sluttet. — Af literaire Nyheder er her ogsaa meget lidt at berette, da det begynder at blive dødt og tomt ogsaa i vor Hovedstads literaire Cirkler og Virksomhed. — Den bekjendte Artikel i det Norske Morgenblad, som

ogsaa i Stockholm fandt Regieringens Mishag, har her gjort megen Opsigt, og har draget almindeligt Forbud imod dette Blad efter sig — hidtil, saa vidt jeg veed, det 1ste Exempel i sit Slags i Danmark. Jeg finder, Sagen var ikke denne Mesure værd. — Og nu, Lev vel! — jeg ønskede, at jeg med Vished kunde sige: mere mundtlig! — Med venligst Hilsen til Deres kiære Hustru ⁵ og Svigerforældre, er jeg

Deres meget forbundne og hengivne Ven

C. Molbech.

|: Skulde det træffe sig saa, at Skiebnen endnu engang i Sommer fører mig over til Dem, da maa jeg udtrykkelig betinge mig, at De giver mit et Qvarteer ¹⁰ i Deres Bispe- eller Giæste-Kammer, og ikke, som sidst berøver Dem Deres Arbeidsstue for at give mig Herberge. Det er vist, at allene Tanken paa at reise i Skaane opmuntrer og opliver mig. Jeg befandt mig ganske fortræffeligt ved den sidste Tour — undtagen paa Hiemreisen, da jeg laae næsten 11 Timer paa Vandet, seilede 10-12 Miil i stærk Blæst, og var 6-7 Timer meget ¹⁵ syg :|

159. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 19 Juli 1834.

Högtärade Herr JustitiärRåd!

Till följe af Deras vänskapsfulla tillåtelse tager jag mig den friheten att till Dem adressera den Artilleriofficeren, om hvilken jag med Dem samtalade, ²⁰ Capitainen och Riddaren Tauson. Om den anvisning till läkare, som De godhetsfullt lofvade, vågar jag för honom anhålla. Han har sjelf hört åtskilligt om Prof. Bang, som gifvit honom förtroende till denne man, hvarföre han med nöje emottager adress till honom. Skulle De åter anse det tjenligare, efter den consultation, som De i detta hänseende lofvade att med Prof. Bang an- ²⁵ ställa, att Capit. Tauson vände sig till någon annan läkare, så följer han äfven häri Deras benägna anvisning. Jag anhåller om välvillig ursäkt för den oläglighet jag genom denna sak förvällar Dem.

För det besök De skänkte Lund och för all den förnöjelse och undervisning jag i Deras sällskap fick inhämta säger jag Dem min uppriktigaste tacksägelse ³⁰ och ber Dem på det hjertligaste vara välkommen när De å nyo kan glädja oss med ett besök. — Före sommarens slut och måhända om kort tid hoppas jag att se Dem i Köpenhamn.

Alltid med oinskränkt högaktning Deras Välborenhets förbundne och tillgifne

H. Reuterdaahl.

160. *Fra P. Wieselgren.*

Wst. d. 20 Julii 1834.

Till Hr Justitzrådet Molbeck, Köpenhamn.

Jag tackar på det högsta för k. brefvet, som gaf mig så mycken anledning till glädje. Kom åter! Kom åter! I Bispkammaren äro redan mattor inlagda,
 5 på det att De må få vara i fred för mina Irokeser. Vi skola då hämta hem de yppersta arbeten i Svensk statistik, hvarpå Löberöd öfverflödar, för att kunna, der Forssel har siffra, finna andan, lifvet. De skola så djupast fatta vårt nationella lif, säkrast kunna jemnföra det med Danskarnes, se huru somlige krafter stå högre, somlige lägre och måhända spana grunden derfor i vårt
 10 representativa lifs fördelar och brister, och Deras snillrike blick skall, hvilande vid taflan af våra förhållanden, strax upptäcka huru bristerna skola förekommas, fördelarne ökas, då nu Dana går att inträda på samma bana, den sista af det Skandinaviska Trimurtie. Jag är ingen stor beundrare af formernas magt, af folkens förstånd, af mångfaldens kraft; men då jag be-
 15 traktar vårt offentliga lif, kan jag ej annat än anse denna Nationens vaxel-undervisningsschola högst inflytelserik på Nationella bildningen. Vid sjelfva ljustet af Lindebergs antändningslunta ser jag att Sweriges framsteg 1809-1830 varit stora i allt som är stort, den nationliga anda, den religieusea, den esthetiska, den vettenskapliga. Nej, buller gör visst ångmachineriet af konstitutio-
 20 nell Statsförfattning, ur tryckfrihetspannan uppstiger och nedregnar mycken orenlighet, ur hjulnisslet höres mycken suckan och knot under arbetet — men framåt går dock fartyget med rask fart, ett republicanskt offentligt lif föres på däck, der Excellenser och matrosar måste lika akta kaptenens rop, väl finnas de 2 kamrarne, der man stundom nedgår, olika möblerade; men
 25 ordningstabeller hänga på begges väggar och maten fås ur samma kök. Jag far hellre på ett dylikt, än på en skuta, der allt beror på — vindens nyck. Sat sapienti. Härom skola vi tala, då Hr JustitzRådet hvilar sig från sina funderingar, och om Konung[en] i Danmark uppdrager Dem redigera den officiella Riksdagstidningen, kunna De ofta citera »Swa är sagdt i adrom
 30 bokum.« —

Jag längtar att snart befästas i mina förhoppningar!

Min lilla Gumma niger af vördnad! Instämmer deri

Deras Högvälborehets

Ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

35

H. E. DelaG. »vändas huru han skall i riksdagshvimlet kunna få sina tankar nog eleverade för att skriva till en sådan man som M.«

Pennknifven är förmodl. längesedan hos Glerup.

161. Til P. Wieselgren.

Kiøbenhavn. 27 Jul. 1834.

Kiære og høit agtede Ven!

Hvor megen Glæde jeg havde af, paa een Dag (i Forgaars) at modtage Brev fra tvende svenske Venner, Dem og Dr. Reutterdahl, og tillige fra en saa agtværdig Herre, som Grev Delagardie fra Löbaröd — kan jeg ikke let sige Dem. Det sidste var mig i flere Henseender et mærkværdigt Brev. Med Nød kunde jeg af dets cryptographiske Charakterer dechiffrere nogle enkelte Linier og Sætninger; og for at faae Brevet læst, begav jeg mig ud til en hæderlig Familie, Baron Schwerin fra Skaane, der længe har opholdt sig her for at undergaae en langvarig og smertelig chirurgisk Operation. Virkelig fandt jeg i Hans Datter en øvet Tolk; og imedens jeg maatte undsee mig ved at modtage en saadan Hielp, var det mig dog en sand Glæde at høre og stave mig til det for mig over Fortieneste hædrende Indhold af et saa smukt, saa vel skrevet Brev fra en af Sverriges ypperste og agtværdigste Magnater — og et Brev, hvis rørende Yttringer om den fortiente Oldings smertelige Følelse af sit uoprettelige Tab fremkaldte Taarer i mit Øie. Men til den Grad ulæseligt er dette Brev, at endskiøndt det saa at sige blev forestavet mig af Frøken Schwerin, var der dog mange Ord, som jeg ikke kunde fatte, da jeg den følgende Morgen forsøgte paa selv at læse det; og jeg nødsages til, da jeg vil have en Afskrift af Brevet, paa ny at bede denne Dame udfylde mig de Ord, som jeg ikke selv kan finde ud af — i Fald jeg ikke bliver i Stand til at finde en endnu bedre Tolk i min kiære Ven — Præsten i Westerstad. Dette maa jeg, uagtet det i Forgaars modtagne Brev endnu betydeligt forstærkede min Lyst og Attraa til den nye skaanske Reise — dog endnu betragte som en uvis Hændelse. Det staaer sig nemlig saaledes til [med] mig, at jeg nylig er kommen hjem fra en kort Landreise i Siælland, hvor jeg fulgte min Kone med Sønnerne ud paa en Herregaard, gjorde adskillige korte Toure om i Landet, og vendte tilbage med en betydeligt styrket Helbred, for at afgjøre nogle Forretninger i Kiøbenhavn. Her kom jeg meget tilpas, da adskillige Fremmede fra Sverrige netop i disse Dage havde søgt mig; men fandt tillige Heden saa utaalelig og Luften i Hovedstaden saa trykkende, at jeg mangen Gang fortrød, jeg ikke var bleven paa Landet. Uagtet jeg nu virkelig, selv i disse Dage, føler mig fysisk vel og befinder mig bedre, end i lang Tid — unegtelig en Virkning af min sidste Landreise, hvor jeg var i stærk Rørelse — har den stærke Hede dog bl. a. ogsaa den Følge, at jeg ikke ret kan fatte nogen Resolution i Henseende til det Skridt: atter at bryde op fra alle Baand og Forretninger her i Hovedstaden, for at besøge det kiære Skaane, hvor jeg nu i Sandhed føler mig aldeles som hjemme. Jeg har nu imidlertid bestemt mig til, at jeg i Morgen tidlig med en Diligence (Dagvogn) igien reiser ud til Kiøge (5 Miil fra Staden) i Nærheden

af hvilken By min Kone og mine Børn opholde sig paa en Herregaard. Der vil jeg i et Par Dage i Ro overveie Sagen, og skulde jeg beslutte mig til Reisen over Sundet — hvortil Udsigterne paa denne Aarstid ikke ere meget gunstige, f. Ex. i Gaar, da Veiret var aldeles blikstille — maatte det senest skee med 5 Paquetbaaden til Malmö Løverdags den 2den August, eller i disse samme Dage over Helsingør og Helsingborg — hvorfra Veien til Vesterstad dog bliver endeel længere og mere kiedsommelig, end over Lund. Den 18de Aug. senest maatte jeg da være tilbage i Kiøbenhavn. — Men endnu tør jeg intet bestemt afgjøre med mig selv. Det hører med til min nervesvage Tilstand, at være 10 ubestemt, eller langsom i at bestemme mig; men er Bestemmelsen engang fattet, pleier jeg altid at være fast i Udførelsen. — Det er en slem Ting, at Heden og den Ladhed, hvortil man saa let paa Landet forfalder, har forvoldet, at jeg endnu ikke har gjort nogen Begyndelse paa det sidst omtalte lille Arbeide; og jeg negter ikke, at jeg har et Slags Frygt for, at det kunde gaa ligedan i 15 Westerstad, hvor et høist interessant Selskab saa ofte vilde give mig en langt behageligere Sysselsættelse, end det mig med hvert Aar mere ligegyldige — for ei at sige forhadte Skriveri. Imidlertid har jeg dog benyttet disse Dage til at afgjøre nogen Correspondence — og bl. a. tilskrevet Prof. Liliegren i Stockholm, fra hvem jeg ved min Hiemkomst forefandt en Skrivelse. 20 Fra Atterbom fik jeg endelig ogsaa et Brev, overbragt af to unge Lærde fra Upsala, som ere paa en Reise til Italien*) — men Brevet var bedrøvelig kort.

Hvad De i Deres sidste kiære Skrivelse med faa Træk skizzerer — er netop hvad jeg selv ønskede at gjøre. Men hvorfra skal jeg faae Ro, hvorfra Evne 25 og Leilighed? — Opfatte kan jeg dog endnu endeel i Hurtighed — men skrive — dermed har det altid gaaet langsomt for mig; og nu er det nærved reent at gaae i Staae. Imidlertid er det paafaldende, hvor vel mit Hoved befinder sig i denne Hede; ingen Smerte trykker det — og var ikke den udvortes, fysisk trykkende Virkning af Heden paa den hele Organisme, vilde jeg 30 kunne arbeide fortræffeligt og meget i denne Tid. — Men hvad vil skee, naar atter en pludselig Overgang fører Kulde tilbage? Da ville vel ogsaa mine Plager og min Modløshed vende tilbage. — Hvad nu Sagen selv angaaer, saa er det min fulde Mening, at intet Land er os for Øieblikket vigtigere at kiende, at studere, end Sverrige. — Men det er et umaadelig vidtløftigt og vanskeligt 35 Studium; og Sverrige er for os fuldkommen en terra incognita. Sædvanligen drømme de herværende Liberale og Republicanere sig dette Land som et politisk Utopia. Jeg siger til dem: lær at kiende Sverrige, før I snakker om det, I veed intet om! Reis over Sundet, og hør Alt hvad ogsaa der klages

*) Magistrene Kiellander og Carlson.

over! — Lær at indsee, at ogsaa i en constitutionel Stat, med saa stor politisk Frihed, som Sverrige besidder, kunne store Misbrug finde Stød; erkiend, hvad der er bedre hos Os; men erkiend ogsaa, at Sverrige har, hvad der er svagt hos Os, en national Aand, og Følelsen af den Kraft, som en saadan Aand giver. — Hos Os er tilvisse i Gierningen megen Frihed; skiøndt Formen mang- 5 ler. Man seer det derpaa, hvorledes f. E. nu Forbudet mod det norske Morgenblad, i Anledning af den bekjendte, ogsaa i Sverrige suppressed Artikel her har vækket en saa stor og saa almindelig Misfornøielse: at enhver Fornuftig nu indseer, hvor langt klogere det havde været af Regieringen, ei at tage Notice af det i sig selv ubetydelige Stykke. — I det constitutionelle 10 Sverrige suppressedes vedkommende Nummer af Aftonbladet. Har man vel der meer end i det høieste nogle faa Dage skreget derover? — Her skrives og skraales endnu efter 4-5 Uger mod Regieringens Despotie, som om den med det norske Morgenblad havde berøvet Danmark sit Palladium. — Være er det vist nok, at man har ladet Sag anlægge imod den personlig i høieste Grad 15 ubetydelige Udgever af Kiøbenhavnsposten, Secretair Liunge, fordi han paa en, maaskee noget upassende Maade — skiøndt med udtrykkelig Misbilligelse af Morgenbl. Indhold, — havde berettet Regieringens Forholdsregler i Anledn. af Bladet. Thi enhver mener, at han ved Domstolen maa blive frikiendt; og da er i det mindste Cancelliet prostitueret. — En Krig er overhovedet 20 begyndt imellem Bladskriverne og Censuren (de berygtede Censurhuller have vi hos [os] ogsaa faaet at see i Kiøbenhavnsposten, der med Flid har lagt an paa, herved at vinde Renommée hos det liberale Parti) der formodentlig vil have adskillige — maaskee ikke gode Følger. Regieringen er i den sidste Tid gaaet over til mere Strenghed; og imidlertid har der i det sidste Aar eller Halvaar 25 været ivrigen debatteret imellem Jurister, Politici, Statsoeconomer &c. om vi i Danmark have Trykkefrihed, eller ikke. Det sidste Bidrag hertil er en Afhandl. i »Maanedsskrift for Literatur« for Jul. som for et Par Dage siden er udk: »Bemærkninger over Censuren i Danmark« &c. Den er skrevet — i det Hele til Fordeel for vor bestaaende Presselovgivning — af en fortrinlig ud- 30 mærket ung Jurist, Hr. Bornemann, hvis Fader er Prof. juris ved Universitetet. Som et Slags polemisk Skrift, rettet imod en Afh. af Prof. David om samme Gienstand, har det været en Medaarsag til at denne er udtraadt af Redactionen for Maanedsskriftet. Den sande, eller Hovedaarsagen, er dog nok, at David selv vil udgive et politisk og statsoeconomisk Blad. 35

Hvad skal jeg sige til min kiære Vens Quæstioner? — Jeg frygter meget for, de allerfleste ville blive ubesvarede — især i denne hede Periode. Brevet om den skaanske Rustning 1525 har jeg ikke kunnet opdage. I Ny danske Mag. V. S. 51 o.f. findes en Optegnelse, netop af A. 1525 i Rigsdagsacter fra dette A., om den Rostieneste Adelen og Prælaterne i Danmark ville giøre for 40

at afværge Anfald paa Holsten, m.m. men her fattes Skaane — De omhandlede Tegn (nemlig en lille Streg eller Prik paa det lange j) betyder $\frac{1}{2}$ f. E. CCXJ 3: 110 $\frac{1}{2}$; men om jeg ikke feiler skriver man ogsaa CCJ for 250; hvilket bedst af Documentet selv kan skiønnes. Jeg maa bemærke, at jeg 5 erindrer (skiøndt min Afskrift nu er forlagt) at der et Sted i Documentet aabenbare er glemt et C foran J.

Skulde jeg vove mig til Dem, bliver dog nok i det mindste Overreisen over Helsingborg. Maaskee kunde det da træffe sig, at jeg kom om Aftenen til Löbaröd, og blev der Natten over. Derfor er vel ingen Hinder? — Skulde 10 jeg hos Dem kunne faae en honet Hest, at ride paa en Times Tid om Dagen? — Denne Bevægelse har jeg erfaret, er mig overmaade tienlig. — Men hvor det end gaaer, hvis De ikke seer mig arrivere til Vesterstad inden den 4de eller 5te August, saa er dette Tegn paa, at jeg maa opgive Haabet derom for denne Sommer. — Dog maa jeg, før jeg slutter, melde, at jeg virkelig i Morges har 15 skrevet paa 2 tætte Quartsider Begyndelse til en Anmeldelse af Forsells Statistik, eller noget deslige. Mon dette skulde blive til mere — eller blive fortsat i Vesterstad Præstegaard?

Med hierteligst Hilsen for Hustru og Familie, er jeg Deres meget forbundne og oprigtigt hengivne

20

C. Molbech.

162. Til J. G. Liljegren.

Kiøbenhavn 27. Jul. 1834.

Herr Professorens meget ærede og behagelige Skrivelse af 7. Jul. har jeg ved min Hiemkomst fra en kort Landreise havt den Fornøielse at modtage, ligesom ogsaa at gjøre Bekiendtskab med Fru Oldenburg, som det skulde være mig en 25 særdeles Fornøielse at være til nogen Tieneste eller Veiledning under hendes Ophold i Kiøbenhavn; men da hun nu, for hendes Datters Helbreds Skyld, er flyttet udenfor Staden i Nærheden af Frederiksberg Slot, vil jeg vel sieldnere faae Leilighed til at tale med denne forstandige og dannede Dame.

For den medfølgende Foræring af Hr. Professorens tvende Skrifter om Runerne maa jeg aflægge min forbindtligste Tak. Run-Urkunderne kiendte 30 jeg endnu ikke, i det jeg blot et Øieblik flygtigen havde seet Bogen i Lund. Runlären har jeg for et Aars Tid siden læst. I en Afhandling »om nordisk Historiographie«, (Maanedsskrift for Literatur. 1834. 5te og 6te Hefte) har jeg sagt (p 424.25) »Ligesom man i Sverrige tidligst og paa den mest phantastiske 35 Maade har sysselsat sig med at undersøge og bestemme Runernes Ælde, Opkomst og Brug; saaledes er det ogsaa i dette Land, hvor man i sildigere Tider med den heldigste Kritik og paa en videnskabelig Maade har behandlet denne Gienstand« og i en Note til dette Sted har jeg yttret den Formening, »at

det bedste, som hidtil er skrevet om Runerne, er uden Tvivl Brocmans Undersøgelse om Runest: Alder, og Liliagreus Run-Lära«. — Heraf vil Hr. Professoren erfare, hvor høit jeg vurderer Deres Arbejder; og skiøndt jeg, hvad Runelæsning angaaer maa bekiende min totale Mangel paa Øvelse og Færdighed i en Ting, jeg aldrig har lagt mig efter: tør jeg vel tiltroe⁵ mig historisk og kritisk Sands til at kunne skiønne den forskellige Værdi og Gehalt af de herhen hørende Forskninger og Forklaringer. Min egen Mening om Runernes Brug i Norden, som jeg paa anf. Sted (p. 424) i nogle Linier har yttret, er kortelig denne: »at de egentlige Runeminder (Rune-Monumenter) ere sildigere end enkelte Runers Ristning paa Stave¹⁰ o.d. som Trylletegn, Tidsmærker, hemmelige Meddelelser &c. og kun at betragte som Efterligninger af sydlige Nationers Inscriptioner paa Monumenter, efterat Normannerne paa deres Sætog havde lært at kiende disse.« — Jeg antager det ligeledes for øiensynligt: at Runernes monumentale Brug først maa være opkommen i Sverrige, og, som det synes, her først være udgaaet¹⁵ fra Upland. — Hr. Professoren vil af disse Par Sætninger allerede skiønne, at jeg ikke hører til den enthusiastiske Sect i Rune-Capitlet. Jeg betragter Runeindskrifterne i Almindelighed som en interessant Samling af private Monumenter, hvis Udbytte for Culturhistorien ikke er aldeles ringe — men derimod næsten intet for den politiske Historie. At man af det hele gamle Nordens²⁰ navnkundige Konger, Høvdinger og Heroer ikke (med Undtagelse af Gorm og Harald Blaatand) finder en eneste paa nogen Runesteen, er dog, som enhver lettelig indseer, et høist forunderligt Phænomen; der, efter min Formening, taler stærkt for Runemonumenternes sildigere Alder. Den Paastand, som Prof. F. Magnussen bl. a. vil sætte herimod: at der kan have været en²⁵ uendelig Mængde Runestene til over slige mærkværdige Personer, som Tiden har ødelagt — anseer jeg, i Historien, som aldeles intetsigende og næsten pueril. Hvor bliver al Kritik i denne Videnskab, og hvor bliver al factisk Kundskab af, dersom vi skulle slutte, ikke efter det, som existerer, men efter det, som kan have existeret? *) — Hr. Professoren vil allerede heraf skiønne, at Ingen³⁰ kan let være mere enig, end jeg, med Dem i Deres Grundsætninger: »at icke läsa eller finna å de runristade Minnesmärken mer eller annat, än hwad derå bokstafligen står«; og at »låta Forntiden sielf tolka och förklara sig och sina innrättningar samt Förhållanden« — Sætninger, der saa at sige forekomme mig skrevne med mine egne Ord.

35

Hvad Prof. F. Magnussen angaaer, da har jeg allerede længe — med al Ag-

*) Prof: Magn: antager ogsaa, at der i Danmark f. Ex. kan have været ligesaa mange Runestene som i Sverrige — og ligesaa paa Island — men at de i Tidens Længde ere ødelagte, bl. a. ved at sættes i Steengierder. Jeg veed dog, at dette ikke kan gælde om Island og Norge, hvor man neppe kiender dette Slags Gierder.⁴⁰

telse for hans betydende Lærdom i antiquariske og mythologiske Studier — savnet Tillid til hans Skarpsindighed og til hans kritiske Blik som Tolker af Runeindskrifter eller andre gamle og tvivlsomme Mindesmærker. Han har, endskiøndt overhovedet af en prosaisk Natur, dog formeget af det Slags
 5 Phantasie-Virksomhed, der gaaer ud paa at combinere de mest heterogene Gienstande, og at udfylde enhver Lacune ved Gisninger, hvis Dristighed ofte maa forfærde den forsigtige og skeptiske Kritiker. Det er meget langt fra, at jeg i det Hele vilde driste mig til at dømme om hans Færdighed i at læse og tolke Runeskrift — men jeg tilstaaer, at min Tro paa Arendt i den Henseende,
 10 var meget større, end den er, eller kan blive paa Magnussen. Hvad nu i Særdeleshed Fortolkningen af Skriften paa Runamo angaaer, da bekiender jeg ligeledes, at den — saaledes som Prof. M. har bekiendtgjort den, forekommer mig høist dristig, og alt for phantasierig. At læse nomina propria i nogle Kryds- og Tvæstreger, som Professoren paa selve Stedet kaldte forhuggede Linier,
 15 som det var reent umuligt at finde noget ud af, men nu anseer for saakaldte Binderuner, kan dog ei andet end kaldes en stor og dristig Vilkaarlighed, der maa vække lige saa stor Tvivl og Mistillid. Mig, i det mindste, er det reent umuligt at fæste Tro til den hele Læsning, (hvorefter Indskriften paa Runamo skal indeholde Bønner, fremførte i Harald Hildetands, eller hans Skialdes
 20 og Præsters Navn til Odin og Nordens øvrige hedenske Guddomme om Seier for ham i en nær forestaaende Kamp over hans Fiender, især Ring og Ole, hvilke baade Saxo og Sagabrótt lære os nærmere at kiende.) (Dansk Ugeskrift. V. Bd. p 170.) førend den publicerede Tegning underkastes flere kyndige Archæologers og Runetolkeres prøvende Kritik; hvilken jeg meget ønskede ogsaa
 25 maatte forenes med en af Hr. Professoren, eller af Prof. Brunius foretagen local Sammenligning af Aftegningen med Figurerne paa Klippen selv. Tegningen er upaatvivlelig i det Hele tro og nøiagtig; men dog anseer jeg det for en Mangel, at man ikke gjorde den saa vidt muligt til et Fac-simile; eller at man paa Tegningen eller Kobberet for stærkt har marqueret de paa Stenen
 30 med Krid opdragne Streger og Figurer, som ansaaes for *konstige*, og derimod vist nok for svagt har angivet de øvrige Linier og Ridser, som erklæredes for naturlige.

Da jeg tør forudsætte, at Hr. Professoren, naar De modtager dette, allerede har fuldført Deres egen Undersøgelse af de paa Tegningen meddelte Charak-
 35 terer af Runamo-Klippen, og Hr. Prof. Magnussen ogsaa allerede har bekiendtgjort sin Læsning af samme, med en temmelig vidtløftig Commentar over denne, med Oplysninger især af Saxo og det isl. Sagubrótt om Braavalla-Slaget, (Dansk Ugeskrift. no 119. 120) vil jeg nedenfor afskrive hans Læsning; og i det jeg med stor Interesse seer Hr. Professorens yttrede Mening om Charak-

tererne og den Magnussenske Fortolkning imøde, undertegner jeg mig med ud-
mærket Høiagtelse,

Høiædle Hr. Professor og Rigs-Archivar!

Deres ærbødigste Tiener

C. Molbech. 5

»Hiltekinn riki nam . . (»hvorpaa noget er borthugget.«)

Garþr in hió.

Uli eit gaf (»her synes noget atter at være hugget bort«)

Vigi Opin rū(nar)*)

Hringr fáí

10

Fall á mold . . . (»her mangler atter et betydeligt Stykke af Indskriften.«)

Álfar, Ástagoð

Ola [fiái]**)

Opin ok Frei

ok Asakun

15

fari, fari***)

Fiandum varum,

unni Haraldi

ærin Sigr.

163. Til P. Wieselgren.

Kiøbenhavn. 1. Aug. 1834. 20

De vil, min dyrebare Ven, formodentlig alt ved at see dette Brev giøre en —
neppe urigtig Slutning. Min paatænkte — halv om halv bestemte Reise
til Skaane i disse Dage vil — det er kun med stor Ulyst og Uvillie, jeg nedskri-
ver det — neppe i denne Sommer gaae for sig; og det uagtet Leiligheden aldrig
kunde være bedre til at giøre Overreisen i et høist behageligt Selskab af Lands- 25
mænd og Venner. I Dag, paa et leiet Fartøj, begive Etatsraad Engelstoft med
Frue og Datter, Eieren af den Gyldendalske Boghandling, min gamle gode
Ven Secretair Deichmann med Frue og Søster — og, saavidt formodes, ogsaa

*) »de fleste af dette Ords Bogstaver ere ikke ret tydelige, og synes at være 30
meget forslidte; men jeg tvivler dog ikke om, at det saaledes er rigtig læst,« o. s. v.

***) »Ordet sees tydelig, at være beskadiget med Meiselen, og er her saaledes til-
føiet efter sandsynlig Gisning.« (?)

****) »dette Ord, indbefattet i en eneste Charakter eller Binderune, kan læses
dobbelt, op- og nedvendt.« [NB. P. 178 siger Magnussen: »Ved Originalen kan 35
det bemærkes, som dog ikke kan gielde om Oversættelsen, at om man end læser
den bag fra, Ord for Ord, giver det hele den selv samme Mening.« Hvad Forf.
herved egentlig mener, tilstaaer jeg ikke at vide.]

Professor Kolderup-Rosenvinge — sig over til Malmö, gjøre herfra Reisen til Lund, Ramlösa, Helsingborg og Kullens Forbiery, samt tilbage over Helsingør. Hvor behageligt Følge kunde jeg saaledes havt til Lund — og derfra havde jeg kun $\frac{1}{2}$ Dags Reise til Dem! — Men ved at tilbringe 2—3 Dage i Begyndelsen af denne Uge paa Landet, hvorfra jeg i Gaar kom hjem, følte jeg saa stor Plage og Besvær af den enorme Hede (som her i Kbhavn skal være stegen til 29° paa Nordsiden) at jeg erkjendte Umuligheden af at gjøre den omtalte Reise med nogen Udsigt til literaire Frugter af samme. I de Dage paa Landet bestilte jeg plat ud intet andet end at læse nogle Blade, snakke med Fruentimre, spadsere lidt i den tidligste Morgenstund og ride en Tour om Aftenen. Men ikke engang herved befandt jeg mig vel; og her hiemme i Kiøbenhavn, hvor jeg har ret kølige Værelser, finder jeg det ordentlig bedre, end paa Landet, og har nogen Udsigt til i det mindste dog at kunne gjøre lidt, i de 10—12 Dages Ferie, inden Bibliotheket atter aabnes den 12te August. — Men der gives endnu andre huuslige Forhold, som gjøre, at jeg netop i denne Tid ikke med fuld Rolighed kan være borte fra Hiemmet. Med eet Ord: der har manglet mig behørig Kraft til at fatte Beslutningen; og jeg gaaer da efter al Sandsynlighed Glip af et Besøg, hvoraf jeg havde lovet mig saamange glade, interessante og lærerige Timer. Hvorledes vil det nu gaae med mine statistiske Studier — især naar September kommer, og med den de utaaelige Theater-Forstyrrelser? — Noget kan maaskee dog udrettes ved Correspondence; maaskee ogsaa ved Laan af et eller andet Skrift fra Löbaröd. — Jeg vil endog strax begynde med at spørge: 1., Hvorledes forstaaer jeg Uoverensstemmelsen imellem de to Tabeller (Forsells Statist. 2. Uppl. 1833 p. 222 og 223) hvor Budgettet over Sverr. Statsudgifter kun er 8,949,000 eller efter 1830 Aars Rigsd. 11.249,000, og derimod de directe og indirecte Statsindtægter beregnede til 19,465,000 — eller som Forf. ogsaa siger mindst 20 Mill. Rd. Bco. Hvortil anvendes da de, efter Anseelse, her overskydende 8—9 Millioner? — Uvisheden synes endnu at forøges ved Forf.s egne Udtryk S. 229. Lin. 13 o. f. 2. Hvad forstaaer Forf. atter pag. 231 ved de her nævnte Statsbidrag paa 20 Millioner? — Menes her (hvor der tillige nævnes saadanne Onera, som Landmanden bærer in natura, eller ved Dagsværk) det samme, der i Tabellen p. 223 under Titel af »Landets Skattebidrag« er opført med 12,622,000 Rdlr? — Her er i mine Øine en ikke ringe Utydelighed; og jeg kan paa ingen Maade blive klog paa, hvor høit man beregner den egentlige directe Landskats Beløb i Sverrige. Heller ikke finder jeg nogensteds hos Forsell en Tabel over Landmandens Onera og Commune-Afgifter, eller Beregning over Tjendens Beløb. Hvorledes skulde man faae dette suppleret, og hvorledes faae en Opgift af de forskellige Titler eller Rubriker, hvorunder Bønderne betale deres Skatter? — I Sverrige er uden Tvivl Skatteberegningen fra gammel Tid langt

mere compliceret end i Danmark; hvor en Mængde gamle Skatter og Paalæg i Navnet ere afskaffede, og Alt reduceret til Paalæg paa Hartkornet, eller Jordmaalet (svarende til det svenske Hemmantal.) Men at Jorden hos os er ulige høiere beskattet, end i Sverrige, vil upaatvivlelig vise sig af en Sammenligning; dersom man kunde faae de svenske Afgifter specificerede og opgiorte saa let, som de danske. 3. Jeg savner ogsaa en tydelig Opgift af Geistlighedens Indtægter, og hvad Staten bidrager til samme; og veed ikke om den paa Tabellen p. 227 opgivne Sum af 1,780,393 til Præster, Capellaner og Kirkebetiente, er at forstaae om samtlige deres Indkomster, eller Alt hvad Statsborgerne bidrage til Geistlighedens Underhold ved Tiender, Præstegaarde, Offer, Accidentser, m.m.? — Heller ikke finder jeg nogensteds Biskoppernes Indkomster specificerede; og ønskede mig gierne disse opgivne i de forskiellige Stifter; ligeledes en Beregning over hvad en Rigsdag, der varer et Aar, omtrent koster Landet — eller hvad Bekostningen i Giennemsnit kan være for en Maaned; samt hvad Rigsdagsacterne kunne koste at trykke. 15

De maa være glad ved, min kiære Ven! at jeg nu, ganske mat og badet i Sved, ikke formaaer at skrive mere, og derved befrier Dem fra flere Qvæstioner. — Men længe varer det vel ikke, før der kommer en ny Transport; i Fald jeg virkelig kommer noget dybere ind i Forsell. — Pag. 228 omtales en *vi Gefle* 1832 utg. brochure kallad: *Försök till besvarande af frågan: Kan en Reform med Clereciet och af dess löningssätt med rettvisa företagas?* &c. Skulde denne Piece have enten i Lund, eller paa Löbaröd? — Her seer jeg at Præsteskabets »aflöning« (hvad forstaaes nu herved?) er beregnet til 3,669,800 Rdlr. Bco. — over det dobbelte af ovenanførte Sum. Er denne altsaa blot hvad Staten bidrager til Geistligheden? — Men hvorledes? Præsterne i Sverrige faae jo dog ingen Pengeløn. — Denne Forf. vil glubsk nedsætte Præsternes aflöning. Jeg mener dog, med liden Grund. Gid i det mindste aldrig Sverrige maa faae et saa betrykt og ringe lønnet Præsteskab, som det danske for nærværende Tid, ved de høie Skatter, og lave Kornpriser er. 25

Hvorledes staaer det for Øieblikket med Professoratet i Upsala? — Kan jeg ikke vente mig den Glæde at see Dem her i September? — Dr. Reuterdahl troer jeg kan snart ventes her. Jeg misunder mine Venner, som maaskee endnu i Aften kunne være i Lund. 30

Anbefalende mig i Hiemmet og hos den brave Rosenqwist (vilde han ei kunne hielpe mig til en fuldstændig Tabel over den svenske Bondes Skatter, Afgifter, Landgilde, Onera m.m. efter Hemmantalet?) er jeg med hiertelig Hengivenhed

Deres

C. Molbech.

164. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 1. Octob. 1834.

Högtärade Hr. JustitsRåd!

Det blef mig omöjligt att före min afresa från Köpenhamn ännu en gång uppsöka Dem och säga Dem tack för all den vänskap De bevisade mig under mitt korta men mycket angenäma vistande hos Dem. Den sista eftermiddagen var jag upptagen af Theologerna och den derpå följande morgonen måste jag för tidigt åstad för att då kunna finna Dem. Ursäkta, och var öfvertygad att jag med lika så mycken tillgifvenhet och tacksamhet tänker på Dem, som Köpenhamn i allmänhet är för mig en behagelig erindring.

10 På de frågor som De å bifogade Sedel upptagit har jag följande, som jag hoppas, någorlunda nöjaktiga svar att meddela.

Ad 1. Värde för tunneland jord varierar mellan 25 och 100 Rd^r Sv. B^{co}, när arealen icke öfverstiger 60 å 80 Tld och icke understiger 10. I första fallet och om jorden är af en mycket slät beskaffenhet kan Tunnelandet komma att
15 säljas för mindre än 25 Rd^r; i det sista och i synnerhet om fråga är om jord i granskapet af någon stad för mera än 100. Medelpris för medelmåttig jord på landet är 40—60 Rd^r B^{co}. Dessa uppgifter äro af en Embetsman, som ofta bortauctionerat fastigheter.

Ad 2. Hänvises till medföljande Öfversigt.

20 Ad 3. Beskattningen af Prestekall kan på följande sätt upptagas.

Kronoskatter, efter kallets godhet, variera mellan	30 och 80
Communalafgifter af alla slag	— — 30 - 50.
Summa Banco Rd ^r	60 - 130.

Den förstnämnda summan torde för Småland något böra minskas, den sist-
25 nämnda för Östergöthland, Westergöthland och Westmanland något minskas. — Uppgifterne af förutnämde Embetsman, som tillika är skatteuppbördsman.

Ad 4. I Skåne afkastar näppeligen något Prestekall mindre än 600 Rd^r B^{co}. I det öfra Sverige kommer härtill fritt hus för Pastor och dess Familie.

Ad 5. Åberopas bilagda Förteckning, och anmärkes att classificationen
30 väl icke fullkomligt accurat utvisar Kallens godhet, dock är i afseende på denna den bästa upplysning som kan vinnas. För Skåne är den kanske minst tillförlitlig. Jag tror icke att man skall misstaga sig mycket om man anser de goda, de medelmåttiga och de släta kallen förhålla sig till hvarandra som 1, 3 och 2.

Så mycket i detta ämne. Kan jag ytterligare lemna någon upplysning i
35 detta hänseende, skall det vara mig mycket kärt. — Ett bihang till Forsell, hvaraf åtskilligt kan vara att inhämta, sändes från Gleeurp.

Det blad, som De vänskapsfullt lemnade mig, återsändes. Jag har gjort som den fattige plägar göra, lånat, i brist af något eget.

Skulle De af Prof. Bang höra något angående min vän Capitaine Tauson, så blifver jag Dem tack skyldig för dess meddelande.

Choleraan tager af i Stockholm och utbreder sig icke betydligt i landsorterna. Kanske blifver Skåne äfven som grannriket förskonadt. Emedlertid har den för oss borttryckt mycket förträffligt Folk. En Grosshandlare Winberg från ⁵ Carlshamn, Borgarståndets prydnad och en noga bekant af mig, blef nyligen dess offer i Stockholm. Vi hafva icke många sådana män att mista.

Min vördsammaste helsning till Deras Fru torde De hafva den godheten att framföra. När vi en gång få friskt i landet, torde vi väl också af henne få ¹⁰ hoppas ett besök.

Nu lef väl, bäste Hr. Justitsråd, och erindra Dem alltid med vänskap
Deras hjertligt tillgifne och förbundne

H. Reuter Dahl.

165. *Fra F. M. Franzén.*

Hernösand den 7 October 1834.

Högädle Herr JustitieRåd!

15

För det bref, hvarmed Prof. Linsén vid sin återkomst ifrån Köpenhamn öfverraskade mig, hvarunder jag fann tecknad ett af mig länge känt och högt aktadt namn, får jag nu först aflägga en sen men varm tacksägelse. Den har ej blifvit afkyld af tiden, utan tvertom känner jag så mycket lifligare min förbindelse för den heder, Herr JustitieRådet bevist mig, som jag dröjt att ²⁰ derföre yttra min erkänsla. Orsaken till uppskofvet har varit att jag väntat på något tillfälle, att få lemna mitt svar genom någon resenär, som bättre än mitt bref kunde tillfredsställa Herr JustitieRådets väntan i afseende på underrättelse ifrån Sverge.

Nu har jag tillika den tillfredsställelse, att få recommendera en ung man af ²⁵ lofvande anlag och redan utmärkta framsteg, i synnerhet i theologisk väg: Magister Docens Almqvist ifrån Upsala, son till min företrädare i Biskops-embetet.

Det gläder mig att se Herr JustitieRådets fortfarande uppmärksamhet på svenska litteraturen. Det var en ibland mina ungdomsdrömmar, att Svenska ³⁰ och Danska språken, ehuru de aldrig kunde sammansmälta, dock kunde af hvarandra riktas och förkofras genom författarnas om ej nationernas ömsesidiga bekantskap med hvardera litteraturer. Denna idé väcktes hos mig, innan Höst utgaf sin Nordia; och om jag [ej] bedrar mig, gaf en liten vers, som jag skref ifrån den Svenska sånggudinnan till den Danska, första anledningen ³⁵ till denna tidskrift: hvarpå sedan följde inriktningen af det Scandinaviska Litteratursällskapet. Ingadera uppnådde dock det egentliga ändamålet: hvartill skulden låg mest på den Svenska sidan. Dock har i en sednare tid

större gemenskap varit emellan begge litteraturerna, ehuru bokhandeln emellan Sverige och Danmark gått ganska trögt.

Hos Herr JustitieRådet stå begge nationerna i det afseende i en stor förbindelse. Dock har Molbeck varit någon gång icke blott för sträng, utan ock obillig, ja orättvis. Förlåt min uppriktighet. Men jag vågar så mycket mer yttra detta, som jag sjelf erfarit motsatsen. Men bör man undra, om en utländning går för långt i sin kritik öfver skrifter som inhemska granskare ensidigt bedöma? För det närvarande är det lugnt i vår vittra verld, kanske för lugnt.

Icke blott den nya verkningskrets, hvori jag blifvit försatt, utan ock min aflägsenhet ifrån hufvudstaden, äfven som min tilltagande ålder, skilja mig allt mer ifrån den litterära banan. Dock önskar och hoppas jag

nec turpem senectam
nec cithara carentem.

Den resandes bestämda tid hindrar mig att fortfara. Också hade jag ifrån denna landsort ej annat att förmåla, än hvad en stor och skön Nordisk natur, under mina visitationsresor, låtit mig se och känna. Och sådant, ehuru lifligt känt, låter svärligen meddela sig, helst i ett bref.

Med utmärkt högaktning framhärdar

Högädle Herr JustitieRådets

ödmjuka tjänare

F. M. Franzén.

P.S. Vid tillfälle täcktes Herr JustR. betyga min beundran och högaktning för Öhlenschläger och Ingeman. Af den förra har jag med flera helsningar genom resenärer blifvit hedrad. Den sednares litterära bekantskap, som jag längesedan gjort, har jag nyligen med stort nöje förnyat genom hans äfven på Svenska öfversatta historiska romaner. Hvad fel de än må finnas hafva inför en sträng konstkritik, äro de dock ganska underhållande och lärorika.

166. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 12 Nov. 1834.

Broder Molbeck!

Frambringaren af dessa rader, Theologiæ Licentiaten och Docenten Magister Almqvist, anbefalles härmed i Din godhet på det bästa, till all den hjälp och tjänst, som Du möjligen kan göra honom. Har Du några vänner bland Theologerne, så var god och inför honom hos dem såsom vän; nu har jag inga bekanta ibland dem, sedan Biskoparne Münter och Müller, samt Prof. Möller äro döda.

Innan kort erhåller Du ifrån mig första bandet af mina Philosophiska Skrifter, som utkommer nu till Jul. Snart derefter skall första bandet af mina Poetiska Skrifter följa. — Gud förlåne lif och helsa! så skall man få se, att jag icke varit overksam, fastän jag länge tegat stilla.

Millioner helsningar till Dig, de Dina och alla gemensamma vänner, från ⁵

Din evigt trogne

Atterbom.

Måhända gör jag nästa sommar en tour till Danmark, Berlin och Dresden.

167. Til P. Wieselgren.

Kbhavn. 22. April. 1835.

Min høit agtede Ven,

10

Tilgiv, at jeg nu først sender hosfølgende lille Skrift, som intet kan lære Dem; men hvoraf man vel i Danmark kan lære Adskilligt. Jeg vil ønske, man i Sverrige maa finde det nogenlunde nøiagtigt; og at man i Danmark bl. a. vil fæste en frugtbringende Opmærksomhed paa Brændeviins-Resultaterne. — Her hos os er det blevet temmelig livfuldt fra den politiske Side, og, som en ¹⁵ Følge deraf, ogsaa temmelig uroligt, især i visse Kredse i Hovedstaden. Det mærkeligste Phænomen er vel det, som Følge af en til Kongen indgiven, med 7—800 Underskrifter forsynet Petition om vedvarende Censurfrihed, i Kiøbenhavn stiftede Selskab »for Trykkefrihedens rette Brug.« Det har i kort Tid vundet overordentlig hurtig Tilvæxt, og tæller allerede, i og udenfor ²⁰ Hovedstaden, 11 til 1200 Medlemmer. Selskabet er dog endnu ei definitivt organiseret, men har holdt een Generalforsamling, med Taler, parlamentariske Debatter, o.s.v. Hovedvirksomheden skal gaa ud paa at udgive dels et Ugeblad, dels Smaaskrifter til Folkeoplysning, og ved en god, solid og sindig Tone i samme at fortrænge slettere Blade. Men hvad kan ikke saa stort et Sam- ²⁵ fund, med en sig yttrende stærk liberal Aand muligen føre til, hvis det ikke styres med Kraft og Moderation? — Vi have hos os, som i Sverrige, en udmærket Botaniker, Prof. Schouw, der tillige er ivrig Politiker, og hidtil staaer i Spidsen for den provisoriske Bestyrelse af Trykkefrihedsselskabet. Uden Tvivl vil han ogsaa (næste Mandag) blive valgt til dets Formand. ³⁰

Nærværende Linier overbringes til Lund af en Ven, Hr. Cleasby fra London, en videnskabelig Mand, og ivrig Studying traveller, som har tilbragt flere Aar med Reiser i forskiellige europ: Lande, og altid har den Skik i ethvert Land at studere dets Sprog, Historie, Nationalitet o.s.v. Han har været i Danmark siden Jul. Maaned forr. A. da han kom fra Norge hid efter en Tour ³⁵ til Stockholm og Upsala. Nu vil han tilbringe en Maaned Tid i Lund, og med nogle Udflugter i Skaane og Bleking. Det er en Mand med Originalitet og Aand;

men noget vel flygtig og snaksom af en Englænder at være. — Jeg behøver ei at tilføie, at han anbefales Deres venlige Velvillie, i Fald hans Vandringer føre ham til Vesterstad.

Kiender min Ven en vis Hr. Kull fra Skaane, som i Følge en Trykkefriheds
 5 Proces er bleven landsforviist ved Högsta Domstolens Kiendelse, og ophol-
 der sig her i Kbhavn? — De vilde forbinde mig ved at meddele mig nogen paa-
 lidelig Efterretning om denne Mand, hans Charakter, Stilling og Resourcer
 til at kunne leve her i Staden. Politiet har ikke været meget tilbøieligt
 til at tilstede ham Tilladelse hertil. Jeg talte imidlertid en Gang hans Sag hos
 10 Politidirecteuren Et.Raad Bræstrup; men lovede tillige denne at skaffe ham
 et eller andet paalideligt Testimonium om Manden; og da Hr. Kull bl. a. har
 beraabt sig paa Dem og Deres Anbefaling, henvender jeg mig nu i den Anled-
 ning til Dem — skiondt noget seent; thi det er vel en Maanedes Tid siden jeg
 talte med Politidirecteuren. Men jeg har siden intet hørt eller seet til Hr. Kull,
 15 og formoder man har ladet ham begaae sig her saa godt han kan.

Vil De være saa god at lade mig vide med Bestemthed, hvad Dag eller Tid
 Magister-Promotionen holdes i Upsala — til hvilken Tid man maatte reise
 herfra for at komme der til rette Tid, og hvad denne Reise frem og tilbage
 omtrent vilde koste — saavel med den svenske Diligence fra Helsingborg, som
 20 naar man f. Ex. traf at kunne reise i Selskab med en Svensk? — Lysten er
 stor hos mig til at reise op til Stockholm og Upsala til bemeldte Tid; men
 Vanskelighederne ikke faa. Bliver der intet af i Aar — da seer jeg neppe disse
 Steder mere i mit Liv — og maa da nøies med at see Lund, Westerstad,
 Öfvedskloster, &c.

25 Min venligste Hilsen til Deres venlige Hustru, Svigerforældrene m. fl. Ex-
 cellencen De la Gardie har jeg tilskrevet med Fryxell, og sendt ham mit sta-
 tistiske Opusculum. — Kan De ikke skaffe mig et Exemplar af Deres De la
 Gardieske Bibliothek? — Jeg agter i Sommer at skrive en Anmeldelse af
 Værket i vort Maanedsskrift for Litteratur.

30 Med Agtelse, Venskab og Hengivenhed
 Deres

C. Molbech.

168. *Fra P. Wieselgren.*

Lunds Lazarett d. 30 Apr. 35.

Vördade Herr JustitzRåd!

35 Så har jag då haft ett gladt ögonblick på — Lunds Lazarett. Ty der träf-
 fade mig Tit. högst kärkomna bref. Jag har i 4 månader legat i grymma hemorr-
 hoidalplågor hemma och då blod hotade rinna mig ihjäl lät jag föra mig hit,
 för att få rätt att dö, om Gud så vill. Ty annars, visste jag, skulle de jemnt

sagt: hade han blott begifvit sig under läkarevård, så & &. Jag förstår ingenting, om jag är på bättringsväg el. ej. Jag har kallat mig convalescent sedan 2^{dra} dagen af min sjukdom, andra till gamman och tröst. Emellertid ligger jag mellan lakan jemt, så matt att jag ej sjelf kan resa mig och reser jag [mig] — så uppkastning & &. Men jag har ej satt en sorglig min ännu på mig om ej⁵ af ren höflig sympathi med någon närvarande. Döden är en förlåt. Hvem önskar ej utan för en dylik att han må uppdragas?

Wi stöka och arbeta här under pust. Der skall arbetet bli sjelfva saligheten. Nej — jag skall visst ej som Loths hustru se mig tillbaka. Det goda på jorden träffas der uppe åter, än bättre och det onda slipper man. Sköna hopp!¹⁰

Gud ske lof att Tit. fått helsan åter. Men sköt henne som en sensitiva!

1° Tusen tack för Statistiquen. Redan arbetar en frisk man på en exposé af dess förtjenster för en sv. tidning. Millioner tack för bränmärkandet af Bränvinsväsendet i vår fria stat.

2° se De, att den godmodige, faderskäre Dansken, kan ock bli liberal och¹⁵ politisk. Sedan »Sällskaper« ta moderations makten lär ej mycken bli öfver till Kung och Embetsmän. Det är en barnsjukdom som alla Stater skola gå igenom. Ympningen, som Kungen syntes vilja, har smittat. Men — det är ej farligt, blott man ej tror sjelf på fara. Blott god diät, inga medicamenter, amputeringar, trepaneringar & &. så går allt bra.²⁰

3. Hr Cleasby ser esomoftast till mig. Läser ren Svenska som Engelska och har lofvat utvänta tills jag kan och får resa hem och följer då ut med mig. Får se om han kan så länge sitta still på stjerten.

4. Kull — Ack den arme, som ej visste att Köpmanns Majestätsbrytarne nu mer landsförvisas, då kungamajestätsförbrytarne få lejd. Så länge han²⁵ föder sig stilla och ärligt, så förbarmen Er öfver den olycklige. Hans hustru med 5 barn tynga fattiglistan i ett mitt grannpastorat. Blir maken och fadren landsförvist ur Danmark ock, så är nöden dubbel. Han är derjemte en slags ultraroyalist i principer, så att ab illo nihil detrimenti capiat republica. Jag känner visst annars ej någon sympathi med någon advocat, ej eller med honom.³⁰ Men mensklighets känslan dikterar denne arma bön:

Habeatur bonus donec probatur contrarium.

5. I år blir promotion i Lund, nästa år i Ups. Således kan det ej i år locka till Sthmsfärd. Men kom till Lunds promotion och kom förut till mig, så resa vi in till promotionen och sedan från trängslen ut igen. Kom ändtl. öfver i år men³⁵ bestäm ej tiden förrän läkarne släppt mig ur fångslet. Jag har sedan ernat resa — efter näsan och helsan omkring till vackra ställen och goda vänner — i Skåne, kanske upp till Blekinge och Småland. Då kunde De ju så väl passande resa efter samma föremål. Jag tar egna hästar och gör små dagsresor, så att

blott grindpengar betalas, som ej i Sverige äro så dyra. Jag hoppas vi skulle tillfriskna som vårblommor.

6. Tack för löftet om godhetsfull uppmärksamhet åt DelaGard. Archivet som genom Gleerup skall komma Dem till handa. Mitt scholväsande får vinst-
5 inkomsterne och derföre förstår De huru det gläder mig då någon vill befordra dess afsättning. Blir tillfälle att recensera Palmblads Geographiska verk, så kan jag försäkra att ingen fins som förf. anser så competent och följaktl. är honom en så önskwärd domare. — 3die D. af Sv. sk. Litt. lemnar inom kort pressen. —

10 Innesluta i fortfarande ynnest en svag men
ex animo addictissimum servitorem

Wieselgren.

169. *Fra H. Reuterdahl.*

[Poststempel: Lund 24/5 1835]

Den välvilja De förut har bevisat mig, Herr Justitsråd, gör mig förvissad
15 att De skall ursäkta den begäran jag härmed tager mig den frihet att för Dem framlägga.

Jag kommer vid Midsommarstiden att företaga en resa till Tyskland. Jag önskar naturligtvis att något närmare göra mig underrättad om inrättningen af de der varande större Bibliotheker. Ingen kan bättre än De införa mig hos en
20 eller annan föreståndare för sådana. Vågar jag derföre bedja Dem om några anbefallande ord till personer som i det nämnda hänseendet icke skola finna sig besvärade af en resande från det i mer än ett hänseende fattiga Sverige. Valet af personer öfverlemnar jag med all trygghet åt Dem. Om många adresser är jag icke angelägen, utan mera om sådana som jag med tillförsigt kan begagna.
25 Min väg går genom Greifswald, Berlin, Halle, Leipzig, Jena, Dresden, Prag, München, Stuttgart, Frankfurt, Bonn, Cöln, Cassel, Göttingen, Hamburg, Kiel och hem öfver Köpenhamn, der jag hoppas kunna bringa Dem helsningar från flera goda vänner. Med största tacksamhet emottager jag hvad De före d. 20 Juni vill skicka mig. Efter denna tid är jag icke med säkerhet att träffa
30 i Lund. Ursäkta den möda jag härmed förorsakar Dem.

Alltid Deras vördsammast tillgifne

H. Reuterdahl.

P.S. Äfven annat än anvisningar emottager jag med största nöje. Det skulle vara mig en stor glädje om jag under resan på något sätt kunde vara Dem
35 till tjänst.

170. Til P. Wieselgren.

Kbhavn. 26de Mai. 1835.

Min ædle og agtede Ven,

Med oprigtig Deeltagelse og Sorg har jeg ikke allene læst Deres sidst modtagne, mig saa overraskende Brev, men ogsaa ved den nu alt for 8 Dage siden hid tilbagekomne Hr. Cleasby mundtlig erfaret Deres sørgelige Helbredstilstand. Jeg beundrede den Aandskraft, der i en saadan Tilstand kunde tillade Dem at skrive i en Stemning, som jeg maatte misunde Dem, og Mange, der ere friskere end jeg; men jeg sørgede tillige over at høre Deres tilvisse dog alt for hurtige, alt for dristige Beslutning, at forlade den sikkerste Tilflugt for enhver Syg, der er det i en saadan Grad: et vel indrettet Hospital eller Sygehuus. Sandt er det vel, at Hiemmet, Hustru og Barn vel kunde drage til Westerstad; men da maatte De i det mindste lade Sindets Ro og en fuldkommen Hvile fra enhver Syssel ledsage Dem did — og dette frygter jeg meget for, De ikke holder over!

Jeg behøver vel ei at sige Dem, hvormeget jeg ogsaa rørtes ved, at Deres Venskab kunde bringe Dem til, paa Sygehuset at skrive saa langt og venligt et Brev til den, som, endog sund og rørig, alt for ofte forsømmer skriftligen at erindre sine Venner. Vær takket for Deres Venskabsbeviis, og undskyld nu og fremdeles min Skrøbelighed i Correspondence! — En Landsmand af Dem, Dr. Philos. Neidel, Præst paa Värmdön ved Stockholm, en Mand, hvis korte Bekiendtskab her har glædet mig (han er Østgöthe, en god Ven af Palmblad og Atterbom) medtager dette i Morgen til Lund. — Jeg maa haste med at skrive disse faa Ord til Dem, og et Par Linier til Reutterdahl, i Eftermiddag; thi jeg er hindret i Aften. Tilgiv da min Korthed! — Reutterdahl, hører jeg, reiser omtr: den 20de Jun. til Tydskland. — Vil Gud, kommer jeg vel kort forinden, eller til Magister-Promotionen, til Lund. Jeg skulde da vel omtrent fare over Onsdagen den 17de — i Fald noget af det Vigtigste, der paaligger mig, til den Tid kan blive afgjort. Men hvorledes skal dette blive muligt? Hvorledes slipper jeg ud af alle de Baand, jeg er hildet i? — Disses mange indskrænkende Betingelser, og Følelsen af min aftagende Kraft til opfylde dem, er en af de betydeligste Aarsager til min tiltagende Ulyst til at forlade min Rede. — Imidlertid lever jeg i Haabet! — og Gud give, jeg endnu forinden maatte glædes ved den Efterretning, at Deres Helbred er i fremskridende og sikker Bedring! — Hofjægermester Baron Gyllenkrok er her i Staden i disse Dage; og som jeg hører, har ogsaa han i Vinter været længe og meget syg. Han reiser paa Torsdag over Stettin og Berlin til Carlsbad. Hos ham har jeg truffet en Kherre Hauswolff fra Skaane, som talte meget om et historisk-chorographisk-biographisk Arbeide over de Skaanske Klostre og Herregaarde, som han meget længe har samlet paa, og nu vil udgive. — Paa Tors-

dag holdes det aarlige Gilde i Anledn: af 28de Mai — Folkets Fest, som den her kaldes. Der agter jeg for 1ste Gang at være med.

Jeg forbauses i høieste Grad ved at see, at 3die Deel af Deres Literaturhistorie er nær ved at udkomme! — Sed hinc illæ lacrymæ! — I denne Bog lig-
5 ger vist en mægtig Hovedgrund til Deres Sygdom.

Med hiertelige Ønsker for Deres Vel og Hilsener til Hiemmet, tegner jeg mig

Deres

oprigtig hengivne og agtelsesfulde Ven

C. Molbech.

10 171. Til P. Wieselgren.

Kiøbenhavn. 10. Jun. 1835.

Min ædle og agtede Ven,

Deres Linier af 25. Mai vare mig saare glædelige, fordi de i det mindste viste mig Dem paa Vei til bedre Helbred. Men hvor lidt tør jeg haabe om Dem, at Deres alt for fyrige Aand vil skaane de endnu svage Legemskræfter? Giør
15 dog Alt hvad De kan dertil — for Deres Fædrelands, Deres Families, Deres Venners Skyld — og af Pligt mod Dem Selv og mod Livet. Gud har givet os det for at opholde og bruge det sin Tid ud; ikke for hastigt og voldsomt at fortære det.

Med min egen Helbred gaaer det i de sidste 14 Dage ganske maadeligt. Et
20 Slags skiult, eller ikke til Udbrud kommen Forkølelse plager mig, deels med rheumatiske Fornemmelser, deels med Congestioner og Smerter i Hovedet, og en alt dette ledsagende og tiltagende Nervesvækkelse. Jeg kan næsten intet mere bestille; og agter ogsaa, saasnart jeg kan rive mig løs at forsøge, om jeg ogsaa i Aar, ligesom i Fior, kan hente mig noget Helbreds og nyt Livs-
25 stof i Skaane. Jeg trænger til frisk Luft og mental Uvirksomhed — men den sidste Trang er i endnu langt høiere Grad Deres! — Hvis jeg ikke skulde blive formelig syg, har jeg betænkt, i Midten eller i Slutn: af næste Uge at tage over med Malmö-Baaden. Hvad der siden bliver af mig, overlader jeg Skieb-
nen. Min Fraværelse beregner jeg omtr. til 3 Uger; med mindre jeg vover mig
30 til le grand tour, d.v.s. til Stockholm; men dertil, frygter jeg, vil Couragen fattes. Denne Reise maatte ogsaa gøres i stærk Flugt; thi meer end 4 Uger kunde jeg dog ikke blive borte. Saameget turde være vist: seer jeg ikke Sverriges Hovedstad i Sommer, skeer det neppe mere! — Deres uendelig kiære og venlige Indbydelse vil, som De af ovenstaaende let kan slutte, ei være forgie-
35 ves. I ethvert Tilfælde vil Vesterstad blive et af de stærkeste Attractions-Punkter: thi hvor faa Venner har jeg, selv i mit Fædreland, som Sognepræsten der? — Om mit Ophold imidlertid kun bliver et Par Dage, eller længere, kan naturligviis her ikke forudsiges, da det beroer paa Skiebne, Stemning, og

Omstændigheder; men det turde ei være usandsynligt, at jeg strax Dagen efter min Ankomst til Lund farer afsted, og maaskee i »Gleerupske Vagnen«. Siden kan nærmere Planer lægges med min Vei. — Kommer jeg ikke til Stockholm, vilde jeg dog i det mindste gjerne lidt høiere op i Landet; f. Ex. til Wexiö? —

5

De la Gardieske Archivet har jeg ikke modtaget af Hr. Cleasby. — Han mener at have glemt eller ladet det ligge i Bibliotheket paa Löbaröd. Jeg haaber at sende eller medbringe det Nye Danske Magazin. Vol I—VI. som De neppe har; og skulde det ikke interessere Dem at eie samme, kan det finde Vei til Löbaröd eller Lund. — Sal. Capitain Jahns begyndte Unionshistorie — 10 eller Unionskrigenes Historie, 1. Bd. fra Dr. Margrethe til K. Hanses Død — paa hvis Udgivelse jeg (ikke til min Hæder) har arbeidet flere Aar, med næsten uforvarlig Langsomhed, er endelig bleven færdig. Diplomernes Conferering og Trykning er det, som især har opholdt Bogen. Samlingen er vel ikke meget stor; men der ere adskillige, i diplomatisk Hens: vigtige. Bogen vil formodentlig 15 i Sverrige møde meget stærk Opposition. Det værste er, den falder noget tør at læse; skiøndt Foredraget er ret godt. Jeg haaber at medbringe dette Opus — thi det er et drøit Quartbind — til Lund.

Vor gode Gleerup har fornøjet sine mange Kiøbenhavnske Venner med nogle Dages Ophold her med sin Familie. Han burde have blevet længere; thi ogsaa 20 hans Helbred er daarlig. Jeg haaber Deres Frue og øvrige Familie atter er vel, og ønsker af Hiertet at forefinde den saaledes, — men fremfor Alt, at De selv maatte træffes fuldkommen styrket og restaureret af

Deres

oprigtig hengivne og meget forbundne Ven 25

C. Molbech.

172. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 25 Jun. 1835.

Broder Molbech!

Jag tager mig friheten, att härmedelst i Din godhet innesluta en af mina vänner, Docenten i Philosophien och Amanuensen vid vårt Bibliothek Ma- 30 gister Böttiger, en af de utmärktare bland Sveriges yngre Skalder, nu stadd på en resa till Tyskland och Italien. Och emedan han i afseende på mig kan vara ett lefvande bref, så behöfver jag denna gång blott påminna Dig om, att jag är och evigt förblifver

Din trofaste Vän

P. D. A. Atterbom. 35

P.S. Jag hoppas, att Du riktigt erhållit första bandet af mina Skrifter. Till Jul ämnar jag utgifva ett annat band, som skall innehålla samtliga mina smärre poetica.

173. Til P. Wieselgren.

Lund. Torsdag Middag. [25/6 1835]

Hiertenskiære Ven!

Det glæder mig inderlig at erfare, at det bestandigen gaaer bedre. Gud veed, om det omtalte Medicament vil slaae an; men at jeg under ingen Omstændig-
 5 heder vilde have forladt Skaane uden endnu engang at have seet Dem —
 derom haaber jeg, De forud var overbeviist. Jeg har vundet endeel ved mit
 Ophold her; men føler endnu betydeligt min Svaghed, som er langt større,
 end i Fior. Ogsaa er den paa Malmövognen paadragne Ubehagelighed endnu ei
 ganske hævet; hvilket fordrer Varsomhed. Der bliver saaledes vel knap nogen
 10 Wexiö-Reise af; saameget mere som jeg ikke vil reise allene, og neppe finder
 Selskab. — Jeg tænker at besøge Torup, Skabersjö og maaskee nogle flere
 Herregaarde her i Egnen. Dog seer De maaskee Løverdag — Søndag eller
 Mandag

Deres

hiertelig hengivne

15

Molbech.

Venligst Hilsen i Hiemmet!

Skulde jeg endog muligen blive noget længere borte, kommer jeg dog sik-
 kert til Dem, før jeg gaaer tilbage over Sundet. Derpaa stole De!

174. Til P. Wieselgren.

Sirekiöping 5 Jul: 1835.

20 Modtag min hierteligste Tak, kiære og agtede Ven! for saamange nye Be-
 viser paa Deres sande Venskab og Godhed for mig! — havde jeg kun været
 heldig nok til at træffe Dem selv i en bedre Helbredstilstand! — Afskeden fra
 Dem paa Löbaröd var mig sørgelig, og satte mig næsten paa den hele Vei til
 Lund i en uglad Stemning. Deres Lidelser bedrøve mig saameget mere, som jeg
 25 frygter for, at de kunne blive langvarige og farlige, om De ikke underkaster
 Dem en formelig og consequent Cuur under en Læges stadige Opsyn. Skulde
 De ikke ville betroe Dem til nogen af vore kiøbenhavnske Læger, under et
 Ophold af i det mindste nogle Maaneder hos Os? — Jeg indseer, det maatte
 være smerteligt, saalænge at skilles fra Hiemmet; men der at gienvinde Deres
 30 Helbred, saaledes som De nu Selv hielper Dem, snart med eet, snart med et
 andet Middel, vil vist være høist muligt. Jeg traf Deres Læge Dr. Bruzelius i
 Fredags hos Agardh; og han syntes endog at være uvidende om, hvorledes det
 stod til med Deres Sygdom i dens nærværende Skikkelse. Badning med koldt
 Vand ansaae han for at kunne være meget farligt. Men for alting, kiære Ven!
 35 søg i Tide radical Hielp; thi saadanne Lidelser og Smerter maa kunne nedbryde
 den Stærkeste; og til disses Tal kan De kun høre med Siælen.

Tak for Deres venlige Billet, som jeg i Gaar Morges modtog. Ogsaa den
 sagde mig, hvor hierteligt De tænker paa mig. Det gjorde mig ondt, at jeg ikke

paa Löbaröd fik sagt Deres kiære, venlige Frue Farvel. Bring hende dette med min erkjendtlige Hilsen! — Besynderligt, at jeg paa Löbaröd skulde glemme at modtage Brevet til min Kone, som jeg bad Inspect. Rosenquist at besørge, og han ligeledes at levere mig det. Det kom siden til Lund; men efter Postens Afgang i Torsdags. — Lund forlod jeg i Gaar Efterm. Kl. 4, rørt over al den her atter nydte Velvillie og hiertelige Giæstfrihed. Jeg kom besynderlig heldigt til Sirekiöping i samme Øieblik, som den voldsomste Tordenregn, liig et Skybrud, begyndte at styrte ned. Efter dette har det i Dag været den deiligste Sommerdag — men ogsaa den første, jeg paa denne Reise i Skaane har nydt. Her er smukt, venligt, behagelige, forstandige, meget artige og giæstfrie Folk. Baron v. Düben og hans Søn have været her i Dag til Middag. I Morgen tidlig Kl. 8 reiser jeg herfra til Rönneberga, for at hilse paa den beskedliga Baron, og derfra til Landscrona for at besøge Cronholm og see mig lidt om i Staden; siden om Efterm: til Helsingborg, hvor jeg vil blive i Morgen Nat, for paa Tirsdag at gaae over Helsingør til Kiøbenhavn. — Jeg længes nu efter Hiemmet og den vanlige Arbeids- og Virkekreds, og kommer i det mindste hiem med noget styrket Helbred. Gid jeg ret snart maatte høre noget Godt og Bedre fra Dem!

Med oprigtig Hengivenhed

Deres

20

C. Molbech.

Efter Deres venskabelige Tilbud tog jeg Rhyzeli Bispekrønike med mig; endskiøndt De vist nok hellere maatte anbringe denne Bog paa et bedre og nyttigere Sted, end hos mig. — Jeg har her med Forundring og Fornøielse læst Askelöfs vel skrevne Tal i Bibelselskabet 15. Apr. 1835. Mindst havde jeg ventet at finde hans Navn under denne.

175. Fra J. G. Liljegren.

Stockholm d. 25 Aug. 1835

Wälborne Herr EtatsRåd, Kongl. Bibliothekarie och Professor m. m.

Till M H Herres bekantskap får jag härmedelst anmäla Professoren i de Moderna Språken, Herr Longfellow ifrån Boston i Amerika. Jag gör detta med så mycket större tillfredsställelse, som jag är öfvertygad att hans bekantskap och föremålet för hans resa skall göra M H Herre mycket nöje. Han reser nemligen för att inhemta kännedom om Europeiska Litteraturen, och tillika den Nordiska, och lär sig med det samma de Nordiska Språken, hwarpå han sätter ett högt värde. Då jag nämnt detta, känner jag af M H Herres nit för dessa ämnen att denna underrättelse är hos M H Herre nog för att Herr Professoren vinner syftemålet med sin resa.

För den uppmärksamhet, Herr EtatsRådet behagade visa Fru Oldenburg, är jag så mycket mera förbunden, som hon alltid i ett kärt minne förvarar samt till och med i dag åter omtalat den serdeles godhet och artighet, hwarmed hon af M H Herre blifvit hedrad.

5 Det är mig en stor anledning till förebråelse att icke redan hafva långt för detta besvarat fullständigt M H Herres intressanta skrifvelse rörande Runa-
 moristningen. Anledningen har icke varit vårdslöshet eller försummelse, utan
 bemödande att lika bestämdt och redligt swara, som frågan gjordes, samt på ett
 10 sådant sätt att vetenskapen derigenom kunde erhålla mera än mina enskildta
 tankar och förmodanden. Af teckningen finner man redan att strekarne blif-
 vit vid läsningen allt för vilkorligt och godtyckligt tagne och bestämda att
 betyda hwad man ville deri finna och hwad ord man för meningen behöfde.
 (När man t. e. [läser?] mynden 1 på det ena stället för *l* (i Alf(ar?) och på
 detta ord är *ar* gissadt) samt på det andra för *t* t.e. *astagod* . . . som med god-
 15 tycklig omsättning blir *astagod*, då mynderna gifva i ordning . . . ost
 och huru *d* i detta ord finnes, behöfves en serdeles fintlighet att inse — och
 sjelfwa namnet *odin* kan bli åtskilligt annat förr än det derur framtagna or-
 det, och hwadan vet man att forntiden med dessa strekar just menade och
 åsyftade de orden, som man så händelsevis anagrammatiskt derutur utsökt.
 20 Fornskrifter äro ju, som sednare tidens, gjorda efter gällande grundsatser —
 hwarföre har detta blifvit ett undantag?) Detta vill jag dock icke meddela
 eller yttra min tanka öfwer förrän jag fått tillfälle att sjelf granska och under-
 söka sjelfwa ristningen, då jag torde få tillfälle i sin helhet säga min öfwer-
 tygelse och hwad jag funnit i det hela af saken. Jag hade förhoppning att derföre
 25 kunna i år företaga i sådant afseende en resa; men mina offentliga och egentliga
 befattningar hålla mig qwar vid mitt Archiv och jag ser mig nödsakad att
 lemna detta till nästa år. — Det skall vara mig en serdeles tillfredsställelse
 att då få meddela mina åsigter med M H Herre och att kunna hoppas att få
 M H Herres opartiska tankar deröfver. Imedlertid har jag endast [?] Herr
 30 EtatsRådets egen öfwerlygelse att icke likgiltighet, [utan] omständigheterna
 hindrat mig att lemna ett sådant svar på frågan som jag önskar, vill och bör
 gifva, som vållat detta uppskof och anser jag att det bör efter noga gransk-
 ning i helhet bestämmas.

Med oinskränkt högaktning har äran framhärda Wälborne Herr Etats-
 35 Rådet, K. Bibliothekarien och Professorens ödmjukaste tjenare
 Joh. G. Liljgren.

176. Til F. M. Franzén.

Kiøbenhavn. 10de Sept. 1835.

I det jeg med en herværende svensk Ven, Hr. Generalconsul og Ridder
 Everløf lader afgaae et Brev til en Landsmand af Deres Høiærværdighed,

Bibliothekaren Hr. Arwidson, kan jeg ikke lade denne Leilighed ubenyttet til at takke Hr. Biskoppen for et Brev, jeg forleden Vinter havde den Ære at modtage fra Dem ved Hr. Mag. Almquist, som i nogen Tid opholdt sig hos os paa sin Reise til Tydskland. Deres Høiærværdighed har givet mig megen Glæde ved dette Brev: det har ikke kunnet andet end være mig kiært og smig-⁵ rende, at see mig ei allene kiendt, men omtalt og tiltalt med Agtelse af en Mand, for hvis Aand og Hierte, saaledes som begge speile sig i hans Værker, jeg i saa lang en Række Aar har baaret udmærket Høiagtelse. Langt fra at kunne føle nogen Fortrydelse over at Deres Høiærværdighed, ved at berøre mine tidligere Arbeider over Sverrige og svensk Literatur, tillægger mig for megen Streng-¹⁰ hed, »ja Ubillighed«, ærer og elsker jeg den Frimodighed og Oprigtighed, hvormed De herom ytrer Dem til mig selv; thi den er mig det stærkeste Beviis paa, at De ikke er uden Agtelse for den Forfatter, hvis Domme De tildeels finder Anledning til at misbillige — og tillige et Beviis paa, at De heller ikke hos mig vil dadle Frimodigheden, om De endog finder at den ikke altid er anvendt¹⁵ med lige Billighed. Det er 23 Aar siden jeg første Gang, med ungdommeligt Sind, men med reen Villie og varm Kiærlighed til det Gode og Skiønne, begyndte at studere den Svenske Literatur. Sikkert vilde jeg selv, om jeg nu vilde underkaste et næsten glemt kritisk Arbeide en nøiere Prøvelse, finde meget Ungdommeligt deri — meget, som jeg nu vilde sige under andre For-²⁰ mer, og betragte fra andre Synspunkter. Jeg vilde saaledes bl. andet ikke glemme at fremhæve den betydelige Vinding, jeg nu troer at Sverriges Sprog, og særdeles dets prosaiske Diction, i Correction, Reenhed og Fasthed har havt af den franske Literaturs engang saa meget yndede Studium og Dyrkelse. — Men jeg troer ogsaa, at meget af hvad jeg dengang skrev, har Tiden,²⁵ og Literaturens sildigere, meget lovende Udvikling og Opblomstring i Sverrige, bestyrket paa en Maade, som bedst kan forsvare mine ofte og stærkt anfgtede Yttringer. — Jeg har i de seneste Aar vundet en stigende Interesse og Agtelse for den svenske Literatur — som jeg tildeels maaskee endog betragter i et gunstigere Lys, end enkelte Svenske, og som jeg i flere Grene sæt-³⁰ ter over den danske (f. Ex. i Historieskrivning eller historisk Stiil — hvori man i Danmark hidtil endnu staaer saa langt tilbage, at man næsten kunde sige, denne Stiil hos os endnu slet ikke har dannet sig.) Men desværre er det kun fragmentarisk, nu og da i enkelte stiaalne Øieblik, at jeg kan syssel-sætte mig med et Land, som næst mit Fædreland er mig af alle det kiæreste,³⁵ og med dets Literatur, der saameget mere interesserer mig, som jeg meer og meere lærer at betragte og vurdere den som en med vor egen saa congenial, saa nær beslægtet, at der imellem begge saa at sige intet egentligt Skillerum er, eller burde være. Med andre Ord, den Danske burde lære at læse Svensk, lige-saa tidligt og med samme Lethed, som han lærer at læse sit Modersmaal, og 40

vice versa. Dette, troer jeg, vilde være til uberegnelig Fordeel for begge Nationers Skriftsprog og Forfattere. Mit Livs Kræfter ere for adsplittede, og tildeels for opslidte ved svag Helbred og mangehaande Forretninger, til at jeg kunde vente at virke stort mere for Literaturen — og saaledes heller ikke for

5 Udbredelsen af Kundskab til vore Naboers Literatur, som endnu overhovedet kun er ringe i Danmark. Maatte Andre, med kraftigere Evner og større Fremgang, fuldende eller fortsætte, hvad jeg, om endog kun svagt, har begyndt! — Imidlertid er det mig en Glæde, hvergang jeg i Nabolandet seer en sund og kraftig Væxt fremspire i Digtekunstens eller Literaturens Have. — Jeg kunde vel

10 ogsaa ønske mig, i mine sildigere Arbejder, at være noget nærmere kiendt af Deres Høiærværdighed — en af mig saa høit agtet Digter og Forfatter, hvis af Alderen usvækkede Aand og poetiske Livskraft jeg med saa stor Interesse har iagttaget. Men dertil leve vi alt for fiernt fra hinanden, og dertil er endnu den giensidige Meddelelse af den svenske og danske Literaturs

15 Frugter for ringe. Jeg maa saaledes nøies med den Tilfredshed, jeg kan føle over at være erindret af Deres Høiærværdighed paa den Maade, som Deres Brev udviser; og i det jeg gientager min Tak for sammes Indhold, tilføier jeg det Ønske for Deres endnu længe vedvarende Aands og Legems-Kraft og Sundhed i en skøn og hæderkronet Alderdom, som altid vil leve hos

20

Deres Høiærværdigheds

ærbødigste Tiener

C. Molbech.

177. Til J. G. Liljegren.

Kiøbenhavn. 12te Septbr. 1835.

Høiædle Hr. Professor og Rigsarchivar!

25 Uvis paa, om jeg skriftlig har takket Dem for Tilsendelsen af Deres ypperlige »Runlära« og »Run-Urkunder« — et Foretagende, der afhielper et længe følt Savn i den Nordiske Sprogliteratur, (da Bautil baade er ufuldstændig og ved Sieldenhed utilgængelig,) vil jeg ikke forsømme en Leilighed til at lade disse faa Linier afgaae, særdeles for at sige Hr. Professoren, hvormegen Priis jeg

30 ikke allene sætter paa disse Deres Skrifter, men ogsaa paa den venlige Opmærksomhed fra Deres Side, hvorved jeg har havt den Fornøielse at modtage samme fra Forfatterens egen Haand.

Ogsaa tillader jeg mig ved denne Leilighed at sige Dem, at jeg med sand Længsel har ventet at modtage noget fra Dem angaaende Inscriptionen paa

35 Runamo, og dens forsøgte Læsning af Prof. Magnussen (hvorom De engang, allerede for et Aars Tid siden havde den Godhed at give mig Løfte.) Naturligviis kan jeg let indsee, at De muligen ikke ønsker at meddele noget om denne Sag, inden De, ved nøiere Forskninger eller local Inspection, har bragt Deres Me-

ning ganske paa det Rene; men jeg vilde derfor ogsaa i ethvert Tilfælde be-
 tragte det, som De herom meddeelte mig, som en aldeles privat Gienstand.
 Jeg er imidlertid bleven saameget mere begierlig herefter, som jeg i Sommer
 erfarede af Professor Lindfors i Lund, at Hr. Professoren havde i Vitterh: och
 Antiquitets Academiet oplæst noget om Runamo-Indskriften — om hvilken 5
 jeg vel neppe, med Hensyn til den Magnussenske Forklaring, behøver at sige
 Dem, at jeg anseer denne deels for dristig og meget problematisk, deels for
 høist vilkaarlig og usikker. Det er tillige kun alt for vist, at Stenen netop al-
 drig meer end nu, da den er bleven læst og aftegnet, har trængt til en ny in-
 spectio ocularis, og et paa samme, eller paa et nøiagtigt Fac-simile (i det mind- 10
 ste en yderst nøiagtig, og i lignende Quantitets-Forhold udført Copie) be-
 grundet *Forsøg* til dens Fortolkning (thi videre end til et Forsøg frygter jeg
 dog, man aldrig vil komme.) Ved Aftegningen af Inscriptionen blev der forud
 lagt for megen Vægt og Opmærksomhed paa de Træk eller Ridser i Klippen,
 som bestemtes at være Runer. Derover har uden Tvivl Maleren skienket de, 15
 som naturlige Ridser og Revner anseete Fordybninger mindre Opmærksom-
 hed end hine, og har i sin Tegning ikke copieret dem i deres rette Tykkelse —
 hvorved Tegningen neppe er bleven et fuldkommen Naturtro Billede af Ste-
 nen, endskiøndt den upaatvivlelig i øvrigt er nøiagtig nok i at fremstille et-
 hvert Træk, som er synligt paa Klippens Flade. Men høiligen er det at ønske, 20
 at enten Hr. Professoren selv, eller en anden kyndig Runelæser, vilde paa
 Stedet, med Hr. Christensens Aftegning, sammenligne Klippen selv, og der-
 efter give en Kiendelse over Klippeskriften, saaledes som den er aftegnet,
 om Alt er Runer, hvad Magnussen har anseet derfor, eller ikke; og om de saa-
 kaldte Binderuner tør antages for saadanne — eller de ikke snarere ere 25
 lusus naturæ, m.m. — Sagen er af den Vigtighed for Nordens Archæologie, at
 man tilvisse ikke burde forsømme noget, som i Sverrige kan skee, til dens
 Opklaring og Afgiørelse.

Det svenske Diplomatarium II. 1. er endnu ikke ankommet hertil. Jeg lover
 mig meget for mig interessant af de ældste svenske Diplomer. Kan snart noget 30
 nyt Bind ventes af den gamle svenske Lovsamling?

Med fortrinlig Høiagtelse har jeg den Ære at undertegne mig

Hr. Professorens ærbødige Tiener

C. Molbech.

178. Til J. G. Liljegren.

Kiøbenhavn. 29. Sept. 1835. 35

For Hr. Professorens ærede Skrivelse af 25de Aug. og det mig ved samme
 introducerede behagelige Bekiendtskab med Professor Longfellow fra N.
 Amerika, maa jeg takke meget; og kan jeg ikke andet end ved disse Linier til-

lige bevidne den Interesse, hvormed jeg har modtaget Efterretningen om, at Hr. Professoren næste Aar med Sikkerhed venter at kunne komme til Bleking for Selv at tage Runamo i Øiesyn. Dette er virkelig en absolut Nødvendighed for Sverriges første Runolog; til Sagen er alt for vigtig for Nordens Archæologie og Historie, til ei at underkastes den strengeste Drøftelse og Kritik. — Et Brev, jeg for kort siden med en svensk Ven, Hr. General Consul Ewerlöf tilsendte min høist. Hr. Professor indeholder tildeels forud Besvarelse af Deres sidste Skrivelse, eller nogle af mine Meninger og Synsmaader, Indskriften paa Runamo, dens Aftegning, og dens Fortolkning vedkommende. 5
 10 Den sidste anseer jeg, som De allerede vil have erfaret, for at være i høj Grad dristig og vilkaarlig — og dette saa meget mere, som Monumentet staaer i sit Slags ene i hele Norden, og derfor saameget mere fordrer den yderste Streng-
 hed, Forsigtighed, Troskab og Kritik i Fortolkningen. — Jeg tilstaaer derfor frit: jeg troer endnu ikke et Ord af denne, inden Stenen paa ny er undersøgt,
 15 og vel ogsaa paa ny aftegnet af Hr. Professoren.

Nylig er hidkommen en ung og lærd dansk Philolog og Epigraf, Dr. Kellermann, som i 8 Aar har været udenlands, og af denne Tid tilbragt 4—5 Aar i Italien, særdeles i Rom, hvor han en Tid lang har været Secretair ved den der for nogle Aar siden oprettede archæologiske Forening (l'Institut de Correspondence archéologique.) Denne grundige Lærde har forenet sig med Prof. Sarti 20 i Rom om et colossalt Foretagende, nemlig Udgivelsen af et nyt, fuldstændigt og kritisk drøftet Corpus Inscriptionum latinarum, hvortil begge i en Række af Aar have samlet Materialier og Forarbejder, og for hvilket ogsaa et af Hovedformaalene skal være, at fordrive den store Mængde af deels reent falske
 25 og uægte, deels slet læste lat: Indskrifter, der skulle figurere i de ældre Corpora Inscriptionum. — Jeg nævner dette her, deels fordi jeg kan forudsætte, dette store Foretagende (til hvis Udførelse Dr. Kellermann agter næste Foraar igien at vende tilbage til Rom) vil interessere Hr. Professoren; deels fordi Dr. Kellermann har berettet mig en Maade, at tage Fac-Simile's af Steen-
 30 Indskrifter, som var mig ubekjendt, og efter hans Sigende skal være saa let og saa sikker, at han i Italien har ladet mange Inscriptioner paa denne Maade copiere ved Andre, endog ved Bønder paa Steder, hvor han selv ikke kunde komme. Det er nemlig ved Papir (jeg mener, han sagde et Slags Trykpapir eller graat Pakpapir) som giennemfugtes, lægges paa Stenen og trykkes ind i
 35 Skrifttrækkene, hvilke saaledes afforme sig i Papiret; og der, naar dette er godt tørret, skulle være, ikke allene til Fuldkommenhed copierede; men til-
 lige saa vel bevarede, at man uden mindste Vanskelighed kan sende slige Copier paa hvad Maade man vil, naar de ikkun holdes fuldkommen tørre, saa langt det skal være. — Formodentlig er dog denne Methode Hr. Professo-
 40 ren allerede bekjendt. Dersom det skulde blive muligt, vilde jeg gjerne forsøge

paa at faae et saadant Fac-simile af Runamo-Klippens Steenskrift; men i al Fald vil dette dog blive overflødigt, naar Stenen af Dem bliver undersøgt. — I øvrigt kan jeg ikke andet end smile, men ogsaa, paa mine Landsmænds Vegne, ærgre mig lidt over den Lettroenhed, hvormed man nu her til Lands troer: at nu er Steenskriften paa Runamo læst, og derpaa allerede ⁵ bygger allehaande historisk-archæologiske Data — som da ogsaa allerede i Sverrige i det mindste Wieselgren har giort.

Med udmærket Høiagtelse henlever jeg
 Hr. Professorens og Rigsarchivarens
 forbundne og ærbødige Tiener 10
 C. Molbech.

179. Til P. Wieselgren.

Kbhavn. 29. Oct. 1835.

Min høiagtede, kiære Ven,

Ikke lettelig kunde De fra Sverrige sende os en Mand, som mere var i Stand til, i enhver Stands- og Cultur-Kreds at vinde og fængsle vor Agtelse, vor In- ¹⁵ teresse og Tilbøielighed, at give os et endnu i Alderdommen glandsfuldt Billede af en i Livets, i Verdens og i Statens Skole fuldendt Dannelse, end Grev Jacob de la Gardie. Paa mig har denne, næsten ideale Adels- og Verdens-Mand, i sin skønne Oldingskraft og sin uforstyrrelig livfulde, aandfulde og høist godmodige Personlighed giort et saa indtagende, velgiørende og uforglemmeligt Indtryk: ²⁰ at jeg kun beklager, alt for sielden at have kunnet modtage og nyde Virkningen deraf. De veed uden Tvivl, hvormeget jeg, med alt mit Had til bornerende Tvang og konstlet Etiquette, sætter Priis paa en Omgang af den ægte Fiinhed og gode Tone, der er Resultatet af en med Verdenslivets Politur forenet indvortes Kraft og aandelig Dygtighed — og naar en saadan Omgangstone hos ²⁵ Manden er forenet med Hiertelighed og Godmodighed, hos Qvinden med Ynde og Elskværdighed: da bliver mig det blotte Samliv, den forbiilende Samtale med saadanne Mennesker til en høi Nydelse. En saadan har jeg fundet i de faa Timer, jeg har været saa heldig at kunne tilbringe i Grev de la Gardies Selskab. En saadan Erindring efterlader sikkerlig denne fuldendte (accomplished) ³⁰ svenske Adelsmand sig hos Enhver, som her har lært at kiende og været i Stand til at vurdere hans Egenskaber. Det tør være for dristigt af mig, at tiltroe mig denne Evne. Men enhver har sine Indbildninger. Saaledes har jeg maa-skee den, at besidde en vis Tact for Berøringen af den ædlere og værdfulde menneskelige Individualitet, selv under de forskielligste Former. 35

Greven har havt den Godhed, at tilstille mig VI^{te} Deel af det Löberödske Archiv. Jeg opfylder ganske vist Deres Ønske, at gjøre vort Publicum nærmere bekiendt med denne Skat, som Historiens Venner skylde Deres overordentlige Flid og Arbeidskraft; men om det skeer inden jeg begynder mit lidet taknem-

melige Hoveri-Arbeide, Universitetsforelæsningerne, mod Slutn. af November, eller først til Foraaret — tør jeg ikke bestemt sige. Heller ei vil, (formedelst tidligere Materiale) som jeg forud kan skønne, en Anm: af De la Gard. Arch. kunne faae Plads i »Maanedsskr. for Literatur«, før i Januar eller Februar-
5 Heftet. Endelig vil det ikke gaae af uden lidt Kritik. Jeg har eet og andet at erindre imod Fremgangsmaaden i at udgive disse Samlinger — som dog ikke kan berøve Udgiveren noget af den Fortieneste, han har af det møisomme, præsterede Arbeide.

Ved Deres eller vor Ven Gleerups Godhed har jeg modtaget en Sending af
10 baade 2. og 3. Deel af »Sverr. sk. Literatur«, hvorfor jeg aflægger min skyldigste Tak — det være, at den aandfulde Forfatter, eller den af Sverriges Literatur- og Bogvæsen virkelig fortiente Forlægger nærmest har Krav paa samme fra den materielle Side. Jeg bemærker, at man endog har havt den Godhed at sende mig disse 2 Dele paa bedre, eller Velin Papir. Dermed er nu skeet,
15 at jeg har 1ste Deel paa den ringere, i øvrigt meget gode Papirsort. Mon min brave, uendelig tjenstagtige Ven Gleerup skulde være i Stand til engang i Tiden ved en Ombytning at rette denne »Übelstand«?

Det glæder og interesserer mig i høi Grad at høre, at det svenske biograph. Lexikon virkelig kommer i Stand, og snart skal begyndes paa Udgivelsen.
20 Alt for meget maatte man dog ei forhaste denne; om man endog havde flere, saa arbeidsomme og saa samvittighedsfulde Medarbeidere, som Cronholm. — Jeg ærgrer mig kun over, at vi ogsaa heri skulle staae tilbage for Sverrige. Det overordentlig følelige Savn af et dansk biograph. Lexikon har allerede i mange Aar sysselsat mig med den Tanke, at stifte en Forening til at afhielpe
25 det. — Men tør man haabe noget herfor i en Tid, da nu ogsaa her alle Interesser begynde at opsluges af, eller at staae i Skygge for den politiske; og da man, over for en stor Deel egoistisk Strid om Stats- og Folke-Interesser, hvis indre Væsen man endnu er langt fra at have fattet, er nær ved, i det man vil stifte og forberede det Bedre, at ødelægge noget af det Gode, vi allerede
30 eie?

Deres Prædiken i det skaanske Pr. Samfund har jeg læst med megen Glæde. Der hersker en sand Veltalenhed og en høi religiøs Aand i denne — kun lidt for lange Tale. Jeg ønskede meget, at faa den oversat paa Dansk; og gjorde det med stor Fornøjelse selv, om jeg kunde overkomme det. Jeg opgiver heller
35 ikke Tanken derpaa. — Men jeg har allerede et lignende, Professor Schouw lovet, begyndt, men længe henhvilende Arbeide for mig; en Oversættelse af Professor Nielsons Skildring af de gamle nordiske Folks Jagt og Fiskeri m.m. — Er det ikke mærkeligt, at ogsaa i Danmark har en Botaniker vundet udmærket og fortient Navn, som politisk virksom Borger, og derhos en over-
40 ordentlig Popularitet? — Schouws Udnævnelse af Kongen til Deputeret for

Universitetet, efterat den gamle Schlegel havde udsat til den yderste Time at frasige sig Udnævnelser paa Grund af stor Svagelighed, mødte almindeligt Bifald (at Kongen dog af de saakaldte Liberale neppe fik Tak herfor, er ganske i Dagens Aand og Tone.) Om Løverdagen, eller Fredag Eftermiddag, modtog han denne Udnævnelse; Løverdags Formiddag: havde han Audience hos Kongen; 5 Søndag Middag reiste han til Roeskilde, og Mandag Kl. 3 var han allerede, i det første Valg og med betydende absolut Pluralitet, valgt til Præsident i den første Danske Stænderforsamling.

Tak, kiære Ven! for Deres Brev og for Deres venlige Hilsener fra Kone og Familie! — Hs. Excellence vil fortælle Dem, hvor løierligt jeg maatte misforstaae et Sted i Brevet. — Min hierteligste Hilsen sendes Fru Wieselgren og hendes gode og agtværdige Forældre! — Hvor glæder mig Erindringen om saa ypperlige svenske Borgerfamilier, som Deres Svigerfaders og Raadmand Cronholms i Landscrona! — Jeg tilbragte hos den sidstnævnte i Sommer [Hul i Papiret] Dag, som var mig høist behagelig, og er det i Erindringen. 15 Saaledes [Hul i Papiret] og mere den venlige Nabo-Kreds i Skaane, hvorhen min [Hul i Papiret] drages! — og hvor glæder mig den Tanke, at saaledes skulle Nationerne Aar for Aar mere drages til hinanden! — Ogsaa »Justitsraadindene« hilser paa det Venligste. Hun kommer sikkert engang, og maaskee, om Gud vil, næste Sommer, i Ferierne, for ogsaa at introducere Christian Molbech junior i Sverrige — jeg haaber han da fremtræder første Gang mindre polemisk, end Faderen. Men om han derfor vil vinde ligesaa mange ædle og berømte Venner, som denne med al sin ungdommelige Polemik i »Brevene« fra 1812, har vundet i Sverrige — turde dog være uvist.

Med min Helbred gaar det, Gud være lovet, endnu i Efteraaret ret vel. 25 Var jeg kun noget mindre lad til Arbeide! — Men, Alderen kommer! — Den bliver for mig, jeg mærker det, mere en Hvilens og Betragtningens, end en Virksomheds Tid. — Hils Cronholm og Glerup paa det Bedste!

Gud være med Dem og Deres Aand, og over Dem og Deres Huus!

En hengiven 30

høit agtende Ven

C. Molbech.

180. Fra P. Wieselgren.

Lund & Wstd d. 5 Nov. 1835.

Vördade Hr JustitzRåd m.m.

Hjertlig tack för det kära brevet. Det fågnade mig obeskrifligt att min 35 ædle Grev De la Gardie såsom representant af Aristokratiens fuimus Troes i Swerige vann Hr JustitieRådets intresse. Der ligger något idealiskt äfven i Hr JustitieRådets uppfattning af Riddaren. H. E. vittnar också att Hr JustitzRådets godhet emot honom var overordentlig.

Helsa hjertligt Christian Molbech jor, att han nödvändigt måste uppsöka sin tids Hammarsköld, som också skall söka, om han frisk är, att kasta honom några ildgnister i ögonen. För honom ändtligen med sig i vår famn!! Här är visst »stora Barbariet«, men det är ock gagneligt för en yngling att se!! I för-
5 går d. 2 Nov. fick jag af min hustru en Son, hvilken skall heta efter sin ättefader i 9de led Harald, hvartill modren lagt namnet Ossian.

Det gläder mig att predikan låtit läsa sig, och kan ej annat än önska, om hon något godt kan göra, att hon blefve gifven på Dansk tunga. Kanske börjar unga Hr Molbech dermed sin författarbana under Fadrens auspici-
10 och ögon!

Hjertl. tack för löftet om »ett ord till risa och ett till lisa« rörande De la Gs Arch. Den 7de Delen skall sändas då den blir färdigtryckt. En rec. är börjad i Litt. för. Tidn. af Cronholm, innehållande goda rättelser för mig.

Gåfvan af Sv. sk. Litt. 2, 3, var från undertecknad, en ringa erinring, men
15 jag hade bedt att Glerup skulle debitera mig för alla 3. Jag fruktar att, som 1. D. ej kommit, han ej har någon deraf kvar på bättre papper (De 10 ex., han ger mig, användes strax). Jag har dock derom tillskrifvit honom och han hjälper det nog om han kan.

Om Hr JustitzRådet orkar läsa igenom detta verk, så är det mig en stor lön
20 för mina mödor. Och fick jag utbyta löftet om en granskning af De la G. Arch. mot en granskning af Sw. sköna Litt. skulle jag det gerna (för begge tors jag ej bedja); och hoppas jag att nationalbildningen vunne deraf, ty, som bekant är, dömer ingen svensk »allmänhet« om ett verk, förrän en utlänning sagt:
går an!

25 Törhända glömde jag tigga uppmärksamhet åt Palmblads större geographiska arbete, öfver hvilket han ej erkänner en competentare domare!

Se huru man bönfaller kring den store silfverlockige Konstdomaren i Norden om hans — ej beröm, utan — uppmärksamhet på sina lärda mödor.

Mina bidrag till Geogr. [sic!] Lex. afgå dopdagen. Der förekommer något
30 nytt i Boheman och Björnram om den löjliga mysticismen i Gustaf IIIs hof, till hvilken det religieuse sinnet tog sin gäckade tillflyckt, sedan det öfvergifvit den eviga Sanningen.

Frid och Helbred!!

Hastl. under tusen bestyr, i anseende till den nya gästen

35

Vördnadsfullt,
Wieselgren.

181. Til J. G. Liljegren.

Kiøbenhavn. 28. April 1836.

Det er mig en særdeles behagelig Fornøielse at kunne foreløbigen underrette Hr. Professoren om, at det Kongel. Danske Selskab for Fædrelandets Hi-

storie og Sprog, efter mit Forslag, har optaget Dem blandt Selskabets ordentlige Medlemmer. Vi kunne være forvissede om, at Hr. Professoren ei allene i Almindelighed vil interessere Dem for Selskabets, ogsaa med Sverriges Historie saa mangesidigen beslægtede Formaal; men at De endog, ved Deres Stilling som Rigs-Archivar vil være i Stand til en og anden Gang at meddele 5 noget Bidrag til vort Danske (historiske) Magazin. Denne værdifulde gamle Samling, som nu med det nylig færdig blevne 6te Bind, har opnaaet en Række af 12 Quartbind, vil blive fortsat, efter samme Plan som hidtil, med en ny Række. Naturligviis bliver det herefter, jo mere disse Samlinger voxe, vanskeligere at faa passende og utrykte Materialier af samme Natur, som de, der 10 hidtil ere leverede. Selskabet vilde derfor være saa meget mere erkjendtlig, om der ogsaa fra svenske Archiver og Samlinger kunde aabne sig Udsigt til Berrigelser for Magazine. Der findes bl: a: i Sverrige uden Tvivl ikke faa Stykker og Bidrag til det ældre danske Sprogs Historie, Vers, Krøniker, Bønner eller ascetiske Smaaskrifter, hvoraf muligen et og andet kunde fortiene Aftryk. 15 Vilde Hr. Professoren ved forekommende Leilighed henvende Deres Opmærksomhed saavel hertil, som til danske, vor Historie vedkommende Breve og Brevskaber, hvoraf troe Afskrifter kunde erholdes, vilde Selskabet derved vorde Dem ikke lidet forbunden og takskyldig.

Jeg tillader mig ved denne Leilighed, og i Anledning af et Cursus af offentlige Forelæsninger ved Universitetet over de nordiske Monumenter og Oldsager, samt over de gamle Nordboers Cultur og selskabelige Forfatning i den hedenske Tid, jeg i næste Uge agter at begynde, at forelægge Hr. Professoren et Par antiquariske Spørgsmaal: 1., Findes der af vore egentlige danske Jettestuer (de steenbyggede, store Gravkamre, skiulte i en over samme op- 25 dyngtet Jordhøi) i Sverrige, ovenfor Skaane? — og in specie, findes saadanne i Vester- og Øster-Gotland, samt i Upland, og andre Egne af Sverrige? At de ei ville findes i noget Landskab, hvor der ikke gives løse Steenblokke paa Marken — er naturligt. 2. Haves nogensteds i Stockholm (ved Antiquitets-Museum) Registre eller Fortegnelser over de vigtigste Gravhøie og andre Steen- 30 monumenter i Sverrige? — Haves der gode Beskrivelser i Manuskript over saadanne Monumenter, foruden de faa, som ere bekjendtgjorte ved Trykken? — Gode og yderst nøiagtige Beskrivelser over Monumenter, ere høist vigtige og uundværlige, naar man engang vil komme til at danne sig noget ordentligt ud af den nord: Archæologie. 3. Er den svenske Antiquitetssamling 35 i Stockholm ordnet og registreret, og hvem har samme under Opsyn? — Lever der nogen Privatmand for nærværende Tid i Sverrige, der særdeles interesserer sig for svenske Monumenter og Oldsager?

Tilgiv alle disse Spørgsmaal, og undskyld at jeg hastigen maa afbryde disse

i stor Hast nedskrevne Linier, der sluttes med at anbefale mig i Hr. Professorens venlige Erindring som den, der med særdeles Høiagtelse henlever

Deres ærbødigste Tiener

C. Molbech.

5 Hr. Professoren vil med første, tilligemed Selskabets Diplom, erholde tilsendt VI^{te} Bind af Nye danske Magazin; som General-Consul og Ridder Ewerlöf har lovet mig at befordre til Stockholm. — Tillad, at vi tillige bede Dem besørge 2 andre lignende Paqueter til Dhrr. Professorer Geijer i Upsala, og Fryxell (i Stockholm.) Er den sidste alt flyttet til Wärmeland, saa er maaskee
10 dog hans Familie tilbage, eller nogle Andre, som dette kan afgives til.

182. Til J. G. Liljegren.

Kiøbenhavn 2. Jun: 1836.

Høistærede Hr. Professor,

Det i Fior udgivne Bind af Unionshistorien indtil Kong Hanses Død ved afd. Capitain Jahn giver jeg mig den Ære venskabeligst at bede Hr. Professor
15 ren indlemme i Deres Bogsamling til Erindring om Forfatteren og undertegnede Udgiver. Det vil bl. a. kunne tildrage sig Deres Opmærksomhed ved den som Tillæg aftrykte ikke uvigtige Samling af Diplomer og Actstykker til bemeldte Tids Historie.

Hr. Magister Becker, som foretager en Reise til Stockholm og Upsala, for at
20 benytte derværende Archiver og Bibliotheker til Udbytte for den danske Historie, vil overbringe Dem min mundtlige Hilsen; og giver jeg mig den Frihed at anbefale denne yngre Historieforsker, der fra Sverrige agter i lignende Øiemed, at gøre en Reise til England, til Hr. Professorens bekiendte ufortrødne og velvillige Understøttelse i hans videnskabelige Øiemed.

25 Jeg tillader mig tillige, i Tillid til Deres Humanitet og Velvillie, at henvende mig til Dem med følgende Spørgsmaal og eventuelle Commission. Det kunde være ei umuligt, at jeg i Slutningen af denne eller Begyndelsen af næste Maaned gjorde en kort Reise til Stockholm over Götheborg — mest for at forsøge paa, derved at hielpe noget paa min Helbred, der ligesiden Midten af Februar
30 Maaned har været ganske daarlig. Endskiøndt nu vist nok dette Foretagende endnu er uvist eller ikke afgjort, er dog Muligheden saa stor, at jeg i den Anledning vilde give mig den Frihed at spørge Dem, om De troer det var giørligt, i et godt privat Huus at erholde et ordentligt meubleret Værelse til Leie paa 14 Dage f. Ex. ? — og det nemlig paa et beqvemt Sted i Staden ? — Jeg vilde
35 langt foretrække et saadant Opholdssted for et Værtshuus, naar tillige den nødvendigste Opvartning, og Forsyning med Kaffe og Thee, i et saadant Huus vare at erholde. — Muligen kunde Hr. Professoren Selv kiende noget

Huus hvor en saadan god Leilighed var at faae, i det Tilfælde nemlig, at jeg virkelig kom til Stockholm, hvilket da vilde skee den 5—6te Jul. De vilde forbinde mig ved at meddele Mag: Becker Efterretning herom, som da har lovet mig, at skrive herom; jeg ønskede mig ogsaa Notice om, hvilket Auberge i Stockholm Hr. Professoren foreløbigen vilde anbefale mig — eller om De maa-⁵ skee troer der kunde findes et saadant, hvor jeg kunde boe ligesaa beqvemt og billigt, som i et privat Huus paa bemeldte korte Tid? — Bliver der af min Reise, skal jeg tage mig den Frihed, et Par Postdage i Forveien at underrette Dem om min Ankomst.

Med sand Agtelse er jeg 10
 Velbaarne høitærede Hr. Professor!
 Deres forbundne og ærbødige Tiener
 C. Molbech.

183. *Fra Anders Fryxell.*

Karlstad och Sunne. d. 15. Jun. 1836.

Högädle Herr Justitizråd!

15

Då jag i tankarna genomgår min sista utrikes resa, framstår alltid wistandet i Köpenhamn såsom en af de ljusare punkterna deraf, och serdeles de glada stunder jag tillbragt hos eder, de trefliga besöken uti huset N° 33 wid Norregaden. Hugkomsten af eder och eder frus wänkskapsfulla godhet skall alltid utgöra ett ämne för min stolthet, tillfredsställelse, och tacksamhet. 20

Jag har nu för alltid lemnat Stockholm och flyttat till den mina fäders boning, som jag för eder i Köpenhamn omtalade. Stället är oändeligt wackert, och skulle blifwa för mig än trefligare, om jag, enligt min i Köpenhamn yttrade önskan, kunde hoppas att någongång få härstädes mottaga eder. Ansen icke detta som en lös artighet. Det är twärtom min och min hustrus lifliga önskan och ²⁵ anhållan att få här hos oss se eder, eder fru och söner på några sommarveckor. Sköna stränder, höga berg, frisk landluft och landmat samt uppriktig wänkskap är det enda wi kunna bjuda på. Men denna bjudning är också hjertlig.

De sista månaderna af mitt vistande i Stockholm utgaf jag från trycket första och andra delarna af mina Handlingar rörande Sverges Historia, ³⁰ frukterna af min sista resa. Twenne delar till af samma slag skola med första följa. Härmedelst sänder jag ett exemplar af första delen; af den andra hade jag ej ännu hunnit få något afdrag.

Öfverlemnaren häraf, min bror, Gymnasii-Adjunkten Magr. Fredr. Fryxell, som nu ämnar företaga en utrikes resa, får jag härmedelst hos eder till det bästa ³⁵ anbefalla. Han kan lemna mundtlig underrättelse om allt, hwad mig angår, och

i synnerhet om den lifliga tacksamhet och tillgifwenhet, hvarmed jag fram-
 lefwer

Eder

Ödmjukaste Tjenare

And. Fryxell.

5 Många hjertliga hälsningar till mina wänner och bekanta i Köpenhamn, Engelstoft, Deichman, Mynster, Kolderup, Werlauff, Jacobson, Magnussen, Petersen m. fl.

184. Fra P. Wieselgren.

Westerstad d. 1 Julii 1836

Högädle Hr JustitieRåd!

10 Jag står åter i stor skuld, både för det sända verket och den hedrande kallelsen till Ledamotskap i ett så gammalt aktadt Samfund som det Kongl. D. Selskab for Fædrel. Hist. og Sprog, och hwarpå jag särskilt önskar swara, då en läglig stund kan fås och jag hunnit skaffa mig någonting af värde att sända sällskapet; äfven är jag förbunden för upplysningarne som kommit
 15 Thomæus till handa. Tillåt mig nu att 1°) påminna om det goda löftet att med Fru och son besöka Svenska Vänner, hvarom nedan, 2°) att procurera brefhafvaren min gamle Lärare och Vän, en Prost Lemchen från Småland nöjet att bese det Kongl. Bibliotheket!

Nu är undertecknad mycket återställd och äfvenledes är hans prestgård
 20 renoverad ansenligt, så att vi begge hoppas att Hr JustitieRådet skall finna oss trefligare än sist. Om en liten sommartur göres till Swerige i år, medan min hustru ammar sitt barn, så lofva vi nästa sommar se om den härliga Absalons stad.

Innesluta i fortfarande ynnest

Högädle och Wälborne Hr JustitieRådets

25 Ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

P. S. H. E. De la Gardie kommer ner frammot de Bajerska Högheternas afresa från Stockholm. Efter som nu tros komma de jemte Prinsfamiljen och de små hertigarne ner till Löberöd och bli der några dar. Om Hr JustitieRådet
 30 med familj då höll till godo på Westerstad kunde derifrån utfärd ske till Löberöd för att se eller egentl. låta de sina se, då det kunde ju vara nöjsamt att engång i lifvet ha ätit en portion smultron hop med Hertigen af Skåne. Fundera på det och se sjelf efter i Tidningarne, när D. D. Högheter sägas komma till Skåne!!! Låt ändtl. den goda Fru Molbeck läsa detta P.S. och — på hennes
 35 inflytande hos mannen hoppas jag. Hr JustitieRådet behöfver ruska af sig bokdammet i sommarsolens ljus!

185. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 11. Sept. 36.

Jag kan dock icke längre, Käraste Hr. Justitsråd, lemna Dem utan några rader ifrån mig. De har glädt mig med två bref. De har sändt mig vackra böcker. Också muntliga helsningar har jag från Dem mottagit. Ock ännu icke en rad från mig. Ursäkta! Jag har i sommar varit mera än vanligt upptagen⁵ och det prestmöte som vi i September väntade har i synnerhet uppfyllt mig med förskräckelse. Nu är jag fri från denna, derigenom att mötet (i anledning af Biskop Faxes sjuklighet) tills vidare blifvit inställt. Och denna omständighet ger mig ock håg till nya resor. Hvad menar De? Skulle det ännu i denna efterhöst vara för sent för Dem och Deras goda Fru att göra den omtalade¹⁰ ilresan till Skåne? Vi kunna ännu hafva vackra dagar. Den vestliga vinden är den rådande. Med den kunde De, om De passade den rätta dagen, vara i Malmö på 3 à 4 timmar. Der ville jag vara Dem till mötes med en vagn. I Lund stannade vi så länge oss behagade, derifrån gjorde vi tillsammans den bekanta touren till Ausås och då toge De återvägen om Helsingborg och Helsingör.¹⁵ Eller ock motsatt väg och jag mötte Dem i Ausås. Tänk på saken och tag Deras Fru med i öfverläggningarne. Jag har förut, så länge prestmötet hotade, icke velat vara enträgen med denna resa. Nu skulle den vara mig mycket behaglig. Finner De saken verkställbar, så gif mig derom några ord. Blott en omständighet är att observera. Söndagen d. 25 Sept. måste jag vara i Lund²⁰ och öfver denna dag får således resan icke utsträckas. Vår nya orgel skall då invigas och vid detta tillfälle är min närvaro påräknad. Lång betänketid har De således icke; hör jag icke i denna veckan något från Dem, så anser jag det för ett tecken att De icke kan resa, hvilket skulle vara mig särdeles okärt. Kan De komma, så är jag viss att vi skola hafva flera angenäma stunder tillsammans.²⁵

I bref till Bölling gjorde jag några beställningar för Kgl. Bibliothekets doublettauction. Catalogen innehöll färre viktiga ting än jag väntat. Och af de viktigaste äro många defecta. — Så snart jag får vår svenska doublettcatalog i ordning skall den blifva Dem meddelad.

Wieselgren är i sitt vanliga sjudande tillstånd. Han vill nu till sin hemort,³⁰ söker således ett kall djupt in i de Småländska skogarne. Jag tror icke att han får det. — Thomander har mycket oförmodadt rest till Stockholm, hufvudsakligen för att bevaka några universitetsangelägenheter, hvori han lär lyckas.

Invitation till deltagande i Deras fest lär hafva ingått. Ännu är den dock icke³⁵ bekantgjord. Är det för någon del möjligt så infinner sig min ringa person. Jag lofvar mig mycken förnöjelse af denna resa.

Hjertlig tack för Deras »Småskrifter.» Med nöje igenkände jag flera gamla bekanta. Jag får väl aldrig något att skicka Dem i stället. I Sverige söndersplittra vi vårt lif för mycket, att det skulle kunna gifva producter.⁴⁰

3de D. af Geijer, Sv. Folkets Historia och 4de af Thorilds skrifter, äro utkomna. Ingendera har jag ännu sett. Jag fröjdar mig dock som ett barn att det första arbetet är färdigt. Jag vet intet bättre i hela vår literatur. — Ett rätt godt nytt arbete hafva vi erhållit i Rabenii Svenska Kyrkolagfarenhet.
 5 Det har väl egentligast blott värde för svenska jurister och prester, men kan dock äfven lemna fremmande ett begrepp om vår i många hänseenden egna kyrka. — Ny tillökt upplaga af Forssells statistik. Skada att också denna för många angelägenheter icke har senare datum än år 1830.

Nu Gud med Dem, käre Hr. Justitsråd! Anmäl min vördsammaste och till-
 10 gifnaste helsning till Deras Fru och kom snart med henne häröfver, om det är Dem möjligt.

Deras hjertligt tillgifne

H. Reuterdaahl.

Helsa Cronholm vänskapsfullast.

15 186. Til P. Wieselgren.

Kbh: 13. Oct. 1836.

Min høistærede og agtede Ven,

Jeg tillader mig i disse faa Ord, der skrives i største Hast, og i Anledning af at vor Ven Cronholm lader afgaae et Brev, at berøre en mig vel ei personlig vedkommende Sag; men hvori jeg imidlertid ikke kan undlade at yttre Dem
 20 min Mening ganske uforbeholden. Af Hr. Cronholm erfarer jeg, at man fra det Nord: Oldskriftselskab i Kbhavn, o: dets Factotum Prof. Rafn, har tilsendt Dem en Skyldfordring paa nogle og 60 Rdlr. Svensk — jeg veed ei, om Bco eller Rigsgield. — De bør, efter min fulde Overbeviisning aldeles ikke betale denne Fordring. Man har, uden at spørge Dem, optaget Dem
 25 til Medlem af Selskabet. Det var jo at formode, at man havde gjort det i Betragtning af Deres Fortienester som Videnskabsmand og Forfatter. At man hertil vil knytte den Forpligtelse at erlægge en saa ublu Afgift, kan aldrig forbinde Dem. De maa jo kunne spørge: »er det mig eller min Casse, som Selskabet optager til Medlem«? — I første Tilfælde maa jeg takke for Æren; 30 men erklære, at det ikke er min Leilighed at bidrage saa anseeligt til at fylde Selskabets Casse, og berige dets allerede til 19,000 Rbdlr. r. Sølv stegne Fonds eller Capital; i andet Tilfælde maatte man først spørge min Cassa: har Du Raad til at være Medlem af det nord. Oldskr. Selskab imod en saadan Afgift? — og Cassen vilde da have svaret: »nei!« — I øvrigt maa jeg gienkalde Yt-
 35 tringen, at De i 1ste Tilfælde maatte have »takket for Æren«; thi Æren af at blive Medlem af et Selskab, hvor enhver for sine Penge kan komme ind, er= 0. — Nylig har her i Kbhavn været en Prof: Hofmann fra Breslau, med hvem Rafn opførte et virkelig scandaløst [og pros]tituerende] Optrin; men Manden

lod sig i det mindste ingen Penge af[presse]; og vil nok vide at give Rafn og Selskabet den rette Charakter i Tydskland. — Behag at aflægge min venligste Hilsen for Deres gode Frue og hendes Forældre! — Hvorledes lever den gamle Excellence paa Löbaröd? — Anbefal mig i hans gunstige Erindring. Jeg glæder mig meget over at have Cronholm her. Maatte hans Ophold kun bringe ham nogen Frugt! — I største Hast (paa Universitetets Indvielses-Festdag) af en hengiven Ven

C. Molbech.

187. *Fra Bernhard v. Beskow.*

Stockholm d. 3 Nov. 1836.

Välborne Herr Justitie-Råd!

10

Det är väl nu något sent, att tacka för den vänskap och godhet, hvarmed Herr Justitie Rådet behagade hedra mig under mitt sednaste vistande i Köpenhamn; men ett gammalt ordspråk säger: »bättre sent, än aldrig.« Flere gånger tillförene har jag väl ämnat göra mig hos Herr Justitie Rådet påmint, men då förenade sig dermed alltid den önskan, att kunna göra det med något inter- 15 essantare, än ett vanligt skyldighets-bref, och jag ville afvakta det tillfälle, då jag på samma gång kunde sända ett arbete, icke aldeles ovärdigt den välvilja, Herr Justitie Rådet skänkt några föregående af samma hand. Huruvida jag lyckats vinna detta ändamål, genom det band tragedier, jag nu har äran öfverlemnna, vet jag icke; men då några af mina litterära vänner, såsom Teg- 20 nér, Geijer, Palmblad och Rydqvist, hvilka tagit kännedom af dem före utgifvandet, haft den godheten säga mig, att de äro mindre svaga, än dem jag förr meddelat i samma väg, vågar jag derpå löst att skicka dem öfver Sundet, i den förhoppning, att de åtminstone icke måtte beröfva mig det lilla författare- 25 anseende, jag hittills lyckats vinna hos Herr JustitieRådet och några bland dess aktningvärda landsmän, och hvaraf jag rönt ett så smickrande prof i den oförtjent hedrande recensionen af min Erik XIV, uti Tidskrift for Litteratur.

När, såsom jag hoppas och önskar, Herr Justitie Rådet en gång gör sig den mödan, att genomögnna dessa stycken, torde möjligen hos Herr Justitie Rådet 30 den fråga uppstå, om icke Torkel Knutson, såsom synbarligen mera beräknad för Scenen än för läsaren, varit försökt på Svenska theatern. Jag bör då hafva äran upplysa, att stycket verkligen af min företrädare i Theater-Styrelsen var antaget till spelning och under öfning, då jag emottog Theater-Direktionen; men jag fann det, såsom Direktör, föga grannlaga, att gifva mina 35 egna stycken, hvarför spelningen inställdes. (Sammalunda var förhållandet, nära nog, med Erik XIV.) Nu, sedan jag aflemnat Theater-Styrelsen, är väl detta hinder för pjesens uppförande försvunnet, men andra hafva deremot

inträdt, som göra att jag icke önskar styckets uppförande på vår skådebana, hvilket eljest vore ganska lätt beviljad. Flere af scenens bästa sujetter hafva nemligen, under de senare åren, försvunnit från skådebanan, dels genom dödsfall, dels genom afskedstagande, och det vore i detta ögonblick icke möjligt, att få en så talrik Personal, som den uti Torkel Knutson, uppfylld af fullt lämpliga sujetter. Hellre än att äfventyra styckets framgång genom ett svagt Sceniskt utförande, har jag derföre föredragit att trycka det, i den förmodan, att det möjligen kunde öfversättas och gifvas på någon skådebana med rikare tillgångar.

10 Herr Justitie Rådet behagade en gång yttra, att 2^{dra} delen af Erik XIV icke vore oförtjent att uppföras på Kongl. Danska Theatern, ehuru andra hinder mötte. Skulle nu Torkel Knutson i samma mån lyckas vinna Hr. Justitie-Rådets bifall, och passande sujetter för dess uppförande finnas i Köpenhamn, skulle hedern af dess upptagande på repertoiren naturligtvis högeli-
15 gen fagna mig. Jag nämner detta dock ensamt för Herr Justitie Rådet. Skulle åter någon betänklighet möta, eller stycket, som jag nog fruktar, befinnas för svagt, så förfaller saken af sig sjelf.

Möjligen gör jag nästa sommar en tour, en familie, till Köpenhamn, då jag hoppas få besöka Herr JustitieRådet och personligen fortsätta en för mig
20 högst intressant bekantskap. Min hustru anhåller om sin kompliment för Herrskapet, hvarmed jag förenar uttrycket af min wördnad för Fru Justitie Rådinnan, och framhårdar med utmärktaste högaktning och sann tillgifvenhet

Välborne Herr Justitie Rådets!

Ödmj. tjenare och vän

25

Bernh. v. Beskow.

Skulle icke Doktor Rüge wara en förträfflig Torkel Knutson? —

188. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 6 Nov. 1836.

Högtärade Hr. Justitsråd!

Af det bref, som De haft den godhet att tillskrifva mig och i hvilket jag igen-
30 känner Deras gamla vänskap för mig och öfriga Lundenser, finner jag mig eller rättare sagdt Lunds Universitet så träffadt att jag genast måste säga Dem några ord till förklaring. För det första kan icke nekas att vårt Universitet brustit i höflighet, då det icke skickade formligen deputerade till Deras fest, utom det att derigenom en stor glädje beröfvades den som skolat resa
35 och således medelbarligen hela vårt universitet. Detta fel kan dock på intet sätt tillskrifvas regeringen. Tvertom hade den visat sig benägen [för] deltagandet

i festen, i det den gifvit Procanzleren Biskop Faxe rättighet att från academiska förrättningar dispensera alla dem som ville resa. Felet kommer således från oss sjelfve, nemligen från tanklöshet och förnämhet hos vår närvarande Rector. I början fann han icke att skyldighet, för att icke säga något annat, fordrade ett tillgörande å vår sida. Sedermera var han för förnäm att communi- 5 cera sig med Biskopen — mellan denne och Rector har ett visst spändt förhållande ägt rum och Biskopen har en längre tid af sjuklighet varit hindrad från att taga direct del i Universitetsangelägenheterna — och af Biskopen begära det erforderliga tillståndet för resan. Att begära detta hos Canzleren, dertill hade man försummat tiden. Sedan således ingen deputation såsom represen- 10 tant af Universitetet kunde afgå, tvekade de enskilte, som dertill hade lust, att oombedde och olegitimerade infinna sig. Och framför alla måste jag, såsom icke professor och icke consistorialis, i detta hänseende vara tveksam. Jag visste alltför väl att jag af den enskilda vänskap, af hvilken Köpenhamnarne visat mig så många och så otvetydiga prof, hade att vänta all tillfredsställelse. Men 15 jag vill icke neka, att det skulle generat mig, om jag icke kunnat behandlas som de andra fremmande universitetslärarne, och att det ännu mera skulle generat mig om jag, ehuru icke professor och icke deputerad, dock såsom sådan blifvit behandlad. Detta var det som hufvudsakligen verkade på mig. Att jag af en enskilt affaire var till sinnet nedstämd (Prof. Bergquist har nyligen 20 gjort en skamlig concours, hvaraf hans vänner och colleger hafva både smålek och skada, och på hvars återgående de alltså med all kraft måste arbeta) eller att vädret var mycket svårt, vill jag ej ens nämna. Jag hoppas att mitt uteblifvande härförutan tillräckligen är förklaradt. De andra må förklara sitt bara de kunna. Min benägenhet att äfven endast som enskilt komma, torde De 25 inhämta deraf att mina saker voro inpackade och att omöjligheten för packetbåt att Thorsdag eller Fredag morgon gå öfver, ensamt hindrade min resa. Då detta hinder längre fram åt Fredagen och om Lördagen var häfvet, lät det sig icke göra att taga den långa vägen om Helsingborg. Jag kom således att gå miste äfven om den förnöjelse jag som enskilt skulle haft af högtidlig- 30 heterna. Nu hjälper det icke att beklaga sig öfver förlusten; men förebråelser för densamma förtjenar jag icke och likgiltighet eller missaktning mot våra hedervärda grannar på andra sidan sundet, har aldrig varit mig mera fremmande än i det ögonblick då jag måste afstå från min under hela sommaren fasta föresats att vid det i fråga varande tillfället besöka dem. — Skulle De 35 höra någon undra öfver mitt uteblifvande, så sker mig en stor tjenst om De meddelar hvad jag har tagit mig friheten anföra. Särskilt anhåller jag om detta när Clausen, Scharling, Engelstofft, Thomsen träffas. Från den sistnämde har jag haft ett ännu strängare bref än från Dem. Jag skall oförtöfvadt svara.

Hjertlig tack för disputatserne och för löftet om programmerne. De senare 40

emottager jag gerna. Jag har väl redan sett ett exemplar af dessa, men vill gerna sjelf äga dem.

Thomanders Doctorsgrad fagnar oss hjerteligen. Att den just kom i denna tid var i mer än ett hänseende godt. När De träffar någon af Facultetsmed-
5 lemmanne, så säg att genom denna hedersbevisning också theologien, d.ä. det theologiska studium i Sverige, har vunnit.

Nu, Gott befohlen, högtärade Vän! Låt icke Lunds peccatum omissionis förminska Deras välvilja för oss och tänk särskilt med gammal tillgifvenhet på mig. Jag anbefaller mig äfven till det bästa hos Deras Fru och önskar Dem
10 båda tålmod och krafter mot olägenheterna i Deras nya boning. Prof. Nilsson har sagt mig ungefärligen på hvad punkt i Köpenhamn jag skall tänka mig Dem: De vet nog att när man tänker på sina vänner så vill man tänka sig dem på ett bestämdt ställe och ej blott i allmänhet. Gud med Dem!

Deras redligt tillgifne

15

H. Reuterdahl.

189. *Fra J. G. Liljegren.*

Stockholm d. 5 Dec. 1836.

Wälborne Herr Professor och K. Bibliothekarie m. m.

För flere Herr Professorens bref står jag i största förbindelse till tacksamhet och serskildt för gunstiga förordandet i K. Samfundet, hvarom jag ock endast
20 af Herr Professoren blifvit underrättad. Af uppgifter till en öfversigt af Svenska Antiquiteterna, äfvensom något litet rörande andra Nordiska länders, har jag gjort en större temligen talrik samling så väl i (öfver 2000) teckningar och plancher, som i dertill skrifna strödda anteckningar, hvilka tiden nu icke tillåtit mig att för en sådan öfversigt genomgå. Jag hyste den förhoppning att
25 Herr Professoren förliden sommar skulle kommit hit; då hade detta allt varit på några dagar genomgånet, hvarwid Herr Professoren kunnat sjelf derutur hemta hvad uppgifter, som kunde intressera, hvilket urval jag icke tilltror mig att göra sådant, att det skulle vara Herr Professoren till nytta, äfven om mina många andra göromål medgofvo mig tid att, enligt begäran, derom något
30 meddela. Jag känner och erkänner min förbindelse att härutinnan och i hvad jag kan, vara Herr Professoren till tjänst, och hvartill jag skall alltid finnas lika villig som skyldig; men i min närvarande opasslighet är det mig dessutom icke möjligt att något deruti vidgöra.

Med utmärkt högaktning framhårdar Wälborne Herr Professoren och K.
35 Bibliothekariens

ödmjukaste tjänare

Joh. G. Liljegren.

190. Til Bernhard v. Beskow.

[1837]

Velbaarne, høistærede Hr. Kammerherre,

Tør jeg haabe Deres Tilgivelse for min sene Besvarelse af Deres ærede, ven-
skabsfulde Skrivelse af 3. Nov. forr. Aar — for den lange Udsættelse af at be-
vidne Dem min Tak for den medfulgte Bog? — et nyt Vidne om den lidet ⁵
fortiente Opmærksomhed, hvormed De omfatter een af Deres danske Venners
Erindring, der har kunnet virke saa lidet til at vække eller nære det Behag,
jeg tør troe, De har fundet i mit Fædreland og dets Hovedstad. — Jeg er ogsaa
i dette Tilfælde villig til at erkiende min Feil — men desværre, er denne Er-
kiendelse ogsaa omtrent Alt, hvad man i dette Capitel kan vente sig af mig. ¹⁰
Min Forsømmelighed i Correspondence og i at gjøre Visiter (jeg bruger
med Flid dette Udtryk — ikke: at besøge mine Venner) — for ei at tale om,
at gjøre Cour, hvortil jeg mit hele Liv igiennem har været for magelig, og
for ligegyldig ved det Theater-Solskin ovenfra, man herved vil opnaae —
er, som Tydskerne sige »stadt- und landkundig.« Jeg maa finde mig i, at man ¹⁵
heri dømmer og fordømmer mig efter Fortieneste. Til at corrigeres er jeg for
gammel — eller ikke gammel nok. Thi, hvo veed, om jeg ikke — dersom jeg lever
nogle Aar endnu, og ikke mere kan foretage mig andet — da endnu kunde
blive en flittig Correspondent — for dog at bruge Pennen til Noget? — Det
andet bliver der neppe noget af; det maatte da være hos Damer, der kunne ²⁰
taale at see en gammel Mand; thi Damerne ere de eneste, jeg i mit Liv har fun-
det det Umagen værdt at gjøre Cour hos.

Med Hensyn til Indholdet af det mig ved Deres Godhed tilhændekomne
Bind »Dramatiske Studier« fra Deres Haand, da kan jeg vist nok — i Anled-
ning af Hr. Kammerherrens egne Yttringer — ikke andet end forundre mig ²⁵
over, at intet af de to Stykker, Bogen indbefatter, har fundet Veien til den
svenske Skueplads, hvis Repertoire eier saa yderst lidt af originale Arbejder,
at det forekommer mig, de her omtalte maatte optages med stor Interesse.
Vel er »Hildegard«, som det forekommer mig ved Læsningen, i det Hele ri-
gere paa correct og smuk Diction, end paa Charakterernes og Fabelens dybere ³⁰
dramatiske Kraft og Virkning, men tillige forekommer det mig, at dette
Sørgespil — skjøndt med noget vel forcerede, eller sammensøgte og i et kort
Rum sammentrængte Effect-Situationer — netop i adskillige af disse har et
ikke uheldigt scenisk Stof af den Art, som ved et livfuldt og pathetisk Spil ikke
forfeiler sin Virkning paa en vis Deel af Publicum. Hvad nu Stockholm an- ³⁵
gaaer, da er jeg af gode Grunde aldeles ikke i Stand til at dømme, hvorvidt
denne Virkning vilde strække sig hos det derværende Th: Publicum; men jeg
vilde a priori være tilbøielig til at troe, at Kredsen maatte være videre, end
den, man hos os turde vente sig. Her ere Tragoedier af det Oehlenschlä-
gerske genre (hvortil »Hildegard« dog maa henregnes) i det Hele nærvæd ⁴⁰

at være udspillede — om jeg saa maa sige. De have vel endnu deres Publicum — især blandt Damerne og tildeels blandt Borger-Classen, og blandt Studenter — formedelst Forf.s Popularitet. Men de give næsten intet Huus mere, naar de spilles over een Gang i Saisonen — de bedste nemlig; de ringere
 5 gives tildeels slet ikke mere, eller endnu langt sieldnere. Oehlenschläger har desuden gjort Alt sit til, ved maadelige, meer eller mindre mislykkede Tragoe-
 dier og Dramer i den senere Tid at fordærve sit genre for Skuepladsen hos os. — Hvorledes man derimod gjerne modtager Noget paa Scenen, der i et nyt tragisk genre er behandlet med Genialitet, om end med megen Dristighed i
 10 det hele Anlæg og i de anvendte Effect-Midler og tragiske Motiver — viser den overordentlige Lykke, Hertzs første Sørgespil »Svend Dyrings Huus«, i denne Tid har gjort paa vort Theater. Det er virkelig ogsaa et meget interessant, og i sin Art originalt Product. Det er vore gamle Kæmpevisers eller Folkevisers Riddertid, dens Aand, Tone, Duft og Farve dramatiseret, med stor Natur
 15 og Sandhed, i en enkelt tragisk Situation — hvoraf en Elskovs-Tragedie af stærkeste Grad og i en meget dristig Behandling er opstaaet. Stykket er i mere lyrisk-, end episk-dramatisk Charakter; og har i mange Scener og Enkeltheder en betydende Grad af poetisk Skønhed. Siden de oehlenschlägerske Tragediers første Periode, og siden Elverhøi (naar man vil betragte dette,
 20 som alvorligt, halv tragisk Drama) har vist nok intet alvorligt eller tragisk Arbejde vakt den Sensation paa vor Skueplads, som Svend Dyrings Huus. — I den Tanke, at dette vor æsthetiske og dramat. Literaturs nyeste Product vil interessere Hr. Kammerherren, er jeg saa fri at lade et Exemplar medfølge.

Med Hensyn til Torkel Knutson, da har dette Stykke, efter min Mening,
 25 mange smukke Enkeltheder, Hovedpersonen er en vel udført tragisk Charakter, der minder noget om Palnatoke (men hvis Stivsind, hvorom han selv yttre sig i Fængslet, at den har væbnet hans Fiender imod ham, derimod egentlig slet ikke er at finde i Stykkets Handling.) De øvrige Personer fremtræde
 meer eller mindre kun som skizzerede. Erkebispens synes at være noget fortegnet,
 30 og fremtræder snart som en ædel Mand, snart som en umaadelig herskesyg Prælat; Foreningen imellem disse Egenskaber synes ikke rigtig motiveret, og det er til Skade, at man ikke underrettes om det tidligere Forhold imellem ham og Torkel Knutson, som skal have fremkaldt Bispens Had. Munken, der skal være det onde Princip i Stykket, er — ligesom Munken i Axel og Valborg —
 35 alt for ubetydelig. (à propos, denne Tragedie er i disse Dage givet 2 Gange, med en ny Valborg, Jomfru Ryge — en smuk og dannet Pige, og et meget lovende Subject. Jeg har ikke kunnet see meer end første Gang de 3 første Acter; og finder, paa mit nærværende Standpunkt, utaalelig megen sentimental Declamation i denne Tragoe-
 40 die. Allerede for 4 Aar siden kunde jeg ikke holde ud at see den til Ende.) Stykkets Hoved-Mangel ligger vel i Planen;

den er for ubestemt og for omfattende. Forf. har villet tage alt for meget med (hvilket ofte ogsaa er Oehl:s Feil) og har derved snarere formindsket, end forhøiet Effecten; og mere frembragt en Række af for en stor Deel smukke Scener, end et fuldendt, organisk sammensmeltet dramatisk Heelt. — Paa det danske Theater vilde det neppe være tilraadeligt at give Stykket — skiondt ⁵ det her godt kunde besættes — i en simpel Oversættelse. Der maatte gøres endeel Forandringer og Sammendrag; men dette vil ingen her kunne gjøre, uden at Stykket kom til at lide, og Hensigten dog maaskee ei opnaaedes. Meget bedre vilde Forf. selv kunne omarbeide sit Stykke for Scenen — hvilket jeg troer endog for det svenske Theater var ønskeligt. Der maatte ¹⁰ af Stykkets Elementer kunne fremgaae en god Tragedie, og det vilde være smukt og interessant, hos os at opføre et godt svensk Arbeide, men da maatte ogsaa mange, for vort Publ: reent ubekjendte historiske Forhold bedre oplyses; og maaskee endeel Scener omskrives i Prosa. Kunde Stykket i en saadan Omarbeidelse komme frem paa Scenen i Stockholm — da var den vel værd ¹⁵ at foretage; og da kunde det altid lettere skjønnes, hvad Held man turde love den her.

Jeg beder at undskylde den Hast og Flygtighed, hvormed jeg har maattet læse Stykkerne, og henkaste disse meget utilstrækkelige og ufuldstændige Bemærkninger, — For de modtagne »Reise-Erindringer« maa jeg aflægge min ²⁰ forbindligste Tak. Jeg har i Vinter havt dem liggende ved min Side paa Sofaen, og mangengang fornøiet mig ved at gienkiende Steder, hvor jeg selv har været, og Konstværker, jeg selv har seet. Det skulde glæde mig, om vi i Sommer maatte see Dem og Kammerherrinden hos os. Kunde det ikke blive saa, at Opholdet faldt her i Begyndelsen af September, da Theatret er aabnet? — ²⁵ Om Gud vil, det kan lykkes, tænker jeg nu igien i Aar paa i Beg: af Jul. Maaned at gjøre en Tour til Stockholm; men jeg maa være tilbage igien først i August — om der bliver noget af.

Min Respect for Fru Kammerherrinden, og min Kones venskabelige Hilsen,
ved Deres med særdeles Agtelse hengivne ³⁰
C. Molbech.

191. Fra P. Wieselgren.

Westerstad d. 13 Mars 1837.

Vördade Hr JustitzRåd!

Jag har från medlet af Dec. 1836 till slutet af Jan. 1837 legat, en lång tid oförmögen att röra ett finger om det också varit för att skuffa en eldglöd af ³⁵ bröstet, i Rheumatismus acutus, derunder vi förlorade vår lilla dotter, derpå har jag nu åter fått ett lindrigare recidif, som hållit mig i sängen utan att läsa

BERNHARD Friherre von BESKOW
1796—1868

*O. J. Södermark pin.
J. P. Södermark cop.*

*Vitterhetsakademien
Stockholm*

händerna i owerksamhet, och derpå medföljer ett litet bevis, sådant det då är. Jag nedlägger det för Hr JustitieRådets fotapall. Dat poma qui non habet aurea dona. Och Marsäpplen är intet att vänta af. Mätte bättre helsa och god tid medge framdeles bättre Sändningar.

5 H. E. De la Gardie har ock legat åter af sin sårade fot. Men är nu lika rask. Mätte Hr JustitzRådet ej haft för swåra vinterkrämpor. Ty att J. R. varit dem utan, kan jag ej hoppas.

Kom nu i sommar, då H. E. D. kommit hem och haf t. ex. med sig till Egaren af den Danske Codex, ett kallelsebref, ifall Herrarne ha Hedersledamöter i
10 Svensk mening, Men, likgodt med brevet, för blott personen hit, den ädle, älskvärde, uhyre lärde, konstälskande, naturkäre Christian Molbech med sig. Min hustrus Tyska resa oakadt, skola vi komma och hemta (d.ä. hem-ta) Hr J. R. vid hvad tid, vi få veta att det tillåtes. Så då bryts ej hot-ordet. Jag lofvade ifjor att föra Hr J. R. lifslevande till Löberöd engång då han vore hemma
15 och det för säkerhetens skull, nästa år.

En ung Mgr Docens i Esth., kallad af Atterbom, i Upsala, vid namn C. J. Lénström Theol. Cand. har börjat i Skandia en artikel öfver nu lefvande skönlitteratur i Europa, och har varit hittills ej illa furnerad, men då han skulle nu öfverblicka den i dagens värld drillande sångskaran i Danas Bögeskove,
20 står han, som blott känner Paludan Möller och ett par andra och i Upsala saknar alla källor och sjelfva guldkällan i sin egen pung, bedröfvad, men har öfver Westerstad sändt en bedjande bön till Hr JustitzR. Molbech, Rex Judicantium, att, om än det är högst obilligt ens önska, att Hr J. R. skulle besvåra sig med ett register och en fingervisning, Hr J. R. likväl ville uppdraga en yngre vän
25 att skizzera den poetiserande ungdomen. Jag bad först Cronholm bedja, men som han är i sin disputationisifver nu som bäst, torde han glömt det. Gör någon, t. ex. Hr Just. Rådets egen älskling — välförtjente älskling — bland de yngre Skalderna ett sådant utkast på en e.m. så — teckna i margine sina egna tankar! Ty detta blir dock, sedan det inkommit i Skandia, en tid bortåt »vår
30 Opinion i Sverige« — och därför bör en domför och opartisk bland den äldre generationens Patres Conscripti — sufflera »Svenska opinionen.«

Jag törs ej uppehålla längre. Gud välsigne Hr JustitzRådet med familj!
Emottag vördnadsfulla Hälsningar från min Hustru och Svärfar genom

Högädle Hr JustitieRådets och Professorens m.m.

35

innerligt hänigfne

och ödmjuka tjenare

P. Wieselgren.

192. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 29 Mai 1837.

Högtärade, käre Hr. Justits Råd!

Tusen tack för Deras bref af d. 11te des. Berling vill hafva sagt Dem att jag just var i begrepp med att skrifva till Dem något när i samma ärende. Deras planer gjorde emedlertid att jag å nyo öfvervägade mina egna. Huru jag dock väger kommer jag till samma resultat. Förhållandet är följande. Vår gamla universitetsbyggnad är dels aftäckt dels i betydlig mån nedrifven för den nya vånings skuld som derpå skall uppföras. Böckerna äro således dels bortflyttade och dels dömda att längre fram åt sommarn bortflyttas. Huruvida de under September och October kunna återfå sin gamla plats är ännu oafgjordt. Emedlertid hvarken kan eller bör jag under denna reparation, som bestämdt upptager hela sommarn, företaga någon längre resa. Jag har nog sagt Dem att utom den yngre Berling har jag ingen vid biblioteket, åt hvilken jag fullkomligt kan förtro mig. Jag kan således endast på veckor aflägsna mig från Lund och måste derföre för denna sommar afstå från resan till Stockholm. Deremot är jag oförhindrad att företaga kortare utflygter. För det första ber jag Dem och Deras goda Fru vara hjertligen välkomne till Lund och Skåne. Jag är Dem till mötes med vagn hvar som helst och när som helst och ber Dem blott underrätta mig hvar och när jag skall finna Dem. Men för det andra har jag en något större plan. Min lust att se någon del af Norige är stor. Med norska ångfartyget skulle touren kunna göras på omkring 14 dagar. Då man sett Christiania har man väl sett något om ej just mycket. Återvägen ville jag gerna göra till lands, om det icke vållar för många obeqvämligheter. I det vackra Bohuslän har jag som yngling tillbragt så många herrliga dagar, att jag gerna än en gång skulle vilja återse det. Detsamma gäller om Göteborg. För denna resa skulle de 2 första veckorna af Augusti för mig vara den bequämaste tiden. Under Juli quarhålles jag, som jag fruktar, här af biblioteksomflyttningen och annat mera. Hvad säger nu De om deltagandet i en sådan tour? Jag är viss att för den af oss uppgifna summan skulle hvar och en af oss kunna göra den samma. Jag tviflar icke att den skulle vara nyttigt för Deras helsa äfven som att den i mer än ett hänseende skulle vara intressant. Gif mig någon gång med ett ord tillkänna hvad De härom tänker. Det förstås af sig sjelf att denna tour aldeles icke skall förhindra den först i fråga varande. Till denna hörer naturligtvis också ett besök i Ausås. Westerström är just i dessa dagar i Lund och ber mig särskilt och uttryckligen säga Dem att De och Deras Fru äro hjertligen välkomna hos honom och han ber Dem på det uppriktigaste att icke uppskjuta besöket öfver denna sommar. Ligger planen för en Norgesresa icke alltför aflägsne från Deras tankar så kunna vi närmare öfvertänka och uppgöra densamma då De kommer.

Jag sänder Dem en temligen tjock bok, som hvarken för ämne eller behandling mycket kan intressera Dem, men hvilken De dock kanske mottager för den välvilja med hvilken De omfattar Författaren.

De bästa helsningar till Deras goda Fru. Jag gläder mig mycket att kanske inom få veckor få se henne på svensk botten.

Gud med Dem!

Alltid Deras tillgifne

H. Reuterdahl.

193. *Fra P. Wieselgren.*

Lund & Westerstad d. 1 Junii 1837.

10 Vördade Hr JustitieRåd!

»Våren kommer, skogen löfvas.« Kom öfver till Sverige! Jag lofvar på svensk tro att följa hem på återvägen till Axels stad. Jag är nu rask, som en nötkärna. Mina bönder hafva blifvit beskedliga och nyktra — Jag har tusen, som afsagt och aflaggt starka dryckers bruk. Mitt humör är således frid- och fröjdesfullt. Vi skola resa kring sjöar och genom skogar. Till Småland — Wexiö — Sigfrids dopstenar — Cronobergs slott! Kom, kom!! H. E. D. hemkommer till midsommar. Kom i början af Julii!! Då har, hoppas jag min gumma, som är nu väntande, haft sin festum purificationis. Smålands Schweitzerluft skall krya opp »lärdomens Hercules«, som annars kan duka under i Bibliothekets Augiaceum.

Har en liten »Sändning« kommit? Jag har funderat på en ny — utdrag af alla bref från polska Cabinettet till Kungen i Danmark 1568. Originalacterne äro derföre på Westerstad; Nb. om »Magazinet« magazinerar slikt gods, ty annars är afskrifningen för stort besvär. Ett litet blad ur De la G. Arch. inne- slutet. Önskas deraf en afskrift, skall den sedermera sändas. Torde vid tillfälle återfås!

8de Delen har väl sändts af Gleerup. 9de är nära tryckt. Der har jag ändtl. infört om Carl XIIs död.

Var god bed en yngre dansk litteratör lemna en esquisse om nu lefvande yngre Skalder i Danmark. Lénström, æsth. docenten i Upsala, har begärt en dylik för forts. af sina Uppsatser om modern litteratur i Skandia, der han sist i skildringen af den Engelska kunnat visa mer litterärkunskap än honom är möjl. rörande danska, om han ej får plöja med dansk kalf. I Upsala äro få tillgångar. Kanske lemnade Paludan Möller en dylik för så godt ändamål, om Hr JustitieR. dertill uppmuntrade honom. Får jag sedan utkastet huru kort, rapsodiskt, hieroglyphiskt den än kan bli, skall jag med största tacksamhet det afsända till den väntande unge, liflige vitterlekaren.

Under vördsammaste helsningar från min gumma, innesluta i fortfarande hågkomst och med återupprepande,

kom med svanorna till Skånes land!

Högvälborne Hr JustitzRådets

Ödmjukaste tjänare 5

P. Wieselgren.

194. Til P. Wieselgren.

[7/6 1837]

Høistærede, kiære Ven,

Jeg har havt den Fornøielse, at modtage tvende Skrivelser fra Dem, med Indlæg bestemte for Danske Magazin, hvis Nye Række eller Samling 10 desværre endnu ei er kommen under Trykken. Nu er dog i det mindste adskillige Materialier samlede; og jeg haaber, at et Hefte vil kunne udgaae i Sommer, tilligemed 1ste Hefte af et Udtog af den Aalborgske Biskop Bircherods Dagbøger, fra 1658—1708. De ere i det Hele temmelig magre af Indhold; men eet og andet curieust lader sig dog udpille deraf, og naar det Hele da kom- 15 mer sammen, bliver det dog af nogen Nytte og Interesse for Historikeren. Desuden ere vi hos Os saa uendelig fattige paa slige Biographica, Personalialia og samtidige Optegnelser til Historien, at vi af slige Ting intet kunne vrage. Bemeldte Udtog, som jeg skulde besørge (hvorfor det heller ikke gaaer med Wieselgrensk Hurtighed) tør vel dog blive i det hele en 30 Ark i stor 8^{ta}v. 20 Den tilsendte Udskrift af endeel af Henrik Fabers Krønike indeholder næsten lutter bekjendte Ting, som findes hos Hvitfeldt, i den danske Udgave af Krag's Christian III. Historie, o.s.v. Var det ikke muligt, naar jeg engang kommer over Sundet, at faae det hele Haandskrift at laane herover? — Conferentsraad Werlauff havde ogsaa Lyst til at see det. — Bedst er, at vi mundt- 25 lig tale om Bidrag til Danske Magazin, før noget videre afskrives og hidsendes. Man ønskede helst danske Breve og Actstykker, Skaane vedkommende før 1658; men saadant findes vel ei, eller beholdes for De la Gardieske Archivet; og paa den Maade bliver det for os neppe noget Udbytte.

Den omtalte Esquisse om »nu levande yngre Skaldere i Danmark«, veed jeg 30 ikke at skaffe til Brug for Hr. Lénström i Upsala. Paludan Müller skriver intet sligt; Heiberg vilde vist, ligesaa lidt som jeg, indlade sig derpaa; begge maatte jo for en stor Deel skrive om sig selv. Begge vilde vel ogsaa sige, som jeg: vil Hr. Lennström skrive over danske Digtere, maa han gjøre sig bekjendt med deres Arbeider. I dette Tilfælde at »pløie med andres Kalv« 35 vilde jo for en æsthetisk Criticus være reent miserabelt. Hvorfor overhovedet læse de yngre svenske Æstetici og Critici, især høiere oppe i Landet, saa lidet Dansk? — Jeg har til min Forundring fundet hos dem stor Uvidenhed i den

danske Literatur. De blive ved deres Afguder: Oehlenschlæger, Ingemann og Sha[c]k-Staffeld — og tilbede vel ogsaa tildeels dem, uden at kiende dem. Hvilken Skam for Sverrige (jeg mener nemlig svenske Æsthetikere og Literateurer) at Heiberg er saa lidet kiendt — at man i Fior endog i Lund endnu neppe af
 5 Navn kiendte Paludan-Müller, af hvis Dandserinde og Amor og Psyche, to Udgaver udkom i eet Aar, og den 3die i disse Dage udkommer.

Jeg tænker ogsaa i Aar meget paa en Stockholms Reise; men jeg er bange, Consul Ewerlöf ogsaa i Aar faaer Ret, naar han siger: »Justitsraad M. kommer aldrig længere, end til Lund.« Sandt! jeg elsker Lund og Skaane — og om vi
 10 virkelig faae den Sommer, som findes i Deres sidste Brev af 1. Jun. — haaber jeg vel ogsaa at see Lund, og det maaskee med min Kone, i Begyndelsen af næste Maaned. — Om vi da gjøre en Dags Udflugt til Vesterstad, maa vel for en Deel beroe paa Fru Provstindens Befindende og Situation, til hvis lykkelige Udfald mine oprigtigste Ønsker fremsendes. Ikke mindre glæder
 15 det mig hierteligen, at erfare, at Deres Helbred nu er saameget bedre. Jeg har ogsaa i Vinter befundet mig bedre end i flere foregaaende; min Kone derimod har hele Foraaret været svag i sit Bryst; og [hvilket] Foraar! Vi ere flyttede, — og desværre, til vor Ulykke, kommen til at bo endnu koldere end før.

Med Agtelse og Hengivenhed

Deres meget forbundne Ven

C. Molbech.

20

195. Til Bernhard v. Beskow.

Kiøbenhavn. 7. Jun. 1837.

Overbringeren, Hr. Marmier, en ung, aandfuld Literateur fra Paris tillader jeg mig ved disse Linier at adressere til Hr. Kammerherren, som en Mand,
 25 der sikkert vil interessere sig for Bekiendtskabet med denne opvakte, med levende Sands for Poesie, Konst og Videnskabelighed begavede Forfatter. Han har i Fior gjort en Reise paa flere Maaneder i Island, har før og siden lagt sig meget efter den gamle og den nyere nordiske Literatur, læser med Lethed Dansk og Svensk, og har foretaget denne Reise fornemmelig for at gjøre sig
 30 selv og sine Landsmænd nøiere bekiendt med de nordiske Riger, deres Sprog og Literatur. En Forberedelse dertil ere hans »Lettres sur l'Islande«, først trykte i Revue des deux mondes, siden særskilt udgivne. I Kiøbenhavn har han for dette Tidsskrift, hvis virksomme Medarbeider han er, udarbejdet en Artikel over Oehlenschlæger, skiøndt hans Ophold her kun har været kort. Her har
 35 han behaget os meget, baade ved sin Aand og ved sin Godmodighed; jeg ønsker og haaber, at han maa være ligesaa heldig i Stockholm.

Jeg beklager ret, at jeg ikke kan følge med ham; og det dobbelt, fordi Dr. Reuterdahl i Lund, i hvem jeg havde haabet at finde en Reisefælle i Sommer

til Stockholm, ikke seer sig i Stand til at gjøre denne Reise i Aar, for Bygnings-
 arbeiders Skyld paa Bibliotheket i Lund. Om jeg nu vover mig ud allene paa
 denne i flere Aar projecterede Tour, tør jeg endnu ikke sige. Veiret er hernede
 i Junii Maaned saa bedrøvelig, ja vinterlig koldt, at man, saalænge man lider
 under en saadan Temperatur, og under dens sørgelige, mørkede, skyede Luft-
 5 kreds, som her næsten i 14 Dage (siden vi 3die Pintsedag havde en eneste ud-
 mærket skøn og varm Forsommers-Dag) har plaget os, hverken har Lyst
 eller Mod til at tænke paa Reiser. Maaskee tør vi dog haabe bedre Dage i Julius
 og August. Maatte disse dog komme! og maatte de, om ikke bringe mig til
 Stockholm, dog bringe os Dem og Fru Kammerherrinden ned til Kiøbenhavn! 10
 — hvortil, hvis jeg ikke feiler, et fra Hr. Kammerherren i Foraaret modtaget
 Brev gav os Udsigt.

Imidlertid er jeg, med min Kones forbindtligste Hilsener,

Deres Høivelbaarenheds

med Agtelse hengivne 15

og ærbødigste Tiener

C. Molbech.

196. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenhavn 7de Jun. 1837.

Min kiære, høit agtede Ven,

Saa sielent det er, at endog kun den skriftlige Meddelelse bringer os i Tan-
 20 ken nærmere til hinanden, saa skeer det dog aldrig uden at jeg med Glæde gien-
 kalder mig Billedet af de længst forsvundne Dage, der stiftede vort Venskab,
 og af Din mig uforglemmelige ædle Personlighed. Ønsket, engang endnu, før
 jeg forlader denne Jord, at samles med Dig, fornyes da ogsaa mere liveligt;
 uden at just Haabet om at see det opfyldt, derved bliver større. Selv i Aar, 25
 da jeg endog har været mere sikker paa, end i flere foregaaende, at en hastig
 Sommer-Tour skulde føre mig op til Mälarens Bredder, er der nu igjen ikke
 ret megen Udsigt dertil. Jeg havde haabet, at kunne gjøre Reisen i Selskab
 med Dr. Reuterdaahl i Lund, en Ven, som jeg vilde foretrække for de fleste
 Andre Venner, jeg har, til at følge med paa en Reise. Men jeg har nylig erfaret, 30
 at Omstændighederne hindre ham i Aar. Sommeren tegner derfor hidtil saa
 yderlig slet, at Reiselysten næsten maa tabe sig. En anden af mine herværende
 (svenske) Venner, Generalconsul Ewerlöf reiser om nogen Tid op; men formod-
 nentlig før, end jeg kan faa Leilighed til at forlade Staden; og at gjøre den
 lange Reise allene, eller uden bekiendt Selskab, trykker jeg mig ved. 35

Nu reiser en ung fransk Literator og Forfatter, Hr. Xav. Marmier, som i nogle
 Uger har været her, som i Fior har tilbragt flere Maaneder i Island, og som
 færdigt læser Dansk og Svensk, til Stockholm, Upsala og Christiania. Saaledes

nærmer nu ogsaa Frankrige sig mere til Norden paa den aandelige Vei. Marmier vil uden Tvivl bidrage endeel hertil. Han er en livelig, aandrig ung Mand, af megen Godmodighed, og af dybere Sind og Charakter, end hans Landsmænd pleie at lægge for Dagen. Her har han behaget særdeles meget. Han vil
5 udentvivl ikke vinde mindre Yndest i Sverrige.

Det vilde glæde mig hierteligt, om Du, hvis han seer og træffer Dig, ved hans Tilbagereise engang vilde tænke skriftligt paa den, som, uforandret ved Alder, Aar og deres mange Byrder, bestandigen er og bliver

Din

10

af Hiertet hengivne Ven

C. Molbech.

197. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 21 Aug. 1837.

Med Mag. Berling, som ämnar sig till Köpenhamn, skickar jag Dem några ord. Jag skulle hafva skrivit förr och tackat Dem för senast och för Deras
15 vänskapsfulla bref, men många småting, en ny bokflyttning och en viss olust att skriva bref hafva hindrat mig. Jag har verkligen — icke för mycket att göra — men för många slags sysslor att besörja. Man slites på detta sätt rent i stycken, eller heldre, man slites opp på alla kanter, och intet blir uträttadt. Sedan jag lemnade Malmö, der jag, såsom jag tror jag berättade Deras Fru,
20 badade ett par veckor efter vår skilsmessa i Ausås, har jag knapt fått skriva en rad. Paul och Pehr, Creti och Plethi hafva från morgon till qväll hängt öfver mig och uttröttat mig med föga intressanta angelägenheter. Jag har förut bättre kunnat fördraga dylikt gnagande, än i sommar, då jag verkligen varit temligen oduglig, kanske till en påminnelse derom att man icke skall stolt-
25 sera öfver sin arbetsförmåga och sin lefnadslust. Jag känner en icke ringa skam, då jag besinnar huru många dagar i sommar passerat sine linea, icke att nämna att jag först i dag hinner att sända Dem en linea.

Jag är för ögonblicket sysselsatt med ett häfte af Quartalskriften, som ofördröjligen bör lemna stapeln. Det upptages för det mesta af fremmande
30 gods. Ett par ark mot slutet får jag sjelf fylla. När jag härmed är färdig, vänder jag mina fötter till Köpenhamn. Mina tankar äro ofta der. September hopas jag skall bringa hela menniskan dit. Må den (icke menniskan utan September) endast blifva någorlunda vacker.

Jag erindrar att De ville se Tegnér's Afhandlingar med sina prester. Jag
35 skickar Dem det enda exemplar jag äger, och hvilket jag således vid tillfälle anhåller måtte återsändas. Det innehåller herrliga stycken; slutet, fr. s. 96, skall Deras Fru med nöje höra. Af Tyska annonceblad ser jag att Mohneke håller på att öfversätta och utgifva begynnelsen, under någon prunkande

titel (Die schwedische Litteratur und Kirche eller något dylikt). De Tyskarne kunna sätta färg till och med på det färgade.

Mina kyrkhistoriska arbeten stå alldeles på samma punkt som när vi åtskildes. Jag väntar nu dermed tills vi än en gång råkats. Deremot har jag samlat några småbitar för barnboken. Gleerup vill hafva den till Julen, hvilket dock svårligen låter sig göra. Kanske gifver jag dock då några ark (i likhet med Deras Julegaver) till en smakbit.

Jag börjar allt mer och mer bäfva för Wieselgrens förstånd. Han trycker nu en så kallad Nykterhetsskrift, full af den utsöktaste Galimathias. Detta är rätta sättet att göra menskligheten christlig. 10

Brunius och Deras öfriga vänner här må väl. Den nya byggnaden stiger i höjden, men behöfver ock nu repareras i djupet, som förorsakar mig många bekymmer och mycket omak. Tvenne interimsflyttningar äro redan verkställda sedan vi sist sågo hvarandra. Flera förestå, dock först nästa år. Man förvisar bibliotheket från den ena ruinen till den andra. Det inses lätt huru mycket böckerna härigenom lida. 15

De bästa helsningar till Deras goda Fru. Jag förmodar hon erhållit och kunnat läsa några rader som jag tillskref henne strax efter min återkomst från Malmö. Hon är väl nu tillbaka från sin resa. Än en gång helsar jag henne tillgifnast. 20

Det förekommer mig som lofvade jag att sända Dem något annat; men jag har förglömt hvad det var. Erindrar De sjelf detta eller De annars önskar något, så gif mig derom ett ord, på det att jag må kunna medföra det i September.

Deras trofast tillgifne

H. Reuter Dahl. 25

198. Til F. M. Franzén.

Kiøbenhavn 23. Aug. 1837.

Høiærværdige, høiagtede Herr Biskop!

Det er paa vis Maade et Tilfælde, der idag fører mine Tanker og min Pen saa høit op mod Nord, som til Hernøsand, og som skaffer Deres Høiærværdighed det Besvær, at læse disse Linier. En Landsmand af Hr. Biskoppen, en yngre Theolog, Dr. Lille fra Helsingfors har opholdt sig nogle faa Dage, paa en Giennemreise fra Tydskland til Sverrige, i Kiøbenhavn. Han besøgte mig i Gaar. Vi talte adskilligt om en fælles Ven af Deres Høiærværdighed og mig, Professor Linsén i Helsingfors; og paa en naturlig Maade førtes min Tanke til en Mand, for hvem jeg med Linsén deler al den Høiagtelse, som Kiendskab til hans Skrifter maa indgive Enhver, der formaaer at fatte den Aand, der besjæler dem. End mere naturligt var det, at jeg kunde tage Anledning til at besvære hiin mig ellers ubekjendte Reisende med at overføre dette Brev 35

til Nabolandet. Nylig gjorde jeg, ledsaget af min Hustru, et kort Sommerbesøg hos nogle af mine Venner i Skaane. Paa denne Reise havde Dr. Reuterdahl i Lund laant min Kone: »För Fattiga och Rika. Efter den heliga Skrift, af F. M. Franzén«. Paa Landet læste jeg nogle af de religiøse Foredrag, denne

5 Bog indeholder, og blev, ligesom min Kone, indtaget af den høie og til Hiertet talende Simpelt, den Varme, Reenhed og Hiertelighed, som er disse gudelige Talers Charakter. Jeg havde tillige modtaget paa Landet fra Lund de nyligen der ankomne »Skrifter i obunden Stil, af Franzén« 1. Band. Ogsaa i denne

10 Bog fik jeg læst nogle enkelte Artikler af de Leilighedstaler, den indeholder. Vi have siden faaet Bogen hid til det Kongel. Bibliothek, og jeg haaber at læse flere; thi de, jeg alt kiender, have tiltalt mig meget. De have erindret mig om endeel af vor ypperlige Taler Biskop Mynsters Jordefærdstaler, som jeg har hørt eller læst; og hvoraf nogle kunne kaldes smaa Mesterstykker. Jeg fandt hos Franzén en meget beslægtet Aand: den samme dybe, rene og

15 stærke religiøse Følelse, den samme Inderlighed, Reenhed og Værdighed i dens Udtryk. Kort — Deres Høiærværdighed seer, at jeg nylig i Sommer har været sysselsat med Dem; og De ville nu tilgive, at baade min Hustru og jeg sende Dem vor forenede Tak, saa høit op imod Polarlandene, for de Nydelsler for Aanden og Hiertet i adskillige stille og mod det indre Liv henvendte

20 Timer, hvilke vi skyldte Sverriges og Finnlands ædle, elskværdige Franzén.

Jeg troer at mindes — endskiøndt jeg i Øieblikket ei er aldeles vis derpaa — at jeg for nogle Aar siden tilskrev Hr. Biskoppen med Professor Linsén et Svar paa et Brev, jeg havde havt den Ære at modtage fra Dem. Jeg haaber dette Brev, om saa er, i sin Tid er kommet Dem til Hænde. Fra Professor

25 Linsén har jeg imidlertid, siden hans Afreise fra Kiøbenhavn ikke modtaget et eneste Ord; skiøndt jeg i det mindste eengang, (og nu med denne hans reisende Landsmand) har tilskrevet ham. Hans Helbred skal desværre jævnlig ikke være god, og ofte meget foruroligende; dog stundom igjen bedre. Det er en Mand, som i høi Grad vandt baade min Hustrues og min Agtelse og Hen-

30 givenhed. Gid det maatte gaa ham vel!

Deres Høiærværdighed tillade mig, at gientage dette Ønske for en Mand, jeg ikke har den Lykke personlig at kiende; men som jeg i saa mange Aar har kiendt aandeligen. Gud skienke Dem endnu mange glade og sunde Aar — en skøn, blid og lykkelig Alderdom efter et Liv, fuldt af Kiærlighed, Guds-

35 frygt og Poesie! — Dette Ønske af fleer end de to Nationer, som Franzén nærmest tilhører, deler med Hiertets hele Varme

Deres Høiærværdigheds

meget hengivne

ærbødige Tiener

C. Molbech.

199. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 24 Sept. 1837.

Hade jag så ofta under de sist förflutna dagarne besökt Dem som mina tankar med Dem varit sysselsatte, så skulle De haft föga ro. De visade mig under de veckor jag lefde bredvid Dem så mycken gästfrihet, välvilja och vänskap, De förskaffade mig så mycken förnöjelse och glädje, De införde mig ⁵ bland så många förträffliga menniskor, att mitt sinne ännu är uppfyllt af Deras godhet. Tusen tack härföre, käraste Vän. Också tack derföre att jag fått se Dem på så nära håll. Var viss att min kärlek och högaktning för Dem icke derigenom äro förminskade. Var viss att jag kan se och värdera den kärna, som gömmer sig inom ett temligen egendomligt skal. Det är godt att ¹⁰ på detta sätt lära känna en menniska. Huru mången orättfärdighet, huru mycket missförstånd skulle icke uteblifva, om de bättre menniskorna hade sådana tillfällen att lära känna hvarandra och ville med kärlek och oförevilladt sinne deraf begagna sig?

Min resa från Köpenhamn gick väl men långsamt. Utom Dr Port träffade ¹⁵ jag på båten en annan literärt bildad man, Advocat Biel från Stralsund. Vi fördrefvo tiden så godt vi kunde, spisade af hvarandras matsäckar, prisade hvarandras gästfrihet och kommo till Malmö mellan Kl. 5 och 6 e. m. I Malmö stannade Port och jag öfver natten, och Port sedermera nästa dag några timmar i Lund. Han har förmodligen redan bragt Dem mina helsingar. ²⁰

Jag kan icke säga att jag ännu är i ordning med mitt arbete efter min resa. Lund är i denna tid en förvirringens ort. Den i morgon väntade Kungen gör alla menniskor yra i hufvudet. Man tänker icke på annat än tal, transparenter, äreportar, middagsmåltider o. d. Jag tänker väl icke mycket på detta, men icke på annat heller. Förvirring verkar som en smitta, hvilken man icke kan ²⁵ göra riktigt motstånd. Snart är dock väl stormen öfver och man kan lefva som vanligt. Jag vill icke neka att mitt samvete icke är det bästa, när jag tänker på hur liten nytta jag i sommar gjort. De är dock en annan man, och likväl mycket äldre och mycket mindre frisk än jag. Men jag skall bättra mig och De skall icke hafva så mycken skam af mig som De väl med rätta kan ³⁰ frukta.

Jag kan numera fullkomligen bestämdt uppgifva att Euphrosyne heter Fru Nyberg.

Jag skickar Dem efter löfte ett separataftryck af Ansgarius, det enda jag kan öfverkomma. Genom bequämlighet på tryckeriet har boken icke fått en ³⁵ fortlöpande paginering, annan vårdslöshet att förtiga. Likaledes följer ett separataftryck af min antiagardhiska tractat om prestbristen. Brings disputation är icke glömd men kan icke i dag uppdrivas. Nästa gång.

Vi hafva i Lund på några dagar en Prof. Nyström från Stockholm, architect,

och om jag icke felar en gammal bekant af Dem. Med hans arbete i Lunds domkyrka är jag väl icke i allo nöjd, men så mycket mera med hans person. Han reser på några dagar till Köpenhamn. De skall i honom finna en kraftig, kunskapsrik, lefnadsglad man, lifligt intresserad för all slags konst. Det är
5 hans mening att besöka Dem. Jag behöfver icke vidare anbefalla honom.

Från Westerströms har jag intet hört, sedan jag hemkom; icke heller hunnit skrifva. Snart.

De må icke glömma att helsa Marmier och säga honom af hvad anledning jag gick miste om honom vid afresan. Kommer han än en gång till Lund,
10 hvilket han nästan trodde, när jag sist träffade honom, så skall han vara mig mycket välkommen.

Och härmed Farväl! Jag är visserligen glad när jag tänker på Köpenhamn och på Dem och på de bekanta jag der äger. Men dessa tankar göra mig ock vemodig. De erindra mig om fattigdomen hos mig och omkring mig. Låt icke
15 denna fattigdom hindra Dem från att med gammal välvilja omfatta Lundenserna och bland dessa Deras högaktningsfullt och trofast tillgifne

H. Reuterdaahl.

200. *Fra P. Wieselgren.*

Westerstad d 20 Jan 1838.

Vidtberömde Hr JustitzRåd!

20 All sällhet och trefnad på det nya året! God helsa, nya lärda verk!

Jag började året med helsa men har nu blifvit sängkarl. Men derigenom har jag fått litet tid på mig, att göra mig påmint hos Hr Justitzrådet.

Den unge Cavallius, som här hade äran sammanträffa med Hr JustitzRådet har bedt mig uppvakta å hans vägnar med några exemplar af en börjad disser-
25 tats. Kanske meddelas deraf till sådana, som ej strax skulle »benyttja« det, t. ex. N. M. Petersen, Engelstofft, Rafn. Fortsättningen kommer väl nästa år. Som Smälänning kan jag intyga, att det är tillförlitligt; ehuru jag skulle kunna tillägga mycket, vet jag knappt något att borttaga eller ändra.

Finns Swenska Litteraturföreningens Tidning på Athenæum i Köpenhamn, så
30 ber jag om uppmärksamhet å en anmälan af Gesenii Litteratura phoenica Lips. 1837. Den inflyter nog i slutet af Jan. el. början af Febr. Troligen är arbetet redan inköpt vid Kongl. Bibliotheket, så att Hr JustitzRaadet sjelf haft tillfälle se det. Hedrades jag engång med bref, vore mig oskattbart få ett yttrande om det misshagat eller ej. H. E. DelaGardie tog »Molbechs förträffliga Historia« med
35 sig till Stockholm, för att förelägga den såsom mönster för en svensk motsvarighet. — Nu pröfvas gubben likasom vid sonens död. Landshöfdingen i Christianstad län, hans käraste Broder Axel, är i dessa dagar död.

Nu har jag med sällskapsformen fått mina gubbar i Westerstad och

Östraby från sitt fylleri, och af 65 bönder brände 60 i Westerstad i fjor, 28 i år; af 214 brände i Östraby 200 i fjor, 93 i år. Alla andra medel gjorde litet eller intet. I Danmark vill man väl först hinna vår punkt, förän man anser aliquid faciendum.

Innesluta i gammal ynnest 5

Viddtberömde Hr JustitzRådets m. m.

Ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

201. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 15 Apr. 1838.

Mer än en gång, högtärade Vän, har det varit min föresats att skrifva Dem 10 några ord. Mångfaldiga bestyr och vissheten att De kände i det minsta, att jag lefde och med tillgifvenhet och tacksamhet erindrade Dem, hafva afhållit mig. Till Deras goda Fru, som af och till hedrat och gläddt mig med bref, har jag nemligen åtskilliga gånger skrifvit och sålunda visat lifstecken. Nu, då jag har en god lägenhet till Köpenhamn, må jag ock säga Dem ett 15 hjertligt God dag och Tack för sist. Lägenheter hafva visst icke förut felats; jag förmodar också att De en eller annan gång med isfarare fått en helsning. Men detta folk var så flygtigt, gaf sin föresats att resa antingen alldeles icke eller så sent tillkänna, att man icke med dem hann att affärda ett bref, och de voro dessutom så lätt rustade, att hvarje liten packe, om hvars medta- 20 gande de anmodades, var dem besvärlig. Nu är, Gudskelof, den långa vintren förbi. Det öppna sundet ger bättre tillfälle till gemenskap än det tillfrusna. Med en landsman, som jag tror i morgon reser öfver, får De några fattiga ord, men några åtminstone på välmening och vänskap rika helsningar.

Först säger jag Dem tusen tack för Deras tvenne bref, och deri gjorda 25 meddelanden. Jag ser deraf att De under vintren befunnit Dem någorlunda väl och icke varit overksam. Om Deras föreläsningar har Deras Fru skrifvit. Jag kunde väl haft lust att höra dem. Det är nu skada att De icke kan fullborda dem. Jag skulle, om de varit fullständiga, icke lemnat Dem i fred förr än De låtit trycka dem. Känner jag Dem dock rätt, så glömmer De ej bort 30 dem, förr än De dermed är färdig. Ännu angelägnare är jag dock, att De skall fortsätta Deras Fortællinger af den Danske Historie. Renheten i anläggning och utförande, en nästan antik klarhet och genomskinlighet i form och föredrag, ger denna lilla bok i mina ögon ett stort värde. De gör något af den nyare svenska historiografien: icke vill jag förringa den. Men kärt skulle det 35 vara mig, om vi hade ett arbete sådant som Deras bredvid Strinnholms ändlösa bokexcerpter och Geijers genialiska, men väl mycket subjectiva aphorismer. Att Fryxell i sitt slag är god, nekar ingen, men om svenskt folk och

svensk stat får man dock af honom intet begrepp; och det är just ett sådant, som är det hufvudsakliga i en nationalhistoria.

Det uppträde med den danske Studenten, som De omtalar, är här alldeles obekant. Att jag ej kände något derom, betyder mindre, då jag i den tid var
5 mycket upptagen och endast en afton såg Danskarne helt kort i ett Studenter-
gille. Men icke heller någon annan har jag hört tala derom, icke en gång då
jag derom frågat. Uppträdet må, om det verkligen ägt rum, hafva inträffat
på någon studentkammare och i dryckenskap. Kan det vara sant, hvad man
här berättar, att man i Danmark deraf gjort sak? Verkligen för stor ära åt
10 studentdumhet.

Jag är färdig med första bandet af min svenska kyrkhistoria och mot slutet
af Juni hoppas jag hafva arbetet tryckt. Det går till 1164, då svenska kyrkan
fick sin förste erkebiskop och var fullständigt organiserad. I högst 4 band
hoppas jag kunna fullborda verket, och jag skall vara mycket nöjd om jag
15 hvartannat år kan lemna ett band. Må nu det första icke vara sådant, att det
gör de andra öfverflödiga. — För fortsättningen behöfver jag se en del ting i
Linköping, Stockholm och Upsala. Jag umgås starkt med den planen att i
höst göra en resa till dessa ställen och quarstanna i Stockholm och Upsala
öfver vintern. Kommer jag icke ut i år, så vet jag icke när det skall ske. Nästa
20 år ger mig biblioteket mycket att göra. Komma således icke stora hinder i
vägen, så vågar jag mig väl ut i den stora äfventyrligheten. Förr än i medlet
eller slutet af September kan jag dock icke vara färdig. Dessförinnan hoppas
jag att se Dem både här och der. I år hafva vi åter promotion, troligen en
något högtidligare än vanligt. Den gamle Faxe blifver jubelmagister. Visst
25 får Lund då se sin gamle gode vän, Justitsråd Molbech från Köpenhamn.
Sedan promotionstumlet är förbi, göra vi en utfart till Ausås, till Bleking, till
södra Skåne, eller hvart De behagar. Som jag nu förmodar kan jag under
största delen af Juli helt och hållet vara till Deras disposition. I Augusti eller
September gör jag min contrevisit i Danmark. I min kyrkhistoria har jag
30 haft så mycket att beställa med Roskild, att jag i år äntligen må se stället.
Dock härom mera framdeles. Till en början får jag ju vara viss om Dem hos
oss i slutet af Juni?

Brunius jagar biblioteket och mig från det ena stället till det andra. För
det närvarande bo vi i Domkyrkan. Der blifva vi väl boende öfver nästa
35 vinter, hvarefter inflyttningen i den nya lokalen kan verkställas. Böckerna
hafva lidit otroligt af dessa mångfaldiga flyttningar i rök och dam, ur tak-
dropp in i störtregn. Jag är ganska melankolisk, när jag tänker derpå. Nu
få vi äntligen vara i ro, tills den sista inflyttningen skall ske nästa sommar.
Det är denna ro, som jag vill begagna för min Stockholmsresa.

40 Har De af tidningarne erfarit något om den stora söndringen i Upsala?

Geijer har, som det heter, affallit, d. ä. han har vågat yttra ett och annat, som de schellingianska Torys i Upsala fasa för och bittert begråta. Derom strid. Hvasser — en philosophisk läkare — håller föreläsningar mot Geijer; Fahlerantz — en sarcastisk theolog, bror till målarne — gör infall mot honom; Törneros — en aktad philolog — skrifver breda afhandlingar och Atterbom, ⁵ den fromaste af partiet, suckar. Alla dessa vördade förut Geijer som deras coryphé. Denne svänger emedlertid väldigt sina armar — någon gång i luften — till stor fröjd för de så kallade liberale i Stockholm och landsorterna och till stor skräck för dem som både hos sig sjelfve och utom sig mest älska stillheten. Det är svårt att säga, hvar barnsligheten är störst, i stugan — så ¹⁰ kallas det gamla stadiga sällskapet — eller i lägret — Geijers af journalister och studenter bestående parti. Det sorgligaste af allt är att penningbehof till en del drifver Geijer åstad. För Literaturbladet (hvaraf de tre första numrerna, de enda hittills utkomna, medgå tillika med en replik af Atterbom) har han betingat sig 600 rd. banko (12 ark). En annan liten småskrift (den inne- ¹⁵ slutet i paketten till Deras Fru) ger honom 500 d°. Kan man icke säga att han förstår konsten att ockra med sitt pund.

Jag skickar Dem ett par småskrifter, som äro uttryckta ur theologisk Quartalskrift. Af den ena 3 à 4 exemplar, i fall De tror att någon annan deraf kan vara intresserad. 20

Baron Gyllenkrok har bedt mig skaffa någon underrättelse om ett par vapen, som finnas i en gammal kyrka i Skåne, öfver hvilken hans bror är patronus. I de verk, till hvilka jag har tillgång, kan jag ej finna dem. De äro utan tvifvel danska. En teckning af dem biläggas. Så vidt jag vet är icke heraldiken Deras fack; men De känner säkert någon, som deri är stark. De ²⁵ gör Baron Gyllenkrok och mig en tjenst, om De någon gång härom skulle kunna lemna någon upplysning.

Och härmed anbefaller jag mig hos Dem till det bästa. Lef alltid väl, var sund och förnöjd, och tänk med välvilja på Deras

högaktningsfullt tillgifne 30

H. Reuterdaahl.

202. Til Bernhard v. Beskow.

Kiøbenh. 2. Mai. 1838.

Høivelbaarne, høistærede Hr. Kammerherre!

Jeg beder Dem modtage min forbindtligste Tak for det nye Beviis paa en venskabelig Erindring, De har givet mig ved Tilsendelsen af 2den Deel af ³⁵ Deres »Dramatiska Studier.« — Jeg har læst »Birger och hans Ätt« med Interesse og Fornøielse. Det er et historisk Sørgespil, som jeg finder har endeel gode, og dramatisk effectfulde Partier — vel stærkt og voldsomt i sine Situa-

tioner; men dette er jo, hvad Tiden for en Deel fordrer at see paa Skuepladsen. Jeg kan ikke forestille mig andet, end at et saadant Arbeide maatte kunne gives med betydelig Virkning og Interesse paa det Stockholmske Theater, hvor det er nationalt, og for hvilket saa mange af Stykkets enkelte Beskaffenheder kunne være beregnede. Selv for vort Theater troer jeg det kunde bearbejdes, hvis Nogen her forstod at gjøre det; heelt uforandret vilde det ei kunne opføres; og jeg vilde altid dog beholde den Betænkelighed tilbage, at dets Effectmidler, i næsten uafbrudt Følge, ere for voldsomme og »charge-rede« — hvilket stundom kan forfeile den tilsigtede Virkning; og, som jeg troer, altid bliver et meer eller mindre farligt Experiment paa en Skueplads, da det Stærke, det Rystende, det mere materielle Onde og Brødefulde, der efterlader Indtryk, som let — i det mindste for en Tid kunne sløve den hos Mængden overhovedet ikke meget stærke Receptivitet for det ædlere Tragiske. — I øvrigt maatte det undskyldes mig, at jeg ikke føler mig i Stand til, ved denne Leilighed, eller i et hastig affærdiget Brev, at kunne yttre mig nøiere og fuldstændigere om denne Materie, eller om min, ved en enkelt Giennemlæsning heller ikke tilstrækkeligt begrundede Anskuelse af dette Sørgespils poetiske og æsthetiske Charakterer. Skulde jeg med ganske faa Ord sige noget derom, efter det første Indtryk (foruden det ovenanførte) da vilde det være, at »Birger och hans Ætt« forekommer mig at være en Tragedie i den mellemste Oehlenschlägerske (romantisk-historiske) Maneer — med større Correcthed og Elegants; men ogsaa, synes mig, temmelig hyppigen, vel meget udrustet med lyrisk Pathos i Dialogen, som undertiden taber den fornødne Simplificitet, antager en for omhyggelig, til Charaktererne og Tidsaanden ikke svarende Politur, og ved enkelte Leiligheder bliver maniereret. Charaktererne forekomme mig ligeledes temmelig almindeligen at være mere lyrisk tegnede, end fremstillede med den dybere psykologisk-dramatiske Plastik, (om jeg tør bruge dette Udtryk) hvilken jeg betragter som det høieste i Sørgespillet's Charakteristik.

I det mig ved Hr. Kammerherrens Godhed tilsendte Exemplar af Birger er den Feil, at pag. 27.28 findes to Gange, og ere indsatte i 3die Ark, i Stedet for p. 37 og 38. De vilde gjøre mig en særdeles Fornøielse, hvis De skulde kunne forskaffe mig, og ved Hr. Gen. Consul Ewerlöf, om han — som vi haabe, vender hid tilbage, eller ved en anden Leilighed, vilde tilsende mig det 3die Ark af Bogen, for at kunne indsætte det manglende Blad i mit Exemplar.

Ligesom jeg i Fior ved en Leilighed, og ved at tilskrive Hr. Kammerherren, gav mig den Frihed at tilsende Dem Hertz's Tragedie »Svend Dyrings Huus«: saaledes giver jeg mig den Ære nu at lade medfølge et Aftryk af min Kritik i Maanedsskrift for Literatur over dette Stykke, som endnu i nærværende Saison har vedblevet at gjøre temmelig Lykke; skjøndt det tabte ved

at Mad. Holsts Rolle (Regisse) flere Gange maatte gives af Jomfru Ryge. — Et nyt historisk Skuespil, som Hertz har skrevet og indleveret (Valdemar Atterdag) frygter jeg, vil gjøre ulige mindre Virkning og Lykke paa Skuepladsen.

I disse Dage er hertil indløbet den for Øhlenschlägers Familie saa ubehagelige Efterretning, at Hr. Marmier har ophævet sin indgaaede Forlovelse med Datteren. Jeg formoder, man i Stockholm vil betragte ham og hans slette og letsindige Opførsel (som i øvrigt fra hans Ophold i Island var bekendt nok) i samme Lys som her.

Jeg tillader mig at bringe mig i Fru Beskows venlige Erindring, i det jeg undertegner mig med særdeles Høiagtelse og Hengivenhed

Deres ærbødigste

C. Molbech.

203. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenhavn, 3. Mai 1838.

Kiære, trofaste Ven!

15

Efter en lang, haard og trykkende Vinter begynder jeg, med den længselfulde Natur, at leve op igien i den nu først frembrudte Vaar. Det var i Gaar, d. 2den Mai, den første egentlige, milde og venlige Foraarsdag, vi her have havt. Endnu intet grønt Blad — kun faa sparsomme grønnende Græsstraa paa Volden for to Dage siden. Men jeg haaber, Vaaren vil indhente det forsømte med Kraft; dog, efter alle Veirkyndiges Mening, kunne vi ikke love os nogen god, i det mindste ingen varm Sommer. Det er tungt, ovenpaa en saa drøi Vinter!

Imidlertid iler nu min Tanke til det fierne Upsala — til Vaarens, Naturens og Blomsterskønhedens altid ungdommelige Sanger. Jeg kan, desværre! endnu kun sende min Tanke derop, hvor jeg saa gierne engang kom selv — og saa bliver det vel fremdeles. Et Par Bøger følge hermed, som vel have ligget to Aar, eller mere, og ventet paa, at jeg selv skulde føre dem med mig til Upsala og til Dig. Men jeg seer, der bliver knap nogen Udsigt til meer end en Skaane-Tour, ogsaa i Sommer — og saaledes gaar eet Aar hen efter et andet; Modet og Kræfterne dale — skiøndt Sindet endnu er friskt og liveligt, saa ofte Legemet er det. Jeg nærmer mig mit 55de Aar. Det er en Alder, hvori man vel kan være bekendt at sige, man begynder at blive gammel — men om ogsaa klog? — dette er et Spørgsmaal. — Gen.Consul Ewerlöf reiser nu til Stockholm, og medfører disse to Smaaabøger med gamle Ungdomssager, hvori Du hist og her vil gienkiende Din 26aarige Ven. For at sammenligne ham som æsthetisk Kritiker fra den Tid — eller dog fra en fiernere — med det nærværende, følger herfor ogsaa mit nyeste Arbeide af den Art: Artikelen af Maanedskr. for Lit:

om Hertz's Tragedie: Svend Dyrings Huus. Jeg haaber, Stykket selv er naaet til Upsala. Det har endnu sidste Vinter vedligeholdt sig med temmelig Lykke paa Scenen. Et andet Spørgsmaal er, om det vil holde sit Bifald hos det læsende Publicum, der i et Par Maaneder fordrede 2 Oplag.

5 For Din sædvanlige Godhed, i at sende mig 1ste Deel af Dine samlede Digte, takker jeg hiertelig. Jeg længes meget efter anden Deel, som jeg seer alt er udkommen. Jeg har netop i disse Dage læst Geijers Artikel i Literaturbladet. I eet og andet er jeg enig med ham; men finder Artikelen temmelig let for en Æsthetiker. Dog, Forf. er jo ogsaa langt mere Historiker. — Hvad
10 er jeg selv? — Dette faaer Andre at sige. Jeg har nu i det sidste Aar slaaet mig stærkt igien paa Historien — har i Vinter, for temmelig mange Tilhørere, og med deres Bifald, læst over Historiens Philosophie; og arbejder nu paa andet Bind af mine »Fortællinger og Skildringer af den danske Historie«, hvoraf 1ste Bind (som ogsaa har behaget adskillige Læsere i Sverrige) udkom
15 1837. — Men dog haaber jeg endnu, om jeg lever et Aarstid, og vi faa endnu en varm Sommer, at skrive en æsthetisk Artikel over Digteren Atterbom og hans »Samlade dikter«.

I Fior Sommer reiste jeg med min Kone i Skaane, og vi tilbragte der et Par høist behagelige Uger, som hun ikke let glemmer. Til Upsala komme vi
20 vel aldrig, uden i Tankerne. — Kom da Du, min trofaste, elskede Ungdomsven! ned til os, og besøg os endnu engang, medens der endnu rinder noget af Ungdomsblodet i Aarerne hos

Din

uforanderlig hengivne

C. Molbech.

25

|: Har Du ikke kendt den baade her og i Sverrige noksom renommerede Mr. Marmier? Med ham forlovede Øhlenschlägers eneste overblevne Datter sig i Vinter. — I disse Dage er der kommet et Opsigelsesbrev fra ham til Pigen. Hvorledes mon man dømmer sligt i Sverrige? — Jeg for min Deel har
30 forudseet, og forudsagt det. :|

(Kommer Du ikke Selv i Sommer, saa tænk dog engang paa mig med et Brev — paa meer end 3 Linier!)

204. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Ups. d. 20 Maj 1838.

Redlige, evigt oförgätne Vän och Broder!

35 Dessa rader skickar jag, icke så mycket för att hos Dig till det bästa recommendera min unge vän D:r Svedbom från Upsala, — ty han recommen-

derar sig tillräckligt sjelf, — som fastmera för att få det nöjet, att än engång af hjertat tacka Dig för vår i lifligt minne bevarade ungdoms-vänskap, för all Din godhet emot mig och alla de prof Du deraf gifvit mig. Med en Baron v. Nolcken, som är possessionat i Skåne och ofta vistas i Köpenhamn, sände jag till Dig, för ett par månader sedan, andra delen af mina »Samlade Dik-⁵ ter«; jag hoppas, att den riktigt framkommit. Den tredje delen, åt hvars redaction jag ämnar egna denna sommar, kommer att innehålla sagospelet Fågel Blå, såsom fullbordadt, och dessutom åtskilliga Hesperiska Vandrings-minnen. Dessutom ligger mig nu ett nytt försök att dramatiskt behandla Nordlands-hjelten Sigurd (eller rättare hela Sigurds-sagan) starkt¹⁰ i hufvudet. En ny och (hufvudsakligt genom förkortningar) förbättrad upplaga af Lycksal. Ö skall, så fort jag hinner, utkomma. — Jag vet ej, om Du tager någon notice om de usla, men i Sverige ännu mycket betydande Stockholms-tidningarne Aftonbladet och Dagl. Allahanda; ej heller, om Du läst Geijers vidunderliga recension öfver mig i sitt »Litteratur-blad«. Har¹⁵ Du om allt detta någon kunskap, så vet Du ock, huru jag, för det närvarande, i Sverige uppmuntras. — Gud med Dig och de Dina!

Städse Din
Atterbom.

205. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 3. Juni [1838] 20

Käre, gode Vän!

Jag har slätt tackat Dem för Deras ärade vänskapsfulla bref. Nästan med förskräckelse ser jag att detta bär datum af d. 9. Maj och i dag hafva vi d. 3 Juni. I början uppsatte jag att skrifva, emedan jag icke strax kunde besvara en eller annan af Deras frågor. Sedermera och särskilt i de sista 8 dagarne²⁵ togs jag i besittning af så många bestyr, att jag icke hade en minut ledig. Ursäkta, gode vän, och tag äfven i dag till tack med få och obetydliga rader. »Pingst, hänryckningens dag är inne,« och om få quarter skall jag ut till Upåkra. Jag har ingen annan tid att skrifva än de få minuter, som jag tidigt om morgonen kan undanstjäla från predikogöromålen. De skall dock icke längre sakna³⁰ underrättelse om hvad De bestämdt önskar veta.

Det gläder mig obeskrifligt att vi åter får se Dem här. Promotionen är d. 23 Juni (först nyligen dertill definitivt bestämd). Det är möjligt, nästan troligt att Tegnér äfven då hitkommer och fungerar som Canzler. Faxe kan det icke då han sjelf är bland promovendi. Äfven andra utmärkta fremmande väntas,³⁵ bland dem den gode Just.R. Molbech från Köpenhamn. Många gånger välkommen! Hos Sämksmakaren eller någon annan skall De vara viss om plats.

Den förre var ännu i går, då jag hade bud hos honom, oviss huruvida hans rum blefvo lediga. Skulle de ej blifva det, så skall nog Gleeurup och jag finna andra. Var alltså i den delen utan sorg. Då promotionsdagen är en lördag, och De plägar vilja gå öfver med den svenska paketbåten, kan De knapt komma
 5 senare än Onsdagen (d. 20). Då väntar jag Dem i Malmö eller ock underrättelse om hvad annan dag vagn skall vara Dem till mötes. Ju förr De kommer, desto mer tid hafva vi att i ro tala om ett och annat. Än en gång, hjertligen välkommen!

Tack för allt det intressanta De i Deras bref meddelar mig. Besvara det
 10 kan jag icke, minst nu. Om åtskilligt få vi orda när De kommer. — Det är sorgligt hvad De meddelar mig om Deras son. Vi få också härom muntligen rådgöra. Att skicka honom till ett fremmande land synes mig nog betänkligt. Aldraminst duger Wieselgren att taga honom i omvårdnad. Wieselgren är föga fastare sjelf. Det enda hvarigenom W. skulle kunna skaffa sig herravälde
 15 öfver honom, vore det religiösa svärmeriet; men för det första tviflar jag om att Christian blefve detta undergifven, och för det andra är ännu mer att betvifla, huruvida detta vore godt. Som sagdt är, härom och om mera annat vilja vi samråda, då vi träffas.

De erindrar Dem ju den gamle Ahlman i Malmö, skolrectorn? Han är död.
 20 Det var en man, till hvilken det allmänna har stora förbindelser; flera hundra af Skånes bättre män hafva utgått från hans skola. Han styrde den med nit och kraft i 36 år. Jag har under den sista veckan varit i Malmö för att bestyra hans begrafning. Vid grafven talade jag några ord. För min gamle vördade älskade lärare kunde jag aldrig göra för mycket. Jag tänker aldrig på honom,
 25 utan att i tankarne välsigna honom.

Och nu farväl, käre, ärade vän! Solen står högt på himmeln och jag måste tänka på utdelandet af mina pingstliljor. Gud med Dem och alla Deras! Jag önskar Dem en rätt stor pingstfröjd, gläder mig åt att tillsamman med Dem få fira midsommarn och äfven, som jag hoppas, att i Augusti få se Dem i
 30 Köpenhamn.

Deras uppriktigt tillgifne

H. Reuterdahl.

Högädle Herr JustitieRåd!

35 Sistledne höst hade jag den äran att emottaga det bref, som Herr JustitieRådet redan om våren haft den godheten, att tillskrifva mig. Den resande, som skulle lemna det, kom icke till den aflägsna ort, der jag vistas. Men brefvet

hann mig omsider och gjorde mig en stor glädje. Jag har sedan ofta haft icke blott Herr JustitieRådet sjelf, utan dess Fru, i tankarna och önskat något tillfälle, att för dem båda betyga min tacksamhet och högaktning.

Den uppmärksamhet, som Herskapet täcktes fästa på mina skrifter i andelig väg, har gjort mig en fågnad, som jag hoppas icke härrör af blott fåfänga. Med ⁵ boken: För fattiga och rika hade jag, utom det ändamålet att i allmänhet uppbygga, en särskilt afsigt, att oförmärkt motarbeta den förderfliga rigtningen i vår tid af de lägres och fattigares afvund emot de höga och rika, hvartill de retas af våra dagblad, som under sken att nitälska för folket, ställa allt, som vi älska i samhället, i den mörkaste dag, och härleda allt ondt ifrån rege- ¹⁰ ringen. Deremot synes mig ingen annan bot finnas, än den Christna åsigten af lifvet. De tongifvande oppositionsbladen skrika beständigt, i folkets namn, emot dess förtryck af magten; men bidraga föga till dess verkliga upplysning. Men här utkommer, under namn af Läsning för folket, en periodisk skrift, som ej rör något politiskt, men åsyftar mängdens undervisning i allmänt nyt- ¹⁵ tiga ämnen. Äfven jag har lemnat dertill religiösa bidrag.

I anledning af en revision [?], hvori jag på stiftets vägnar deltagar, har jag någon tid vistats i Stockholm; men är nu färdig att resa härifrån. General-Consuln Ewerlöf, som efter någon tid far härifrån till Köpenhamn, har lofvat medtaga detta bref och derjemte muntligen meddela hvad härifrån kan vara ²⁰ intressant att nämna.

Vi ha råkats hos Hofmarskalken von Beskow. Hans af Öhlenschläger öfversatta Tragedier hafva utan tvifvel äfven i Danmark fått uppmärksamhet; och der kan icke den afvund emot författaren äga rum, som här hindrar deras uppförande på theatern. Tänk! om de skulle i Köpenhamn uppföras! Herr ²⁵ JustitieRådet har ju styrelsen öfver Theatern. Jag bekänner att det skulle icke blott på min vän Beskows, utan på Svenska vitterhetens vägnar gläda mig, om han emot den kabal, som här motarbetar hans ära, finge den triumph, att han i Danmark speltes med bifall.

Tidningsblad och politiska pamfletter upptaga det mesta af tryckpressens ³⁰ verksamhet. Föga annat läsas af publiken. Det är dock en liten tröst, att religiösa skrifter ej sakna afgang.

Digtaren Andersen, som var i Stockholm förleden sommar, täcktes Herr JustitieRådet helsa ifrån mig med en tacksägelse för det nöje jag haft, af den bok han tillsände mig. Jag var, då den kom, på en resa högt uppe i ³⁵ mitt vidsträckta stift, och hade derföre ej tillfälle, att, under hans vistelse i Stockholm, skriftligen betyga min tacksamhet. Han synes mig hafva gjort allt hvad en nyare skald kan göra af den geniala mythen: hvars ämne dock i sig anslår vår tid vid anade föreställningar om [?] varelser finns. En [?]-

målning af [?] intresserar oss vida mer, än allt hvad en lifsroman än [?] bitter. Det förringar dock icke värdet af Andersens poetiska behandling.

Då Fru Justitie-Rådinnan täcktes yttra sitt deltagande i den uppmärksamhet, hennes man behagar fästa vid mina anspråkslösa skrifter: så beder jag 5 äfven för henne få betyga den utmärkta högaktning, hvarmed jag har den äran att framhärda

H. Herr Justitie-Rådets ödmjukaste tjänare
F. M. Franzén.

207. *Fra H. Reuterdahl.*

[Måndagsmiddag [11/6 38]

10 Tack, käre vän för senast och för Deras vänskapsfulla bref från Köpenhamn. Efter en rätt behaglig resa med Wexiö Bisp och fyra dagars vistande [hos] honom, gjorde jag en parforceresa till Ausås, för att i det minsta få säga Dem farväl, och i stället får jag nu icke en gång säga Dem goddag. Westerström vill säga Dem hvad som nödvändigt kallar mig till Lund och Malmö. Dessa 15 rader skola emedlertid, jemte de många lefvande stämmor, som mottaga Dem i Ausås, bjuda Dem ett uppriktigt välkommen. Det gör mig ondt att icke kunna tillbringa några dagar med Dem; nu har jag ställt mina ting efter en annan beräkning och måste resa. Jag lemnar några småting efter mig, första delen af min kyrkhistoria, ett tal, och ett blad från Tegnér. De ser lätt att det 20 är samma blad som De sände mig. Dessutom helsningar från Tegnér, och något äldre från Friherrinnan Schwerin på Zireköpinge. Den senare frågade mycket efter Dem, bad mig skaffa henne Deras ursäkt för det hon icke besvarat ett Deras bref, och bedja Dem icke förglömma henne. I anledning deraf har det fallit mig in om vi icke en dag skulle kunna träffas på Zireköpinge. 25 Så vidt jag nu ser skulle jag kunna vara ledig nästa Lördag. Stället ligger jemt halfvägs mellan Lund och Ausås. Vi tillbragte der några timmar och reste sedan hvar sin väg tillbaka. Om Thorsdag vill jag närmare härom lemna underrättelse. Detta bref är i Ausås om Fredag. Emedlertid har De kunnat uppgöra någon plan för Deras vistande i Ausås och kan kanske derom med 30 några ord underrätta mig. Det vore behagligt att träffas. Låter det sig ej göra, så ses vi, hoppas jag, hos Dem i Augusti. Emedlertid önskar jag Dem den bästa förnjelse af Deras resa och ber Dem med gammal vänskap omfatta

Deras uppriktigt tillgifne

H. Reuterdahl.

208. Til P. Wieselgren.

Lund. 25. Jun. 1838

Min ærede Ven,

Jeg kan ikke forlade dette Sted i Skaane uden at sige Dem med et Par Ord, hvor ubehageligt jeg blev skuffet i Løverdags i den Forhaabning, jeg havde gjort mig, at træffe sammen med Dem om Middagen ved Dagens festlige 5 Gilde, eller — da Nogen yttrede for mig, at De neppe vilde deltage i dette, som jeg tilstaaer, jeg fandt noget uforklarligt — dog i det mindste om Eftermiddagen i academ. Trægaarden, hvor en virkelig Folkeforsamling forhøiede Dagens Festlighed. Men kort efterat jeg var kommen her, traf jeg Magisteren Baron Raab, hvem jeg spurgte efter Dem, og erfarede — at De allerede var ude af 10 Lunds Stad. Det gjorde mig i Sandhed ondt; Mødet med Dem paa det hellige og ærværdige Sted blev mig til en selsom »Erscheinung« (vi ere paa Dansk temmelig forlegne med dette tydske Ords Begreb. Den Ørstedeske Version: Tilsyneladelse, vil ikke ind i mit Øre.) Jeg var i Løverdags saa vel stemt, saa tilfreds med det smukke, poetiske, glade og høitidelige Indtryk, som Festen 15 i sin Heelhed gjorde paa mig, at jeg gierne havde deelt Noget af denne Stemning med en Mand, der har viist mig saa megen Godhed og Venlighed, og som jeg bestandigen troer at kunne tælle blandt mine sande Venner i Skaane. Jeg kan nu blot beklage, at Tilfældet skulde adskille os i samme Øieblik, vi mødtes — at vi paa en underlig Maade ligesom skulde rives fra hinanden, 20 uden at jeg derved opnaaede det, som man troede, jeg skulde opnaae ved at forlade min første Plads i Kirken; thi jeg hørte lidet mere, der hvor jeg siden kom til at sidde. Jeg havde virkelig høist gierne villet tale en Times Tid med Dem, og jeg troede sikkert, dertil at skulle have fundet god Leilighed om Eftermiddagen eller om Aftenen. Meget er foregaaet i Danmark siden jeg 25 sidst var hos Dem i Vesterstad, og jeg troer, at det vilde interessere at høre noget, om endog kort og ufuldstændigt, af en Ven, hvilken De kiender som en — jeg tør selv mene det — upartisk og nogenlunde erfaren Iagttager. Jeg havde upaatvivlelig ogsaa besøgt Dem paa en eller en halv Dags Tid, dersom ikke en Undersøgelse af en stor Deel fra Stockholm til Lund nedflyttede danske 30 Lov-Codices, hvortil jeg blot kunde anvende et Par Timer hver Formiddag, da Prof. Schlyter ikke kunde offere meer af sin Tid paa at være tilstede, og ei meente at kunne betroe mig, at være allene indsluttet under Laas og Lukke med de ærværdige »Skindbøger« (som Sal. Rask benævnedes Codices; eller var det Rafn?) Jeg var derfor ikke en eneste Dag borte fra Lund af de 35 otte, jeg tilbragte her. Nogenlunde opnaaede jeg min Hensigt; dog fik jeg kun et ganske løseligt Blik kastet i de skaanske Lov-Codices, og maae opsætte det videre til næste Sommer. Hvad jeg lærte der, var mig imidlertid baade vigtigt og meget interessant. — Maaskee vil det ogsaa interessere Dem,

som en Ynder baade af mig og mine literaire Arbeider, at jeg ogsaa her i Lund, under disse Dage, har lagt den første Haand paa et i mange Aar paatænkt og forberedet Arbeide: Redactionen af en kritisk, udvalgt, men med fornøden Fuldstændighed udført Samling af danske Ordsprog. De kiender vist vor
5 store Rigdom af dette Slags mærkværdige Folke-Philosophie.

Hermed maa jeg for i Dag afbryde. Om et Par Timer forlader jeg Lund for at reise til Malmøe, hvor jeg tilbringer Natten, for i Morgen tidlig, om Gud vil, at gaae over igien til den danske Hovedstad, hvor man hver Time venter, eller allerede har modtaget en mig — med Hensyn til min skaanske Tour
10 ganske uvelkommen Giæst i den russ. Thronfølger. Jeg reiser nemlig tilbage, eller maa forandre min Reiseplan, blot for at paradere $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ Time, imedens den unge Herre passerer igiennem Bibliothekssalene — som jeg endnu ei har kunnet forevise Wieselgren!!!

Lev vel! bring mange og venlige Hilsener til Deres Frue, Deres Svigerfor-
15 ældre, og den høie Herre paa Löberöd, og tænk altid med Venskab paa
Deres danske og hengivne Ven
C. Molbech.

209. Til P. D. A. Atterbom.

Lund. d. 26. Jun. 1838.

Min kiære og trofaste Ven,

20 For ikke længe siden har jeg ved en ung Videnskabsmand fra Upsala, Mag. Svedbom, som tilbragte 10 eller 12 Dage i Kiøbenhavn, og som baade min Kone og jeg med Fornøielse saae hos os, da han var en ligesaa artig og beskeden, som vel instrueret ung Lærd, modtaget nogle Linier fra min Ungdomsven i Upsala — snart vel den eneste af de Venner og Brødre i Øvre Sverrige,
25 som i 26 Aar ere blevne uforanderlige i det Venskab, de skienkede mig 1812 — et uforglemmeligt Aar i mit Liv! — Dit korte Brev gav mig en synderlig Glæde — den, som nogle Linier fra Din Haand, om de end ere nok saa faa, altid skienke mig: at finde det rene, varme Udtryk af et Hjerte, der saa uforandret, giennem meer end $\frac{1}{4}$ Aarhundrede, kan bevare den ungdommelige
30 Venskabsfølelse, der kun en eneste Gang i det lange Tidsrum er oplivet ved et saare kort personligt Møde. — Atter i Aar har jeg mit, vist nok kun svage Haab om selv at kunne opsøge Dig paa Uplandssletten, hvor man siger Du lever om Sommeren, forsvinde. Det bliver mig med hvert Aar — ikke blot udvortes, men indvortes, vanskeligere at reise; ikke blot fordi en vis In-
35 dolents, eller vis inertia, skal overvindes, hvergang jeg skal rive mig ud af de mange Baand, der binde mig til min complicerede Stillings Livs- og Embedsforhold; men fordi min Stemning, mit Humeur, mine Vaner, min Virksomhedsdrift gjøre den Tanke næsten reent afskrækkende for mig, at skulle

uden et nogenlunde congenialt Selskab tilbringe 5 til 6 Dage allene, eller med reent Fremmede, og det blot for at reise — blot for at komme til Steder, hvorfra jeg ikke uden en ligesaa lang Tidsanvendelse kan vende hjem igien. Finder jeg aldrig et saadant Selskab til en Stockholmsreise, da vover jeg mig neppe mer i mit Liv til at begynde paa den. Tanken paa Hiemreisen, om 5 jeg endog naaede derhen, kunde være nok til at forstyrre mig Nydelsen af de behageligste Timer i Stockholm eller Upsala. Man taler nok om Götha-Canalens Skjønheder; men deraf allene kan jeg ikke leve i 3-4 Døgn. Jeg har seet nok i mit Liv af Naturskønhed; den kan endnu glæde og henrive mig; men den kan ikke mere erstatte mig den menneskelige, ikke Konstens Væsen, 10 ikke min vante Virksomheds Kreds. Jeg reiser nu hellere i et interessant og kiært Selskab giennem de jyske eller Smaalandske Heder, end jeg vil gjøre Rhinfarten eller Götha-Canalreisen allene. Een Flodreise kunde dog friste mig til at ønske mig Leilighed til at udføre dette, var det endog allene blandt Fremmede — jeg mener Donau-Reisen fra Regensburg til Wien. Denne Konge 15 for Europas Floder har jeg først seet i Linz, og glemmer aldrig Billedet af dens stolte, ophøiede Skjønhed i Egne, som den, hvori den her, ligesom ogsaa i Nærheden af Wien, viste sig. — Nu har jeg i en Række af 5-6 Aar været reduceret til at gjøre en Sommerreise over til Skaane, og særdeles til Lund. Her er jeg fast ligesaa meget hiemme som i Kiøbenhavn; her har jeg, blandt flere, 20 to mig varmt og redeligt hengivne Venner, Dr. Reuterdahl og Professor Brunius, for ei at tale om min almeen yndede Landsmand, den brave, dygtige, af Lund virkelig meget fortiente Boghandler Gleerup; og her kan jeg, med heldig Vind — nu dog endelig snart med regelmæssig Dampfart fra Malmö — komme til, paa mindre end 6 Timer. Saaledes vil det mindre undre Dig, naar jeg be- 25 retter: at det er 8 Aar siden (1830) at jeg gjorde en længere Reise i Siælland, og 6 eller 7 Aar siden jeg var i min Fødeby, Sorøe; imedens jeg siden 1832 eller 33 hver Sommer har tilbragt 2-3 Uger i Skaane. — Denne Gang har jeg kun været her i 8 Dage, og nødes til, i Eftermiddag at reise tilbage over Malmö. Muligen gjør jeg dog i næste Maaned med min Hustru en lille Udflugt over 30 Helsingborg, Nord paa i Skaane, til Egnen af Engelholm, hvor vi ogsaa var i Fior Sommer, og hvor jeg i en Præstefamilie i Ausås har lært at kiende, og med det hierteligste Venskab er bleven omfattet af et af de elskværdigste huuslige Samfund, jeg har fundet i Sverrige. — Her i Lund har mit Ophold denne Gang været underholdende og interessant nok, skjøndt stundom ikke 35 stille nok efter mit Sind. Jeg har bivaanet den anden Promotion i Lund — og denne langt mere glimrende og talrig besøgt, end den forrige. Du kiender alt for vel den svenske Promotionstummel, til at jeg behøvede at berette Dig, hvor fortunlet og træt Din gamle — skjøndt, som man i det mindste her siger, endnu ungdommelige Ven i Dag er, efter alt dette Væsen, som jeg imidlertid 40

lykkelig har giennemgaaet uden at segne under Vægten, enten af Mad eller Taler, og uden at drukne enten i Viin eller i Skaaler. Blandt Mængden af Fremmede, eller Udenbyes, som i disse Dage have gjæstet Lund, vare ogsaa 65 kiøbenhavnske Studenter, der, tilligemed Professor histor. Velschow, kom over Promotions-Morgenen, og her stærkt have fraterniseret med de Lundske Studenter. Begyndelsen til dette skandinaviske Broderskab lagdes i Vinter, da endeel af den academ: Ungdom fra begge Sider besøgte hinanden over Iisbroen. — Biskop Faxes Jubelpromotion og Biskop Tegnér's Besøg i Lund har naturligviis været de stærkeste Lyspunkter i Festens Glands.

10 Jeg har saaledes seet denne Sverriges berømte Mand igien, efter 26 Aar (da han engang besøgte Siøllands Kyst — knap kan man sige Kiøbenhavn, — saa jeg ham ikke.) I Lund 1812 var mit Kiendskab til ham yderst ringe. Nu denne Gang har mit Samqvem med ham indskrænket sig til en temmelig kort Samtale om vor nyeste danske Poesie, der var ham temmelig ubekjendt. —

15 Egentlig at lære at kiende denne saa høist forskielligt omtalte og bedømte Mand, bliver her ingen Leilighed til. Jeg seer ham vel kun et Øieblik endnu idag; og har heller ingen betydelig Attraction til ham, skiøndt han vist nok er en interessant Individualitet. Men en saa paafaldende udvortes Slaphed (jeg veed ikke bedre at udtrykke det) havde jeg ikke ventet mig at see hos en

20 saa genial og aandrig Mand. Med al Øhlenschlægers utrolige poetiske Synken — og med al den Inferioritet, paa Forstandens, Smagens og Dømmekraftens Vegne, som er paa den danske Digtters Side, i Sammenligning med Tegnér: saa har han dog endnu, at see til, bevaret meer af sin Kraft. — I øvrigt har jeg her seet Beviser nok paa, hvor høit Biskoppen endnu staaer paa Popularitetens Scala her nede i Skaane. Jeg veed ikke, hvorledes Forholdet er i det

25 øvre Sverrige; men her synes T. endnu at være den samme nationale Guddom, som for flere Aar tilbage. — I Lund er i øvrigt det litteraire og videnskabelige Liv i en øiensynlig og glædelig Tilvæxt; og her hersker tillige en god, forstandig liberal og frisindet Aand og Tænkemaade, hvormed jeg, som Dansk, meget vel harmonerer. Vi have i Danmark i flere Aar giort umaadelige Fremskridt i politisk Dannelse. Stænder-Institutionen har hævet Nationaliteten i en overraskende hastigt stigende Grad; vi have lært at skionne paa den sande Liberalismes Værd — men ogsaa at giennemskue den falskes og Radicalismens Slethed, Egoisme og Lumpenhed. — Saameget for denne Gang! —

35 Kom til os i Danmark, trofaste, elskede Ven! at vi mundtlig kunne afhandle dette, og saamange litteraire og æsthetiske Sager, bedre og fuldstændigere. Hvor utrolig vilde et Besøg af Dig glæde Konstens sande Venner hos os — thi Atterboms Navn dør heller ikke i Danmark; og jeg haaber, det skal engang blive endnu bedre kjendt, end hidtil. — Du skrev mig til, at Du med

40 en Friherre Nolken fra Skaane havde været saa god at skikke mig 2 den Deel

af Dine samlede Digte. Denne har jeg ikke endnu modtaget, hvilket forekommer mig besynderligt. Han maatte maaskee ville beholde Bogen for sig selv, da den endnu indtil denne Dag ikke er kommen ned til Lund, eller et eneste Exemplar er at finde her i Staden. — Med Consul Ewerlöf skikkede jeg i April et Par Bøger til Dig, hvilke jeg haaber, ere komne Dig til Hænde. — 5
Bring min hierteligste Hilsen, skiøndt ukiendt, til Din Hustru, og anbefal min Erindring til de Faa i Upsala og Stockholm, som med Venskab endnu mindes
Din troe og uforanderligt hengivne

C. Molbech.

210. *Fra Bernhard v. Beskow.*

Stockholm d. 17 Juli 1838. 10

Högtärade Herr Justitie Råd!

Långt för detta borde jag haft äran tacka för Herr Justitie Rådets, genom General Konsul Ewerlöf, mig tillhanda-komne bref och bok-sändning; men vi hafva här, såsom Herr Justitie Rådet wäl till någon del genom tidningarne torde hafva förnummit, under sednare tiden haft så fullt opp att beställa med 15 glada och äfven mindre angenäma ämnen för dagen, att en liten pause i enskilda göromål för mången, och äfven för mig, inträffat. Herr Justitie Rådet behagade derfor ursäkta dröjsmålet och emottaga min icke mindre warma och uppriktiga erkänsla för den vänskapliga hägkomsten.

Med synnerligt interesse har jag genomläst recensionen öfver Sven Dyrings 20 Huus, hvilken icke allenast lemnar en fullständig uppskattning af nämnde styckes egenskaper, men jemwäl innehåller flere träffande anmärkningar öfver drama't i allmänhet, hvilka naturligtvis för den, som sjelf försökt sig i dramatiskt författarskap, måste wara i fremsta rummet wälkomna.

Jag värderar ganska högt det nämnda stycket (ehuru der torde finnas flera 25 reminiscenser, än som äro påpekade), men så olika är Theater-smaken i Danmark och här, att sannolikt denna sköna komposition, äfvensom Elverhöi, ej skulle anslå en Svensk publik. Svensken vill, synnerligen i det historiska drama't, hafva något pompöst, imponerande, högstämtdt så mycket möjligt, och föredrar hellre det pathetiska, lysande (om äfven med falskt sken), och 30 dånande, än det lugna, osökta, rent naturliga. Derfor må man så mycket man vill häckla Leopold och Kellgren, så hade de träffat National-lynnnet. Äfvenså Tegnér, fast under annan form. Vore ej Bellman så praktfull, rik, blixtrande i sina målningar, hade han aldrig förblifwit National-skald, ty det idylliska, enkla, ljufva hos honom, har minsta antalet beundrare. Af Tyskarne 35 skall Schiller altid blifwa mer omtyckt i Sverige, än Goethe, och Romarens os magna sonaturum talar lifligare till National-känslan, än Grekens klassiska enkelhet och naivetet. Tegnér plägar sjelf säga, att det icke är annat,

än knall-silfver, som tar på vår publik, och därför nyttjar han det äfven flitigt.

Förlåt denna lilla digression, men jag blef dertill föranledd af ett ställe i recensionen, der det sättes i fråga, huruvida det granskade stycket äfven
5 skulle göra lycka i Sverige.

Huruvida åter t. e. »Birger och hans ätt« skulle vinna framgång på Danska scenen, anser jag ännu mer tvifvelaktigt, icke blott för vissa delar af ämnet, och behandlingens brister, men äfven för tonen och den dramatiska beräkningen af det hela. Herr Justitie-Rådet nämner i anledning deraf, att styckets
10 »Effectmidler, i næsten uafbrudt Følge, ære for voldsomme og chargedede.« Här åter finner man i allmänhet ej mer deraf anwändt, än som behöfves för att underhålla läsarnes uppmärksamhet, och Palmblad då han genomläst konceptet, tillskref mig, att för all del tillsätta mer »Græuel«, om jag ville behaga publiken, ty han fann mig hafva gått dermed altför sparsamt tillväga.
15 Vidare anmärker Hr. Justitie Rådet, såsom förtjenst, »Correcthet og Elegants« — »men ogsaa vel meget lyrisk Pathos i Dialogen, som undertiden taber den fornødne Simplicitet.« — Jag tror denna anmärkning vara grundad, ur rent æsthetisk synpunkt tagen, men med hänseende till antecedentia i vår Dramatiska litteratur och publikens deraf bibringade bildning, befarade jag
20 motsatsen, och Franzén, som äfven genomläste konceptet, beredde mig på, att det hvardags-språk, som de lägre klasserna i pjesen föra, sannolikt skulle ogillas af många, ehuru han sjelf gillade det. Också har det i Journalerna blifvit tadladt, såsom aldeles ovärdigt tragediens höghet. Jag nämner dessa små omständigheter såsom ytterligare bevis, huru olika konstsmaken ännu
25 är i våra båda länder. Jag är förvissad, att t. e. Christian IVs framträdande i Elverhöi är för Danska publiken högst tillfredsställande och angenäm. Om åter en Svensk hjeltekonung skulle införas på vår scen, måste han hugga allt sönder och samman, om publiken skall bli belåten med honom och komma till applaudissement. Deremot skulle styfdotterns »handgripliga misshandling«
30 i »Svend Dyrings Huus«, ogillas, såsom oförenlig med tragediens wärdighet. Den gamla regeln, att ett skönt poëm bör vara skönt för alla nationer, tål betydliga modifikationer.

Men nu tål Hr. Justitie Rådet icke längre »mit Pølse-snak.« Jag öfvergår därför till något angenämare, nemligen att framföra min hustrus kompliment
35 för Herrskapet och bedja Herr Justitie Rådet göra mig påmint hos Fru Molbech samt för egen del mottaga försäkran om min oföränderliga högaktning och tillgifvenhet.

Bernh. v. Beskow.

Tillåt mig begagna denna lägenhet, för att till Hr. Justitie Rådet framställa en begäran, hvars uppfyllande för Hr. Justitie Rådet, såsom mångårig litte-

ratör och Bibliothekarie kanske skulle väcka mindre svårighet. Saken är nemligen den, att jag bland många dårskaper fallit på den oskyldiga, att samla autografer. — Tyska, Franska, Svenska har jag redan temligen betydligt — närmare 2,000 — af Statsmän, Krigare, Litteratörer, Artister, Kompositörer, Regenter, eller eljest märkliga personer. Med de Danska skall jag 5 nu börja, och har endast af de litteratörer, med hvilka jag är personligen bekant, nemligen Hr. JustitieRådet, Oehlenschläger, Ingemann och Heiberg. Men huru skall jag få t. e. Holberg, Suhm, Evald, Wessel, Malte Brun, Baggesen, P. A. Heiberg, Rahbek, Guldberg, Thaarup, Tode, Münster, Bastholm, Grundtvig, Werlauff, Kolderup Rosenvinge, Rask, Schak Staffeldt, Herz, An- 10 dersen, Paludan Möller, Nyerup, &. &. &. (för att ej tala om Tycho Brahe, Pontoppidan), — huru Thorwaldsen, Dahl, Eckerdsberg, Hornemann, Kuhlau och Weise, &. — eller Bernstorff, Schimmelmann, Rosencrantz, &. — Hvart skall man wända sig för att öfverkomma namnteckningar af de Kongliga personerne, lefvande och framfarne? — Bästa Hr. JustitieRåd, misstyck ej 15 min framställning, men Hr. Justitie Rådet har troligen bemärkt, att Samlare äro »ravgalne«, när de börja tala om sina Kollektioner. Någon del af förenämnde Autografer, har Hr. Justitie Rådet troligen. Andra äro måhända lätt tillgängliga i något Arkif. I detta hänseende är, såsom Hr. Justitie Rådet känner, innehållet likgiltigt, endast handstilen och namnteckningen är der. 20 Jag har de flesta Tyska och Svenska Fältherrar under 30-åra kriget. Men ingen rad af någon Dansk hjelte. Tordenskiold och Juel skulle wara ganska dyrbara, men man får väl nöja sig med mindre. Skulle Hr. Justitie Rådet händelsevis öfverkomma något äfven i denna väg, så war god och haf mig i vänskapligt minne. Jag får autograferna lättast, om de lemnas åt General- 25 Konsul Ewerlöf. Ännu en gång ber jag om ursäkt för min indiskreta framställning. Lef väl!

211. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund. d. 22 Juli 1838.

Käre Wän!

Jag tackar Dem tusenfaldt för Deras bref. Under tiden har väl mitt till 30 Prosten Westerström ingått, som underrättat Dem om ställningen hos mig. Jag fick helt annat att göra än att tänka på en resa till Sireköpinge. I går, den utsatta resdagen, måste jag resa till den gamle presten, som förlorat sin son. I dag har jag begynt att svarfva på ett tal, som öfvermorgon skall vara färdigt. Sedan nya resor, och inga lustresor. Det kommer att kosta mycket på 35 mig att se den arma familjen som förlorat sin far och sitt stöd. Enkan, ehuru ung, är mycket svag och kan troligen icke länge lefva. Af 7 barn är det äldsta nio år gammalt och det yngsta några månader. Husets vilkor äro mycket

inskränkta. Äfven i oekonomiskt hänseende blifver jag anlitad och jag hvarken kan eller bör svika. Af allt detta känner jag mig mycket nedslagen. En viss trötthet vill icke heller vika, som redan före midsommarn lät förnimma sig, som snarare ökades än minskades under Wexiöresan, och som nu å nyo låter⁵ förspörja sig. De kan således icke undra öfver att jag längtar till någon stillhet. Efter nästa veckas slut hoppas jag ock att få denna. Jag tänker att då slå mig ned på Upåkra, läsa och skrifva hvad som behagar mig, en gång om dagen komma till Lund, för att erfara hvad som passerar, och för öfrigt hvilat. Således hoppas jag att åter blifva den gamle och med friskt mod i Augusti kunna¹⁰ besöka Dem i Köpenhamn. För min resa dit har jag att välja mellan tvenne terminer. Omkring d. 10de kan jag vara ledig och blifva hos Dem till circa d. 20de; eller ock från d. 28de till circa d. 4de Sept. Senare än d. 12te Sept. kan jag ej börja min Stockholmsresa och innan den företages behöfver jag här godt och väl 8 dagar. Nu må det komma an på Dem och Deras goda Fru¹⁵ hvilken af dessa terminer som skall väljas, d.v.s. jag kommer när jag kommer minst obequämt för Dem och Deras hus. Vi hafva ännu god tid att härom communicera oss med hvarandra. Kan jag, efter Deras önskan, hafva Brunius med mig, så mycket bättre. Vid den första terminen lär det dock ej kunna ske. Han har rest bort för att besöka sin gamla mor och nyttja bad i Strömstad, hvarifrån han först återväntas efter omkring 3 veckor. Deras bref får han med posten. Var förvissad att om jag kan locka honom med mig, så skall jag göra det. Och var likaså förvissad att det för mig skall vara en stor förnöjelse att än en gång lefva några dagar bredvid Dem och i ro få conferera med Dem om ämnen som för oss båda äro af vigt och intresse, liksom att, innan²⁵ jag begifver mig till nordens bergland, för att der uthärda en kanske rätt sträng vinter, än en gång få förfriska mig af slättlandet, bokskogarne och en mildare natur än den som lär träffas norr om Götalandet.

De kan svårligen föreställa Dem huru godt Deras ord om min kyrkhistoria gjorde mig. Att af Dem höra dylikt har för mig mer värde än tusendes blinda³⁰ beröm. Jag ber Dem oförtäckt säga mig hela Deras mening om min bok. Att både i det hela och i särskilheterna mycket klandervärdt måste förekomma, kan icke undgå mig. Säg mig, som en vän, hvad De deraf bemärker. Jag ber icke om skonsamhet, jag ber om sann vänskap. Säg mig framför allt om jag skall fortfara, om jag skall fortfara i samma anda och på samma³⁵ sätt. Man har väl hvarken andan eller sättet helt och hållet i sin makt; men en insigtsfull väns ord kan dock förmå mycket på den som ej är inbilsk eller alltför mycket förhärdad i antagna vanor, och detta tror jag mig icke vara. Jag skulle icke våga att till Dem göra en sådan bön, om De icke redan så godhetsfullt yttrat Dem om mitt arbete. Öka Deras godhet dermed att De⁴⁰ säger mig allt — enskilt eller offentligen, efter Deras goda behag — allt,

således ock det felaktiga och svaga, som tillfälle och bättre insigt medgifver Dem att derom uttala. Deras ord skola åtminstone hos mig falla i god jord och åtminstone bära någon frukt.

Om Tegnér vore visst mycket att säga. Mera olika känslor än de som intogo mig under mitt vistande tillsammans med honom kunna ej finnas. Tillhoppa ⁵ med en sådan man kan man lätt blifva i högsta grad orättfärdig. Det glänsande, stora, verkligt gudomliga, som man utan svårighet upptäcker, kan lätt tillsluta ögonen för det usla, föraktliga, nedriga; och tvertom. Jag säger Dem hvad jag sagt Deras Fru: jag var under min Wexiöresa söndersliten af de mest olika företeelser. Herrskande var dock sorgen att se så mycken storhet be- ¹⁰ lastad med så många monströsa och verkligt vederstyggliga lyten. Hvarföre skall icke blott ingen vara ren? Hvarföre skola äfven många — och ofta just de bästa, de rikast utrustade — nästan frivilligt och med ett slags phrenetisk afsigt sträfva till sin förnedring? Att det för människorna skall vara så svårt att vara människor! ¹⁵

Jag hoppas att De fullkomligt återvunnit Deras helsa och att De tillbringar förnöjda dagar på Ausås och i nejden deromkring. Det skall gläda mig rätt mycket att antingen af Dem, Deras Fru eller någon af Westerströmska familjen erfara tilldragelserna derstädes. Jag säger med Paulus: Fastän jag icke är närvarande med kroppen, så är jag dock hos Eder i anden. Jag är icke ²⁰ gerna i okunnighet huru dagarne förlöpa. Vill ingen annan skrifva, så kunde väl den lilla Charlotte göra det. Helsa emedlertid tusenfallt alla omkring Dem. Jag hinner icke i dag att tacka Prosten för hans bref; snart skrifer jag till honom de rebus variis et nonnullis aliis. Det gör mig ondt att jag icke fått se Deras Christian. När jag kommer till Köpenhamn, är han väl borta. Alltså ²⁵ först nästa år. Jag finner då väl i honom en Herr Student. Godt! Jag är viss att i honom finna en verkelig Student. Jag ser ingen heldre än en sådan. Helsa honom emedlertid mycket. — Och härmed salutem för i dag! Tänk alltid med välvilja och godhet på Deras

uppriktigt tillgifne ³⁰
H. Reuterdaahl.

212. Til Bernhard v. Beskow.

Kiøbenhavn. 12. Aug. 1838.

Deres Høivelbaarenheds ærede Skrivelse af 17de Jul. har det været mig en sand Fornøielse at modtage; og med særdeles Interesse har jeg læst de Bemærkninger, som De deri meddeler ³⁵ mig over Hertz's Drama Svend Dyrings Huus, og over den nationale Charakter i den nærværende svenske Poesie, og den nationale Smag i Sverrige for dramatiske Digtninger. Men — tildeels efter Deres egne Yttringer — kan jeg ikke gan-

ske blive overbeviist om, at bemeldte tragiske Drama ikke skulde kunne behage paa det svenske Theater, hvor man — efter Deres Forsikkring — mere ynder det Stærke, det Pathetiske og Glimrende, end »det lugna, osökta, rent naturliga.« Jeg supponerer, netop i Følge heraf, at Svend Dyring maatte

5 smage det svenske Theater-Publicum meer end Elverhøi, en i sin hele Oeconomie og i sine Effectmidler langt simplere, mere naturlig Composition, end Svend Dyrings Huus. En anden Sag er det, om man i Stockholm vilde taale det Romantiske og Eventyrlige saa godt, som man taaler det i Kiøbenhavn — og her næsten saameget bedre, jo stærkere Theatereffect man lægger

10 deri. Jeg troer at kunne antage, at, overhovedet taget, den historiske Tragedie er mere efter det Stockholmske Publicums Smag, end det phantastiske og romantiske Drama (hvoraf Heiberg i Vinter gav os et nyt, dristigt Specimen i sin Fata Morgana, hvis philosophiske Idealitet dog var en Deel af vort Publicum alt for idealistisk — og heller ikke, efter min Mening, havde faaet

15 nok af det dramatiske Kiød og Blod, for at være sikker paa scenisk Virkning). — Jeg er i øvrigt aldeles enig med Dem i, at det taaler megen Indskrænkning, at »en skøn Digtning skulde være skøn for alle Nationer.« Der ligger noget vist selvstændigt i Nationaliteten og Nationalismagen i Poesien, som ikke lader sig bortraisonnere; og allermeest gjelder dette vel om Theatret og den

20 dramatiske Poesie. Vel kan der i Theatersmagen hos ethvert Folk foregaae betydelige Revolutioner, endog fra et Decennium til det andet — som vi ogsaa hos Os have erfaret. Men den eengang gieldende Smag og Tone lader sig ikke med eet omstøde, eller ombytte for en anden. Nu er det imidlertid mærkværdigt nok, at en stor Deel af vort Publicum atter i Aar, ligesom for

25 to Aar siden, med overordentlig Interesse og Bifald seer en Mængde maadelige, ja usle franske Theaterstykker opføres paa Fransk (af det franske Skuespillerselskab fra Berlin) som vi ingenlunde vare i Stand til at kunne byde det samme Publicum paa dansk. Dette kan jeg dog, for største Deel, ikke forklare anderledes, end at Tilskuerne, ved at see Stykkerne, sætte sig

30 ind i den franske Nationalitet og Theatersmag og Tone — hvilken hverken ganske lader sig overføre, selv i nok saa god og heldig en Oversættelse; ei heller ganske kan giengives af vore Skuespillere; men som ofte, blot ved at overføres paa Dansk, bliver til noget andet; i det at Oversættelsen paa en Maade røber alt det Daarlige, Tomme og Gehaltløse ved Originalen i dets

35 hele Nøgenhed. — Mig selv vilde det ikke gaae anderledes, naar jeg skulde see de allerfleste af de nyere franske Lystspil, jeg her har seet, paa Dansk; og dog tilstaaer jeg, at være næsten uimodstaaelig henreven af det franske Spil, saaledes at jeg næsten ikke har forsømt een af de franske Forestillinger — i den Tid jeg ikke har været paa Landet, nemlig paa en lille Tour med min

40 Kone i Skaane — uagtet jeg paa denne Aarstid, naar vore egne spillede, ikke

uden stor Overvindelse gik i Theatret. — For at komme tilbage til det, jeg ovenfor gik ud fra, kan jeg, uagtet alt hvad De i Deres Brev udvikler om det Sv: Publicums nærværende Theatersmag, ingenlunde begribe Aarsagen til, at ikke Deres Tragoedier (saavidt jeg veed) hidtil have fundet Vei til Scenen. Ved at læse dem, forekommer dette mig saameget mere ubegribeligt, som jeg 5 næsten ikke kan have nogen Tvivl om, at Kong Birger vilde kunne gives paa det danske Theater — med temmelig Sandsynlighed om heldigt Udfald — hvis ikke Stykkets historiske Forhold stod i Veien. (Det vilde uden Tvivl være umuligt, at bringe noget svensk Drama, hvori gamle fiendtlige Forhold berøres, paa vor Scene, uden at vække decideret Uvillie.) Men i Stockholm 10 da? — Hvad kan hindre saadanne Arbeiders Opførelse? — Det kan sandelig ikke være Tilgang paa bedre! — Det maa da vel allene være Vanskeligheden eller Umuligheden af at besætte dem. Men dog giver man jo Schillerske Tragedier; eller har i det mindste, for faa Aar siden, i Stockholm opført »Pigen fra Orleans.« 15

Hvad de franske Skuespillere angaaer, der have moret Kiøbenhavnerne saameget i noget over en Maanedes Tid, da vil Deres Høivelbaarenhed Selv faae Leilighed til at fælde Dommen over deres Præstationer. Selskabet begiver sig nemlig paa Tirsdag herfra over Ystad til Stockholm, hvor de ville give Forestillinger i Slutningen af August og en Deel af Septbr. efter en Over- 20 eenskomst, som skal være indgaaet med Theaterbestyrelsen der paa Stedet. — Nærværende Brev overbringer Hr. Francisque — uden Sammenligning Selskabets fortrinligste Skuespiller — en Komiker, hvis Lige jeg kun har seet faa af — og som i Særdeleshed derved fængsler mig, at han med sit store komiske Talent forener den største Correcthed og Selvbeherskelse. Endog i de 25 mest afgjorte Carricatur-Roller gaaer han aldrig en Streg udenfor Konstens Linie. Hans Personlighed finder man i Almindelighed her meget elskværdig, naturlig, godmodig og prætentionsfri. Jeg er tilbøielig til at antage det samme, skiondt jeg kun 2 Gange meget kort har talt med ham. Som Skuespiller er han bleven vort Publicums deciderede Yndling; og han er ogsaa den eneste, 30 som Directeuren, Mr. Delcour, en meget vindesyg, interessant Person, har maattet tilstaae en Benefice-Forestilling. Af Actricerne har la soi-disante Mad^{le} Edelin (egentlig skal hun være Madame Isidore) her denne Gang gjort mest Lykke; men hun erstatter ikke Mad^{le} Lancaster fra forrige Gang, som jeg, og Andre med mig, savne meget. — Francisque har jeg troet at være den 35 eneste, som det egentlig kunde interessere Dem, personligen at kiende — hvorvel Delcour ogsaa er en meget god og routineret Skuespiller 30 Theater-Directeur; og jeg har derfor givet mig den Frihed at overdrage ham, tilligemed disse Linier, mundtlig at overbringe mine venskabeligste Hilsener.

Deres Høivelbaarenheds Autograph-Commission skal jeg ikke slaae i 40

Glemmebogen; men hvad jeg i den Henseende kan udrette, derom tør jeg endnu intet med Sikkerhed love. Folk her finde det for det meste løierligt, eller endog latterligt, naar man anmoder dem om saadant. Autograph-Samlinger ere her til Lands aldeles ubekjendte. — Af ældre Bidrag tør jeg saa godt som aldeles
 5 intet love. Nogle levende mærkværdige Mænds Haandskrift skal jeg dog vel see at bringe tilveie; men nogen Tid vil der til. Jeg har selv en Stambog, der har vundet endeel Interesse for mig, skjøndt den kun er bestemt til at indbefatte Venners og nærmere Bekjendtes Autographa. Men De kan neppe troe, hvormange jeg savner, og har maattet miste, fordi jeg ikke har kunnet
 10 bringe dem til at skrive een eller to Linier, med deres Navn under, paa et Blad Papir. — Min Kone anbefaler sig i Deres Erindring — bestandig i Haabet om, at det dog engang vil lykkes os, igien at see Dem her — og jeg tilføier Forsikringen om den Høiagtelse og Hengivenhed hvormed jeg er

Deres Høivelbaareheds

ærbødigste

C. Molbech.

15

213. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 19 Aug. 1838.

Högtärade, käre Vän!

Jag har länge haft ett bref till Dem in petto. Men så kom, för omkring 14
 20 dagar sedan, Adjunct Tullberg med en helsning, att jag skulle vänta att skrifva, tills jag från Dem fick ett nytt bref. Detta är första och hufvudsakliga anledningen til min tystnad. Den andra är den att jag åter måst göra en resa åt landet, begrafva en prest — och hålla ett tal öfver honom. De må väl le åt detta talande; men jag kan icke hjälpa det. Förhållanderna hafva dessa
 25 gånger varit sådana att jag icke kunnat draga mig undan. Emedlertid tager sådant bort tid, hvilken just nu är mig temligen kostbar. Och dessutom hindrar det mig från göromål, som icke borde uppskjutas. Således har det ock hindrat mig från att tacka Dem för Deras kära Ausåsbref. Ursäkta benäget. Detta som alla Deras bref var mig till stor förnöjelse. Jag var i andanom med Dem
 30 på Deras excursioner, i Deras förlustelser med den Quenselska familjen, hvilken jag temligen noga känner, och mera dylikt. Tusen tack för hvad De härom meddelat mig. Likaledes den bästa tack för Deras gårdagsbref, och den deri å nyo uttalade vänskapen. Jag skrifver genast tillbaka för att säga Dem några ord om mina närmaste resplaner. Den i dag, Söndag, började veckan behöfver
 35 jag nödvändigt här. Mina liktal hafva satt mig tillbaka med åtskilligt, som nu måste efterhämtas. Med detta kan jag vara färdig Söndag d. 26te eller Tisdag d. 28de; kommer således antingen Måndagen d. 27de eller Onsdagen d. 29de till Dem. Troligen den sistnämnda dagen, och i sådant fall omkring

kl. 10 f. m. Då emedlertid mycket ännu då för mig är ogjordt, som måste göras innan jag beger mig till Stockholm, så måste jag skynda tillbaka. Jag skälfver verkligen när jag tänker på allt som förestår mig innan jag kan sätta mig på vagn till Sthm. Och ännu mer skälfver jag för den långa resan, och oron innan jag kommer i ordning i Sthm, och åtta månaders frånvaro från 5 mitt hem och min vanliga omgivning. Dock kommer tid så kommer råd och jag slår mig väl igenom som hittills. Emedlertid gläder jag mig mycket åt några dagars hvila och vistande hos Dem. Jag kan icke säga att jag ännu i sommar haft någon hvila. När det ena bestyret har sluppit, har det andra, helt opåräknadt, tagit vid. Må nu ingenting taga vid och förstöra mig i min 10 Köpenhamnstour! Lång kan den icke blifva; men jag lofvar Dem att göra den så lång som det är mig möjligt.

Jag ser att icke heller De har haft någon egentlig hvila eller förnöjelse i sommar, åtminstone icke sedan De hemkom från Ausås. Så svårt har dock icke vädret varit här, som De beskriver det. En eller annan god dag hafva vi dock 15 haft. Men regn och bläst har varit det rådande. — Också vi hafva stor välsignelse på marken. På många ställen har höet fått skada; med säden har det ännu ingen fåra. Mycket förbättradt är väl ännu icke vädret, men vi hoppas godt af det i morgon begynnande nyet, och går detta hopp i fullbordan, så är här icke mycket förloradt. Detsamma, tänker jag, är ock fallet hos Dem, 20 och då återkommer med godt väder också godt mod och god helsa. Sådant allt hoppas jag att finna hos Dem när jag kommer.

Tack för hvad De berättar mig om Deras nyaste literaturframbringelser. Hos oss utkommer nästan intet annat än politiska brochurer angående Crusenstolpe och nykterhetsskrifter. Båda slagen äro mig rätt äckliga, dock har jag 25 måst genomgå det senare och i anledning deraf skrivit en liten tractat, som jag väl förer med mig till Dem. För det närvarande genomögnar jag en del svenska och danska folkskrifter och vill kanske äfven derom säga ett ord. I denna materia är jag dock ännu icke kommen rätt långt och får kanske för det första uppgifva den. Kanske jag i Stockholm kan bringa den till slut. Der 30 är jag dock af med Gleerup och mina egna små samlingar, dem jag omöjligen kan släpa med mig. Jag får i alla fall släpa nog mycket med mig, i fall jag icke i den öknen vill förgås af hunger.

Och härmed säger jag Dem farväl för i dag, gode Vän, och farväl till dess vi träffas. Brunius är ännu borta. Westerström får besked om min resa i fall 35 han vill sammanträffa med mig. Då hans magister nu är borta, måste han väl vänta hemma, tills han får en ny. En sådan är ock redan på vägen, och en med hvilken näppeligen någon kärleksaffär är möjlig. Detta är dock något godt. — Deras öfriga vänner här må väl. — Jag ber Dem framföra mina bästa helsningar till Deras goda Fru och öfriga omkring Dem. Christian är väl åter 40

i Wordingborg. Lef väl, var sund och munter, och behåll alltid i vänskapsfull erindring

Deras oppriktigt tillgifne

H. Reuterdaahl.

214. *Til Esaias Tegnér.*

Kiøbenhavn. 7de Septbr. 1838.

5 Høiærværdige Hr. Biskop!

En mangeaarig Ven af mig, Secretair Boye; mere bekjendt af andre literaire Arbeider og Foretagender, (f. Ex. af hans fortrinlig vel besørgede Udgave af Holbergs Comedier og af Peder Paars, en Samling Holbergiana, i 3 Smaa-bind, m.m.) end som Digter eller Versificator, har imidlertid ikke allene alt
10 for flere Aar siden med Held og meget Bifald blandt vort Publicum oversat Axel, hvoraf andet Oplag udkom i Fior; men har nu ogsaa skienket de Mange i Danmark, der endnu ei ville læse Frithiof paa Svensk, en dansk Oversættelse, som vist nok uden Sammenligning er den bedste af de 3, vi nu have. Med den usle Miller'ske Oversættelse bør man i det mindste ikke jævnføre
15 Boye's; og sikkert staaer denne ogsaa over Fosse's, (en Normands) skiøndt jeg kun kiender meget lidt til denne. Men jeg veed, Boye som dansk Stilist er yderst streng og correct; og en samvittighedsfuld Correction har altid været en herskende Egenskab hos ham som Forfatter og Literator. At hans danske Frithiof (som jeg endnu kun paa enkelte Steder har sammenlignet med Ori-
20 ginalen) har Fortienesten af at være meget tro, kan jeg være vis paa; at den er smagfuld, har jeg Grund til at antage.

Oversætteren har anmodet mig om at være den, der fremlagde hans Arbeide for Deres Høiærværdighed, da han, som han selv tilstaaer, er intet mindre end Elsker af at skrive Breve. Han har vist nok valgt sig en Commissionair,
25 som i den Henseende neppe giver ham meget efter i Ulyst og Efterladenhed. Imidlertid, saa ofte jeg har saa god og behagelig en Anledning, som denne, skriver jeg gierne Breve; og det er mig særdeles kiært at benytte denne for at sende Hr. Biskoppen en skriftlig Hilsen, med Bevidnelse af den Behagelighed det var mig, i Sommer at fornye et personligt Bekjendtskab, afbrudt ved meer
30 end et Fierdededeels Seculum. Saa lang Tid maa ikke hengaae, om vi endnu engang skulle træffes her i Livet. Jeg vil haabe, det snart, ret snart maa blive her i vor gamle Axelstad!

Min Ven Reuterdaahl, der har gjort mig den Fornøielse at tilbringe nogle Dage hos Os, vil i øvrigt bringe Deres Høiærværdighed mundtlig Hilsen fra
35 Danmark, og saaledes ogsaa fra den, der med udmærket Agtelse henlever

Deres

ærbødigste Tiener

C. Molbech.

215. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 16 Sept. 1838.

Gode vän!

Jag kan icke afhålla mig från att med två ord tacka Dem för all Deras vänskap och godhet. Haf tack för de glada dagar jag hos Dem tillbragte, för de utmärkta personer, med hvilka De gjorde mig bekant, för all den förnöjelse⁵ De i och utom Deras hus skänkte mig, för Deras välvilja och förtroende. Haf äfven tack för Deras kära bref med gårdagsposten och för Deras godhet att än en gång — vid sjelfva afseglingen — vilja se mig. Resan gick lyckligt och lördagsafton var jag, såsom jag bestämt det, i Lund, der jag fann allt väl och der jag nu tillbragt 8 dagar med affärers afslutande, resetillredelser och många¹⁰ dylika obehagligheter. Jag är nu helt nära i ordning och i morgon tidigt kl. 5 lemna jag Lund. Det sker icke utan rörelse. Men De har rätt: det är godt att skifta plats, att uppfriska tanke och hjerta med en ny omgifning, att hålla sinnet öppet för nya vindar. Jag reser således under förhoppning om nytta och nöje af resan. Det bekymmersammaste är att Stockholm icke är lugnt.¹⁵ Gårdagsposten hade underrättelse om nya oroligheter. Thomander, som hemkom i förgår, meddelar inga goda tidningar. Må allt gå väl! Må icke de dämoner, som så ofta skakat det arma Sverige å nyo få makt deröfver! Blifva de först en gång riktigt vakna, så har man svårt att finna tillförlitliga besvärjare. Jag skrifver med det första sedan jag uppkommit och säger Dem huru²⁰ sakerna visa sig för mitt öga. Än en gång måste jag uttala min önskan att allt måtte gå väl. Jag vill icke neka att [jag] efter hvad jag i de sista dagarne hört, är orolig.

Om en tjänst måste jag å egna och Brunii vägnar hos Dem bönfalla. Haf den godheten och låt antiquaren Salomonsson för Dem uppvisa sitt exemplar²⁵ af den Danske Vitruvius. Finner De det komplett, så accordera derom på bästa sätt och låt honom sända det till Gyldendals, som genom Gleerup får anmodas att emottaga och liquidera detsamma. Med det pris, hvarom De kommer öfverens, äro vi fullkomligt nöjda. Vi önska boken till bibliotheket.

Deras stamboksblad äro redan i ordning och lemnade till Gleerup. Med dem³⁰ följer ett nytt N^o af Geijers blad, som i Sverige gör furore.

Och nu lef väl, gode, innerligt aktade, högtvärderade vän! Jag tänker ofta på Dem och alltid med aktning och tillgifvenhet. Att vi äro något olika hindrar oss icke från att älska och värdera hvarandra. Tänk alltid till det bästa på Deras redligt tillgifne

35

H. Reuterdahl.

216. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 3. Oct. 1838.

Älskade Broder!

Nyss åter inflyttad hit, från ett angenämt landställe vid Mälaren, — ingalunda på »Uplands-slätten«, såsom Du tror, utan i en af upländsk skogs-
 5 bygd omgifven herrlig park vid en romantisk Mälarfjärd*), — har jag på det behagligaste sätt blifvit helsad från Dig genom ännu ett bref, ehuru af äldre datum (d. 3 Mai); det var under min frånvaro anländt till Upsala; ett sednare, dateradt d. 26 Juni, erhöll jag under vistelsen i min landtliga fristad. Med det förra följde gåfvan af Dina »Blandede Smaaskrifter,«
 10 och din kritik öfver Tragödien »Sven Dyrings Huus.« — Min hjertligaste tacksägelse för detta nya bevis af Din gamla, trofasta, oföränderliga vänskap!

»Es brach die Welt, sich wandelnd, schwankte,
 Dass irrend alles abwärts wankte,
 Doch unsre Freundschaft blieb erprobt.«

15 Väl oss, att vi kunna med orubblig visshet säga detta i en tid, då eljest så litet finnes att lita, att bygga på!

I Dina Blandade Småskrifter har jag med nöje förnyat bekantskapen med åtskilliga gamla kända; några voro mig rentaf nya. Det siste är fallet med artikeln om Sven Dyrings Huus — hvilken jag ej vill läsa förr, än jag
 20 först har läst sjelfva tragödien. Den finns här i staden; åtminstone ett exemplar, hvilket jag vet, att ett par af mina vänner läst: men sjelf har jag icke ännu dertill haft tillfälle. Nu skall jag, med allraförsta, studera både Dikten och Granskningen.

Det går med Dina tillämnade Upsala-resor alldeles på samma sätt, som
 25 med mina — likaledes årligen tilltänkta — Köpenhamns-färder. Jag har redan länge hvart år tänkt: Lefver jag nästa sommar, så skall jag ganska säkert resa till Köpenhamn! Och när jag sedan upplefvat denna »nästa sommar,« så kommer jag knappt några mil utom Upsala, och åtminstone icke längre än till Östergöthland. Mången gång önskar jag, att jag vore Professor
 30 i Lund; för att befinna mig i Sveriges sydligaste landskap (jag är mycket för långt kommen uppåt norr, och vistas der rentaf mot min vilja), samt, med detsamma, i närheten till Danmarks hufvudstad, i stället för närheten till Sveriges — detta utvärtes skenfagra, men invärtes vederstyggliga Stockholm, som länge varit i alla afseenden en kräfta på Sverige, men nu är det på
 35 vida förfärligare vis, än någonsin. — Huru herrligt, att en vacker Juni-dag träda in, gamle vän, till Ditt skrifbord, taga dig per aures och föra Dig med

*) Stället heter Steninge: slott og gods, tillhörande en Grefve Fersen (brorson till d. 1810 mördade Riksmarskalken).

mig hit uppåt Fyris-åns och Mälarens stränder. Hvad mig beträffar, så består mitt hinder icke just i någon »indolents eller vis inertia«, men 1) i brist på respenningar och 2) i obehaget att för några veckors tid skilja mig från min hustru och mina små söta barn. Helst ville jag föra dem med mig; men — de fördömda penningarna! 5

Jag hoppas, att Du nu ändteligen bekommit andra delen af mina Dikter; åtminstone skref Baron v. Nolcken mig till på min efterfrågan, att han hade innan Din afresa från Lund sjelf öfverlemnadt den i Din hand. Kanske hade jag — såsom Geijer i sitt Litt. Blad yrkar — bort utesluta ett och annat stycke (om än icke just dem, som han utpekar); men jag ville med denna 10 samling, såsom Du lätt inser, gifva en tidsbild både i subjectif och objectif hänsigt. — På det högsta skulle interessera mig, att engång (hvarom Du i brevet af d. 3 Maj gifvit mig ett åtminstone halft löfte) bli kritiskt bedömd af Dig. I mitt eget land synes jag ännu länge få vänta på en granskning, som är skrifven med insigt, grundlighet, rättvisa, billighet. Antingen möter mig 15 välmening, utan synnerligt mått af de båda första (så t. ex. i ett par artiklar i Litteratur-Föreningens Tidning), eller illvillig råhet, i den skändligaste form (så t. ex. i det fräcka ovet, hvarmed de ultra-liberala Stockholms-Tidningar, som för det närvarande beherrska massan, förfölja mig). Hvad Geijers artikel angår, så är den visserligen icke illamenande; men ytlig är äfven den, 20 och har föröfrigt (man måste känna Geijer personligt, för att psykologiskt begripa möjligheten deraf) råkat bli så tournerad, att den till två tredjedelar är ett mönster af orättvisa, indelicatesse och oädelmod. I någon mån torde hans ledamotskap i Sv. Akademien ha bidragit dertill; ty, fastän denna Akademi nu till stor del blifvit en annan, än den mot hvilken jag fordom 25 stridde, så »jacet altâ mente repostum judicium Paridis«; och ehuru Geijer ej tillhör dem, om hvilka detta egentligen gäller, så har han dock, vid ifrågavarande tillfälle, velat ådagalägga en viss pietas mot Leopold och de öfriga ur-gubbarne. Mitt svar på Geijers recension, infördt i ett Bihang till Litt. Föreningens Tidning, har Du förmodligen sett. Jag undvek der att vid- 30 röra ett och annat, som jag ej hade kunnat vidröra med bibehållande af något slags vänskap; framförallt den från honom oväntade beskyllningen, att bland Sveriges nuvarande författare vara den, som företrädesvis utmärkes genom »egoism« och »fåfånga«. — Hade jag varit mera egoist och mera fåfång, än jag tilläfventyrs är, så hade jag i mitt fädernesland, under nu- 35 varande omständigheter, gjort vida större lycka. Jag hade då icke blott långt för detta sutit »bland de Aderton«, utan i allmänhet stått väl både hos Patricier och Plebejer; — i stället för att jag nu har bådadera emot mig, — fastän af motsatta skäl (de sednares äro nämligen politiska, så att min

poesi får sitta emellan för min påstådda Anti-Liberalism). Och hvare bestå de yttringar af egoism och fåfänga, som han förebrår mig, om ej deri, att jag en och annan gång haft den svagheten att visa mig missbelåten med att ständigt bedömmas dumt, platt och argt?

5 I allmänhet vore här mycket att säga om det Geijerska Litteratur-Bladet; men det är så mycket, att jag måste gömma det till framtida muntligt samtal. Tills vidare: han har med den — i svenska sakernas nuvarande ställning — omätligt absurda och för sig sjelf helt och hållet oklara role, som han i och genom detta Blad företagit sig att spela, tillfogat Fäderneslandet,
10 dess Cultur, Universiteterna, den bättre riktningen i Litteratur och Vitterhet, sina fordna vänners och sin egen fordna goda sak en oberäknelig skada. — I narvarande ögonblick betraktas han af den falska Liberalism, som nu hos oss håller på att utbilda ett fullständigt Pöbelvälde i all dess barbariska förbistring, såsom den förnämste förkämpan för dess egen orediga reform-sjuka,
15 dess egen anarchism och Philisterey.*)

Likaså vore mycket att säga om en annan Svensk storhet, om hvilken Du framkastar en vink, hvars mening jag fullkomligt underskrifver: nämligen Tegnér. Att jag, med fullt erkännande af hans talent, ingalunda är en af hans oinskränkta beundrare, gissar Du lätteligen. Ja, liksom jag sätter Oehlenschlägers Helge, om hvilken man ej engång i Tyskland tagit notice,
20 öfver Tegnér's allberömda Frithiof, så sätter jag, oaktadt all Oehlenschlägers »utrolige poetiske Synken« under den sednare tiden, Oehlenschläger såsom poetiskt total-individuum vida öfver Tegnér. Den sistnämnde har mer förstånd, reflexion, smak, är ojemnförligt större stylist, metaphorist,
25 colorist, epigrammatist, bonmotist, än Oehlenschläger; deremot har denne, åtminstone i sina bästa productioner, långt mera verklig, inre, omedelbar poetisk Genius, långt mera ursprunglighet, långt mera uppfinning, långt mera phantasi-rikedom (om än äfven hans phantasi ej går så särdeles på djupet), och står derföre jemväl, i behandlingen af forn-nordiska ämnen, långt
30 mera på Sagans och Folkvisans äkta, naiva, sannt nationala grund. Öfverhufvud kommer en kanske icke fjerran stående framtid att afpruta mycket af Tegnér's poetiska storhet. Visserligen skall han alltid behålla ett af rangrummen i Svenska Vitterhetens häfder; men en stjärna af första storleken är han icke, — knappt en af andra (detta är Oehlenschläger). Tegnér är stor
35 i allt, hvad man kan kalla Poesiens utanverk; men i sann inre poetisk halt är han ungefär en potentierad — Leopold, med en viss tillsats af romantisk

*) I en ny tidning kallad Stockholms-Bladet (rentaf ett Marats-blad) har man likväl (med skäl) yttrat den misstanke, att hans »affall« icke är så radicalt, som de andra föreställa sig. —

(och oftare blott sentimental) anklang. Jag nekar icke, att denna till en del kommit ur hans egen natur; men till en del har den kommit ur hans uppfostran af mera poetiska mönster. Kort sagdt: ofta är Tegnér verklig poet; men oftare är äfven han blott rhetor, — som likväl förmått, hvad Leopold icke förmådde, gifva åt sin rhetorik det fullkomligaste sken af Poesi.*) 5

Sådant är, i möjligaste korthet, mitt omdöme, och det delas redan af många; ehuru han hos mängden visserligen omstrålas af samma Idol-gloria, som tillförne och försök att skingra den kan icke utgå från min sida; ty det skulle, hos hopen, genast uttydas såsom afund öfver hans större popularitet. Jag ämnar i stillhet framgå min väg, och det hädanefter, så långt krafter och tid 10 medgifva, hufvudsakligen på positift vis, eller genom egna productioner — och lycklig tillfyllest skulle jag skatta mig, om jag kunde frambringa något, på hvilket engång kunde lämpas Schillers bekanta:

»Was glänzt, ist für den Augenblick geboren;
Das Ächte bleibt der Nachwelt unverloren.« 15

Föröfrigt är det, hvad Tegnér beträffar, väl, att i vår förbistrade vitterhet finnes ett föremål, hvaromkring den såkallade »stora allmänheten« — d.v.s. den stora hopen — kan sluta sig med kärlek och beundran; ty eljest gör den sig nu dagligen, i alla rigtningar, mera förtjent, än någonsin förr, till det lika bekanta Schillerska yttrandet: 20

»Es liebt die Welt das Strahlende zu schwärzen,
Und das Erhabne in den Staub zu ziehn.« —

Det tredje bandet af mina Dikter utkommer antingen nästa vår eller nästa höst — och är ämnadt att innehålla det romantiska Skådespelet Fågel Blå (hvaraf Du i en af de fordna Poetiska Kalendrarne såg ett fragment) såsom 25 fullbordadt**). Jag har dermed varit sysselsatt under sommaren, och skulle nog bli färdig till Jul, om jag ej blefve oupphörligt störd af professorliga göromål. Sedan komma — om lif och krafter räcka — Hesperiska Vandringsminnen, en ny upplaga af Lycksalighetens Ö, ett nytt band Lyrik o.s.v. Äfven planer till historiska Skådespel har jag i hufvudet. Också 30 vill jag, liksom Du, utgifva en samling af mina smärre prosaiska Skrifter — fullborda mitt större filosofiska verk etc. etc. Men huru skall jag hinna med allt detta, och ännu mycket, som jag icke uppräknat? That is the question. Jag är väl icke, liksom Du, 55 år; men dock redan 48, och

*) Stundom förekommer han mig derföre som en svensk Marino — och står, 35 liksom denne, i spetsen för en skola af Concettister, som härma hans manér på vämjeligaste vis.

***) Det blir, om allt slår väl ut, i trots af tidens obehag en ungdomsglad vår-dikt.

efter några månader 49. O, om man finge lefva oberoende som blott Litteratör, blott Skald — fri från alla tjenstemanna-befattningar!!!

Lycka till de »umaadelige Fremskridt i politisk Dannelse«, som I Danskar (enligt Din berättelse) under de sista åren gjort! Mätte de blott icke sluta 5 med, att I, liksom vi Svenskar, drunknen i »Radicalismens Slethed, Egoisme og Lumpenhed!«

Nu kan Du väl ej klaga, att jag skrivit blott »3 Linier«. Låt mig snart höra vidare af Dig! Det skulle dock helt säkert intressera Dig, att återse Upsala — som har, åtminstone i utvärtes måtto, betydigen förbättrats sedan Din här- 10 varo. Det är nu den vackraste af alla Sveriges mindre städer — och förskönas med hvart år. Ack, om jag finge se Dig under mitt tak! Hjertliga helsningar till Din goda Hustru!

Din

Atterbom.

15 Marmier känner jag visst, och kanske kommer han i dessa dagar hit till Upsala för 3:dje gången; ty han har nyss återkommit från Spetsbergen till Stockholm. Han tycktes vara en hygglig, liflig, treflig ung man; men hans uppförande mot Oehlenschlägers Dotter stöter något på vindböjtel. — Kunskap i Danska och Svenska Språken har han förvärfvat sig i märkvär- 20 dig grad. —

Ursäkt mitt brefs slarvighet! Uppvaktande Studenter och Magistrar ha sprungit här ut och in, så att jag blifvit ständigt afbruten. — Min hustru tackar hjertl. för Din helsning. — Lycksalighetens Ö ämnar jag, i den nya upplagan, förbättra genom förkortningar.

25 Minns Du ännu vår romantiska ynglingsfärd öfver sjöarna i södra Östergöthlands skogar, och huru broderligen vi delade den smala sängen hos Klochkarn i Malexander?

Hjertliga helsningar från vännen Palmblad! —

217. *Fra H. Reuterdahl.*

Stockholm d. 21 Oct. 38.

30 Min gode, ärade vän!

Sedan jag nu tillbragt 3 veckor i Stockholm, bör jag hafva något att säga Dem om stället och min verksamhet derstädes. Det var min afsigt att skrifva något förr; men tillfälliga omständigheter hafva hindrat mig de sista dagarne. Ursäkt benäget och håll till godo med det ringa jag i dag kan hafva att bjuda.

35 Till en början må jag i afseende på resan berätta Dem att den gick alldeles så som jag i förväg bestämt den. Endast på ett blef jag narrad, det gamla bibliothecket från Wisingsö. Den saken hade vår gode Tegnér fått om bakfoten.

Det var en värdelös samling af böcker från 17de och halfva 18de århundradet, theologiska compendier, auctores classici, skolböcker o. d., ungefär sådant som en prest från medlet af förra seklet kan hafva samlat sig. Minsta delen af böckerna voro svenska, och af dessa blott 3 eller 4 tryckta på Wisingsö. Samlingen hade blifvit gjord under den tid Wisingsö hade ett slags gymnasium, 5 till hvilket prester i kringliggande orter skickade sina symbolæ. Den skatten var således snart uppskattad. Hvar den härefter finnes kan vara alledeles likgiltigt.

Tegnér var som i somras, blott ännu mer tung, ännu mera missnöjd och bitter. Hans passion fortfar, som han sjelf tror; mig syntes den dock vida 10 svagare. Lika stark är deremot hans olust för allvarligt arbete; han förrättar hvad som nödvändigt tillhör hans embete, vandrar sedan hela dagen fram och åter på sitt golf eller genombladar en fransk roman, och träter för öfrigt på hela världen. Ingen enda finnes omkring honom, med hvilken han kan eller vill tala ett förståndigt ord. Och sålunda är hans lif verkligen mycket 15 sorgligt. Endast sällan framtittar derur snillet, lefnadslusten, den andliga helsan och kraften. Så mycket oftare visa sig deremot stygga demoner, som han icke kan, som han knapt vill förfaga. Det är nästan förfärligt att se en stor och ädel natur så ruinerad.

Jag har det temligen väl i Stockholm, bor godt, har så många bekanta 20 som jag önskar, nästan ännu flera, och är fullt upptagen af arbete. Jag har till en början slagit mig ned i det kungliga biblioteket. Det är också ett kungligt bibliotek bland alla andra. Stora manuscriptskatter — dem ingen känner eller efterfrågar. Präktiga membraner från slutet af Sveriges medeltid. Ett icke ringa antal Wadstenacodices, som kasta mycket ljus öfver det reli- 25 giösa och literära lifvet i Brigittinernas kloster. Jag är för det närvarande sysslosatt med den gamla svenska bibelöfversättningen. Pentateuchen är, så vidt jag kan ännu dömma, alldeles densamma af hvilken Kungl. Bibliotheket i Köpenhamn har en codex. Wieselgrens utdrag af Nyerups afhandling i Skandinavisk Museum stämma alldeles öfverens. Bestämmt kan jag ej dömma 30 förr än jag från Lund får Skandin. Museum, hvilken samling icke finnes komplett i vår hufvudstad. Josue- och Domareböckerna, som jag hittills, utom Pentateuchen, granskat äro en noggrann öfversättning af Vulgata. Till Ruths, Esthers och Judiths böckerna kommer jag i morgon. Derpå följa Maccabeerna. Af nya testamentet finnes blott apocalyp- 35 sen. Det intressanta är att både några af öfversättarne och den som gjort afskriften — codex är en stor foliant på 516 sidor — namngifvit sig. De förra munkar i Wadstena och Nådendal, den senare en nunna i Wadstena; alla från 15de århundradet. Jag längtar mycket efter Nyerups afhandling, för att se huru långt den svenska och danska handskriften öfverensstämma, och om 40

den senare har några böcker som ej finnes i den förra. Jag har stark lust att utgifva vår gamla öfversättning och skulle gerna underkasta mig arbetet för intet, endast jag kunde blifva skadeslös. Kan jag härtill finna något medel, så behöfver jag naturligtvis conferera Deras codex och då får jag en anledning
5 att tillbringa några veckor af nästa vinter i Köpenhamn. Arbetet skulle mycket intressera mig, hvarföre jag ock skall göra hvad jag kan för att kunna få företaga det. — De öfriga gamla codices äro mig ännu obekanta. Deremot håller jag på att genomgå dels ett svenskt bullarium (*venia verbo!*), som Örn-
hjelms och en senare författare, Fredenheim, samlat från flera håll, och dels
10 några andra Örnhjelmiska copior. Dessa göra det för mig nästan öfverflödigt att genomgå originalpermbrefven. De äro med stor noggranhet afskrifna af Örn-
hjelms. I hans arbete hade Liljegren en god hjälp för sitt Diplomatarium. Man må dock göra den senare den rättvisan att han icke nöjde sig med copi-
orne utan rätt ofta gick till originalerna, hvilka dock sällan gäfvö anledning
15 till någon anmärkning mot afskrifvaren. Huru snart jag kan vara färdig med detta arbete och hvad som derefter på bibliotheket kan förete sig vet jag icke, men hvad jag ser är att arbete icke för det första felas mig. På riksarchivet och dess skatter för tiden efter reformationen törs jag knapt tänka. Jag
20 tviflar att jag på denna resan kan komma utöfver det som angår den catholska tiden. På någon Upsalaresa har jag naturligtvis ännu ej kunnat tänka. Den går troligtvis icke för sig förr än vid nästa års början. — Emedlertid kom jag ifrån biblioteksbeskrifningen. Manuscripterna ligga begrafna i mörka skåp. En catalog finnes, som innehåller mycket mer än skåpen, derföre att en del af samlingen afstods till riksarchivet på 1780talet och efter denna tiden har
25 man icke hunnit att omskrifva catalogen. Men skåpen innehålla också mycket mer än catalogen, emedan redan från äldre tider en del var undangömd, som ingen bibliotekarie hann att uppteckna. Uppställning, förvaltning och förök-
ning af det tryckta biblioteket bedrifves på ett sätt, som kan bringa håren att resa sig på en bibliotekaries hufvud. Första dagen jag kom in i biblio-
30 theket såg jag en amanuens draga ut ur reolerne en mängd böcker, som öfver-
lemnades åt en vaktmästare. På min fråga hvad sådant skulle betyda svarades, att nya böcker voro inkomna, hvilkas ryggar, format m.m. bättre passade i salongen än de uttagna, hvilka sålunda måste gifva vika och efter vaktmä-
starens anvisning vandra ut i skrubbar. Till systematisk catalog finnes intet
35 tecken, oaktadt böckerna skola vara uppställda efter ett slags system. Från äldre tider finnes en alphabetisk catalog, hvilken dock icke i de senare blifvit fortsatt. Numera upptecknas böckerna icke; de uppställas endast. Biblio-
thekspersonalen utgöres af en bibliotekarie, som under de tre veckorna jag varit i Sthm en enda gång varit på biblioteket, samt 2ne amanuenser, som
40 äro så illa lönade, att de måste söka sig inkomster på annat håll och således

icke kunna finnas på biblioteket oftare än under utlåningstiden, d. ä. 3 timmar om dagen under 5 dagar i veckan. På denna tid rangeras icke ett fullkomligen desorganiseradt bibliotek af 2 personer, äfven om dessa hade skicklighet och lust för arbetet. — Vida bättre är tillståndet i riksarchivet. Detta har fått en ypperlig chef i den gamle Landshöfding Järta och denne kan⁵ väcka arbetslust omkring sig. Det är blott skada att detta har en så miserabel local. Jag är viss om att intet skomakareembete har sina handlingar uppställda på så dåliga hyllor och i så dåliga rum som de äro i hvilka Svea rikets handlingar äro förvarade. Järta beklagar sig, men ingen hör på hans ord. I dessa stycken liksom i så många andra väntar man på bättre tider, hvilka¹⁰ man hoppas skola bära Oscars namn. Må det goda komma snart, det må nu komma under hvilka auspiciers som helst. Det har i många hänseenden alltför länge varit borta. — De ser att jag talar uppriktigt; jag behöfver icke säga Dem, att jag talar i förtroende.

I politiskt hänseende är här stilla. Med pöbeln är det ingen fara. Värre är¹⁵ det med de halfbildade, med en stor skrifvarestat. De se åtskilliga svagheter, fördölja dem icke, glädja sig åt grumlet och föröka det efter förmåga. Det märkvärdiga är, att ingen sjelfständig makt uppreser sig deremot, att de bättre lägga armarne i kors, och låta det komma an på slumpen, om imbeciller eller slynglar skola råda. Kungen reser om några dagar till Norge. Prin-²⁰sen skall under tiden regera. Så länge detta varar är ingen oro att befara.

I enskilt hänseende befinner jag mig excellent. Jag arbetar till kl. 3, spisar då middag merendels i godt sällskap, spaserar i skymningen, dricker the hos någon bekant och går till sängs strax efter 10. Hos Järta kommer jag ofta; liksom hos erkebiskopen och ett par andra prester. Hos Nyström har jag det²⁵ mycket treffligt. Gamle Brinkman behandlar mig också vänskapligt. Beskow har jag ännu icke träffat. Han har hittills varit på landet. Fryxell är här och trycker på sin Drottning Christina. Vi hafva ett par gånger talt om Dem och Deras hus; han helsar Dem vänskapsfullast. Och härmed säger jag Dem mitt lefväl. De bästa helsningar till Deras goda Fru; liksom till andra omkring Dem³⁰ som hafva den godheten att minnas mig. Kan jag här uträtta något för Dem eller någon af Deras vänner, så har De naturligtvis att öfver mig befalla. I alla fall hörer jag väl någon gång ett ord ifrån Dem. Var hjertligen helsad från Deras
trofast tillgifne

H. Reuter Dahl. 35

218. *Fra P. Wieselgren.*

Lund d. 7 Jan. 1839.

Vördade, oförgätlige Hr JustizRåd!

Under de varmaste tillönskningar af ett lyckligt nyår och lång och lycklig verksamhet för vår tids både minnen och förhoppningar, får jag vördnads-

fullt tacka för det sistledne sommar mig skänkta njutningsrika bref, inneslutande Tionde Delen af DelaGardiska Archivet till en åminnelse af både Förläggare och Utgifvare. Till våren kommer jag kanske personligen för att underrätta när på sommaren Förläggaren befinner sig hemma på sitt Tusculum, i hopp att vid den tiden kunna få se H JustitzRådet »vid Ringsjöns strand.«

Min vördnad för Dimidiæ animi!

Filialiter

Wieselgren.

10 219. *Fra B. E. Hildebrand.*

Stockholm d. 17. Jan. 1839

Välborne Herr Justitie Råd och Riddare m.m.!

I egenskap af Kongl. Witterhets, Historie och Antiquitets Akademiens Sekreterare har jag erhållit det angenäma uppdraget, att till D. Välb. framföra Akademiens önskan att få räkna Dem bland sina utländska Corresponderande Medlemmar. Hon anser som en verklig lycka att få träda i närmare förbindelse med en man, hvars mångsidiga lärdom och utmärkta förtjenster af Nordens äldre och nyare Literatur och Historia företrädesvis äga anspråk på hennes synnerliga uppmärksamhet och aktning, så mycket hellre, som D. Välb. städse med lifligt interesse omfattat äfven den Svenska Literaturen, och som D. Välb.s forskningar till en stor del ligga inom kretsen för hennes egen verksamhet. För egen del begagnar jag med glädje detta tillfälle att, ehuru hittills för D. Wälb. sannolikt fullkomligen obekant, utbedja mig samma välvilja, hvarmed jag vet att De omfattat min företrädare, KansliRådet Liljegren. Trött af arbete och kroppsligt lidande gick han för något öfver ett år sedan till sina fäder, och den unge mannen, som till följd af ett särskildt Kongligt uppdrag varit under några år anställd som hans biträde, blef genom Akademiens välvilliga förord, i brist på något bättre ämne, kallad att intaga hans plats. Derigenom har, tidigare än jag kunnat hoppas, för mig blifvit öpnad den rikaste verkningskrets. Då jag med tacksamhet erkänner att grunden till de specialstudier, hvarigenom jag kunnat komma i fråga till denna befattning, blifvit lagd i Danmarks hufvudstad, förklarar detta tillräckligt orsaken, hvarföre jag med förkärlek vänder mig till Danmarks Lärde, för att hos dem finna uppmuntran och biträde under fortgången af mina vetenskapliga bemödanden.

Den tid, som efter Liljegrens död förflutit, har till en betydlig del varit upptagen af en långsam och besvärlig inventering af de dyrbara samlingar, hvilkas vård jag efter honom skolat emottaga. Sedan detta arbete just i dessa dagar blifvit fulländadt, kan jag hoppas att mera uteslutande få egna mig åt de föremål, som lifligast interessera mig. Bland dessa räknar jag i första rummet Diplomatarium Svecanum, i hvars utgifvande jag under de sednast förflutna

åren genom Liljegrens godhetsfulla förtroende fått deltaga, och hvars fortsättning han fö[re] sin bortgång lade mig på hjertat. Detta försätter mig genast i nödvändighet att taga den [Dan]ska välvilligheten i anspråk, emedan jag vet [att] Köpenhamns Kongl. Bibliothek förvarar en för oss högst dyrbar skatt i Codex Nydalensis, hvilken hittills icke blifvit för vårt Diplomatarium be- 5
gagnad. Om, som jag hoppas, det blifver mig möjligt att i sommar aflägga ett besök i Köpenhamn, torde Deres Wälb^s godhet bereda mig tillfälle att begagna mig af densamma.

I händelse den önskan, jag å Akademiens vägnar haft äran framföra, vinner D. W^s bifall, skall Akademiens kallesehdiplom ofördröjligen öfversändas. 10

Från en gemensam vän, Dr. Reuterdahl, som för närvarande uppehåller sig här med forskningar för sin kyrkhistoria, tillåter jag mig framföra hjertliga helsningar.

Med utmärktaste högaktning har äran teckna

Wälborne Herr Justitie Rådets 16
ödmjukaste tjenare
Bror Em. Hildebrand.

220. *Fra H. Reuterdahl.*

Sthm d. 26 Febr. 39.

Käre Vän!

Skall jag ännu från Stockholm kunna säga Dem några ord, så måste det ske i dag. Jag håller på att afsluta mitt arbete här och göra mig i ordning till resan 20
åt Upsala. Detta arbete har så upptagit mig att jag föga kunnat tänka på något annat. Sålunda har jag brustit icke blott i min skyldighet att tacka Dem för Deras kära bref af d. 29 Dec. f. å., utan ock i begagnandet af en för mig särdeles behaglig anledning att med Dem få orda om ett och annat. Ursäkta benäget. De vet huru det går på fremmande ort, dit man är förd af en 25
bestämd anledning. En del arbete får icke försummas. Åtskillig correspondens från hemorten måste skötas. Flera tillfälliga bestyr och några förströelser låta icke afvisa sig. Med ett ord: man är icke herre öfver sin tid och än mindre öfver sin stämning, och sålunda uppskjuter man ett mindre tryckande och äfven derföre mera kärt åliggande från den ena dagen till den andra, afbidande 30
en bättre, som dock icke vill komma. Så har det gått mig. I dag skall jag icke vänta längre, utan åtminstone säga Dem att jag lefver, till och med att jag lefver väl och att det icke är brist på aktning och tillgifvenhet, som gjort att jag under ett par månader icke låtit höra något ifrån mig.

Tusen tack för Deras kära bref. Det gaf mig godt besked om Deras tillstånd 35
och verksamhet under den sista tredjedelen af förra året. Lifselevande stod deri för mig den gamle, gode, af mig så högt värderade Molbech, med alla sina egenheter, alla sina ljusa och dunkla sidor. Haf derföre än en gång den

hjärtligaste tack och var viss att Deras ord träffa en uppriktigt och sannt deltagande vän. Ett och annat i Deras bref, t. ex. hvad De säger om värdet af Deras activitet, skulle jag väl vilja disputera Dem; men dels är det nu så länge sedan De sade det, att De sannolikt själf glömt bort det, och dels tjenar en så-
5 dan disput i bref icke till mycket. Jag inlägger sålunda blott min allmänna reservation, lyckönskar Dem, mig och många, att dylika reflexioner icke egentligen störa Dem i Deras verksamhet, hvilken för mycket hos Dem blifvit natur, att den skulle kunna upphöra förr än med Deras egen natur, och tillönskar Dem den ro och klarhet i temperamentet, som De aldrig saknat i förståndet.
10 Jag vet väl att ingen kan gifva sig en sådan ro; men, tro mig, åtskilligt deraf kan man gifva sig. Så jemn och glatt jag synes, så rör sig dock inom mig mången ojemnhet och underlighet, som jag med ett slags våld måste undertrycka, och jag tackar Gud för det att jag kommit till ett slags vana att utöfva detta våld.

15 Jag har redan sagt Dem att jag lefver och lefvat väl här. Jag har verkligen funnit åtskilligt rätt intressant och för mitt ändamål viktigt. Men jag har blott kunnat samla i hög, icke rätt öfverväga hvad jag sammanbragt, ännu mindre underkasta detta någon förarbetning. Också för Dansk litteratur har jag funnit ett och annat. När vi en gång träffas skola vi vidare derom språka.
20 Det som nu faller mig in är ett komplett exemplar af den berättelse de Sanctis in Selio, hvaraf blott ett fragment finnes i 4de tomen af Script. r. Dan. För det fall att en 9de tom af Scriptorum påtänkes skulle deri den completa berättelsen, af hvilken jag tagit en afskrift, kunna ingå. I annat fall kan den på annat sätt användas. Något annat, hvarmed jag i början trodde mig kunna göra
25 Dem något nöje var en handskrift af Proverbiorum Danicorum ex communi sermonis usu et familiaribus amicorum colloquiis selectorum in Centurias aliquot redactorum sylloge collecta a Ludov. Pouchio 1661, 1662. Jag trodde först att detta arbete icke var tryckt, men finner sedan hos Nyerup att ej mindre än 2^{ne} upplagor deraf lära vara gjorda. Då ingen af dem här är att tillgå,
30 kan jag icke med dem jemföra handskriften. De beröfva troligtvis denna allt större intresse. Skulle De dock, för Deras arbete med P. Syw, vilja veta något mer om den Sthmska codex af Pouchius, så väntar jag derom underrättelse på Upsala. Om annat, som sagdt är, framdeles.

Jag tackar mycket för helsningen från Petersen. Kan jag prestera något
35 för den nya crit. journalen så gör jag det gerna. Men förr än jag åter är i ro i Lund och fått samla mina sinnen vågar jag ingenting lofva. I Juni eller Juli torde något kunna åstadkommas. Emedlertid tackes De till Petersen återbringa min högaktningfullaste och tillgifnaste helsning.

Jag har gjort anstalt att den rakstrigel som De önskar blifver Dem sänd
40 genom Glerup.

Och härmed måste jag i dag säga Dem farväl. Jag hinner ej mera, men det är bättre att ett tomt brev än intet brev går åstad. När jag kommit till Upsala och blifvit litet husvan der, skrifver jag åter. Emedlertid lefväl och tänk på mig med gammal vänskap. De bästa helsningar till Deras goda Fru. Likaledes till andra vänner som erindra Deras

5

redligt tillgifne
H. Reuterdaahl.

221. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenhavn. 31. Mart. 1839.

Min ædle, hiertelig kiære Ven,

Jeg skylder Dig min Tak for et langt, interessant og venskabsfuldt Brev, 10 jeg i forrige Aars October modtog fra Dig. Det var mig ikke mindre Glæde, at see Dig i dette Brev saa trofast, saa varm og uforandret i Dit Venskab og i Dit Hiertes Hengivenhed for en Ven, der i 27 Aar kun en eneste Gang har havt den Lykke og Glæde, at samles med Dig: end det var mig tilfredsstillende, at finde Yttringen af Siælskraft, aandelig Virksomhed, Livslyst, huuslig Tilfreds- 15 hed og Lyksalighed — og jeg tør dertil haabe, fysisk Velbefindende, afpræget i Dit Brevs Indhold. Jeg maatte derfra vel undtage en noget stærkt udtrykt Følelse af den Mangel paa Pietet og Erkiendtlighed imod den sande Stifter af Sverriges Poesie i det 18de [o: 19de] Aarhundrede, som jeg vel nu og da har troet at kunne spore hos et Parti blandt Dine Landsmænd, der 20 visseligen ikke maa vide eller forstaae, hvad de skyldte Dig. Men en saadan for Øieblik vaagnende Følelse maa dog, hos en grundigere dannet og filosofisk udviklet Aand, som Din, blot kunne efterlade forbigaaende Spor, og ei kunne borttage noget af den indre Ligevægt, Consistents og Harmonie, hvoraf Du forekom mig allerede at besidde saameget, da vi 1812 lærte at kiende og at elske 25 hinanden som Venner, hvis giensidige Tilbøielighed endnu hverken Aarene, Fraværelsen, eller Livets dybt indgribende Omskiftninger have kunnet formindske. Jeg er vel næsten bange for, at naar Du nu med eet kunde modtage Anskuelsen af mit hele aandelige Væsen; vilde Du troe at see et heelt andet end det, Du kiendte for 27 Aar siden; og jeg vil være tilbøielig til at troe, at 30 Du i Grunden er langt mindre forandret, end jeg selv er bleven det i Fierdedelen af et Aarhundrede. Men en heel Deel af den gamle Kiærne maa dog være tilbage; og det er den, jeg glæder mig ved at tænke mig, at Dit med Aarene uforandrede og uforanderlige Venskab endnu binder sig til med ungdomsvarm Følelse. Den sporer jeg i ethvert Brev, jeg modtager fra Dig — om end nok saa 35 kort; Du har altid et kiærligt Ord, en venlig Erindring fra Fortiden, tilovers for Din, nu af Aarenes, af Livets og Sorgernes Vægt betydeligt bøiede Ven.

Det er ikke noget heldigt Øieblik, hvori jeg sender Dig disse Linier; men

jeg vil ikke udsætte det, da jeg ogsaa i Dag skriver til Dr. Reuterdahl, der nu er i Upsala. Der kunde ellers let, over Udsættelsen, gaae flere Maaneder hen; og jeg vil i det mindste vise Dig Villien til at giengielde den Fornøielse, Du ved Dit sidste Brev skienkede mig. Den — endnu idag med en her usædvanlig

5 Strenghed herskende Vinter, som dækker vore Sletter med Sneens Klæde og binder vore Søer og Aaer med det sildige, men længe varende Iisdække; ja som endog først for faa Dage siden har gjort det muligt for Skibe, med Besvær-
lighed at arbeide sig ind i og ud af vor Havn, igiennem den samlede, og i hele Marts Maaned sammenfrosne Driviis — denne hele Vinter, men særdeles dens

10 sildigere Deel efter Nytaar — har været en af de uheldigste, jeg i en lang Række Aar har levet; og for nu at ende med et ret føleligt fysisk Onde, har jeg i 14 Dage lidt af rheumatiske eller Gigt-Smerter i den høire Deel af Hovedet, der næsten reent have berøvet mig den allerede ringe Arbeidsevne, jeg har tilbage. Lykkeligviis var jeg netop i Begreb med at slutte mine Forelæsninger for i

15 Vinter, da denne Plage begyndte; med den havde det været mig umueligt at fortsætte dem, da jeg har den største Vanskelighed ved at udføre de nødvendige andre, mindre anstrengende Forretninger, som hvile paa mig med en Byrde, hvis Tryk jeg Aar for Aar føler mig svagere til at bære. Og naar Du her-
til tænker Dig den Stilling, at leve midt i en bevæget, urolig, tummelfuld

20 Hovedstad — og i denne midt imellem Theatrets evig forstyrrende, evig adspredende Sysler og ureelle Interesser, og Bibliothekets Arbeider og Forretninger, der kræve en uafsladelig, men overhovedet ikke mindre adspredende Opmærksomhed paa en stor Deel af den europæiske Literatur, giennem Li-
teraturblade og Journaler — hvortil nu næsten min hele Læsning maa ind-

25 skrænke sig: da vil Du let begribe, hvorledes der skulde ganske andre, mer ungdommelige Kræfter, end mine, til med Rolighed, Ligevægt og indvortes Tilfredshed — som desuden saameget andet arbeider paa at nedbryde — at kunne gaae en saadan Skiærsild igiennem. Min hele sande, indvortes Tænken og Tragten gaaer derfor ogsaa egentlig kun ud paa, ikke at stræbe fremad,

30 men at drage mig tilbage og ud af en Virksomhed i Verden og i Literaturen, som jeg kun med saa store Besværligheder og saa mange Savn af indvortes Glæder, endnu kan vedligeholde. Men det er desværre i en fremrykket Alder undertiden ligesaa vanskeligt, at komme ud af en Levekreds og Livsvirksomhed, som det i yngre Aar er, at komme ind i nogen. Man antager jo i Almeenhed,

35 og vel ei uden Grund, at Menneskets Egoisme tiltager med Alderen; men det er dog ligesaa vist, at man i ældre Aar, indtil et vist Livspunkt, egentlig lever mere for Andre, for Øiemed, der ligger uden for vor individuelle og substantielle Væren, end man lever for sig selv. Jeg vilde saaledes vel — om ikke strax i Øieblikket, saa dog i Løbet af nogle Aar — kunne trække mig

40 saaledes ud af mine Embedsstillinger, at jeg i Stilhed og Ro kunde leve med

min Kone; men jeg har to Sønner at opdrage og at sørge for. Dette kan allerede blive besværligt nok i min nærværende Situation; det vilde være umueligt for mig, som pensioneret Embedsmand.

Jeg glæder mig imidlertid, i Mangel paa egen, over Andres Virksomhed i Literaturens og Konstens Rige, saavidt den naaer inden for min Kreds. Jeg ⁵ glædede mig saaledes hiertelig over at erfare, at Din poetiske Componeren, og Arrangeren af Dine ældre og nyere Arbeider gaaer stadigt frem; og at Du endnu har meget for Dig, inden det Mindesmærke, Du i Dine samlede, tildeels endnu ei fuldførte Værker, har reist Dig selv, er bragt til Ende. Med mig gaaer det i den Henseende — paa andre Veie — tungt og langsomt. Enkelte Arbeider ¹⁰ (f. Ex. min danske poet: Anthologie) faaer jeg maaskee aldrig fuldførte. Andre (f. Ex. mit danske Dialekt-Lexikon, hvoraf dog nyligen 5te Hefte er udkommet) ere saa møisommelige og trættende i Udarbeidelse og Redactionen, at det, under mit adspredte Liv og mine forringede Kræfter, dermed ei kan andet end gaae utilbørlig langsomt. Dette lexikalske Arbeide har jeg imidlertid ¹⁵ dog et Slags Haab om, maaskee til dette Aars Ende at kunne bringe i det mindste temmelig nær dets Slutning. Flere andre Arbeider (f. Ex. et dansk Glossarium, over Sprogets forældede Ord-Rigdom — hvortil jeg har høist betydelige Samlinger — en dansk Literatur-Historie — en kritisk Samling af vore danske Ordsprog, hvoraf vi have en overordentlig rig Skat) ere be- ²⁰ gyndte; men ligger endnu mere »im Weiten«. Og hertil kommer endnu det Arbeide, hvorom jeg allermost presses, og hvilket jeg netop, som disse Lidelser og Smarter i Hovedet brød løs, skulde været i Færd med at tage fat paa: Fortsættelse af min danske Historie, eller »Fortællinger og Skildringer« — hvilke Du formodentlig endnu slet ikke kiender. ²⁵

At skrive en kritisk Artikel over Din Poesie, og Dine udgivne Digtsamlinger, vilde være mig et høist behageligt og kiært Arbeide, om det vilde nogenlunde lykkes mig, at blive oplagt og at faae Ro og Tid dertil. Jeg har imidlertid ikke allene halvveis lovet Dig det, men ogsaa Prof: Petersen — Udgiver af »Tidsskrift for Literatur og Kritik«, hvormed nu »Maanedsskrift for Literatur« ³⁰ fortsættes. — Men før i al Fald til Efteraaret, kommer denne Ro vist ikke — om den nogensinde kommer. — Jeg har imidlertid i Vinter studeret endeel i Dine lyriske Digte, for hvis anden Deel, som endelig kom fra Baron Nolcken i Skaane, meget takkes.

Jeg troer, det vil interessere Dig, som Ynder og Skaber i Sverrige af den ro- ³⁵ mantiske Poesie, at erfare: at det lykkedes mig til Begyndelsen af denne Theatersaison, at faae en smuk og vel lykket Oversættelse af Calderons »Livet en Drøm« (La vida es sueño) bragt paa Scenen, hvor den endog blev meget over min Forventning vel udført og vel modtaget. Oversætteren (eller rettere Oversætterinden) har vel i Form og Metrik fulgt Originalen temmelig nøie; ⁴⁰

men har i Stykkets Indhold og Gang maattet lempe eet og andet efter Scenens Tarv. Nu arbeides — for næste Saison, om det vil lykkes — paa et andet Calderonsk tragisk Drama: La Niña de Gomez Arrias, som er overordentlig rigt — maaskee alt for rigt paa Handling og stærke, vxlende Theater-Situationer. — En for Scenen arrangeret, beskaaret, og hist og her epitomeret Aladdin, er tillavet for Theatret, og skal om faa Dage 1ste Gang gives (privat af Skuespillerne, og til dobbelte Theaterpriser) til Indtægt for de ved Vesterhavets Oversvømmelser lidende Indbyggere i Jylland, især ved Liimfjorden, til hvilke man alt i Danmark har bidraget henved 50,000 Rbdrl. — Det er et i sit Øiemed ædelt og velgiørende Foretagende, og som muligen ogsaa derefter kan give Theater-Cassen nogen Fordeel, da det siden skal gives for dennes Regning, og mod Honorar til Øhlenschlæger (som ved den Leilighed profiterer 6—700 Rdl.) men som jeg i øvrigt ikke ynder eller interesserer mig for; saa lidt som for at see Goethes Faust paa Bræderne.

Erindre mig hos Din ukjendte Hustru og de faa Upsalienser, som med Ven-skab mindes

Din uforanderlige hengivne
Molbech.

222. *Fra H. Reuterdaahl.*

Upsala d. 14 Apr. 39.

20 Käre, Högtärade Vän!

Det är bäst att jag genast efter att hafva mottagit Deras bref skrifer några ord tillbaka. Annars går det som hitintills; jag uppskjuter från den ena postdagen till den andra med goda föresatser till den nästa, hvilka aldrig blifva uppfyllda. Anledningar till min försumlighet felas dock icke. Småresor hit och dit, förströelser af nya saker och nya personer, någorlunda flitigt biblioteksarbete på förmiddagarne, trötthet på eftermiddagarne och godt sällskap om aftnarne göra en slät brefskrifvare. I dag, en söndagsförmiddag, slår jag alltsammans från mig och besöker, i det minsta på en kort stund, det Molbechska huset i Köpenhamn, der jag trives så väl både i tankarne och i verkligheten. Mitt besök gäller i dag husfadren; husmodren får vänta till ett lägligare tillfälle.

För det första får jag hjertligen tacka Dem för Deras bref och allt hvad De deri meddelar. Det gör mig ondt, att Deras helsa under den sista tiden icke varit god. Hufvudpinan känner jag något igen. Jag har ofta något af samma slag, som mycket besvärar mig. Under denna vinter har jag dock derifrån varit mera fri än vanligt. Jag tillskrifver detta den torrare luft som här är rådande. Skånes tunga och fuktiga athmospher, med hvilken Sælands väl i det närmaste är lika, kan knapt vara god för rheumatiska och artritiska

krämpor. Vi få finna oss i hvad vi hafva och vänta på sommarsolen, som med sin värma väl skall uppfriska våra dufna och torra lekamina, liksom den uppfriskar andra torra träd och buskar. Den är också för mig välkommen ju förr desto heldre. Vi skola väl i år såsom annars åtminstone en kort tid tillsammans se den. Icke så långt efter min återkomst till Skåne gör jag väl en utflykt till 5 Köpenhamn; jag måste der se ett och annat, medan jag hafver i friskt minne hvad jag här sett. Och så kommer De till Lund och vi gläda hvarannan med samtal om det förflutna och närvarande och glömma bort den förflutna vintrens besvärigheter.

Tack för hvad De berättar mig om stiftelsen af den Historiska föreningen. 10 Må De, såsom De förtjenar, hafva glädje af barnet. Det förundrar mig att De kan öfverkomma så mycket, liksom jag alltid med den största respect förundrat mig öfver de många och betydliga resultaterna af Deras verksamhet. Också tack för det att De i Föreningen gifvit mig ett rum, hvilket naturligtvis med förnöjelse emottages. Jag skall göra hvad jag kan för att någorlunda 15 motsvara Deras önsknningar. Jag har redan något in petto, som möjligtvis kan passa för Tidskriften. Mera derom när vi träffas. Före min återkomst till Skåne tör jag ingenting lofva. Hvem vill icke, så vidt man kan, vara Dem behjelpig till det goda barnets värdiga uppdragelse och utstyrsel? Jag säger än en gång: må De deraf hafva rätt mycken fadersglädje! 20

Om Witterhetsacademien i Stockholm och Deras plats der mera när vi ses. Denna academi är som mycket i Stockholm något bakvänd. Och af ett par förståndiga och insigtsfulla medlemmar, såsom Järta och Berzelius, kan de öfrigas bakvändhet icke rättas.

Jag lefver på femte veckan i Upsala och lefver der godt. För mitt egentliga 25 ändamål har jag icke funnit mycket (Stockholm gaf mig ojemförligt mera), men åtskilliga curiösa och intressanta fynd af annat slag har jag dock gjort. Sålunda har jag träffat på en redan i 15de seklet gjord samling af Svenska ordspråk. Den codex hvari de finnas är dels på pergament, dels på papper. Bredvid de Svenska ordspråken står en latinsk öfversättning och bredvid hvart 30 språks begynnelsebokstaf i denna är samlingen ordnad. Ordspråken, till ett antal af 1110, äro af den gamla goda sorten, dels med alliteration, dels rimade, och nästan alla mycket korniga och energiska. Codex är icke lätt läst och en del af ordspråken icke lätt förstådda. Af latinen, som är temligen slät, dock icke utan en viss fyndighet, har man föga hjelp. Jag har dock, så godt jag kun- 35 nat, tagit en afskrift och är icke obenägen att utgifva den med ett glossarium, om jag ser mig i stånd att någorlunda försvarligt göra det. Jag är öfvertygad att ett skickligt utgifvande skulle vara vårt språks historia till stor nytta. I ordspråken förekomma ord och vänningar som icke annorstädes kunna finnas

och flera af de i denna samling upptagne hafva utan tvifvel sitt ursprung i mycket gamla tider. Vi skola framdeles om saken rådgöra.

Något annat hvars utgifvande ligger mig i hågen är vår gamla svenska bibelöfversättning. Jag kommer härmed mycket lättare till rätta än med ordspråken. Att dock få den hel och hållen utgifven är icke att påtänka. Betydliga fragmenter äro af mig afskrifna och skola, som jag hoppas, i höst se dagen. Det är hufvudsakligen för deras skuld, som jag så tidigt som ske kan i sommar vill till Köpenhamn, för att kunna begagna den der befintliga codex af den periphraserade svenska pentateuchen.

10 För mitt kyrkhistoriska arbete finner jag här litet eller intet, så vidt nemligen som fråga är om catholsk tid. För en protestantisk är här deremot utomordentligt mycket, och kommer jag en gång till denna, måste jag åter hit liksom till Sthm. Med mitt arbete för denna gången kan jag omkring d. 25 April vara färdig. Jag reser då härifrån, stannar i Stockholm till omkring d. 14 Maj
15 och är efter några utflygter till Westerås, Strengnäs och Linköping, i slutet af Maj eller i de första dagarne af Juni tillbaka i Lund. I Stockholm hoppas jag råka Tegnér, som före medlet af Maj måste vara der. Kanske blifver han så fort färdig att jag med honom kan göra återresan.

Jag har sagt Dem något om sakerna här och om mitt förhållande till dessa.
20 Om personerna har jag dock icke ännu kommit att tala, och likväl förtjena kanske de den största uppmärksamheten. Jag måste tillstå att de, collective betraktade, äro öfver Lundenserna. Jag vill icke säga att här förekommer mindre narraktighet än i Lund; snarare kanske litet mera. Deremot förekommer här mindre betydelselöshet och råhet. Man träffar icke blott ganska utmärkta personer både bland Herrar och Damer, utan ock bland massan en
25 stor mängd bildade, förståndiga personer, med hvilka man rätt väl en längre tid kan underhålla sig. Särskilt tycker jag att fruentimmerspersonalen utmärker sig. Och hvar man kommer råder en mycket god ton, finhet utan zirlighet, hjertlighet utan affectation. Detta har utan tvifvel till stor del sitt upphof från den mängd bättre personer af stånd som här slagit sig ned, äfven som
30 kanske från hufvudstadens grannskap. Bland de hus, som kunna kallas skolor för goda seder och godt sällskap, är intet att nämna framför Landshöfdingens, Baron Kræhmers. Han är en man sådan som han vid ett universitet behöfves, rik, human, älskare af vetenskap och konst, klok och practisk, icke ultra åt
35 någon sida. Jag är viss om att intet regeringsombud vid något universitet i Tyskland gör större nytta än Kræhmer i Upsala. Hade vi haft en sådan man i Lund, skulle vi varit fria från många af de scandala som der visat sig. Hans Friherrinna är godheten och fromheten sjelf, ärad och älskad af alla. Utom detta hus finnas flera andra mycket respectabla. Bland universitetspersona-

len är icke allt godt, men mycket. Hvad de högre Faculteterna beträffar kan Lund kanske mäta sig med Upsala. Theologerna här äro icke eminentare än våra. Icke heller, som jag tror, juristerna eller läkarne, ehuru bland båda några mycket aktade namn finnas. Deremot tåler Lunds philosophiska facultet ingen jemförelse med Upsalas. Sådana personer som Geijer, Grubbe, Atterbom, ⁵ Fries, Svanberg och ännu några flere sökas förgäfvos hos oss. Också bland de yngre finnas många, som för framtiden lofva ganska mycket; i hvilket hänseende dock väl äfven Lund kan hafva någon anledning till tillfridsställelse. De ser således att man med all förnöjelse kan vistas i Upsala. Jag vill visst icke lemna Lund. Jag har ingen anledning att der vara missnöjd. Tvertom hoppar ¹⁰ hjertat i mig då jag tänker på den myckna godhet och välvilja jag der erfarit och har att vänta, på det myckna förträffliga der finnes, på det myckna goda som der kan uträttas, och dessutom på de rika och ljusa skånska fälten och på granskapet med Danmark. Men skulle jag någon gång ändra vistelseort, så flyttade jag till intet ställe heldre än till Upsala. Utan att idealisera måste ¹⁵ jag tillstå att jag vet intet ställe, der man bättre kan få alla bättre behof tillfredsställda.

De är här i god erindring hos flera. Med Geijer, Atterbom, Palmblad, Schröder o. fl. har jag samtalat om Dem. De skulle vara mycket välkommen här om en sådan resa för Dem vore möjlig. Men om sommarn och särskilt under ²⁰ nu instundande sommar äro flera af de nämnda och åtskilliga andra borta, Geijer i Stockholm (vid Riksarchivet), Atterbom på landet, Schröder på herrgårdarne, Kræhmers vid ett bad o.s.v. Jag fruktar således att i år här vore mindre förnöjelse för Dem att vänta än annars. Också Stockholm är om sommarn utdödt. Alla som kunna begifva sig åt landet. ²⁵

Ännu kunde jag hafva mycket att tala med Dem om, det gamla biblioteket och det nya, föreläsningarne, några litterära tilldragelser, examensväsendet (som ruinerar Upsala liksom Lund och kanske äfven Köpenhamn) o.a. Men jag hinner ej. Jag måste sluta och innesluta mig i Deras vänskap. Helsa tusenfaldigt Deras goda Fru. Helsa och allt annat godt önskas Dem innerligt och ³⁰ hjertligt af Deras redligt tillgifne

H. Reuterdaahl.

223. Til B. E. Hildebrand.

Kiøbenhavn. 21. April 1839.

Allerede meget længe havde jeg, efter Skyldighed, skullet besvare Hr. Professorens ærede Skrivelse, hvorved De alt i Januar Maaned underrettede mig ³⁵ om, at det Kongel. Vitterhets- Historie- og Antiquitets-Academie i Stockholm har behaget at ville optage mig blandt det[s] udenlandske corresponderende Medlemmer. At dette berømmelige Samfund har anset mig værdig til at ind-

træde i samme, og i en Afdeling, hvori tælles Navne som en Øhlenschlægers, Lappenbergs, v. Hammers og Raumers, kan jeg ikke andet, end finde mig hædret ved; og i det jeg beder Hr. Professoren at tolke min Taksigelse til Selskabet for den Opmærksomhed, hvormed det har beæret mig, glæder det mig ei allene, heri at see et nyt Beviis paa den Velvillie, hvormed man omfatter mig i et Naboland, hvortil saa mange venlige og behagelige Forbindelser knytte mig; men ogsaa i Særdeleshed at see denne Forbindelse udvidet til et hædret og agtværdigt Videnskabers Selskab, af hvis Arbeider jeg har høstet saamegen Belæring, og blandt hvis Medlemmer jeg alt har den Ære at kunne tælle flere berømmelige Navne iblandt mine Venners eller Bekjendtes (en Fryxells, Schröders, Geijers, Lindfors's, Tegnér's, f. Ex.) Jeg glæder mig meget til at see en Tid i Møde, da jeg vil kunne udvide denne Kreds ogsaa til Dem, Hr. Professor! og ved personligt Kiendskab see den Agtelse forhøiet, som jeg giennem Andre har erhvervet for Deres videnskabelige Arbeider og Fortienester. Min virkelige Sorg over det betydelige Tab, Sverrige og Nordens Oldtidsvidenskab har lidt ved Liliagreus Død (en Mand, jeg agtede særdeles meget, uagtet jeg ikke personlig kiendte ham) blev i det mindste derved formindsket, at jeg erfarede, De var bleven hans Eftermand i Opsynet med det antiquariske Museum, ligesom ogsaa i Vitterhets-Academiets Secretairs Embede. Særdeles glædede det mig at erfare, at Diplomatarium Svecanum i Dem vil finde en Fortsætter, som vist vil opfylde Ønsket hos enhver Ven af Nordisk Historie, at vi ikke længe maa savne Værkets fremskridende Følge; og end mere fornøiede det mig at erfare, at vi netop i den Anledning til Sommeren kunne vente os Hr. Professorens Besøg her i Kiøbenhavn. Jeg haaber og ønsker meget, at dette ikke uheldigviis skulde falde i en Tid af Sommeren, da jeg muligens paa nogle Uger i Ferierne (nemlig maaskee fra Begyndelsen af Jul. til Midten af Aug.) var fraværende fra Hovedstaden. Min Helbreds Tilstand trænger overordentlig til, paa en lidt længere Tid, end sædvanligen, (sielden over et Par Uger) at kunne styrke mig ved en eller anden Reise og ved landligt Op- hold, samt Arbeidsfrihed. Jeg har ogsaa i Aar, som i flere foregaaende, Tanken fæstet paa en Reise til Stockholm og Upsala; men dette ligger imidlertid endnu meget i det Uvisse, og gaar maaskee aldrig mere i Opfyldelse; i det mindste taber Sandsynligheden dertil sig med hvert Aar mere, ligesom min fremrykkende Alder betager mig med hvert Aar mer Mod og Lyst til at gjøre længere Reiser, særdeles uden Selskab af en nærmere Ven.

Jeg tør haabe, at De vil lade saavel min i Vinter, og særdeles i Foraaret, meer end sædvanlig ufordeeltige Helbredstilstand, saavelsom min Livsstillings mangfoldige forstyrrende og hindrende Sysler og Indvirkninger, i Forening med min vist nok store og vel bekiendte Ulyst til al Brevskrivning, tiene til nogen Undskyldning for den lange Udsættelse af dette Brev; ligesom

jeg smigrer mig med, at Deres personlige Velvillie for mig vil være den mest virkende Bevæggrund for Dem til at undskylde min ufrivillige Forsømmelse.

Anbefalende mig fremdeles til denne Velvillie, henlever jeg mig med særdeles Høiagtelse

Hr. Professorens 5
ærbødigste
C. Molbech.

224. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 2. Juni 1839.

Redlige Broder Molbech!

Tusen tacksägelser för Ditt genom vännen Reuterdaahl erhållna bref! När 10 jag nu, innan kort, kommer ut på landet i ro, skall jag besvara det med all den fullständighet, som det förtjenar. — Du har rätt: när jag skref sista gången, var jag något förstämnd — och jag minns dunkelt, att jag då, bland annat, äfven dömde obilligt öfver Tegnér.

För närvarande ögonblick är mitt egentliga ändamål, att inbjuda Dig 15 till den Magisterpromotion, som kommer att här firas den 15 dennes, och vid hvilken jag blir Promotor. Såsom jag hoppas, komma åtskilliga utmärkta Skalder och Litteratörer då att här samlas; och jag får den glädjen, att fästa Jubelmagisterkransen på Franzéns hjessa. — Tänk, om Du, i följd af ett hurtigt beslut, ett, tu, tre förfogade Dig hit upp, till Dina gamla, 20 trogna vänner Atterbom och Palmblad? Sådant kunde genom »Dampskibe« ganska lätt och fort ske. Hvilken outsäglig glädje! Kunde Din hulda Maka ej följa med?

Lägg min bön riktigt på hjertat, gode Broder! och gifves någon möjlighet, så bringa dess innehåll till uppfyllelse! 25

Innan kort skall Du få höra mer af mig. Tack emellertid, än en gång, för Ditt sista bref och allt det vänliga, allt det interessanta, hvarmed Du der fägnat

Din

evigt tillgifnaste

Atterbom. 30

De hjertligaste helsningar till Dig och Din Hustru — äfven från min Hustru, som högeligen längtar att få göra Eder bekantskap.

225. *Til P. Wieselgren.*

Lund. Søndag. 7. Jun. 1839.

Jeg maa meget beklage, at Hindringer berøvede mig det sikkert ventede Møde med Hr. Provst Wieselgren paa Löberöd. Neppe indtræffer det saa 35 snart igjen, at Leilighed dertil gives mig. — I Thersners Vuer over Skaane

med Text har jeg seet at paa Löbaröds Biblioth: skal findes den fameuse Struenseeske Proces (naturligviis kun de sædvanlige Indlæg eller Acter i Processen, m.m. da Vidneforhørene selv aldrig ere komne for Dagslyset; men giemmes under Forsegling i Rigsarchivet.) Men der tilføies l.c. at derhos skal
 5 findes Breve af Enkedr. Juliane Marie. Hvilke og af hvad Art ere disse? — Ere de Rålamske Manuskripter og Documenter (jeg mindes nu ei hvor i Skaane) endnu der, eller komne til Löberöd? — Hvad kan det Thersnerske Værk være værd, og for hvad Priis skulde det i Stockholm være at faae?

Den meddeelte Bog af Hr. Bergmann remitteres med Taksigelse for Med-
 10 delingen. Titelen var mig bekjendt, Bogen ikke. Kun nogle Minuter har jeg idag kunnet blade i samme. Den seer lærd nok ud; men dette Udseende kan en fransk Bog om Edda og det isl. Sprog let faae. Jeg vil haabe, Forf. er noget mere hiemme i sit Foretagende, end den superficielle Marmier i sin nord. Literatur og Æsthetik. Bergmanns Bog har jeg opskrevet Titelen af, og skal
 15 besørge den anskaffet til K. Bibl. I øvrigt ligger den uden for min Competence. — Hs. Ex. Gr. de la Gardie behagede at indtræde i vor histor. Forening som ordentligt Medlem. — Det glæder mig, at vi blandt vore, ikke saa faa skaanske Medlemmer ogsaa skulle tælle en Mand, som Provst Wieselgren, hvis Opoffringer for Historien jeg nyligen har ladet vederfares den skyldige Ret i
 20 det histor. Tidsskrift. Dettes Hefter kunne vel Tid efter anden sendes Dem ved Hr. Gleerup, ligesom til Hs. Exc. Greven?

Med særdeles Agtelse og Ærbødighed

C. Molbech.

Min Afreise herfra til Malmö skeer i Eftermiddag.

25 226. Til P. Wieselgren.

Lund. 3 Jul. 1839.

Høistærede Hr. Provst!

Jeg har at takke Dem baade for et tidligere Brev og den med samme følgende Gave af en ny Deel af de la Gardieske Archivet (en ny Anledning til Forundring over Deres ubegribelige Flid og Udholdenhed med egne Kræfter —
 30 hvilket sidste Forhold jeg allene kan siges at dele med Dem) som og for den her nylig modtagne Indbydelse. I følge denne og meddeelt Underretning om Hs. Excellences Ankomst til Löberöd, agter jeg paa Fredag Morgen at begive mig til sidstnævnte Sted, saa betids, at jeg omtrent Kl. 12 kan gjøre min Opvartning hos den iblandt Sverriges adelige og fornemme Herrer sieldne
 35 og udmærkede Mand. Jeg beklager, at min Tid for Opholdet her i Landet for denne Sinde er forbi; og jeg maa derfor samme Eftermiddag forlade Löbaröd — berøves saaledes ogsaa den Fornøielse, at kunne tilbringe en Dags Tid med min høistærede Ven i Vesterstad, hvor jeg har fundet ikke faa lærerige og in-

teressante Timer. Jeg haaber dog at see Dem paa Löbaröd; og ønskede imidlertid, at Bibliothekaren paa Löbaröd, som ogsaa der har reist sig et uforglemmeligt Minde, vilde præsentere Bibliothekets ædle Besidder, som føler saa varmt for Videnskab, Historie og Nationalitet de indlagte Vedtægter, som tillige indbefatte Planen for et Foretagende, for hvilket jeg næsten endnu tør sige mig at være begejstret. Foreningens Fremgang i Danmark er ei ubetydende. Den tæller over 300 Medlemmer, og er endnu knap offentlig bekiendt. Af det historiske Tidsskrift udkommer 1ste Hefte, 12 à 14 Ark stort i Slutningen af denne Maaned. — Jeg beder, at bevare den indlagte Liste over Membra Scanensia. 10

Min forbindtligste og venligste Hilsen til Fru Wieselgren! — Jeg fornøier mig til Fredag — og er imidlertid, og altid, med særdeles Agtelse

Deres ærbødige og meget forbundne

C. Molbech.

227. *Fra H. Reuterdaahl.*

Grönby d. 31. Aug. 1839. 15

Käraste vän!

Sedan jag nu kastat af mig en del af de bördor som under sommarn verkligen tryckt mig kan jag med något lättare sinne säga Dem några ord. Bibliotheket är inflyttadt i sin nya local. Jag kan visst icke säga att allt är gjordt hvad som i år bör göras och skall göras; men böckerna äro åtminstone under 20 tak och vi kunna nu så småningom och i all ro arbeta med det återstående. Jag har ock fått skrifvet en del af det som låg på mig och är i detta hänseendet fri. Om ett par veckor utkommer ett häfte af Quartalskriften som innehåller en tractat om folkundervisning och hvarjehanda annat som ock intresserar Dem, hvarföre det ock skall blifva Dem öfversändt. Jag har tagit bladet från 25 mun och sagt hvad jag trott borde sägas till hämmande af all den reformatoriska galenskap, som våra liberala vilja sätta i verket, och för hvilken utan all fråga mycket kommer att försökas vid nästa riksdag. Sedan denna uppsats var färdig fick jag en i nästan samma ämne af Tegnér. Den utgör egentligen ett utlåtande till kungen angående folkskolorne, men är skrifven nästan 30 som en enskilt mening med all mannens quickhet och ostyrighet. Genom det att jag fick denna godbit, slapp jag sjelf fylla häftet och har sålunda litet förr än jag annars kunnat gjort mig ledig. Tegnér kom i förra veckan till Lund, var der ett par dagar och reste sedan till Kinbergs i Grönby, dit jag följde honom och der jag skrifver dessa rader. Jag har der med honom till- 35 bragt ett par angenäma dagar och sade honom i går farväl. Han reste tillbaka till Wexiö. Hans helsa är god och han är botad för det vanvett, som i fjor tagit honom i besittning. Den gamla Tegnér är han dock icke. Ålderdomen har på honom lagt sin mäktiga hand och den är mot honom så mycket grym-

mare, som han aldrig gjort något för att mot den samma freda sig med ungdomen. Jag vet ingen som af den senare haft mera än Tegnér och som ogudaktigare dermed hushållat än han. Ännu har han väl åtskilligt deraf i behåll, men det bästa är borta — hvilket icke ens hos gubben behöfver vara borta —
5 och i stället har dess motsats i massa infunnit sig och gifver anledning till sorgliga betraktelser. Sedan han nu rest är här tyst och stilla och jag har en fredlig stund, hvilken jag använder för att säga Dem några ord. Jag gör detta så mycket heldre som jag äfven på annat sätt sysselsätter mig med Dem. Min lectur på landet är nemligen den Historiska Tidskrift. Jag har deri väl icke
10 kommit långt, men dock så långt att jag kan tacka Dem derföre. Deras inledande Afhandling har jag läst med mycken förnöjelse. Stycken deraf uppläste jag för Tegnér, som syntes godt derom. Sidan 30 står förmodligen genom tryckfel 1830. Den sist utkomna delen af der ifrågavarande handlingar är den 23e och utkom i våras. Den 21^a, om jag ej feltager mig, 1837. Kanske De
15 vid 2^a häftet anmärker detta. I afseende på de i noten omtalta »Handlingar rörande Sveriges äldre etc.» kan då också nämnas att de icke, såsom titeln säger, äro utgifna af ett sällskap, utan af upphofsmannen till vår sista revolution, H. Ex. Grefve Adlersparre, som också en gång måste stå till rätta för några yttranden deri. Samlingen saknade icke en viss politisk tendens. I dag
20 och i morgon läser jag det öfriga af Tidskriften. Om Måndag reser jag tillbaka till Lund. Der har jag för mig dels några återstående bibliotheksarbeten och dels något smått skrifveri, hvartill jag räknar en i lång tid skamligen försummad correspondens. Jag kan säga att De är den första som på ett par månader fått ett längre bref från mig än på 10 rader. I Lund vill jag ock öfverse mina
25 subsidier för den afhandling jag lofvat Dem för Tidskriften. Jag hoppas att derom snart kunna säga något mera. Då jag ännu icke kunnat derföre göra något, fruktar jag att den icke blifver färdig innan De måste låta Deras 2^a häfte utgå. Jag skall dock göra hvad jag kan och om icke tryckningen för snart börjas försöka att vara i ordning. Säg mig angående den historiska För-
30 ening en sak: Vill De också i Sverige hafva så många medlemmar, som bland godt folk kunna fås? Det vill vara lätt att anwärfva ett par tjog. Särskilt tror jag mig veta att Faxe med nöje emottager kallelse. Äfven hos andra vill jag vara värfvare om så åstundas.

Sedan vädret nu omsider synes vilja stadga sig tänker jag med allvar på
35 min Köpenhamnsresa. Jag vill dock dessförinnan gerna hafva den Upsalien-siska codex af de gamla ordspråken, hvilken vi förr omtalat. Jag har löfte derom, men några små omständigheter, som i sin art äro rätt characteristiska, och som derföre skola omtalas, när vi träffas, hafva hittills varit i vägen. Jag väntar den likväl nu med hvarje post. När den kommer, kommer jag ock. Ju
40 mer jag ser på de anteckningar jag derom gjort, desto tydligare är det mig,

att vår codex står i sammanhang med Peder Lolle. Men i hvilket? Derom få vi framdeles öfverlägga. Noga kan jag ännu icke säga, när jag kommer, men jag tillskrifver derom antingen Dem eller Deras Fru, hvilken jag emedlertid hjertligen ber helsa. Jag har mycken längtan att se både Dem och henne, henne, emedan det är snart ett år sedan jag råkade henne, och Dem eftersom jag nu är något raskare och lättare än då De var här. Det är icke utan missnöje med mig sjelf som jag tänker på dessa dagar: jag var då dummare och tungare än lofligt var. Ända tillå för ett par veckor sedan har det icke varit mycket bättre. Nu är jag något när i mina gamla kläder.

Medföljande täcktes De så fort som möjligt besörja. Det angår den tillstundande bokauktionen i Köpenhamn.

Gud med Dem, käre JustitsRåd Molbech. Tänk alltid med välvilja på Deras redligt tillgifne

H. Reuterdaahl.

228. *Fra H. Reuterdaahl.*

D. 5 Sept. [1839] 15

Högtärade Vän!

Jag tackar Dem för Deras i Dahlboms bref inneslutna billet och deri meddelade önskan att under denna vecka se mig hos Dem. Huruledes jag varit hindrad har De redan funnit af mitt bref från Grönby, hvilket under tiden förmodligen ingått. Nu återkommen från min lilla landresa känner jag hos mig begärelse till en ny utflygt. Omsider synes vädret hafva stadgat sig. Fortfar det att vara godt, förvärras icke en påkommen mycket lindrig mag-sjukdom och inträffar inga andra hufvudsakliga hinder, så har jag lust att om Lördag med Ångfartyget taga öfver till Dem. Ångfartyget Malmö gör Lördagseftermiddag en extratour till Köpenhamn, der det inträffar omkring kl. $\frac{1}{2}$ 6. Jag är således hos Dem ungefär på samma tid som detta bref, men skrifer dock för ett ändamål hvarom mera nedanföre. Min resa är så fast beslutad som ett likgiltigt företag i förväg kan vara det, således icke fastare än att den kan ändras, om hinder visa sig. Jag hoppas att sådana icke inträffa. Jag kommer ensam. Brunius är ute på sin byggnadspractik, från hvilken han ej kan göra sig lös. Jag kommer dessutom blott på två dagar. Onsdagen d. 11te hafva vi Erkebiskopsval, vid hvilket jag måste vara närvarande. Måndagsaften får jag alltså åter begifva mig bort. Det skall glädja mig mycket att åtminstone på ett par dagar se Dem och Deras hus.

Då jag hoppas att dessa rader komma Dem tillhanda åtminstone ett par timmar innan jag sjelf anländer, vill jag bedja Dem hafva den godheten att i förväg, om det är möjligt uträtta en liten commission för mig. Jag önskade conferera den i Kungl. Bibliotheket befintliga codex af pentateuchen på Sven-

ska (beskrifven af Nyerup i Skandinavisk Museum 1800, 3^e H.) med några excerpter som jag gjort af en Stockholmsk codex. Skulle De icke kunna hafva Deras Bibliotheks codex i Deras logis tills jag kommer, så att jag de få afton- och morgonstunder jag der tillbringa kan sysselsätta mig med collationen. I
 5 annat fall får jag för denna använda en tid, som jag annars ämnat åt annat och jag blefve Dem för denna lättnad i arbetet högst förbunden. Det förstås af sig sjelf att codex icke kommer ur Deras hus. Vid samma tillfälle skulle det intressera mig att i det minsta se handskriften till den Danska Bibelöfversättning, som De utgifvit. Kanske denna kan få göra den Svenska sällskap.
 10 Jag säger Dem härmed farväl tills vi träffas och ber Dem hjertligen helsa Deras Fru, som får ursäkt att jag ej efter min föresats i dag tillskrifver henne. Oafbrutet

Deras tillgifnaste

H. R.

15 229. *Fra Bernhard v. Beskow.*

Stockholm den 5 Sept. 1839.

Välborne Herr Justitie Råd, m.m.!

Jag begagnar tillfället af en musikalisk vän Herr Bellettis resa till Köpenhamn, för att meddela Herr JustitieRådet mitt sednast utgifna arbete, ett försök att dramatiskt behandla Gustaf II Adolf. Herr JustitieRådet behagade
 20 dock icke betrakta detta skådespel genom kritikens synglas, ty i dramatiskt hänseende fruktas jag sjelf, att det är förfeladt. Enligt min åsigt lämpas sig Gustaf Adolf vida mer för en episk behandling, än såsom ämne till tragedi. Men man hade önskat, att jag skulle försöka, och jag walde då, att i en följd af dramatiserade taflor — som nu äro på modet — söka bringa de viktigaste
 25 momenterna af hjeltens lif på scenen. Stycket egnar sig sålunda bättre till läsning, än till uppförande, ehuru för en skådelysten publik, som önskar stort apparat af sceneri, omvexlingar, strider, &c. flera tillfällen erbjödos Machinisten, att göra effekt.

Tillåt mig äfven innesluta ett anspråkslöst grafquäde öfver vår i förtid
 30 bortgångne Wallin, hvars psalmer och predikningar förtjenade att blifva bekante äfven på andra sidan Sundet.

I Svenska witterheten är för närvarande owanligt tyst. Politiken absorberar allt. Utom tidningslitteraturen, hvars kanstöperier förtagit lusten hos publiken för nästan allt annat, har nu äfven en politisk brochyr-litteratur börjat
 35 uppwxaxa. Denna går dock mera ut på att afhandla sak och synes således börja en öfvergång in melius. Då denna del af vår litteratur förmodligen är okänd i Danmark, och det måhända kan intressera Herr JustitieRådet, att se något prof af dess ton och hållning, begagnar jag äfwen tillfället, att

sända ett par brochyren, som här varit allmänt talämne, ehuru de naturligtvis ej blifvit synnerligt rosade af tidningspressen, hvars lyten de bestraffat.

Öfverbringaren af detta bref, Herr Belletti, Maestro från Musikaliska Akademien i Bologna, är en utmärkt Musiklärare och Bas-Sångare. Då den italienska Sång-Methoden — särdeles på Hofvet och i Societeten — lärers⁵ vara mycket omtyckt tror jag nog, att han kommer att göra lycka i Köpenhamn. Hr. Belletti är derjemte af en högst älskvärd och anspråklös karakter. Man har uppmuntrat honom, att söka den efter Siboni lediga Sånglärare-platsen vid Operan. Jag tror, att detta vore ett godt val, och rekommenderar honom i detta, som i andra afseenden, till Herr JustitieRådets protektion.¹⁰ Till en början söker han väl att få gifva en konsert, då hans talang som Sångare bäst kan bedömmas.

Min hustru anhåller om sin vänskapliga helsning, hvarmed jag förenar min kompliment för Fru Molbech.

Utmärkt högaktning och tillgifvenhet¹⁵
Bernh. v. Beskow.

230. Fra H. Reuterdaahl.

L. d. 24 Sept. 1839.

Käre Vän!

Då jag får ett godt tillfälle att sända Dem något, men icke annat är till hands än Augustinumret af Geijers Literaturblad, må detta säga Dem att²⁰ jag åtminstone tänker på Dem. Det lär innefatta slutet af Fattigvårdsfrågan och man kan således öfverse den behandling som Geijer gifvit den samma. För min del har jag icke velat börja den Geijerska tractaten, förr än jag ögnade dess slut. De som läst det hela säga sig deri hafva lärt mycket.

Till Deras Fru sänder jag en bok som jag lofvade, då jag sist var hos Dem.

Öfverbringarn af detta är en Häradshöfding Roos från Dalarne, för mig föga bekant, men till mig recommenderad af den förträfflige Landshöfding Järta i Stockholm, som för honom har mycken vänskap. På denna grund är jag viss att mannen icke hör till de sämste, hvilket jag ock slutar deraf att han stod mycket väl hos aflidne Erkebiskop Wallin. Kan De visa honom³⁰ någon tjänst, så blifver äfven jag derföre tacksam.

Min bror, som i Söndags var hos mig, sade mig att han först följande dag kunde skicka Dem det bränvin, hvarom jag bedt honom. Jag hoppas således att De nu har det. Låt mig någon gång veta om det smakar Dem och om sålunda mera skall sändas. Pris skall för Dem framdeles uppgifvas.³⁵

Jag har en önskan som jag framställer till det afseende De derpå kan göra. Man har kastat på mig ett nytt föreläsningsämne. Jag måste under det snart ingående läsåret föredraga Theologia Symbolica, och jag bereder mig nu så

godt jag kan på detta ämne. Dervid saknar jag en för mig viktig bok, Feuerleins Bibliotheca symbolica Lutherana, aucta a B. Riederer. Nürnberg. 1768. Feltager jag mig ej, så är boken, hvilken jag aldrig sett i 8°; det är dock möjligt att den tillhör quarterna. De gör mig en stor tjenst om De skaffar mig 5 den till låns från Deras Bibliothek. Roos, som kommer hit tillbaka, har lofvat mig att vara en säker bokförare, och att jag är en ordentlig boklånare, derom hoppas jag De är förvissad.

Nytt vet jag intet. Verlden går sin goda, jemna gång, hvaremot intet är att påminna. Wingård har första platsen på erkebiskopsförslaget och får utan 10 all fråga tjensten, till hvilken han säkert är mera duglig än någon af våra erkebiskopar på de sista 50 åren. Kan någon curera den grasserande innovations- och reformationsklådan så är det han. Bredvid Wingård stå på förslaget Franzén och Tegnér. Säg nu om icke Svenska Kyrkan ärar poesien.

Sedan jag kom hem har jag intet annat fått beställa än några Bibliotheksting och några præparationer till föreläsningarne. De senare har jag som De 15 för mina synders skuld.

Gud med Dem, gode Justitsråd Molbech. Haf i Deras vänskapsfulla erin-
dring inneslutad

Deras tillgifne

H. Reuterdahl.

20

231. *Fra H. Reuterdahl.*

[Novbr. 1839.]

Käre Vän!

Det är som vore vi döda för hvarandra, och felet är utan all fråga mitt. Men hade De sett mina förhållanden under de sist förflutna månaderna så skulle 25 De ursäkta mig utan att jag bad Dem derom. En del bekymmer för Billbergska familjen, hvilken jag vant mig att anse som min egen, och hvilken snart intet annat stöd äger än mig vill jag knapt nämna, ehuru de mer än mycket upptagit mig. Jag ser att det gagnar till intet att sjelf vara utan familj. Åtminstone vinner man ej den sinnesfrid och bekymmerlöshet, som synes mera 30 böra tillhöra en isolerad individ, än en familjfader eller familjmedlem. Innan man vet ordet af är man fastvext vid en annan familj och delar dess väl och ve. Dock då man har det förra, må man ock hålla till godo med det senare; jag klagar således icke. — Tungare har ett annat förhållande varit. Den sinnes-
spänning som alltid föregår en riksdag har denna gång ganska starkt hos oss 35 låtit förnimma sig. Att jag icke på något sätt deltagit i partierna och intri-
gerna kan De väl i förväg veta. Och dock hafva de hållit mig i agitation. Stiftsvalet gick för sig utan någon synnerlig oro. Thomander och 3 prostar i
Stiftet — bland dem vår vän Sylvan i Fosie — blefvo valda. Svårare var

det vid Universitetet. Parti stod mot Parti med hvar sin kandidat i spetsen. Då äntligen det ena partiet såg att det icke kunde segra, hittade det på en egen manöver. Det fann det ställe i grundlagen till följe af hvilket Universitetet skall ställa en representant tvetydigt, nemligen antingen betydande att U. är förbundet eller att det är blott berättigadt att kalla ett ombud. Det 5 valde den senare tolkningen, och denna slog an, då den öfverensstämde med (en temligen illa beräknad) hushållsaktighet och egennyttan. Således decreterar en liten pluralitet af Consistorium att Universitetet denna gång intet ombud skall sända. Jag vill icke tala om sjelfva beslutets olaglighet och oklokhet; jag vill blott nämna, att dervid visade sig så mycken nedrighet, så mycken 10 oförskämd fräckhet, att dervid det stillaste sinne kunde uppröras. Och då härvid just de personer värst besudlade sig, af hvilka man minst kunnat vänta det, af hvilka någon eller några hittills stått mig aldranärmast, så kan De förstå anledningarne till min sinnesrörelse. Jag har, såsom det ofta går mig, när någon rätt stor oförrätt begås, mindre harmats än sörjt. Jag vet icke hvad 15 jag icke skulle vilja gifva om jag dermed kunde göra Universitetet fritt från de scandaler som under senaste veckor der skett. Ännu är tumultet icke slut. Besvär och skrifter till Kung och Canzler, skrifter i tidningarne, hetsighet och arghet i alla ansigten och alla samtal, likgiltighet för alla högre och ädlare angelägenheter äro vanliga följder af dylika tillställningar och visar sig också 20 hos oss i rikt mått. Och de äro så mycket obehagligare, som vi lefva i en småstad, der man icke har någon undflykt för lumpenheten, der den kan följa en hvart man vänder sig och sålunda rent af förstöra all glädje och trefnad. Sannerligen den borgerliga friheten må hafva ett stort värde, efter den upp- 25 väger alla dylika olägenheter.

Om Theol. Quartalskrift är jag nästan ensam; den ger mig således mycket att göra och har äfven i sin mån hindrat mig från hvad som var min skyldighet och mitt nöje. Ett nytt häfte håller på att gå af stapeln; och är icke synnerligen märkvärdigt.

Omsider fick jag från Schröder Upsalahandskriften af ordspråken. Jag har 30 dermed sysselsatt mig på lediga stunder, men icke hunnit långt. Utgifvandet är beslutadt och Glerup blir som vanligt min förläggare. Jag kan dock icke göra mig fullkomligt färdig förr än jag fått se de gamla Danska upplagorna af P. Lolle. Då vi icke hafva dessa här, måste jag komma till Dem, och detta sker i vinter (i synnerhet om vi få isväg till Khmn) eller till våren. Upsala- 35 codex hoppas jag att till dess få behålla och personligen få visa Dem.

Bokauctionerna äro slut för en månads tid sedan. Kungl. Bibliotheket i Köpenhamn har fått en god del böcker för temligen godt pris, omkring 30 band för 14 à 15 Rd. b^o. Bland det som bekommit är ock Öller om Jemshög (för 34 s. b^o). Auctionsexemplaret är sämre än mitt, som De har till låns. Jag 40

gör således Bibliotheket ingen orätt med att behålla det förra och till biblioteket lemna det senare. Alla de öfriga böckerna öfverlemnas till Gleerup, som kanske också kan liquidera räkningen och af Kgl. B. i Khmn godtgöra sig densamma. — De priser De utsatt för böcker, som De sjelf önskade, voro för låga. Jag har till Dem icke kunnat få mera än Ahlquists Öland, för 2 Rd. b°. Den medföljer remissen till Kgl. Bibliotheket. •

Jag hoppas De fått det bränvin De önskat. Påminnelser å min sida och löften å min brors hafva icke felats; jag är dock icke fullt säker att Deras commission är uträttad.

10 Det är nu så länge sedan jag hörde något från Dem och Deras hus att jag är ordentligt ängslig öfver tillståndet. De väntar väl icke alltför länge innan De skänker mig några rader till underrättelse. — Gud med Dem, käre, högt-ärade vän! Tusen, de bästa helsningar till Deras goda Fru.

Alltid Deras redligt tillgifne

15

H. Reuterdahl.

P.S. När Bölling träffas så fråga honom om han af Deichmann fått penningar för de sända böckerna. Jag har längesedan gjort anstalt att de skulle utbetalas. Bed tillika B. ursäkt att jag icke sjelf tillskrifvit honom. Med bokköpet var jag särdeles förnöjd.

20 232. *Fra H. Reuterdahl.*

D. 12 Jan. 40.

Käre vän!

Då jag emottog Deras sista var det så länge sedan jag hört något från Dem, att jag verkligen var i någon oro för tillståndet i Deras familj. Så mycket kärare var det mig att af Deras välkomna bref erfara att tystnaden hade inga
25 andra anledningar än sådana som för mig äro alltför bekanta. Det går nemligen mig med brefskrifning alldeles som Dem. Har jag något arbete, som synes mig viktigt, så uppskjuter jag brefskrifningen från timme till timme, intill dess den sista kommer, då vanligen två eller tre bref skola skrivas och något får vara oskrifvet till nästa postdag, då det äfven blifver oskrifvet. Har åter
30 lättjan gjort sig till herre öfver mig, så kommer liksom litet brefskrifning som något annat arbete till stånd. Det sista har varit fallet med mig under julen och på det nya året. Kanske grep jag mig väl mycket an under de sista månaderna af året. Mina ögon ledo dervid icke så litet. Sålunda dugde jag till intet när ferierna kommo. Till lycka räcka dessa ännu några veckor, och då
35 jag nu åter känner arbetslust och arbetskraft hos mig, skola de väl icke gå bort alldeles obegagnade. Såsom ett slags början till en bättre ära äro redan flera hittills försummade bref skrifna, och på det icke försummelse åter för

tung må hvila öfver mig, skall också De, käre gode vän, i dag hafva några rader.

Hjertlig tack för Deras bref och allt det intressanta De deri meddelar. Jag har med temlig uppmärksamhet följt tilldragelserna efter den viktiga förändring som hos Dem inträffat; hvarföre jag är någorlunda bekant med facta. ⁵ Till allt omdöme är jag deremot oberättigad. Deremot är jag icke oberättigad att önska det goda Danmark allt godt. Må genom förändringen icke för mycket lossna af det gamla goda bestående! Må man icke för mycket söka frälsning och salighet i det nya, i nya institutioner och nya personer. Hos Dem såsom hos oss ligger der mera vikt på stadga och bestämdhet än på den i försök sig ¹⁰ uttömmande mobiliteten. I våra dagar är all rädsla för stillastående öfverflödigt; rädd kan man väl deremot vara för confusion, för upplösning, för chaos. Älskar man icke detta, så må man göra det motstånd, naturligtvis med förnuft, med billighet, med ärlighet. För mitt eget land ber jag hvar dag till Gud att det icke för mycket må lemna sig till rof åt förbistringsbegäret. ¹⁵ Det är hos oss mycket stort. Det har i synnerhet gripit omkring sig i borgarståndet, och de öfriga stånden äro på långt när icke derifrån fria. Hvad det vill, vet det naturligtvis icke; det vill blott något nytt; det vill blott förstörandet af det gamla. Men när frågan är om hvilket nytt som skall efterträda det gamla, om hvilka former som skola föredragas och ersätta de bestående, ²⁰ så stå alla handfallna. Öfverhufvud vill man väl helst hafva alldeles inga former; då enhvar form binder, är det bäst att sakna all form. Är icke detta att arbeta för upplösning, för chaos, så vet jag ej hvad det är. Må detta arbete hos Dem såsom hos oss finna sina kraftiga motarbetare.

Högsta domstolen ogillade Lunds universitets förfarande i afseende på ²⁵ riksdagsmannavalet och föreskref ny valförrättning; denna hölls kort före Jul, då Bolmeer blef kallad. Den andre kandidaten var Westman. Af mer än ett skäl var B. min man, oaktadt jag icke om honom som riksdagsman har stora tankar. För öfrigt få vi troligen än en gång välja. Också nu begingos af partiintresse sådana olagligheter att en del yngre lärare måst öfverklaga valet ³⁰ och efter all sannolikhet bringa det till återgång. I händelse af nytt val får B. sannolikt en ännu större kallelse.

I anledning af Deras fråga om landsbyordningar har jag talt med Schlyter, den ende som i sådana ting vet något. Han har dock likaså litet som jag någon upplysning att lemna. Dylika documenter för den tid som De synes åsyfta ³⁵ äro icke kända. I våra landsbyar (fordom ofta temligen stora, nu genom enskiftena nästan försvunna) gällde mera jus consvetudinarium än scriptum. Att något scriptum funnits och finnes är säkert; men det speciella deraf är alldeles obekant, och aldraminst är deraf något tryckt. Om consuetudines på landet vill Schlyter minnas sig hafva läst något i Westdahl, om Svenska ⁴⁰

folkets hemseder, en bok som jag icke sjelf äger och som för tillfället är utlånt från bibliotheket. De har troligtvis sjelf tillgång till den. Något till ämnet hörande förekommer i Olai Magni Hist. gentium septentrionalium, L. XVI. cap. 16-18. och i glossar. till Schlyters uppl. af Westgötalagen s. v. Mungats 5 tider. Detta är allt hvad jag har att angående Deras fråga säga Dem. Jag har kallat in till mig ett par gamla bönder från Upåkra, som känna mycket om sådant som fordom practiserades i bondbyarne. Möjligtvis hafva de något att säga mig, i hvilket fall det före den utsatta tiden skall Dem meddelas.

Bokauctionatorn är i dessa dagar borta, hvarigenom jag blifvit hindrad 10 från att få Deras räkningar justerade. Böckerna har De väl emedlertid länge sedan fått. Snart mera antingen direct eller genom Gleerup, då De ock skall få den underrättelse De i Deras sista begär.

Mina kyrkhistoriska materialier ligga för mig och skola väl till en liten del blifva bearbetade under vintern; jag har för det närvarande icke ringa lust 15 till denna sysselsättning, hvilken dock måste interfolieras med annan, i hvilken uppsatsen för den hist. Tidskriften icke skall blifva den sista. Derom mera härnäst. Nu Gud med Dem, gode vän! Må det nya året skänka Dem rätt mycken helsa, munterhet, glädje! Det samma önskas alla som för Dem äro kara, sålunda hela Deras familj. Mina bäste helsningar till denna! Att det 20 gått Deras son väl i Artium gläder mig mycket. En underlig »Skjæbne«, som annars låtit mig se så mycket af Deras enskilda förhållanden, har hittills icke låtit mig se denne son. Till sommarn. — Än en gång, Gott befohlen!

Alltid Deras

H. R.

25 233. *Fra H. Reuter Dahl.*

Lund d. 12 Marts 40.

Käre vän!

Hjertlig tack för det officiella bref, hvarmed De underrättar mig om Föreningens val. Ett officiellt svar omsluter detta. Må jag blott något kunna utträtta för den goda Föreningen! Vilja skall icke felas mig; men hvar tager 30 jag förmåga, tid, sinnesledighet o.m.s.? Det går an att jag icke mycket af Dem påräknas. Att jag icke helt och hållet sviker Dem, skall jag väl någon gång få tillfälle att visa.

Åter har en lång tid gått sedan vi hörde något från hvarandra. Jag har visserligen arbetat, ehuru icke just utträttat mycket. Theologica hafva mest 35 sysselsatt mig. Thomanders frånvaro ger mig hela bestyret med Theologisk Quartalskrift och den erfordrar icke så liten tid. I dessa dagar går årets första häfte af stapeln, hvarefter jag åter får någon ledighet för annat. Också i annat fall är Thomanders frånvaro mig till molest; en mängd Domcapitels göromål,

som vi förut delade, ligga nu på mig ensam. Det bästa vid allt detta är att jag är vid god helsa och det bästa humeur. Dagarne gå lätt och behagligt och jag har vid dem intet annat att påminna än att de äro för korta och för få; de räcka alldeles icke till för hvad som på dem borde göras och ännu mindre för hvad som på dem borde njutas. Jag riktigt blyges, när jag tänker på huru⁵ mycken herrlighet och förträfflighet, som för mig får ligga osmakad. Att smaka all kan naturligtvis blott dåren begära. Men mycken kunde dock äfven för en sådan stackare som mig vara tillgänglig, om den — kunde vara det. Transeat! Det är godt att någon gång få smaka något.

De ser förmodligen af tidningarne något af våra politiska förhållanden, men¹⁰ De ser icke den gäsning som är tillstädes i alla sinnen. Riksdagen har tagit all uppmärksamhet i anspråk, och den förtjenar i sanning uppmärksamhet, icke just för hvad den är, men för hvad den kan blifva. Det är möjligt att den kan fabricera ett rentaf nytt Sverige. Den är helt och hållit i oppositionens händer.»Regeringen är utan all makt,« skref för ett par dagar sedan till mig en¹⁵ riksdagsman, som alldeles icke är någon ovän af regeringen. Det svenska statsrådet har redan fått en ny organisation, önskad af alla och dock icke saknande sina betänkligheter. Till dess utförande saknas intet annat än — personer. Af tio som behöfvas finnes — ingen. De gamla vilja och kunna icke fortfara; några nya, i någon mån passabla, äro icke att uppspåra. På en ny represen-²⁰ tationsordning svarfvas. Det förut på sina fyra fötter någorlunda säkert om icke just så snabbt framlunkande Sverige håller på att blifva en tvåfoting eller kanske en enfoting, en klump, en Wechselbalg, hvaröfver Gud må sig förbarma! Kanske går det dock icke så långt. Inom oppositionen ligga många och kraftiga frön till oenighet, som lätt kunna uppspira och göra oredan än²⁵ större än den är, om ock de gamla formerna för någon tid blifva oförändrade. Med ett ord: hvad den närmaste framtiden för oss innebär ligger utom all beräkning och kan lika så lätt vara förstörelse och upplösning som uppbyggelse och fasthet.

Vår litteratur har i de senaste tiderna icke gifvit mycket, om man undan-³⁰ tager riksdagspamfletter och den ymniga tidningsmassan. Något som icke saknar all märkvärdighet är en roman af Almquist, med titeln: Det går an. Den mångsidige, onekligen mycket genialiske författaren vill vara en svensk Gutzkow, vill bilda ein junges Schweden och sålunda uppstiga till odöd-³⁵ lighet. Hvad som går an är att låta äktenskapet falla, hålla fast på den rena af inga jordiska eller husliga bestyr förnärmade kärleken, och låta denna räcka så länge den kan, för att sedan ersättas af en annan. Boken har väckt stor indignation, hvilket mycket gläder mig och tyckes mig vara ett godt tecken bland de många dåliga, som hos oss låta [sig] förnimma. Geijer har gifvit författaren ett dugtigt rapp och äfven från mig skall han icke slippa⁴⁰

alldeles ostruken. Då han framträder som theologisk och moralisk reformator har jag någon rätt att yttra mig om honom, och mitt yttrande skall i sanning icke blifva complimenter.

Det lider till våren och med detsamma till den tid då vi kunna få se och
5 språka med hvarandra. Jag längtar rätt mycket att få veta hur det står till med Dem och med Deras hus. Går allt som jag hoppas och önskar, ser De mig i Köpenhamn mot slutet af April eller i början af Maj. I medlet af Maj vill jag börja tryckningen af den svenske Peder Lolle, och dessförinnan måste jag se de gamla danska upplagorna. När vi träffas få vi språka något vidare
10 om vår sommar. Min lär näppeligen sträcka sig utom Skåne, men också der är godt att vara och öfver en sommar derstädes har man ingen anledning att beklaga sig.

Deras vänner här må väl. Biskopinnan Faxe har haft krämpor af en be-
tänkelig art, men är nu bättre. Fru Gleerup har sin vanliga krämpa. Brunius
15 bygger för sig sjelf, för Biskopen och för en god del af den öfriga världen. Också förstörda byggnader håller han på att uppåda. De må veta att Lund är på vägen att blifva ett nytt Pompeji. Den gamla Allhelgonakyrkans golf och grundvalar äro åtminstone till en stor del funna, ett par alnar under den nuvarande jordytan. Brunius lär sjelf derom skriva. Fyndet är verkligt rätt
20 intressant dock ännu icke fullt i dagen.

Gleerup har liquiderat Deras lilla bokinrop med 2 Rd. b^o och Kgl. Bibliothekets något större med omkring 15. Böckerna hafva väl längesedan kommit Dem tillhanda?

Och nu lefväl! Hjertliga helsningar till Deras Fru och andra vänner! Alltid
25 Deras redligt tillgifne

H. R.

234. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 9 Juni 1840.

Käre Vän!

Deras bref af d. 25 Maj och 4 Juni kommo mig på en dag tillhanda, nem-
30 ligen i Lördags d. 6 Juni. På hvad väg det förra gått och af hvad anledning det blifvit så gammalt, innan det kommit mig tillhanda, vet jag ej. Felet är icke mitt att det så sent besvaras. Blott en dag förr än i dag hade jag kunnat skriva; Brunius, med hvilken jag ville tala innan jag skref är bortrest och hemväntas hvar timme; då han dock icke vid postens afgang är kommen och
35 jag icke vill låta äfven denna dags post gå utan att hafva sagt Dem åtminstone några ord, skrifter jag innan Brunius träffats; i hufvudsaken gör det ock intet. Hvad jag har att säga Dem kan sägas äfven utan samråd med Brunius.

Hvad nu først mina resor vidkommer, så hafva de som alltid sina svårigheter. De vet att vi vid denna tiden äro mycket upptagna af examina (inom faculteten och i skolorna). Jag har deraf min dryga del. En sorglig tilldragelse har lagt på mig ett nytt band. Biskopinnan Faxe fick för något mer än 8 dagar sedan ett starkt apoplectiskt anfall, som satte hennes lif i den yttersta fara. 5 Hon är väl nu bättre, och såsom det synes för denna gången räddad; men hon är och kommer troligtvis alltid att förblifva sängliggande. Härigenom sattes Biskopen mer än förr ur verksamhet och i samma mån ökas göromålen för mig, liksom tilldragelsen förbinder mig att mer än förr vara i Biskopshuset närvarande. Tryckningen af ordspråken har gått något senare än jag förmodat. Också härigenom har jag varit hindrad från att komma till Dem. Den enda numera för mig möjliga utflykt skulle vara nästa söndag eller måndag (D. 14de eller 15de). Gör ångfartyget på den förstnämnda dagen en lusttur till Kphmn, eller tillåter mig hvad som finnes omkring mig den sistnämnda dagen att komma ut, så är jag hos Dem antingen blott på några timmar eller 15 från Söndags morgon till Måndags eftermiddag. Vänta mig skall De dock icke; det är lätt möjligt att jag icke kan komma. Kommer jag så har jag både Deras böcker och min ordspråksbok (hvilken blifver färdig i denna vecka) med mig. Kommer jag icke, så får De emottaga allt här, och då få vi också här språka om de Danska bibelöfversättningarne, om hvilka De i brefvet af 20 d. 25 Maj nämner åtskilligt. Att här tala med Dem om åtskilligt, derifrån blifver jag nemligen såsom jag hoppas icke af någon längre resa förhindrad. Biskopinnans sjukdom och annat mera gör att hvarken Fru Billberg eller jag kunna komma ut d. 18^e. Det aldräförsta vi kunna ge oss åstad är d. 22^e, och knapt kan det då ske. Jag träffar Dem således ganska säkert d. 20^e, då jag 25 hoppas vara Dem till mötes i Malmö. Och sålunda har jag då hunnit förbi mina resor till Deras. Hjertlig tack för Deras löfte att komma hit, och hjertligen välkommen Lördagen d. 20^e. Med Deras härvaro har jag följande plan. Hos Brunius kan hvarken De eller Deras Fru bo. Han är sjelf under flyttning från det gamla Biskopshuset, som i denna månad lär skola rifvas. 30 Kahls lägenheter känner jag icke; jag vill och kan icke sätta i fråga att De skall taga in hos honom. Det nya värdshuset är ännu icke i ordning. Samsmakarens rum återstå, i fall de behövas; men jag tror icke att de skola behövas. Kommer De ensam och jag icke tvingas att resa från Dem d. 22^e, så bor De hos mig. Jag har det så stäldt att det mycket väl kan ske, och att 35 De skall hafva det någorlunda bequämt här. Kommer De med Deras Fru, eller tvingas jag att resa d. 22^e så bor De i en våning, som jag har att disponera. Kanske De erindrar Dem hvar unge Billbergs bodde. Hushållet är borta; Billberg som riksdagsman i Stockholm och hustrun hos slättingar. Der är god plats både för Dem och Deras goda Fru. En gammal trotjenerska bor 40

på stället, som morgon och afton skall vara Dem till tjenst. För öfrigt få vi lätt råd. De ser således att De gerna och ogenerad kan komma. Haf nu den godheten och säg Deras goda Fru detta och helsa henne att också för henne är den bästa plats och att hon är hjertligen välkommen. Från Fru Billberg
 5 sändas henne samma helsningar. Utom Biskopinnan och Fru Gleerup (den sistnämnda fick i förgår en son) finner hon alla sina bekanta raska, och hos dem alla och särskilt hos mig skall hon finna gammal vänskap och hjertlighet. Ser jag Dem icke om Söndag eller Måndag i Kbhmn, så ser jag Dem säkert Lördagen d. 20de, troligen i Malmö, säkert i Lund. I alla fall skall De i Malmö
 10 icke från mig sakna nödiga underrättelser. Än en gång välkommen, helst med Fru Molbech i sällskap, om detta icke låter sig göra, ensam. De bästa helsningar till Deras Fru och söner! Gott befohlen!

Alltid Deras redligt tillgifne

H. Reuterdaahl.

15 235. *Fra Vilh. Faxe.*

Lund d 13. Julii 1840

Högädle Herr JustitiæRåd, Professor och Riddare!

I sanning är jag i förlägenhet, huru jag skall både börja och sluta detta bref, som bör innefatta skyldigste svar å den högtärade skrifvelse, hvarmed jag blifvit hedrad. Herr Just. Rådet har deruti på högtidligare sätt behagat
 20 förklara sin tacksamhet, än min åtgärd under vistandet härstädes förtjent. Jag hade så få tillfällen, att betyga min Hedersvän min sanna högaktning och varma tilgifvenhet. Herr Just. Rådet har dock lemnat deråt den bästa, den vänskapsfullaste tydning. Detta ökar min förbindelse och hjertliga erkänsla, som min Goda k. Hustru också önskade uttryckt, så väl för Herr Just. Rådet,
 25 som Dess Värda k. Fru så ömt deltagande i Hennes missöde. Gudi Lof! att det dagl. mildras. Hon har redan kunnat företaga små handarbeten, och är som jag så mycket värderar, — oafbrutet munter.

Herr Just. Rådet har ökat Sin godhet och välvilja för mig genom öfversändande af det rikhaltiga arbete, som blifvit mig benäget tillståndt. Det var
 30 högst kärkommet och skall med innerligaste tacksamhet förvaras såsom ett högst behagligt minne af den ädle Gifvaren. Det är mycket interessant. Jag har med mycket nöje genomläst företalet. Ganska märkvärdigt och oväntadt är att öfversättningen är så fri från Germanismer, ehuru Jylland är Tyskland så nära beläget. Glossarium var ganska nödvändigt. Den gamla Danskan är
 35 icke lätt, att förstå.

Jag borde förr haft den äran svara, men har väntat på vår till Wexiö afreste vän Hr Doct. Reuterdaahl, för att kunna helsa ifrån Honom, men han har blifvit längre uppehållen, än Han förmodat och återkommer icke förr än

i slutet af denna vecka. Biskop Tegnér hade insiuknat. Enligt bref med sista post var Han något bättre.

Med fullkomligaste högaktning har jag äran framlefvat

Hr. JustitiæRådets m.m.

Ödmjuke Tjenare och Vän 5

Vilh. Faxé.

236. *Fra H. Reuterdaahl.*

L. d. 22 Aug. 40.

Käre vän!

Det har i sommar icke gått mig mycket bättre än Dem. Jag har fått litet uträttadt och haft många oroliga dagar. Min Blekings- och Smålandsresa 10 börjades rätt godt; men det ständiga regnandet och utbrottet af Tegnér's sjukdom, till hvilket jag var vittne, gjorde den icke blott icke behaglig utan äfven sorglig. Sedan jag kom hem, hafva dagarne varit upptagna af mångahanda småbestyr, som gifva intet resultat, och af några få bättre angelägenheter. Icke så litet har jag lidit af Tegnér's sjukdom. Utom det sorgliga i sjelfva 15 tilldragelsen har en ifrågasatt plan att jag skulle ledsaga honom på en resa till ett utländskt institut för vanvettiga (Sonnenstein, ett i Schleswig, eller något annat) oroat mig. Ännu är denna tanka icke alldeles uppgifven. Det synes dock som den icke skulle komma att verkställas. Emedlertid har mitt sinne dermed varit sysselsatt och sålunda ock hindradt från annat och bättre. 20 På detta sätt har jag icke alldeles godt samvete när jag tänker på det sätt hvarpå min sommar gått hän. Under sådana förhållanden borde jag egentligen nu blifva hemma och beställa något. Men besöket hos Dem och touren till Roskild och Sorö har för mycket lockande för mig, att jag derifrån skulle kunna afstå. Alltså är det mitt beslut att komma. Dock under vilkor, att 25 Tegnér's sjukdom icke tvingar mig till en annan resa. Jag är skyldig honom för mycket, jag står i för stora förbindelser både till honom och hans familj, att jag skulle kunna undandraga mig att vara honom och familjen till all den nytta som jag kan åstadkomma. Alltså under förutsättning att jag icke för T. tages i anspråk kommer jag till Dem ungefärligen på den utsatta tiden. 30 Förre än Onsdagen d. 2 Sept. kan jag icke resa, och senare än Måndagen d. 7de vill jag icke komma. Jag hoppas kunna inrätta mig så, att jag är hos Dem den första af dessa dagar. I detta fall skall jag ställa mina saker här således att [jag] icke behöfver komma tillbaka förre än Lördagen d. 12te. Under den tid jag är hos Dem har De öfver mig full disposition. En resa till Roskild 35 och Sorö har jag länge efterlängtat; jag företager den således nu i Deras sällskap med största förnöjelse. Besöket på Herregården skall också, i Deras

sällskap, blifva mig rätt kärt. Åt hela touren gläder jag mig mycket. Må nu icke det omtalta hindret eller något annat lika viktigt (af bagateller låter jag icke hindra mig) derföre komma i vägen. Kommer något hinder, så får De bref derom senast Onsdagen d. 2. Sept. I stället för bref hoppas jag kunna
5 bringa Dem min egen obetydliga person.

Med Tegnér blir det allt sämre. Som De troligen vet är han förd till Stockholm, der ett par goda läkare behandla honom. Sedan skilsmessan från familjen ingenting uträttat, vill man nu låta denna se honom. Biskopinnan Tegnér med son (kyrkoherden) och dotter (enkan) hafva således i dessa dagar
10 begifvit sig på väg till Sthm. I morgon afton komma de dit. Då fattas beslut för framtiden. Då han icke synes kunna cureras i Sthm, vilja läkarne att ännu ett försök skall göras vid ett utländskt institut. Det är troligt att Biskopinnan sjelf följer honom dit. I annat fall måste jag gripa mig an. Förr än i dag åtta dagar, kanske icke förr än d. 1. Aug. kan jag derom hafva besked. Det låter
15 dock som skulle jag icke behöfvas. Sjelf önskar jag naturligtvis detta af allt mitt hjerta, ehuru villig jag är att vara de beklagansvärde till någon nytta.

Senast när jag kommer skall De få den tobak De önskar. — Deras commision till Gleeurup är uträttad. Om annat få vi språkas när vi se hvarandra. Jag har i dag ännu ett och annat att skrifva innan posten går. Gud med Dem!
20 Helsa hjertligen Deras goda hustru och sönerna. Jag hoppas att Hans nu är rask och Christian icke långt borta.

Alltid Deras redligt tillgifne

H. Reuterdahl.

237. *Fra H. Reuterdahl.*

L. d. 29 Aug. 40.

25 Jag kan icke hjälpa Dem, käre Vän. De måste mot Deras vilja ännu hafva ett bref. Af det nu från Gleeurup ankomna af Dem ser jag att hvad jag har att säga Dem i någon mån förstör Deras planer; men De må undskylla mig. Förhållandet är följande. För omkring en månad sedan lofvade jag en fattig prestenka att vara närvarande vid en besigtning af den prestgård hon nu
30 skall lemna, en förrättning på hvilken ett halft eller helt tusen Rdr. banko för enkan kan komma att bero. Förrättningen var mig lofvad i medlet af September. Nu är den utsatt till d. 2^e, eller samma dag som jag skulle resa till Dem. Jag kan och bör icke för en lustresa svika enkan. Således måste jag uppsätta resan några dagar. Om Lördag d. 5te på eft.midd. går Dampskibet
35 en lusttur till Köpenhamn. Förr än med den kan jag icke komma. Blif icke missförförd med detta uppskof. Då De förmodligen icke kan uppsätta Deras utflygt så får jag finna mig i att antingen resa ensam eller också denna gång lemna Roskild och Sorö osedda. Det är mig okärt, men icke första gången

jag böjer mig för något som för mig är nödvändigt. Går allt som jag väntar kan jag vara hos Dem om Lördag. Reser dock De om Thursdag, så skänk mig ett ord derom med posten och i detta fall uppsätter jag väl min resa till Måndagen d. 7de. Gud med Dem! Helsa hjertligen alla hos Dem.

Alltid Deras 5

H. R.

238. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 25 Sept. 40.

Käre Vän!

Att jag utan något äfventyr återkommit till Lund kan jag antaga såsom för Dem bekant och behöfver således icke särskilt berättas. Vid ankomsten 10 till bryggan i Malmö, mottogs jag af den frambeställda vagnen, hvilken förde mig och min prostinna till Lund. Vi voro der ungefär vid den tid då De, efter hvad jag förmodar, drack Deras the, mig väntade i stället för the vår svenska ölost.

Jag säger Dem hjertlig tack för de kära och behagliga dagar jag tillbragte 15 med och hos Dem. Att jag någon gång var Deras »Störenfried«, har De ju redan ursäktat? Det är så stäldt i denna verlden att de närmaste ömsom skola störa och ömsom åstadkomma fred för hvarandra. Jag är stundom glad, när min fred blir förstörd: jag tänker då, att jag för framtiden har något att quitta med. Hos Dem står jag för det närvarande i stor skuld. 20

Efter min hemkomst har arbetet icke riktigt velat gå sin gång. Ett par dagar kunde jag alldeles ingenting beställa. Nu är det åter någorlunda på gled. Jag har undangjort åtskilligt för Quartalskriften och för öfrigt sysslat på bibliotheket. För arbetet på detta blir den annalkande vintern ett svårt hinder. Jag motser den med mera ängslan än vanligt. Jag hade i år så väl behöft en 25 dubbelsommar; på bibliotheket är så mycket, hvarföre den erfordrades: och i stället hafva vi knapt haft en halfsommar, som väl nu i det närmaste är förbi. Sådant är föga glädjande.

Tegnér's tillstånd är detsamma. Man har nu beslutat att föra honom till Schleswig; med ångfartyget Sverige kommer han nästa Sön- eller Måndag 30 till Köpenhamn och går derifrån med annat ångfartyg till Kiel. Man är angelägen att jag skall vara bredvid honom i Köpenhamn. Så svårt detta är mig, så kan jag dock icke undandraga mig. Möjligtvis kan jag vara honom till någon nytta; dessutom vill jag väl än en gång se honom. Men svårligen kan jag mera än helt kort vara hos honom. Om Thursdag (d. 1. Oct.) börjas våra 35 föreläsningar, hvilka jag ej kan försumma. Om Måndag går jag således väl öfver med ångfartyget Malmö och tillbaka antingen samma dag eller så fort jag kan få lägenhet. Jag ser Dem då åtminstone på en kort stund. Mitt ärende

är sådant att om jag behöfver nattquarter, jag måste söka mig sådant i närheten af Tegnér's. Naturligtvis vill man i Köpenhamn höra någon läkare. Var, när jag träffar Dem, beredd på att gifva mig ett råd, till hvilken man helst skall vända sig. Jag fruktar att de som följa Tegnér till Köpenhamn icke
5 mycket känna förhållanderna derstädes.

Något [synn]erligt härifrån har jag just icke att säga Dem. Allt är sig likt. Detta gäller också om våra politica. Oro och missnöje, med och utan orsak. En professor i Upsala, Grubbe, har inträdt i Statsrådet och tills vidare öfvertagit ecclesiastik- och undervisningsportföljen. Han är temligen impopulär och
10 håller på att uppätas af de liberala tidningarne. Längre håller han sig nog icke. — En af Stockholms störste köpmän, ansedd som mäktiga rik, har skutit sig för att slippa att öfverleva en bankrutt. Hans passiva går till nära halfannan million b^o; activan till en tionde- eller 12te del deraf. För några veckor sedan uppställdes han af de liberale såsom kandidat till finansministerportföljen.
15 Sic transit etc.

Och härmed måste jag säga Dem Lefväl. Lycka till Deras arbete! Jag längtar mycket att få se det. Helsa hjertligen Deras Fru, söner, och alla andra som för mig hafva någon godhet.

Alltid Deras redligt tillgifne

H. Reuterdahl.

20

239. *Fra H. Reuterdahl.*

L. d. 31 Dec. 40.

Käre Vän!

Något af det sista som skall sysselsätta mig på det gamla året skall vara ett bref till Dem. Längre har jag velat, längre har jag bort skriva ett sådant,
25 och längre har De utan tvifvel väntat ett; men intet har kunnat åstadkommas. Till en början hade jag undseende med Dem; jag visste huru upptagen De var och ville icke besvära Dem. Sedermera var jag sjelf mer än vanligt upptagen. De sista veckorna, till och med månaderna voro mig en verklig plågotid. Och dertill var jag icke rätt frisk. En nedstämdhet, större än jag någonsin känt den, gjorde mig oduglig till allt annat än det som icke kunde undvikas.
30 Jag kände mig mer än vanligt ensam och kom i denna känsla att mer än vanligt sysselsätta mig med mig sjelf. Det är nu bättre, jag är nu någorlunda som förr, och kan sålunda också nu tänka på mina gamla förbindelser. Att jag icke förr gjort det, att jag icke ens sagt Dem ett vänligt ord till tack för den sista
35 godhet, gästfrihet och vänskap jag hos Dem åtnjöt, det ber jag Dem ursäkta. Jag har icke tegat af brist på tacksamhet, högaktning och tillgifvenhet. Jag har tegat derföre att jag icke kunnat tala. De har kanske också erfarenhet af ett tillstånd, i hvilket man både vet och vill hvad man bör, men dock ingen-

ting uträttar. Från ett sådant tillstånd har jag först nyligen kunnat lösrycka mig.

När jag sagt detta, behöfver jag knapt säga Dem att jag, alltsedan vi råkades, nästan ingenting läst. Det enda jag kunnat göra har varit att sköta embetsgöromålen och nedskrifva ett eller annat för Quartalskriften. Så snart jag tagit en bok i hand, har tankarne lupit bort från boken och fäst sig vid ⁵ mig sjelf. Således har jag hvarken kommit att läsa sista häftet af Hist. Tidskrift, eller Deras program. Det sista har i många veckor legat framför mig, men det syntes mig för godt att läsas under oöfvervinnliga distractioner. Sedan jag nu skilt en del nödvändighetsbestyr ifrån mig, för hvilka jag först nu haft någon ledighet, skall det icke länge blifva ostuderadt. Emedlertid ¹⁰ tackar jag Dem hjertligen för gåfvan. Det är mig redan en förnöjelse att veta mig hafva den. Framdeles, när jag hunnit att göra mig dermed något mera bekant, kanske något mera derom.

I flera veckor hafva några gamla svenska predikningar — i codices från Linköping — legat på mitt bord. Så fort nyåret gått in skall jag dermed all- ¹⁵ varligare sysselsätta mig. Att de stå i sammanhang med den codex jag hos Dem såg, är säkert; men i hvilken, derom har jag ännu intet ord att säga.

Å nyo göres hos oss ett försök med en svensk literaturtidning, och denna gången i Lund. Prospecten har De troligen redan sett. Gleerup, som är förläggare, lär hafva skickat den till Deichmann. Om framgången har jag ingen ²⁰ stor tanka. Vi äro för få, för litet samhälliga och för litet förståndiga. Då mitt biträde gjordes till ett vilkor för försökets anställande, kunde jag icke vägra det. Första numret går ut d. 2 Jan. och sedan ett hvar Lördag. I tidningen kan jag icke rätt mycket deltaga, men skall väl lemna något bidrag. Deremot beger jag Quartalskriften. Den öfvertages af två unga raska theo- ²⁵ loger (Melin och Bring), som säkert komma att draga lasset mycket bättre än jag (Thomander har icke på lång tid dervid lagt ett finger). Hvad theologiska småsaker jag kan på lediga stunder åstadkomma, stå dem gerna till tjänst, men hela redactionsbestyret kan jag ej längre bära.

Vår vetenskapliga litteratur har under den senare tiden ingenting gifvit, den ³⁰ poetiska deremot något. Det bästa är väl en poetisk calender från Upsala, Linnæa borealis, utg. af 2 unga candidater, Malmström och Bergman. Utgifvarnes stycken äro icke blott de bästa, utan äfven utmärkt goda. Malmström lofvar ganska mycket. Må han och hans sällskap hålla något! Vi hafva ett stort öfverflöd på tistel och törne; må också någon blomma af bättre art kunna ³⁵ utveckla sig. En sådan bröts för hastigt. Prof. Törneros i Upsala, en utmärkt philolog och bellettrist, dödde, som De kanske erindrar Dem, för ett par år sedan. Första delen af hans »Bref och dagboksanteckningar« har i dessa veckor utkommit. Den innehåller herrliga saker, kanske något diffusa, liksom något mera än godt är tingerade af reflexion och filosofi, men i det hela utmärkt ⁴⁰

sköna. Något mera märkligt om vår literatur har jag ej att förtälja Dem.

Vår politik är den gamla. Riksdagen fortgår på sitt tumultuariska, revolutionära sätt. De två lägre stånden utgöra alltjemt en compact opposition, underhållen af och sjelf underhållande de liberala bladen. Prestståndet är det 5 enda med vett och vilja förnuftiga; adelns pluralitet röstar väl i allmänhet med regeringen, men icke af öfvertygelse, utan till följe af bearbetning, intrig o.d. Efter vår grundlag skall, då två stånd stanna mot två, ett så kalladt förstärkt utskott afgöra frågorna. I alla hufvudfrågor sker afgörandet på detta sätt; hvilket redan är sorgligt nog. Men ännu sorgligare är, att regeringens 10 motståndare i alla förstärkta utskott segra och måste segra. Borgare och Bönder hafva knapt andra än oppositionsmän att i utskotten insätta, och om de hade andra, så begagnade de dem naturligtvis icke. Från adel och prester, i synnerhet från den förra, inslinker en eller annan rabulist. Sålunda är pluraliteten alltid i förväg gifven. Nyligen har förstärkt constitutionsutskott bort- 15 voterat de fyra stånden och decreterat allmänna val. Något när på samma gång röstade det bort ordet allena i den paragraph af vår grundlag, som säger, att konungen skall allena styra riket. Statsutskott, också förstärkt, har nekat det nödtorftiga lifsuppehållet åt flera embetsmän, som länge tjent, men som numera icke användas, hufvudsakligen för deras tillgifvenhet mot 20 konungen. Om denna och annan galenskap och om en deri på ett hufvudsakligt sätt verksam person skref till mig för några veckor sedan den gamle hederlige Baron Brinkman: »Genom åtskilligt enskilt lidande har denna riksdagsvinter för mig varit ännu obehagligare än den bör och måste vara för hvarje medborgare, som ännu ej blifvit smittad af rabulismens spetälska — 25 ty cholera vore ett för godt namn för vår nu »allena styrande« statsdärskap. Och den skall nu äfven predikas af aposteln Geijer! Quantum mutatus ab illo! Han åtnjuter nu också den hedern att af det segrande partiet betraktas såsom en kyrkofader och som en pelare för det rationelt vanvettiga representationssystemet. Märkligt är ock att han i sina senaste skrifter bestyrker alla 30 sina satser — ur historien. Hade då Historiarum Professorn ända till sitt 50de år varit slagen med blindhet? Han och jag (Brinkman) äro lika goda vänner för det; men det gör mig hjertligen ondt att han fått så många nya vänner och här och der förlorat så många gamla. För öfrigt kunde öfver allt som nu sker och icke sker ett bibliothek skrivas och en syndafloed grätas. Olycklige, 35 I yngre, som nödgens upplefva den försämrade upplagan af 1720 års villervalla, hvilken »med eld« — och luftmaschin börjat att tryckas hos Aftonbladet et Comp. Jag får snart för Gustaf III berätta, att hans Sverige nu lika så försåtligt mördas, som för 50 år sedan han sjelf«. Jag bör säga Dem, att när jag träffade Brinkman i Sthm, var han halft liberal. Han har blifvit curerad af 40 hvad han på rätt nära håll fått skåda.

Från Tegnér äro underrättelserna någorlunda goda. Han har till och med hemsändt några verser som upplästes på Svenska Academiens högtidsdag d. 20 Dec. Han hade skrivit dem på vägen mellan Sthm och Kphmn, och de voro desamma, hvilka jag såg på sistnämnda ställe. Troligen hafva de af hans vänner blifvit något upphjelpste. Sådana de voro då jag såg dem, kunde de ej upp-⁵ läsas. Det är emedlertid säkert att han förbättras. Förr än till våren lär han dock ej hemkomma.

I Lund är sig allting likt. Med Deras vänner, Faxe, Brunius o. a. talar jag icke så sällan om Dem. Alla erindra vi oss Dem med hjertlig högaktning och tillgifvenhet.¹⁰

Vintern har hittills varit mycket behaglig och har gjort mig mycket godt. I dag synes någon orolighet börjas. Läger den sig åter, så gör jag kanske en liten vinterresa på några dagar. Jag behöfver i högsta grad att komma ut och få litet frisk luft.

Mycket längtar jag att få höra något från Dem och Deras hus. Jag vet¹⁵ icke om De är lefvande eller död. Så länge som nu har aldrig communicationen oss emellan varit afbruten. Jag hoppas att De icke alltför strängt bestraffar min långa tystnad.

Sist får jag be Dem rätt hjertligt helsa Deras Fru och barn. Må De alla vara väl! Må omkring Dem vara helsa och förnöjelse! Må helsa, fred och för-²⁰ nöjelse följa Dem i det år, som om få timmar ingår. Gud med Dem och alla som för Dem äro kära!

Alltid Deras redligt och hjertligt tillgifne

H. Reuterdaahl.

240. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 18 Juni 41. 25

Käre vän!

Det förundrar Dem billigt att jag icke tillskrifvit Dem. Jag har nästan hvar dag trott att jag den nästföljande skulle hafva tillfälle att göra en liten utflykt och således komma till Dem. Ännu har det icke blifvit mig möjligt. Allmänna och enskilda bestyr hafva dag från dag tillkommit och gjort hvarje³⁰ frånvaro för mig omöjlig. Nu är det också icke värdt att resa öfver, då vi efter all anledning snart ser Dem hos oss. Att De är hjertligen välkommen behöfver jag icke säga Dem. De drager denna gången in hos Deras gamla värd, Sämskmakaren, såsom Glerup säger mig. Gör Deras Fru Dem sällskap, så blir der väl också för henne någon utkomst. Hennes gamla logis är³⁵ upptaget af dess ägare, och kan således ej fås. Hon får välja mellan ett trångt logis hos Dem i Sämskmakarens rum och ett något obequämt hos Fru Billberg. Den senare mottager henne hjertligen gerna, men har det, såsom Fru Molbech

sjelf känner, icke alldeles så som det borde vara. Var god och säg Fru M. detta och bed henne tillika ursäkt att jag icke sjelf tillskrifver henne. Må hon och De icke denna gång finna det för otrefligt i Lund! Särskilt fruktar jag för henne genom det att hon icke får det rätt bequämt omkring sig och genom
 5 det tumult och den villervalla, som för dessa dagar herrska i Lund. I synnerhet äro dagarne före promotionen oroliga, då allting omflyttas, fejas, skuras, tvättas o.s.v. För min del ville jag vara långt derifrån, om jag kunde komma. Hjertligen gerna skola vi dock försöka att göra det så angenämt för henne och Dem som vi kunna. Jag säger således än en gång: välkomna! Just sjelfva
 10 Lördagen väntar jag hit en fremmande från Stockholm, hvarföre jag tviflar att jag kan vara Dem till mötes i Malmö; men vi råkas i alla fall Lördagsafton. Gud med Dem! De bästa helsningar till Deras goda Fru!

Alltid Deras sannt tillgifne

H. Reuterdahl.

15 241. *Fra Erik Gustaf Geijer.*

Upsala d. 10 Juli 1841.

Det är med känsla af egen förebråelse och blygsel, som jag nu först besvarar ärade skrifvelsen af d. 16 Okt. 1840. Till min ursäkt kan jag endast anföras, att min nödtvungna verksamhet såsom Riksdagsman väl ej så upptagit min
 tid att jag ej skulle kunnat uppfylla höflighetens vanligaste fordringar, men
 20 att jag under denna tid nästan skydde all beröring med mina käraste litterära intressen, emedan de blott kunde bli föremål för saknad. — Nu, åter ledig, känner jag mig med min vettenskap så mycket innerligare förenad och kan ej bättre fira denna lycka, än med det tacksammaste och värdsammaste erkännande af den heder mig skett, att hafva blifvit af den Danske Histo-
 25 riske Förening kallad till Utländsk corresponderande Ledamot. Värdes för Föreningen uttrycka hela min erkänsla och förbindelse, i fall Den anser sig kunna emottaga uttrycket af en så sen tacksamhet. — Föreningens vigtiga ändamål, hvarom jag genom Dess öfversända Vedtægter blifvit underrättad, skall jag räkna för en ära att befordra, och anser mig göra det
 30 på bästa sätt, som i min förmåga står, om jag åt mitt fäderneslands Historia offrar mina återstående dagar. Jag skall dervid styrkas af den i sanning glädjande öfvertygelse, att den tid har kommit, då den högre Andans frihet, hvilken är all ädlare och innerligare förenings egentliga väsende, och upphöjd öfver yttre tillfälligheter, allt mer skall blifva det Skandinaviska Nordens
 35 gemensamma lifskraft och band. —

Att jag får yttra denna tacksamhet och denna tillförsigt till en man, hvilken äldre angenäma minnen tillåta mig att anse såsom Vän, är för mig en serskildt

tillfridsställelse, och får jag i denna Väns sköte nedlägga en hjertelig hälsning till mina Danska vänner.

Tillgifnast

E. G. Geijer.

242. *Fra H. Reuterdahl.*

L. d. 17 Aug. 41.

Högtärade, käraste Vän!

5

Liksom det var mig en glädje att för några veckor sedan mottaga Dem sjelf så gjorde De mig för några dagar sedan en glädje med Deras bref. Tack både för besöket och för brefvet. Några gånger efter det De var här hade jag i sinnet att skrifva Dem eller Deras Fru några ord; det har icke skett dels derföre att jag icke visste huru De inrättade Deras sommarresor, och dels 10 af min gamla för Dem väl bekanta olust att skrifva bref. När jag fått ett arbete för mig, har jag svårt att för annat än hvad som icke kan tillbakasättas, slita mig derifrån, och i synnerhet går det mig under en sådan period illa med brefskrifning. Jag har nu, efter en mängd afbrott, begynt mina sysselsättningar med den svenska kyrkhistorien. Jag måste åtminstone till våren vara 15 färdig med det andra bandet. Och sålänge det räcker, eller åtminstone under det jag arbetar med något visst stycke deraf, blifver jag säkert temligen oefterrättlig i brefskrifning. Jag ber Dem med vanlig godhet ursäkta detta, och vara förvissad att om blotta tanken på Dem eller tillgifvenheten och aktningen för Dem kunde skrifva bref, så hade De både många och långa. En eller annan 20 gång tar jag mig emedlertid den frihet att säga Dem att jag lefver.

Sedan De var här har jag lefvat i stor stillhet. Jag har knapt 3 eller 4 gånger varit utom Lund och hvarje gång blott på en half eller hel dag. Min orörlighet har kommit dels af den smula arbetsamhet, som i sommar hos mig infunnit sig, och dels af det ofrefliga vädret. Det har hos oss icke varit bättre än hos 25 Dem. Regn och åter regn, vecka ut och vecka in. Otroligt mycket hö är i Skåne förderfvadt och med säden ser det betänkligt ut. Höförlusten är så mycket sorgligare, som Skåne börjat något komma sig före i den förut så mycket försummade ladugårdsskötseln, men nu genom detta regnår kommer deri betydligt tillbaka. Går det nu också illa med säden, så är vårt fattiga 30 land högligen att beklaga. Så besvärlig sommarn varit för landmannen och för den som utom hus velat hämta sig någon vederquickelse, så förträffelig har den varit för den som inom hus velat arbeta. Således har också jag för min ringa del fått något uträttadt. Jag har med riktigt allvar arbetat mig in i de gamla lagarne. Jag har länge känt, att bekantskapen med dem var ous- 35 bärilig för utredandet af vår medeltids kyrkhistoria; men jag har aldrig haft riktigt mod att på allvar taga fatt på dem. Omsider kunde jag icke längre dermed vänta, och jag är nu rikligen belönad. Under detta studium har jag

lärt att värdera noggrannheten af de Schlyterska editionerna och concisionen och consequensen i de Schlyterska glossarierna. Vi hafva dock i dessa arbeten skatter, som alltid skola göra vår literatur heder. Med förnøjelse berättar jag Dem, att Westmannalagens text är färdigtryckt, och att man i dessa dagar
 6 begynner tryckningen af glossariet. O att 4 eller 5 band till vore färdiga! För min part ville jag derföre betala mycket. Sedan man vant sig vid dessa goda editioner, är det svårt att nöja sig med de dåliga, som äro de enda, i hvilka en del af lagarne kunna läsas. Jag har aldrig med så mycken saknad tagit afsked af Schlyter sjelf, som jag snart måste taga afsked af hans lagverk. Hvad
 10 jag för mitt ändamål der funnit, börjar jag snart redigera.

Dessa göromål och annat mera gör det tvifvelaktigt om jag i år kan göra någon utflygt. Väl kunde jag hafva lust att på en dag eller tvenne se om Dem, men en sådan hastighet är hvarken för Dem eller för mig till fyllest. Ju mer sommarn går fram, desto omöjligare finner jag det att vara borta i 8-12 dagar.
 15 Om jag således återtar mitt löfte att komma till Dem får De derföre icke blifva missnöjd med mig. Eller också får De tilllåta mig så modificera mitt löfte, att jag en dag och en afton gläder mig åt att se Dem och derpå reser. Något mera tillåta, efter allt hvad jag kan finna, icke de närvarande omständigheterna.

20 Stillheten i Lund har varit afbruten af några fremmandes besök. Bland dessa var Mynsters ett af de käraste vi kunde få. Må han hafva varit någorlunda förnöjd med sin dag! Faxe gjorde som vanligt les honneurs, och dermed var han visst förnöjd; för öfrigt var det godt att han kom från Bornholm: i annat fall skulle han funnit allting i Lund alltför fattigt.

25 Och nu säger jag Dem farväl, gode, käre vän! Deras helsningar till Fru Brunius och Ulrika Hellstenius äro framförda, men jag tviflar att de verka något. Också till de öfriga har jag helsat. Fru Billberg, den stilla, allvarliga, något tungsinnade, men i grunden förträffliga gamla Frun, tänker på Dem och Deras Fru med hjertligaste tillgifvenhet. Hon helsar Dem båda vänskaps-
 30 fullast; och likaså gör Deras redligt tillgifne

H. Reuterdaahl.

243. *Fra H. Reuterdaahl.*

L. d. 16 Sept. 41.

Jag hinner blott att med tvenne rader säga Dem tack för sist och för all Deras vänskap. Gustafva och jag minnas med glädje de behagliga dagarne i
 35 Köpenhamn. Åtterresan gick förträffligt (någon sjuklighet för Gustafva oberäknad) och mellan 10 och 11 voro vi åter i Lund, der vi funno allt som vanligt.

Jag är någorlunda inkommen i mina arbeten. Sannolikt kommer jag under den snart pågående terminen att föreläsa Dogmatik, ett ämne som jag aldrig

förut föredragit och som svårligen låter föredraga sig utan att hafva allt skrivit. Jag bereder mig således på att skriva föreläsningar, något som jag tillförene aldrig, åtminstone för en längre tid, försökt. Jag har väl en plan någorlunda färdig, liksom jag temligen väl vet hvad jag i det särskilta vill säga; men arbetet blir dock mycket och dertill icke af det slag som intresserar mig. ⁵ Jag kan dock icke undvika det, i fall såsom jag fruktar förordnandet kommer.

Deras commission till Gleeurup är uträttad; han har väl derom redan skrivit. Det öfriga i sinom tid. De bästa helsningar till Deras Fru och söner från en hjertligt tillgifven vän

H. Reuterdaahl. ¹⁰

244. *Fra H. Reuterdaahl.*

Ausås d. 30 Sept. 41.

Högtärade vän!

Mot all min förmodan har jag af händelsen blifvit förd till Ausås. Embetsförrättningar hafva fört Biskop Faxe hit till orten och jag, som nästan mot min vilja, gjort honom sällskap, har förmått honom att på en ledig dag be- ¹⁵ söka Westerströms. Medan begge de gamle Herrarne språka om stifts- och prestsaker och prostinnan sträfvar i sitt kök och sin spiskammare, begagnar jag en ledig stund för att från ett ställe, som för oss begge är kärt, säga Dem några ord. Jag är dessutom skyldig Dem bref. De rader jag skref Dem strax efter min hemkomst från Köpenhamn äro ej att anse som ett bref; jag skref ²⁰ dem hufvudsakligen för att med dem beledsaga Gustafva Wihlborgs bref till Deras Fru. Något bättre lofvar jag Dem just icke i dag; men då jag åtminstone kan bringa Dem och Deras Fru färska helsningar från Ausås, skall härigenom min epistel för Dem hafva något värde. I sig sjelf har den efter vanligheten ²⁵ intet.

De sista veckorna af mitt vistande i Lund voro mig angenämare än jag väntat. Jag tror jag sade Dem att jag fruktade ett förordnande att offentlig föreläsa dogmatik. Jag slapp det; man hade förbarmande med mig och gaf det åt en annan. Således har jag fått sysselsätta mig med sådant som var mig kärare, nemligen med kyrkhistorien och annat dermed beslägtadt. Emellanåt ³⁰ har jag läst Nordström, Sv. Samhällsföfattn^s historia; det är en lärd bok, och äfven en lärorik bok; den lemnar på ett ställe en mängd till ämnet hörande materialier; alldeles oordnade och odigererade äro icke heller dessa; men tung och diffus är dock boken och man genomgår den icke med det intresse, som det äkta konstverket lemnar. Fullkomlig herre öfver ämnet är icke för- ³⁵ fattaren och om mycket får man, oaktadt citaternas mängd, nog liten kunskap. Med allt detta kan dock icke nekas att arbetet är hederligt. Jag håller på att läsa slutet under resan. Något annat som sysselsatt mig under denna,

är afskrifvandet af ett gammalt document som Hildebrand skickat mig från Stockholm. Det är en nyss funnen förteckning på böcker, som en Magister Bero, canonicus ecclesiae cathedralis Scarensis skänkt till Domkyrkan i Skara år 1475. Förteckningen upptager 4 tätt skrifna sidor i lång quarto och inne-
5 håller 140 å 150 boktitlar, hänfödda till rubrikerna theologia, jus, artes, gram-
matica. En del af böckerna äro åtminstone för mig okända (om några torde jag väl, när jag återkommer till Lund, kunna skaffa mig någon kunskap), men den största delen utgöres af den theologiska och canoniska literatur, som medeltidsförfattare vanligast åberopa. Till egentligen nordisk literatur finnes
10 intet spår. Sådant oaktadt har dock urkunden värde såsom lemmande en öfver-
sigt af den literära apparat, som var tillgänglig för en clerk i norden mot medeltidens slut. Hildebrand vill låta trycka den i Skandinaviska Handlingarne, och låta den som bihang erhålla en förteckning öfver den boksamling, som tillhörde Gustaf Adolfs hofpredikant Johannes Bothwidi, en lika så snillrik
15 som lärd man. Jag har tänkt att föreslå honom att dertill lägga förteckningen öfver de böcker som tillhörde en skånsk prest, Georg Faxe (B. Faxes stam-
fader), ungefärligen samtidigt med Bothwidi. Jag tänker De delar min mening, att dylika förteckningar hafva sitt stora intresse, när de sysselsätta sig med den lärdomsapparat, som tillhört literatörer af betydighet. Sådant synes för-
20 hållandet hafva varit med de tre i fråga varande.

Hildebrand arbetar flitigt med 3^e delen af Diplomatarium. I slutet af Oc-
tober lär han börja att trycka. Jag har lemnat honom kunskap om några diplom-afskrifter, som finnas i Lund från Lagerbrings tid och som Lagerbring erhållit af Langebek. Från Lund får Hildebrand afskrift af dem han icke
25 förut känner, men en collation med de i Köpenhamn befintliga originalerna lär blifva nödvändig. För en sådan vänder sig troligen H. till Petersen. Diplom-
samlingen i Khm är ju i den ordning att originalerna lätt kunna finnas?

Jag spisade i går middag på Wegeholt hos Ehrenborg. Der är glädje opp i
tak. De vet att Ehrenborg har haft mycket brydsamma affärer och ofta varit
30 i förlägenhet, ändock för temligen små summor. Han har nu fått hjälp. På
auctioner har han försålt betydliga delar af sin stora egendom, och derföre
blifvit så väl betalt, att han blifver skuldfri och har 60-70,000 Rd^r i behåll,
hvarförutan han behåller hufvudgården Wegeholt med omkring 4000 tunne-
lands jordrymd. Sådana äro egendomarne i Skåne! Bland köparne är en Dansk
35 klockare (Schouw, från Harlösa i närheten af Fredriksborg). Sådana äro
klockarne i Danmark! Öfverhufvud är här i Skåne en egendomshandel, hvars
make i liflighet man ej känner. Hvar vecka uppgöres en ny betydlig handel.
Priserna äro i allmänhet höga; dock säga de fremmande, som komma hit och
köpa, att de äro högre utomlands. Åtskilliga Tyskar hafva hittills slagit sig
40 ned hos oss; nu börja ock Danskarna. De äro välkomna! När vi icke sjelfva

förstå att bruka vår jord, så är det godt att vi få läromästare. Emedlertid ser det ut, som om en crisis i vårt agricultursystem vore inne. Och en crisis i detta står väl icke ensam. Hvert det med många ting vill taga vägen kan väl ingen ännu beräkna.

Och nu farväl för i dag, käre vän! Jag har blott helsningar att tillägga. I 5
 Ausås är sig fullkomligen likt. Prosten glad och förständig, Prostinnan god och öfverflödig. Ett drag i hast. Biskopen bad i går aftons om en portion gröt. Om en half timme kom prostinnan med tre slags gröt, för att icke förfela rätta sorten. Charlotte är rask och söt som alltid; 2ne af hennes systrar mycket sjuka och sorgligt sjuka, nemligen af en kramp, som icke vill aftaga. Detta 10
 allt dels för Dem och dels för Deras goda Fru. Till båda de hjertligaste helsningar från alla omkring mig och från mig sjelf. Vi hafva redan många gånger talt om Dem och ännu en gång kommer De väl på tal bland detta goda folk.

Gud med Dem! Alltid Deras tillgifne

H. R. 15

245. *Fra Vilh. Faxe.*

Lund d. 6 Nov. 1841.

Högädle Herr JustitiæRåd och Riddare af Kungl. Dannebrogorden!
 Sistledne måndags afton var för min k. Hustru och mig en glad afton. Vi emottogo vår Wilhelmina Kinberg lyckligt undkommen hafvets våldsamma böljer. Hvad som ökte vår fägnad var berättelsen om den förekommande 20
 vänskap och godhet, hvarmed Hon af Herr Justitiæ Rådet och Dess Värda k. Fru alla dagar under Hennes vistande i Köpenhamn, jemte hennes resällskap Mams. Wihlborg, blifvit uptagen i Herrskapets hus och der åtniutit så utmärkt välvilja. Tillåt mig försäkra om vår hjertliga förbindelse och upriktigaste tacksamhet. 25

Hvad Hon från Herr Just. Rådet hemförde till mig var öfver min förmodan och väntan — det ypperliga arbetet om Runamo. Jag kan ej uttrycka, huru välkommet det var. Jag förvarar det såsom en Skatt — och det är i sanning en lärdoms skatt. Jag har den äran, att på det högsta tacka för en gåfva den jag högt värderar och kan tillägga, att Hr. Prof. Brunius och Dr. Reuter Dahl 30
 instämna med mig i lika tacksamma tänckesätt. Att mitt namn blifvit uptagit i ett så märkvärdigt verk var oförtjent. Det var så ringa jag kunde vercka för Committéns ädla afsigter. Men att de vunnits, och att detta sällsynta Nordiska Ålderdoms Minnesmärcke erhållit sit förtjenta anseende gläder mig obeskrifveligen. 35

Med så mycket misnöje jag läste vår gode Baron Berzelii opåkallade, i förtid utgifna anmärkningar, med så mycket sannt nöje har jag funnit dem på mer än ett sätt grundligen vederlagda.

Då jag läste uppgiften om Skalden Gard Stang oppidi cultor föreföll det mig såsom skulle Han tilhört vårt nära Lund belägne Stångby och till min synnerliga förnöjelse inhämtade jag, att Herr Profess. Finn Magnussen förklarar sig vara af lika tanckar.

Jemte anmälan af min förbindligaste och tacksammaste helsning till nyssnämde Herr Professor, får jag anhålla, att Herr Just. Rådet täckes göra Honom upmärksam på följande omständighet, så vida Herr Just. Rådet Sjelf finner den förtjena något afseende: Pag. 79 nämnes Landöre / Landeyri / , såsom det ställe eller den hamn, hvartill Haralds-Flotta skulle gå ifrån Kiöge. Stället skulle finnas i Skåne — och jag tror, att det finnas utan att man behöfver förklara det för landtungan, hvarå Skanör och Falsterbo äro belägne. I Wilands Härad (det inre Bleking, Listers Härad närmaste) Liungby-Sockn finnes nära vid stranden en liten Ö, som heter Landö. Dervid är en hamn, lastageplats och fiskeleje. Att den stora hären på den stora flottan gått först öfver till Skanör kan väl vara möjligt, men att den fortsatt sin siöresa till den nära Bleking varande hamn för att der hufvudsakligen debarkera synes mig tro-
ligast åtminstone sannolikare, än att den skulle vandrat landtvägen från Skanör till Bleking öfver den då breda icke med bro försedda Helge-å. Jag kan ej inse någon möjlighet, att en Armée af större delen fotfolck, knapt af Cavallerie, kunde gå ifrån Skanör till Bråviken på 7 dagar, men väl ifrån Landö, minst 12 mil närmare, än Skanör. Landö ligger midt emellan Åhus och Silfvitsborg $\frac{3}{4}$ eller högst en mil från Blekingska gränsen. Om man ej antager, som man knapt lærer kunna antaga, att vägarne den tiden hade samma läge, som nu, torde likväl väg genom Bleking varit ungefärligen å samma trakter, som den är för närvarande och gått på Hoby. Derifrån är nu och förmodl. varit från äldre tider väg till Småland. Hoby ligger midt i Bleking. Det tyckes ej varit någon afväg för Hären, att tåga denna väg — och då hvila äfven omkring Hoby, Mörtink och Runamo.

Att Landö af Herrar författare icke bemärkts torde härleda sig deraf, att den ej nämnes af våra Geographer och Historici. Den förekommer ej hos Tu[n]eld ickeheller i Brings och Muncks Dissertationer om Willands Härad, eller i Linnées Skånska resa. Den är dock uptagen å 1300 års charta / Script. Rer. Danic. / , men står ej såsom Ö. I denna egenskap förekommer d[en] på Hermelins Charta öfver Skåne, dock föga syn[lig]. Å hela trakten emellan Åhus och Silfvitsborg, tr[or] jag, att ingen hamn finnes, utan den vid Landö. Den är mycket öppen.

De bästa helsningar til Fru Just. Rådinnan från min k. Hustru och öfrige Damer, hvaruti jag instämmer i förening med försäkran om den fullkomliga högaktning, hvarmed jag har äran framlefvä

Herr Just. Rådets och Riddarens

Ödmjuke Tjenare

Vilh. Faxe.

5

246. *Fra F. M. Franzén.*

Hernösand den 22 Mars 1842.

Högädle Herr JustitieRåd!

Den uppmärksamhet, som icke blott Herr JustitieRådet, utan ock Dess aktningssvärde Fru täcktes fästa vid min skrift För Fattiga och Rika, 10 gör att jag tar mig den friheten att tillsända Dem ett nytt häfte af predikningar, som skola utgöra en årgång, hvare äfven de förra upptagas.

Den resande, som framlemnar detta bref, Millén är Magister Docens vid Upsala Universitet. Jag har nyligen vigt honom till prest; men som han åtnjuter ett theologiskt stipendium, så vill han i Tyskland göra sig närmare be- 15 kant med Theologiens och Kyrkans närvarande tillstånd, innan han ingår i församlingens tjänst.

En liten esthetisk skrift åtföljer den theologiska, åter ett bevis att jag ännu med tacksamhet mins den uppmuntran Herr JustitieRådet fordom gaf mig såsom räknad ibland poeter. 20

Med utmärkt högaktning har jag den äran att framhärda

H. Herr JustitieRådets ödmjukaste tjenare

F. M. Franzén.

247. *Til P. D. A. Atterbom.*

Kbhvn. Christi Himmelfartsd. 5. Mai 1842.

Min ædle, høit agtede Ven,

25

Efterat i lang Tid al Brevvexling, der altid var sparsom nok, imellem os har været afbrudt, seer Du igien nogle Linier fra en Ven i Danmark, der, selv i Alderdommens mod Livets Aften skridende Aar, ikke glemmer det ungdommelige Venskabs faste Baand, som for 30 Aar siden knyttede ham til Sverriges første Digter — men ogsaa til et af de ædelste Mennesker, en af de rene, 30 mest poetiske Naturer, som han paa sin hele Livsbane er kommen i Berøring med. Disse Linier skrives nu fornemmelig i den Hensigt at berette Dig, at et i saamange Aar næret Ønske og Forsæt, endnu engang før min Bortgang fra denne Jord at see Uppsvearnes Land, om nogensinde, da i Sommer, og det i næste Maaned, turde, om Gud vil det, gaae i Opfyldelse. Jeg agter da, 35 saafremt ikke Andre maatte lægge mig Hindringer i Veien, hvortil jeg dog

ikke øiner, eller egentlig kan befrygte nogen Grund, at reise herfra saa betids i Junii Maaned (med Dampskibet fra Ystad) at jeg i rette Tid kan indtræffe i Stockholm, for derfra, efter et Par Dages Hvile, at begive mig til Upsala, og der at kunne bivaane de academiske Høitideligheder, som Magister-Promotionen medfører. Man har sagt mig, at denne ikke, saasom i Lund, altid foregaaer en bestemt Dag (d. 23de Jun.) men at den sædvanligen holdes noget tidligere, og ikke hvergang paa den samme Dag. Det er mig derfor ganske magtpaaliggende at erfare, og det saasnart som mueligt, hvilken Dag der i Aar er udsat til den academiske Fest; da jeg, under de mangfoldige Forretninger og hindrende Omstændigheder, hvoraf jeg er betyngtet og omsnoet, og hvis Byrde og Hinder min tiltagende Alder med hvert Aar mere lader mig føle, kan behøve, det allersnæreste mueligt er, at vide med Bestemthed, hvad Dag min Afreise herfra senest bør skee, og dertil at kunne præparere mig. Jeg beder derfor min ædle Ven, at ville, hvis Promotions-Dagen alt er bestemt, hvorom Du vel ved Professor Schröder (som jeg troer, i Aar enten fungerer som Rector magnificus, eller Decanus) vil kunne erholde sikker Underretning, meddele mig samme med allerførste Post. Jeg stoler med Tryghed paa denne Din Godhed, saasnart en saadan Efterretning kan meddeles mig; da jeg i Mangel af denne, eller ved at erholde den for seent, enten vilde kunne reent forfeile et af min Reises Hoved-Maal, eller dog blive nødt til, i de sidste Dage alt for tumultuarisk at paaskynde de mange Forberedelser, som maa gøres inden jeg kan komme bort derfra.

I øvrigt nægter jeg ikke, at var ikke Du i Upsala, vilde det være høist tvivlsomt, om jeg endnu i Aar vilde komme til at vandre ved Fyris-Aaes Bredder, og under den grandiose Domkirkes høie Hvælvinger. — Aarene tyngte mig; min i Ungdommen lidenskabelige Reiselyst er stærkt afkølet; jeg fattes Tid, Sindsro og Courage til at give mig langt ud i Verden — om endog denne Verden er begrændset af Siællands Kyster. I en Række af henved 10 Aar have mine Sommer-Reiser (paa Aaret 1840 nær, da jeg gjorde en kort Reise til Lolland og Sydsiælland) været indskrænkede til en Udflugt, sædvanlig paa 14 Dage, til Skaane, og navnlig til Lund, hvor jeg nu er saa godt som domicilieret. Det kan jo vist nok være interessant og behageligt, og vil høiligen glæde mig, engang ogsaa, efter 30 Aars Forløb, at befinde mig i det ærværdige Uppsala — et ægte nordisk Lærdomssæde, hvor jeg selv vil føle mig fri og lettet for alle de Tidens trykkende og hildende Lænker, som fængsle os her i Kiøbenhavn — og hvilket Kiøbenhavn! — et næsten forvandlet, naar det sammenlignes med det, som Du saae og kiendte for 15 eller 16 Aar siden. Og er Forvandlingen ikke strax synlig i det Udvotes, saa er den desto mere og stærkere herskende i det Indvotes; og dette er jo den langt mere væsentlige og mere følelige. — Men for at komme saa høit op i Norden, behøver jeg i det mindste

een personlig Magnet, eet fortroligt Venskabs-Baad, eet beslægtet Væsen, at støttes ved og at knytte mig til; og dette troer og veed jeg, at finde i Dig, hvis Ungdomsvenskab for mig har holdt sin Prøve under 3 Decenniers omskiftende Tids-og Livsvilkaar. Jeg haaber og troer lige fast, at Giensynet vil blive et glædeligt og oplivende for os begge; om end vort Samliv bliver kort og flygtigt — flygtigere endnu, end de skønne, ungdommelige Vaardage vi havde sammen 1812, saavel under Sommerens Sol, som under Høstens Taager.

Alt andet maa her være forbigaaet og opsat til den glade Dag, da vi i Skiær-sommer skulde samles under Sveariget's høie, lange, glandsfulde Sol — jeg mindes den endnu fra 1812! — Jeg maa haste for at slutte dette Brev i rette Tid. Jeg kan dog med to Ord berette Dig, at mit Huus for Øieblikket, Gud være lovet, er i ret god Stand; min Hustru ved Helbred, min ældste Søn (Studiosus theologiæ, snart 21 Aar) har nylig giennemgaaet en Forkølelsessygdom, men er nu bedre, skøndt desværre noget svag ved en alt for høi Væxt; min anden Søn, i sit 17de Aar, er den 1ste April draget 11 Miil bort herfra, for at dannes til Landmand. Større er min Familie ikke. Om min personlige Stilling og mine Sysler for Øieblikket — her intet; noget mere, haabe vi! mundtligen, om nogle Uger.

Om min Reiseplan i Detail, efter Ankomsten har jeg endnu intet fastsat. Jeg har et og andet Arbeide, maaskee for 8-10 Dage i Stockholm, og i Rigs-Archivet — om Noget findes af det, jeg vilde søge. Gik det an, kunde jeg have Lyst til en Dampskibsfart til Helsingfors — men saa modbydelige ere Dampskibene mig! — jeg gruer ved at tænke paa Farten imellem Ystad og Stockholm. En anden Idee var, fra Ørebro og Carlstad, giennem Värmeland at tage hiem over Christiania. Men denne Plan er vist nok for gigantisk for mig. Gud raade; inden Slutningen af Julius maa jeg i ethvert Tilfælde være her hjemme.

Min forudsendte venlige Hilsen til de faa Venner, jeg har i Upsala! og for Dig Selv den hjerteligste og varmeste fra

Din gamle og troe Ven 30
C. Molbech.

248. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala, Pingstdagen (15. Maj) 1842

Evigt älskade Vän!

I största hast, och emedan vi ju, med Guds hjälp, innan kort råkas, blott dessa ord: det hjertligaste välkommen! Var öfvertygad, att min själs hela stämning för Dig är oförändradt densamma, och att Ditt besök kommer att skänka mig några af min lefnads lyckligaste dagar. Promotions-dagen blir den 14 Juni; Prof. J. H. Schröder (som högligen fröjdar sig åt Din

ankomst och beder om sina helsningar) blir Promotor. Jag erhöi Ditt bref sistl. Onsdag, men kunde ej svara med samma Post, emedan jag måste på den eftermiddagen præsidera för en Dissertation.

Äfven min Hustru gläder sig, att få göra Din bekantskap. När jag sist såg Dig, voro hon och jag blott förlofvade; nu ha vi redan varit gifta i sexton år. Hvad tiden flyr! Men vi må trösta oss med att sedan

.....kommt die liebe Ewigkeit,
Dann haben wir noch mehrere Zeit, —

10 såsom det heter i ett stycke af A. W. Schlegel. —

Troligen flyttar jag med hustru och barn ut på landet, ett par mil härifrån, innan denna månads slut; men detta skall ej hindra mig, att vara Dig här till mötes. Låt mig blott få veta dagen af Din ankomst, att jag må draga försorg om rum åt Dig o.s.v. Tag för öfrigt till godt om tid, så att Du kan vara min gäst på landet, i frid och lugn, på mitt vackra landtställe. Till Upsala 15 kommer jag knappt in öfver Promotionen, om det icke nu blefve för Din skull.

Du skall få se, att Upsala har, i utvärtes måtto, mycket förändrat sig till sin fördel. Om det så äfven är i invärtes måtto, — derom kunna meningarna vara delade.

Tusentals helsningar till Din Hustru och våra gemensamma Vänner!

20

Din trofaste

Atterbom.

P.S. Efter circa 14 dagar utkommer af mig en liten apologi för Goethes — Moral och Religion; hvilken (NB. apologi) således kommer »brühwarm« i Dina händer.

25 Förlåt mig, gode Broder, om jag skrifver Din Titel orätt; jag har i detta ögonblick ingen tillhands att fråga, om Du nu är Etatsraad, Conferensraad o.s.v.

249. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 22 Maj 42.

Högtärade Vän!

30 Med Adjuncten Genberg kunde jag blott sända Dem en helsning och de Ulfeldtska documenterna; med Fröken Toll, som i morgon reser till Köpenhamn, skall De åtminstone hafva några rader. Jag hinner ej med mera af en anledning som De genast skall erfara.

Af Genberg hörde jag att vi kan vänta Dem här i de första dagarne af Juni 35 månad. Senare får det också icke blifva om De skall vara i Upsala omkring d. 16de, då promotionen går för sig. De känner utan tvifvel ångfartygens gång och

vet således att Gauthiod eller Svithiod på vägen från Lübeck till Stockholm anlöper Ystad natten mellan Thursdag och Fredag. De måste således vara i Ystad en Thursdageftermiddag. Senare än Thursdagen d. 9de Juni får detta icke vara. De kommer då till Sthm Söndagsmorgon d. 12te och kan i god tid vara i Upsala. Efter denna räkning vänta vi Dem icke här senare än Lördagen 5 d. 4de eller Måndagen d. 6te samma månad. Möjligen tänker De dock att redan något förr begynna Deras resa. I detta fall ber jag Dem om några ord med omgående post på Helsingborg. Jag måste nemligen i morgon begifva mig härifrån till Landskrona, Helsingborg och Christianstad för att hålla skolvisitationer, hvarom jag fått uppdrag af vår Biskop, som sjelf icke vågar 10 att på en dylik resa blottställa sin helsa. Jag kan svårligen vara tillbaka förr än d. 3^e eller 4^e, således ungefär på samma tid som jag uträknar att De skall vara här. Naturligtvis vill jag här icke gå miste om Dem. Alltså, om De kommer till Lund före d. 4de Juni, så haf den godheten att genast skrifva ett par ord till mig på Helsingborg, då jag så mycket möjligt är skall påskynda 15 min resa, och så vidt ske kan vara i Lund innan De reser derifrån.

Om De före Deras ankomst vill hafva något här utträttadt, vänder De Dem förmodligen, efter vanligheten, till vår vän Gleerup. Det skulle för mig vara en glädje att kunna vara Deras commissionär; men frånvarande kan jag intet uträtta. Gleerup är i alla fall bättre. Att De är hjertligen välkommen hos 20 Deras Lundensiska vänner behöfver jag icke säga Dem.

För min resa i morgon har jag hundrade bestyr, måste således afbryta, sedan jag sagt mitt hufvudärende. Gud med Dem och välkommen! Vi få då conferera om hvarjehanda.

De bästa helsningar till Deras Fru och söner! Hvar blef Christian af Pingst- 25 afton? Jag väntade honom ett stycke utåt aftonen.

Alltid Deras
H. Reuterdaahl.

250. Til P. D. A. Atterbom.

Kiebenh: 29. Mai. 1842.

Min kiære og trofaste Ven,

30

I Henhold til min tidligere Skrivelse, vil jeg idag, for den yderst knappe Tids Skyld, indskrænke mig til at takke for Dit venlige — kun alt for korte Brev af 15de Mai; og at melde, at jeg, volente deo, agter at udføre en Beslutning, som Gud veed det falder mig suurt nok at faae sat i Værk, og saaledes tænker at reise herfra til Lund saa betids, at jeg fra dette mig saa venlige 35 Sted, som jeg nu meget snart maa forlade, kan komme Torsdag d. 9de Jun. til Ystad, hvorfra Dampskibet om Fredagen gaer til Stockholm. Her indtræffer jeg Søndag Middag den 12te, og gaer følgende Dag (Mandag) til Up-

sala, hvor mit Ophold formodentlig i det Hele ei vil blive over 8-10 Dage, af hvilke jeg haaber at tilbringe et Par, 3 eller 4 i fuldkommen landlig Ro hos min Ungdomsven, paa hans Uplandske Tusculum — om ellers ikke i Upsala skulde være alt for meget at observere og at lære. Jeg agter mig derefter tilbage til Stockholm, hvor jeg vel bliver et Par Uger, i Fald jeg saalænge finder Stof for nogle Forskninger, jeg vilde foretage i Archivet, og i øvrigt for Reisens Udbytte, som jeg mere vil søge i Mennesker, i publique Indretninger og i det selskabelige Liv, end i Papirer og Brochurer. — Bliver der Tid, Courage og Penge tilovers, kunde jeg vel være sindet at reise tilbage ad Götha-Canal, til Göteborg, og herfra først gjøre en Tour til Christiania, inden jeg vender tilbage til Kiøbenhavn.

Dette er Skelettet af mine Reise-Ideer — uden alt Kiød og Blod, som Reisen selv skal lade udvoxe og frembringes. — For et Par Dage siden traf jeg her uventet en Aften hos Prof. Clausen, Biskop Agardt fra Carlstad. Han havde været her i Staden flere Dage, men ikke besøgt mig, uagtet han strax begyndte at tale om vort gamle venskabelige Samliv, og Reiser vi gjorde fra Lund til Värmeland m.m. 1812. Da tænkte jeg ved mig selv: det er ikke Atterbom!

Nu, Gud befalet! min ædle Ven — og med foreløbig Hilsen til Hustruen, og til det ærværdige Upsala, som jeg glæder mig til at see,

20

Din trofast hengivne

C. Molbech.

(Jeg sender dette over Stockholm, i Couvert til Prof. Hildebrand.)

251. Til B. E. Hildebrand.

Upsala 15. Jun. 1842.

Høistærede Hr. Rig[s]antiquarius!

Først min hierteligste og varmeste Tak for enhver Godhed og velvillig Opoffrelse, som De i Stockholm skienkede mig. Jeg vil aldrig i mit Liv glemme, hvormeget jeg paa denne ene Dag havde Dem at takke for; og det synes, at det af Dem givne Exempel vil følges saalænge jeg fremdeles skal opholde mig i dette venlige Land, som Giæstfrihed og Humanitet har valgt til sit Yndlingssæde. — Jeg takker for det modtagne Brev, med Indlæg fra min Kone og Søn. Jeg har tilskrevet begge i Dag. Det var fortræffeligt, at Pakkerne ankom. Den Store beder jeg om, det snarest mueligt er, ved sikker Leilighed (formodentlig med Dampskibet) at faae tilsendt under en herværende Boghandlers, eller Prof. Atterboms Adresse, da jeg længes efter at faae den her paa Stedet.

Promotionshøitiden i Gaar — særdeles Middagstaffelet — var i Sandhed grandioz og pompøst, og virkelig værd at reise hertil for. De to unge Prindser

vare nærværende, og blev jeg ogsaa for dem præsenteret; men har ei kunnet deeltage i en dejeuné paa Slottet i Dag Kl. 1, hvortil jeg var indbudet. Heller ei kan jeg profitere af en Indbydelse til i Aften hos Promotor. De seer allerede heraf, at det fremdeles er daarligt fat med mig — i det mindste med min Hals. Det er et bedrøveligt Skaar i Frugten og Nydelsen af min Reise. Jeg har idag ⁵ maattet konsulere Atterboms Huuslæge, og vil vel neppe hverken idag eller i Morgen komme ud af Huset. — Uvis om, hvor længe mit Ophold her vil vare, giver jeg mig den Frihed igien at tilskrive Dem herom mod Slutningen af Ugen, og skal da tillade mig at tilmelde Dem Tiden for min Tilbagekomst. Med den hierteligste Hengivenhed og Erkiendtlighed er jeg, med Høiagtelse ¹⁰

Deres

C. Molbech.

252. *Fra B. E. Hildebrand.*

Stockholm d. 17. Juni 1842.

Wälborne Hr. JustitieRåd!

Af Deras ärade och vänskapsfulla Bref finner jag att halsåkomman ännu ¹⁵ besvårar Dem. Jag hoppas dock att De hos någon bland Upsalas skickliga Läkare må finna bot, och gläder mig att återse Dem vid god helsa.

Med ångfartyget Freya afsändes i dag den stora bokpacketen till Hr. Just. Rådet, med adress på Prof. Atterbom. Frakten är icke betald här.

I morgon afreser Landshöfding Järta till Upsala. Således kan De ännu få ²⁰ tillfälle att fortsätta bekantskapen med denne snillerike man. Jag önskar att De må rikligt njuta af umgängeslivet i den älskvärda krets, som i Upsala omgifver Dem. Här i Stockholm finner De icke många familjer kvar. Alla människor fly eller stå i begrepp att fly från hufvudstadens qvalm ut i den gröna, vänliga naturen. ²⁵

Vördnadsfullt och ödmjukast

Bror Em. Hildebrand.

253. *Til B. E. Hildebrand.*

Upsala. 19. Jun. 1842.

Høit ærede Hr. Rigsantiquar,

Jeg har modtaget Deres meget venskabelige Skrivelse i Gaar, og ligeledes ³⁰ Bog-Pakken, som De har havt det Besvær, at expedere til mig. Min forbindtligste Tak beder jeg Dem modtage, saavel herfor, som for enhver anden Uleilighed, Deres Velvillie for mig allerede har overtaget, eller som jeg fremdeles vil komme til at forvolde Dem. Jeg maa ligesaa godt strax komme til dette Capitel, da jeg strax naar jeg kommer tilbage til Stockholm, ja endnu for- ³⁵ inden, trænger til Deres Bistand. Jeg ønskede nemlig, efter Deres gode Løfte,

og ved Deres Hielp, at faae et Rum hyret paa een eller 2 Uger, fra næstkommende Fredag, d. 24de Junii. Paa denne Dag, Midsommersdagen nemlig, er der jo i Stockholm et Slags Folkefest paa Diurgården og flere Steder, som vel kunde være værd, at være Tilskuere af; og det saameget mere, som jeg
5 ogsaa for 30 Aar siden paa den Dag var i Stockholm. Jeg har derfor betænkt, at ville indrette min Reise, der først skal gaae ud til Prof. Atterbom paa hans Landsted, hvor jeg dog kun bliver en Dag over, saaledes, at jeg Fredag Middag eller Eftermiddag senest kan komme til Stockholm. Fra Qualstad, hvor Atterbom opholder sig, reiser jeg sandsynligen med Skiuts lige til Stockholm;
10 og bliver her i Upsala til Onsdag Eftermiddag eller Torsdag Morgen. Saaledes vil jeg være i Stand til at kunne med Posten paa Onsdag modtage Svar fra Hr. Hildebrand paa dette Brev; og beder Dem, om De ikke allerede da skulde have udseet og fundet et Logis for mig, at ville underrette mig om Deres Bolig. Jeg vil da paa Fredag med Skiutsbonden begive mig didhen, for
15 ved Dem at erfare Stedet; og jeg haaber at kunne være i Stockholm senest Fredag Eftermiddag Kl. 4 eller 5, maaskee endog noget før. — Jeg var jo i det Hele vel tilfreds med det Logis, jeg havde den ene Dag paa Stora Nygatan; men skulde ikke have noget imod at boe hos noget simplere Borgerfolk, i Fald saadanne fandtes og kunde recommenderes. Hellere dog hos Fruen paa
20 St. Nygatan, end i et offentligt Hotel. Men hendes Priis fandt jeg for høi; jeg tænker 1 Rdlr. Bco om Dagen maatte være en Priis, hvorfor et godt og anstændigt, ikke alt for lidet Rum kunde faaes.

De vilde endvidere forbinde mig meget, om De kunde paa Onsdag skaffe mig Underretning om, til hvilken Tid Ångfartyget Gotland næste Gang fra
25 Stockholm afgaaer til denne Ø, og hvad Priisen er for denne Fart, som jeg stærkt har i Sinde at gjøre.

Min Upasselighed er endnu ikke aldeles hævet, og har efterladt sig en betydende Svækkelse i Hals-Organerne, og flere Dele, som især hindrer mig endeel i Talen. Nu troer jeg imidlertid at kunne haabe, den er paa god Vei
30 til Bedring; imidlertid kan jeg endnu [ikke] taale at nyde selv den letteste Viin.

Med Hofmarskal, Kammerherre Beskow, som med sin Frue i Morgen reiser til Stockholm, men desværre strax forlader Staden igien, har jeg tænkt at benytte Leiligheden for at afsende nogle Bøger til min høistærede Herre og
35 Ven, som jeg ønsker i nogen Maade maatte interessere Dem. Skulde dertil ei blive Tid [og Leilighed], medtager jeg dem selv tilbage.

Med Høiagtelse og Hengivenhed

Deres særdeles forbundne og ærbødige

C. Molbech.

Tør jeg give mig den Frihed at besvære med at besørge vedlagte Brev. Grev Czacki afreiser fra Stockholm paa Onsdag. Navnet paa hans Logis har han kun saaledes opgivet.

254. *Til P. D. A. Atterbom.*

Upsala. Mandag d. 20. Jun. 1842.

Kiæreste Atterbom,

5

I Følge Din modtagne Billet sender jeg af Polyfem (for Sikkerheds Skyld) 2 hele Bind, som jeg fandt samlede. Det omskrevne Paquet med No. 6 af Dine Dissertationer om Sv. Poesien ere ikke endnu hidkomne. Jeg skal, naar jeg seer Mag. Lénström, bede ham besørge det Fornødne, for at de kunde erholdes i Morgen; og skal da medtage samme. Angaaende de øvrige Bøger 10 har jeg talt med Bibliothekar Afzelius, som har lovet at skaffe dem inden min Afreise paa Onsdag. Jeg har nemlig tænkt at ville forlade Upsala Onsdag Eftermiddag, saaledes at jeg mod Aftenen kan være hos Dig paa Qualstad, hvor jeg vilde blive Torsdagen over, og med Bonden, efter Aftale med ham, fare til Stockholm Fredag Morgen. Jeg har Lyst at være i denne Hoved- 15 stad Midsommerdagen, ligesom jeg var der 1812 paa denne Dag. — Med min Helbredstilstand gaaer det vel overhovedet bedre; men noget op og ned. Jeg befinder mig idag ikke saa vel som i Gaar, hvilket var den bedste Dag jeg har havt, siden jeg kom til Upsala. Jeg var i Gaar Middags hos Palmblad med Lénström, og besøgte i Aftes til Afsked Prof. Geijer, som i Dag, med 20 den store Deputation af Professorer, 8 Mand stærk, inclusive Schröder, er afreist til Stockholm. Hos Geijer var jeg ogsaa i Forgaars Aftes i et talrigt Thee-Selskab, hvor jeg dog lidet kunde tale. I Forgaars og idag har jeg beseet Bibliotheket; men i Domkirken har jeg endnu ikke været.

Jeg beder Dig bringe Din ædle Hustru min venligste Hilsen, og min gien- 25 tagne Tak, som jeg haaber, mundtlig at kunne fornye. Et Par hermed følgende Bøger bedes Du at modtage med sædvanligt Venskab fra

Din uforanderlig hengivne

C. Molbech.

255. *Fra B. E. Hildebrand.*

Stockholm d. 21 Juni 1842. 30

Wälborne Hr. Justitie Råd m.m.!

Ärade skrifvelsen af d. 19 dennes har jag emottagit och tackar hjertligen därför äfvensom för den genom Hofmarskalken Beskow öfverförda bokpaketen. Jag var i mitt sinne bedröfvad, när jag af Dem hörde att 1^a och 2^{dra} Bandet af Historiska Tidskriften redan voro utsålda. Deres gåfva har derföre ett 35 dubbelt värde för mig. Jag lyckönskar Dem, Hr. JustitieRåd, och Deres fädernesland, att ett slikt företag kunnat utföras med så stor framgång.

Jag har, enligt Deres begäran, hyrt ett rum från fredagen d. 24. Juni. Jag tog det hos en Conditör Winter i hörnet af Riddarhustorget och Munkbrotorget. När De kommer från Riddarholmen, der De landstiger, och passerat öfver Riddarholmsbron, stannar De i det första hörnhuset närmast bron.

5 Om De stiger in hos Conditorn och frågar efter det rum, jag för Dem beställt, så finner De allt i ordning. Jag beskriver lokalen så omständligt, derföre att jag icke kan vara Dem till mötes vid landstigningsplatsen. Jag begifver mig nemligen med min hustru ut på landet den 23 (Midsommarafton) och återkommer ej förr än sent på aftonen den 24de. — Rummet kostar en Rdl. Banco

10 för hvarje dag; men om De finner Dem nöjd dermed och vill hyra på vecka, kostar det blott 5 Rdl. B^{co} i veckan. De får här vackrare utsigt än hos Mr le Coc, der De bodde på Nygatan.

Jag befarar att De bedrager Dem mycket, om De väntar att finna en folkfest i eller nära vid Stockholm på Midsommardagen. Midsommardagen är för

15 sommaren hvad Julaftonen är för vintern. Då sluta sig familjerna tillsammans, förse sig med proviant och tåga ut gruppvis åt alla kanter; äfven de mest aflägsna trakter uppsökas, förr att finna ett ensligt, fredligt ställe mellan bergen, der man ostörd kan lägga sig kring den medförda, enkla anrättningen. Djurgården och de öfriga mest besökta promenaderna lemnas då åt de vanliga

20 dagdrifvarne, som sakna eller icke älska familjlifvet och derföre söka att förnöta sin eftermiddag på stadsboarnes vanliga sätt. Den enda dag, då man i Stockholm finner något som påminner om folkfest (Jag vill ej tala om d. 1. Maj och dess paradåkning på Djurgården) är den 22 Juni, dagen före Midsommarafton, i den så kallade Löfmarknaden. Då fylles hela Munkbrotorget

25 och Kanalen derbredvid af allmoge från landet, som utbjuder friska löfruskor, rörliga Majstänger, blommor och leksaker. Det är en fröjd att se stadens barn, jublande och hoppande af glädje på den torra stengatan, som i en hast blifvit förbytt till en grönskande skogslund. Denna fest skulle fägnat Dem; men på Midsommardagen finner De endast vanliga promenadansigten eller

30 på sin höjd små trefliga grupper, som önska den nyfikne åskådaren lång väg ifrån sig. Mitt råd är således, att De dröjer öfver denna dag hos Prof. Atterbom på landet, och först dagen derpå afreser till Stockholm. — I alla händelser står dock det förut omnämnda rummet för Deras räkning från och med den 25. Välkommen åter!

35 Ångfartyget Gottland afgår till Wisby d. 25. Derefter dröjer det minst 8 dagar innan det åter gör samma tour. Jag besökte Kontoret för att få veta priset, men träffade ingen, som derom visste besked.

Brefvet till Gref Czacki aflemnades genast i går. I dag har jag haft besök af honom och de båda Polska Grefvinnorna. De har rätt, den yngre är mycket älskelig!

40 Först nu observerade jag af Deres bref, att De troligen kommer landvägen

till Stockholm. De kan ej förfela lokalen för Deres logis, när De blott låter föra Dem till Conditor Winter vid Ridдарhustorget.

Med sann högaktning och tillgifvenhet

Deres ærbödige

Bror Em. Hildebrand. 5

256. *Fra Carl Säve.*

(Upsala 6. Jul. 1842)

S. H. T.

Vidtberömde Herr Justitie-Råd!

Svenska språket är nog fattigt att icke ega något ord, uttryckande T. sie eller Fr. vous, som man i bref eller samtal kan bruka till mindre bekanta 10 personer. Vårt du är endast för närmare vänner, ni anses för stötande och i eller j är föråldradt. Denna brist är stor och kännbar. Det Danska språket har dock ett sådant ord: de, hvilket, efter hvad jag hört, går an att bruka i samma mening som sie eller vous. Herr Justitie-Rådet är Dansk. Tillåt mig då att i detta bref nyttja de Danska orden: de, dem, deres. 15

Enligt Deres åstundan har jag, så godt temporis scientiæque angustia tillåtit, sammanskrifvit ett utkast: Om Gotlands-målet. Af ovana vid författande var det mig omöjligt att skriva det så korrt, som De begärde. Enligt ett bekant yttrande får jag utropa: »jag hade ej tid att skriva det korrtare!» Tvärtom: när jag kom in i mitt ämne, var det just ämnet, som ryckte mig 20 med sig, så att det så när aldrig blifvit slut; ty jag kom i stället att skriva en flere ark lång afhandling om rätta uttalet af Forn-Isländska språket, såsom en episod mitt inne i Gotländskan; — allt med stöd af den nuvarande Gotl., jämnförd med språket uti Gotlands-Lagen. Ja, ämnet är verkligen märkeligt nog, och från denna synpunkt kan man lätt komma till en nästan rakt mot- 25 satt åsigt emot Rasks: — så har det åtminstone gått med mig. Att man såväl i Danmark som Tyskl. stridt i denna fråga, har jag väl hört berättas, men beklagligen intet sett af deras skäl. Det kunde således möjligen hafva roat Dem att se mina funderingar häröfver, häldst jag hämtat mina hufvudskäl emot Rask från ett håll, där säkerligen ingen annan förut sökt några 30 sådana: jag menar den sexhundraåriga Gotl.-Lagen och det nu lefvande Gotlandsmålet; — samt icke känner ett enda af de skäl Rasks motståndare förut anfört i denna sak. — Hade jag torts vänta till om Söndag med detta brefs afsändande, så hade jag skolat skicka Dem äfven detta; men jag vågar icke dröja så länge, af farhåga att De skall hafva rest från Stockholm, och 35 derföre medhinner jag icke att renskrifva det. — Mätte De bara icke redan hafva rest!

Hosföljande utkast beder jag Dem icke anse annorlunda än som ett hast-

Professor
CARL SÄVE
1812—1876

Foto ca. 1860—70

Privateje, Stockholm

verk. Om det icke tjäna till något annat, så kan åtminstone dess genomläsande upptaga någon eljest ändock tråkig stund under ångbåtsfärden till mitt älskade Gotland. — Skulle De åter af deltagande för sjelfva saken det afhandlar, till den grad öfverse med dess brister, att De skulle tycka att det kunde ⁵ duga att göra något utaf; — t. ex. att därur göra något korrt utdrag för någon Dansk tidskrift eller dylikt, för att gifva våra vänner på andra sidan sundet ett begrepp om det forntycke, som språket ännu eger på denna fordom Danska ö, — så må De alltför gärna däraf begagna sig; vare sig att De på Danska vill öfversätta något därur, eller huru som häldst; blott De tror att ¹⁰ det kan passera. Jag vet att det bär tydliga märken af att vara ett tirocinium och erkänner gärna min bristande förmåga. Om De framdeles skulle hedra mig med något svar på detta bref, beder jag Dem på det innerligaste, att De ville hafva den stora godheten att säga mig utan förbehåll Deras tanke om mina förslagsmeningar och min uppställning af Gotlands-grammatiken och ¹⁵ framför allt, att De icke håller inne med tillrättavisningar där de tarivas. Lycklig den på vetandets fält med rent nit framsträfvande unge, som träffar en äldre, hvilken med välvilja vill rätta honom!

De yttrade sist den önskan att få mitt namn skrifvet på ett särskildt blad. Det föreföll mig då som om De vore road af att samla autografer. Jag har ²⁰ därför medsänt hosföljande citat ur Håva-Mål, med afseende på ofvanstående anhållan.

Med verklig ledsnad har jag sport, att ångfartyget Gottlands resetur till Visby nu om lördag blifvit inställd. Det måtte väl intet föranleda Dem att äfven inställa Deres? Gör det för all del icke! Resan till denna lilla vackra ö ²⁵ belönar verkligen mödan; isynnerhet för en sådan forskare, som De är. Skulle så illa vara, att De ändradt Deres reseplan, med hänseende till Gotland, så önskar jag innerligen, att hosföljande lilla utkast åtminstone måtte förmå så mycket, att det åter upplifvar Deres förra lust igen. Men jag tror ej att det skall behövas. De reser nog ändå!

³⁰ Då De kommer till Gotland, bör det ej förundra Dem, om De icke straxt finner allmogens talspråk fullt så, som jag här beskrifvit det. Men de bör ihågkomma, att intet språk talas lika på någon större rymd, knappt inom samma hushåll, ja, ej ens städse af samma person. Jag har med stor möda hopsamlat, och, såvidt möjligt varit, bragt i ordning allmogens talesätt och ord ifrån de ³⁵ flesta öns trakter. Med det öra jag därigenom fått för språket (utom det att jag är Gotländning) kan jag nu tämmeligen väl urskilja hvad som är fullt i öfverensstämmelse med språkets anda, och hvad som är nyare tillsatts eller tillfällig nyck. Det som utgör min styrka, vid denna behandling af ett förut alldrig behandladt ämne, är: att jag alldrig upptagit annat, än det jag antingen ⁴⁰ sjelf hört utur allmogens mun eller af fullt tillförlitliga personer; — och att

jag alldrig tillåtit mig en enda gissning, för att fylla någon lucka, äfven om den största sannolikhet talat därför.

Sist får jag hembära min uppriktigaste taksägelse för de högst angenäma stunder, som Deres ovanliga välvilja för mig, en obekant, beredde mig vid vårt sammanträffande härstädes. — Mätte De lefva lyckligt och länge till Egen trefnad och till Nordens och dess urgamla språks förkofran.

Inneslutande mig i Deres fortfarande välvilja, har jag den äran att, med sannaste vördnad, teckna mig

Vidtberömde Herr Justitie-Rådets
ödmjukaste tjänare 10
Carl Säve.

257. Til Carl Säve.

Stockholm. 6. Jul. 1842.

Høit ærede Hr. Candidat,

I det jeg har den Fornøielse at tilstille Dem det Dem tilhørende Exemplar af mit Danske Dialect-Lexikon, som jeg medtog fra Upsala hid, maa jeg benytte Leiligheden for at takke Dem venskabeligst for de interessante og lærerige Timer, jeg i Upsala tilbragte i Deres Selskab, og for de mange mig meddeelte Oplysninger og Veiledninger, Gotland betræffende. Desværre bliver der nu for denne Gang intet af min Reise til dette mærkværdige Land. Aarsagerne, som hindre samme, ere for vidtløftige her at berette. Maaskee vil jeg dog engang endnu i mit Liv faae Leilighed til at oprette, hvad jeg nu ufrivilligen maa forsømme. Den mig lovede korte Oplysning og Charakteristik af det Gotlandske Sprog — NB. heelt kort og summarisk — vil dog særdeles interessere mig; og om De vilde være saa god at sende mig samme til Kiøbenhavn, kan dette skee med Posten, eller giennem vor Minister Greve Moltke i Stockholm. Jeg kommer nu vel til at forlade denne Hovedstad paa Søndag eller Mandag, for at reise Canalveien til Gotheborg, og derfra enten over Christiania, eller directe til Kiøbenhavn. — Ethvert, trykt eller skriftligt Bidrag til Deres fædrene Øes Charakteristik og Beskrivelse, vil være mig meget kjærkomment. Det er mig et stort, uerstatteligt Savn, at jeg ikke denne Gang faaer mit varme Ønske, at besøge Gottland, opfyldt. Imidlertid skal jeg virke hvad jeg kan til at giøre Deres med sielden Flid og Indsigt udførte Arbeide over det Gotlandske Sprog bekiendt i Sverrige og Danmark, og haaber, at det snart vil kunne komme for Lyset.

Med særdeles Agtelse og Forbindtlighed 35
Deres ærbødige
C. Molbech.

258. *Fra Bernhard v. Beskow.*

Thorsdags morgon, d. 7 Juli [1842].

Högtärade Herr JustitieRåd!

Jag hör, att de haft den godheten att söka mig denna morgon, då jag — beklagligen — ännu låg och snarkade! Huru skall jag få ersättning för min
 5 förlust? — Prof. Byström har frågat, om Herr JustitieRådet icke skulle vilja »tage till takke« Husmanskost hos honom i dag, i sällskap med mig. Jag kunde i sådant fall hemta Herr Justitie Rådet på Bibliotheket, eller komma, kl. 2, (ty Byström spisar kl. 3.) Vi kunde från Byström begifva oss till Södermark, att bese hans taflor, och derifrån hem till mig, att taga thé, då min hustru
 10 äfven fick det nöjet att se Herr JustitieRådet, innan hennes afresa åt landet. Var nu god och gif mig svar på allt detta.

Utmärkt högaktning och tillgifvenhet

Bernh. v. Beskow.

259. *Til Carl Säve.*

Stockholm. 14. Jul. 1842.

15 Med særdeles Erkiendtlighed har jeg modtaget og med stor Interesse gien- nemlæst den mig fra Dem tilsendte Charakteristik af den Gottlandske Almues Sprog, for hvilken jeg, ligesom for den samme ledsagende venskabelige Skri- velse paa det forbindtligste takker: Blandt andre specielle Omstændig- heder i denne gottlandske Dialectologie, der meget have interesseret mig, er
 20 ogsaa den der herskende Brug af den participiale Endelse paa *S* af de verbale Adjectiver. Denne stemmer ganske overeens med den ældre danske Endelse af disse Participier, som Almuen endnu ikke har aflagt. Ja selv i almindelig daglig Tale hører man endnu jævnligen: »at komme ridendes« — »han var gaaendes« — »han er kommen reisendes (»der var mange Reisendes i
 25 Kroen« sige Bønderne.) Et gammelt dansk Ordsprog lyder »Ventendes Mand er god at giæste«. — At Brugen af denne participiale Endelse er almindelig i Christian III. Bibel af 1550, vil De see af mit medfølgende Programm p. 87. — Dette lille Skrift, der maaskee ogsaa for Dem som Sprogforsker ei vil være uden Interesse, beder jeg Dem modtage som et lille Venskabs- og Erkiendt-
 30 ligheds-Tegn fra Forfatteren. Jeg vilde tillige bede Dem tilstille Hr. Adjunkt Spångberg det medfølgende lille linguistiske Arbeide fra mig, og bevidne ham, at det har gjort mig ret ondt, at jeg ikke tog Afsked med ham før min Afreise, hvori mere min endnu vedvarende upasselige Tilstand, end forsætlig Forsøm- melse, var Skyld.

35 Af den mig tilsendte Afhandling skal jeg i Tiden gjøre den bedste Brug jeg kan finde. De i Deres Brev omtalte Bemærkninger over den rigtige Udtale af det islandske Sprog skulle det være mig meget kiært, engang at modtage fra Dem. De kunde sendes gennem Boghandler Bagge i

Stockholm til den Gyldendalske Boghandling, i Følge med en eller anden Disputation, eller ved en Reisende fra Upsala. Maaskee kunde dette Arbeide være skikket til at forelægges det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab.

Desværre bliver der, til min virkelig Sorg, intet af min Gottlandske Reise. Hovedaarsagen dertil er Udsættelsen af den til Løverd. den 9de Jul. ansatte ⁵ Fart af Dampskibet Gottland, som i dets Sted gik til Kiøbenhavn. Omveien over Westerwick kunde jeg ikke blive enig med mig selv om at gjøre, da jeg ikke ret kiendte til Farten imellem Gottland og denne Stad, og samme desuden vilde have medtaget mig formegen Tid. Jeg maa see, om jeg endnu engang i mit Liv skulde kunne være heldigere. Jeg reiser nu tilbage til Kiøbenhavn ¹⁰ herfra med de ankomne danske Naturforskere, og med Krigs-Dampskibet Hekla, den 22de eller 23de Jul.

Med særdeles Agtelse og sand Hengivenhed er jeg
Deres ærbødige og meget forbundne

C. Molbech. ¹⁵

P.S.

Jeg har troet, at mueligen en skriftlig Erklæring fra mig over Deres lexikalske Arbeide over den Gottlandske Dialect, og sammes Værdi for den nordiske Sprogkundskab, kunde være til nogen Nytte, naar De vilde søge nogen Understøttelse til at udgive bemeldte Arbeide; og har derfor givet mig den Frihed ²⁰ at vedlægge en saadan Erklæring. — I Henseende til Opnaaelsen af en saadan Understøttelse, har Hofmarskal Beskow givet det Raad, at De ved at søge samme vilde tillige skriftligt henvende Dem til Rigsantiquaren Hildebrandt, hvis Stemme, som Secretair i Vitterhets-Acad: her vilde være af betydende Vægt. — Jeg talte nemlig med Beskow om Deres Arbeider, og sagde ham, at ²⁵ jeg troede det svenske Academie vilde i Dem finde en Mand, som det kunde overdrage den Udarbeidelse af en svensk Ordbog, der saalænge har paahvilet Academiet.

260. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 2 Aug. 42.

Jag säger Dem, käraste vän, den bästa tack för Deras vänskapsfulla bref ³⁰ af d. 28 Juli. Ett par dagar förut hade jag några rader af Hildebrand, som berättade mig att De öfvergifvit alla planer på längre resor i Sverige och ämnade att med Hekla gå directe till Köpenhamn. Förut visste jag icke hvar De var, kunde således ej tillskrifva Dem, utan måste åtnöja mig med att skicka några helsningar, om hvilkas framkomst jag ej kunde vara säker. Att ³⁵ De icke skrifvit, är mer än begripligt. På en resa skrifver man icke mer än de nödvändigaste bref och knapt dessa. Endast för att få veta hvar De var, och huru det i Sverige gick Dem, längtade jag efter bref. Till slut fick jag

besked af Hildebrand och nu sist af Dem sjelf. Än en gång tack derföre! Så godt det nu är, att De åter är i Deras hem, hvilket jag dagligen åtminstone kan ögna, så beklagar jag dock, att De icke fick se mera af det öfra Sverige. Förlusten af Gottland betyder väl icke så mycket. Folket skall vara af bränvin 5 temligen förderfvadt och af dumma inrättningar temligen moderniseradt, och således icke lemna någon god syn åt en resande, som ej kan quarstanna någon längre tid och i landets inre uppsöka en mera genuin Gottlandsart. Men att De förlorat Mälaren, Östgötacanalen, Linköping, Wreta, Wadstena, Wettern, deröfver sörjer jag riktigt. Detta får De icke så lätt tillbaka. Nu, det är godt, 10 att De fått återse Sveriges hufvudpunkter, Stockholm och Upsala. I Deras omdömen om dessa instämmer jag helt och hållet, liksom i Deras omdömen om ett par personer. Atterbom är för mig, oaktadt alla hans små svagheter, en utomordentligt kär person. Och hans Fru sedan! Någon af hans vänner (Fru Silverstolpe, som De kanske lärde att känna) frågade mig en gång, hvil- 15 ken af alla de herrliga gåfvor, som Atterbom af Gud fått emottaga, jag ansåg för den förnämsta, och svarade sjelf, att det var hans fru. Jag instämde helt och hållet i detta svar, och det gläder mig nu att också se Dem vara förnöjd med Fru Atterbom. Må det gå de ädla människorna väl! Må de icke lida för mycket af denna verdens trångmål! Atterbom sjelf har icke mycken kraft 20 att bekämpa dessa. Så mycket mera väntar jag af hans fru. Ännu om andra personer, som De lärt känna, kunde jag med Dem vilja orda; men vi må uppskjuta det tills vi träffas. I slutet af Augusti måste jag vara här för bröllopet i Biskopshuset (eller rättare för Mina Kinbergs bröllop, hvilket kommer att hållas hos föräldrarne). September behöfver jag för mina nya föreläsningar, 25 hvilka skola börjas d. 1^e October. Alltså återstår blott midten af Augusti. Det är min afsigt att d. 14de eller senast d. 15de Aug. komma till Köpenhamn och blifva der till d. 20de. De sista af dessa dagar måste jag något eller snarare mycket sysselsätta mig med en Landshöfdingska Ehrenborg från Westergötland, som d. 17de kommer till Köpenhamn. Hon är der alldeles fremmande 30 och räknar på mitt biträde. Med denne är troligen en Magister Carlsson, prinsarnes lärare, hvilken De måhända lärt känna i Stockholm. De första dagarne är jag deremot helt och hållet öra och tunga för Dem, det vill säga så vidt som De har tunga och öra för mig: jag vet huru mycket De har att beställa och jag hvarken bör eller vill häruti vara Dem till något hinder. Så behagligt det 35 nu kunde vara att morgnar och aftnar med Dem få tala några ord och således efter vanligheten få bo bredvid Dem, så fruktas jag dock att detta kan vara Dem eller Deras hus till någon förstörelse. Jag vet dessutom icke huru min resetid passar tillsammans med Deras Frus tilltänkta resa till Ausås. De må hafva den godhet att med ett ord, uppriktigt, såsom De plägar, säga mig hvad 40 som i detta hänseende är Dem bequämligast och behagligast. Och än har jag

till Dem en bön. På en eller annan ledig morgonstund ville jag något noggrannare undersöka Codex Nydalensis. Haf den godheten och tag denna bok hem till Dem och tillåt mig att under mitt vistande i Köpenhamn på mitt rum få begagna den. Säg mig tillika, om jag kan hos Dem erhålla allt det utkomna af Diplomatarium Svecanum (I och II. 1,2) eller om jag måste medtaga mitt 5 exemplar. De finner lätt att det är för Diplomatarii och Hildebrands skuld som jag påtänker arbetet med Nydala codex och misstycker således icke att jag härmed faller Dem besvärlig. Plura coram.

Jag hoppas att De redan fått Deras frack, jemte de 2ne böcker De här quarlemnad. Att jag icke förr skickat dessa saker har kommit af min egen 10 föresats att resa till Köpenhamn, hvilken dock hittills icke kunnat verkställas, och af min förmodan att De först i slutet af Juli skulle vara tillbaka och således behöfva Deras saker. Ursäkta mitt dröjsmål. Samma dag jag fick Deras bref afgingo sakerna till Malmö, och dagen derpå, såsom min bror redan sagt mig, till Köpenhamn, der de väl äro i Deras händer. 15

Och härmed farväl för i dag! De bästa helsningar till Deras Fru. Det skall rätt hjertligen glädja mig att återse och åter få tala med Dem båda.

Deras innerligt tillgifna

H. R.

261. *Fra H. Reuterdahl.*

Thorsdags eft.midd. [i Poststempelt: Lund ¹¹/₈ 1842] 20

Käreste Vän!

Jag har flera dagar befunnit mig temligen illa och kan just icke säga, att det ännu är bättre. Gastriska sjukdomar börja att blifva allmänna och det ser ut som en sådan för mig vore i antågande. Huru det ock må vara, måste jag åtminstone för Söndagen liksom för Måndagen uppgifva min tilltänkta 25 Köpenhamnsresa. Om den kan företagas längre fram i veckan beror dels på min helse och dels på andra omständigheter, som ännu äro oafgjorda. Jag skrifver emedlertid dessa rader på det De icke må vänta mig. Kommer jag öfver om Onsdagen, så finner jag Dem snart. Kommer jag icke, så måste De ursäkta. En gång i sommar måste jag se Dem; blir det icke nu, så skall det 30 väl ske på den vanliga tiden i September: i dag kan jag lika så litet skrifva om resor som om något annat.

Jag glädde mig åt Deras hitkomst i Lördags eller Söndags, och hade redan en säng i beredskap för Dem. Jag begriper dock lätt, huru det skulle vara svårt för Dem att komma lös och klagade således icke när jag af min bror 35 hörde att min väntan var förgäfvad.

Gud med Dem! Alltid Deras hjertligt tillgifne

H. Reuterdahl.

262. Til B. E. Hildebrand.

Kiøbenhavn. 5. Sept. 1842.

Kiære, og høit agtede Ven,

Maa det være mig tilladt idag kun med ganske faa Ord at bevidne Dem min hiertelige Tak for det hele Overmaal af Venskab og Velvillie, hvormed
5 De paa saa mangfoldige Maader, og med saa megen Opooffring, medvirkede til at gjøre mit Ophold i Stockholm frugtbringende og lærerigt. Ja, jeg maa ogsaa takke Dem, Atterbom, Nyström og et Par andre Venner for det Behagelige, som min Reise gav mig til Udbytte; thi uden disse Venner vilde denne Reise, som ved den vedvarende Ubehagelighed i mit Befindende, der fulgte
10 mig fra Ystad til Upsala, og herfra til Stockholm, endnu mere have forfeilet sin Bestemmelse, end den allerede for en stor Deel gjorde.

Professor Schröder er her, allerede en Tid lang; og jeg troer vist, han opnaaer langt bedre sin Reises Maal, end jeg. Han vandrer omkring blandt en utallig Mængde Bekiendte, inviteres jævnlig hist og her, Middag og Aften,
15 og morer sig paa det bedste. Manden er unegtelig ulige bedre paa sin Plads i Kiøbenhavn, end hiemme i Upsala. Nu vil han, efter Sigende reise idag (i det mindste sagde han saa i Gaar, da jeg spiste med ham hos E. Raad Bang, hvorfra Jacobsen kiørte ham hiem i sin Karet — kunde han have det bedre?) og jeg maa ile med at skrive disse Linier, for at sende med ham medfølgende
20 Ex. til Dem Selv af vore danske Diplomer. Behag at lade her, giennem den Gyldendalske Boghandl., eller giennem Bagge i Stockholm, modtage Exemplaret til Vitterh. och Ant. Academiet. De faa Exempl., som sælges, maa her modtages og betales. — At Bogladeprisen for efterfølgende Kiøbere er sat høi, vil De see. Hele Oplaget er ikkun 200 Expl., med et Overskud af
25 en Snees Stykker for hver af Udgiverne, som derfor ei komme i Handelen.

Tilgiv min Korthed denne Gang. Jeg er saa aldeles betaget af mit historiske Arbeide over Videnskabernes Selskab, at jeg ikke kan sandse eller tænke paa andet. Dog seer jeg desværre forud, at det vanskeligen, eller umueligt, kan blive færdigt til den udsatte Tid, midt i November. Selskabet faaer da
30 til sin Fest modtage saameget af det vidtløftige Arbeide, som det bliver mueligt at faae færdigt. — Vil De, min kiære Ven! hvis De seer af mine Venner Nyström, Arwidson og Beskow hilse dem hierteligen og forbindtligst, og forebringe dem Grunden til, at jeg hidtil ingen af dem har kunnet tilskrive. Jeg længes høiligen efter 3die Deel af Arwidsons Folkvisor. Vil De ikke være
35 saa god at medvirke til, at den saasart den udkommer, kunde blive sendt mig igiennem Bagge og Gyldendals Bogh:

Prof. Petersen hilser mange Gange. Jeg har for et Par Dage [siden] seet den gode Mand anden Gang siden min Hiemkomst. Heden har trykket mig ualminde-
deligt; og i Arbeide og Papirer har jeg været begravet. Vi sukke her meget

under Tørken; den vil bringe et meget ringe Efteraar, og uden Tvivl megen Foder- og Smør-Trang til Vinteren.

Med venligst Hilsen til Deres gode Frue, og Gientagelse af en Taknemmeligheds Yttring, som aldrig vil forlade mig, er jeg

Deres med Høiagtelse hengivne Ven 5

C. Molbech.

263. *Fra H. Reuterdaahl.*

L. d. 13. Sept. 42.

Käre vän!

Jag var just i begrepp att till Dem skriva några rader, då jag fick Deras sista vänliga bref (af d. 10de Sept.), för hvilket jag säger Dem den bästa tack. 10 Likaledes tackar jag Dem för de visserligen något tröttande, men dock på det hela behagliga dagar, som jag sist hos Dem tillbragte. Tillgif att jag först nu, mer än 3 veckor efter min hemkomst, låter höra ifrån mig. Några småresor och en mängd fremmande här hafva icke lemnat mig ro eller rast. För omkring 14 dagar sedan fick jag ett budskap att Tegnér var i Skåne, att han icke 15 kom till Lund, att han nödvändigt ville se mig, att jag behöfdes för att för- må honom till någon stillhet och ordning. Jag måste alltså lemna allt hvad jag hade i händerna och begifva mig till honom. Jag tillbragte der hela den föregående veckan och återkom först för ett par dagar sedan. Jag hade väl den glädjen att med min resa uträtta något godt; mannen var, på det hela 20 taget, medgörlig och förståndig och lät genom lämpligt tal afstyra sig från några äfventyrliga utflygter. Men genom denna resa kom jag sjelf i den fullkomligaste oordning med mina angelägenheter. De vet att jag under nästa academiska år (från d. 1^e Octob.) skall förestå de dogmatiska föreläsningar. Jag har aldrig förr föreläst dogmatik. Jag har intet gammalt att använda. 25 Ämnets vigt är för mig klar. Jag bör säga de unga männen, som skola gå ut i församlingen, något som kan vara dem till nytta under hela deras embetsverksamhet. Detta låter sig icke extemporera. Jag behöfver rätt väl några veckors besinning, för att någorlunda komma till rätta med mitt åliggande. Jag kan icke, jag bör icke taga detta flyktigt och lättsinnigt. Således måste 30 jag afstå från glädjen att i September vara tillsammans med Dem. Detta tvång är mig efter emottagandet af Deras bref ännu okärare. Deras vänskapsfulla ord kommo mig till och med ett ögonblick att ångra mitt fattade beslut, men jag insåg strax att detta icke borde ändras, och jag är viss att äfven De inser det, och således icke blott tillgifver, utan ock godkänner mitt hemma- 35 blifvande. De förlorar derpå icke mycket. Den sjuklighet och trötthet, som nästan hela sommarn besvärat mig, är ännu icke alldeles borta. Jag är visst bättre än när Deras Fru såg mig i Lund; men fullkomligt rask är jag ännu

icke, och besöket hos Tegnér har ingalunda förbättrat mig. Komme jag nu till Köpenhamn och ginge full af dogmatiska griller, så blefve jag mig sjelf och Dem och alla omkring mig till besvär. Jag väntar således heldre till bättre tider. Ett vinterbesök i Köpenhamn är ju ingen omöjlig sak och för nyhetens 5 skuld kunde jag väl dertill hafva lust. Bli vintern torr och ren, så låter en resa öfver Helsingborg sig lätt verkställa. Köpenhamn under sommarn och hösten är mig temligen väl bekant; Köpenhamn under vintern deremot en bekantskap att göra. Vi vilja åtminstone tänka på saken och derigenom trösta oss öfver den uteblifna höstresan. Ursäkta att jag är så vidlyftig om en sak, 10 som för mig har den största vigten, och ursäkta äfven all annan skröplighet hos Deras vän. Skaffa mig också Deras Frus ursäkt för det att jag sviker mitt löfte. Har De den godheten och för henne uppläser hvad jag hittills skrivit, så tillräknar hon mig visst icke det brutna ordet. Det är mig denna gång omöjligt att hålla ord, så mycket detta i flera hänseenden för mig är på- 15 kostande.

Efter hvad jag sagt Dem finner De att jag efter min hemkomst intet kunnat beställa. Jag har blott kunnat läsa en eller annan bit. Deribland några Danica. Heibergs Intelligensblade innehålla ju förträffliga ting, men också obetydligheter och kunde gerna hafva en något mindre hög ton. Af Dansk 20 Ugeskrift har icke mer än N° 21 hitkommit; jag har således ännu icke fått se Deras uppsats. Köbenhavnsposten kommer ej till Lund: Hjorts artikel, på hvilken Deras bref gör mig mycket nyfiken, får jag således icke se, så vida icke De har den godhet att genom min bror eller i Deichmanns bokpackor sända mig den, i hvilket fall den genast skall återgå. — Ett rykte har varit 25 allmänt att Deras Kung varit mycket sjuk, till och med sinnessvag. Då det icke bekräftat sig, må det vara osannt, till lycka för det goda Danmark.

I Sverige vet jag intet märkvärdigare för ögonblicket än predikosjukan i Westergötland och Småland. Den griper omkring sig. Barn och ungdom äro deraf hemsökte. Ett märkvärdigt utlåtande af Biskop Butsch, som på be- 30 fallning besökt de mest angripna orterna, finnes i Statstidningen. Får De tillfälle att läsa det, så skall det intressera Dem. Butsch intygar att galenskapen står tillsamman med mycken verklig gudsfruktan och rättskaffenshet.

Och härmed det vänskapsfullaste farväl. Biskop Faxe, hvilken i går fick Deras helsning, sänder Dem tillbaka en rätt hjertlig. Han är rask som alltid. 35 Fru Billberg helsar Deras Fru; liksom jag med mitt vanliga, uppriktigt menade »Gud med Henne och Dem!» Alltid Deras hjertligt tillgifne

H. Reuterdaahl.

264. *Fra Carl Säve.*

[i Poststempelt: Upsala 26. Oct. 1842]

Vidtberömde Herr Justitie-Råd!

Det torde med stort skäl förundra Dem att jag så länge uraktlåtit att be-
 sva[ra] Deres tvänne bref, af d. 6te och 14de Juli. Det är och blir oförlåtligt
 af mig att hafva gjort mig skyldig till en sådan försummelse; men då hela 5
 Deres väsende andas endast den renaste mildhet och välvilja, uppstår hos
 mig det hopp, att De, för denna gången, af godhet ville öfverse med mig och
 antaga de skäl för goda, som jag till mitt urskuldande kan anföra. — I det
 sednare brefvet säger De godhetsfullt, att det skulle göra Dem ett nöje att
 framdeles emottaga de af mig omtalta »Anmärkningarna öfver det förmodade 10
 rätta uttalet af det fordna Isländska språket.« Just uti detta ligger första
 orsaken till dröjsmålet. Gärna ville jag lägga mitt försök under en sådan
 mans ögon; men medvetandet af min ringa förmåga höll mig tillbaka. Jag
 ville så ogärna försämra den goda tanke, De yttrat om mig och jag uppsköt
 således tid efter annan att skrifva. Vid det laget måste jag i affärer företaga 15
 en resa till en del af Västmanland och Dalarne. Genast vid hemkomsten där-
 ifrån (i början af Sept.) nödgade mig min ekonomiska ställning att antaga
 en, hvad vi här kalla kondition (D. Hofmesterskab?) det vill säga öfverin-
 seendet öfver en gosse, för hvilken jag läser och hvars ekonomi jag bestyrer.
 Allt detta sammanlagdt har varit orsaken till min uraktlåtenhet; — och den 20
 tid, denna kondition upptager, gör äfven, att jag icke kan bestämma någon
 tidpunkt, inom hvilken jag kan få det nöjet att fullborda nämnde arbete. —
 Jag beder Dem ursäkta att jag så vidlyftigt utbreder mig öfver sådana en-
 skildtheter. Men jag är i så stort behof af Deres öfverseende och sätter ett
 så stort förtroende till Deres välvilliga sinnelag, att jag, så godt sig göra låter, 25
 måste försöka att tillvinna mig Deres tillgift.

Och nu först kan jag med lugn hembära Dem min innerliga tacksägelse,
 så väl för de så högeligen lärorika och oförgätliga stunder, jag tillbragte i
 Deres sällskap härstädes, som för de bägge brefven och de kärkomna böckerna,
 hvilka jag, genom Bibliothekarien Fants benägna omsorg, från Dem mottog 30
 d. 16de sistl. Juli. — Det har varit en tid, då De sjelf var ung; — någon gång
 var då den första, då De sjelf blef bekant med och med godhet bemött af
 någon utaf vetenskapens Heroër. De kan således lätteligen föreställa Dem den
 känsla af djup och outplånlig tacksamhet, hvaraf jag måste intagas, vid Deres
 så utomordentliga och oförtjänta godhet emot mig, en helt och hållet okänd. 35
 Vare det nog sagdt, att jag, ända dittills, af ingen så blifvit bemött. Det an-
 slog mig så mycket starkare som det vederfors mig af en Utländning. Dock,
 hvarföre utländning? Det kunde ju sägas att jag sjelf, såsom Gotländning,
 i sjelfva verket är nära på lika mycket utländsk som De; men hvad som är

säkert är, att vi alla med full rätt kunna kalla oss för Skandinaver! — Min kärlek för fräjdstore förfäders språk o[ch] seder och däraf härflytande svaga bemödanden, att i nutidens förbisedda Landskapsmål uppfånga de förklingande ljuden af dess vördnadsvärda qvarlefvor, har uppkommit och frodats på ett flerårigt sjukläger. Genom det upplyftande för själen i detta studium har jag hemtat kraft och mod att tåligt bära så mångåriga lidanden. Man må därföre icke undra, att detta studium är mig kärt. Utan någons deltagande och råd har jag hängifvit mig däråt: snart begångna och sent insedda fel hafva därav varit en oundviklig följd. De må då tänka Dem min rörelse, när jag erhöll 10 Deres bref! Jag fann med glädje, att den väg, på hvilken jag under mina forskningar försökt att fortgå, måtte vara någorlunda god, då De funnit mig värdig Deres uppmuntran. Jag önskar till Gud, att jag en gång må kunna befinnas något mera värdig Deres goda tanke om mig. Ännu är jag det icke: — blir det kanske alldrig. Utan blygsel erkänner jag inför Dem, hvars själs adel 15 uppenbarat sig i hela Deres lif, att jag på intet vis förtjänar Deres loford. Men om en oskrymtad sanningskärlek och en glödande lust något kan bidra, och om hälsa och krafter stå mig bi, blir det mig kanske möjligt att i en framtid göra det. Därjämte tackar jag Dem för Deres intyg, hvilket var lika smickrande som oväntadt. Utan detta vore det kanske fåfängt att söka det under- 20 stöd, utom hvilket mitt Gotlands-Lex. troligen alldrig utkomme. I detta, som i hela Deres så ädla beteende mot mig, igenkänner jag så väl Deres lefvande kärlek för allt, som rör vår forntid, och däraf följande intresse för dem, som med håg och lust sträfva till detta sköna mål. De har så väl insett, huruledes ett kraftigt handtag i rättan tid kan styrka nybegynnaren, vid hans första 25 stapplande steg på vetenskapernas branta stig. Denna gången skall De icke hafva räckt handen åt någon otacksam. — Äfven fagnar det mig att mitt i största hast uppsatta utkast: »Om den Gotländska mundartens Grammatik«, kunnat vara Dem till något nöje. Det hela var ett hastverk, enär jag föga eller intet på förhand hade skriftligen uppsatt. Något nonum prematur in 30 annum kom således icke i fråga, då jag knappast hade så många dagar på mig. (Jag vill nu nästan påminna mig, att jag begått ett fel vid uppgiften om Pron. Determinat. Jag uppgaf visst: dänn, dänn, dä, m., f., n., hvilket bör rättas till: dänn, m., dä, f., dä, n. (den, den, det), genit. Dänns, dänns, däs).

35 De bägge mig förärade böckerna komma att höra till det käraste jag eger. Det förträffliga Dialekt-Lexikonet, har redan lärt mig ganska mycket och upplyst mig om många mörka ord i Gotländskan, och ännu mera kommer det att lära mig. Så skulle äfven det Gotl. bondemålet kunna kasta mycket ljus öfver de Danska Dialekterna. Det har gjort mig fullt säker på den tro, jag 40 fattade, under det jag, för ett par år sedan, genomläste och gjorde utdrag ur

Deres stora allmänna Danske Ordbog nämligen, att liksom det är omöjligt att riktigt förstå de nuvarande Skandinaviska språken, utan med tillhjälp af Norræna el. Dönsk tunga, lika omöjligt är det att i sin yttersta fulländning göra det, utan en omfattande och kritiskt jämförande behandling af alla Skand^a språk gemensamt, i förening med alla deras Dialekter! — Utom det 5 nöje genomläsningen af Deres »Sprogschildring af de danske Bibeloversættelser« skänkt mig, har jag äfven därutur hemtat mycket upplysande för mitt eget lexikaliska arbete. Vid betraktandet af dessa Deres trenne nu nämnda språkarbeten, kan jag endast med sorg tänka på hvad vi i denna väg ännu sakna. När skall en man med nog kunskap och ihärdighet uppstå ibland oss, 10 som är mächtig att gå igenom med ett sådant jätteföretag?! — Likväl har just i dessa dagar en ljusglimt visat sig till något ditåt, i det nyligen utkommit: Ordbok öfver Svenska språket i dess närvarande skick af C. J. L. Almqvist, 1 häftet, innefattande företal XXIV och text 352 sidd. (från »A« till ordet »Bestridande«); 8°. Något bör man kunna vänta sig af 15 en man af så utomordentlig produktionsförmåga och som förut utgifvit en mängd godkända arbeten öfver språkets Grammatik: han har också häruti visat, att han tämmeligen har uppfyllt hvad man, enligt den plan han i företalet för sig utstakat, kan fordra. Enligt denna upptager han alla nu brukliga Svenska ord, så väl bok- och det högre samtalspråkets som alla land- 20 skapsord i bokstafs följd efter hvarandra, med utsättande af en asterisk (*) för de sista, jämte uppgifvande af orten. De fremmande orden (med spärrad stil) upptagas alla, dock utan öfverdrift, men behandlas mindre utförligt, än de Svenska. Därjämte upptagas alla Sv. geograf. namn (berg, sjöar, städer, t. o. m. socknar); samt, besynnerligt nog, namnen på personer, ställen och föremål 25 hörande till Edda-läran, såsom t. ex. Baldur, Aflgir, Amsvartner! sen ock alla i vår almanacka befintliga dopnamn och några flere. Hvad som synnerligen blir välkommet, så för utländningen som äfven för oss Svenskar, är att för hvarje ord utsättes dess uttal, så noga det med bokstäfver och accenter kan uttryckas, t. ex. Beråd, uttalas: berå'd; Beräkning, beräk'ning; Barkmjöl, 30 ba`rrkmjöl; Anstå, a`nnstå'; Aftacka, a`vtäkka, m.m. Så till vida är allt bra. Men dess förnämsta och känbaraste brist är, att där helt och hållet saknas alla härledningars och språkjämnförelser för orden, så innom som utom språket. Vare sig att han icke trott sig ega förmåga att väl genomföra dem — att han föreställt sig, att de skolat förmycket hafva utvidgat arbetet och såmedelst 35 gjort det mera svårsäljbart — eller, att han alldrig skolat hinna fullborda det; nog af: de finnas där icke! — Dock, om man närmare betänker saken, så torde det vara bäst som det är: bättre att inga språkjämnförelser finnas, än dåliga; bättre ett, om äfven innom inskränkta gränser, fullständigt helt, än ett innom de vidsträcktaste fullkomligt fragment. Det blir i alla fall en 40

god grund att bygga på för kommande lingvister och mycket blir därigenom undanstökat. En brist är det ock, att de upplysande exemplen äro sjelfgjorda, icke, som i Deres Lexikon, tagna ur godkända författare. En Recension af detta arbete, eller snarare en anmälan, får De väl se i det snart utkommande 5 8de häftet af tidskriften Frey, om den hålles i Köpenhamn.

Sedan jag hade den förmånen att råka Dem, har jag på visst sätt gjort Deres ännu närmare bekantskap; nämligen därigenom, att jag uppsökt några af Deres utgifna skrifter. Med icke ringa förnöjelse har jag läst Deres Forttællinger og Skildringer af den danske Historie, och gladt mig åt 10 den skarpa kritik, som därutinnan råder angående Nordens äldsta häfder. Vidare har jag läst Deres Breve fra Sverrige, hvilkas sakrika innehåll och lifliga beskrifningar äro högst upplysande äfven för hvarje svensk. Ty jag anser det påtagligt, att man alldrig fullständigt kan lära känna sitt land blott genom egen erfarenhet och, städse något partiska, landsmäns skildringar. 15 Ens öga behöfver skärpas genom de vinkar, en utländning endast förstår att gifva. Sker detta nu därtill så »sine ira & studio«, som i Deres Breve, så är det så mycket bättre. De klagar där öfver den ringa bekantskap, som på den tiden rådde mellan de bägge grannrikerna. Sedan dess är mycket åtgjort i den vägen, men, desto värre, blott från den ena sidan. Våra bröder, Dan- 20 skarne, böra genom flere resebeskrifningar (Deres, den älskelige Steen Blichers, Hammerichs, i Brage och Idun, och andras) hafva fått någorlunda reda på Sverige. Men hvar äro de Svenskar, som besökt och för oss skildrat det inre af de danska staterna, deras tvifvelsutän sköna belägenheter, dess folk, seder och inrättningar? hvem har sett »Limfjarðar brim«? som det står i sagan. 25 Icke utan en viss blygsel erkänner jag, att, om jag ej som en sägen hört, att Dannemark i allmänhet vore ett slättland, jag alldeles icke visste, att t. ex. Fyen el. Langeland vore hufvudsakligen jämna: — eller äro de kanske bergiga el. åtminstone uppfyllda med åsar?! Jutland, med dess ljunghedar och fruktansvärda Västerhaf, har jag litet mera reda på; emedan jag lyckligtvis påträffat Bli- 30 chers idylliska teckningar däraf i hans Noveller, så fulla af täckt och enkelt behag. — Nej, då känna vi bättre Rhenflodens stränder, Frankrike, Algieriet, Arabien, Afganistan, Nya Holland och Peru! — — det är en skam för oss, att ett sådant förhållande ännu kan fortvara. Men det kan väl icke räcka så länge, sedan en bättre sinnesstämning nu på en gång tyckes hafva fattat 35 Nordens trenne brödrafolk: en sinnesstämning, hvars varaktighet synes bebådas däraf, att hon grundar sig på ett öppet erkännande af ömsesidiga företreden och brister; utom det att hon fotar sig på stamslägtskapen och folkens däraf beroende enhet i sjelfva grunden.

Ofvanföre nämnde jag att mycken öfverensstämmelse finnes mellan de 40 Danska och Svenska dialekterna, enkan[ner]ligen den Gotländska. Detta gäller

synnerligast mellan Jyll. och Gotl.; hvilket är så mycket anmärkningsvärdare som, bland de danska, den förra har största släktskapen med Anglo-Sax. — Det vore roligt nog att någongång vid tillfälle, i form af ett tillägg, skrifva en Synonymik el. jämnförelse mellan Gotl. och Deres dialekt-Lex. — Till prof vill jag, af några i dial.lex. hit och dit tagna ord, visa samstämmig-⁵heten med Gotl. och Svenskan:

Dock, min lust för dessa intressanta jämnförelser gör att jag helt och hållet förgäter, att De för länge sedan torde vara mätt på både dem och hela mitt långa bref. Vid dessa språkjämnförelser har jag sökt att vara så korrt¹⁰ som möjligt. Skulle De på något ställe icke förstå mig, så haf godheten att jämnföra det Danska ordet i Deres Dialekt-Lexikon, då min mening lättare framstår vid sammanlikningen.

Några Disputationer, som för Dem kunna hafva något interesse, hafva ännu ej utkommit; men kan jag få några äldre och de, som framdeles utkomma,¹⁵ så skall De framåt våren icke vänta därpå förgäfv. Eljest är terminen näst efter en promotion den magraste i disputations-väg. Visste jag blott hvilka äldre Sv. böcker De skulle önska Dem, så vore det lätt för mig, att, för ett ganska måttligt pris, för Dem uppköpa sådana, enär här är Bokauktion minst 2ne gånger i veckan hela terminerna igenom. Kanske kunde De uppgifva²⁰ åtminstone en el. annan bok, som De häldst ville hafva; händelsen kunde foga, att jag just påträffade dessa. Man får här ibland, synnerligen äldre, rätt goda böcker för en 4 till 12-24 sk. Bko. Hülphers topografier (af hvilka De af mig mottog den öfver Herjeådalen: tror jag) förekomma här ofta.

Men jag tröttar Dem med min mångordighet och hade för länge sedan²⁵ bort sluta ett bref, som blifvit vida längre än jag föresatt mig.

Ännu en gång tackar jag Dem på det innerligaste för Deres utomordentliga godhet och välvilja emot mig, och tillönskande Dem allt möjligt godt, får jag den äran, att, med djupaste höga[k]tning och tacksamhet, teckna mig Deres³⁰

ödmjukaste tjänare
Carl Säve.

265. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 29 Nov. 1842

Älskade Broder!

I går afslutades mina akademiska föreläsningar för den nu innan kort till-³⁵ändalöpande Höst-Terminen; och jag kan icke bättre fira min första frihetsdag, än att skrifva till mina bägge trofasta Danska Vänner Molbeck och Hjort;

från hvilka — i månader — obesvarade bref (från den sistnämnde till och med två) legat tungt på mitt samvete. Mellertid känner Du mig tillräckligt, — och äfvenså Han, — för att urskulda mitt dröjsmål och uttyda allt till det bästa.

5 Dina kärkomna afskeds-rader från Stockholm mötte mig vid min hemkomst från en bröllops-resa till Dalarne (hvarom Du visst hörde mig tala). Det rykte var sannt, att jag (nyss före denna resa) gjorde ett »meteoriskt» besök i Stockholm; ändamålet dermed var att skaffa mig en ny hår-tour, för att värdigt paradera vid brölloppet. Jag kom en Lördag, och återreste den påföljande Måndagen. Man sade mig, att Du ännu ej hade afrest från Stockholm, 10 men att samtliga de Danska Lärde, och deribland Du och Schouw, hade på Söndags-morgonen begifvit sig af på en lustfärd till Gripsholm. Vacker lustfärd! tänkte jag, och beklagade er i mitt sinne; ty väderleken var alldeles afskyvärd. I allmänhet hållregnade det oupphörligt under denna min Stock- 15 holms-vistelse; jag satte knapt foten utom dörren af Fru Lindblads*) boning, och råkade, utom henne, endast min gamle vän Major Hazelius. Att på Måndagen, innan jag satte mig i vagnen, uppsöka Dig och den älskvärde Schouw, blott för ett ögonblick af God Dag och Farväl, syntes mig mera pinligt, än hugneligt. Onsdagen derefter var jag redan på vägen till Dalarne. Den 20 dagen kom Schouw, med den öfriga svärmen, till Upsala. Men jag kunde icke uppskjuta Dala-resan, om jag skulle hinna fram till utsatt tid; — och föröfrigt — huru mycket hade jag fått njuta af Schouw, i det hvimlet och rumlet?

Det gläder mig öfver all beskrifning, att Du trufdes så väl hos mig på landet. 25 Gifve Gud, att Du kunnat skänka mig flera dagar — och att Du måtte snart göra ännu en tredje Upsala-resa, samt då, åtminstone i veckor, bli min sommargäst. Jag har nu fått löfte om ett rum till (derute på Qvallstad); kan alltså nu så mycket bättre härbergera Dig. Min hustru håller riktigt af Dig. — Jag har ofta gjort mig samvets-förebråelser öfver, att jag icke dröjde 30 qvar hos Dig i Upsala, utan reste i förväg ut på landet. Men jag var så uttröttad till själ och kropp, så sjuk i ögon och halfsjuk i min öfriga lekamen, så »schnappend nach Luft und Ruhe», och så långtande efter mina redan utflyttade barn, att jag omöjligen kunde besegra landets magiska lockelse. Dessutom hoppades jag då, att Du skulle komma ett par dagar tidigare, och 35 äfven stanna hos mig åtminstone öfver Midsommarn.

Vi hade en hesperiskt skön Augusti och dito September; men under den sednare månaden var jag nästan beständigt krank af njurstens-plågor. Jag kom derföre ganska krasslig in till Upsala d. 30 Sept. för att d. 3 Oct. börja mina föreläsningar; men var så dålig, att jag såg ingen möjlighet, huru jag

40 *) Du såg henne hos mig—den snillrike Componistens hustru. Han sjelf var då i Paris.

skulle dermed kunna uthärda. Enligt ordination af Dr Schulz (Din läkare), började jag pumpa i mig några glas Soda-vatten alla morgnar, och derofvanpå gå några slag omkring ute i fria luften. Efter halfannan vecka kände jag mig redan förbättrad, och har sedermera varit temligen rask; så att jag stått ut med ett på de nämnda föreläsningarna nedlagdt oafbrutet arbete, under 5 högsta ansträngning af alla både själens och kroppens krafter. Mest har förundrat mig, att mina ömtåliga ögon, som i många år ej uthärdat något egentligt arbetande vid ljus, nu tillåtit mig skrifva vid ljus t. ex. från 4 e. m. till 9, ja — en gång — till $\frac{1}{2}11$, liksom andra menniskor, utan olägenhet och inflammerande påföljder. Nu skall jag likväl, af försigtighet, en tid framåt draga 10 in seglen och en smula mer sköta om mig. — Soda-vattens-dieten fortsätter jag ännu immerfort.

Mina föreläsningar under denna termin hafva afhandlat Uppenbarelse, Mythologie, Poesiens upprinneliga förhållande till den Mythiska Verlds-åskådningen, samt slutligen vårt fordna Skandinaviens 15 Mythologie och Skaldekonst. Som Du ser: idel ämnen, hvilka väl kunna gifva hufvudbry. Engång (om jag får lefva) skall jag väl öfver dessa ämnen utarbета något större verk, i sammanhang med en framställning af Svenska Vitterhetens Häfder. Under nästa års förlopp utkomma väl af mig (om Gud ger lif och helsa): 1:° andra delen af »Svenska Siare och Skalder«; 20 2:° en ny och förbättrad upplaga af Lycksalighetens Ö. Om jag hinner något mera, får tiden utvisa. Jag har i farvattnet en samling af valda smärre (prosaiska) Skrifter, och två å tre större poetiska compositioner; — hvarom mer en annan gång.

Millioner de hjertligaste helsningar till Dig och de Dina, från hustru 25 och barn; men franför allt från

Din trogne
Atterbom.

På Landet genomstuderade jag grundligen, och med stort nöje, de skrifter Du sist skänkte mig. Jag lefde således, oaktadt min tystnad, med Dig i ett 30 kärt andligt umgänge.

Vet du, hur det går med Jægers (han heter ju så?) svenska bokhandel i Köpenhamn? Finnas der äfven mina nyaste skrifter (t. ex. Talet öfver Ling; Svenska Siare och Skalder; mitt försvar för Goethe)? Har man i Danmark tagit någon notice om dem? — En förträfflig sak vore, om Du gjorde Din 35 påbörjade artikel öfver mitt lilla »Thun und Treiben« färdig och offentlig. — Anmäl för Heiberg min stora högaktning, — ehuru från en icke-Hege-
lian! Att grundtanken i Heibergs »en Sjel efter Döden« är rentaf Sweden-
borgsk, vet han väl sjelf icke.

P.S. Hjertl. helsn:ar till Schouu!!! Äfvenså till mina öfriga vänner och bekanta! —

D. 30 Nov.

Jag kan ej afsända mitt bref utan att bifoga den fråga: om Du af Beskow
 5 fick anvisning på de bättre af de brochurer, som hos oss utkommit i en anti-
 ultraliberal rigtning? Troligen. De bästa af dessa skrifter äro just de, som
 han sjelf (anonymt) författat. Hit höra äfven ett par ganska väl skrifna af
 Palmblad. — Öfverhufvud börjar nu det politiska rabulisteriet här
 ha mindre vind i seglen, än under det sistförflutna decenniet. Allt starkare
 10 och allmännare begynner en reaction emot den ultra-liberala oppositionen
 yttra sig. Tidningen Svenska Biet har, i denna rigtning, utträttat mycket
 godt — och innehåller mången uppsats, som väl förtjente läsas äfven i Dan-
 mark. Beskow tillhör ej dess redaction, men står bakom den, såsom osynlig
 ledare (i politisk hänsigt nämligen; ty med denna tidnings litterära sida,
 15 som visserligen (i det hela) ej är dess starkaste, har han nästan ingen tid att
 befatta sig). — Deremot har nyligen hos oss ett försök blifvit gjordt, att flytta
 Rabulisteriet in i — Philosophien; aldeles liksom det redan i Tyskland,
 genom vissa fanatiska Ny-Hegelianer, skett. Men mera härom en annan gång.
 Kanhända blir jag en vacker dag nödsakad, att uppträda med en apologi
 20 för Schelling, — liksom jag ej längesedan måste göra det för Goethe.

Din

Atterbom.

P.S. Det torde förekomma Dig lustigt att höra, att jag, vid denna termins
 mythologiska föreläsningar, haft äfven Damer till åhörare.

25 266. *Fra J. E. Rietz.*

Lund 1843 Jan. 7.

Högvälborne Herr Justitiæ-Råd och Riddare!

För den utmärkta godhet och välvilja, hvarmed Herr Justitiæ-Rådet under
 mitt sista vistande i Köpenhamn, såsom vanligt behagade omfatta mig, be-
 tygar jag min varmaste tacksamhet.

30 Härmed har jag äran till Herr Justitiæ-Rådet öfversända 3de af mig ut-
 gifna skrifter, neml. 2^a delen och slutet af den svenska Bonaventura, En
 Wadstena-Nunnas bönbok samt En Syndares omvändelse. — Jag har åt
 Bonaventura enligt hvad Herr Justitiæ-Rådet en gång var så god och före-
 slog mig, gifvit en allmännare tittel: *Scriptores Suecici medii ævi cul-*
 35 *tum culturamqve respicientes.* Hos oss är visserligen på de sednare
 årtionden ganska mycket blifvit gjordt för att lämna Historiens protokoller
 i det allmännas och efterverldens händer. Våra gamla Lagar äro snart på

det ändamålsenligaste utgifna, Rättsförhandlingarnes utgifning fortgår i Diplomatarium S. och sprida mycket ljus öfver de inre förhållanderna mellan olika statsmakter och i enskildta lifvet. Och i *Scriptores Rer. Suec.* medii ævi får man så på ett ställe samlat hvad som såsom brodd till vår historiska litteratur alltid måste förblifva af största vigt enkannerligen för de 5 historiska uppgifterna. Men en gren af medeltidlitteraturen — kanske sjelfva stammen, hvarur de nämnda grenarne skjutit, återstår ännu och föga är deraf hos oss utgifvit. Det är neml. all skrift, som velat uttrycka det lif, som rörde sig inom folket, de ideer, hvori de uttalade sin bildningsgrad, sitt estetiska sinne, sin religiösa tro. Detta skiljdt från alla historiska uppgifter, tillhör 10 ej någondera af de nu befintliga fornskrifts utgifvarnes område och kan likväl för litteraturhistorien, ja sjelfva denna allmänna historiens belysning vara af största vigt. Vi ega i Stockholm, Upsala, Linköping, Lund och Köpenhamn en ej ringa del af dylika bildnings- och språkminnesmärken quar, der man finner ord för sådana högre tankar och djupare känslor, hvilka man ej ens kan 15 vänta hos annalisten, på runstenen, i diplomaten, i lagredaktionen. (I den af mig utgifna *Bonaventura* har jag funnit omkring 400 gamla nordiska ord, som ej äro upptagna hos Ihre eller i andra svenska språkarbeten, men hvilka återfinnas i isländskan eller närbeslägtade idiommer).

För det närvarande tryckes på andra delen af dessa *Scriptores*, i hvilka 20 närmast komma att upptagas en svensk legend om den hel. Gregorius af Armenia samt de andra styckena, hvilka omnämnas i förordet till *Syndarens Omvändelse*. I det följande ämnar jag, om Gud ger mig helsa och tillfälle, upptaga åtskilligt intressant från kongl. bibl. i Stockholm och Gymnasii-bibliotheket i Linköping. Det skulle vara för mig en oändligt stor glädje, om 25 jag kunde få tillfälle att meddela mina landsmän den äldsta svenska bibelöfversättningen från det stora kongl. bibliotheket i Köphn samt från kongl. bibl. i Sthm. och jag hoppas att det en gång skall lyckas mig. Jag vill förmoda att jag af det anslag Riksens Ständer bestämdt för litterära ändamål, någon gång skall kunna få något understöd till ett så godt ändamål och att från 30 glömska och förgängelse rädda ett så gammalt och ärevördigt monument, som vår äldsta bibelöfversättning.

Ej riktigt är jag ännu öfverens med mig, om jag skall nu genast utgifva *Vocabularium* öfver de svåraste orden i *Bonaventura*, eller jag dermed skall vänta tills jag meddelat en hel del af dessa ifrågavarande *Scriptores*, hvilka 35 jag vet skola varda i ej ringa mån upplysande för vårt herrliga tungomåls historiska utveckling under framfarna tiderymder, och jag tror att de ej heller skola blifva utan intresse för de andra Skandinaviska språken. Således har jag funnit åtskilligt, som kastar något ljus på några svårare ställen i de af Herr *Justitiæ-Rådet* utgifna medeltidsskrifterna.

Vid utgifningen af den svenska »Flores ok blansaflor« skulle det vara särdeles intressant att få jemnföra den gamla danska editionen af samma riddareroman. Skulle man måhända på någon kort tid få låna den från någon boksamling i Köpenhamn? — I inledningen till Wadstena-Nunnans bönbok har jag omnämnt och i korthet beskrifvit åtskilliga danska bönböcker från medeltiden, befintliga i Arnæ Magneanska samlingen, hvarom jag mundtligen hade äran tala med Herr Justitiæ-Rådet.

En stor tillfredsställelse skulle det vara för mig, om Gud gäfvde mig helsa och krafter, att uträtta något godt för mitt modersmål och skulle jag önska att kunna göra blott något af det stora, som Herr Justitiæ-Rådet verkat för den danska tungan, hvarigenom Herr Justitiæ-Rådet särskildt förverfvat odödliga förtjenster af samtid och efterverld.

Med sann vördnad och tacksamhet har jag äran städe vara

Högvälborne Herr Justitiæ-Rådet och Riddarens

tillgifne och ödmjuke tjenare

Joh. Ernst Rietz.

P.S. Till Grimm och några andra tyska språkforskare har jag skickat Bona-ventura, äfvensom till Köphm. till K. Sällskapet f. Fædrelandets Hist. o. Sprog, samma arbete och Wadstena-Nunnans bönbok, genom hvilken sednare skrift det måhända blir allmännare bekant, att språkskatter på dansk tunga äfven finnas i Arnæ-Magneanska samlingen. Kanske Herr Justitiæ Rådet i någon skrift ville fästa uppmärksamhet härå.

267. Til Carl Säve.

Kiøbenhavn. 12. Marts. 1843.

Jeg trænger høiligen til Deres Undskyldning, i det jeg endnu ei har besvaret med en Linie Deres ligesaa kiærkomne, som interessante Skrivelse (udateret, men med Postmærket 26. Oct. 1842.) En saadan Undskyldning tør jeg allerede haabe af Deres for mig saa venlige og velvillige Sindelag; men jeg haaber at bestyrke den, ved at sige Dem, at jeg bogstaveligen i meer end $\frac{1}{2}$ Aar, eller siden August Maaned f. A., og min Hiemkomst fra Stockholm, ikke har været Herre, hverken over min Tid, mit Sind, min Stemning eller min Evne til noget andet Foretagende, end det, som i bemeldte Tidsrum har fængslet og optaget mine Kræfter. Det Kongel. Videnskabers-Selskab overdrog mig i Foraaret 1842 at skrive dets Historie i Selskabets 1ste Aarhundrede, i Anledning af dets Secular-Fest, som feiredes i Novbr. 1842 (Stiftelsen skeete 13de Nov. 1742.) Dette for mig ærefulde Hverv havde jeg dog neppe overtaget, dersom ikke den Bevæggrund havde overvundet min Bevidsthed om utilstrækkelige Evner og aftagende Kræfter: at naar jeg ikke udførte dette Fore-

tagende, blev det ugiort. Selskabet, vor Literaturs og Videnskabeligheds Historie, trængte dog til et saadant Arbeide; og jeg havde endnu i mit 59de Aar den Dristighed, at paatage mig det. Det har været det møisommeligste og mest udtrættende, som jeg har udført siden min danske Ordbog. Det har til en saadan Grad optaget min Tid, mine Kræfter og mine Tanker, at næsten 5 Alt andet, selv det Vigtigste, har maattet hvile; fordi det, under en vis ængstende og trykkende Følelse af den Vægt, som dette Værk paalagde mig, var mig reent umueligt at henvende min aandelige Activitet i nogen anden Retning. At bringe Historien til Ende til Jubilæumsfesten i Novbr. var dog umueligt; men en Afdeling paa 19 Ark i stor Octavformat udgik ved bemeldte 10 Leilighed; og nu har jeg omsider vundet saa langt frem, at jeg ved Enden af denne Maaned tør haabe at være ved Slutningen. Bogen, der bliver nogle og 30 Ark stor, maa, naar den engang til Foraaret kommer Dem til Hænde, undskylde mig og min Taushed hos mine ædle Venner i Upsala.

Imidlertid vil jeg bede Dem, at afskrive ovenstaaende Linier af dette Brev, 15 og meddele samme til Atterbom, Fahlkrantz, Mag. Lénström, Bibliothekarerne Fant og Afzelius, som de Mænd, der nærmest havde et billigt Krav paa, at modtage min skriftlige Tak for al den af dem i Upsala modtagne Velvillie og Godhed.

Da jeg imidlertid endnu har baade Hoved og Hænder fulde af det endnu 20 ei ganske fuldførte Arbeide — og desuden nu ogsaa har begyndt lidet paa andre, ikke mindre paatrængende Sysler — maa jeg ile til at meddele Dem en Sag, som ligger mig paa Hierte. Jeg har nyeligen atter giennemlæst den Skildring af den Gottlandske Sprogarts grammatiske Eiendommeligheder, som De havde den Godhed at meddele mig i Stockholm. Jeg har atter 25 fundet den saa interessant for Nordens Sproghistorie og Ethnographie, at jeg ikke kan negte mig Ønsket at bekendtgjøre den her, og jeg vilde — i Haab om Forfatterens Samtykke — dertil benytte den danske historiske Forenings Tidsskrift, hvilket jeg, som dette Selskabs Secretair, redigerer.*) Vel er Deres Sprogskildring ikke noget egentlig historisk Bidrag; men den er 30 et meget mærkeligt Bidrag til Sproghistorien, og kan, som saadant, godt forsvare sin Plads. For imidlertid at gjøre den noget mere modtagelig (f. acceptable) for Tidsskriftets betydelige, og meget blandede Publicum (henved 700 Expl. eller derover, af Tidsskriftet distribueres i Danmark, Sverrige og Norge) kunde jeg ønske, at den Indledning, hvormed De har ledsaget Artiklen, 35 blev lidt udvidet; nemlig ved en ganske kort ethnographisk Skizze af Folket paa Gotland, hvori ogsaa de physiske Forhold, ligeledes heelt kort, kunde berøres. En Skizze af de sidste findes allerede, om jeg ikke feiler, i Deres

*) Et fuldstændigt Exemplar af dette Tidsskrift gav jeg i Fior Sommer Prof. Geijer. Det er vel ogsaa paa Upsala Bibliothek.

Diss: de Flora Gotlandica. I en anden topographisk Dissertation, som De var saa god at give mig i Upsala (jeg erindrer nu ikke Auctors Navn) forekom nogle udførlige Noticer om Almuens Lege paa Gotland. Disse ønskede jeg indlemmede i den ethnographiske Skildring — eller dog et Uddrag af det
 5 Væsentlige af Beretningen om bemeldte Lege. Upaatvivlelig vil det være Dem, der har Landets og Folkets hele Tilstand og Eiendommelighed inde, og nærværende for Siælens Øie, et ganske let Arbeide at udkaste en saadan kort Indledning til Sprogskildringen, som, naar den fyldte en 4-6 eller endog blot 3-4 skrevne Quartsider, i Brevformat, kunde være tilstrækkelig. Til den
 10 maatte slutte sig de indledende Ord om Folk og Sprog i Almeenhed, som allerede findes foran Deres Sprogskildring. Jeg har allerede begyndt, under mit Tilsyn, at lade denne med Omhu oversætte. (Tidsskriftet kan, efter vedtagen Brug, kun optage danske Bidrag; et saadant af Prof. Brunius i Lund, oversat paa dansk, men udgivet som Original og første Gang, findes i Tids-
 15 skriftets 1ste Bind.) Skulde De imidlertid ville sende mig et eller andet kort Tillæg (en Rettelse indeholder alt Deres Brev) kan saadant uden Vanskelighed blive tilføiet i Manuskriptet. — Jeg nævner, som en stor Ubetydelighed, at det overskydende Honorar (noget maa betaales for Oversættelsen) vil komme Forfatteren tilgode. — Men een Omstændighed er mig af stor
 20 Vigtighed. Heftet, hvori jeg ønskede Deres Bidrag optaget, er under Trykken, og skulde udgaae i Slutningen af April. Har De intet imod mit Forslag (som naturligviis ikke i mindste Maade hindrer, at De siden kan benytte Deres Arbeide paa Svensk, i Deres Gottlandske Ordbog, eller hvor De ellers vilde) da maatte jeg indstændigen bede, at jeg med første Post maatte underrettes,
 25 om jeg kunde vente mig et saadant lille Tillæg — og dette maatte sendes mig, om ikke strax, dog saa snart, at det omtrent 14 Dage efter Modtagelsen af mit Brev kunde være i mine Hænder.*) — Jeg tilføier endnu, at jeg meget ønsker at kunne tilføie Deres Sammenligning imellem Jydsk og Gotlandsk, som et Appendix til den Gotlandske Sprogskildring.
 30 Jeg tillader mig, endnu at meddele Dem en Tanke, som er falden mig ind. Jeg har troet, det maatte interessere og gavne Dem, at kunne engang gjøre en Reise til Kiøbenhavn, for at see og benytte vore herværende Bibliotheker, antiquariske Samlinger, danske og islandske Haandskrifter, m.m. og jeg har meent, at det mueligen kunde hielpe noget til Opnaaelsen af offentlig Under-
 35 støttelse til en saadan videnskabelig Reise, naar jeg derom skrev et Brev til Sverriges Kronprinds, som Universitetets Cantsler, m.m. Jeg har yttret mig

*) Maaskee var det i sig selv bedre og hurtigere, i Fald De ikke har noget imod mit Forslag, at De strax udførte det lille Arbeide, og sendte mig det 2 eller 3 Postdage efter Modtagelsen af dette. Hvad der sendes mig af Tillæg eller For-
 40 andringer i den grammat: Sprogskildring skal nøie blive indført.

derom for den herværende sv: Minister, Baron Lagerheim, som meente, at dette baade kunde gaae an, og maaskee ei vilde være uden Følger, naar De søgte en saadan Reise-Understøttelse. Vilde De tillige, i Deres næste Brev underrette mig om Deres Mening herom, skal jeg, hvis De vil søge om bemeldte Reise-Stipendium, i Begyndelsen af April Maaned lade et saadant Brev ⁵ afgaae til Hs. Kong. Høihed. — I øvrigt, om De derved ikke skulde opnaae det Ansøgte, og De paa anden Maade skulde finde Leilighed til at kunne besøge Kiøbenhavn, vilde det være mig en sand Fornøielse, om De, under Deres Ophold her, vil tage til Takke med Leiligheden hos mig, som den kan falde; hvorved jeg kun maa erindre, at jeg uheldigviis boer meget høit (i 4de Etage) ¹⁰ hvilket maaskee vilde falde Dem for besværligt. I ethvert Tilfælde, vil det være mig en Glæde, engang at see Dem i Danmark, og hos os, hvor jeg troer, Deres Ophold vilde blive Dem baade lærerigt, opvækkende og interessant. Jeg bemærker, at jeg vel i tilstundende Sommer maaskee gjør nogle Smaareiser i Slutn: af Jun. og Begyndelsen af Jul.; men i al Fald fra Slutningen af ¹⁵ Jul., og fremdeles, i det Hele bestandigen er i Kiøbenhavn.

Angaaende et Par Manuskripter (ikke af stor Betydenhed) som Prof. Schröder har lovet at skaffe mig til Laans, har jeg tilskrevet ham indlagte. Hvis De nogengang seer Bibliothekaren Mag. Fant (som jeg specielt paa det venkskabeligste beder at hilse) vilde jeg ogsaa bede Dem formaae ham til at virke ²⁰ hvad han kunde paa Schröder til at denne vilde opfylde min Anmodning til den opgivne Tid, eller dog hen i Sommerens Løb. Holder Schröder ikke Ord, vil han komme til at læse det paa Prent. — Med Agtelse og Hengivenhed

Deres

C. Molbech. ²⁵

Vilde De være saa god at underrette mig om (hvad jeg er uvis paa) De har den academiske Magistergrad eller hvilken anden akademisk Titel, for rigtig at kunne nævne Dem.

Jeg tillader mig endnu at forebringe Dem en Anmodning, som seer noget besynderlig ud; nemlig at De vilde skaffe mig at vide, hvad Prof. Atterboms ³⁰ ældste Datter hedder — om jeg ikke feiler Hedvig. Jeg har udgivet en Bog, som jeg til Foraaret vilde sende hende, og deri skrive hendes Navn; men erindrer det ikke ganske nøie.

268. *Fra Carl Säve.*

Upsala d. 29de Mars 1843.

Vidtberömde Herr Justitieråd!

35

Huru jag skall kunna tacka Dem, för allt det goda, De har bevisat mig, vet jag sannerligen icke. Dock, De är en man af lika okonstlad ädelhet i hjertat

som snillrikhet i uppfattningen; De kan således icke finna behag i svassande ordalag, och jag är i sanning äfven helt oöfvad uti att tillskrufva sådana. Likväl ville jag så gerna, i mot min känsla svarande ord, för Dem kunna framlägga min innerliga, min varma tacksägelse! ty det är i Deres uppförande
5 mot mig något så ovanligt stort och ädelt, att man sällan måtte hafva erfarit dylikt. Jag känner många vetenskapsmän i vårt land, af det upphöjdaste sinne; men, jag tvekar icke att tillstå det, att någon af dem, i ett främmande land och efter blott några timmars samtal, skulle så verksamt antaga sig en så godt som obekant nybörjare, och det utan alla förespråkare, det tror
10 jag ingen af dem om. Jag är glad att kunna berätta för Dem, hvilka för mig lika öfverraskande som viktiga följder Deres kraftiga deltagande har medfört. — Med Hofmarskalken v. Beskow har jag, sedan i Julas, haft en temmeligen liflig brevväxling, och han har nu uppdragit mig att utarbete bokstafven Ö, för en blifvande Svensk Ordbok. Jag är särdeles nöjd med, att jag till en början
15 får försöka mig på kanske den lättaste bokstafven: ty först är den bland de mindsta och sedan innehåller den få eller inga främmande ord, hvilka alltid blifva en svår sak och ömtålig i vårt språk, särdeles i afseende på urvalet. (Denna sak har han dock tills vidare bedt mig hålla tyst: jag vet ej ur hvad skäl). — Våra sednaste Riksens Ständer anslogo en summa årligen, till ut-
20 gifvande af lärda verk och till vetenskapliga reseunderstöd. Jag vågade derföre på i höstas, att till Regeringen ingå med en ansökan, om ett anslag, stort 500 RD B^{ko}, till utgifvande af min Gotl. Ordbok, att utgå under året 1844. Nyligen har jag fått underrättelse om, att den blifvit hänskjuten till Vitt., Hist. och Antiq. Akad^s utlåtande, och fått veta att hon »på det kraftigaste»
25 kommer att förorda densamma. Det är icke derför sagdt, att den kommer att beviljas, ithy att de sökande äro legio (i år t. ex. då omkr. 5.000 RD voro att tillgå, hade ansökningar inlemnats om 50,000!) Det är således ej så lätt att blifva den lycklige vid en sådan decimation). Men blir anslaget mig beviljad, så är det allenast Dem, jag har att tacka derför; ty jag har natur-
30 ligtvis bilagt det vittnesbörd, som De så godhetsfullt gaf mig. — Än mer: nu på vårsidan blef jag, genom Riksantiquarien Hildebrand, tillbjuden ett resestipendium af Vitt., H. o. Ant. Ak., för en resa under sommaren i Dalarne, i ändamål att samla Folkvisor, sägner och förnämligast bidrag till en Ordbok öfver Dala-målet. Saken har nu blifvit afgjord så, att jag, för en 3ne månaders
35 resa, får 200 RD B^{ko}. — Det var en särdeles skickelse, att jag fick Hildebrands bref, om det bestämda afgörandet, just d. 18de Mars, eller precis samma timma och stund, som jag hade den glädjen att emottaga Deres så kärkomna bref, af d. 12 Marts! Det var således icke underligt, att det föreföll mig alldeles så, som om De, hvilken jag endast har att tacka för detta hedrande anbud, sjelf kom-
40 mit till mig och med Deres vänliga leende lagt den kära gåfvan i mina händer!

De ser således, att jag för denna sommar är upptagen i språkstudiets tjenst och att jag derföre icke, åtminstone denna gången, kan begagna mig af Deres ynnestfulla erbjudande, att i sådant afseende tillskrifva vår älskade Kronprins, för att understödja ernåendet af något understöd i och för en Köpenhamns-resa, så mycket jag än längtar dit. Icke desto mindre tackar 5 jag Dem på det allrahögsta för detta anbud, hvilket säkert skulle hafva ledd till den mest gynsamma utgång. Skulle deremot framdeles någon dylik utsigt yppas för mig, så torde jag väl göra mig så dristig att bedja Dem då verkställa, hvad omständigheterna nu förhindra. — Men ännu varmare, hjertligare tackar jag Dem för Deres så välvilliga inbjudning, att, under min vistelse i Köpen- 10 hamn, bo hos Dem. De visar derigenom ännu ytterligare, att De är en äkta Nordens son, för hvilken den gamla nordmanna-gästfriheten icke blott är en saga! Det är intet, i hela Deres i allt så storsinnade uppförande mot den nästan obekante, som i så hög grad anslagit min innersta känsla som detta förtroende-fulla anbud. Blir jag någonsin så lycklig att komma till Köpenhamn, det gäst- 15 vänliga Dannemarks hufvudstad, så skall det blifva mig en helgedag, när jag första gången besöker Dem i Deres hem. Huru roligt skulle icke detta vara! Jag vill icke tala om det gagn, jag skulle skörda af att under en sådan Veterans ledning blifva bekant med de Danska Bibliothekernas rika skatter.

Nu till Deres begäran om en ethnographisk skizz angående Gotland och 20 dess innevånare. — Jag grep mig genast an dermed: men jag hade knappt någon förhoppning om, att till i dag (De skref att jag kunde få dröja 2 eller 3 postdagar, d. ä. 1½ vecka; — jag har också begagnat diem supremum!) kunna få färdigt hvad jag önskade. Jag är föga van att skrifva sådant, som kan vara mottagligt såsom en lättare läsning, och jag beder Dem derföre 25 hafva den godheten att utan nåd och barmhertighet utesluta sådant, som icke är bra, eller på mindsta vis kunde stöta någon. Jag vill i detta afseende göra Dem uppmärksam på det jag, mot slutet af första afdeln., säger om Gotl.-målets hårdhet, jemförd med Danskans blöthet, i anledning af Petersens ord. Stryk för all del ut eller förändra allt, som ej tager sig väl ut. — Men en annan 30 sak: det utkast, jag i fjor skickade Dem i Stockholm, var ett sådant hastverk, som De väl vet, att jag gerna önskade, det De i stället lade hosföljande Utkast till Gotl.-målets Språklära till grund för öfversättningen, om det möjligtvis går an och kan medhinnas. Det är visst mycket, som är oförändradt, men i några hufvudpunkter (som i Dekl^{nas} och Konjug^{nas} fördel- 35 ning) har jag, som jag tror, gjort förbättringar; äfven torde en mängd exempel vara bättre valda, samt rikare. De talade om ett honorarium: De vet, att det är honorarium nog för mig, att få mitt Utkast infördt i Den Danske Historiske Forenings Tidskrift! Skulle öfversättningen af det gamla redan vara gjord, så beder jag, att De ville ånyo låta öfversätta det nu medsända och gifva 40

öfversättaren ersättning, för hans nya möda, af honorariet, såvida det räcker till (äfvensom att De ville deraf tillika afdraga den dryga postlösen för detta digra bref); i annat fall vill jag gerna fylla bristen, då den blir uppgifven. — Den nya bearbetningen var redan till $\frac{3}{4}$ framskriden, när Deres bref ankom.

5 Vid dess skrivande hade jag blott afseende på att begagna den sjelf i framtiden och tänkte således icke på, att den skulle tryckas, allraminst i Danmark. Deraf har kommit, att den nu icke har den rätta formen: de Sv. orden äro näml. öfverallt anförda som öfversättning och de Danska (sällan nog) som ett främmande språk. Nu blir förhållandet omvänt. Jag önskade derföre,

10 om det läte sig göra, att de Sv. orden oftast finge stå qvar jämte den D. öfversättningen, enär de förra, utom det att de tolka, äfven innebära språk-jämförelser. T. ex. (jfr. sista sidan angående diftongerna) Nu står: »Bjaudä, bjuda, I. Bjóða, D. byde, Goth. Biudan, G. L. Biauda, T. bieten; Djaupar, djup, D. dyb, I. Djúpr, Goth. Diups, G. L. Diaupt, n., T.

15 tief; &c.» Detta borde få sådant utseende: Bjaudä, byde, Sv. Bjuda, I. Bjóða, Goth. Biudan, G. L. Biauda, T. bieten; Djaupar, dyb, Sv. Djup, I. Djúpr, Goth. Diups, G. L. Diaupt n., T. tief &c. — Äfven ville jag fråga om det ej ginge an, att, inför en Dansk allmänhet, kalla ön för »Gotland«, i stället för Gulland? Utom det att ön aldrig så kallats hvarken i

20 Sverige el. på Gotland, så vore jag så mycket angelägnare derom, som jag just på öfverensställningen mellan folknamnen: (Moeso-)Gother, Gutar (Gotländningar), Gautar (Göter) och Jótar (Jyder, A. S. Geotas) bygger en hypothes. Likväl håller jag icke mycket derpå och vill således för ingen del motsätta mig häfdvunnet Danskt bruk, så att De må göra som Dem godt

25 synes. — I anseende till brådskan har jag måst anmoda en af mina vänner att renskrifva det hela. Handstilen är visserligen kurrent, men torde dock icke öfver allt vara fullt tydlig. Emellertid hoppas jag, att, vid jämförelse med den gamla handskriften, inga svårare misstag skola uppstå. — Skulle det utan besvär låta sig göra, så vore jag mycket tacksam, om jag kunde få ett aftryck af

30 min artikel (särskildt från den öfriga Tidskrifvten), till 10-15 ex.; men går det ej an så får det vara. — Men De beder mig tillika, att i Utkastet utföra en sammanlikning mellan Jysk och Gotländska. Det var mig denna gången, i anseende till den korta tiden, omöjligt. Skulle det vara något sådant, borde det vara genomfördt, i hvilket fall det hela ej kunnat medhinnas eller också

35 hade det blifvit haffs. De må derföre godhetsfullt ursäktas mig för detta ofrivilliga afslag på Deres önskan.

Jag lyckönskar Dem att ånyo hafva fullbordat ett så stort arbete, som Det Kgl. Danske Videnskabers Sellskabs Historie, till den Danska litteraturens prydnad och fromma. Enligt Deres begäran har jag meddelat den del af Deres

40 bref, som angick Deres skrifförhinder, för Proff. Fahlerantz och Atterbom,

samt Bibl. Afzelius och Fant, och till Profess. J. H. Schröder öfverlemnadt Deres bref. För Deres skull rönt jag öfverallt ett vänligt emottagande; ehuru visserligen Pr. S. var lika kall mot mig som vanligt, och icke håller nu talade ett ord om bägges vår hufvudsak: språkkunskap (hvilket han också alldrig tillförne gjort, ehuru jag inledt samtal derom). Emellertid svarade han, att de 5 ifrågavarande handskrifterna skulle fås till sagdan dag. Icke desto mindre vidtalade jag Bibl. Fant om att »ligga åt« S. i denna sak med påminnelser, som De bad i slutet af Deres bref. — Prof. Atterboms äldsta dotters namn har jag paa snigveje utspionerat. Hon heter: Hedvig C. Fredrika; om C'et skall betyda Catharina eller Christina har jag dock ej kunnat utspana — 10 men det betyder väl föga? Det är en ovanligt täck flicka, hade hon psychevingar skulle man tro att hon vore bördig från Grekland eller Lycksalighetens Ö!

Ett par tilldragelser, som inträffat, vill jag icke lemna ovidrörda, då jag vet att det skall gläda Dem att höra. De har nämligen redan så skämt 15 bort mig med Deres myckna godhet, att jag inbillar mig, att De äfven har tålmod att höra mig berätta saker, som röra mig mera enskildt. I höstas tog jag mig mod uppå och (i allradjupaste inkognito, förstås!) insände till Svenska Akademien ett litet poetiskt stycke: Vikingens Drapa. Och se — när tiden var om, så kom till mig ett stort bref med »Snille och Smak« i sigillet, 20 och blef belönt med mindre priset för mitt stackars rimmer! Gud skall veta att intet fick jag priset för det poetiska värdet: det var, Gud nå's! platt intet, eller på sin höjd högst ringa. Men Drapan (jag kan intet förmå mig att om-döpa detta ord till neutr., som Tegnér gjort) hade den egenheten att vara alltigenom bokstafsrimmad på förfädrens vis. För att gifva Dem ett begrepp 25 om versslaget, såsom jag användt det, med sina Isländska omskrifningar, vill jag här afskrifva ett par verser, handlande om en sjödrabbning:

13. Hakar med hot

Höggo i borden sin hvassa tand,
Svärdstinget börjas med spjutkast, 30
Sist blir det huggstrid.

»Hurtigt ett hopp!»

Hunnet är fiendens bord, och nu
Brynja mot brynja sig bryter,
Blodet det flyter. 35

14. Klungo klart

Klyfvande slagen på skeppens löf,
Valfaders väder det hviner.

Vida kring saltet
 Skränar i skyn
 Skriande korpen så gladelig,
 Gläd's att se glimmande, tunga
 5 Glafvarna ljunga.

15. »Odin och Thor!
 Om I mig bistån i denna lek,
 Heligt jag lofvar er helga
 10 Hälften af bytet
 Stupar jag sjelf,
 Sigtyr, mig tag! — — Nu vill synas om
 Vida vill spörjas i tiden
 Vikingastriden.

16. »Måtten med makt!
 15 Märket står högt än i trottsig stäf;
 Hören I höfdingens stämma.
 Hurtige härmän!
 Sparen ej spjut,
 Störten de fege i skummig graf;
 20 Böljorna skola der bädda
 Blött för de rädda!

17. »Gråskägg, Gorm!
 Gubbe, du strider som retad galt,
 Rensa de rykande lofter
 25 Raskligen alla.
 Brynjulf! bryt
 Brokiga märket från stängen ned —
 Skralingar! striden är lyktad,
 Skeppskung är flyktad.«

18. Slaget blef slut — —
 30 Slik var min början på Hilldurs stråt:
 Ärren stå änn' till att skåda,
 Alla på bröstet.
 Örnen var ung,
 35 Ingen då kunde stå mot hans slag
 Vikinganamnet med ära
 Ville han bära.
 m. m.

Sedan nu Sv. Akad. invalt Atterbom och Fahlerantz bland de aderton, och dertill prisbelönt ett så hedniskt, nästan orimmadt, stycke, deri det icke finnes ett enda osvenskt ord, så må man väl säga, att hon alldeles vändt sig från den gamla skolan med dess Franskeri. — — Det andra var, att jag i höstas, genom alla härvarande Seniorers val, och med öfvervägande pluralitet, blef satt på första förslagsrummet till Stipendium Oscarianum (120 RD B^{ko} om året i 3ne år). Jag blef ock sedermera dertill utnämnd af H. K. H. Kronprinsen. Detta blir mig till stor lättnad i ekonomiskt hänseende. — Det är mig verkligen som om Deres goda genius omsväfvade mig, alltsedan den stund, jag hade den lyckan att blifva bekant med Dem: allt går mig väl i handom.

De frågar efter min Akademiska titel. Ack, jag har ingen. — Som De vet, ämnade jag mig först till Läkareyrket och tog derföre, för 10 år sedan, Medico-Philosophiska examen (en sådan kallas här Medico-Philosophie Candidat, eller blott: Candidat); men under tjenstgöringen på ett sjukhus i Stockh. föll jag i en Rheumatisk eller Gikt-sjukdom (hvertill jag haft anlag sedan barndomen), hvilken nu oafslätligt plågat mig i öfver åtta långa år och alldeles afbrutit min förra bana. Det var under de långa sängliggnings-tiderna som jag upptäckte min håg för språkforskningen och dermed mitt rätta fält, som jag tror. Jag har sedan ett par år måst inse, att min sjukliga kropp icke alls passar för det mödosamma och ansvarsdigra läkarekallet, utan har nu alldeles vändt mig åt språkstudiet. Som det likväl icke lär stå till att få någon allmän syssla, utan [att] hafva tagit Magister-Graden, ville jag ännu gerna taga den; men det går intet så lätt numera, se[dan] hela ens själ fått sin bestämde riktning åt ett visst håll. Hade jag varit så klok och tagit Graden då, i stället för Med. Phil. ex., så hade det varit väl; ty jag blef då examinerad i 10 ämnen och det återstod således endast 4 till Graden. Det kunde då hafva varit gjordt med 2-3 månaders ytterligare läsning. Men det är för sent nu, att tänka på hvad som kunde hafva skett!

Så kort efter en Promotion kan naturligtvis icke många Dispp. hafva utkommit. Likväl är det några, hvilka jag skall hafva nöjet sända i vår. Såsom: Fant (icke Bibl.): *Monasteriologia Upsaliensis*; Svedelius: *De Syst. Civitatum septentr. Europæ sub initio medii ævi*; Bovallius: *De forma regim. Sveciæ A^o MDCXXXIV confirmata*; och några flere, som jag kan hitta på. Men intet är det väl just stort värde i dem, utom då de innehålla några gamla handlingar aftryckta. — Hos våra bokhandlare både här och i Stockh. har jag förgäfvets efterfrågat Björn Halldorssons *Isl. Lex.*; hvad värre är, de säga alla, att det är utgånet i äfven Köpenhamn. Är det så? Kanske kunde ett nyttjadt ex. ändå fås i någon antiqvarisk bokhandel i Köpenhamn? Jag behöfver det så väl på annat sätt än till låns. Tordes jag besvära Dem med att,

tilläfventyrs genom någon af Deres Hrr Söner få ett ex. (om det kan fås) tillsändt genom den Gyldendalske Bogh., Bagge i Stockh. och Lundequist i Upsala. Skulle det på sådant sätt kunna fås, så kunde ju betalningen genom Bagge komma till Köpenhamn.

5 Jag ämnar mellan d. 10 och 15 Juni begifva mig af på min Dal-resa, för att omkring d. 10 Sept. åter vara här tillbaka. Jag har tänkt att fara upp till obbyggderna i Särna (dit man endast kan rida), för att komma så nära Norge som möjligt, ifall någon Norsk språkforskare någongång skall komma att sysselsätta sig med Dialekten närmast intill, vestanfjälls. Denna resa blir
10 mig lika angenäm som nyttig i flere afseenden, äfven för min hälsas skull. Denna har eljest i vinter varit ovanligt god (relativt taget); och nu mår jag vida bättre, än när De såg mig. Jag är öfvertygad att jag därför har att tacka det dagliga utvärtes bruket af kallt vatten. — Rich. Dybeck (utgif. af Runa) skall, i nästan samma afseende som jag skall besöka Dalarne, i sommar beresa
15 Wärmeland och Dalsland; dock kommer det väl mest att gå ut på det antiqvariska och historiska: han lär äfven sändas af Vit. Hist. o. Ant. Ak., som jag hört. — Det är bestämdt De, som satt lif i Vitterhets Akademien!

Jag hoppas att De, oakadt Deres stränga och ihärdiga arbetsflit, måtte befinna Dem väl till hälsan!

20 Ännu en gång tackar jag Dem, som De må tillåta mig att kalla min Vålgörare! för all Deres godhet och ynnest emot mig — och förblifver, med djupaste vördnad,

Deres ödmjukaste och innerligt tillgifne tjänare

Carl Säve.

25 269. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 4 Apr. 1843.

Högtärade, käre Vän!

Fastän De vändt Dem från mig med Deras bref, hoppas jag att De icke vändt Dem från mig med Deras sinne. Någon gång emellanåt behöfves dock ett bref, till ett bevis att sinnet är det gamla. Nu, sedan vintern är öfverstånden, tänker jag att De väl någon gång skänker mig några rader. Jag gör emedertid en början till den gamla kära förbindelsens återupplifvande.

Omsider är jag färdig med en ny del af min kyrkhistoria. Det är med stor glädje som jag härmed sänder Dem ett exemplar. Må det ock vara Dem till någon glädje. Deras Fru har ett exemplar af den första delen på sin hylla.
35 Hon är visst så god och äfven mottager ett af fortsättningen. Ursäktat godhetsfullt att jag bilägger en liten packa till B. Mynster och en d^o till C.Rd. Engelstofft. Det dröjer väl icke för länge innan De har den godheten att utsända det sålunda bifogade.

Min vinter har i det hela varit god. Den har åtminstone gått fort. Temligen frisk och munter har jag också varit, och fått uträttat ett och annat, så att jag har all orsak att tacka Gud. Utom correctur af kyrkhistorien och utarbetandet af Bihanget, samt hvarjehanda småting, som De vet aldrig felas mig, har Dogmatiken upptagit mig. Nu lider det till slutet dermed; åtminstone⁵ är det mesta skrivet. Innan vi hafva April bakom oss, skall jag väl vara färdig. Det var icke med mycken lust som jag gick till detta arbete. Jag förstod mycket väl att extemporerade föreläsningar öfver dogmatik icke dugde och jag såg ingen möjlighet att skriva allt. Möjligheten har dock kommit och jag är glad deröfver. Af arbetet har jag lärt åtskilligt och jag har äfven¹⁰ haft en del uppmärksamma åhörare, som säga sig hafva lärt något. Det skall dock blifva godt att från detta arbete få någon hvila och få se på något annat. Från historisk litteratur är jag under de sista månaderna nästan alldeles bortkommen och ännu mer från all annan; när våren kommer, skall jag väl åter få röra mig något friare.¹⁵

I Sverige har under vintern nästan intet händt, och det är godt, är jag färdig att säga. Det synes mig godt att sinnena få hvila sig, att oron får lägga sig, att ingenting händer som kan uppreta passionerna och gifva anledning till larm och oreda. Kungens jubileum var vackert och visade en god sinnesstämning hos folket: denna tyckes fortfara. De i conseillen sist inkallade²⁰ männen, Gyllenhaal och Heurlin, hafva stor duglighet, och bättre voro icke att erhålla. Bladens skrik emot dem börjar att tystna. Kanske kunna vi lefva den dag då liberalismens feberparoxysm är öfvervunnen. I aftagande tyckes den vara.

I Lund äro icke heller några förändringar att omtala, vi sträfva — smått.²⁵ Deras vänner äro raska. Med våren upplifvas Brunii byggnadsverksamhet. Under den tillstundande sommarn lär han få hvarjehanda att beställa. Faxe är sig temligen lik, börjar dock åldras. Biskopinnan är mycket svag och öfverleffer knapt våren.

Från Tegnér äro underrättelserna temligen goda. Han är svag till kroppen,³⁰ men redig till sinnet; skall om några veckor hålla ett tal i anledning af Wexiö Gymnasii jubileum.

När jag blir färdig med min Dogmatik tänker jag på någon utflygt. Jag ser väl om Dem, åtminstone för några dagar, i Köpenhamn. Hvert jag sedan beger mig, kan jag ännu icke säga. Jag behöfde förfriska mig vid ett bad,³⁵ men har någon räddhåga för kostnaderna.

Och härmed säger jag Dem farväl och sänder de hjertligaste helsningar till Deras Fru och Christian. Låt mig icke för länge vänta på några rader. Det är mer än ett halft år sedan jag hörde något ord från Dem. Jag längtar

riktigt att få veta huru De och Deras under denna långa tid haft det. Afvaktande goda underrättelser är jag alltid Deras

hjärtligt hängifne

H. Reuterdahl.

- 5 P.S. Jag har tagit några få särskilda aftryck af Bihanget till Kyrkhistorien. Ett par sändas i fall De vill använda dem till någon som är intresserad af dylika småting. Ds.

270. *Fra C. G. von Brinkman.*

Stockholm den 17. April 1843

Förleden sommar lärde Hr. Professorn känna en President i Wettens-
 10 skaps Akademien, som ej var någon lärd; nu tar jag mig den friheten, att sända en liten samling af Dikter från en författare, som ej är någon skald. Dock titelbladet utvisar redan, att dessa ej egentligen utgöra en bok, utan snarare blott sammanbundna Stamboks-blad för Vänner och bekanta, och Herr Molbech har med så mycken förekommande godhet be-
 15 svarat min önskan af en närmare bekantskap, att jag väl torde kunna våga räkna honom bland de förstnämnda. Det förhåller sig med mitt skaldskap, som Atterbom någonstades säger om sal. Hammarsköld: »Han är visst ingen skald, men han har dock en oändelig längtan efter Poesi, och derföre må man då hålla honom räkning.» — Men om jag ej kan göra
 20 anspråk på någon poetisk förtjenst, så har jag dock sammanskrifvit så mycket smått plock, som här och der blifvit kringspriddt, att jag borde frukta, att efter min död någon torde sammanrafsa dylika opåliteliga handskrifter, och kalla detta sammelsurium: »v. B.s samlade Dikter«. Således har jag heldre sjelf velat göra ett urval af det minst odugliga, — ej för allmän-
 25 heten, men för bättre läsare. I alla fall ber jag att vänligt emottaga det lilla paketet, som ett utförligare uppvaktningskort. Ett sådant har jag genast tillskickat vår gemensamma sångmö's Öfversteprest Oehenschläger den Ende! som Fredrik II. kallades tillika med ett bref, innehållande hela min vittre trosbekännelse på 15 qvartsidor, men den store
 30 sångarfursten har, till min stora sorg, ej lemnat mig en ynnestfull rad, och dock hade jag så gerna af honom, som af Tegnér och Franzén, fått en liten orlofsedel, för att ej alldeles anses som en husvill och försvarslös landstrykare inom den Nordiska vitterheten.

För några dagar sedan nedlade jag mitt Praesidium i Wettenskaps Aka-
 35 demien, då man alltid bör uppläsa en afhandling, hvarvid en så olärd ordförande dubbelt kommer i förlägenhet i anseende till valet af ett ämne, som

äfvén hos de Lärde kan väcka något deltagande. Jag var emedlertid så lycklig att man ej var missnöjd med mitt »Försök öfver Historiens vetenskapliga behandling.« — Så snart det blifvit tryckt skall jag ha den äran att dermed uppvakta.

Helsning och utmärkt högaktning! 5
von Brinkman.

271. *Fra H. Reuterdahl.*

Ld. d. 9 Maj 43.

Käreste Justitsråd Molbech!

Hjertlig tack för Deras bref af d. 29 Apr. hvilket jag först för två dagar sedan erhöill. Redan af ett bref från Deras Fru visste jag att De fått min packa 10 och mitt bref, och, hvad som var mig ännu kärare, att det stod väl till med Dem och i Deras hus. Sådant är godt att höra. Sedan vi nu fått sommar, äro communicationerna oss emellan lättare, och vi skola väl en gång emellanåt se till hvarandra. De säger att Westerströms i Maj månad kommer till Köpenhamn. Jag väntar några af dem i dessa dagar till Lund. Jag får då höra Deras 15 resplaner och kan möjligtvis på ett par dagar vid slutet af Maj slita mig lös, ehuru »travlt« jag nu har det. Till midsommar är De välkommen. Något efter midsommar vill jag för 2 à 3 veckor slå mig ned på ett mycket vackert landställe vid Malmö, för att kunna bada och göra ingenting. Jag behöfver någon ledighet, hvilken jag ock mycket efterlängtar. Sedan arbeta här till 20 September, då ett rätt grundligt besök i Köpenhamn skall göras. Jag hoppas då vara midt opp i Folkungahistorien, för hvilken visserligen mycket hos Dem är att hämta. Så har jag tänkt mig sommaren. Vi få nu se. Menniskan spår, Gud rår.

Jo, käre Justitsråd Molbech, visst har jag fått Deras stora och dugtiga bok 25 om Videnskabernes Selskab. Hjertlig tack derföre och ursäkta att jag intet derom sagt Dem. Det kommer icke af otacksamhet, endast af det långa uppskofvet med bref och af glömska då jag sist skref. Jag må bekänna att jag icke egentligen läst boken; dels har min vinter varit upptagen af mycket olika beskaffade ting och dels tänkte jag på slutet, som jag förmodade icke skulle 30 länge uteblifva. Det gläder mig höra att De nu är i färd dermed. — Faxé och Brunius hafva naturligtvis ock fått sina exemplar. Jag skämmas att ingen af oss skall derom hafva sagt ett ord till tack. Än en gång, ursäkta!

Jag önskar Dem lycka att hafva sluppit från theatren, i synnerhet när det skett på ett för Dem så behagligt sätt. Vid dylika bestyr skall man icke sitta 35 för länge. De yngre må gerna försöka sig och se hur lätt det är att göra alla till pass, att »jemka här och passa der och högt af alla prisas.« De komma snart att instämma med den politiska kannstöparen, som aldrig förr vetat att allt

gått så väl till som sedan han sjelf kom til regementet. — Af Heibergs Intelligensblade visste jag något om förändringarne vid theatren; men jag har derom dock blott en mycket ofullständig kännedom och det skall intressera mig att derom höra mera när vi träffas.

5 Hvad De säger mig om förhållanderna i Deras familj förnöjer mig mycket. Deras svägerskas giftermål öfverraskade mig. Att Christian åtminstone tills vidare lemnar det theologiska, derom är ju intet at säga. Han synes hafva lust och kraft till annat. Är han kanske, såsom så många andra, hänförd af den Hegelska riktningen, och hyllas af honom »der Geist«, »das Denken?« De dröm-
10 marne förgå naturligtvis, såsom alla andra, men lemna efter sig ett uppväckt och kraftigt sinne. Jag unnar Dem rätt af hjertat Christian till medarbetare på Deras bibliothek. — Med ännu större förnöjelse tänker jag på det gamla Bjernede när jag vet Deras Hans der anställd.

Lenströms bok har jag blott flyktigt betraktat, kan således ej derom dömma,
15 men finner strax att viktiga ting äro förbisedda och obetydligheter upptagna. Författarenamnet låter icke vänta något utmärkt arbete. Lenström är och förblifver en narr. Det förundrar mig att den kloke och eftertänksamme Deichmann har velat förlägga boken. I Sverige får den säkerligen blott en obetydlig afsättning. — Att i Danmark införa svenskt språk och i Sverige danskt såsom
20 ämnen för skolundervisningen är ju full galenskap. Jag ser intet, hvarti det kan vara till nytta, men mycket, hvarti det kan skada. »Ne quid nimis«, sade de gamle. »Semper nimis«, heter det hos oss. Jag är kanske så god Svensk som någon; men svenska i en dansk skola är mig lika så okär som danska skulle vara mig i en svensk, oaktadt jag hjertligen både älskar och ärar Danmark.
25 Med dylika dumheter har det dock väl snart en öfvergång.

Hos oss är för ögonblicket fredligt, i literaturen alltför fredligt, i det borgerliga inga skärande strider. Vinteren har icke gifvit mycket literärt nytt. Vår sköna literatur har varit mycket fattig. Från Geijer hade jag för någon tid sedan ett bref: han är i arbete med Gustaf den tredjes efterlemnade papper
30 och utgifver deraf 2 band excerpter. Atterbom lär komma med 2^a delen af sine Siare och Skalder. Utom detta vet jag icke något rätt märkvärdigt som vi hafva att vänta. — Det nya Statsrådet, Heurlin, är nu någorlunda skonad af bladen. Han synes med kraft och insigt bestyra sina ting. — Vid Lunds universitet äro 5, kanske till och med 7 nya professorer i görning, nemligen en
35 i moralphilosophien (efter den gamle Cederschöld, som har afsked), en theolog efter Ahlman (också afskedad), 3 i juridiken (en efter Holmbergsson och 2 nya), samt troligen 2 i medicinen. Theologen blir väl jag. Efter den långsamma juridiska procedur, som hos oss följes sker väl ingen utnämning förr än vid årets slut; hvilket, hvad mig beträffar, är tids nog. Jag är nöjd med hvad jag är
40 och har, och fikar ej efter annat.

Och härmed hjertligt Farväl för i dag! Helsa mycket Deras Fru och Christian. Alltid Deras redligt tillgifne

H. Reuter Dahl.

272. Til C. G. Brinkman.

Kiøbenhavn. 14. Mai. 1843.

Den 10de Mai havde jeg den Ære at modtage Hr. Baronens venlige Skrivelse⁵ af 17de April, og iler — imod al Sædvane — med at sige Dem, at jeg i høi Grad overraskedes, saavel ved Brevet, som ved den medfølgende Gave. Det første var tilvisse en ufortient Opmærksomhed og Ihukommelse af en Mand, hvis personlige Omgang i Stockholm jeg forsømte — dog ene af den Grund, at bestandige, ubehagelige Følger og Fornemmelser af en Hals-Betændelse, hvor-¹⁰ med jeg ankom til Stockholm og reiste til Upsala, fordærvede mit humeur, og berøvede mig baade de fleste Behageligheder af mit Ophold i Sverriges skønne Kongestad, efter Tilbagekomsten fra Upsala, og mange af min Reises forhaabede Frugter. Min Omgang i Stockholm var derfor, især i de første 14 Dage yderst indskrænket; jeg indskrænkede mig mest til Bibliotheket, til eenlige¹⁵ Promenader (da jeg lidet kunde taale længere Conversation) og to eller tre Venners Omgang. I de senere 8-12 Dage, jeg tilbragte i Stockholm, bedredes min Helbred; men da kom den naturforskende Congres, med alle sine Forstyrrelser — da kom ogsaa nogle smaa Udflugter og Farter udenfor Staden, og saaledes nød jeg langt mindre af Selskabelighedens Interesse og Behage-²⁰ ligheder, end jeg havde haabet, i Sverriges Hovedstad. Endnu daarligere gik det mig i Upsala, hvor jeg tilbragte, af 14 Dage, 8 eller 10 som formelig Patient — i det mindste for saa vidt, som jeg næsten maatte renoncere paa al livelig Conversation og — Disputation eller Discussion. Dette til min Undskyldning. — Endnu større, end ved Brevet, var dog virkelig Overraskelsen ved²⁵ de to modtagne Bind Poesier af Digtekunstens Nestor, ikke blot i Sverige, men i Europa. Dog — jeg har en, skiøndt neppe chronologisk, Tvivl om Passeligheden af denne Benævnelser. Baron Brinkman har vel Alderen, men har formegen indvortes Ungdom til at være Nestor; tilmed var Nestor aldeles ikke Digter; og skiøndt Baron Brinkman med en ligesaa sielden, som elskvær-³⁰ dig Beskedenhed, frasiger sig denne Værdighed, ville Muserne dog ikke modtage denne abdication. Tværtimod sige de: »Nu først see og erfare vi, at du har dyrket os med Kiærlighed, Sandhed og Troskab; den Krands, vi engang have givet dig, kan du ikke aflægge.« — Dette er ingen Phrase; men det er Yttringen af en Overbeviisning, vunden ved Læsningen af enkelte Stykker i³⁵ Hr. Baronens »Vitterhets-Försök«, der have fængslet mig ligesaa vel ved deres lyriske Varme og Sandhed, som ved deres attiske og correcte Form. Maaskee er det dristigt nok af mig, at tale saaledes om Poesier i et Sprog, som

ikke er mit Modersmaal; men jeg vil appellere til den svenske Kritik, og tør forelægge den ovenanførte Thesis, hvorimod neppe nogen Opposition vil høres. I øvrigt tilstaaer jeg gjerne, at min Dom endnu kun er grundet paa enkelte Digtes Læsning — og at jeg neppe — jeg der nu læser uendelig lidet, udenfor
 5 det, jeg med absolut Nødvendighed maa læse — vil naae til at giennemlæse begge Bind; men det er vist, at strax det første Digt, jeg læste, gav mig Lyst til at læse flere, og at jeg hidtil ikke har fortrydt Læsningen af nogen af de Artikler, jeg uden Valg hist og her har ladet mig ved en Overskrift lede til at giennemløbe. — Jeg har bl. a. ogsaa med megen Nydelse allerede oftere nippet
 10 til »Tankebildernes« tre rige Bægere. Det er netop noget for mig. Det er smaa poetiske Kryderier, ved hvis Nydelse man baade styrkes og hviler sig; eller det er Tankernes Aroma, indbagt i Ziirlighed og Skjønhed — for at bruge en ret materiel Lignelse. Man maa ikke nyde for meget deraf paa eengang (og saa gaaer det mig med al Poesie — thi jeg er, om De vil, dog egentlig en
 15 Prosa-Natur — eller en historisk-poetisk Natur); men nu og da nogle faa gedigne Disticha gjøre en ypperlig Virkning.

Mere og roligere (lugnare) vil jeg læse i Deres Bøger, naar jeg kommer lidt til Hvile ved Midsommerstid, da jeg gjerne gjør en lille Udflugt i Skaane eller i Siælland. — Endnu er jeg overvældet med Arbeider — saaledes at jeg
 20 selv forundrer mig over, hvor jeg har faaet Ro i Sindet til at skrive dette Brev — det længste, troer jeg, jeg i $\frac{1}{2}$ Aar har skrevet. Eet Arbeide, det besværligste, jeg paa mange Aar har fuldbragt: det Kgl. danske Videnskabernes Selskabs Historie i dets 1ste Aarhundrede, er netop for faa Dage siden omsider kommet til Ende; og jeg skal tillade mig ved min ærede Velynder Baron Lagerheim, der om faa Dage tiltræder en Reise til Stockholm, at tilstille denne
 25 Bog til det Svenske Wettenskaps Academie's nyligen aftraadte hædrede Præsident. Academiet selv erholder Bogen tilsendt fra vort Selskab. — Imidlertid være det mig tilladt, foreløbigen ved disse Linier, med min gientagne inderlige og hiertelige Tak for Deres venlige Ihukommelse, at bevidne Dem min
 30 sande og levende Høiagtelse — at forsikkre Dem om, at om »Sångarfursten« (som nu kun skriver Comedier for Honoraret) glemmer Baron Brinkmann, saa gives der Andre i Danmark, som forstaae, hvad Poesie er, og som vide, hvorledes Aand og Fortienester ere at vurdere. — Med udmærket Agtelse og Erkiendtlighed

Deres ærbødigste

C. Molbech.

35

273. Til Bernhard v. Beskow.

Kbh. 14. Mai. 1843.

Min høistærede Hr. Hofmarskal,

I det jeg, ved et Tilfælde, idag lader et Brev afgaae til Musernes Nestor, Baron Brinkman i Stockholm, bliver det mig aldeles klart, at dette, som det

første, jeg skriver til den svenske Hovedstad, siden Jul. Maaned 1842, nødvendigviis maa ledsages af nogle Linier til en Mand, hvis venskabsfulde Artighed og Omsorg jeg skylder ikke faa af de ikke ret mange muntre og behagelige Timer, som Stockholmsopholdet i 1842 bragte mig. — De ville erindre, hvorledes en uheldig Omstændighed — vedvarende Følge af min Halsbetændelse, eller, hvad jeg siden den Tid altid kalder »min svenske Hals«, og endnu ikke sielden har Mindelser af — foraarsagede, at De sielden eller aldrig under disse 3-4 Uger saae den rette danske Molbech hos Dem; ligesom overhovedet den hele Reise kom noget mal à propos, som Afbrydelse af et nylig begyndt langvarigt og møisommeligt literairt Arbeide: det kgl. Vidensk. Selskabs Historie i dets 1ste Aarhundrede (eller fra 1742—1842) — der nu omsider er færdigt, og som Forf. vil have den Ære med det første at tilsende sin ærede Ven, le Secretaire perpetuel de l'Academie Suedoise. Jeg tager mig den Frihed, i den Anledning at adressere et lidet Bog-Pacquet enten til Dem, eller til Hr. Hildebrand; i begge Tilfælde veed jeg, at det kommer i en sand og sikker Venne-Haand.

Ved at nævne »Svenska Academien« kommer jeg til, allerførst at opfylde en meget kjær og behagelig Pligt: at takke min Herre og Ven for det, De allerede har virket og fremdeles vil virke for Candidat Säve i Upsala, hvorom jeg, til min allerstørste Fornøjelse underrettedes ved et Brev fra ham af 29de Marts, i hvilket han desuden meldte mig, at han med Understøttelse af Vitterhets, Hist. och Ant. Acad. kommer til i Sommer at gjøre en antiquar. Reise i Dalarne. Har jeg havt det Held, ved mine ringe Vidnesbyrd og Anbefalinger at bidrage nok saa lidet til, at Vedkommende ere blevne opmærksomme paa en ung, og trængende Videnskabsmand, som i Tiden vil gjøre sit Fædreland og dets Literatur sand Ære: da vil jeg allene derved betragte min Reise i Fjor som lønnet. — Et lille Arbeide af Hr. Sæve over Øen Gotland og dens Sprog, som jeg i denne Tid har oversat, trykkes nu i den danske histor. For- enings Tidsskrift. — Han har berettet mig, at De har betroet ham et Prøve- arbeide, i et mindre Bogstav, som Forsøg paa en svensk Ordbog; og jeg tør haabe, De vil finde en Arbeider, som De kan blive tilfreds med, naar Tid, Helbred og Taalmodighed ikke skulle fattes ham; thi alle 3 Dele ere uomgængeligt fornødne for Lexikographen — ved Siden af den Duelighed og det Sprogtalent, som naturligviis forudsættes. — Jeg erindrer nu, at Hr. Sæve i sit Brev omtalte, at De indtil videre ikke ønskede denne Sag bekendt. Men De vil vist ikke have noget imod, at han har meddeelt mig noget derom, da jeg i saa høj en Grad, som nogen, interesserer mig for Sagen, og for at Sverrige engang maatte faae en ordentlig og virkelig Ordbog. Jeg har sagt Dem, at og hvorfor dette aldrig kan skee ved Academiet selv, eller dets egne Medlemmer; og De var enig med mig deri. Men det er høist tienligt, at Academiet

beholder et vist Tilsyn med Arbeidet, for at det ei skal blive udført paa en revolutionair Maade, eller som blot Speculation (à la Almquist — hvis begyndte Lexikon jeg i øvrigt endnu ei har seet) men, at jeg saa maa sige, paa en fornuftig sprog-conservativ Maade — hvilket ved et allerede saa dannet og fixeret Sprog, som det svenske og danske, er nødvendigt. Jeg ønskede meget, at kunde engang i Aar indgive en Memoire til Academiet, og deri sige min Mening, hvorledes jeg troer der maatte gaaes frem, naar man med Sikkerhed, og i ikke alt for langt et Tidsrum, vilde, under Academiets Bestyrelse tilveiebringe en svensk Ordbog. Det vilde interessere mig meget, om jeg blot kunde finde Tid, Leilighed og Stemning dertil.

Jeg hører, at Canc. R. Wallmark endelig er afgaaet fra sin Post som Kongelig Bibliothekar, og at Arwidson dertil er ascenderet. Dette kan vel ei være andet end til Fordeel for Bibliotheket; dersom A., som er en Mand af godt Hoved og megen Dygtighed, tillige vil hæve sig og Bibliotheket paa et noget høiere Trin i vor Tids literaire og bibliothekariske Udvikling. Gud veed i øvrigt, at man i Upsala trænger ikke mindre hertil. Sverrige har for Øieblikket ved dets 3 Hovedbibliotheker egentlig kun een Hoved-Bibliothekar, Reuterdahl i Lund — hvilket i øvrigt være sagt med al Agtelse for Arwidson, som baade er en kraftig, begavet og arbeidsom Mand. — Skulde De, høistærede Hr. Hofmarskal! tilfældigviis i denne Tid træffe en af K. Bibliothekets Employés, Hr. Hasselquist (eller Hasselström) vilde De forbinde mig ved at sige ham, at vi meget længes ved det Kongel. Bibliothek efter nogen Underretning om, hvorledes det er gaaet eller gaaer med den Bog-Auction, hvortil vi have givet en stor Deel Commissioner paa Svecica.

Jeg tillader mig at fremsende mine venligste og ærbødige Hilsener for Fru Beskow, hvis Erindring fra Stockholmsbesøget er saa levende hos mig, og om hvem jeg tør haabe, at hun selv ikke aldeles har glemt den, hun saa vel forstod at oplive, og som med sand Agtelse og Hengivenhed henlever Hendes og Deres meget forbundne og ærbødige

C. Molbech.

274. Til B. E. Hildebrand.

Kiøbenhavn. 29. Mai. 1843.

Min ærede, høit agtede Ven,

Der vilde behøves mere Tid, end jeg har til min Raadighed, og mere Papir, end dette Blad, til behørigen at udføre min Undskyldning — om nogen saadan rigtig kunde udføres — for min Efterladenhed i at skrive, siden min Afreise fra Stockholm i Fior Sommer. Men der vilde behøves ikke mindre Tid, naar jeg tilfulde skulde tolke og bevidne Dem min Erkientlighed og Hengivenhed for saa mangfoldige Prøver, jeg modtog paa Deres ufortrødne Velvillie,

og oprigtige Venskab, under mit Ophold i den skønne — kun alt for fierne svenske Kongestad. Hvad nytter da, at borttage endmere af denne Tid til at undskylde, hvad der ikke lettelig anderledes kan dækkes, end ved den samme venlige Overbærelse og dette kiærlige Sindelag, hvormed De ved enhver Leilighed opoffrede Tid, Bequemmelighed og Umage for Deres danske Ven, og ⁵ bidrog saameget til Behageligheden og Udbyttet af hans Reise — skiøndt uheldigviis begge Dele formindskedes ved den locale Upasselighed, jeg medførte til Stockholm; og hvis langvarige Følger De maaskee neppe vil troe, at jeg mer eller mindre har sporet et halvt Aar, eller meer efter min Hiemkomst; ja jeg kan vel sige, jeg troer aldrig min Hals mer fuldkommen forvinder den ¹⁰ Betændelse. At imidlertid min Reise til Stockholm og Upsala i Fior, langt fra at have efterladt sig ubehagelige og afskrækkende Erindringer, har havt den modsatte Virkning, kan De bedst slutte deraf, at jeg virkelig har tænkt meget og ganske alvorligt paa, allerede i Sommer at fornye mit Besøg; og det baade fordi jeg ogsaa i Aar kunde trænge meget til en længere Reise, og fordi jeg ¹⁵ alt for ofte og for meget har følt, at min Upasselighed i Fior virkelig berøvede mig mange af Reisens Frugter. Men en Omstændighed, som hindrer mig allermost, er min store Modbydelighed for Dampskibsreiser, og overhovedet længere Søreiser. At en meget haard Søsyge, jeg paa Tilbagereisen med Hekla maatte giennemgaae, under en 24 Timers Storm, ikke har formindsket hiin ²⁰ Følelse, vil De lettelig forestille Dem. Og dog var det netop paa den Maade jeg skulde gjøre Reisen, naar Tiden dertil skulde forslaae. Jeg kunde da paa 3-4 Uger være tilbage, og dog tilbringe 10-12 Dage i Stockholm, og ligesaa længe i Upsala. — Men jeg opoffrede dog gierne Tiden paa en Landreise for den største Deel af Veien — om ei i Aar, saa næste Sommer, dersom jeg blot ²⁵ kunde finde et Reiseselskab f. Ex. til Linköping. I Aar bliver min Reise paa den Kant nu dog neppe længere end til Lund, og noget videre i Skaane. — Men Gud veed, uden mig kommer der i Aar Danske nok til Stockholm. Snart bliver nu Danskheden der noget ganske almindeligt. 160 Academi Hafnienses, og omtr. 80 Lundenses, skulle paa Torsdag afgaae med det Aal- ³⁰ borgske Dampskib Iris til Stockholm, og herfra paa et Besøg i Upsala. Hvor ellers 40-60 Stude finde Plads under Dækket, skulle nu disse indrømme den til 200 Studenter. En 40-50 Stykker menes at kunne rummes i Cahytten. Hver betaler i Fragt frem og tilbage 12 Rbdlr. Men dog vil formodentlig Reisen for hvert Individ komme paa 30-40 Rldlr., som vil blive en saare følelig Udgift ³⁵ for mangen dansk Student; og neppe overhovedet lettere at bære for Lundenses. — Her har vel været talt endeel om denne akademiske Udvandring, og den synes at have vakt nogen Opmærksomhed hos den svenske Legation; men i Staden og i de Cirkler, hvor jeg kommer, betragter man det temmelig ligegyldigt,

som andre Studenter-Løier, hvortil man allerede er bleven vant ved de begyndte Toure til Lund. Imidlertid seer man, hvad Dampskibsfarten ogsaa her kan udrette; og at den skandinaviske Samfærdsel og Fraternitet kan ventes meer og mere at udvide sig, hvilket jo overhovedet er et glædeligt Phænomen.

5 — Maaskee modtager De dette ved Befordring med Iris, hvilket skulde være mig kiært; thi det kom da vel hurtigere op, end over Götheborg.

Jeg haaber, De i Fior i Eftersommeren modtog ved Prof. Schröder fra mig 1ste Hefte af de danske Diplomer; 2det Hefte bliver færdigt i Jun. Maaned, og 1ste Bind med 3die Hefte haaber jeg, skal blive det før Aarets Ud-
10 gang. — I denne Uge bliver ogsaa et Hefte paa nogle og 20 Ark af det historiske Tidsskrift færdigt. Ved Nytaarstid udgav jeg: »Udvalgte Eventyr og Fortællinger, en Læsebog for Folket og den barnlige Verden« en af mig bearbejdet Samling paa 30 Ark, som har fundet meget Bifald. Endelig følger herved min Historie af det danske Videnskabernes Selskab — et Arbeide,
15 som har været mig det møisommeligste jeg har udført, siden min danske Ordbog, og som tilsidst reent udtømte og sløvede mine Kræfter; saaledes at jeg virkelig endnu ikke har forvundet det. Andre, og tildeels for mig vigtige Arbejder ere derover ogsaa meget forsømte. Imidlertid er jeg fra 1. Januar efter henvend 14 Aars Tieneste udgaaet af Theater-Directionen, og det under heldige
20 og behagelige Vilkaar, hvori Hs. Maj. viste sig særdeles naadig imod mig; og har jeg derved vundet Befrielse fra mangel Adspredelse, Tidsspilde og Forstyrrelse. — Jeg kan nu mere og mere samle de Kræfter, som endnu maatte levnes mig til historiske Arbejder og Studier, som Formaalet for mit Livs øvrige Aar — eller saamange af disse, som jeg endnu kan due til noget. Kræf-
25 ternes Aftagelse er allerede følelig nok, og Trangen til Styrkelse i Sommer-tiden kunde være betydelig nok, om jeg kun forstod den Konst, at kunne være ledig. — Længe har jeg ventet 1., paa Underrettelse fra Hr. Hasselström ved Kgl. Bibl. angaaende en betydelig Auction over Suecica, som begyndte d. 1ste April, og hvortil vi sendte mange Commissioner; seer De ham nogen
30 Gang, beder jeg mig bragt i hans Erindring. Vi længes høiligen efter at høre noget derom; 2., et Par (ubetydelige) Manuskripter fra Upsala, som Schröder har lovet at meddele mig. Men, om jeg kan stole herpaa, er vel uvist. — Jeg maa nu slutte, af Træthed, saavel som af Mangel paa Tid. — Det er i øvrigt ikke meer end bogstavelig sandt, at jeg den hele Vinter igiennem, indtil
35 April Maanedes Ende, knap i det hele har skrevet 3 eller 4 Breve, til Folk udenfor Kiøbenhavn. Jeg var til en Grad overlæst med det Arbeide, som nu er overstaet, at jeg ikke havde Sands, Tanke eller Samling for Andet.

Tillad mig nu til Slutning at bede Dem bringe Deres Frue min venligste og ærbødigste Hilsen, og ved Leilighed at bringe mig i vore fælles Venners

Erindring i Sverriges Hovedstad, hvor min Tanke saa ofte dvæler ved kiære og behagelige Minder.

Med sand Høiagtelse er jeg
Deres meget forbundne og hengivne

C. Molbech. 5

/: For Tilsendelsen af Sv. Diplomatar. III 1. m.m. takker jeg paa det forbindtligste. — Naar De engang glæder mig med nogle Linier, da beder jeg mig underrettet, om Dr. Snellmann endnu opholder sig i Stockholm :/ (Jeg tillader mig at besvære med hosfølgende Bog-Paqueter, tilligemed ærbødig og venskabeligst Hilsen til begges Eiere.)

10

275. *Fra Bernhard v. Beskow.*

Stockholm d. 30 Maj 1843.

Högtärade Herr Justitie Råd!

Jag skyndar att hafwa äran tacka för det wänskapligen brefwet af den 14 dennes. Det uppriskade på ett för mig högst angenämt sätt minnena af Deres interessanta besök härstädes, sistledet år. »Gid,« att Deras helse blott varit 15 bättre! Men jag igenfann dock altid »den Danske Molbech«, hvilken de trodde sig hafwa lemnat på andra sidan Sundet. Tusen tacksägelsor äfwen för löftet om Videnskabs-Selskabets Historia! Jag längtar så mycket mer der- efter, som jag redan med stor förnöjelse läst 1 Delen, hwilken jag fått af min wän Berzelius till låns. — Deres patrocini- um för den utmärkt lofvande 20 Linguisten Säve har burit goda frukter. Kronprinsen har gifvit honom ett bland de större stipendier vid Upsala Universitet; Witterh. Hist. och Antiq. Akademien har gifvit honom understöd till en sommar-resa, Swenska Akade- mien har gifvit honom en guldmedalj för ett försök i Forn-nordiskt wersslag och anmodat honom att deltaga i ordboks-arbetet. Allt detta har skett inom 6 25 månader. — Apropos af ordboken, så ångrar jag mycket, att jag under deras härwaro icke bragte detta ämne under ännu närmare skärskådning och in- hemtade en så klassisk domares yttrande öfwer de ordsamlingar för densamma, hwarmed jag en längre tid varit sysselsatt. Jag tror nemligen, lika med dem, att en ordentlig ordbok icke kan tillwägbringas, utan ett godt underlag af 30 exempel från de bästa författare i språket, såsom La Crusca, Johnson och de sjelf tillwägagått. Ty wärr hafwa vi ingen äldre språksamlare att i sådant fall anlita, utan måste sjelfwa samla dylika exempel, hwilket fordrar mycken tid. Våra bästa äldre språkkällor äro, i min tanka, Gustaf Wasas Bibel och 1734 års lag, samt Konunga och Höfdinga Styrelsen, Tegels och Ægidii 35 Girss historiska skrifter; Stjernhjelm, Columbi, Spegels, Rydelii, Svedbergs och Dalins arbeten, m. fl. Jag är »ganske forlibt« i det gamla språket och har

derför efter hand gjort excerpter ur 44 författare under tiden från Gustaf Vasa till Gustaf III. Till en början samlar jag i massa och skall sedan kritiskt ordna utdragen. Jag är äfven sysselsatt med en lista öfwer främmande ord, som dels helt och hållet, dels i vissa fall kunna ersättas af Swenska, hvarvid
 5 de gamla orden komma wäl till pass och bevisa, att vi ofta icke behöft de främmande ordlånen. En del af hwad jag således samlat kan blifva af nytta för Akademiens Ordbok. Arbetet intresserar mig på det högsta, och det skulle därför wara för mig en sann glädje, om De ville uppfylla sitt löfte, att meddela Deres åsigter i detta ämne, ju förr dess hellre, ty innan nästa månads utgång
 10 nödgas jag företaga en resa till Tyskland, och kanske längre. Läkarne hafwa tillstyrkt en sådan resa för min hustru, och jag måste beledsaga henne Den upsats öfver grunderna för Ordboks-arbetet, hvarmed De velat fägna oss, kan ju till en början blifva helt korrt och endast antyda hufvudpunkterna. Men det skulle intressera mig, att gifva mina Medbröder del deraf, innan jag
 15 reser, som wäl sker kring Midsommars-tiden.

Nu må jag helsa från alla härwarande wänner och i främsta rummet från min hustru, som mycket gläder sig åt Deres hågkomst. Dernäst må jag helsa från Byström, som gaf oss den glada middagen i »Kiøkkenet«, uti hans Marmor-Villa, och hos hvilken vi ofta talt om Dem. — Byström ämnar i höst resa till
 20 Italien och medtaga Belletti, till stor förlust för vår Opera. Nyström och Askelöf har jag äfwen nyligen sett och kan helsa från Dem. Item Berzelius, Brinkman, Arfvidson, Järta, och Rydquist. De ser, att De har många wänner i Stockholm. Rydquist's helsa är beklagligen föga förbättrad sedan i fjol. — Just nu hade jag besök af Erkebiskop Wingård, som bad mig framföra hans
 25 helsning.

Rabulist-partiet har lidit en mäktig stor afbräck genom den allmänna hyllning, som skänkts wår åldriga Konung vid hans 25-åriga Regerings-jubileum. I öfrigt har det warit temligen stilla i den politiska litteraturen. En större skrift af värde må jag dock nämna, nemligen en wederläggning af Lindebergs
 30 tjocka lunta Bidrag till Sverges historia efter d. 5 Nov. 1810. Jag skall sända den vid första lägenhet, då jag vet att De samlar äfven sådana ströskrifter.

På Deres fråga till Hasselström har han bedt mig swara, att det stora Bibliotheket (d'Albedyhlls) ej går på auktion, men är inköpt af en witterhetsäl-
 35 skare (Baron Bonde.) Han hoppas dock kunna sända något från andra håll.

Lef wäl! Framför min kompliment till Fru Molbech, och till andra Köpenhamns-wänner, samt haf i wänligt minne Deres

tillgifne vän
 Bernh. v. Beskow.

40 P.S. Jag längtar högeligen efter Ordboks-promemorian.

276. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenhavn. 30. Mai. 1842 [s: 1843.].

Min inderlig kiære og ædle Ven,

Det er en længe savnet Glæde som skienkes mig i det jeg begynder disse Linier. Thi ligesom det ellers altid kun er med stor Ulyst og Selvovervindelse, at jeg kommer saavidt at skrive et Brev — rettere at begynde derpaa, thi ⁵ er det først begyndt, betragter jeg det altid som halvt færdigt — saaledes kan jeg tværtimod sige, at det er med sand, en levende Glæde, at jeg gaaer til det Foretagende, at skrive til den kiæreste blandt mine Venner udenfor Danmark — ja jeg kan snart borttage Tillægsordet; thi maaskee gives her knap Nogen nu i mit Fædreland, med hvem jeg harmonerer i Siælen, som med Dig — ¹⁰ Harmonie nemlig af den Art, som ligger i Væsenets og Individualitetens Kiærne, og derfor meget vel bestaaer med mangen Uliighed i partielle Anskuelser og Egenskaber, naar disse ikke røre den indre, væsentlige Grundbetingelse for Hiertets og Aandens Harmonie. Det er sandt, en saadan maa vel altid udspringe i yngre Aar, og denne Betingelse fattes jo heller ikke hos os. — I Stockholm, ¹⁵ kort efterat jeg var skilt fra Dig, tog jeg for mig nogle Blade, jeg engang vilde skrevet over Dine lyriske Digte, men som kun blev ufuldendte Fragmenter, og nu vist nok aldrig fuldendes; men ved at læse disse, og læse i Digtene selv, sattes jeg paa den mest levende Maade 30 Aar tilbage i mit Liv; jeg vilde i mine Dagbogsblade indtegne nogle Erindringer om de sidst foregaaende Dage, og ²⁰ navnlig om den lykkelige Dag paa Qvallstad. Jeg mindes nu ikke mere, hvad jeg skrev; men erindrer endnu klart nok, hvor varm min Stemning blev, og hvor ungdommelige de Linier vare, der flød fra min Pen, eller snarere fra mit Hierte. Kan hælde, Du engang skal faae dem at læse; men først maa jeg selv igjen finde og læse dem. Min hele — desværre ved min Halsbetændelse ²⁵ meer end halvt forstyrrede og forringede Upsala- og Stockholms-Færd — har ligget for mig i 9 Maaneder som en halv begravet Erindring, en forsvunden Drøm. Jeg har ikke kunnet tænke paa den mindste Ting af de mange Gienstande, som under disse 6-8 Uger — ofte levende nok — sysselsatte mig. Et Værk, ikke uinteressant eller uvigtigt i den danske Literatur, men et sandt ³⁰ Trællearbeide — det Danske Videnskabersselskabs Historie i 100 Aar, 1742—1842, som Selskabet havde overdraget mig at skrive i Anledning af dets Jubilæum, optog Nat og Dag min Tid, mine Tanker og mine Kræfter, ja fortærede og sløvede de sidste omsider til en saadan Grad, at mit Hoved blev endnu mere svækket, angrebet og forstyrret ved Distraction, Slaphed og Langsomhed i ³⁵ Arbeidsevne, saaledes at jeg umueligen endnu i 3 Maaneder kunde udholdt dette. Endelig mod Slutn: af April blev jeg færdig; men da maatte jeg uopholdelig tage fat paa det Historiske Tidsskrift, der længe havde gaaet i Sneglegang, men hvoraf nu dog i 4 Uger en 10-12 Ark ere trykte, og hvoraf i

denne eller næste Uge et Hefte paa nogle og tyve Ark bliver færdigt. — Heri seer Du, og mine øvrige Upsala-Venner Kilden til min Vinter-Taushed. — Men tro ikke, at Sommeren er mindre travl; der hvile Byrder paa mig, paa hvis Omfang og Besværlighed jeg ikke gider tænke, mindre tale derom. Re-
 5 creation, eller Legems- og Sindshvile, faaer jeg ikke før henved St. Hans Dag — eller, som man i Sverr: siger, Midsommer; da jeg paa en 8-10 Dage reiser, som sædvanligt, over til Lund og Skaane; og gjør vel ogsaa længere hen, i Bibliotheksferierne, i Slutn. af Jul. og Begyndelsen af Aug. en 8 Dages Tour i Siælland, eller til Smaaøerne. Min nu til denne Sommer udsatte og næsten
 10 fastsatte, i det mindste engang i Vinter formelig anmeldte Christiania-Tour, bliver derimod intet af i Sommer — og Gud veed om nogensinde. Vel havde jeg Lyst engang før jeg dør, at see »mine Fædres Land« (Du veed maaskee, at min Fader var Normand.) Men jeg harmonerer ikke meget med mine Landsmænd paa fædrene Side; i det mindste ikke som de nu i deres constitutionelle
 15 Bonde-Stolthed gerere sig. Men imidlertid vilde det nok mere mig for nogle Dage at see det norske Væsen i deres Quasi-Hovedstad, naar jeg blot kunde tilegne mig den Overbeviisning, at det kan lønne sig for en saa stor Sø- eller Dampskibs-Hader, som jeg, at tilbringe næsten 4 Døgn i den kiedsommeligste Existents, som gives paa Jorden, og under Angest for, eller virkelig Lidelse
 20 af en af de frygteligste Plager — samt dertil udrede en Bekostning af 250-300 Rdlr. Rigsg. for derpaa at tilbringe 8 Dage i Christiania og maaskee et Par af de nærmeste der paa Veien liggende Smaastæder. Thi vilde jeg tænke paa egentlig at reise noget i Norge, maatte dertil endnu anvendes i det mindste 2-3 Uger, naar der virkelig skulde komme noget ud af, og maaskee ligesaa
 25 mange Penge endnu. Til begge Dele har jeg ingen Raad.

Derimod vil Du maaskee neppe troe, at jeg endog i Sommer ganske alvorlig havde tænkt paa, at gientage mit Besøg i Stockholm og Upsala — et Supplement til Reisen i Fior, som maaskee kunde have overgaaet denne i Udbytte og Behagelighed. Men ogsaa her stod mig den fatale Dampskibsfart for-
 30 nemmelig i Veien; og dog vilde denne allene, med Hensyn til Tiden, gjøre det mueligt for mig paa ny at foretage en saadan Reise; og selv de da fornødne 4 Uger, i det mindste, vilde jeg neppe paa eengang kunne afsee i Sommer. — Men, hvad jeg nu i Aar vel ikke udfører, dertil vil jeg paa det høieste og stærkeste opfordre og tilskynde Dig. Kom dog endelig, kiæreste Atterbom! hid
 35 ned engang, medens jeg endnu lever, og har lidt Ungdom og lidt Liv og Kræfter tilbage. Hvilken Glæde for mig, at tænke, at Du kunde boe her i dette Værelse (til Gaden) hvor jeg nu sidder og skriver, eller i et andet, mere stille, ud til en stor, fri, rummelig Gaard — mod Holbergs Træer (to store, mægtige Kastanietræer, som endnu fra Stedet hvor han boede, en fordums Pro-
 40 fessorgaard, brændt i Bombardementet, men opbygget til Provstegaard, brede

deres stolte Kroner ud over den hele, tilstødende Gade: Fiolstrædet) — med disse Træer, siger jeg, i den fiernere Baggrund. Baade min Kone og jeg vilde forynges ved et saadant Besøg, og gjøre Alt hvad vi formaaede for at bære vor Atterbom paa Hænderne. Ogsaa for Din Hustru, eller Din ældste Datter — hvem af dem der vilde følge Dig, vilde her findes Rum i min Kones Værelse, ⁵ naar man var nøisom. — Ja, forekommer det Dig ikke klart, at dette maa skee, og at det ei kan udsættes længere end til 1844, i det længste; men egentlig burde skee i Aar? — Naar jeg nu lovede, næste Sommer at hente Dig — kunde dette da ikke bevæge Dig? — Men, om jeg endog ei turde give et saadant Løfte — jeg føler mine 60 Aar, og Du er vist henved 10 Aar yngre - saa ¹⁰ tænk dog paa den rene Nødvendighed, at Atterbom endnu engang maa see Danmark, Siællands Bøgelunde, Thorvaldsens Konst-Verden, og saa meget andet Smukt og Godt, som her er samlet.

Ved at nævne det Smukke og Gode falder nu mine Tanker paa Din Datter Hedvig, og mit Øie paa Bogen der ligger her paa Bordet, og alt siden Nytaar ¹⁵ har været bestemt for den fagre Rosenlilie fra Quallstad (thi saaledes har jeg døbt hende.) Vist saae jeg der kun nogle faa Glimt af den fine Nordens Mø; men kan dog ei let glemme hende, eller hendes lyshaarede, livfulde og elskelige Sødskende — Børn, ganske efter mit Sind. Ja denne Dag paa Quallstad — den var mig instar anni (i Fald dette er Latin.) Jeg haaber at faae dette Brev og ²⁰ Bogen transporteret directe til Upsala ved en Cand. Rasmussen (Søn af afd. Prof. Rasmussen, en god Orientalist, som tog en slet Ende, formedelst en Ragekniv.) Lad ham være Dig anbefalet i de faa Øieblik, Du seer ham. Det er et godmodigt Menneske, med uhyre genealogisk-biographiske Kundskaber, og en stupend Hukommelse. — Den enorme hafniensisk-lundensiske ²⁵ Caravane skal altsaa, som der siges, overmorgen »afdampe«. Velbekomme den! — I Dæksrummet, hvor ellers 50-60 jydsk Stude kunne logeres, fra Aalborg eller Aarhus til Kiøbenh., der skulle, siges der, 200 Studenter nedsyldes i hængende og liggende Koier; de øvrige i Kahyter, paa Dækket, o.s.v. Paa den Maade seer jeg ikke Upsala mere! — Disse skandinaviske Fol- ³⁰ kevandringer begynde nu at forme sig i en stor Stiil; og at see Danske i Stockholm og Upsala bliver nu til en sand Hverdagsting. — Gierne sendte jeg Dig nogle flere Literaria (f. Ex. den 4de Deel af min Anthologie, som jeg glemte i Fior) endskiøndt jeg virkelig fandt 1ste og 2den Deel paa Din Hylde uopskaarne. Men jeg veed ikke, om jeg kan belæse Rasmussen, paa den ³⁵ steenkulsorte, i Stedet for regnbuefarvede Iris, med mere Ballast. Min Historie af Vid. Selskab skal vel ogsaa naae til Upsala; maaskee endog ved denne Leilighed til Cand. Sæve. — Tusind Tak for Dit venlige og interessante Brev af 29. Nov. 42. Det bragte mig atter nær og nærmere Dig og Dine, og til meer end eengang at sige: hvorfor forlod jeg ikke alt dette »Fiæsk« med Naturfor- ⁴⁰

skerne i Stockholm, og reiste med Atterbom til Dalarne! — Ja, derpaa kunde meget svares; bl. a. at jeg dog ikke havde kunnet komme med ham i samme Vogn; og hvortil hialp saa Reisen! — Hvad Du fortæller om Dine Plager af Nyresten i Vinter, bedrøvede mig; men den heldige Virkning af Soda-Vandet, 5 substitueret for Honningvandet, var jo særdeles mærkeligt; lad mig dog endelig vide, om Du siden ogsaa har forfaret dermed. — Tusinde Hilsener til Din ædle, fromme Hustru, og atter tusind Tak for i Fior. Omfavn alle Dine Børn i mit Navn, og siig dem, de maa ikke lade deres Fader have Fred, førend han i Sommer, eller ad Aare, besøger Danmark og

10 en trofast, taknemmelig, uforanderlig Ungdomsven
C. Molbech.

Vor gode Professor Schouw, som jeg i Aftes besøgte i botan. Have, hvor han nu boer, hilser mangfoldig og venskabeligst.

277. Til Carl Sæve.

Kjøbenhavn. 1ste Jun. 1843.

15 Høistærede Hrr. Sæve,

Allerede længe har det været Ønske og Forsæt hos mig at sige Dem, hvormegen og sand Glæde jeg har havt af Deres sidste venskabelige Skrivelse af 29de Marts d. A. Aarsagen til min Udsættelse vil De finde, deels i medfølgende Indlæg, deels i den forhen omtalte høist besværlige Bog, som ikke før i Begyn- 20 delsen af Mai blev færdig, og hvoraf jeg har den Fornøielse at sende Dem et Ex. med Hr. Cand. M. K. Rasmussen der følger med Upsala-Caravanen — maaskee ogsaa medfører dette Brev, hvis det ventede Aftryk af Deres Afh. om Gottland og Gotlandssproget kommer mig tilhænde saa tidligt paa Formidd. at jeg kan faae det med ham. — Afseilingen — eller rettere Afdamp- 25 ningen — af Studenternes Transport-Skib er bestemt til Kl. 2. Min ældste Søn havde i Begyndelsen nok Lyst til at fare med, men begav det siden, hvormed jeg i det Hele er tilfreds. At komme til St: og Upsala i en Caravane paa 250 Personer er vel mærkeligt, men ikke behageligt, og lidet nyttigt eller lærerigt. Jeg ønskede ham derimod Leilighed til engang allene at komme op til 30 den gode Universitetsstad, og blive ret bekiendt og fortrolig med det academiske Liv og med Academici og Studerende deroppe. I øvrigt maatte Reisens Besværligheder — især om ondt Veir eller Regn skulde herske under samme — afskrække enhver, der ikke har Ungdommens fulde Mod. — I øvrigt kan jeg berette, at jeg en Tid lang ganske alvorligt tænkte paa i Sommer atter at for- 35 nye mit Besøg i Stockh: og Upsala. Hvor skulde det fornøiet og interesseret mig, at kunne have fulgt Dem paa Deres Reise til Dalarne, og i det mindste en kort Tid i Deres Selskab seet det mærkelige Landskab — om endskiøndt

jeg da havde maattet allene vende tilbage derfra. — Men Deres Afreise vilde dog i ethvert Tilfælde have gaaet for sig noget for tidligt for mig. Reisens Hovedhindringer blev imidlertid Mangel paa Tid, og Modbydelighed for Dampskibsreiser — især efter den Erfaring af 24 Timers Søsøge, jeg gjorde i Fior. Imidlertid er det øiensynligt, at jeg ikke mere har eller kan vente noget ⁵ Held for mine Reiseplaner; thi netop nu kunde jeg have fundet det bedste og behageligste Reiseselskab til Dalarne, som jeg aldrig vilde besøge allene; og hvor jeg vist nu aldrig kommer i mit Liv — om jeg endog engang endnu skulde vinde op til Upsala.

De maa være forvisset om, ikke i meget lang Tid har jeg modtaget noget ¹⁰ Brev, der i den Grad havde fornøiet mig, som det omtalte Brev fra Dem. Jeg glæder mig over Deres Udsigter til en heldigere Stilling, og en Dem værdigere Erkiendelse af Deres Evner, Indsigter, Arbejder og Bestræbelser, end hidtil er falden i Deres Lod — ligesaa meget, som om De var en herværende Ven og Landsmand, og jeg glæder mig, paa Deres Fædrelands og paa Skandina- ¹⁵ viens Vegne, til det Udbytte og de gode Frugter, som Sverrige tør love sig af Deres Fremtid. Jeg er ikke forfængelig nok til at troe, efter Deres venskabelige Formening, at jeg skulde have kunnet bidrage noget hertil; men var det end nok saa lidet, vilde det være mig en sand Glæde, og jeg vilde betragte det som en af min ellers næsten mislykkede Upsala-Reises bedste Frugter. — ²⁰ Faar De nu Tid og Leilighed engang eller to paa Deres Reise, da glem mig ikke i Dalarne; det vil være mig høist interessant, at læse noget umiddelbart derfra skrevet ved Dem.

Var det mueligt at formaae Schröder til med Hr. Rasmussen (en meget ordentlig og paalidelig Mand) at sende mig de to omtalte smaa, og lidet be- ²⁵ tydelige Haandskrifter fra Upsala Bibl. vilde det være mig saare behageligt og nyttigt. Men det er vist ikke at tænke paa. At skrive til ham idag bliver mig umueligt.

Deres Bidrag om Gottland har jeg saa godt som heelt maattet oversætte Selv. Det af en Anden begyndte Arbeide tilfredsstillede mig ikke; jeg maatte ³⁰ dog gjøre saameget om, at jeg lettere kunde skrive det selv. Det har været mig for en Deel meget besværligt; jeg vil ønske og haabe, at det er blevet nogenlunde nøiagtigt, og ikke har faaet altfor mange Feil. De som opdages og meddeles mig, kunne i sin Tid anmærkes ved Slutn: af Bindet. Da en stor Deel allerede var oversat, da jeg modtog Deres senere Redaction, ³⁵ er denne paa nogle Steder ikke ordret fulgt, dog er alt væsentligt medtaget. De vil maaskee kunne opdage, at jeg hist og her har brugt en ubetydelig Forandring og Modification af Udtrykkene, lagt en Sætning til, eller givet den en anden Vending. (Deres Manuskript skal blive remitteret, tilligemed nogle flere Aftryk.) Nogle faa Anmærkninger af mig ere ogsaa tilføiede, tilligemed en ⁴⁰

historisk Indledning, som manglede hos Dem, og som vi reent fattes paa Dansk; jeg troer ogsaa paa Svensk. Jeg vil ønske, De maatte finde Dem nogenlunde fornøiet ved alt dette. — For Honoraret kan jeg ikke gjøre Dem Rede idag, da det hverken er beregnet eller udbetalt. Noget Afdrag vil finde Sted
 5 til Afskrivning af Mskptet og den begyndte Oversættelse. Jeg vil dernæst søge at skaffe Dem her Biørn Haldorsens isl. Lexikon; og oversende Dem det øvrige Beløb, naar De lader mig vide til hvem det kan adresseres, naar De er borte. Jeg frygter for, ei at kunne faae sendt Dem de øvrige Exemplarer af Aftrykket inden Deres Afreise til Dalarne. — Før denne haaber jeg i alt Fald
 10 at see nogle Linier fra Dem.

Jeg maa ile med at slutte, for om mueligt at faae dette bort med Hr. Rasmussen. Maatte det kun ei være for seent!

Behag at hilse forekommende Venner i det gode, gamle Upsala, som jeg tænker paa med mangen kjær Erindring; og modtag Forsikringen om den
 15 Agtelse og Hengivenhed,

hvormed jeg er

Deres meget forbundne

C. Molbech.

278. *Fra Carl Säve.*

Upsala d. 6te Juni 1843.

20 Vidtberömde Herr Justitie-Råd!

Det är med känslor af den varmaste tacksamhet, för allt det goda och storsinnade, jag af Dem erfarit, och med ett sinne, eldadt af de mest brinnande tankar på våra trenne fäderneslands, Skandinaviens, heliga sak, som jag skriver dessa rader till Dem, min ädle, min älskade välgörare! — Jag har mottagit
 25 (genom Hr Rasmussen) Deres så kärkomna bref och det åtföljande Vidensk. Selskabs Historie samt aftrycket af mitt lilla språkarbete. Jag tackar Dem af hjertat för all Deres möda dermed. Ännu har jag icke under dessa Skandinaviska jubeldagar kunnat få tid att se derpå; — jag är dock öfvertygad att allt är bra! — Bref skall De få från mig från sjelfva Dalarne: jag skall också
 30 då anmärka de möjliga tryckfel, som jag kanske påträffar. Jag stjal denna stund från den allmänna glädjen, det allmänna jublet öfver våra kära Danska vänners hitkomst. — Jag tager mig äfven friheten att sända Dem några af mig författade verser, i hvilka jag vågat tolka våra känslor för våra Bröder. Men ack! förmågan, huru litet svarar den mot viljan!! Några Dispu-
 35 tationer, som kunna intressera Dem, medsänder jag: — de som icke äro fullständiga skall jag framdeles skicka fortsättningen till. — Om jag kan få tag i Schröder och få handskrifterna el. böckerna af honom, till Hr Rasmussen, ser svårt ut i detta jublande hvimmel; skall dock försöka. — Nu hinner jag

ej mer — snart mera och fullständigt. Ack, om Deres son varit med! så att jag på honom kunnat afbördä en ringa del af den stora tacksamhetseskuld, hvare jag gläder mig att stå till Dem!! Lef väl! och glöm icke

Deres innerligt tillgifne, tacksamme och vördnadsfulle tjenare

Carl Säve.

5

(i stor hast!)

Jag lemnar detta till Hr Rasmussen (om jag får tag i honom) el. ock till min vän, Isländaren G. Magnusson, som varit så god och varit min Kontubernal under dessa evigt minnesvärda Dagar. —

279. *Fra J. E. Rietz.*

Lund 1843 Junii 9. 10

Wälborne Herr Justitiæ-Råd och Riddare!

Mycket har jag äran tacka för den godhetsfulla skrifvelsen och för det särdeles nöje mig är vordet beredt genom den angenäma bekantskapen Herr Justitiæ-Rådet förskaffat mig i dessa dagar med den älskvärde Cand. Molbech. Jag beklagar blott att jag till följe af en nu pågående examen i Cathedral 15 Skolan ej så ofta kunnat vara tillsammans med honom som jag skulle önskat, men jag har anledning att hoppas, det han en annan gång längre tid gästar gamla Saxos stad, hvarest Molbechska namnet så länge varit äradt och oss kärt.

Det gläder mig hjertligen att se Herr Justitiæ-Rådet så godhetsfullt skänka 20 mig sitt bifall till mina ringa bemödanden att från glömska och förgängelse undanrätta och för en större allmänhet framlägga åtskilliga af våra ärevördiga språk- och bildnings-minnesmärken från medeltiden. Det är enkannerligen denna del af vår gamla litteratur, med hvars utgifvande jag till någon del varit och är sysselsatt, som till större delen utgifven nerdammad hvilar 25 i bibliothekernas gömmen. Lagarne äro snart utgifna, Diplomatarium S. fortgår, äfvensom 3^e delen af Scriptt. Rerum Suec. nu är under pressen, men utaf den del af medeltidslitteraturen, som hörer under benämningen »Scriptores Suecici med. ævi cultum culturamque respicientes«, äro Alex. Magni Historia, Konunga och Höfdinga Styrelsen och några smärre stycken de enda utgifna. 30

För det närvarande är jag sysselsatt med att ur en pergamentshandskrift från Linköpings Gymn.bibliothek, fordom skriven i Vadstena kloster, utgifva 21 förut aldrig utgifna helgona-sagor, hvaraf 16 redan äro tryckta. Legend-samlingen kommer troligen att upptaga omkring 18 tryckta ark och så fort den blir färdigtryckt skall det vara mig ett särdeles nöje att densamma till 35 Herr Justitiæ-Rådet öfversända. De 2^{ne} nästföljande akademiska terminerna kommer jag att enligt Kronprinsens förordnande, under Prof. Westmans

Rectorat, bestrida de till Philosophiæ Theoreticæ Professionen hörande offentliga föreläsningar och examina, hvadan tiden obetydligt medgifver att sysselsätta mig med utgifningen af gamla Suecana, men jag hoppas dock att få åtskilligt fram i dagsljuset äfven då.

5 Jag gläder mig åt att snart mundtligen få tala med Herr Justitiæ-Rådet och inneslut[er] mig emellertid i Herr Justitiæ Rådets fort[fa]rande godhet.

Med djup vördnad och tacksamhet

Herr Justitiæ-Rådets och Riddarens

ödmjukaste tjenare

Joh. Ernst Rietz.

10

280. Til P. Wieselgren.

Kiøbenhavn. 10. Jun. 1843.

Tillad, Høistærede! at jeg med hosfølgende mit sidste historiske Arbeide — vel ogsaa det sidste af saadant Omfang, jeg bliver i Stand til at bringe tilveie, fornyer mit Navn hos Dem, og anbefaler mig i gammel venskabelig Erindring.
 15 Meget har forandret sig i Tiderne — & nos mutamur in illis — siden jeg sidst var samlet med Dem, en Time eller to paa Löberöd. Alderen tynger mig temmelig stærkt — meer, om man vil, end Aarene; dog fylder jeg de 60 i Aar; men mit Hoved er snart udslidt; Gigt og Nattevaagen have maaskee noget tidligere, end ellers, sløvet og borttæret Arbeidsevnen. Hans Majestæt har fra
 20 sidstforg. 1. Januar befriet mig fra en, efter 13 Aars Deeltagelse i Theaterstyrelsen, følelig Byrde; men der ere flere, jeg endnu føler trykkende. — Gerne tilbragte jeg 1 Maaned eller 2 om Sommeren paa Landet og paa Reiser, og vist til Gavn for Helbreden; men dertil fattes Tid, og fik jeg denne, manglede maaskee dog den kraftige Beslutning. En sædvanlig Midsommers-Recreation i Lund haaber jeg dog om en 8te Dages Tid at kunne vinde, om Veir
 25 og Helbred nogenlunde ville føie.

Min forbindtligste Tak ville De ved denne Leilighed see gientaget, for den vedvarende Fortsættelse af den mig tilhændekomende Gave af det Delagardieske Archiv. Dettes Skatte synes jo næsten udtømmelige. Er den af
 30 mig og Prof. N. M. Petersen begyndte Samling af »Udvalgte danske *) Diplomer og Breve, fra 14. 15. og 16. Aarhundrede« kommen Dem tilhænde? — Det andet Hefte udkommer om nogle Dage; men vi have i henved 160-170 Nummere endnu kun naaet til 1406. Indtil 1410 eller 20 i det mindste have vi i
 35 Sinde at medtage Alt. Ikke faa skaanske Breve indflyde i Samlingen, som kun indeholder utrykte Diplomer, og efter Originalerne.

Med særdeles Agtelse og stor Forbindtlighed

Deres

[C. Molbech.]

*) o: i det danske Sprog skrevne.

/: Jeg tillader mig, ved en venskabelig Hilsen, at gienkalde min Erindring hos deres Frue og Familie :/

281. *Fra H. Reuterdaahl.*

Malmö d. 14 Juni 1843.

Högtärade vän!

Om Deras Christian återkommit från sin lilla resa i Skåne, kan han hafva 5 sagt Dem huru upptagen han fann mig vara under de dagar han vistades i Lund. Det lät sig icke göra att få en ledig stund för att säga Dem några ord till tack för Deras vänskapsfulla bref. Sedan han reste har det gått mig på samma sätt, och ännu räcker nöden omkring 8 dagar. Jag är nu på fjerde dagen i Malmö för att moderera skolexamen derstädes. Så angenämt detta 10 är mig och så godt jag har det hos min bror och andra vänner, så liten ledighet har jag att besörja mina egna angelägenheter. Med två ord skall jag dock säga Dem att De är hjertligen välkommen till Lund nästa Måndag och att De får bo på Deras gamla ställe hos Sämskmakaren, der Gleerup skaffat Dem plats. Det öfriga finner sig väl när De kommer. Till dess uppskjuter jag ock allt 15 samspråkande. Än en gång: Välkommen!

Kunde icke Deras Fru hafva lust att göra sällskap? Hos Fru Billberg skall hon för sig finna plats. Den är, som hon vet, något trång, och min gamla goda värdinna är icke så lätt och frisk till sinnes, som vi kunde önska oss henne; men Fru Molbech är henne hjertligen kärkommen, och jag säger också här: 20 det öfriga finner sig lätt. — Gleerups hästar och vagn äro Måndagsafton i Malmö för att föra Dem och Deras Fru till Lund. Skänker oss äfven Fru Molbech glädjen af ett besök, så ville jag gerna med Lördagsångfartyget derom — för Fru Billbergs skuld — vara underrättad. — Många helsningar till Deras hemmavarande!

25

Alltid Deras hjertligt tillgifne

H. Reuterdaahl.

282. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 15 Juni 1843.

Högtärade Vän!

Om jag icke hinner mera, skall jag i det minsta säga Dem att jag erhållit 30 Deras sista af d. 11te des. Det låg här för mig, då jag i går kom till Lund. Jag säger än en gång välkommen, tagande för afgjort att De erhållit de rader jag skref med gårdagens ångfartyg från Malmö. Min bror vet redan, att De kommer till honom om Måndag, och jag kan försäkra Dem att De också hos honom är välkommen. Här vänta vi Dem om Tisdag, eftermiddagen. Har 35 Gleerup ledighet med sina hästar, så skickas dessa Dem til mötes. I annat

fall hjælper nog min Bror Dem till rätta. Hos honom finner De underrättelse från Gleerup. Någon liten resa skall väl kunna företagas. Vi få derom rådgöra, när De kommer. Att De i Lund finner plats hos Deras Sämnskamakare vet De utan tvifvel redan af mitt bref från Malmö.

5 Besöket af Deras Christian var mig och flera rätt kärt. Det är ju en förträffelig ung man. Han har i mycket betydlig mån utvecklat sig till det bättre sedan jag sist såg honom. Och i utvecklingen igenkänner man så mycket både af fader och af moder. Oaktadt jag under de få dagarne af hans härvaro icke mycket kunde sysselsätta mig med honom, blef han mig mycket kär. Hos
10 honom finnes vida mera än jag föreställt mig det.

Det skall intressera mig att språka med Dem om Svenska Academiens planer för en Svensk Ordbok. Det svåraste blifver att finna — mannen som kan göra något.

Jag afbrytes. Plura coram! Helsningar till alla Deras!

15

Alltid Deras tillgifnaste

H. Reuterdahl.

283. Til Bernhard v. Beskow.

15. Juni. 1843.

Høistærede Hr. Hofmarskal og Kammerherre,

Jeg maa skrive disse Ord i det allersidste Øieblik og i saadan Hast, at
20 jeg ei engang faaer Tid at giennemlæse mit Manuskript, eller indlægge denne Skrivelse i noget eget Omslag. Opdager De Skrivfeil, da hav det barmhertige Venskab, at rette dem. Den umaadelige Skynding, hvori dette Arbeide i Følge Deres Fordring har maattet skrives, vil være kiendelig nok. Jeg ønsker dog at høre fra Dem, om der er noget deri, som kan være Dem og Sagen til
25 nogen Fornøielse og Gavn. — Jeg seer paa Alting at Ingen uden De i hele Academiet kan gjøre noget ved denne Sag, eller vil gjøre noget alvorligt derved. Giør nu alt for at bringe en foreløbig Organisation og Virksomhed i Stand inden De reiser.

Vil De levere Hs. Kgl. Høihed den medfølgende Bog. Baron Lagerheim
30 havde ønsket at gjøre dette; men han er neppe nu i Stockholm. Guds Velsignelse over Dem og Deres elskværdige Hustru

Deres ganske hengivne

Molbech.

De seer jeg er villig til i Tiden at yttre min Mening, om hvad man vil gjøre
35 mig den Ære at høre samme. For Sagen interesserer jeg mig paa det Høieste. Tak, og atter Tak for Sæve! Deres Brev kan jeg i øvrigt i denne Styrtning ikke besvare.

284. *Til Svenska Akademien.*

Kiøbenhavn d. 15. Jun. 1843.

Til Det Svenske Academie.

Det var vel neppe nogentid kommet mig i Sinde, at henvende denne Skrivelse til det berømmelige SVENSKE ACADEMIE, dersom det ikke havde været for at opfylde et Ønske og efterkomme en Opfordring af en Mand, hvis 5 Fortienester af sit Fædrelands Literatur i flere Retninger have et saa grundet Krav paa Agtelse hos Videnskabsmænd i de giennem Folkenes Sprog og Herkomst saa nær beslægtede skandinaviske Riger, som dette hæderværdige Selskabs bestandige SECRETAIR. Ja, jeg maatte føle mig i den Grad æret ved en saadan Opfordring, og glædet ved dens Anledning, der giver Haab om et 10 for nordisk Sprogdyrkning og Sprogdannelse saa vigtigt og magtpaaliggende Foretagendes alvorlige og kraftige Fremme, som Udarbeidelsen af en kritisk, paalidelig og fuldstændig svensk Ordbog under det SVENSKE ACADEMIES Bestyrelse: at jeg vilde holdt det for min Pligt, med al muelig Omhu, Eftertænkning og videnskabelig Grandskning, ligesom med tilstrækkelig Udførlig- 15 hed, at meddele den ønskede Betænkning over Plan og Fremgangsmaade ved et saadant Ordbogs-Arbeide af den Art, dersom ikke Omstændighederne betydeligt hindrede og indskrænkede mig i Udførelsen af et saadant Foretagende. Jeg vil ei tale om, hvad der i Evne og Duelighed hertil altid maa fattes mig, hvor Gienstanden er et Sprog, med hvilket jeg vel er temmelig fortrolig, og 20 som af alle staaer mit Modersmaal nærmest, men som dog ei, i dets hele Væsen, Udvikling og Omfang kan være mig til den Grad bekjendt, som det danske; jeg maa derimod berøre, at Hr. Hofmarskal, Kammerherre v. Beskow har underrettet mig om, at han om faa Uger paa længere Tid agter at forlade Sverrige, og ønskede at kunne forinden modtage den Betænkning, hvortil han 25 har gjort mig den Ære at opfordre mig. Omleiret af flere Arbeider og Forretninger, der optage mine Tanker og enhver fra Embedssysler ledig Time, vilde jeg i saa kort en Tid umueligen kunne tilveiebringe nogen udførlig Fremstilling af mine Meninger om en, det svenske Folks Sprogkultur og det svenske ACADEMIE værdig, national Ordbogs rationelle og hensigtssvarende Indret- 30 ning og Udarbeidelse; eller af de Grunde, hvorpaa jeg, ledet af Studium og Erfaring, troer at kunne støtte disse Meninger. Heldigviis vil dette ogsaa for en stor Deel være uforment. I Fortalen til min danske Ordbog, særdeles S. vii-xvi har jeg, kort, men tilstrækkeligt for Øiemedet, fremsat den af mig fulgte Plan i Ordbogens Udarbeidelse, og jeg kan dertil henholde mig, i det 35 jeg vil underkaste disse Grundtræk for mine lexikographiske Principer sagkyndige og sproglærde Svenskes Prøvelse. — Med Hensyn til den her foreliggende Gienstand: en svensk Ordbog, udgivet af det oplyste Samfund, hvis Bestemmelse er at fremme en ædel og gedigen Udvikling af Landets

Sprog og Literatur, hvis Formaal, at arbeide for og at vaage over begges Reen-
hed, Fuldkommenhed og Rigdom: da vil der upaatvivleligt gives enkelte
Momenter, hvori afvigende Forhold kunne udkræve særegne Modificationer i
Plan og Fremgangsmaade. Jeg vil fornemmelig i denne Anledning tillade mig,
5 uforbeholdent at yttre min Mening over nogle af de vigtigste Hovedpunkter
i Sagen, uden hertil at tilegne mig nogen anden Berettigelse end den, som Op-
fordringen fra Selskabets ærede Secretair kan medføre.

I alt Væsentligt, kunne vi dog sige, ere Vilkaarene for den svenske og den
danske Lexicographie næsten aldeles de samme. Begge Sprog have en fælles
10 Rod og Kilde; begge ere hinanden i en saadan Grad beslægtede, at intet For-
hold af den Nærhed forbinder to andre i en selvstændig Literatur udviklede
europæiske Sprog — ei engang det spanske og portugisiske; begge have havt
en sildig, omtrent paa een Tid, og under meget lignende Betingelser fremspi-
rende Cultur; og begge have omtrent lige længe havt at kæmpe imod de samme
15 Hindringer, som Fiernhed og Afsondring fra den sydlige europæiske Civilisa-
tion og Literatur-Udvikling medførte. Saavel det danske, som det svenske
Sprog, havde vel en oprindelig Organisme og Grundvold at bygge paa i Nordens
gamle Tungemaal, eller det islandske Sprog; men dette Sprogs gamle Li-
teratur (om vi tør bruge denne Benævnelse om skriftlige Monumenter, nær-
20 sten blot indskrænkede til Sagafortællinger og Vedtægtssamlinger eller Love)
blev afbrudt, og standset i sin levende Forbindelse med de nyere skandina-
viske Sprog, der kun beholdt en betydelig Deel af Sprogroden og Sprogstam-
men tilbage; men i deres sildigere Udvikling efterhaanden udvoxede i nye
Kroner med rigere Løvvæxt. Naar nu i vor Tid Talen er om en grammaticalsk
25 eller lexicalske Opfatning og Fremstilling af det nærværende Sprog og den
nærværende Sprogbrug, da kunne vi, hverken i Danmark eller Sverrige, over-
hovedet gaae længere tilbage, end til den Tid, hvor en egentlig Literatur i
begge Lande tager sin Begyndelse, og hvor Sprogformerne hos den opkommende
Literaturs tidligste Forfattere ere, om end ikke i eet og Alt overensstemmende,
30 dog i det Væsentlige, i Tone og Farve analoge med den nærværende, men
udviklede, dannede og slebne Form. Allerede i det 17de Aarhundrede støde
vi paa meget, som vi maa kalde forældet, uanvendeligt, fremmedt for det
19de Aarhundredes Sprogbrug og Sprogtone, og hvor baade Raahed og Fattig-
dom i Udtryk og Stiil betydeligt indskrænke eller reent ophæve Benyttelsen
35 af hiin Tids Sprogkilder for den nuværende Brug, naar Talen er om at frem-
stille denne i Overensstemmelse med den sande Sprog-Kritiks, som med den
rene Smags Fordringer. Et levende Sprogs Lexikograph er, ligesaa vel som
Grammatikeren, en videnskabelig, sprogkyndig og sprogdannet Referent af
den levende Brug, paa den Udviklingsgrad, som Sproget har opnaaet. I
40 det danske Sprog kunne vi saaledes sige, at den nærværende Sprogbrug naaer

omtrent op til, eller indbefatter den tidligere Literatur omtr. indtil Holberg; men, naar Talen er om Stiil og stilistisk Sprogcharacteer, ikke meget, som er ældre end denne vor Literaturs Skaber, som dog allerede nu har endeel, der er stilistisk uanvendeligt, endskiøndt han har faa eller ingen forældede danske Ord. 5

Jeg har her ikke egentlig med de grammaticalske Forhold og disses Bestemmelse og Fremstilling efter den giældende Sprogbrug at gjøre (endskiøndt en saadan Fremstilling delvis ogsaa indflyder i Ordbogen;) men denne samme Gyldighed er ogsaa for saavidt en Lov for Lexikographen, at han ikke vilkaarligen eller egenmyndigt kan eller bør paabyde Brugen meer af det tidlige, ældre Sprogstof, end hvad den, saa at sige, med fuld Bevidsthed kiendes ved og kan optage. Gamle, eller forældede, Ord og Talemaader, forsaavidt de ere gode, ægte, oprindelige og rene, bør vist nok ikke forvises af en Ordbog, naar de tillige ere brugbare og forstaaelige. Der gives heri en Grændse, som ei kan overskrides; ethvert Ord, som til den Grad er forældet, at det bringer et uforstaaeligt, for Øret fremmedt, for Smagen og Sprogtacten stødende Element ind i Stilen, kan ikke faae sin Plads i Ordbogen, men maa bevares i Glossarier. Jeg kan saaledes i nærværende Tilfælde ikke antage, at f. Ex. Sproget i de gamle Svenske Landskabs-Love, i »Konunga oc Höfdingia Styrelse«, i Fragmenterne af Bibel-Versioner fra det 14de Aarhundrede, eller andre Sprogmonumenter af lige Alder og Beskaffenhed, kan egne sig til at afgive umiddelbart Stof for en svensk Ordbog fra Midten af det 19de Aarhundrede. Derimod antager jeg, at ligesom udentvivl de svenske Folkeviser, hvis skriftlige Opfatning og Optegningstid ikke kan være ældre end det 16de Aarhundrede, ville indeholde endeel endnu brugeligt lexikografisk Stof: saaledes vil, for den svenske Prosa, den ypperlige og uvurdeerlige svenske Oversættelse af Luthers Bibelversion, fra Gustav I. Tid, (bekiendt under Navn af Gustav I. Bibel) ligeledes være en Kilde, der endnu, med Valg og Kritik, kan benyttes ved en Svensk Ordbogs Redaction; saavel til deraf at fremdrage gode og ægte, endnu brugbare svenske, eller heldigen efter Luther dannede Ord, som til at oplyse syntactiske Forhold, Præpositioners og Partiklers Brug, og andre Grammaticalia, der kunne finde deres Anvendelse i en Ordbog. Jeg vilde meget tilraade, at man lod denne Bibel fra først til sidst omhyggeligt giennemgaae og fuldstændigen excerptere, under bestandig Jævnførelse med Luthers tyske Original, og Anførelse af de her brugte tyske Ord og Udtryk; omtrent paa den Maade, som jeg har behandlet vor danske Bibel fra Christian III. Tid (1550) i mit 1840 udgivne Universitets-Program til den aarlige Reformationsfest (hvoraf jeg kan have den Ære at fremsende et Exemplar) dog med større Udførlighed og Fuldstændighed; da jeg i mit Glossarium til den danske Bibel af 1550 mest har ind- 40

skrænket mig til de sieldne og forældede Ord. Saameget jeg nu vil tilstyrke en saadan Benyttelse af Gustav III. [o: I's] Bibel for den Svenske Ordbog, lige saameget vil jeg fraraade at efterfølge en Fremgangsmaade, som er brugt under Redactionen af vort Videnskabers-Selskabs danske Ordbog; nemlig
 5 at benytte den nyere, antagne danske Bibelversion heelt igiennem, og ofte uden fornøden Kritik og Skiønsomhed, som Sprogkilde. Herved ere en Mængde reent forkastelige Hebraismer, Barbarismer, og udanske Sprogvendinger, samt figurlige Udtryk og Talemaader komne til at anføres i bemeldte Ordbog, hvilke derfra aldeles burde have været forviiste, eller i alt Fald ere reent over-
 10 flødige.

Jeg vil ved denne Leilighed, da et saadant Arbeide, for den svenske Ordbog, over Gustav I. Bibel nu er berørt, strax gaae over til det Hovedforetagende, hvilket jeg betragter som det første og uundværligste, der maa udføres inden man kan tænke paa at slutte Redactionen, selv af det første
 15 Bogstav i hiin Ordbog; jeg mener nemlig en lignende Excerptering af klassiske, eller dog gode, correcte og sprogrene svenske Forfatteres Skrifter i alle herhen passende Fag (altsaa Historie, geistlig og verdslig Veltalenhed, populair Philosophie og Moral, Land-Oeconomie, svensk Lovkyndighed, hvortil den giældende Lovbog maa henregnes,
 20 m.m. i Prosa; tilligemed de fortrinligste Digteres og Romanskriveres Arbeider) og det for hele Tidsrummet, der kan siges at omfatte Sprogets nærværende Culturperiode og Brugskreds; saaledes vel omtrent fra Begyndelsen af 18de Aarhundrede, med enkelte, efter de ovenfor, mere antydede, end udviklede Grundsætninger valgte Ord, Udtryk og Talemaader, som endnu
 25 kunne findes brugbare hos Forfattere og i Skrifter fra det 17de, eller vel endog fra det 16de Aarhundrede — dog saaledes, at denne ældre Literatur overhovedet mere betragtes som Bisag, end som Hovedsag. Uden en saadan Fond og Grundvold af excerperede Skriftsteder af gode Forfattere (»teste di lingua«) savner en Ordbog den ene Side af dens levende Vægt og Auctoritet,
 30 og Sprogmassen, som den fremstiller, savner Sprogbrugens ene Hovedstøtte. Et Tungemaal lever, dels i det levende Ord, i den dannede, forældede Tale, dels i saadanne Skrifter, hvori denne Tale til forskellige Tider har afspeilet eller afbildet sig, og hvoraf den giensidigen har uddannet, beriget og poleret sit Sprogstof og sin Character. Der vil i mangfoldige Tilfælde kunne
 35 fremkaldes Tvivl og Uvished, eller vækkes Strid om Udtryk og Talemaader i en Ordbog, som ere, saa at sige paa fri Haand dannede og indsatte af dens Forfatter eller Redacteur — i hvorvel ogsaa det Slags Exempler baade i mangfoldige Tilfælde behøves, og maa skaffes den Auctoritet, som netop skal udspringe af Redactionens Competence til Arbeidet; men der kan derimod
 40 aldrig indvendes noget imod det Factum i Sprogets Historie: at dette

eller hiint Ord, denne eller hiin Talemaade, har den eller den af hele Nationen agtede og godkiendte Forfatter brugt, og anvendt paa en saadan Maade. Ved dette Middel undgaaes eller modarbeides for en stor Deel det Skin af Egenraadighed og Vilkaarlighed, som en Ordbog, der slet ikke har anden Auctoritet end Redactionens, saa let faaer, og der i mange Tilfælde fremkalder Mis-⁵ tillid og Opposition. En Ordbog er et Slags Lovbog for Sproget, men dens Lovbud maa grunde sig paa Autonomie og paa tidligere, gyldig Vedtægt; og denne Vedtægt ligger, i det mindste for en stor Deel, for Dagen hos Sprogets gode Forfattere. — Hvad i øvrigt Brugen af Digtværker og den poetiske Diction til Sprogstoffet i en almindelig Ordbog angaaer, da tillader Tiden¹⁰ mig ikke, her at berøre denne Materie; men jeg vil tillade mig, i Henseende til min Mening i dette Punct at henvise til Fortalen i min Ordbog S. xi, hvor jeg i det mindste har antydnet Grundprincipet, som her maa gielde; nemlig at en saadan Ordbog egentlig blot kan omfatte den almeent linguistiske, ikke den metaphoriske Deel af Digtersproget.¹⁵

Vel er en saadan Excerpting, som den ovenfor omtalte, et høist vidtløftigt, langvarende og besværligt Arbeide; og dets Udførelse kunde synes at maatte paa ny udsætte en svensk Ordbogs Redaction ved ACADEMIET til en ubestemt og meget fiern Termin. Ikke desmindre skulde jeg tiltroe mig, om jeg opholdt mig i Stockholm eller Upsala, og de fornødne Midler vare tilgængelige,²⁰ at skaffe dette Arbeide nogenlunde tilendebragt i en Tid af 2 til 3 Aar. Jeg troer og forudsætter nemlig, at der i Sverrige, langt meer end i Danmark, gives en heel Deel yngre, i deres Modersmaal vel funderede Literatorer, Magistre og Candidater, hos hvilke baade Duelighed og Lyst til saadant Arbeide kunde forefindes, og som, dels af Nationalfølelse og Kiærlighed til Sproget,²⁵ dels for, tilligemed Fortienesten af at bidrage til en god Sag, at kunne herved vinde nogen Understøttelse, vilde paatage sig Arbeidet. Af saadanne maatte vist nok behøves og tilveiebringes en 20 til 30, eller flere, dersom Arbeidet skulde gaae raskt fra Haanden; og jeg antager, at et saadant Antal uden Vanskelighed kunde skaffes tilveie; naar, som naturligt er, Medhielp ogsaa fra³⁰ Lund og fra Gymnasierne kan paaregnes. Men fremfor alt var nødvendigt, at først et Par eller tre til et saadant Foretagende fortrinligt duelige Subjecter udfandtes, hvilke, under Opsyn og Veiledning af Ordbogens Hoved-Redacteur, efterhaanden kunde dannes til Arbeidet og indøves i den rette Methode og Sprogkritik. En eller et Par af de heldigste, rigeste og omhyggeligste Sam-³⁵linger af excerpterede Ord og Skriftsteder (thi det beroer som oftest ikke paa Ordet allene, men paa Sætningen, Talemaaden, Forbindelsen, hvori det forekommer) af en god prosaisk Forfatter og en Digter, kunde derpaa afskrives i flere Exemplarer, og meddeles som Mønster til saadanne fraværende Arbeidere, ved Gymnasierne eller andensteds, med hvilke man ikke umiddelbart⁴⁰

kunde communicere. Deels, i Følge Enhvers særskilte Studium og Tilbøielighed, deels med Hensyn til den større eller mindre Vigtighed, i lexicalske Henseende, som de Skrifter, hvilke nærmest skulde vælges til Excerptering, havde, maatte de fordeles iblandt Arbeiderne; af hvilke jeg forudsætter, at de fleste
5 dog vel vilde være at tilgaae i Upsala. — En naturlig Forudsætning er det i øvrigt ogsaa, at naar nogen af disse Extrahenters Arbeide fandtes utilfredsstillende, ukritisk, mangelfuldt og udført uden Omhu og Flid, maatte man strax lade ham fare, og afløse ved en bedre Arbeider. Ethvert leveret Arbeide af saadan Art, ligesom selve Ordbogens Redaction, maatte helst, efter
10 en paa begge Sider billig og liberal Maalestok betaales, i Forhold til det præsterede Quantum af redigeret Manuskript, eller til de ekstraherede Skrifters Størrelse eller Vanskelighed; men aldrig noget Honorar erlægges i Form af aarligt eller maanedligt Salarium. — Over alle ældre og nyere svenske Skrifter, hvilke man saaledes vilde lade ekstrahere for Ordbogen, maatte først
15 en med omhyggeligt, kritisk Valg udkastet, af Academiet grandsket og approberet eller auctoriseret Fortegnelse forfattes; og derpaa uopholdeligt begyndes paa Excerpteringen, saaledes, at man, efterat have indeelt alle vedkommende Skrifter, optagne i Fortegnelsen, i visse Classer, i Forhold til Bøgernes linguistiske Vigtighed og Betydenhed, altid lod begynde med de vigtigere
20 først — dog dette under Forudsætning af, at man til disse ogsaa havde ret delige Extrahenter. — Excerpteringen er et Arbeide af den Vidtløftighed og af den Vigtighed for en svensk Ordbog, at saafremt der for Alvor tænkes paa Redactionen af en saadan, maatte det allerførste Foretagende være, at man uopholdelig satte bemeldte Extrahering i Gang, og imidlertid, indtil
25 efter et halvt Aars Tid, endeel excerpteret Ordbogsstof var kommet til Veie, ogsaa lod Redactionen af et Par af de første Bogstaver i Alfabetet begynde, efter andre, tilgængelige Materialier (ældre Ordbøger og Ordsamlinger, hvoraf Academiet formodent. selv er i Besiddelse af endeel m.m.) og det paa saadan Maade, at Manuskriptet indrettes til, at kunne idelig vedblive at til
30 føie det Tillæg og Berigelser af de efterhaanden indkommende Excerpter, samt Rettelser og Forbedringer i Ordbogens Text.

Et Punct af megen Vigtighed i Henseende til Valget af de Forfattere og Skrifter, man vil benytte til Ordbogen, er i øvrigt ogsaa den Grændse, man vil sætte for samme i den nyere Tid og i Nutiden, eller overhovedet Terminus
35 ad quem i Sprogets Skikkelse og Brug, hvilken man vil fastsætte for Ordbogen: et Punct, hvis Afgjørelse tillige falder sammen med Besvarelsen af det Spørgsmaal: hvilke Grændser man overhovedet vil sætte for Ordbogens Stof, og hvilken Grundlov der skal gielde for Ordvalget? — Her at undersøge og udvikle de sprogvidenskabelige og stilistiske Principier for dette Valg,
40 vilde udfordre en heel egen Afhandling. Jeg maa nøies med, ogsaa i den An-

ledning at henvise til min Fortale, p. IX. §. 1. og 2. Overhovedet hylder jeg, og har selv fulgt den Grundsætning: at intet Navn, ingen nominel Auctoritet allene gielder i dette Punct; man benytter en Forfatters Skrifter, ikke fordi han hedder Dalin, Leopold, eller Wallin, Geijer, Tegnér eller Atterbom; men fordi man hos ham finder et reent, correct, dannet ⁵ Sprog, ægte, gedigne, heldigt udprægede og udtryksfulde svenske Ord og Udtryk. Hvor saadanne findes, selv i den nyeste Tid, der maa de blive en Kilde for Ordbogen, uden Hensyn til Forfatter-Navn eller Rang. Men jeg har tillige sagt: »Nyeligen opkomne, endnu ei almindeligt antagne Ord, maa, naar de skulle indlemmes i Ordbogen, prøves og veies med den fornødne Kritik, ¹⁰ med Hensyn til deres sprogrigtige Dannelse, deres Værdi og Brugbarhed.« Denne Kritik maa ACADEMIET, deels igiennem de antagne Bestyrere af Ordbogens Redaction og Arbeidere, deels ved sit Tilsyn, være i Stand til at udøve. Det hverken vil, kan, eller bør forpligte sig til at levere en Ordbog, der skulde indeholde og optage alle svenske Ord; men det forpligter sig til, ¹⁵ at Ordbogen ikkun leverer gode Ord, rigtigt forklarede, med den muelige 3: for Tiden opnaaelige Fuldstændighed.

Da jeg nu ovenfor er kommen til at berøre det vigtigste, ja uundgaaeligt fornødne Forarbejde til Ordbogens Redaction, Excerpteringen, og sammes practiske Udførelse, finder jeg mig foranlediget til, ved Uvisheden om hvor- ²⁰ vidt jeg vil være i Stand til at bringe disse korte Bemærkninger til Slutning i alle Puncter, her at gaae over til at meddele mine Tanker om den øvrige practiske Organisation af det hele Ordbogsarbejde. At dette skulde lade sig udføre ved Academiets hele Samfund under eet, eller kunne bestyres af Academiets in corpore, betragter jeg som en Umuelighed, eller som noget, der vilde ²⁵ perpetuere de Hindringer, der saa længe have forhalet Udførelsen af et af de ædle og vigtige Formaal for det Svenske Academies nationale Virksomhed. Jeg tænker mig derimod Sagen bedst at kunne bringes i Gang paa følgende Maade. ACADEMIET maatte overdrage Arbeidets Bestyrelse til en i dets Samfund udvalgt Committée af tre sprogkyndige Medlemmer; dog vilde ogsaa ³⁰ denne Committées Virksomhed blive mere raadgivende, eller dømmende og afgjørende i mere vanskelige og tvivlsomme Tilfælde, end den kunde være umiddelbart og stadigt arbejdende. Det umiddelbare Opsyn med, og den nærmere Styrelse af Ordbogens Redaction maatte overdrages et fierde Medlem af Academiets, hos hvem, med afgjort Kaldelse til denne Syssel, en ³⁵ lige afgjort Iver og sand Kiærlighed for et saadant National-Værks Fremme, fandtes forenede. Denne egentlige Styrelse af Ordbogs-Redactionen maatte tillige adjungeres Ordbogs-Committeen som dens Secretair, og han maatte i bestemte Møder af samme (for Ex. hver 14de Dag, eller saa ofte, som Arbeidets Gang krævede slige Møder) deels i Korthed foredrage Committeen ⁴⁰

hvad der imidlertid, efter den engang for alle fast lagte Plan var udrettet og virket; deels maatte han forelægge til Committeens Afgjørelse saadanne Puncter, hvori det enten var nødvendigt, eller gavnligt, at høre Fleres Mening, og hvori Commissionen maatte fælde den afgjørende Dom. Til bestemte 5 Terminer, og vel ikke sieldnere end hvert Fierdingaar, maatte Ordbogs-Committeen i et af DET SVENSKKE ACADEMIES vanlige Møder indberette, hvad der i den forløbne Tid var skeet, og hvorvidt Arbeidet var fremmet.

Men Bestyreren af Ordbogs-Redactionen kan dog hverken paalægges, eller paatage sig, selv at redigere Ordbogen. For at bringe den største muelige 10 Eenhed, Harmonie og Consequents i Værket var det imidlertid ønskeligt og tienligst, at der kunde findes een Mand, som havde baade Talent og Kræfter til at paatage sig det. Er dette ikke mueligt — og sandelig, der vil findes saare faa med Evner, Taalmodighed og Helbred til at kunne udføre det — da troer jeg, man i ethvert Tilfælde, naar een duelig Redacteur er 15 fundet, bør begynde med denne. Naar da først eet, eller et Par Bogstaver af ham ere redigerede til Bestyrerens og Committeens Tilfredshed: da see man sig om efter een, eller høist to Medarbeidere; men disse maa da være saadanne, der uden al skadelig og egensindig Fordring paa Originalitet og Selvstændighed, maa gaae ind paa den eengang lagte Plan, og modtage Veiledning, 20 Lære, Raad og Exempel af den først valgte, allerede mere øvede Redacteur, og saa at sige Haand i Haand med denne udføre deres Arbeide. — Hvorledes dette for Resten i sit hele Detail bør at udføres, kan vel ligesaalidet i udtømmende Fuldstændighed ved Regler og Forskrifter bibringes en Redacteur, som Nogen vil være i Stand til, allene ved udvortes Veiledning og Instruction 25 at danne en Lexikograph. Men naar een eller flere, med Sprogkyndighed, Sprogtact, Smag og Kritik begavede Arbeidere ere fundne, hvis Prøver lægge deres Talent og Duelighed til et saadant Foretagende for Dagen: da er vist nok det vigtigste Requisite til Ordbogens Udarbeidelse givet; men dog bliver det lige nødvendigt, at en forud overtænkt og udarbeidet, af Ordbogscommit- 30 teen prøvet og bifaldet almindelig Plan for Værket maa forelægges Hoved-Redacturen til Rettesnor; ligesom det vil udfordres, at han ved Brug og Studium af de fortrinligste og her mest anvendelige Mønstre i andre Sprogs Ordbøger, og ved deres stadige og jævnlige Brug under Arbeidet, erhverver sig Fasthed, Færdighed, Sikkerhed og Smag i Behandlingen af det hele lexi- 35 calske Stof i en svensk Ordbog. De af saadanne fremmede Lexica, jeg hertil især troer at kunne anbefale, ere fortrinligen Adelungs tyske, som endnu ikke af nogen sildigere er giort overflødig eller undværlig; Johnson's engelske, der udmærker sig ved Klarhed, Korthed og Fyndighed i Definitioner, men tillige Richardson's (for faa Aar siden i 2 Quart-Bind udgivne) som 40 Mønster paa Tilveiebringelse og Benyttelse af en forbausende Rigdom af

Skriftsteder, samlede hos gamle, ældre, og nyere engelske Forfattere, og chronologisk ordnede ved enhver Artikel, til Oplysning af Ordenes forskellige Brug og Bemærkelser; og endelig den nyeste Udgave af det franske Academies Ordbog, om hvilken, efter mit Skiønnende, det samme gielder med Hensyn til det franske, hvad jeg nylig sagde om Adelungs i det tyske ⁵ Sprog. At danske Ordbøger, og navnlig min egen, ville være nærmest anvendelige og til betydelig Nytte for en svensk Lexicograph, vil jeg for min Deel ikke videre fremhæve; men overlade dette Punct til Sproglærde Svenskes egen Grandskning og Bedømmelse.

At en svensk Lexikograph ikke bør være fremmed i det islandske, eller ¹⁰ gamle nordiske Stammesprog — imedens han tillige maa være aldeles fortrolig med sit Fædrelands Literatur, og ikke ubekendt med dennes ældre og ældste Sprogmonumenter, indtil op i det 14de og 15de Aarhundrede — forudsætter jeg som afgjort. Den ved en saadan Fortrolighed med nyere Sprogkilder (∴ fra det 16de til det 19de Aarhundrede) erhvervede, dannede og ¹⁵ sikre svenske Sprogsands og Sprogtact, bliver dog uden Sammenligning det vigtigste. Kundskab til det Islandske er mere nødvendig for en svensk Lexikograph, for at lede ham paa en rigtig Vei i den etymologiske Deel af Sprogforskningen, og uddanne hans kritiske Evne i den Henseende, end hiin Kundskab kan finde nogen umiddelbar Anvendelse, eller nogen Indflydelse ²⁰ af Betydenhed, i den nyere Sprog- og Ordfortolkning. Hvad Etymologiseringen i en svensk Ordbog i Særdeleshed angaaer, da vil jeg her, ligesaavel som i den danske, ansee det for overflødig og spildt Arbeide for Lexikographen, hvis han i at undersøge og fremstille Ordenes Herkomst vil gaae videre, eller stige høiere op, end til deres nærmeste Afledningskilde, og i al Fald til at angive ²⁵ deres nærmeste Slægtskab, eller Synonymik i beslægtede Sprog, (dansk, nedertydsk, høitydsk og engelsk.) Vi maa erindre os, at begge de nu levende Skandinaviske Tungemaal ere af nyere Dannelse, og have begge vel en fælles, oprindelig Kilde i Nordens gamle Stammesprog, der endnu, om end ikke i fuldkommen reen Form lever paa Island, — en Kilde, hvortil det ved det ³⁰ største Antal af Svenske og Danske Hoved- eller Stammeord allerede er tilstrækkeligt at henvise — men have i øvrigt dannet sig en egen Sprogbrug og Sprogkreds, hvori der, i begge, er i sildigere Tider optaget meget, som umiddelbart er indflydt af nederlandsk og nedertydsk, ligesom endeel ogsaa af høitydsk Sprogstof. At paavise dette, er ligesaa vel Etymologens Pligt, som at ³⁵ angive islandske eller gammelnordiske Rodord for de nyere svenske og danske; men som svensk eller dansk Etymolog, har han ikke at giøre med at fordybe sig enten i den islandske, angelsaxiske eller moesogothiske Etymologie. Det er overalt kun de nyere Ords nærmeste Kilde, han har at paavise. Der gives vel baade i Svensk og Dansk, nogle enkelte Ord, hvis Herkomst man ⁴⁰

ikke let vil umiddelbart kunne opdage i islandske eller germaniske Kilder; men disse ere i det dannede Sprog kun faa; og med dette allene, ikke med Dialecterne har Lexicographen, der vil fremstille os det nu levende og giældende Sprog, at giøre. Det er af megen Vigtighed, at han indpræger sig
5 denne Grundlov og følger den i alle Retninger og Hensyn. Thi det er den, som vil vejlede ham, bedre end specielle Regler og Anviisninger, i at sætte sig den rette Sprogkreds og danne sin Tact for det rette Ordvalg. Alt hvad den gode, rene, dannede svenske Sprogbrug vedkiender sig, af indenlandsk Oprindelse, eller dog fuldkommen assimileret med det fædrelandske Sprogvæsen, den
10 nationale Sprogfølelse, kan og maa blive Stoffet for en almeen svensk Ordbog og dens Ordforklaring. Men en saadan Assimilation finder ligesaa lidt Sted med forældede Ord og Udtryk, der ere blevne aldeles fremmede for den nærværende Slægt, som den kan finde Sted med noget Ord af den romaniske Sproglægt — med noget Ord enten af latinsk, italiensk, fransk Herkomst.
15 De kunne bruges i Talen, og ved conventional Overeenskomst, forstaaes i denne — skjøndt hvor yderst faa, ja næsten slet ingen, høres, i det mindste i Danmark, i Almuens Tale; — men de smelte aldrig sammen med Sproget; de kunne aldrig blive enten svenske, eller danske. Jeg vilde ogsaa (i det mindste hos os, men selv i en svensk Ordbog) ubetænkeligt tilraade
20 reent, og uden al Barmhiertighed at udskyde dem; men anbringe de mest uundværlige i et eget Glossarium bag efter Ordbogen. Hvorledes vilde det kunne for den sunde Fornuft forsvares, at see vanskabte Ord som Aktör, Aktris, Amang, Affär, Brons, Choklad, Fadäs, Fras, og utallige andre (s. Sv. Acad. Handlingar ifr. 1796. 1. Del.) i en Ordbog, der vil kalde
25 sig Svensk? — Det er i visse Maader vanskeligere at opstille et afgjørende Princip i Henseende til Ordbogens Optagelse eller Udelukkelse af Svenske (∴ virkelig svensk dannede) Haandværks-Termini, og overhovedet tekniske Ord. At disse ikke kunne optages, eller éngang uden overordentlig Møie og Tidanvendelse kunne tilveiebringes og forklares, i deres hele Udstrækning og
30 Fuldstændighed, er af sig selv indlysende. Der bliver neppe anden Udvei, end at henvise denne Fuldstændighed til en egen teknisk Ordbog; men dog, uden at gaae til den anden Yderlighed, som Dict. de l'Academie française, reent at forvise dem, at optage en med Omhu og forstandigt Valg giort Samling af de hyppigst i Skrift og Tale forekommende tekniske Ord i
35 den almindelige Ordbog. Man vil let blive enig om at danne sig nogenlunde tilstrækkelige og consequente Regler, eller snarere en vis Tact for dette Udvalg. — Jeg beklager, at maatte med denne Bemærkning afbryde disse faa og ufuldstændige Antegnelser over en Gienstand, der paa det høieste og varmeste interesserer mig. Jeg vil imidlertid ansee det for en sand Ære, om det
40 berømmelige Samfund, jeg tillader mig at overlevere et saa iilsomt udført

Arbeide, vil hædre mig med, hvis det om noget enkelt Punkt kunde ønske at vide min Mening, derom at lade mig tilhændekomme nogen skriftlig Meddelelse.

For denne Gang maa jeg slutte med endnu at tilføie een Erindring, hvilken jeg betragter som en af de allervigtigste og betydeligste i denne Sag: ⁵ Det er paa Redacteuken eller Redacteuken, og paa den første Redaction af Ordbogen, det fornemmeligen, ja som godt som ene vil komme an, om dette Værk vil kunne blive til i en saadan Skikkelse, at det baade kan blive mueligt ved et let og overkommeligt Giennemsyn af Redactionens Bestyrer og af Ordbogs-Committeen (for hvilken jeg mener, at Besty- ¹⁰ reren blot ganske cursorisk bør oplæse det færdige, omhyggeligt udarbejdede og af ham selv giennemseete Manuskript) og at Værket ogsaa vil kunne bringes til Ende i en Tid af nogle Aar (jeg mener herved 6-8 Aar i det høieste; thi længere bør en begyndt Ordbog over et levende Sprog ikke være under Arbeide.) Bliver derimod den første Udarbeidelse mangelfuld, ukritisk, ¹⁵ ucorrect, smagløs, o.s.v. da vil dette ei allene forhale Revision og Rettelser i det Uendelige; men giøre det umueligt, ganske at udrydde Feilene. Jeg taler her af sørgelig, dyrt kiøbt Erfaring.

Med største Høiagtelse har jeg den Ære at undertegne mig det berømmelige SVENSKE ACADEMIES

20

ærbødigste Tiener
C. Molbech

285. *Fra Bernhard v. Beskow.*

Stockholm d. 6 Juli 1843.

Högtärade Herr JustitieRåd!

Jag skyndar hafwa äran tacka för det vänskapliga brefvet, jemte paketet. ²⁵ Den för H.K.H. Kronprinsen bestämda skrifvelse, med åtföljande prakt-exemplar af Videnskabs-Selskabets Historia, har jag haft nåden att till Prinsen framlemna. Han yttrade deröfver sitt särdeles nådiga wälbehag, och tillade, att Han ville aflåta en egen tacksamhets-skrifvelse till Hr. Justitie-Rådet för detta bevis af dess uppmärksamhet, så snart de dagliga syssel- ³⁰ sättningarne med det under Kronprinsens befäl sammandragna stora öfnings-läger lemnar dertill ledighet.

Synnerligt tacksam är jag — såsom Hr. JustitieRådet lätt kan föreställa sig — för den högst interessanta och upplysande Pro Memoriam angående Ordboks-Arbetet. Akademien har nu Sommar-ferier, men jag skall begagna ³⁵ dess första sammanträde, för att meddela denna handling. Det har varit för mig särskildt glädjande, att de deruti yttrade hufvudsåsigter sammanstämman med dem, från hvilka jag utgått, och hwarigenom jag således finner af till-

förlitlig Auktoritet bekräftadt, att de förberedelser, jag enskilt kunnat göra, icke äro förlorade. I några detalj-punkter skall jag framdeles underställa Hr. JustitieRådet min tanka, något afvikande. Det blir i öfrigt icke så lätt, som Hr. JustitieRådet synes antaga, att här få skickliga biträden. Dels äro de
 5 icke många, som egnat sig åt språkstudier af denna art, och dels saknas anslag, att bedrifva arbetet i större skala. Hwad som är möjligt, skall dock göras, under afvaktan på gynsamare förhållanden. Jag har så mycket, hvarom jag i denna del ville rådgöra, men detta sker bäst genom mundtligt samtal, och jag hoppas få tillfälle dertill, då jag under återresan ämnar göra ett be-
 10 sök i Köpenhamn. Nu nödgas [jag] blott inskränka mig till den fråga, om det är möjligt, att få en afskrift af Jon Olafsens supplement til Ihre's Glossarium (naturligtvis under förbindelse, att intet låta trycka [af] detsamma,) samt hvad en sådan afskrift skulle kosta. Detta bidrag blefve af vigt för de Etymologiska upplysningarne. Kunde jag få swar, blott med ett ord, på denna fråga,
 15 innan den 20de dennes, så vore det mig kärt, ty vid denna tid, hwartill jag nödgats uppskjuta min resa, torde jag lemna fäderneslandet. Förlåt, wärdaste Herr JustitieRåd, af nit för saken och af gammal välvilja för personen, allt beswär, som förorsakes af en oföränderligt tillgifven vän

Bernh. v. Beskow.

20 286. *Til Bernhard v. Beskow.*

Kbh. 14. Jul. 1843.

Jeg tillader mig, for at besvare min høitærede Hr. Kammerherres nylig modtagne venskabelige Skrivelse i det ene Punkt, hvorover De ønsker Svar inden Deres Afreise, at melde i Henseende til Jon Olafsens Supplementer til Ihre's Glossarium: 1., at en Afskrift af dette vidtløftige Værk (forudsat at
 25 den kunde skaffes), vilde medtage 1 à 2 Aars Arbeide; da man dog vanskeligen fik nogen til, udelukkende at beskæftige sig dermed. 2., at en saadan Afskrift rimeligviis ei vilde erholdes under 2-300 Rbdlr. 3., at den vilde kræve, enten en Islænder, som udførte den, eller et bestandigt Tilsyn af en sprogyndig Mand (Noget, jeg hverken kunde eller vilde paatage mig.) Endelig
 30 4., at Arbeidet ikke vilde lønne Møie og Bekostning. Olafsens Supplementer have kun lidet, som er saaledes brugbart, at det fortiente at trykkes. Dette var vel værd at gjøre ved et Udtog af Værket; men for det Svenske Sprog indeholder det mindst, og er kun for saavidt vigtigt, som det retter endeel urigtige Etymologier hos Ihre; men det indeholder aldeles ingen nye Ord;
 35 kun Bidrag, og Rettelser til de Artikler, Ihre alt har. Disse fortiene vist at benyttes til en svensk Ordbog, men dette kan, naar Sagen kommer i Værk, meget vel udføres her paa Stedet, uden fuldstændig Afskrivning.

Jeg haaber at faae dette bortsendt ved den svenske Legation, og undertegner mig, med Ønske om en heldig og velgiørende Reise, og mange Hilsener til Fru Beskow

Deres ærbødige og venskabeligt hengivne

C. Molbech. 5

287. *Fra H. Reuterdaahl.*

Möllevången d. 23 Juli 1843.

Högtärade Vän!

Jag säger Dem hjertlig tack för de tvenne behagliga dagar jag sist hos Dem lefde. De voro för mig en rätt vacker episode i det idylliska lif jag ett par veckor fört och ännu förer. Också för min svägerska voro de kära och vi tacka 10 begge för all den vänskap och välvilja vi fingo emottaga i det Molbechska hus.

Jag har desså dagar varit mera upptagen än jag trott mig i Malmö kunna blifva. Tisdagen eller dagen efter min återkomst från Dem var Biskop Faxe här och gaf mig åtskilligt att beställa. Onsdag och Thursdag var jag i Lund och på ett prestconvent i närheten af Lund. Först Fredagen och i går kunde 15 jag komma till Rådhusarchivet i Malmö. De ser alltså orsaken hvarföre De först något sent får den underrättelse jag lofvat Dem. Jag kan nu med bestämdhet säga Dem att de äldsta bref som i nämnda archiv finnas äro följande:

...

I går afton hade jag den förnöjelse att emottaga Deras Fru här. Jag måste 20 snart lemna henne för att komma till mitt landställe. Der skrifver jag dessa rader, men har knapt om tid, måste således vara helt fåordig. — Tobaken formodar jag att De redan fått. Mer i September. Hos min bror allt godt. Gud med Dem!

Deras tillgifnaste 25

H. Reuterdaahl.

288. *Fra P. Wieselgren.*

Hörby, Westerstad d. 24 Jul. 1843.

Vördade Herr Justitz Råd och Riddare!

Jag får först bedja om öfverseende, att jag, som skulle anträda en efter 105 sv. mils tilryggaläggande ändtl. fulländad resa, ej ville uppskjuta till min 30 återkomst att presentera en del af De la Gard. Archivet, hvilken jag dristat tillägna Hr Justitz Rådet, utan bad vännen Gleerup besörja denna presentering, ehuru tid ej blef att tillika skrifva el. ens besörja om inbindning och dylikt, som anständigheten vid slika casus föreskrifver. Resan blef så hufvudstupa anträdd, för att vid en bestämd tid vara på en bestämd ort, att intet 35

annat medhans. Jag hoppas, att hela werket, som nu med XX D. är afslutadt, har redan kommit Hr. Justitz Rådet i handom. Om så ej skett, kommer XX D. oförtöfvadt, der Molbechs och Oehlenschlägers namnteckningar pryda facsimili-planchen, men der Körner af för stor, chinesisckt uppfattad, trohet har
5 insatt en bläcksprätt i aftrycket, som ej hörde till namnteckningen (Se rät-
telsen XX: lxix)

Detta arbete har kostat mycket arbete och nattvavor. Jag har hoppats, att på detta sätt skaffa en fond till fattiga barns underhåll i h. v. skola. Glee-
rup sprider detta arbete för 50 procent. Mätte han lyckas och skolan så få
10 50 pc.! Om arbetet väcker intresse hos stora Konstdomare, har jag godt hopp.
De siste delarne beröra tider, som kunna intressera dagens barn, hvilka äro
de fleste, som besöka bokhandlaren!

Förgät icke, fast den gamle GråhårsMannen ej mera gör Löberöd intres-
sant, den ringe pastorn under halmtaket der bortom i Westerstad, då helsan
15 tillgodoses vid en sommarresa! Hädanefter hoppas jag alltid vara hemma, om
jag ej är i Lund, helst jag nu varit i alla S. Sveriges provinser för att bekriga
den slemma husbehofsbränningen, som erfarenheten visat mig vara Svenska
folkets största olycka, och nu anser jag mig ej skyldig slita mig alltjemt.
De Herrar, som ej skådat in i allmogelifvet, särdeles de som ha lyckan bo i
20 ett land, der denna kräfte är okänd, kunna ej, jag begriper det lätt, förstå,
huru man kan med sådan ifver omfatta en, som det kan tyckas, lumpen sak;
men jag är viss, att en hvar varm menniskovän, som ställts på min punkt,
ej kunnat bli en overksam åskådare, fast han, med större gåfvor och insigter,
kunnat välja bättre sätt att uttrycka sin inre glödande kärlek. Det valda
25 sättet torde dock väckt nationens sjelfbegrundning, der en hvar, blott
tvingad till reflexion, kunde komma till bättre resultat, än den, som för-
anledde reflexionen. Numera anser jag min ringa åtgärd i det närmaste full-
gjord och har några krafter besparade för litterära ansträngningar, ehuru de
visserligen äro swaga. En ny Smålands Beskrifning, på 50 ark stor octaf, tar
30 dem nu i anspråk. — Med djup wördnad framhårdar

Hr JustitzRådets och Riddarens

Ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

P.S. I ren dumhet sitter jag och afslutar brefvet, utan att införa hvad jag
35 höll på att börja med, men då ansåg ursäkten böra gå förut, neml. min
vördsammaste tacksamhet för det Kongel. D. Vid. Selsk. Historie med det
godhetsfulla brefvet. Jag förvånas vid öfverblicken af allt hvad »den bästa
Litteratören« i Danmark medhinner! Särdeles angenäm var läsningen af detta
arbete, som jag inhändigade just som jag steg i reswagnen — då jag så väl

behöfde en god reslectur —, synnerligen derföre att jag här fann häfdaforskningens fackla, liksom i den medfölj. delen af Hist. Tidskr. belysa nyare tider, hvilket är något sällsynt i Danmark, och förd tillika af owäldig och säker arm. Tack ock för utsigten öfver Danske mst i Sthm, ehuru anmärkningen mot min vän Cavallius ömmade, då den i synnerhet gällde något, som en »andra amanuens« ej plägar sjelf disponera. Men tack ock för den uppmärksamhet Veteranen egnat tironen!

Ett blad i vår nyare Litteratur och Vetenskapshistoria må Hr J.R. ej neka oss: — en autobiographi, som tillika redogör för gången af den inre utvecklingen och de yttre studierne och arbetena: om det ock blott får utkomma 10 sås. opus posthumum! Jag lägger all ifver i denna bön. Sonen kan skrifva efter Fadrens dictering, om det mekaniska besvärar. Helsa honom att ofta påminna om denna önskan af Litteraturens vänner.

289. *Fra Bernhard v. Beskow.*

Stockholm den 28 Juli 1843.

Högtärade Herr Justitie-Råd och Riddare!

15

Jag har haft äran meddela Svenska Akademien den af Herr Justitie Rådet insända Afhandling öfwer så väl grunderna för ett fullständigt Ordboks-ARBETE, som sättet för dess utförande. Akademien, som funnit denna upsats i flera hänseenden upplysande, har åt mig uppdragit, att för Herr Justitie-Rådet förklara Akademiens tacksamhet för detta värderika meddelande. Jag 20 uppfyller så mycket hellre detta åliggande, som det bereder mig ett tillfälle, att för Herr Justitie-Rådet förnya uttrycken af min utmärkta högaktning och enskilda förbindelse.

Bernh. v. Beskow.

Svenska Akad:s Sekreterare. 25

290. *Fra Bernhard v. Beskow.*

Stockholm d. 28 Juli 1843.

Högtärade Hr. JustitieRåd!

Jag kan icke låta närlagde Embetsskrifwelse afgå, utan att med några rader enskilt betyga min tacksamhet för sednaste wänkskapliga brefvet af den 14 dennes och för allt beswär, som Hr. Justitie Rådet så godhetsfullt gjort sig 30 till beswarande af mina många förfrågningar i Ordboks-wäsendet. Jag befarar, att de icke blifva de sista, men att Hr. JustitieRådet kommer att pröfva ädelmodiga wänners och rådgifwares lott, att blifva föremål för nya anspråk, i den mån de med beredwillighet gått de första till mötes. Men det varma och outtröttliga nit, som Herr JustitieRådet altid ådagalagt i denna angeläge[nhe]t, 35 förvissar mig äfven om ett wälwilligt öfverseende.

Min resa har af oföresedda hinder blifvit uppskjuten. Den torde nu icke kunna anträdas förrän den 10 dennes, — ja, möjligtvis icke förrän den 17de. På hemvägen (jag hoppas i höst) ämnar jag besöka Köpenhamn, och skall det då blifva för mig en särdeles glädje, att under wänkskapliga samtal med
 5 Hr. Justitie Rådet få inhemta upplysning i så många ämnen rörande Ord-
 boks-Litteraturen, som tiden icke medger att skriftligen afhandla. Tilldess Lef
 väl, och haf i vänligt minne en trofast vän

Beskow.

Lycka till »Linné's Stjerna.« — Inskriften *Nescit occasum* är värdig
 10 för en så outtröttlig verksamhet.

291. *Fra Carl Sæve.*

Elfdalen i Dalom d 2^{dre} Augusti 1843.

Vidtberömde Herr Justitie-Råd!

Såväl till följe af Deres som min egen innerliga önskan hade jag redan för länge sedan bort låta Dem höra något ifrån mig. Men det har varit för mig
 15 svårare, än De måhända kan föreställa sig, att få så mycken ledighet under
 detta omkringflackande lefnadssätt, att jag åtminstone kunde börja ett ord-
 entligt bref till Dem. — Dalarne är ett skönt land och jag kan endast tillägga
 det ett fel; näml. det, att innevånarne (herreklassen) äro alldeles för mycket
 20 små utfarter och allehanda ganska trefliga, men i hög grad tidsödande, till-
 ställningar. Mitt uppehåll på hvarje ställe har, efter omständigheterna, varit
 3, 4, någongång 8 dagar. Jag har då behöft att hålla språk-samtal eller under-
 sökningar med någon af allmogen 1, 2 el. 3 fulla dagar. Det är med gensträf-
 vighet man velat tillåta mig att taga så mycken tid från sällskapslifvet. Men
 25 utom dessa större undersökningar — då jag går examinando till väga —
 behöfver jag ideligen tala med allmogen och herskapernas tjenstehjon (drän-
 gar och pigor), ty jag får oupphörligt nya ord. Tiden till brefskrifning blir
 således ganska inskränkt, och att småningom ordna mina insamlingar, såsom
 jag föresatt mig, är ej att tänka på. Jag måste således, mot min vilja, vara
 30 så kort som möjligt i detta bref, och förbigår alldeles hvarje beskrifning på
 detta undersköna landskap, med sina forsande och klara elfvar, sina vackra,
 dels odlade, dels skogklädda, vidsträckta berg och åsar och leende dalar, —
 hvilket allt De sett mycket bättre beskrifvet redan långt förut. — Det är
 endast om språket jag vill försöka att gifva Dem en och annan vink eller
 35 hit och dit tagen fragmentarisk underrättelse. Redan då jag halft motvillig
 åtog mig detta hedrande uppdrag, insåg jag nog de stora svårigheter, som
 skulle infinna sig vid utförandet. De hafva icke heller uteblifvit. Jag föreställde

mig så här: ord och talesätt skall jag försöka att insamla af allmogen direkte; men det grammatikaliska skall jag ordna och fullständiga med tillhjälp af någon i bondemålet kunnig herreman, särdeles räknar jag dervid på att få god hjälp af ortens prester. Men se, af det sednare vardt ganz und gar Nichts! Jag har ännu icke råkat en enda ens halfbildad person, som ⁵ har annat än en högst ytlig kännedom af bondemålet. Orsaken ligger till en del deruti, att det är lika mycket skildt från Svenska skrift- och tal-språket som något fullkomligt utländskt språk och att allmogen till en del kan tala en temmel. ren svenska. Man har således här icke behöft att lära sig detta svåra språk; och man vet väl, huru långt människorna gå utöfver ¹⁰ det som behöfves! — Man kan då lätt göra sig en föreställning om, huru svårt det till en början skulle vara för mig — en boren Göt och Gotländning — att komma mig in deruti. Med en liten förändring har jag flere gånger med Romarskalden utropat: »Barbarus hic ego sum, qvi non intelligit ullum!« Eller hvad skulle De sjelf, hvad skulle Prof. Petersen säga till en sådan mening: ¹⁵ »Ann kam minn sajnnum trimm tjym« d. ä. han kom med sina tre kor, el. på Isl. Hann kom mið sínum þrim kým (l. rättare kúm); eller »Uið (l. Uir) irum trajr frækär kallär«, d. ä. vi äro 3 raska karlar; — eller »Ið irið triär snäggär kullur«, d. ä. I ären 3 vackra flickor — eller: »Dar irá tráj skajð« d. ä. der äro 3 (snö-) skidor, Isl. þar eru þrjú skið. De ser här nom. af ordet tre i masc., fem. och ²⁰ neutr.; men jag vill ordentl. ställa upp det:

Nom.	Trajr, m.	Triär, f.	Tráj, n.
Acc.	Trio	Triär	Tráj
D., Abl.	Trimm	Trimm	Trimm
(Genit. finnes icke)			

25.

Af dessa exempel finner De redan hvad jag ville säga, neml. att Dalskan har mycket större likhet med Isländskan, än med Svenskan, — åtminstone delvis! Ja, Dalskan är utan tvifvel, näst Ny-Isl. och förmodligen Färöiskan (hvilken jag ej känner), innom hela Skandinavien den dialekt, som bevarat sin släktskap renast med allas vår moder, Dönsk Tunga! Gotländskan står ³⁰ visserligen i mycket det Nordiska Fornspråket ganska nära; synnerligen (som jag förmodar) i uttalet och verbernas paradigmer, — men hon har förlorat verbernas plur. och alla casus utom det, som nu gäller för nom. och genit., samt ändelsen r i adjektivernas pl. Dalskan åter har 3 distinkta personaländelser i verb^s plur., 3 casus i adjektiverna och fyra i substantiverna; har ³⁵ -r i adj^{nas} nom. pl. m. & f. och neutr. är lika med fem. sing. (t. ex. Männ, maj, mätt, meus, a, um, plur. majnär, majnär, maj). Af denna sammansatta formlära är det tydligt huru svårt, ja, huru rent af omöjligt det måste

vara, att på några veckor kunna få ut något som liknar sig till fullständighet, oaktadt vi redan ega Arborelii lilla förtjenstfulla Dal-lexikon med ett utkast till dess grammatika. Jag hoppas att kunna ungefärligen fördubbla ordförrådet i detta lexikon; men gör mig ett nöje af att erkänna, att jag, utom
 5 denna hjälpreda, säkerligen icke fått hälften, icke fjerdedelen af min nuvarande språkskörd. Det innehåller fel och misstag, men ingen vet bättre än jag huru förlåtliga, ja oundvikliga sådana äro, vid arbeten af denna art; särdeles der man eger så godt som ingen föregångare. Det tydligaste kan på detta sätt halka förbi och undgå äfven den noggrannaste forskare (Arborel. nämner
 10 t. ex. intet om dat. Tuämm och Trimm af 2 och 3). Hvar och en inser lätt, huru vanskligt det skall vara att af en obildad bonde söka att få ut alla ett ords böjningar (Man ihågkomme, att de flesta subst. hafva 4 kasus indef. och def. i sing. och pl., således = 16! Det är väl sant att en del sammanfalla; men äfven det måste noga undersökas), med de motsvarande adj^s numerus
 15 och genus! När jag t. ex. sätter på bonden en fråga, som jag tycker att han efter all logik måste besvara med en acc. pl., så svänger han om och gör den sinnrikaste omskrifning eller slänger in en præp., som styr dat. — ty det är att märka, att præpp. här lika säkert styra sina kasus som i Latinet —; på sådant sätt har det stundom händt, att jag fått hålla på $\frac{1}{4}$ timme blott för
 20 att få säkert reda på ett enda kasus. — En högst interessant sak, och som bevisar hvilken lefvande kraft, som rör sig inom detta språk, är omljudets stora värde. Detta är också en sak, som Arborelius icke omtalar. Det Dalska omljudet liknar något det Isländska, men har en mycket vidsträcktare sfer (det är dock icke fullt så konsekvent). Det eger rum såväl inom substantivernas som verbernas böjningar. Å fordrar å, ä fordrar ä och y ofta y; men jag har ännu icke rätt kunnat utröna, om det är den föregående eller efterföljande vokalen, som utöfvar verkningen. För att gifva ett någorlunda redigt begrepp derom vill jag uppställa verbet Glåmå, tala, glamma, Gotl. Glamä:

	Præs.	Imperf.	Supin.
30	Ig Glämär	glämäð	glåmåð.
	du glämär	glämäð	Part. act.
	ann glämär	glämäð	glämänð.
	við glamum	glämädum	Inf.
	ið glamið	glämädið	glåmå.
35	diär glåmå.	glämäð.	

Adj. till detta verb är Glamun, m. glamug, f. glamutt, n.

Detta verb är troligen bildadt af subst. Glam, n. prat, rygte. —

Som ex. på omljud hos subst. kan tjena: Avir, m. def. avinn; pl. avir;

men: ann ar odåð yvyr ávån, acc. s. def., han har vadat öfver vattensamlingen. Ali, svans, I. Hali; ågg áv álån, hugg af svansen! — Ord, som åtminstone hafva 2ne y, äro: Yvyr, öfver; Krytyr, kreatur och Yvyl, hyfvel. — Som ett ex. till på ombytet mellan a, ä och å kan tjena: Lan, f., gångjärn, pl. länär; i sammansättning blir det: Lånå-krok, m., gångjärns-⁵ krok, hvilket säkert hänvisar på en gammal genit.; ty om ordet Lan l. Lana funnes i Isl. skulle detta visst varit Lönu-krókr?!

Det egentliga Dalmålet talas renast i de 4 socknarna Elfdalen, Orsa, Mora och Sollerön (i Siljan); men dock förnämligast här »i Öv-dalim« (i Elfdalen). Men beklagligtvis talas icke ett mål i alla dessa socknar, utan det skiljer sig¹⁰ i så skarpt åtskilda sockendialekter, att det är med stor möda, som de kunna förstå hvarandra utom socknarna. Ja, inom samma socknar sönderfaller åter målet i by-dialekter, så att en öfvad observator kan höra på en Dalkarl från hvilken socken och by han är hemma! Detta förhållande måste i högsta grad försvåra alla undersökningar; ty hvad man vunnit i en socken eger blott¹⁵ giltighet för henne, och måste ånyo med samma nog[g]ranhet underkastas pröfning i nästgränsande. Olikheterna sträcka sig icke allenast till olika benämningar på samma saker, men äfven inom samma ords böjning förete sig stora olikheter. I Mora t. ex. går verbet dö sålunda: præ. Däjr, pl. däjum, däjir, dāja; ipf. do, pl. doum, doir, do, sup. däji, inf. dāja: likaledes²⁰ på Sollerön (som är nära ett med Mora) verbet väfva: præ. Väv, ipf. vovum, sup. vävi, inf. vävä. I nästgränsande socken, Elfdalen, hafva dessa ord detta utseende: ps. Där-däum, däið, dää, ipf. do, doum, doið, do, sup. dääð, inf. dää; samt præ. Väv, ipf. Vabd-um, sup. vabt l. vapt, inf. väva. — Inom Elfdalens socken, i byarna närmast kyrkan, kallas en fjor-²⁵ gammal getabock: Fjord-buck; men i Åsbyn, 1½ mil derifrån inom samma socken, kallas han Rajsbajt. — Då jag nu ser på denna massa af iacktagelser, jag antecknat, blir jag riktigt ängslig till mods, huru jag skall kunna reda denna trassliga härfva — huru jag ur detta virrvarr skall kunna sofvra ut språkreglorna. Ty de finnas säkra och klara! derom är ingen fråga. Det³⁰ enda rätta vore kanske att behandla Dalmålet i 3 el. 4, af hvarandra alldeles oberoende, sub-dialekter: men hvem står ut med slikt? Dertill har jag ock för liten detalj-kunskap. Nå, nog skall jag få ihop ett respektabelt Lexicon; men huru skall det gå med grammatikan? Jag är nästan lika rädd för denna, som för »Grammatica latina« i barndomen! Jag sade: ett respektabelt Lexicon.³⁵ Ja, nog blir det som Dialekt-Lex. rikt; men jag är likväl fullt öfvertygad, att ännu har jag icke lyckats att få tag i hälften, kanske intet fjerdedelen af hvad som vore anteckningsvärdt! Men — gutta cavat lapidem, non vi, sed sæpe cadendo! En annan får fortsätta der jag slutar! För honom skall det gå så mycket lättare att samla nytt och rätta mina misstag. Må han göra det sed-⁴⁰

nare med mildhet, ihågkommande att han har en bredare basis, än jag, att bygga på!

En stor belöning för mitt arbete är, att jag är den förste, som får behandla Dalskan jemförande. Fordom samlade jag växter med passion, nu samlar jag ord; men min glädje var icke då större, när jag bland dolda bergstalp fann en sällsynt el. ny planta, än nu, när jag bland dessa obildade och enkla, men som deras natur kraftfulla, menniskor, påträffar ord, som äro undransvärda genom sin forntida form och den renhet, hvaruti de bibehållit sig. Det första, som slog mig, var det rena uttalet af *ð* (hvars rätta ljud jag var nog lycklig att få höra af G. Magnusson, som kom med »Nordmannatåget» till Upsala). Det förekommer mest i slutet af orden, såsom i imperfekter (täläð, talade), i supiner (gåpåð, gapat) och i neutr. subst., synnerligen i def. formen; (krälð, n. kärl, I. Kerallð, men def. kräldäð, kärlet; traj, trä, träd, def. trajð, träet l. trät, trädet). Äfven har jag hört *þ*, Engl. th, uttalas temmeligen rent i ett par byar; men det är icke genomgående. Såsom exempel på vackra ordfynd vill jag anföra: præ. Dätt, ipf. datt, pl. duttum, sup. duttäð, pp. duttin, att Dätta, falla, dimpa ned, I. Dett, datt, að Detta, id.; Vallm l. Varrm, m., ögonlock, I. Hvarmr, id.; Staung, f., stång pl. stajngär, I. Staung, steingr; Njora, n. (!) njure, m., I. Nýra, n. (för Njúra); &c.

Det har länge gått ett tal och det går ännu, till och med bland lärdt folk, att Dalskan skulle vara oändligt lik Engelskan, καθ' ἐξοχήν Låg-skottskan. Ja, till den grad, att då Elfdals- och Mora-karlar som soldater bivistade det sista Tyska kriget, så skulle de fullkomligen förstått Låg-skottar, som de der råkade, och tvertom. Jag lemnar dessa uppgifter i sitt värde. Men skulle också detta förhållande hafva egt rumm, så bevisar det likväl icke hvad man dermed velat bevisa — nl. att Dalkarlarne skulle härstamma från England — utan bevisar endast, att Dalspråket utomordentligt litet vanslägtats ifrån Nordiska fornspråket och att Låg-skottskan äfven i hög grad bibehållit sitt Anglo-Sax. utseende. När man då besinnar att Isl. och Anglo-Sax. voro bra lika hvarandra, så låter det sig dymedelst inses huru deras här omtalta afkomlingar kunna hafva så mycket syskontycke; icke heller bör man glömma Danska öfverväldet i Nordengland under Knut och Harald. Men det som förfört både lärda och olärda att antaga en så genomgripande skyldskap mellan dessa språk, är förnämligast: Dalkarlen uttalar *v* framför vokal som *u* (hvilket så att säga försmälter med den följande vokalen till en sorts diftong*), således på samma sätt som Engelsmännen uttala *w*. Dalkarlen säger »uill», icke vill; suällta, suallt, pl. suolltum, icke svälta, svalt, svulto som i Svenskan; denna benägenhet att göra *v* till *u* i Dalskan är så stark, att hon

40 *) och bildar blott en stafvelse

hällre omsätter bokstäfverna i ett sådant ord som Ruajda, rueð, pl. ruedum, p.p. ruidin för att undvika vrida, vred, vredo, vriden som det heter i Sv. — Detta uttal tyckes mig dock hänvisa på ett helt annat förhållande och det förundrar mig att jag icke någorstädes sett det anmärkt. Hvem vet om icke det Isl. uttalet i forntiden varit det samma, och om icke det Dalska så-⁵ ledes är en lemning deraf? Tvenne omständigheter peka ditåt: Först finnes i Runalfabetet endast ett skrifttecken (n) för dessa bägge ljud; för det andra bortkastas detta v (eller u) framför de närskylda vokalerna o, u och y. Det heter vefa, óf (för vóf el. uóf, hvilket sista i synnerhet blefve nästan omöjligt att uttala enstafvigt), vinna, vann, pl. unnum, conj. ynni (för¹⁰ vunnum, vynni, eller unnum, uynni). Man skulle ock deraf kunna förklara det vanliga bortkastandet af v (el. u) framför l och r i så många ord, der det måste hafva funnits, enligt hvad de Germaniska språken utvisa: t. ex. Úlfr, M.G. Wulfs, Ull, forn.T. Wulla, T. Wolle; Lita, se, A.-Sax. Wlitan; samt Reiðr, vred, A.-Sax. Wrað, Rita, skrifva, rita, A.-Sax. Writan,¹⁵ Reka, ipf. rak, vråka, vrok, Dalska Räkå, rak, Gotl. Räkä, rak l. rok, MG. Wrikan, Ga-wrak. — En annan sak, som också bidragit till att utbreda tron på Engelskheten hos Dalskan, är att hon så ofta bortkastar l framför k, g, m och v (fordom f) liksom det nu sker i Engelska uttalet (att detta i icke i den sednare är uråldrigt visar A.-Sax.) T. ex. Kåv, calf, Öv, elf, Åv²⁰ (stundom), half; Åm, halm; Suägå, svälja (ford. svälga); Tåg, talg, I. Tólg; Ok, holk, något urholkad; Mjok l. Mok, mjölk, I. Mjólk; &c.

Till sluts vill jag anmärka, att jag funnit en utomordentlig likhet mellan Dalskan och Gotländskan, såväl i en mängd ord af lika betydelse, som i uttalet; synnerligen äro diftongerna öfverensstämmande. Detta kan leda till²⁵ vackra och viktiga slutföljder, hvilka jag likväl nu hvarken har tid eller förmåga att utföra mig.

Efter Deres begäran och mitt löfte har jag här framkastat några spridda drag ur Dalmålet. Jag beder Dem, att De med vanlig godhet ville ursägta att allt är såhär haffsadt »Ulldr umm dummbk«. Men det är mig omöjligt att här³⁰ få tid till något ordnande. Det som jag önskar måtte godtgöra något är att De får det från sjelfva källan, eller som man här skulle säga: Äð kummb nordå frå Dalum, det kommer nordan från Dalarne.

Upsala d. 21ste Oktober 1843.

Ändteligen är jag nu så till vida återställd, att jag kan få fortsätta detta så³⁵ länge hvilande bref. Hvad har De tänkt om mig? Har De icke länge sedan fråntagit mig Deres för mig så dyrbara vänskap, då jag så länge tyckes icke hafva ihogkommit Dem? Hundrade gånger har jag för mig framställt dessa

ängslande frågor, och likväl har jag icke, förr än nu, kunnat fortsätta. Flere gånger har jag varit betänkt på att afsända mitt Dal-bref ofulländadt, så att De åtminstone skulle få höra något ifrån mig, men jag ville gerna derpå skrifva ett ordentligt slut. Likväl har jag, som De ser, hållit ord i en sak, 5 jag har skrifvit det föregående i sjelfva Dalarne, ehuru olyckliga tillfälligheter gjort, att jag icke kunnat få affärda det förr än nu. — Saken var den att jag i Dalarne omöjligen kunde få så mycken sinnesledighet, som att skrifva något mera till Dem. Derjemte ville jag äfven medsända mitt korrektur till den Gotländska afhandlingen, som De varit så god att trycka i København. Jag 10 föresatte mig då, att allt detta skulle ske sedan jag kommit tillbaka till Upsala. Nå väl, jag hitkom redan d. 14de Septemb. De allraförsta åtta dagarna hade jag så mycket att styra och ställa med i och för mig sjelf och min discipel, så att det blef mig omöjligt att få någon ledighet och derefter insjuknade jag, med symptom till en då här gängse sjukdom (Rödsot). Denna häfdes väl 15 snart, men den efterträddes af ett anfall af min gamla åkomma, Gikten. Nu är jag, Gud ske låf, åter på bättringsvägen ehuru jag är bra öm i mina fötter. Kan De förlåta mig för mitt ofrivilliga dröjsmål?

Några ytterligare språkanmärkingar torde kanske roa Dem att höra. När jag sist skref, var jag i Elfdalen och hade då ännu icke varit i Dalarnes 3dje 20 och icke minst märkvärdiga språk-socken, Orsa. Ehuru Orsa-målet i allmänhet står efter Elfdals-målet i fornnordiskt skaplynne och liksom utgör en mellanlänk mellan detta och Mora-målet, så har det dock i en el. annan sak bibehållit kvarlefvor ifrån forntiden, som icke allenast hänvisa på något äldre, än Elfdalsm., utan hvilka till och med stiga utöfver sjelfva Sturlesons Isländska i uråldrighet. Det är neml. nu en regel i Isl. att fem. sing. är lika med neutr. 25 plur. nom. uti adjektiven: t. ex. sg. *góðr*, *góð*, *gótt*, pl. *góðir*, *góðar*, *góð*, detta består ännu i full kraft i Elfdalskan, der man ännu säger: sg. *goð*, *goð*, *guátt*, pl. *godär*, *godär*, *goð*; *glamun*, *pratsam*, *glamug*, *glamutt*, pl. *glamugär*, *glamugär*, *glamug*; *stur*, *stor*, *stur*, *sturt*, 30 pl. *sturär*, *sturär*, *stur*. Redan denna öfverensstämmelse är ju vacker? Men nu är det af omisskänneliga tecken nästan afgjort, att dessa nom. sg. fem. och neutr. pl., i en tid, som stiger upp öfver både Sturleson och Hávamál, ja, *Völuspá*, hafva haft ännu en slut-vokal, ett u (ännu längre tillbaka ett a), som blifvit bortnött af tiden. Man kan sluta detta dels af förhållandet i Gothi- 35 skan, för att intet tala om Lat. och Grek., samt af de adj. i Isl., som hafva a i grundstavelsen, hvilket öfvergår i fem. sg. och i neutr. pl. till ö, utan någon numera synlig anledning; t. ex. *spak*, *vis*, *spök*, *spakt*, pl. *spakir*, *spakar*, *spök*, *harðr*, *hård*, *hörð*, *hart*, pl. *harðir*, *harðar*, *hörð*. Detta omljud visar ojäfaktigt, att det i forntiden hetat: *spöku*, *hörðu*, och ännu 40 längre förut *spaku*, *harðu*; och der förut *spaka*, *harða* — och dermed äro

vi inne på ren Latinsk och Grek. botten och närma oss Sanskrit-gebitet. För att nu återkomma till Dal-målet, så har jag gjort den verkeligen förvånande upptäckten att Orsa-dialekten, som föröfrigt bland de öfriga sockendialekterna blott står på andra stegget af forntröhet, intill den dag i dag bibehållit denna vokaliska slutändelse i adjektivernas fem. sing. och neutr. pl., som ⁵ från det fornnordiska språket redan blifvit bortnött före nedskrifningen af Völuspá, i den form vi det nu hafva. Man säger der: Stur, stor, sturo, sturt, pl. sturär, sturär, sturo; goð, godu, guátt, pl. godär, godär, godo; likaledes det egentl. blott i pl. brukliga: micklär, många, stora, micklär, micklo, hvilket låter sluta till sing. mickäl, micklo, mikiö: det sednare ¹⁰ finnes som adv. Likväl tillåter äfven ordet ett singulariskt bruk i de andra genera, då det svarar till ett nomen collect., t. ex. Dar stand mickäl l. mitjin smali, der står en stor get- l. får-skock; 'Ann drev 'iemtär micklan smålå (acc.), han dref hemåt (en) stor get- l. fårscock — Jfr. Isl. Smali, id. — I de socknar — Thorsång, Leksand, Rättvik —, som ligga ¹⁵ kring Siljans sydöstra strand och sål. nedanföre de adalborna öfre Dalsocknarna — Mora, Sollerön, Orsa och Elfdalen — är språket i ett stort förfall; verkning af deras läge midt emellan, der ren Svenska talas och ett derifrån så vida skiljdt idiom, som det egentl. Dal-målet. Men se, det oaktadt hafva de bibehållit en sak, som i uråldrighet uppstiger öfver alla de andra Dal- ²⁰ målens och till och med öfver Isländskan. Jag menar förhållandet med art. en och pron. possess^a. Utur Isl. har den förre utvecklats sig från räkneordet en, ett, som heter Einn, ein, eitt och Pron. poss. heta Minn, mín, mitt, Dinn, Sinn. Af Goth. kunna vi se, att fem. Mín, Dín, Sín förut har ändats på a, således: Mína, Dína, Sína, hvaraf man äfven kan följda (fol- ²⁵ gern^e) Einn, eina, eitt. De öfre Dalmålen hafva i likhet med Isl. och de öfriga Skand. språken förlorat detta slut-a; ja, än mer, de hafva dertill förlorat n i fem.; hvad de deremot till ersättning bibehållit är vokalljudets längd i fem.: det heter således jënn, jē, jëtt; Männ, maj, mätt; Daj, Saj. Det är då ett anmärkningsvärdt förhållande, att de ofvannämnde nedre ³⁰ Dalsocknarna, med sitt i öfrigt förstörda språk, kunnat bibehålla denna slutvokal i fem., som för århundraden sedan blifvit afnött i Isl. Art. låter neml. der: Ēnn, ēna, ett och Pr. poss. Minn, mina, mitt, Dina, Sina. Detta distinct olika förhållande af olikheten mellan mask. och fem. i art. och Pr. poss. är dock en nödvändig fordring, om bland folket skall ³⁵ lefva medvetandet af trenne kön för substantiverna. Danskans har förlänge sedan sammanslagit masc. och fem. till ett Fælleskøn och Svenska skrift- och tal-språket står på gränsen att göra det; därför är ěn = unus, una (såsom art.). Men märk! att detta gäller knappast för någon enda af Sverges landskapsdialekter. Dock skiljer man mask. och fem. på olika sätt. Det enda gemensamma är grundvokalens ⁴⁰

korthet i mask. och längd i fem. Således är den fullkomligaste formen gällande i Socknarna kring sydöstra Siljan:

Enn, ena, ett; Mina, Dina, Sina

1.) I vissa socknar af Helsingland

Enn, ena, ett; Mina, Dina, Sina

2.) I Vänjans socken i Dalarne, vester om Siljan

jenn, jena, jett; Mina, Dina, Sina

I Gotländskan är räkneordet Ēn l. änn, ajn, ätt och art.

Änn, e l. a, ätt; Mäjn, Däjn, Säjn

10 I några andra socknar af Helsingland

Ēnn, ēn, ett; Mīn, Dīn, Sīn

I åter andra socknar af Hels., i Upland, Östergötland, Småland

Enn, e, ett Mi, Di, Si

I öfre Dalsocknarna

Jenn, je, jett Maj, Daj, Saj.

15 Jag har för Pr. poss. endast upptagit fem., ty mask. och neutr. är öfverallt Minn, mitt, utom i öfre Dalsocknarna, der det heter Männn, mätt. — Dock så nöjsamt det skulle vara att ännu vidare fortsätta dessa »språkligheter», hvilka jag vet roar Dem, så måste jag dock sluta för att icke trötta Dem med ett milslångt bref. I alla fall torde De väl framdeles få se detta i
20 tryck, då det väl skall bli litet mer system i dessa rhapsodier.

d. 22^{dre} Oktob. 1843.

När jag anträdde min Dalresa var blott en vecka förliden sedan det kära, det stora Danska besöket här. Det var som om en elektrisk gnista genomskakat det gamla Sverige. Det var det gamla blodsbandet som i ett ögonblick
25 åter spändes efter århundradens hvila. Det var en själsupplyftande, en helig stund, då vi stodo på den uråldriga Thingshögen vid Gamla-Upsala, då Skandinaviens söner åter höllo thing på fädrens vis! Låt vara att det endast var ynglingar; men dessa ynglingar blifva en gång män. Den öfvertygelsen börjar här blifva allt allmännare och fastare, att om detta så får fortfara ännu 20,
30 ja, blott 10 år, så blir det omöjligt att få en Dansk och en svensk här att träda som fiender emot hvarandra! Det är en stor sak, en verldshändelse! Tänk, om flere af Europas folk om 1, 2, 3, 5 århundraden (ty hvad gör ett århundrade mer el. mindre för människoslägtet!) hitta på det samma. Hvad skola då Furstarna göra af de stora arméerna? huru skola dynastiska krig kunna flo-
35 rera? Detta är en qvantitet, som Furstarna icke förut hafva intagit i sina analogier! Kanske är det tid att de göra det. Få se, om det hjälper! De yttrade

en önskan, en lust, en half benägenhet att sällskapa med mig på Dalresan. Ack, om jag blifvit så lycklig! Huru skulle jag gladt mig att få visa Dem detta sköna land, med sina brusande kristallklara elfvar, hvitskummande forssar, spegelblanka sjöar, inneslutna af mörkgröna bergsramar, af i fjerran blånande bergssträckningar. Det skulle hafva fröjdat Dem, Æsthetikern, att betrakta ⁵ dessa hänryckande luftperspektiver, evigt vexlande kring bergstopparnes dömer — än bortskymmande en del, genom hvitglänsande molnmantlar, än afskärande toppen på midten, genom rosenröda bälten, som läto den resliga spetsen uppstiga skarpkantigt blågrön genom daltöcknet, och afteckna de skönaste konturer mot himmelens azur! Och huru mycket hade det icke skolat ¹⁰ interessera Dem att studera denna oförderfvade, tarfliga människostam, dessa frie odalbönder, oberoende genom sin fattigdom och förnöjsamhet med den ärftliga bristen, — som alldrig klaga sålänge de kunna skaffa sig bröd, bestående af en del korn (byg), en del hafre och en del — agnar! blott då kornet måste utbytas mot furu-bark, bedja de om undsättning! Men — det skulle ¹⁵ intet så vara! De skulle icke hafva detta nöje, och jag skulle icke få njuta det i Deres lärorika och angenäma sällskap. Men så är det, man måste i detta lifvet så ofta försaka det yppersta, det bästa och vara tacksam för det, en mild Försyn beskär oss.

Jag är verkligen osäker huruvida jag behörigen tackade Dem, i mitt lilla ²⁰ bref af d. 6 Juni i år (skrifvet under den brusande entusiasmen vid de Danska vännernas härvaro) — för Deres så oändligt kärkomna bref af d. 1 Juni, samt för all möda De haft med utgifvandet och öfversättandet af mitt lilla språkarbete. Derhos får jag nu frambära mina vördnadsfulla tacksägelse[r] för den af Dem författade historiska inledningen, innehållande saker, som vi ²⁵ här i Sverige alldrig vetat ett ord om; hvilken inledning gifver Bemærkningerne sitt största värde; — för alla de goda omdömmen och för mig så gynnsamma yttranden, som De på flere ställen fällt om mig, kan jag, icke med ord, blott med hjertat tacka Dem, min ädle, min älskade välgörare! Med de modificationer, De gjort af mina uttryck, är jag naturligtvis på det allra- ³⁰ högsta belåten. Jag sänder härhos en förteckning på tryckfelen, som insmugit sig vid de Gotländska orden. De äro visst många, men icke just ändå så hufvudsakliga. Ingen ting är ursäktligare, än att misstag skola inträffa vid tryckningen af ett språk, som ingen människa i verlden förut sett i tryck. Största felet ligger i alla fall hos mig; ty jag medger, att min renskrifvares stil var ³⁵ ganska oredig. Jag har här upptagit alla fel; men De ser nog, att icke precis alla förtjena att upptagas, ifall De vill intaga de viktigaste i något följande häfte af tidskriften. — Jag blir nu här till nästa Juni månads midt, åtminstone; kanske längre. Så att om De ville hafva den godheten att till mig afsända några särskildta aftryck af Bemærkningerne, så får jag dem säkert här, ⁴⁰

om det sker genom Bagge i Sthlm och Lundeqvist i Ups. — Kan De tro, att jag är nyfiken på att höra, hvad man i Köpenh. säger om mitt lilla opus? Det värsta af allt vore, om man icke sagt något alls; ty så mycket jag bäfvar för en skarp kritik, så plägar dock ofta en sådan innebära att stycket varit
 5 värdt att betänkas. Skulle derföre uti något lätt åtkomligt litterärt blad förekomma något derom, så haf godheten att skicka mig det med aftrycken.

Och härmed slutar jag detta så länge fördröjda bref och beder Dem innerligen, att Deres mig visade stora ynnest och deltagande icke måtte försvagas för det jag varit så länge tyst. Under tillönskan af allt godt, tecknar jag mig
 10 [med] hjertligaste vördnad som Deres evigt tacksamme och tillgifne

Carl Säve.

Ursäkta att jag besvårar Dem med framlemnandet af inneliggande bref till H. F. Poulsen, med hvilken jag formerade bekantskap vid Danska besöket, men jag har förkommit adressen, dock ville jag nästan minnas att det var
 15 den påskrifna. Likväl är jag ej säker. —

292. Til P. Wieselgren.

Kiøbenhavn. 6 Jul. [p: Aug.] 1843.

Høit ærede Hr. Provst,

Ved min Hiemkomst i Forgaars fra en liden Sommerreise paa 8 Dage til Øerne Laaland og Falster, havde jeg den Fornøielse at modtage Deres ven-
 20 skabelige Skrivelse af 24. Jul. Den 19de Deel af Arkivet modtog jeg, ved Deres sædvanlige Godhed, af Hr. Gleerup, da jeg ved Midsommerstid var i Lund. Den 20de og sidste Deel, som ved det tilføiede Register høiligen vil lette og bekvemmeliggjøre Værkets Brug, er endnu ei kommen mig til Hænde. — I Anledning af dette Værks Indretning og Anordning havde jeg alt for endeel
 25 Aar siden ønsket mig at kunne mundtligen samtale med Dem; da jeg maaskee dog kunde givet Dem et eller andet Vink, som ei var blevet uden Virkning for det efterfølgende. Men det vilde i alle disse Aar ikke føie sig saa, at jeg samledes med Dem, og nu da Værket (om jeg forstaaer Deres Brev rigtigt) er aldeles sluttet, kan det ikke hielpe noget at komme frem med Indvendinger
 30 eller Anmærkninger. Jeg vilde ellers ved den XIXde Deel bemærke det samme, som ved endeel foregaaende: at jeg ingenlunde billiger Maaden, hvorpaa en stor Mængde Breve, Documenter og ældre og nyere Actstykker ere meddeelte, i Forkortning og Udtog; saaledes at Læseren stundom bliver i Uvished om ikke det vigtigste og interessanteste er holdt tilbage; og desuden ved denne
 35 Fremgangsmaade overhovedet det egentlige Præg af Authentie og Paalidelighed taber sig i det aftrykte Actstykke. — At, navnlig ogsaa i 19de Deel, en heel Deel ubetydelige og overflødige Sager ere meddeelte, turde vel

være et Indtryk, som flere, end jeg, ville modtage. — Men, dette er Punkter, hvorom vi maaskee dog slet ikke vilde have kommet til Ening, saalidt som om den, i øvrigt fleersidigt interessante »gamle Gråhårsmannen paa Löberöd.« Thi, uagtet hans reelle Fortieneste af dette Sted, af Godset, og særdeles af den der samlede og perpetuerede literaire og historiske Skat — (hvoraf ⁵ den nuværende Stamhuus-Besidder ligeledes kunde gjøre sig meget fortient, ved at lade indrette i et Hjørne af Bygningen (enten i Kielderne, eller i underste Vaaning) et hvælvet, brandfrit Locale til Archivet (behag at anbefale ham denne min Idee!): saa forekom den Gamle mig dog alt for meget at hylde Forfængelighed og nogen Tilbøielighed for Futiliteter. — Deres In- ¹⁰teresse for »Vid. Selsk. Historie« og for min »Autobiographie« har det været mig kiært at erfare. — Den sidste er virkelig et opus affectum, som jeg med Lyst skulde udføre, dersom jeg enten nu, eller dog om et Par Aars Tid kom i fuld Ro dertil. To Værker paa eengang kan jeg ikke mere fremme; og jeg ønskede ikke allene at skrive Frederik den Tredies og C. Ulfeldts Historie; men ¹⁵ ogsaa Holbergs og Rahbeks Levnet. Hvilke gigantiske Planer for den, som om faa Maaneder fylder sit siette Decennium! — For Resten maa jeg dog bemærke, i Anledning af en Yttring i Deres Brev om Hr. Cavallius og mig, at om han i Bibliotheksvæsenet er »Tiron«, saa er jeg deri endnu ikke »Vet- ²⁰eran« i Fald man derved forstaaer en udtient Soldat. Jeg vilde tvertimod endnu være i min fulde Kraft til at bestyre et Bibliothek paa egen Haand; men desværre er jeg endnu, efter 38 Aars Embedstieneste (siden Sept. 1805) ikke i denne Stilling, og derfor udretter langt mindre, end jeg ellers kunde. Anmærkingen om Cavallius kan for Resten ikke »ømme« Dem eller ham Selv. Han vil vist selv ikke gielde for meer end novissimus homo in re bibliothecaria; ²⁵ og jeg vil oprigtigen ønske, at han, særdeles ved at studere Bibliothekerne i Kiøbenhavn (hvor han i øvrigt kun tilbragte ganske faa Timer), Goettingen og Dresden, vilde lære sig, hvor meget der feiles og fattes i Organisationen af det Stockholmske (og vi maa føie til, det Upsalske) Bibliothek. — Med bestandig Deeltagelse har jeg erfaret og fulgt Deres Bestræbelser for ³⁰ at fremme Formindskningen — om ei Udryddelsen af de for Sverrige saa sørgelige »Husbehofsbrännerier« og disses beklagelige Følgesvend: »Husbehofssupningen« (Man kalder den i Lolland med et prægnant Ord: Hiemmedrik) — De veed og erindrer vist, at jeg allerede 1835 udgav: »Om Sverriges Statistik, efter Forsell og flere Kilder, med et Tillæg om de fordærvelige ³⁵ Følger af den frie Brændeviinsbrænding i dette Land.« 118 S. 8vo. De kan deraf slutte, at mine Ord ovenfor ikke ere Complimenter. — Det vil interessere Dem at erfare, at vor Regiering i 1842 og 43 ved forstandige og mildere Forholdsregler har virket paa en mærkværdig følgerig Maade imod det skadelige Smugbrænderi, hvoraf en stor Deel af Jylland var be- ⁴⁰

fængt — omtrent som Sverrige, kun hist endog ulovligt. Man har opgivet Forfølgelser, Spionerier, Confiscationer, &c. og ladet udgaae Opfordringer til frivillig Indlevering af forbudne Brændeviins-Pander og øvrige Redskab, imod at betale den fulde Værdi af Kobberet, o.s.v. Dette har havt til Følge, at (i Følge nyelige Beretninger i Tidenderne) henved 11,000 større og mindre Brændev:Tøi hidtil skulle være frivilligt indleverede i Jylland; imedens man derfor, efter Udløbet af Terminen, agter med større Strenghed at forfare imod dem, som endnu ville dølgje Smugbrænderiet.

For den mig viste hædrende Opmærksomhed ved Tilegnelsen af XIX. Bind af delaG. Arch. takker jeg oprigtigen. Med lige Oprigtighed maa jeg tilføie, at jeg ikke gierne seer mig stillet ved Siden af Hr. Major v. Jenssen, fra hvem jeg i historiske Grundsætninger, og en derfra udgaaende Fremgangsmaade, er yderst afvigende. At De kalder en tildeels forfuskende eller fordærvende Oversætter og »Bessermaacher« af et fortienstligt svensk Originalværk om Carl XII. en »vidtfreidat författare« er en Titel, hvorunder Hr. Major Jenssen er ganske ubekjendt i Danmark; men som ogsaa hos os ikke Faa (nemlig saa mange som hidtil ere komne lidt ind i den nyere svenske Literaturkundskab) gierne give Provst Wieselgren. At i øvrigt den sidsnævnte, uden al Brøde, kunde tage fejl af en eller anden dansk Forfatters Renommée og Fortieneste, er høist naturligt; men mindre, at han kunde sætte alt for høi Priis paa Hr. Jenssens tydske Carl XII., da man dog selv i Tydskland har skiønnet og viist, hvor utilbørligt han har behandlet sin Original; ligesom han har gjort noget lignende ved sin danske Oversætt: af Dahlmanns Danmarks Historie. — Nu tilsidst det Ønske: at jeg maatte skriftligt erfare noget om, hvorledes De betragter den kiøbenhavnske »Scandinaviske Ruus«, samt Stiftelsen og vor Regierings Opløsning af det saakaldte Scandinaviske Samfund. — Meddelelsen heraf vil meget interessere

Deres med særdeles Agtelse
ærbødige og forbundne

30

Molbech.

293. Til Bernhard v. Beskow.

Kiøbenhavn. 10. Aug. 1843.

Høistærede Hr. Hofmarskal og Kammerherre,

Det har været mig særdeles kiært, af Deres dobbelte Skrivelse af 28de Jul. at erfare Sv. Academiets Tilfredshed med de til Samme indsendte Bemærkninger, ved hvilke dog den gode Villie, meer end Udførelsen, kan være at berømme. Jeg er imidlertid glad ved, at jeg dengang i Hast leverede hvad jeg kunde; senere havde jeg maaskee, med længere Tidsfrist, intet bragt tilveie. — Det gaaer mig nu snart med Deres svenske Ordbog, som med et eller andet

Arbeide, jeg her hiemme foretager mig, eller med varm Interesse deeltager i. Jeg føler virkelig et Slags utaalmodig Iver for, at det skal komme i rask Gang, og en saadan Gang, der lover Udsigt til Fuldendelse. Intet vilde jeg heller mere ønske, end at den Hæder maatte være Dem forbeholdt, at endelig kalde en Idee til Live, som man paa en utilgivelig Maade har ladet slumre i 50 Aar. ⁵ I Dem kan Arbeidet finde en Bestyrer, der forener den besielende patriotiske Varme for Sagen, med den fornødne Dannelse, Modenhed og Fiinhed i Smagen — og jeg tør vel ogsaa forudsætte, med den ligesaa fornødne Skarphed og Sikkerhed i Sprogkritik. Fortienesten af at have givet Sverrige den første Ordbog, vil ikke være en af Deres ringeste. Maatte Skiebnen forunde Dem ¹⁰ Aar, Sundhed, Taalmodighed og Otium til at sætte i Værk, hvad jeg ønsker og haaber, at De fausto omine har begyndt. Men jeg er ikke uden nogen Frygt for, at politiske og Hof-Sysler ville gjøre mangan et Skaar i den Ro og Ledighed, som slige Arbeider kræve — om man endog kun skal vaage over deres rigtige Udførelse. ¹⁵

Jeg glæder mig meget til at see Dem i Kiøbenhavn — i det jeg tillige ønsker at Reisen (hvis forlængede Opsættelse undrer mig noget) maatte have de bedste Følger for Deres Frues Helbred. Min egen er paa den sidste Tid ikke med det bedste; og til andre Skrøbeligheder har jeg paa de sidste 8 Dage faaet et Recidiv af en gammel Knæskade og Knæ-Svaghed, som har sat mig i ganske slet Humeur, ²⁰ da den ikke blot hindrer mig i Bevægelse, og i staaende Arbeide — som jeg for Resten mindre øver, end jeg burde; men tillige ved sin Natur virker paa hele Nervesystemet. — Jeg ønsker og haaber, at vi til Efteraaret maatte samles her under gode Vilkaar fra begge Sider; og tør da love mig mangesidig Interesse, Behagelighed og gavnligt Udbytte af det mundtlige Samqvem med min ²⁵ ærede Ven — om det endog, som jeg frygter — ikke vil være langvarigt. — Noget, haaber jeg, det har kunnet lykkes Dem at virke for Ordbogen inden Deres Afreise, og jeg fornøier mig ikke lidet til den Virkning, jeg trøster mig til, at vore Samtaler — langt bedre end en Mængde af Breve — vil kunne have for dette Foretagendes Fremme. Det forekommer mig — for mit Vedkommen- ³⁰ de — at være et Arbeide af ægte skandinavisk Natur; eller et saadant, for hvilket alle 3 Rigers Indbyggere næsten i lige Grad maa være interesse-rede; og for et saadant er jeg ogsaa Skandinav med Liv og Siæl, uden at være det i DHrr Ploug's og Poulsens Mening. — Jeg skulde meget ønsket mig, at have erfaret af Dem, hvorledes man i Stockholm, ved Hoffet og i Upsala ³⁵ bedømmer det Skridt af vor Konge, at standse den skandinaviske Forening i Fødselen. Det er her ikke gaaet af uden stærke Raab om Despotie og Indgreb i Borgeres simple og fuldkomne Rettigheder. Popularitet vinder Kongen mindst derved i nærværende Øieblik; men i øvrigt troer jeg, at man dog i Almindelighed i Danmark — paa endeel Studenter og et vist Parti nær — ⁴⁰

ikke har det saameget hedt med le Scandinavisme. — Overhovedet synes Forbudet selv, som i første Øieblik blev taget noget hidsigt, snart at nærme sig til at være glemt af Publicum. Dertil bidrager vel ogsaa noget, at man om Sommeren aldrig tager sig Verden saa nær, som om Vinteren; og at Folk imidlertid faae nok af bestille med det nye Sommer-Tivoli, der om faa Dage skal aabnes, hvorpaa der i 2-3 Maaneder er arbeidet, og som nu skal blive — ikke blot et Skridt, men et Spring mere til at nærme Kiøbenhavn sit Yndlings-Mønster: Paris. Godt, at jeg haaber ikke at være til, naar det har gjort Alt hvad det formaaer, for at naae det!

10 Et Post-scriptum til Deres Brev er mig uforklarligt. Det lyder, om jeg kan forstaae det, som en Gratulation til en saakaldet »Linnées Stjerna.« Forstaaes herved den »Polarstern«, som jeg just i dette Øieblik af en tysk Avis saae at Hs. M. Kong Carl Johan har givet en reisende Dr. Stürmer, som vil »formedla« jeg veed ikke hvad i Medicinen — da veed jeg heller ikke det mindste af nogen slig Stjerne, og maa formode, det grunder sig paa en eller anden Feiltagelse eller Misforstaaelse.

Det derimod, hvormed vist aldrig nogen Misforstaaelse kan opstaae, er Oprigtigheden af den Høiagtelse og Hengivenhed, hvormed jeg altid vil være

Deres venskabeligst forbundne og trofaste

20

C. Molbech.

294. *Fra H. Reuterdahl.*

L. d. 22 Aug. 43.

Innan jag lemnar Lund, skall jag säga Dem, högtärade vän, två ord, dessa må nu träffa Dem i Lund, Malmö eller Köpenhamn. Gleeurp säger mig nemligen att De har en liten utflygt till Lund i tankarne och skänker oss ett kort
25 besök. Dock till oss hörer icke jag. I morgon tågar jag åstad på min förrättningsresa, hvilken upptager fullt en månad. Förrättningarne hafva dels blifvit flera än de från början varit ämnade, dels till sin begynnelse blifvit en vecka uppskjutna i anledning deraf att den kyrka som först skall invigas ej blifvit färdig till den först bestämda tiden. Således dröjer det långt in i September innan
30 jag återkommer. De finner lätt att detta måste hafva någon inverkan på min Köpenhamnsresa. Jag har dock icke helt och hållet uppgifvit denna. Af Biskopen har jag fått halft löfte om ledighet från föreläsningarne under de första 8 dagarne af October. Vi få se om ej denna ledighet kan användas till en kort utflygt till Köpenhamn. Jag vill gerna se Dem och Deras hus innan jag går
35 i vinterquarter.

De har utan tvifvel fått hvad jag sändt Dem ur och angående archivet i Malmö. Då jag skickade Dem afskrift af K. Eriks bref af 1417 visste jag icke att det var tryckt af Rosenvinge, hvars Samling ej var mig tillgänglig i Mal-

mö. Rosenvinge har dock begagnat en afskrift, som ej synes hafva varit rätt god. Originalen i Malmö, hvilket jag noggrant afskrifvit, bör gifva anledning till en bättre upplaga. — Af den med Gleerup sända förteckningen öfver de öfriga äldre handlingarne ser De att åtskilligt af intresse finnes. Skall man påtänka ett eget Diplomatarium Malmogiense ex Archivo curiæ Malmog. editum, eller skall man göra ett urval af handlingarne och trycka det vigtigaste i Dansk Magazin? Någon gång kunna vi derom rådgöra. Nästa år uppehåller jag mig åter, som jag hoppas, några veckor i Malmö och skall då fullända revisionen och ställa allt i ordning. Det är väl möjligt att något mera kan finnas från äldre tider. 10

Hagberg har i Studiernas låtit ingå en recension af Nilssons Ur-invånare, hvilken temligen mycket förtryter mig. Jag ber Gleerup skicka Dem ett exemplar. Jag vet icke om omeningen eller orättfärdigheten i denna uppsats är störst. Den är utan allt tvifvel skriven på beställning. Efter sådana bedrifter kan man icke hafva mycket att skaffa med Studiernas. Har man icke från 15 Köpenhamn att vänta något allvarligare bedömande af boken, hvilken här gäller såsom något mycket märkvärdigt? De nämde en ung man, som tänkt på att derom skriva något. Kan De icke för Historisk Tidskrift få en god artikel om detta ämne?

Jag måste säga Dem farväl. En mängd saker måste ännu besörjas för morgondagens resa, till hvilken jag på långt när ännu ej är färdig. Gud med Dem! Helsa hjertligen Deras Fru och Christian! Och lef sjelf väl, så väl och förnöjd som Dem önskas af Deras 20

hjärtligt tillgifne

H. Reuterdaahl. 25

295. *Fra J. E. Rietz.*

Lund d. 24 Augusti 1843.

Widberömde Herr Justitiæ-Råd och Riddare!

Det är för mig ett särdeles nöje att härmedelst öfversända till Herr Justitiæ-Rådet 2^a delen af mina i dag färdigtryckta Scriptores Suecici, innefattande några och tjugo förut aldrig utgifna Helgona-sagor och är jag rätt glad att 30 det arbetet är färdigt. Det är Herr Justitiæ-Rådet nogsammt bekant huru mödosamt det är att sköta slik korrektur, hvarest man med diplomatisk noggrannhet skall aktgifva på det allraminsta. Ett annat betydligt stycke af samma Vadstena-handskrift, kalladt »Clastrum animæ ællar siælennas andelikit closter», är nu under pressen och utkommer, vill jag hoppas, i nästa månad, 35 hvarefter Krönikan om S. Brita och hennes släkt, af Abbedissan Margaretha Clafuissa dotter, (K. Carl VIII. Knutssons systerdotter) samt de återstående styckena af denna pergamentsbok skola utkomma i höst, så framt min tid

sådant medgifver. Jag har neml. utom min beställning såsom Adjunkt vid Cathedr. Sk. särskildt nu ingångna akademiska år mycket att göra, emedan Kronprinsen förordnat mig att i Universitetets Rektors ställe bestrida de till philos. professionen hörande offentliga föreläsningar och examina.

5 De ifrågavarande styckena af vår svenska medeltids-litteratur komma då att bilda 3^e delen af mina Script. Suecici, hvarefter jag har i sinnet, om Gud förlänar mig helse och tillfälle, att i 4^e delen lämna ett Glossarium öfver det utgifna samt grunddragen af svenska medeltidsspråkets grammatik. Efter Herr Justitiæ-Rådets tanka och föredöme anser jag det ej vara ur vägen att
10 till dessa stycken af den gamla litteraturen bifoga ett sådant Glossarium, helst dessa skrifter i linguistiskt hänseende äfven äro märkvärdiga och innefatta nära 500 ord, som hos Ihre eller hos andra svenska språkforskare ej anträffas och det af det enkla skäl, emedan man hittils hos oss egnat ringa uppmärksamhet åt denna del af fädernas vittra idrotter.

15 Det är på en gång både särdeles glädjande för mig och skänker mig mycken uppmuntran att finna det Herr Justitiæ-Rådet välvilligt och godhetsfullt åser mina bemödanden att ur förgätenhet och glömskans mörker rädda dessa minnesvärda monumenter af våra förfäders litteratur och språk. Det är så mycket mera glädjande som bland mina landsmän jag näppeligen känner någon
20 den der hyser någon kärlek och brinnande ifver för slika studier och sträfvan den.

Jag tror att dessa svenska medeltidsskrifter skola ha åtskilligt upplysande äfven för de 2ne andra döttrarna af den gamla norræna-tungan och skulle det vara angenämt om Herr Justitiæ-Rådet vid något tillfälle anmälte för Dan-
25 skar deras tillvaro.

Man har uppmanat mig att af Ständernas anslag för litterära ändamål söka något understöd till utgifvandet af dessa Scriptorum Suecici medii ævi cultum culturamque respicientes. Dessa borde då utkomma in 4° i likhet med våra gamla lagar, Schlyters edition. Jag har visserligen i Stockholm inlämnat en
30 ansökan, men jag har der inga relationer, som något kunnat uträtta och saken har troligen ej några vänner eller förespråkare, hvadan den troligen förfaller. Om Herr Justitiæ-Rådet någon gång i höst skrifer till Baron Beskow eller till Hildebrand, skulle ett ord af Herr Justitiæ-Rådet till dessa män uträtta någonting för den goda saken, om Herr Justitiæ-Rådet skulle finna den vara
35 förtjent af ett sådant förord.

Med djupaste vördnad och högaktning framhärdar

Widtberömde Herr Justitiæ-Rådet och Riddarens

ödmjukaste tjenare

Joh. Ernst Rietz.

296. *Fra P. Wieselgren.*

Westerstad d. 1 Sept 1843

Vördade Hr JustitzRåd och Riddare!

Med största tacksamhet för det godhetsfulla brefvet får jag till det bästa anbefalla brefvets framlemnare Hr. Docenten G. Wetter (G. W. i Svenskt Biogr. Lexicon), som säkerl. vida längre än Cavallius kommer att i Köpen-⁵hamn sitta vid de gamlas fötter. Han är en mycket solid man på karakterens och kunskapernes vägnar och skall säkerligen förvärfva sig allas tillgifna högaktning, som bemärka den anspråkslöse litteratören. Det är i Nordiska Historien han är Docent och önskar han studera Isländska språket på den rätta punkten. Jag hoppas mycket af hans goda hufvud och grundliga stu-¹⁰die-method, då han på ett slikt ställe får studera vårt fornspråk och sjelf hoppas han något skola dermed vinnas, om han kan påräkna goda råd och vänlig uppmärksamhet af »Veteranerne.« Men när jag med detta namn utmärker en Molbech, då tänker jag blott på Ciceronianum illud: »invictum genus Veteranorum militum«, och tror ej att ordet i det fallet af någon skall öfversättas¹⁵ med uttjent, viss att bis »vicena stipendia«, som redan vunnits, förtjennas så länge lifvet fortgår.

Jag förmodade att ej Jenssen uppskattades i Danmark så som dedicationsorden falla. Jag har läst recensionen af hans öfversättn. af Dahlmanns D. H. Men då principen var tagen, att tillegna de efter H. E. Ds död utkommande²⁰ delar til dem, som förlade de följande och mest genom sitt bifall bidrogo till att H. E. D. förlaggt de förutgående, så föreslogs af en annan anordningen. Jag är ej van att se litterära Majorer och frapperas äfven af mindre i den vägen än Jenssen.

Archivets slutdelar gingo genom censur hos Arfvingarnes ombud, dervid²⁵ det intressante men »betänklige« väl stundom fick lof litet maka åt sig för det betydelselösare.

Att, i likhet med Fryxell och sednast Geijer, deremot sammandraga underrättelse om 10,000 ting i stället helt aftrycka hundra ting, är min egen affär allena. Men då det gäller nyare saker, der ej språk och obetydligheter³⁰ i den okunniges ögon kunna vara af vigt och betydenhet i den kunniges, är jag af den tanken, att den valda methoden har åtminstone sin ursäkt. Det gäller deremot ej mycket annat af mina facta eller omissa.

Notisen från Jutland var högst angenäm och är en borgen, att Regeringen i Danmark ej önskar skaffa sig »husbehofsbränning« i landet.³⁵

Det spirituella »ruset« hos Skandinaviska ungdomen synes väl stundom litet besmittadt af det spirituösa, men som ungdoms utsväfning är denna »Andeförening mellan Skandinaver« bland de minst farliga. Således har jag i min vrå tyckt att sjelfva oppositionen är ett bevis att slika arbetare för folkets

bildning som en Molbech m. fl. ej arbetat förgäfvcs. Der ligger mer än ett sekel mellan slika »ungdomsutfäfningar» och de som för 20 å 30 år sedan spordes vid Ynglingsammankomster.

En politisk förening verkar ej ungdomskärlek, men denna kärlek kan ge nådestöten åt de gamla antipathierne, landen emellan, och det vore seklets ära!

Innesluter åter engång i ynnestfull uppmärksamhet Hr Docenten Wetter och tillägger vördnadsfull helsning från min lilla maka.

Framhärda med sannaste Vörndad

Vidtberömde Hr JustitzRådets

Ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

10

297. *Fra H. Reuterdaht.*

Lund d. 24 Sept. 1843.

Käre Vän!

15 Först i går afton hemkom jag från min långa men intressanta och nästan i hvart och ett hänseende behageliga resa. Bland mycket, som ingått under det jag varit borta, föll mig nästan aldräförst i händerna Deras bref af d. 16 das, för hvilket jag genast i dag säger Dem den bästa tack. Men jag säger detta i stor korthet. Jag har ännu icke alla mina saker i ordning och jag måste så
20 snart som möjligt till Biskopen för att sluta redogörelsen för min resa. Ehuru jag efter denna kunde hafva lust att något hvila, är det så godt att resa medan jag är i vana med resor. Alltså vill jag, om inga oförmodade hinder komma i vägen och om vädret icke blifver alltför svårt, nästa Onsdag — d. 27de das — komma öfver till Dem. Då d. 1^e Oct. är nära, på hvilken som De vet våra
25 föreläsningar taga sin början, kan jag blott få dagar hos Dem quarstanna. Fredag, aldrasenast Lördag, måste jag vara här tillbaka. Något är dock bättre än intet och det skall hjertligen glädja mig att i det minsta se Dem och ett par morgnar och aftnar tala med Dem. Men kommer jag Dem icke till för mycken oläglighet? Vill De hafva mig i rummet utanför Deras? Jag tänker
30 mycket på att bo i något värdshus och sålunda lemna Dem i någon ro, hvilket De särdeles kan behöfva då De är opasslig. De skall uppriktigt säga mig detta, när jag kommer. Jag körer naturligtvis först till Dem, då jag får höra huru De har det. Så kärt det är mig att vara hos Dem, så mycken betänklighet har jag att, då Deras helsa icke är god, vara Dem till last. Vi få nu talas vid
35 om det ena och det andra. Jag uppskjuter således också allt ordande om min Blekingsresa och hvad annat jag kan hafva på hjertat, och förnöjer mig åt hoppet att om några dagar utan alla skriftens omvägar få meddela mig och

emottaga Deras meddelanden. Lef emedlertid väl, helsa hjertligen Deras Fru och omfatta med vanlig vänskap och välvilja

Deras hjertligt tillgifne
H. Reuterdaahl.

298. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 10 Oct. 43. 5

De får icke vara missnöjd med mig, högtärade Justitsråd Molbech. Mitt beslut att resa var så fast som något kunde vara det. Af Biskopen hade jag skaffat mig ledighet för de första föreläsningstimmarne, hvilka jag omöjligen kunde sköta, antingen jag återkom från Köpenhamn eller der af oföretsdeda händelser blef uppehållen. I mitt beslut att resa blef jag vacklande först af 10 det nästan hela Tisdagen ihållande starka regnet. Onsdagsmorgon var det visst bättre; men då kunde jag ej i den hast komma till Malmö, som fordrades för att ej gå miste om ångfartyget. För det andra tilstötte så många dels viktiga och dels mycket besvärande göromål efter den nyss slutade Blekingsresan, att lust och mod till en ny färd, som skulle komma surt efter, helt och 15 hållet försvunno. Deras vänliga ord med Måndagsångfartyget erhöj jag först Onsdagsmorgon och kunde således ej på dem göra något särskilt afseende. Då jag längre fram i veckan af Gleerup hörde, hvad förnøjelse De beredt mig, gjorde det mig mera ondt än jag kan säga Dem, att jag svikit Dem. Jag kunde ju icke heller föreställa mig att De, innan jag var kommen, skulle för mig 20 föranstalta sådan glädje. Mitt bref, det första, var väl också något vilkorligt. Jag gifver icke gerna ovillkorliga löften, när jag icke är viss att kunna hålla dem. Nu kan hvad som skett icke ändras, och jag ber Dem än en gång att icke vara missnöjd med mig. Var försäkrad att jag likså gerna kommer till Dem som De vill hafva mig, och att om det blott vore min aktning och kärlek 25 till Dem som bestämde mina resor, så vore jag beständigt i Deras grannskap.

Hela förra veckan var jag, med Biskopens tillstånd ledig från föreläsningar, i hopp att vädret skulle tillåta en öfverresa. Den var för storm och regn omöjlig. Jag har icke en gång kunnat komma till Malmö, der jag dock har ett och annat att uträtta. Nu måste jag dagligen föreläsa och uppåtes dessutom af 30 mångahanda småbestyr. Jag tors således ingenting säga om en ny resplan. De gör mig verkligen orätt, om De tror något annat än brist på förmåga vara anledning till mitt uteblifvande.

I anledning af Deras bref har jag talt med Lundell om tillägg till hans afhandling. I början hade han lust till ett sådant, men nu finner han sig icke 35 hafva tid till dess utarbetande. Detta ber han mig säga Dem och för öfrigt förklara hans förnøjelse deröfver att De finner hans afhandling värdig att ingå i Hist. Tidskrift.

Det förnöjer mig att De i samma tidskrift intager mina notiser om Malmö Rådhusarchiv. Mer och bättre till sommarn. Jag ville gerna att vid aftryckningen De toge 4 eller 5 exemplar öfvertryck. Någon egen paginering behöfves icke. En sådan vållar besvär och kostnad. Jag önskar blott 4 eller 5 ex. af det 5 eller de ark, som innehålla artikeln. Jag vill lemna ett i archivet, gagna ett sjelf, och till Hildebrand och ett par andra vänner sända de öfriga.

Jag förmodar, att De begagnat de engelska theologiska tidskrifter, som jag en gång i sommar på Deras begäran bragte Dem. Haf den godheten att inlemna dem i Gyldendalska boklådan, adresserade till Gleerup.

10 Prof. Nilsson har nyligen varit i Bohuslän och der bland andra curiosa funnit några norska diplomer. Ett, på gammalt godt norskt språk, är temligen gammalt, nemligen skrifvet »a VI are rikis wars vyrdugh herra herra olafs met gudz naad nöreghs dana ok gota konunghs.« Räknar jag rätt, så är detta år 1386. Brevet är ett vidisse på ett äldre bref af år 1325, hvilket 15 intages »oord eptir ordhi sæm hær fylghyr.« Det äldre brevet innehåller aftal om ett jordabyte. Det hör väl icke till Deras och Prof. Peterssens plan att i Deras diplomsamling intaga norska urkunder. I annat fall vore denna ett godt bidrag. — Det nästföljande diplommet, också på norskt språk, är från år 1425.

20 Under min Blekingsresa var jag äfven vid Runamo. Jag har sett för litet af runmonumenter och för litet studerat runskriften för att våga ett omdöme. Det går öfver min förmåga »tantis componere lites.« Emedlertid är jag benägen att anse figurerna vara runor, trots Berzelii och Nilssons förnekande. Det vill synas mig som hade F. Magnussen rätt deri, att de naturliga spring- 25 orna i trappen rätt väl kunna åtskiljas från de med konst gjorda figurerna. Är Forchammer ännu af sin gamla mening? Anser han Berzelii och Nilssons anmärkingar kunna vederläggas? Nilsson är efter vanligheten mycket högfärdig öfver sin visdom, hvilket för mig är ännu ett skäl mera att önska honom hafva orätt.

30 I archeologiskt hänseende är Bleking ett rätt märkvärdigt landskap. Jag såg präktiga stensättningar, några temligen djupt in i landet, som äro nästan alldeles obekanta. En riktigt grundlig antiquarisk resa i Bleking skulle gifva godt utbyte. I det ännu rätt vilda landet är mindre förstördt än i Skåne. Skulle icke Videnskabernes Selskab i Kphn och Witterh. Hist. o. Ant. Aca- 35 demien i Sthm böra gemensamt ditsända ett par unga män, som upptogo det viktigaste? Hvad Sjöborg gjort för Blekings antiquiteter är väl icke mycket värdt.

Hvad betyder det nya Skandinav. Selskab? Är det allvar eller en lek, som skall afleda den förra oron? Hafva stiftarna, om hvilkas goda afsigter man 40 icke kan tvifla, nog kraft att beherrska det stora antal medlemmar som in-

tagas, af hvilka många utan tvifvel äro galningar. Mig synes saken temligen betänkelig. Jag tänker på Tryckfrihetssällskapet och huru det dermed gått. Det är tråkigt att jag icke om detta och mycket annat muntligen kan med Dem få språka. — Gud med Dem! Hjertliga helsningar!

Deras tillgifnaste 5

H. Reuterdahl.

299. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 25 Oct. 1843.

Gamle, bepröfvade, oförgätlige Vän!

Icke förr, än efter min inflyttning hit i sista dagarne af September, erhöļ jag Ditt sista bref och den medföljande dyrbara gåfvan. Bägge hade blifvit 10 lemnade hos Prof. J. H. Schröder; och först efter hans återkomst från sin sommarresa blefvo de mig tillställda. Här ser Du ena orsaken, hvarför min tacksägelse kommer så sent. Den andra orsaken är, att jag under hela denna månad, eller alltsedan min inflyttning från landet, icke haft en enda frisk dag. Jag har varit alltigenom krank, och är ännu på långt när ej återställd; samt 15 i följd deraf ytterst matt och slapp. Ursäkta derfor dessa torra, bleka, ingenting innehållande rader! Jag vill, oviss om framtiden, ej längre uppskjuta, att så på mina egna vägnar, som min Hedvigs, ja alla mina Barns, hjertinnerligen tacka Dig!!! — Du kan knappt föreställa Dig, huru mycken fröjd Du skänkt samtliga Barnen, i och med Dina »Eventyr og Fortællinger«. 20 De ha nu i ett par veckor utgjort deras ständiga afton-läsning. En min Syster-son, Med. Doct. Forling, läser högt för dem; och de åhöra med stor uppbyggelse, ofta med larmande jubel. På detta sätt lära de sig dessutom — till synnerlig fägnad för mitt skandinaviska hjerta — Danska; om än visserligen, till en början, med ett ganska svenskt uttal. Föröfrigt hade de redan förut 25 inhämtat en god portion Danska, dels genom Andersens sagor, dels genom Norrmännen Asbjörnsens och Moes. Genom din bok ha de nu avancerat så långt, att de ytterst sällan behöfva fråga om betydelsen af något ord eller talesätt. Vanligtvis har äfven jag varit åhörare — och med lifligt nöje. Urvalet är godt, behandlingen ypperlig. Din sons berättelse har förtjust mig. 30 Att dömma efter detta prof, äger han i utmärkt mått både poetiskt sinne och poetiskt talent.

Märkvärdigt nog träffade sig, att detta förnyade vänskapsminne från Dig anlände, just då jag som mest var fördjupad i ett ifrigt studium af Din Anthologie, hvarefter jag ock företog samtliga Dina Smaaskrifter. Om den 35 förra blef jag egentligen påminnt genom min sysselsättning med våra gamla Svenska Poeter; och när jag nu började studera de Danska, i Din samling, blef jag högst förvånad, att icke ha gjort detta långt förut. Jag har der fått

veta mycket, som högeligen intresserat mig. Stenersen (om hvilken jag ej vetat det ringaste) var en högst märklig, nästan underbar företeelse! Hvad Evald angår, så har det nu blifvit mig klart, att han utöfvat ett stort inflytande på Kellgren. — Den Evald — det var en dråplig karl, och I Danskar
 5 ären med rätta stolte öfver honom. — Allting har sin tid, och finner sin tid, blott man orkar lefva. När Du skickade mig de bägge första banden af Din Anthologie, var jag ännu nedsänkt i Philosophie öfver öronen; ställde derföre boken (med mycken aktning för dess Utgivare, men icke så synnerlig för dess innehåll) på min hylla — och glömde bort den. Nu åter, sedan jag ur
 10 Philosophiens allmänna skeppsbrott kraflat mig upp på Poesiens evigt gröna ö, och der (bland annat) förnyat bekantskapen med mitt fäderneslands poetiska antiqviteter, träffa äfven det så nära beslägtade Danmarks hos mig en vänlig och mottagsam jordmån; desto mera, som en aning hos mig uppstigit om ett äkta skandinaviskt häfdaverk, der Svenska och Danska Vitterhe-
 15 tens utvecklingar och karakteristiska företeelser borde gemensamt skildras.

I dessa dagar utkommer andra delen af mina »Svenska Siare och Skaldeder«: och gerna hade jag velat skicka den på samma gång, som detta bref; men emedan det är osäkert, huru snart boken kommer i Dina händer, så må, i Guds namn, dessa rader ila i förväg. Jag önskar, att den må gifva Dig något
 20 nöje; och att jag äfven der tänkt på Dig, hoppas jag att Du skall se utan misshag. Jag blef tvungen att klyfva i två delar, hvad denna andra del var ämnad att innehålla; den tredje delen skall, med Guds hjälp, komma ut till nästa vår. Sedan vill jag öfverlemnna mig åt någon poetisk production igen. Mätte blott, framförallt, Gud återgifva mig helsan! Ty under hela denna må-
 25 nad har jag ej varit i stånd, att uttänka en mening eller skrifva en ordentlig rad.

D. 29 Oct.

Jag måste sista gången af matthet nedlägga pennan, och orkar ej heller nu mer, än afsluta. På bättringsvägen är jag; men det går framåt ganska långsamt. Hvad som nu har anfåktat mig, är en bröstsjukdom, som slutligen
 30 äfven indragit mag-systemet inom sin inflytelse-krets, och försatt mig i en kraftlöshet, en själs-nedstämmning, en dysterhet öfver all beskrifning. Anledningen var en förkylning vid ett middags-calas, i början af October, der jag honoris causa måste vara med.

De varmaste tacksägelser för inbjudningen till Danmark och Dig! Äfven
 35 från Kolderup-Rosenvinge, och flera andra Danska Vänner, har jag, tid efter annan, erhållit dylika ljufva lockelser. Gud är mitt vittne, hur gerna jag vill komma! Både på Seland och i Berlin har jag personer, dyrbara för mitt hjerta, dem jag gerna ville ännu engång skåda ansigte mot ansigte. Vore

jag blott icke fattig som en kyrkoråtta! Man må dock se, hvad nästa sommar kan bära i sitt sköte. Också från det älskliga Sorö, från Hjort och Ingemann, hör jag esomoftast vänligt manande stämmor.

Alla de Mina befinna sig, Gudi lof, väl; och bedja mig anmäla sina hjertliga helsningar; fram för alla besvärjer mig »den fagre Rosenlilie fra Qvall-⁵ stad«, att icke glömma anmäla hennes. Det har ej litet smickrat henne, att se sig enkom hågkommen med en bok af en Dansk Lärd. — Kommer jag till Danmark, så tager jag henne visst med mig. — Man vet ej, hvad framtiden innebär: men tills vidare är jag en lycklig fader. Alla mina barn äro mycket lofvande; och min lilla son kanske allra mest. — Jag behöfver ej tillägga,¹⁰ hvilken glädje det skulle gifva mig, att åter se Din goda Fru; hvars personliga bekantskap äfven de Mina på det ifrigaste efterlängta. — Helsa föröfrigt alla våra gemensamma vänner! och bland dem, i spetsen, den förträfflige Schouw.

Säve har nyss återkommit från en interessant resa i Dalarne; förmodligen¹⁵ skrifver han Dig till derom. — Hvad tycks? En dansk theater-trupp har i flera veckor här i Upsala gifvit representationer — och det nästan hvarje gång för fullt hus. Det är ju dock äfven et märkligt tids-tecken! — Några unga Docenter och Magistrar ha nu jemväl här inrättat ett Skandinaviskt Sällskap.²⁰

Men — för denna gång, claudite rivos! Bevara i samma ungdoms-trogna hägkomst

Din

evigt tillgifnaste

Atterbom.²⁵

Palmsblad har utgifvit tre häften af en »Grekisk Archäologi«, som synes mig vara ett ganska aktningvärdt arbete, och bör äfven i Danmark väcka uppmärksamhet. —

Geijers »Utdrag ur Gustaf III:s Papper« ha förmodligen redan till Dan-³⁰ mark framträngt.

300. Fra H. Reuterdahl.

Lund d. 23 Nov. 43.

Högtärade Vän!

Med en studerande Ström, som i dag reser till Köpenhamn, skall jag i det minsta säga Dem att jag lefver och befinner mig som vanligt. Må jag någon³⁵ gång också höra detsamma från Dem. Jag kan rättnu icke uträkna, när jag sist från Dem hade en rad. Det må väl icke vara Deras mening att aldeles öfvergifva mig.

Jag sträfvar med mina theologica, mina consistorialbestyr och mina scholastica. Historia med hvad dertill hörer får nästan alldeles läggas till sidan. Blott då och då en kort artikel i Studierna medhinnas. Jag skickar Dem ett blad, som innehåller några betraktelser om det skandinaviska raseriet. Må de
 5 ej för mycket misshaga Dem. Det vore en förnöjelse att någon gång höra Deras tankar i detta moderna ämne. För sträng har jag väl icke varit?

Något viktigt afhöres ej hos oss. Politiskt käbbel är ej att nämna. Julen bringar väl några nova literaria. Våra fruntimmer hafva redan gifvit några nya romaner. Fryxell 11te delen af sin historia (Carl X Gustaf, dock blott
 10 begynnelsen). Geijer säges vara nära färdig med 4^e D. af Sv. folkets historia. Cronholm har åter företagit Sturleson; jag vet knapt hvad han dermed kan uträtta.

Jag saknar temligen mycket de banden af British Crit. Review och The Church of England, som jag lånade Dem. De innehålla ett par artiklar om
 15 Puseytiska skrifter, som jag af en särskilt anledning behöfde se. Glöm icke min bön i mitt förra bref, att de må blifva inlemnade i Gyldendalska bokhandeln med adress till mig.

Hjertliga helsningar till alla Deras och Gud med Dem!

Alltid Deras redligt tillgifne

H. Reuterdaahl.

20

301. Til Carl Sæve.

[27. Novbr. 1843.]

Høistærede Hr. Sæve,

Det har været mig en stor Fornøielse at modtage Deres Breve og Reiseberetninger af 12. Aug. og 21 Oct., endskiøndt jeg med Ulyst deraf erfarede,
 25 at en Upasselighed har hiemsøgt Dem med et Anfald af den gamle Gigtsvaghed efter Hiemkomsten. Formodentlig har den forandrede Levemaade, og Stilhed efter megen og idelig Rørelse paa Reisen fremkaldt dette Anfald, som jeg hiertelig ønsker maatte kunne blive det sidste.

Deres Beretninger fra Dalarne, men især om Sproget, have været mig
 30 høist interessante; men tillige fornyet og forstærket min Sorg over, at jeg i Fior 3die Gang var i Upsala, uden at komme til et af Sverriges mærkeligste Landskaber. — Hvad Sproget angaaer, da berører De (saavidt jeg mindes) intet i Deres Brev om de antagelige Natur-Grunde til, at dette Landskabs Indbyggere, fremfor ethvert andet i Sverrige, til en saadan Grad have bevaret
 35 en archaistisk, og fra alle andre saa afvigende Sprogart. Det vilde høiligen interessere mig, at høre Deres Mening om en Gienstand, som Ingen Svensk hidtil har kunnet tilstrækkeligt forklare mig. Hvad i øvrigt Dalkarle-Sprogets særegne Beskaffenhed angaaer, hvorefter De antager, at det har beholdt meer

end nogen anden nærværende Dialect i Norden — det islandske og færøiske Talesprog undtagne — af Nordens gamle Stammesprog i dets oprindelige Form: saa maatte man dog, for at kunne sige dette med fuld Bestemthed, ogsaa kiende til alle norske Dal-Dialecter; hvilke jo overalt i hele dette Rige ere meget stærkt archaiserende, eller forskellige fra det nærværende danske og svenske Skrift- og Talesprog; men hvoraf især enkelte Landstrøgs Idiomer skulle være næsten uforstaaelige. — Nærmest kunde man vel sammenligne Dalarnes Dialect med Jemtlands og Herjedalens, hvilke jo ligeledes ere af-sides liggende, af Fieldstrækninger indsluttede Egne. Men, feiler jeg ikke, da er det af Svenske berettet mig, at f. Ex. Sproget i Jemtland slet ikke har den 10 paafaldende fremmede Egenhed, som »Dalmålet«. — Dettes af Dem beskrevne skarpe Adskillelse i 4 eller flere Sogne-Dialecter er end mere mærkelig; og jeg ønskede, som sagt, yderst gierne at modtage Deres Forklaring over Grundene til disse Phænomener, og hvorfor de ikke strække sig til andre, ligesaa biergige Landskaber i Sverrige, uden for dette ene. — I øvrigt tilstaaer jeg for min Deel, 15 at det lexikalske Udbytte forekommer mig som det vigtigste; thi her ville rimeligviis mange, ellers forgaaede nordiske Ord komme for Dagens Lys, fæstes og bevares i Skriftform, selv oplyses og ikke sielden forklare beslægtede. Dialect-Grammatiker kunne vel altid have deres betydelige Interesse og Udbytte for Sprog-Historien; men de have noget fragmentarisk, ufuldendt, 20 mangelfuldt, og ligesom et Slags Raahedspræg, som forekommer mig mindre indbydende. I øvrigt siges dette af Een, der, som De vist nok alt veed, hører til de mest ugrammatiske, eller grammatik-skyende Individier i og udenfor Skandinavien — naar man vil tale om Folk med nogen literair og linguistisk Dannelse. Hos mig gaar Alt omsider ud paa og over til den stylistiske, lexi- 25 kalske (∴ logisk-bestemmende) og syntaktiske Deel af Sprogvidenskabens. Den blotte Formlære har jeg fra Ungdommen af hverken havt Anlæg, Tact eller Tilbøielighed for; endskiøndt jeg (uden at tale om mit Modersmaals) endnu besidder eet vanskeligt Sprogs hele Grammatik (det tydskes nemlig) i og med Øvelsen, og vilde kunne skrive det overhovedet med grammatisk 30 Rigtighed; ligesom jeg har havt en lignende usus i det franske og engelske, og kunnet skrive det første, eller til Nød dem begge — ligeledes uden at have lært deres Grammatik. — Naar jeg derfor ogsaa seer en dansk Grammatik, eller læser noget i en saadan, er det sædvanlig kun for at udpille og gotte mig over de, sædvanligen ikke faa Sprogfeil, som vore Grammatikskrivere begaae; 35 (intet Land i Europa har en saadan Legion af disse, som Danmark, og knap i noget andet Land tales og skrives der mere incorrect, end her.) Maaskee er dette nu for strengt talt, hvilket skulde være mig kiært. Imidlertid høre saa correcte og gode danske Stilister, som Mynster og Heiberg endnu til de sieldne Phænomener i Danmark; men, imedens vore Fabrik-Oversættere, levere om- 40

trent ligesaa slette Sprog-Varer, som for 30-40 Aar siden, kan det ikke negtes, at Sproget i den periodiske Literatur, navnlig i Dagbladene, er langt bedre end for saa længe siden; og kan man i den Henseende, ikke andet end rose »Fædrelandet«, som et Blad, hvor der sørges for en correct Sprogform.

⁵ Denne Materie fører mig, desværre! til den modtagne Liste over Errata i Deres Gottlandske Afhandling i histor. Tidsskrift, hvoraf jeg (hvis det gaaer an) tænker at ville med en i Morgen afgaaende Reisende foreløbigen sende Dem en 3-4 Exemplarer. — Det er en meget slem Sag, med alle disse Feil, opkomne vist nok for største Deel ved urigtig Læsning af Deres Manuskript, ¹⁰ som dog var tydeligt nok — men der feiles saa let her i at trykke Svensk. — At aftrykke denne hele Liste i Tidsskriftet vil see alt for slemt ud; endeel Feil ere ogsaa saa ubetydelige, at de vel kunne forbigaaes. Deres Liste skal jeg imidlertid bevare, og tilbagesende Dem; tillige har jeg tænkt paa, om mueligt, at faae nogle separate Aftryk af Bladet med Trykfeilene, som i sin Tid ¹⁵ kunde sendes Dem. — Af Tidsskriftet er IV. Bd. 2. Hefte under Pressen, og vil om 14 Dage være færdigt. Det vil bl. a. komme til at indeholde en kritisk Artikel over Prof. Nilsson's »Ur-Invånare i Skandinavien«, hvormed jeg frygter, at Forf. ei vil blive tilfreds.

I Deres lærde Bemærkninger over Dal-målet (om Folket havde jeg ogsaa ²⁰ gierne læst noget mere fra Deres Haand) var mig bl. a. meget interessant den Opdagelse, De mener at have gjort, af ældre Sprog-Elementer end de ældste islandske Skrift-Former. Men jeg mener, at maaskee mange, eller adskillige saadanne Opdagelser maa kunne gøres iblandt de ældste Norske Dal-Dialecter. Det synes naturligt, at Norge, som var det ældre Stammeland for ²⁵ Island, kunde bevare saadanne tidligere og i deres Organisme ældre Former. — Havde vi dog blot i Danmark en Sæve for vore Dialecters Grammatik; særdeles den mærkværdige jyske, hvor en germanisk og gothisk Artikel dele Landet imellem sig.

Jeg haaber imidlertid at De over den Dalske Dialect (det er ikke godt at ³⁰ man i Sv: baade har Dalarne og Dals-Landet) ikke glemmer den svenske Ordbog. Til denne er Trangen meget stor; og min Interesse for et saadant Foretagende er saa stor, at kunde mine Raad, mine »Uppmaninger« hielpe noget til at sætte det i en rask og kraftig Gang, vilde jeg maaskee vove paa endnu en Reise till Upp-Svearne, skiøndt mine Kræfter og mit Mod begynde ³⁵ stærkt at synke. Beskow er nu borte, og med ham Hovedstøtten for det hele Foretagende. Jeg har, efter Ønske, sendt Sv. Academ. min Betænkning over Planen for et saadant Foretagende, og Maaden hvorpaa jeg antager, det kunde sættes i en rask og kraftig Gang. Men vil man følge mine Raad? — Har man nogle dygtige yngre Mænd, og har man Pengemidler? — Hvad skulle vi ⁴⁰ i øvrigt her sige til de skandinaviske Bevægelser? — De have en god og

skjøn Side; men de benyttes af et politisk og revolutionært Parti, som gerne opoffer den danske Stat for deres Egoisme og Radicalisme. Saadant er mig en Afsky; og min Patriotisme, min Nationalfølelse oprøres ved den Maade, hvorpaa dette Parti vil tigge sig ind til en Indlemmelse i et Skandinavien, der ikke kan blive til, uden at Danmark opløses og Danskhed forgaar 5 (den norske, fortrinligen, og den svenske Nationalitet, hytte sig vel en Tid lang.) Her drives nu et Slags dansk Afgudereri med Svenskheden, som er mig latterlig, stundom næsten væmmelig. Men, en god Sag vil prøves, og staae sin Ildprøve — og det under andre Apostle, end en Fr. Barfoed. Saadanne Individer kunne ikke undgaae, i Holbergs andet, og hans Comediers første Fæd- 10 reland, at blive komiske; men her er desuden i Landet Stof nok baade for Comedien og det alvorlige Drama.

Behag at afgive medfølgende Bog til Hr. Schröder: og ved Leilighed at bringe Atterbom min Hilsen og Tak for hans Brev, som endnu i Aar skal besvares. 15

Deres med Agtelse hengivne
C. Molbech.

Her beroer for Deres Regning en lille Sum af 50-60 Rdlr. Rigsgield. Jeg veed ikke om De vil have disse Penge remitteret, eller anvende dem til Bøger. Da De ikke kiender det Færøiske Sprog, burde De nødvendigigen eie Lyngbyes 20 Udgave af Færøiske Viser, som dog i Bogladen ikke mere er at faae.

302. Til Karl XIV Johan.

Copenhagen, ce 14. du Janvier 1844.

SIRE,

Lorsque, pendant mon court séjour a Stockholm dans l'été de 1842, j'avais l'honneur d'être admis auprès de Votre Majesté en audience privée, j'ai été 25 surpris d'admiration & rempli d'un sentiment de respect profond, en me trouvant vis-à-vis de l'auguste personne d'un Roi, vénérable par un âge sans exemple sur les trônes; mais aussi unique à cet âge par la vigueur de l'ame & la force inalterée de l'esprit, de l'intelligence & de la memoire: en même temps que j'ai été vivement & au fond de mon coeur touché de la manière noble, 30 gracieuse & cordiale, dont le Nestor des Souverains daignoit recevoir & s'entretenir avec un étranger inconnu. J'ai remporté avec moi un souvenir personnel de VOTRE MAJESTÉ, qui restera avec les derniers de ma vie; & pendant que j'admire dans l'histoire de notre temps le Génie & la Sagesse d'un Prince, à qui la Suède doit peut-être son existence — au moins sa position heureuse 35 d'à présent: l'image du vénérable MONARQUE, jeune encore par la force de l'ame & par la chaleur du sentiment, me sera toujours présente.

Déjà honoré, par l'acueil que VOTRE MAJESTÉ me fit à lors, & par toutes les expressions gracieuses & bienveillantes, qu'il LUI plût de m'adresser personnellement, VOTRE MAJESTÉ a daigné depuis me gratifier d'une marque encore plus signifiante de SON attention, & de l'égard de VOTRE MAJESTÉ pour un auteur Danois, qui a l'honneur d'être lié depuis plus de trente ans avec une élite des sçavans & des Literateurs de la SUÉDE, en le récévant au nombre des membres de l'illustre ORDRE de L'ÉTOILE POLAIRE. Une distinction si honorable en elle-même, par le grand nombre de personnes célèbres & bien-meritées de l'état, qui la portent, ou qui l'ont portée: a gagné pour moi infinément en valeur, en ce que j'ai eu l'honneur d'en être décoré par la gracieuse volonté spontanée de VOTRE MAJESTÉ, & par la voie immédiate d'un représentant si digne de Son Auguste Souverain.

Daignez, SIRE, accepter ici mes plus humbles remerciemens, & le témoignage, quoique exprimé d'une manière imparfaite, de ma plus vive reconnaissance. Veuillez permettre, que j'ose l'accompagner de mes vœux les plus sincères, en voyant s'approcher dans peu le jour mémorable, ou l'Europe verra un MONARQUE passer son vingtième lustre, & tenir encore le gouvernail de l'état de cette main ferme & forte qui a signalé tout son regne.

Dieu VOUS conserve, SIRE, encore par une longue série d'années, pour le progrès & la stabilité du bonheur de VOS Royaumes, comme pour la tranquillité & la sureté des états du nord! Ce sont, ce seront toujours des souhaits les plus zélés & les plus vifs de celui qui a l'honneur d'être

SIRE,

de VOTRE MAJESTÉ

25

le plus humble &

le plus obeissant serviteur

Ch. Molbech.

303. Til B. E. Hildebrand.

Kiøbenhavn. 14. Jan. 1844.

Ærede og kiære Ven,

En lang Brev-Taushed vil jeg i det mindste bryde med nogle Linier, som jeg haaber kunne afgaae i Morgen med Deres herværende Ministers Post, tilligemed et andet Brev, jeg meget længe har skullet og burdet afsende til Stockholm. Jeg vil tillade mig først, ved Aarets Skifte, at ønske Dem og Deres Familie Alt Godt og Lykkeligt i Løbet af det nys begyndte Aar — mig Selv i den Anledning den Glæde, at jeg til Sommer kunde see et Par, saa trofaste og redelige Venner, som Dem og Atterbom her i vor gamle Stad, som med hvert Aar bliver meer og mere ny — tilsidst saa ny, at jeg og andre, som nu høre til den gamle Verden, ikke ret ville altid kiendes ved den. Lad see, om

det ei skulde lykkes, i det mindste at faae een af disse Venner ned til os i Aar; det vil for mig betyde meer, end et heelt Dampskib fuldt af unge Upsalske Studenter og »altkluge« Magistre. Man venter jo til Sommer en saadan Ladning. — Hvad den skandinaviske Feber i Kiøbenhavn angaaer, hvorom De vel har fornummet et og andet, saa tegnede den sig vel i Begyndelsen til at blive en hidsig; men efterhaanden gaaer den vel over til en Koldfeber, der sætter sig selv, jo mindre Medicin man bruger imod den. Allerede for Øieblikket synes det, som det »skandinaviske Selskab« ikke veed ret hvad det skal gjøre med dets 7-800 Medlemmer, som det ikke har Rum til, naar de halve vilde komme i Selskabets Møder. — Da man, som begribeligt, nu fremfor Alt her vil være svensk (der skrives og trykkes mægtigt paa den svenske A.B.C.er, Grammatiker, Ordregistre, Børnebøger, &c. &c.) saa vilde man ogsaa sidst i bemeldte Selskabs Forsamling have en »Sexa« — skøndt den største Deel Kiøbenhavnere først maatte spørge hvad dette skulde betyde. Dertil strømmede paa Forsamlingsaftenen over 400 Mennesker sammen, hvoraf hver betalte sin Entrée eller Nydelse med 1 Rbdlr. Men da endeel Medlemmer indfandt sig med alt for stærk Appetit, og som en mægtig Sværm af Græshopper faldt over, beleirede og fortærede de hensatte Spisebordets Forraad — skeete det uheldigen, at over Halvdelen aldeles intet kunde opnaae af de jordiske Nydelser — og Mange betalte et lidet Stykke Flesk eller Kiød og en Brøds-kive med deres Rigsbankdaler; hvilket Alt naturligviis blev et godt Bytte for Folke- og Blad-Sladder, indtil det, om to Dage, som Alt andet hvad Dagen bringer, var glemt. Hæc hactenus.

En pludselig Overgang vil jeg gjøre til at spørge Dem, høistærede Hr. Hildebrand! om De i Fior Sommer, uden Tvivl med nogen blandt det til Upsala Færden herfra opseilende Selskab, modtog et Brev fra mig, med nogle Bøger? — Jeg maa uden Tvivl have ved den Leilighed sendt til Dem og nogle Andre Venner i Stockholm min Historie af det d. Videnskabers Selskab; som det forekommer mig, ogsaa en Bog til Prof. Nyström. Fra Dem, eller fra ham, har jeg intet hørt. Heller ikke, saavidt nu mindes, fra Kammerh. Beskow om bemeldte Bogs Modtagelse; hvilken jeg uden Tvivl ogsaa har sendt ham. De vil forbinde mig ved at underrette mig med et Par Ord, om Brev og Bog ere fremkomne. Fra Hr. Biblioth. Arwidson troer jeg — om jeg ikke feiler — at have modtaget Brev, og deri Underretning om en sildig Modtagelse af bemeldte Bog.

Har De modtaget I. Bd. 2. Hefte af »Udvalgte danske Diplomer«? — Desværre er 3die Hefte, som skal slutte Bindet, endnu langt fra sin Slutning, som dog med Guds Hielp i Aar skal følge, og derved completere 1ste Bind. Af Histor. Tidsskrift er IV. Bd. 2. Hefte nylig udkommet, og det hele IVde Bd. skal til Foraaret blive sendt Dem. Hele Efteraaret og Vinteren har

jeg været meget og byrdefuldt beskæftiget med Udgaven af 1ste Bind af Holbergs Comedier, i »a standard Edition.« Dette Bind, med et fortrinligt vel lykket Portrait af Holberg, er endelig paa det nærmeste færdigt. Men det har kostet mig uforsvarligt megen Tid; og min Helbred har ved Arbeide,⁵ Nattevaagen, Bekymring og Ærgrelse været stærkt angrebet. Efterat have ved Nytaarstid giennemgaaet et Anfald af stærk Catharr-Feber, begynder jeg, som det synes, noget at komme mig.

Behag at fornye min Erindring, med de venskabeligste Hilsener, hos Fru Hildebrand, saavel som hos Bibliothekaren Hr. Arwidson, og Flere, som med¹⁰ Velvillie erindre

Deres særdeles forbundne og hengivne Ven

C. Molbech.

304. Fra J. E. Rietz.

Lund d. 18 Jan. 1844

Widtberömde Herr Professor, Justitiæ-Råd och Riddare!

¹⁵ Då jag nu har nöjet att i allmänhetens händer meddela 3^e delen af mina Scriptores Suecici medii ævi, anhåller jag att Herr Justitiæ-Rådet tillåter mig att dervid få fästa ett litet minne af min wördnad och tacksamhet, för den godhet, hvarmed jag af Herr Justitiæ-Rådet blifvit omfattad.

Med närvarande del är den utmärkt vackra pergamentshandskriften från²⁰ Linköping, som Herr Justitiæ-Rådet i somras såg i Lund, fullständigt utgifven, med undantag af den 4 blad upptagande krönikan om S. Brita och hennes släkt, hvilken Er. Benzelius 1710 utgaf. Denna hans edition är ej fullt pålitlig, hvadan jag har för afsigt att framdeles utgifva denna krönika ånyo, ehuru min tid, för det närvarande upptagen genom den Professors befattning jag²⁵ på Kronprinsens befallning bestrider, nu sådant ej medgifver.

Jag har funderat på att vid Stockholms Gymnasium söka en efter Prof. Enberg ledig Lectors beställning och, om jag komme att vistas derstädes, blefve granskpet med medeltidshandskrifterna i Stockholm, Upsala och Skokloster högst intressant och möjligen kunde jag då blifva bättre i tillfälle att³⁰ utgifva dessa Scriptores. För fortsättningen af detta arbete har vår Geijer, som för företaget på det högsta intresserar sig, erbjudit sig att hos Regeringen söka utverka något understöd ur den fond Riksens Ständer för litterära ändamål anslagit.

Med wördnad och högaktning framhårdar

³⁵ Vidtberömde Herr Professorn, Justitiæ-Rådet och Riddarens

tillgifne och ödmjukaste tjenare

Joh. Ernst Rietz.

305. *Fra Karl XIV Johan.*

Stockholm le 23 Janvier 1844.

Monsieur le Conseiller de justice, Professeur Molbech!

J'ai eu le plaisir de recevoir la lettre que Vous m'avez adressée par le Baron de Lagerheim, et je m'empresse de Vous exprimer toute la satisfaction que j'en ai éprouvée, en voyant le prix que Vous attachez à la distinction que je 5
 Vous avais accordée, comme une preuve du cas que je fais de Vos mérites, tant civiques que littéraires. En Vous remerciant des sentiments que Vous m'exprimez et des vœux que Vous voulez bien faire pour moi, à l'occasion de mon prochain anniversaire de naissance, je Vous offre l'assurance de l'estime et de la considération que je Vous porte, en priant Dieu de continuer de Vous 10
 avoir en Sa sainte et digne garde, étant

Votre bien affectionné

Charles Jean.

306. *Fra B. E. Hildebrand.*

Stockholm d. 8 Febr. 1844.

Högtärade Hr. Justitiæ Råd!

15

Det skulle ej förundra mig om De, min vörtnadsvärde och högt ärade vän, hade helt och hållet tagit handen från de tröga Svenskarne, åtminstone från den försumligaste bland dem alla; men det hjertliga brevet af den 14 Jan. öfvertygade mig, att De ännu har dem i minne, och att således de på gamla sättet knutna förbindelserna hafva mera styrka och varaktighet än de nya 20
 med punsch och sexor bekräftade unionsbanden. Tusen tack för de muntra betraktelserna öfver de sednare. Jag erkänner, att jag både ler och harmas, när jag hör eller läser om det bakvända sätt, hvarpå de nya unionisterna fara fram, hvilket tillfyllest visar, att hvarken Danskarne känna Svenskarne eller Svenskarne Danskarne. Det ryktbara sommartåget förledet år har i Sverige 25
 quarlemnad den temligen allmänna öfvertygelsen, att de Danska studenterna äro muntra rummelbultar med en god portion Tyskt svärmeri. Att Svenskarne icke heller lemnat bättre intryck hos Danskarne, slutar jag deraf, att man i Köpenhamn låter »Sexorna» representera den Svenska nationligheten. Man känner således icke, att man hos oss kan säga om Sexorna, hvad N. v. Rosenstein svarade 30
 på en oförskämd fråga angående betydelsen af ordet bakelsebest, — »brukas blott af slödder och pack». Det fagnar mig i vist afseende, att Bellmans sånger börjat åter upptagas, sedan konsten att sjunga dem nära nog utdött i Sverige. Med Raab och Hjortsberg har denna konst gått ut. Sjungna utan vederbörlig mimik, gestikulation och de nödiga egenheterna i musikalisk af- 35
 seende, blifva de helt simpelt dryckesvisor och representera i detta skick hvarken den äkta Bellmanssången eller Svenskheten. Jag vill endast önska att man ej genom de braskande unionstalen och allt det öfriga bråket nedrifvar

hvad som redan förut i stillhet hade uppvext och fastare sammanknutit de båda nationerna, än alla de tillämnade tidningarne och resorna kunna åstadkomma. Hos oss upptogs unionsfrågan nästan endast af några tidnings Redactörer med större liflighet, hufvudsakligen af det skäl att de trodde sig
5 dermed kunna oroa ej blott vår gamle konung, utan äfven Christian VIII, hvilkens enväldsmakt naturligtvis är tillräcklig anledning att väcka de Svenska frihetshjeltarnes hat. Jag tror till och med att de Danska vikingarne förliden sommar märkte att de politiska unionsideerna icke ville slå an på Svenskarne; åtminstone fann jag ifvern eller rättare förhoppningarne i detta afseende betydligt nedsatta hos de 8 Danska studenter, med hvilka jag händelsevis kom att göra sällskap på ett ångfartyg mellan Stockholm och Göteborg. I början taltes om behofvet af förening mot Ryssland och Tyskland; på slutet var endast fråga om literär förening, och i denna punkt voro vi fullkomligt af enahanda tanka.

15 Den omnämnda »unionsresan« förde mig till Särö i Halland, der jag en månads tid begagnade Nordsjöbaden för att stärka mig efter en slemattack, som i Maj höll på att kosta mig lifvet. Från Särö reste jag landvägen till Fredrikshall och Christiania. Här gjordes och förnyades goda bekantskaper. Minst behagade mig den omskrikne H. Wergeland — en rå bonddräng, inbilsk och
20 okunnig till en förvånande grad, fåfång samt på en gång en krypande konungasmickrare och en arg frihetskrämare.

Då jag efter en längre tur öfver Kongswinger vid Svenska bergslagerne kom hem, mottog jag Deres bref och det Danska Videnskabernes Selskabs Historie — ett kolossalt arbete, som ännu mera skulle väckt min häpnad, om
25 jag icke redan förut blifvit vand att beundra den obegripliga lätthet, hvarmed De låter digra volumer flyta ur pennan. Jag har med stort nöje studerat i detta interessanta verk, hvarigenom många sidor af Danmarks Literärhistoria framställes i full dager. Af anmärkningen vid slutet af företalet vill det synas att De kommit i någon strid med en eller annan af Sällskapetets Leda-
30 möter. Detta, i förening med den kännedom jag äger om Deres karakter, gaf mig genast ett ökad t förtroende för arbetet.

Hofmarskalken (nu mera Baron) v. Beskow reste på sommaren ut med sin »Laura« och har spist julgröten i en glad krets af 40 Danskar, Norrmän och Svenskar, under præsidium af Fogelberg, i Rom. Den 20 Dec. (Svenska Aka-
35 demiens högtidsdag) vandrade han i skjortärmarna, öfver grönskande fält, mellan blommande rosenbuskar, ex nobili officio, ut till Tassos graf och bröt der en lagerruska för hvar och en af de Aderton — att användas till krans eller ris, efter omständigheterna.

Hur länge jag tänkt att skriva och dermed uppskjutit, ser De af närlagde
40 vexel på 2 Rbdr, innehållande Landshöfding Järtas årsbidrag till den Danska

Historiska föreningen för 1843. Skulle vexeln, sedan den nu är så gammal ej accepteras, så var god sänd den åter och jag skall sända penningar kontant. Det är möjligt att Sivertsen betalt Landshöfding Järtas årsafgift. I sådan händelse torde han få det sända beloppet.

Härmed följer det utdrag De önskade ur Harpestrengs Lægebog, Mscr. på ⁵ Kgl. Bibl. Jag afskref äfven innehållsförteckningen, emedan den synes mig afvikande, åtminstone i afseende på ordningen, från Deres upplaga.

På Deres fråga bör jag upplysa att jag icke erhållit 2dra häftet af Udvalgte danske Diplomer; men jag har genom bokhandeln fått in Witterhets Akademiens exemplar och känner således innehållet. Mera! Mera! — så framt ej ¹⁰ ett generelt Danskt Diplomatarium kan komma i gång.

Svenskt Diplomatarium har nu ett helt år måst hvila, i anseende till min mera än årslånga ögonsjukdom. Jag kan icke arbeta vid eldsljus, och måste på dagen så mycket som möjligt skona ögonen. Skulle ingen bättring förspörjas före sommaren torde jag blifva nödsakad att göra en visit i Köpenhamn ¹⁵ för att rådfråga läkare, i händelse der finnes någon, som med framgång behandlar ögonsjukdomar. Denna olycka har verkat mycket nedslående på mitt lynne och till en väsendtlig del vållat min oförlätliga tystnad. Jag längtar efter vår och ljus. De korta dagarna och den bländande snön verka menligt på synen. ²⁰

Jag har under trycket 2 nya tomer af Witterhets Akademiens Handlingar. Bland annat inkommer der Reuterdahls afhandl. om våra äldsta Sv. bibelöfversättningar, Th. Järtas om Konungarnes och Hertigarnes rättigheter, Bergfalks om Postinrättningarna, Schlyters om den s. k. »Medleste Lagen«, Hamiltons om Krigsväsendet m.m. under K. Gustaf Adolf, m.m. ²⁵

Äfven har jag under tryckning en Katalog öfver våra i Sverige funna Anglo-sachsiska mynt, — den största kända, hvilken endast i den Köpenhamnska har en medtäflare. Denna var redan utarbetad innan mina ögon började svika.

Ett nytt literärt sällskap stiftas i dessa dagar: »Svenska fornskrift Sällskapet«. Dess syfte är att utgifva Svenska handskrifter från medel- ³⁰ tiden. Man har velat köra mig i spetsen för detta företag; men jag har redan förut flera jern i elden än jag hinner sköta och har derföre dragit mig ur spelet. Jag önskar dock framgång åt den goda saken.

Vår gamle Konung fick d. 26 Jan. på sin 81te födelsedag en attack, som hotade att inom några timmar sluta hans lif. Men af gammal vana gick han ³⁵ äfven nu segrande ur striden. Ännu är dock utgången oviss, ehuru tillfällig förbättring infunnit sig.

Min hustru tackar för helsningen. Min son, som i April fyller sina 2 år har haft god helsa och är ett verkligt Lejon.

Min vördnadsfulla helsning till Fru Molbech! Jag erindrar mig mycket ofta Deres trefliga hem.

Med vördnad och tillgifvenhet

Deres förbundne

Hildebrand.

5

307. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 11 Febr. 1844.

Redlige Broder!

Det utförliga bref, som jag afsände i slutet af sistl. October, hoppas jag, att Du riktigt bekommit.

10 En Berlinsk Theologiæ Candidat, Heintz, som afreste härifrån d. 9. sistl. Januari till Lund, för att sedan oförtöfvadt begifva sig till Berlin, antingen öfver Köpenhamn eller Ystad, tog med sig ett exemplar af mina »Svenska Siares och Skalders« andra del för Din räkning. Kunde han icke komma till Köpenhamn, så skulle han lemna boken antingen i Reuterdahls vård, eller
15 i Gleerups, för att till Dig framskaffa. Är den alltså ej redan i Dina händer så vet Du nu, hvar den befinner sig. — Jag ville äfven medskicka exemplar till Finn Magnussen och flera andra Danska vänner (t. ex. Ingemann och Hjort); men Candidaten hade ej rum för flera. —

Jag och de mina må väl. På tredje delen af nyssnämnda bok tryckes re-
20 dan. — Klockan slår 7; — de hjertligaste helsningar till Dig och de Dina!!! —

Din oföränderl. tillgifne

Atterbom.

308. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 4. Mars 44.

Högtärade, käre Vän!

25 Efter en lång, lång väntan var det mig mycket kärt att från Dem emottaga ett bref, och i synnerhet ett så varmt, så vänskapsfullt, så innehållsrikt som Deras sista af d. 5^e Febr. I glädjen deröfver föresatte jag mig att svara, om icke genast, åtminstone snart. Med detta snart har det gått som det ofta går med våra snart. De utsträckas och utsträckas tills de blifva en eller [flera]
30 månad[er] gamla. Med simpla affärsbref går det temligen lätt. Man afgör saken i 10 eller 12 rader och dermed får det vara färdig. När man deremot skrifver till en vän, behöfver man ett slags stämning. Man kan icke begagna hvilken ledig stund som helst; man väntar och väntar tills sinnet vill blifva någor-
lunda lätt och klart, och så går tiden och sinnet förblifver lika tungt och om-
35 töcknadt, som det nästan alltid är hos oss arma nordboar. De har häri or-

saken dels till mitt långsamma skrifveri, dels till mycket annat som De hos mig har erfarit. Vän får hafva öfverseende med vännen.

Tack för hvad De säger mig om Dem sjelf, om Deras fysiska och psykiska tillstånd. Att det förra icke är fullt godt, gör mig mycket ondt. Nu är dock våren i antågande och dermed skall det väl blifva bättre. Vi hafva åtminstone 5 kämpat igenom den bistraste tiden och mörkret, som är min värste fiende, börjar att förlora sitt herradöme. Ännu har jag väl icke haft den fröjden att någon morgon slippa att tända opp ljus; men den kommer snart. För aftnarne är jag mindre rädd. Ett par timmar behöfver jag sladdra bort; snart derpå kommer the; och icke långt derefter — sofver jag. Dertill börjar en annan 10 förnjöelse att infinna sig. Att få se den smälta snön i strömmar eller åtminstone i bäckar löpa fram genom rännstenarne har för mig ett stort behag. Det bevisar, att jorden återfått sin värme och kan göra sig af med det kalla omhöljet. De erindrar Dem kanske, att Lund ligger på en sluttning, som sträcker sig från norr till söder. Således kommer en stor del af den snö som 15 samlat sig i och utanför stadens norra delar att som vatten passera genom den medlersta och södra delen der jag bor. Just i dessa dagar är denna passage öppnad, och jag fägnar mig deråt såsom åt ett vårtecken. Jag tänker att också De har Deras vårtecken. Må de vara goda! Må de bebåda Dem helsa och munterhet! Och må hvad de bebåda i rikt mått uppfyllas. 20

Hvad De berättar mig om brevet från vår gamla kung intresserar mig på det högsta. Det är utan tvifvel hans sista eller ett af hans sista bref. Under rättelserna blifva allt mer och mer sorgliga. Af Heurlin vet jag, att allt hopp är ute. Det är mycket tvifvelaktigt, om han ännu i denna stunden lefver. Läkarne här äro mycket ovissa, om han blifvit riktigt behandlad. Att den 25 raske, kärnfriske gubben skulle angripas af en så våldsamt förstörande kallbrand, som den der nu gör slut på hans lif, var ingen anledning att förmoda. Deremot kunde väl en sådan kallbrand få sin orsak i de bloduttömningar man använde mot congestionen åt hufvudet, genom hvilka den gamle mannens krafter skulle förstöras och digestionen afbrytas. Tänk om man — naturligt- 30 vis i bästa välmening — förkortat hans dagar just derigenom att man icke höll det löfte, som han i sina friska dagar affordrat sina läkare och som desse gifvit honom, att aldrig på honom öppna ådern. Minerva, tydligen ledd af någon läkare i Sthm, ser saken på detta sätt och är mycket obarmhertig mot de kungliga läkarne. — Att dödsbudet oförtöfvadt kommer, taga vi för af- 35 gjordt. Det skall göra stor verkan, ehuru väntadt det är. Så mycket här skrikes och larmas, äro Svenskarne dock i grunden konungsligt sinnade. Och jag är viss på att af tusen skall knapt en utan vemod förnimma den glänsande stjernans nedgång. Glänsande var hon utan tvifvel och ur historien skall dess glans icke så hastigt försvinna. Må den stjernan som uppgår göra detta i en 40

god stund! Alla hoppas, alla önska, alla bedja för det bästa; men alla äro icke fria från farhågor. Ett prognosticon är ännu omöjligt.

D. 9^e Febr. nämdes jag till Professor, naturligtvis af Kronprinsen-regenten. Om ett par veckor skall jag göra mitt inträde. Jag har i dessa dagar skrivit ⁵ min inträdesföreläsning: Om den närvarande tidens förhållande till christendom och christendomens vetenskap, theologien. Jag trycker den kanske, sedan den blifvit hållen, ehuru den är en obetydlighet. Bibliotheket behåller jag tills vidare, ehuru jag verkligen icke räcker till för hvad der är att göra och således starkt tänker på att retirera. Mina inkomster hädanefter blifva ¹⁰ något när desamma som de hittills varit. Och hvad som är det bästa: när jag icke duger längre att arbeta, så behåller jag alla inkomsterna som pension. Jag behöfver således icke längre quarstå bland universitetets personal än jag der kan göra någon nytta.

Mycken tack för de literaria De sändt mig. Det förnöjer mig mycket att ¹⁵ hafva sådana separataftryck. Jag har så litet att sända Dem tillbaka. I en under tryckning varande del af Vitterh. Acad.s handlingar har jag en tractat om vår före-lutherska bibel. Jag hoppas att om få dagar hafva några aftryck, då jag med förnöjelse skickar ett exemplar. De må icke vänta Dem annat än ett lappli.

²⁰ De har kanske icke erindrat, att jag bad Dem om några exemplar af det eller de ark af Historisk Tidskrift, som innehålla uppsatsen om Rådhusarchivet i Malmö. Skulle det vara glömdt, så betyder det intet. I annat fall har De visst den godheten att skicka mig arken med Gleerup.

Om en tjänst ville jag gerna be Dem. En af mina vänner här behöfver ²⁵ Larpes öfversättning af Camoens. Boken är icke att få i södra Sverige. Skulle De icke vilja uttaga den från Bibliotheket och sända den med Gleerup. Den behöfves blott en kort tid. För riktiga återställandet är jag Dem ansvarig.

I Lund är sig allt någorlunda likt. Vår gamle gode Biskop är något sjuklig, men ännu Gudskelof utan fara. Deras öfriga vänner må väl. Med mången ³⁰ talar jag då och då ett ord om vår ärade, älskade Molbech. Gud signe Dem, käre Vän! Helsa hjertligen Deras Fru och Söner, och tänk som alltid med välvilja och godhet på

Deras trofast tillgifne

H. Reuterdahl.

³⁵ 309. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenhavn, d. 4. April. 1844.

Min trofaste, hiertenskiære Ven,

Længe har jeg skyldt dig et Brev og Svar paa det, efter Sædvane uendelig kiære og venskabsfulde, hvormed Du under 25. Oct. f. A. glædede mig. Førend

jeg nu gaaer videre, saa hør en kort Beretning. Jeg har i Vinter ved Universitetet (anden Gang) holdt Forelæsninger over den svenske Nationallitteraturs Historie; nu denne Gang fornemmelig den nyere Deel deraf, fra det 18de Aarh. Begyndelse indtil nærværende Tid (det vil sige, den sidste Forelæsn: sluttede med Romanen; egentlig en kort Notice og Charakteristik⁵ af Mad.^{le} Bremer og Almquist — saavidt jeg, efter mit ufuldkomne Kiendskab til begge, kunde give den — og et endnu kortere Blik paa Historiens, virkelig glimrende Standpunkt i Sverr: i det 19de Aarh.) Hvorlidt sand Interesse her, uagtet den herskende Suecomanie, findes for at lære at kiende til Sverrige paa anden Maade, end giennem Sqvalder og Bulder i Oppositions-¹⁰ blade og ved skandinaviske Møder og »Tillställninger«, kan Du i øvrigt skiønne deraf, at bemeldte Forelæsninger begyndtes i Decbr. for 12 eller 15 Tilhørere og sluttedes d. 28. Mart. for 5. — I Anledning af samme havde jeg for lang Tid siden, især for Fru Nordenflycht og Frese, læst hvad Du om disse Digttere har skrevet i 2. Del af Sv. »Siare och Skalder«, og allerede i Be-¹⁵ gyndelsen af Aaret igien bragt denne Bog (uindbunden) op paa K. Bibliothek. Nu modtog jeg i Februar nogle Linier fra Dig, hvori Du beretter at have sendt mig denne Bog; længere hen i Marts M. bragtes den mig af Bogh. Gleerup fra Lund, som med temmelig Besvær kom her, over Helsingborg, for at bringe en Søn hid, som han har sendt til Lector Hiort i Sorøe. — For Øie-²⁰ blikket havde jeg ingen Brug for Din Bog (hvoraf jeg, i Forbigaaende, ikke har 1ste Deel) og sætter den uindbunden ind i min svenske Hylde, med den Tanke, at lade den staae, til jeg engang fik 1ste Deel, for da at lade begge indbinde. I Mandags — netop samme Dag, som jeg om Morgenen havde modtaget en smuk og ufortient Foræring fra Gleerup, et skiønt Exemplar af²⁵ hans svenske Bibel-Udgave i 2 Quartbind — falder det mig om Middagen ind, at ville læse noget i Din Bog om Stiernhielm. Jeg tager den ud, blader om i den — og vil ikke troe mine Øine, da jeg i dette Exemplar finder ikke blot en ubekendt Fortale, men en Dedication til mig selv. Det varede en Stund, inden jeg kom ud af min dobbelte Forundring. Jeg begreb endelig, at begge³⁰ Dele maa fattes i Bibliothekets Exemplar — en Omstændighed, jeg for Resten ikke veed at forklare.

Nu kommer jeg altsaa, efter denne historiske Indledning, til min Text: den varmeste og hierteligste Tak! — en Tak, som de Ord, jeg nu formaar at skrive (thi min Natur vil med Alderen omvende sig; jeg skriver, troer jeg,³⁵ nu endog daarliger, end jeg taler) slet ikke kunne udtrykke. Du har ei allene, ogsaa paa denne Maade, givet mig en Prøve paa det troeste, det inderligste Venskab, Nogen Siæl i Verden har skienket mig paa min Livsbane; men Du har deri tillige offentlig hædret mig paa en Maade, som Ingen, ei engang en Konge, har det i sin Magt. At Sverriges første Digter heri træder ved Siden af⁴⁰

den, som var (og vel maaskee kan siges endnu at være) Tydscklands første Bibliothekar og Bibliolog (Ebert i Dresden tilegnede mig sin Bog »Zur Handschriftenkunde«) er en Æresbeviisning, jeg gjerne bekiender, ikke at fortiene; men som Ingen dog vil kunne berøve mig Ret til at sætte blandt de høieste, jeg i mit Liv kan opnaae. — Og det er ikke længe siden, jeg modtog en Anden fra Dit Fædreland, der hørte til de meget udmærkede. Jeg havde (thi Du kiender min svage Side i at skrive Breve) udsat til Begyndelsen af dette Aar at udføre mit Forsæt: skriftlig at takke Kong Carl Johan for den mig i Fior tildeelte Ordensdecoration. Ti eller tolv Dage efterat mit Brev var afgaaet, overraskes jeg ved at modtage, under Cabinetsseglet, et Svar fra Kongen Selv, affattet i de mest — jeg vil ikke sige smigrende — men hædrende Udtryk; og dette Brev, maaskee det sidste private, han har udfærdiget, var dateret d. 23de Jan., tre Dage før hans Sygdom udbrod! — Dette Brev blev mig derved ikke blot mærkværdigt, men virkelig rørende, og gienkaldte mig liveligt den Maade, hvorpaa den ærværdige Monark med forunderlig Venlighed og Artighed indtog mig ved min Audients hos ham i Jul. 1842.

For nu at komme in medias res af dette Brev, vil jeg fremfor alt strax (thi Papiret begynder stærkt at gaæ med) komme til en Hovedsag, som er at sige Dig: at jeg aldrig noget Aar mere og stærkere har ventet Dig hid til Kbhavn., end i Aar — og det navnlig i Begyndelsen af Julius. (Lidt før Midsommer tager jeg, om Gud vil, til Lund, og bliver der Promotionen over, til nogle Dage ind i Julius.) Min Kone og jeg tale idelig og idelig om, hvilken Glæde det vil bringe i vort Huus, at have Dig og Din elskelige Datter og Ledsagerinde hos os. Alt er bestemt hvorledes begge indquarteres; Du i vor saakaldte Dagligstue (jeg veed ikke, om det er det man i Sverrige kalder »Förmak« — et sv: Ord, hvis rette Betydning jeg aldrig kan lære), hvor ogsaa den gode Reuter Dahl jævnlig, naar min Søn er hiemme, pleier at logere. Dette Værelse er ved Siden af mit Arbeidsværelse, og ligger imellem dette og vor Sommersal. Paa den anden Side af denne og af en mindre Spisestue har min Kone sit lille Cabinet, der ogsaa er hendes Malerstue, og ved Siden af dette et ganske lidet Rum, bestemt for »Lilien fra Qvallstad.« — Gid hun ogsaa maatte blive mig en Lilie fra Upsala! — men paa intet af Stederne kommer jeg vel meer i mit Liv. Der er altsaa intet andet for, end at hun maa komme her ned, for at jeg dog endnu engang kan forelske mig, inden jeg dør, og skal dette skee, maa det være i Atterboms Datter.

Men lad os ikke tage dette for Skiemt — Du, min kiæreste Atterbom! maa, som jeg, tage Sagen meget alvorligt. Du maa bringe os Dig Selv og Din Datter, medens vi alle tre leve — og endnu leve med 1 heel — med $\frac{3}{4}$, eller noget mere — og $\frac{1}{4}$, eller noget mindre, Ungdomsfølelse og Ungdomsvarme i Aarer og Hierte. — Var jeg ikke den ældste, var ikke min Skræk for Dampskibs-

farten, og for lange Reiser overhovedet, siden den sidste til og fra Stockholm: da sagde jeg med største Bestemthed: kommer ikke Atterbom til os i Sommer, saa kommer jeg til ham. Nu vil det sidste ikke skee, altsaa maa det første gaae for sig. Slutningen er klar nok; thi det er kun major («Majoren» i Erasmus Montanus) som er udeladt; nemlig: Vi to maa, paa een eller anden Maade, samles i Sommer. — Lad mig nu altsaa snart faae et ganske alvorligt Svar fra Dig, der underretter mig om, hvad jeg tør haabe; og viid, at jeg aldeles har sat min Liid til, at denne Sammenkomst i Aar maa skee.

Det har interesseret mig at erfare, at min Anthologie — som jeg er nær ved selv at have glemt — er kommen for Lyset hos Dig, og har truffet en Stemning hos Dig til at blive bekjendt med denne Bog, som har havt den uheldigste Skiebne af alle dem, jeg har udgivet. 3die Bd. er nemlig endnu slet ikke udkommet, og af 4de Bd. kun den første Halvdeel. Denne blev af mig glemt at medtages til Upsala i 1842. Nu skal den blive Dig sendt, saasnart Farten paa Götheborg bliver aaben — tilligemed den af mig besørgede 1ste Deel af Holbergs Comedier, i en ny Udgave med Commentarer, Indledninger m.m. og med Holbergs Portrait efter det eneste Originalmaleri, som haves. — 2den Deel skulde jeg, hvis det paa nogen Maade bliver mueligt, og det hele Foretagende ikke, ved vore Rabulisters Cabale, styrter sammen, i Aar bringe i Stand. — I øvrigt er jeg endnu i det Væsentlige, med de faa Kræfter, jeg har tilbage, fordybet i historiske Studier og Arbeider; og snart vil 5te Binds 1ste Hefte af det af mig redigerede Historisk Tidsskrift udkomme. Kan jeg drive det til, at 6te Bind i næste Aar kan blive tilveiebragt: da har jeg bragt 6 Bind (paa 40 Ark hvert) for Lyset i 6 Aar — alt originale historiske Arbeider, hvoraf vel henimod Halvdelen har mig selv til Forfatter. Da er det vel ogsaa Tid, at jeg opgiver min Redaction og mit Secretariat; og vi faae da at see, hvorledes det siden vil gaae med den historiske Forening. — I øvrigt har denne Vinter været en af de haardeste, jeg har giennemgaaet. Meer end een slem og langvarig Upasselighed har jeg havt; og endnu lider jeg under Virkningen af denne evindelige, tyngende, fortærende Vaarkulde og Vaarfrost. — Jeg har overhovedet i de sidste to Aar, og jeg kan noget nær sige, siden den svenske Reise 1842, stærkt følt Alderdommens Nærmelse — eller rettere Indfindelse — baade fysisk og aandeligt; og i begge Henseender deri, at jeg idelig mere ønsker mig og føler Trang til at komme i en Tilstand, hvori jeg kan trække mig tilbage til enkelte Arbeider, jeg endnu kunde være i Stand til at udføre, og hvori jeg bedre kunde pleie min Helbred. — Min med Alderen stigende Drift til historiske Studier og Arbeider vilde endmere gjøre dette ønskeligt; men saalænge mine Sønner kræve betydelig aarlig Bekostning, seer jeg ikke let Udvei dertil.

Jeg erindrer af Dit Brev, at Du havde lagt Mærke til min Søns Eventyr, og lover Dig deraf endeel. Der er meget lovende hos ham, og i visse, for Ex. den stilistiske Retning i dansk Prosa, i lyrisk Poesie, m.m. uden Tvivl ikke almindelige Anlæg hos ham. Han vandt Universitetets Priimedaille for
 5 en æsthet: Afhandl. (som er trykt) i sit første Student-Aar, eller inden han endnu havde taget Ex. philosophicum — noget ved Universitetet næsten uhørt; og ved Ex. artium (Student-Examen) var han af 180 Studenter den eneste, der for dansk Stiil fik laudabilis præ cet. Dette vidner jo noget for de omtalte Anlæg. Samme Aar udkom hans primitiæ poeticæ (Billeder af
 10 Jesu Liv), som optoges med ikke lidt Bifald i en saa upoetisk Tid. Han har siden i 2 Aar studeret Theologie — nu i et heelt Aar den græske classiske Literatur, og har i Sinde at disputere for Mag. Graden. Imidlertid har han som ung Student, Poet og Kritiker tumlet sig mest i Anonymitetens, jeg frygter dog, ikke ret sikke Skiul. Et lyrisk Drama i 5 Acter er hans sidste
 15 Arbeide. Det venter endnu sin Skiebne i Theater-Directionen, hvoraf Du vel veed, jeg fra 1. Jan. 1843 er udgaaet. — Der har Du nu noget, og vel omtrent det vigtigste, om min ældste Søn. Mit Brev er nu ogsaa sin Ende nær. Jeg maa dog endnu tilføie den Beretning: at et for »Blommornes« Digter bestemt lille Blomstermaleri af min Kone (hun maler nu ogsaa i de sidste Aar ivrigt
 20 nok i Olie) venter paa en Leilighed til at afsendes — jeg tænker over Götheborg i Bagges Bogpakke. Gaaer det ikke an, maa Digteren selv medtage det. — Imidlertid forudsendes hendes hiertelige, forhaabningsfulde Hilsen til Fader, Moder og Datter! — den sidste naturligtviis hilses specielt, og med stor Fornøielse paa Eventyrenes Vegne, ligesom ogsaa Din ædle, fortræffe-
 25 lige Hustru, fra

Din og hendes taknemmelig hengivne

C. Molbech.

Om det herværende, med stor Bram og Ophævelse fremtrædende Skandinaviske (o: Kiøbenhavnske) Selskab skal jeg melde et og andet, en anden
 30 Gang. Tro kun ei, jeg er imod en god Aand; men jeg vil ikke vide af nogen anden Skandinavisme, end den, som lader Danskhed og Svenskhed ubeskaaren, som ikke vil fratage nogen af disse Nationaliteter og politiske corpora det allermindste. — Endnu eet! — Jeg erindrer, at Du i Dit sidste Brev berører oeconomiske Hindringer for Sommer-Reisen. Da jeg, hvis Du skulde
 35 komme til Kiøbenhavn, endnu mindre gjør nogen Stockholms-Tour, saa vilde i saa Fald en lille Sum af omtr. 160 Rdl. Rigsg. være til Din Tieneste, som Bidrag. Jeg troer, saavidt jeg mindes, at Dampskibsfarten fra Stockholm til Ystad, og tilbage igien, for 2 Personer, kan skee for denne Sum. Erstatning kan skee, naar jeg næste Gang kommer til Upsala.

310. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 30 Apr. 44.

Högtärade, käre Vän!

Genast efter det jag emottagit och läst Deras sista bref fattade jag de bästa föresatser i afseende på dess besvarande. Jag ville skriva hvar dag; men den ena dagen kom ett, den andra ett annat förhinder, och på detta sätt har, de 5 bästa afsigter oaktade, min tystnad denna gång blifvit nästan likaså lång som Deras var det den förra. De må derföre icke tänka något ondt om mig. De må aldrig tänka på mig annorledes än såsom på en vän, af hvilken De hjertligen äras och älskas.

De sist förflutna månaderna hafva för Sverige, som De vet, varit temligen 10 händelserika. Den gamle konungens död har begynt hvarjehanda förändringar. Förhoppningar hafva vaknat, som måste hålla sig stilla, så länge Carl Johan lefde. Sympathier och antipathier visa sig, hvilka förut måste hålla sig fördolda. Reformernas tid skall äntligen nu vara börjad. Blott få hafva vid den någon betänklighet. Det vida största antalet ser med hänryckning in i 15 framtiden och vill utspeja alla dess herrligheter. »Men framtiden,« skref till mig för ett par veckor sedan en man i Stockholm, hvilken haft en betydlig del i den senast förflutna tiden, »framtiden håller sig tillsluten, och deri gör den rätt.« Att konungen vill ombyta sin conseil är säkert; men personer vilja icke låta finna sig, som kunna ersätta de gamle. De som duga, vilja icke; de 20 som vilja, duga icke. I synnerhet lär det vara svårt att få en föredragande af kyrko- och undervisningsärender. Nog finnas personer, som bära stora och granna ord på läpparne; men något behöfves, som få äga, kännedom om den mängd specialiteter, som i vårt lands kyrka och skola kanske äro flere och mera ingrodde och mera maktpåliggande än i något annat lands, och jemte 25 en sådan kännedom behöfves förmågan att beherrska dessa specialiteter. I afseende härpå ersättes Heurlin icke så lätt. Han lär dock hvarken kunna eller vilja quarstå; men hvem som blifver hans efterträdare, derom finnes ännu endast blindt tal. Saken är af den största vikt. Genom det inflytande mannen får på vår kyrkas angelägenheter, får han ock ett stort på vår stats. Är han 30 en fuskare, så kan han lätt bortfuska en stor del af vårt gamla Sverige. Är han en lättsinnig eller våldsamt omstöpare, så stå de dyrbaraste angelägenheter på spel. De finner lätt, med hvad ängslan hvar och en som har något intresse för svensk kyrka och svensk skola, måste emotse en så vigtig utnämning. Jag bekänner uppriktigt att jag mera fruktar än hoppas. 35

Konungens död lär medföra riksdag. Väl underrättade säga att den är att förvänta i Juli. Det synes ock vara klokt af kungen att nu hålla riksdag. Nu äro sinnena för honom varma. Nu finner han ringa motstånd. Hans första riksdag blir sannolikt hans behagligaste. Må han blott kunna göra den kort!

må han blott kunna taga sakerna raskt! Må han kunna visa att han är konung! Men må han kunna visa det med lugn och förstånd! På hans första riksdag beror kanske hela hans regering. — I afseende på riksdagsmannavalen är redan någon verksamhet börjad. Också jag påtänkes. Jag är alldeles 5 passiv och låter hvad som helst ske. Gör jag afseende på min enskilda trefnad, så måste jag önska att icke blifva vald. Ett deltagande i riksdagen är förenadt med de största obehagligheter, förhindrar all literär verksamhet och borttager ett år af lefnaden. Det kan äfven för alltid borttaga helsa och krafter. Men å en annan sida har jag väl knapt rättighet, att draga mig tillbaka, i fall — så 10 som jag nästan tror — ett förtroende af detta slag skulle tillbjudas mig. Det blefve mig kanske möjligt att genom ett fridsamt men dock bestämdt och kraftigt ord förhindra några af de galenskaper, som utan allt tvifvel åsyftas. Kanske äro mina farhågor för stora; kanske tänker jag ock orätt om min förmåga att uträtta något godt. Men det förekommer mig, som skulle jag icke 15 kunna äga ett riktigt godt samvete, om jag nekade att emottaga det för mig ingalunda kära uppdraget. Det är mycket sannolikt att det lemnas mig. I sådant fall är det naturligtvis slut med alla mina beräkningar för sommarn.

I anledning af konungens död lär en förändring i Lund inträffa, som man icke kan omtala utan bedröfvelse. De vet att man länge bråkat med författandet af en ny svensk lag. Ett förslag är uppgjordt, som alla förnuftigare anse 20 för cassabelt. Det revideras af en ny comité. I denna sitta obetydligheter. Kanske hade den gamle konungen af klokhet ditsatt sådana. Det var rätta sättet att låta alltsamman gå i vatten. Den nye konungen, som, *proh dolor!* säges hafva benägenhet för ny lag, har reorganiserat comitén och deri insatt 25 det nya förslagets hufvudförfattare, Expeditionssecreteraren Richert, och tvenne professorer af de juridiska faculteterne, Bergfalk i Upsala och Schlyter i Lund. Bergfalk unnar jag att vara der. Han må gerna arbeta med det omöjliga; men att draga Schlyter bort från ett arbete, hvori han nu förvärfvat sig ett mästerskap och för hvilket han är i full fart, men deremot sätta honom 30 till ett, som svårligen kan blifva annat än ett narrverk, och hvilket Schlyter sjelf icke är bevägen, det är något som man inför historien skall få svårt att försvara. Dock, hvad fråga de Höge efter historia! Både den och vetenskap och literatur få hjälpa sig så godt de kunna, endast deras fantasier, hvilka man för öfrigt rätt ofta måste medgifva vara välmenande, blifva tillfredsställda.

35 Bland Lunds professorer har döden gjort några skördar. Liljewalch, Hellstenius och Ahlman äro borta. De tvenne senare, båda theologer, dödde nästan på samma ögonblick. Alla tre voro redliga, froma, i hög grad aktningvärda män. I vetenskapligt hänseende var väl Ahlman den betydligaste. De vet, att jag i lifvet stod honom mycket nära. Jag stod också bredvid honom 40 i hans död. Denna har nu gifvit mig åtskilliga bestyr. Hans theologiska böcker

äro skänkta till Univ. biblioteket; likaledes hälften af hans öfriga qualåten-
 skap, dock så att ett fattigt fruntimmer, som förestått hans hus i många år
 och vårdat honom under flera sjukdomar, skall åtnjuta räntan, så länge hon
 lefver. — Efter jag skickar detta med resande, och porto således icke kommer
 ifråga, låter jag Tollins verser öfver Liljewalch och Ahlman medgå. Som till- 5
 fällighetspoesi äro de icke utan värde.

Ett par andra blad medgå om och af mig, hvilka derföre kanske för Dem
 hafva något intresse. Det är, med undantag af föreläsningar, nästan det enda
 jag under de sista månaderna författat.

Jag är deremot sysselsatt med ett författarskap, som icke är af det lättaste 10
 slaget. D. 9^e och 10^e Maj firar Universitetet en sorgfest i anledning af Carl
 Johans död. Brunius och jag äro utsedde till parentatorer. Brunius talar på
 latinsk vers. Jag nöjer mig med svensk prosa. Jag har ämne nog, och väl
 öfverflödigt. Må jag blott icke af ämnet blifva öfverväldigad. Om 3 eller 4
 dagar hoppas jag att vara färdig med mitt skrifveri. 15

Jag saknar på ett par månader bref och underrättelser från Hildebrand.
 Jag fruktar att han är sjuk. Således har jag icke heller fått aftryck af min
 tractat om Sveriges catholska bibelöfversättningar. Sedan jag å nyo påmint,
 tänker jag att de icke länge skola uteblifva.

Detta bref med dess bilagor öfverför Öfverste Toll eller Magister Bring, 20
 som med sina fruntimmer besöka Köpenhamn. De erindrar måhända Bring,
 sedan han för ett par år sedan med mig och Magister Carlsson (prinsarnes
 lärare) besökte Dem. Sällskapet söker sig väl någorlunda sjelf väg bland
 Köpenhamns »Sehenswürdigkeiten.« Men för ett par enskiltheter ville jag
 gerna anlita biträde af Deras Christian. Han kan säkert dermed gå till handa. 25
 De Thorwaldsenska arbeten, som äro uppställda på Christiansborgs slott,
 äro ju icke tillgängliga för en hvar. Genom Christian torde måhända de
 resande Lundenserna kunna få tillfälle att se dem. Samma önskan gäller i
 afseende på Thorwaldsens atelier och Thorwaldsens museum. Helsa Christian
 rätt vänskapsfullt och bed honom ursäkta den oläglighet jag härmed vållar 30
 honom.

Så vidt jag kan och sedan jag hållit mitt tal öfver kungen har jag för afsigt
 att på några dagar komma till Köpenhamn. Jag behöfver verkligen den för-
 friskning, som en sådan utflygt kan gifva. Mera derom något längre fram.

Och härmed farväl! De bästa helsningar till alla omkring Dem. Med de re- 35
 sande får jag åtminstone höra något från Dem och Deras kära hus. Gud väl-
 signe dem!

H. R.

P.S. De har förmodligen längesedan fått den bok af Atterbom om hvilken
 De frågar. Berlinereren Heintz, som skulle lemna den, medförde den till Köpen-

hamn. Han talte med mig derom aftonen före sin afresa. Sedermera har jag icke sport det ringaste om mannen. — Atterbom har tagit till orda i den skandinav. frågan. Jag har ännu ej sett hans skrift; underligt berättas derom.

311. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 5 Maj 1844.

5 Trofaste, evigt älskade Broder!

Fåfångt skulle jag bjuda till att säga, huru innerligt Ditt bref af den 4 April har fröjdat mig, och huru särskildt rörande innehållet af dess sednare häft varit för mitt hjerta. — Jag vill dock, för ordningens skull, begynna med förra hälften.

10 På det högsta gläder mig, att Du är nöjd med min bok. Min »dedication« är gången ur ett upprigtigt bröst; jag har der icke sagt annat, än hvad jag känt mig nödgad till af en ljuf inre förpligtelse. — Att denna tillegnan, äfvensom företalet, icke finnes i Bibliotheks-exemplaret, kan endast förklaras af ett det mest oförsvarliga bokbindar-slarf vid häftningen*) 1:a delen skall
15 jag innan kort skicka. 3:e delen är under tryckning; redan halfttryckt; men hinner ej komma ut förr än till hösten, emedan Consistorium Academicum gifvit mig det uppdrag, att på Universitetets vägnar hålla ett Minnes-Tal öfver Kon. Carl Johan, i första dagarna af Juni. Detta Tal borttager just de
20 veckor, som voro af mig anslagna att lägga sista handen vid 3:e delens sednare häft. — Föröfrigt smickrar jag mig med det hopp, att denna tredje del skall särdeles interessera Dig. — Sedan ämnar jag vända mig till ett par rentaf poetiska arbeten. Först och främst skall den i många år påtänkta nya upplagen af Lycks. Ö utkomma. Ditt från Högstsal. Konungen erhållna
25 bref, skrifvet af honom sjelf blott tre dagar före utbrottet af hans dödssjukdom, är en egen märkvärdighet — till hvilken jag lyckönskar! Troligt nog är det hans sista enskilda; och föröfrigt en i hvarje hänsigt välförtjent utmärkelse. — Eljest dicerade han under sin sjukdom åtskilligt; en af dessa dictéer, ungefär från midten af Februari, har blifvit mig från högre ort meddelad till
30 läns. Den innehåller några reflexioner, dels öfver betydelsen af hans lefnad, dels öfver betydelsen af Skandinaviens ställning till Europa och till Europas historia. — Just nu faller mig in, att han ock från dödssängen, och blott få dagar före sin död, dicerade ett afskedsbref till Hertigen af Wellington. Skall detta anses såsom ett enskildt (och annorlunda kan det väl ej anses), så var alltså det hans sista.

35 Din — och din goda Frus — inbjudning till ett gästbesök i nästa Juli, är till den grad hjertlig, bevekande och ädelmodig, att jag visserligen aldrig

*) Ett par oanmärkta tryckfel äro i företalet: sid. VI rad 8 nedifr. står första läs sista — sid. XVI rad 8 nedifr. står framtid läs samtid.

i mitt lif varit utställd för en mäktigare och ömmare frestelse. Med hustru och barn, — särdeles »Lilien fra Qvallstad«, — har jag talt derom alla dagar; och språket har inga ord, att uttrycka vår tacksamhet. Likafullt måste jag säga, ehuru mycken smärta det kostar mig, att i år torde den ifrågavarande resan näppligen kunna verkställas. De hinder, som stå i vägen, äro hufvudsakligen 5 tre. 1) Tids-brist. Företager jag denna resa i sommar, så åtgår till den just all den tid, som fordras, om 3:e delen af Siare och Skalder skall kunna utkomma till höstens början. Detta hinder hade icke existerat, om ej mina Colleger hade utkorat mig att parentera öfver aflidne Konungen. Skulle jag nu ej bli fri från nyssnämnda bok åtminstone till hösten, så (för att ej om- 10 tala andra dermed sammanhängande, t. ex. finansiella, omständigheter) förvirras hela min arbetsplan för det nästföljande år, hvarunder jag ännu njuter den mig i fjol, för två år, nådigst beviljade ledigheten från föreläsningar och examina. 2) Blir min dotter, som högligen gläder sig åt utsigten att komma till Danmark och Er, till nästa sommar riktigt fullvuxen till kropp 15 och själ, confirmerad m.m. och i alla hänseenden mera mogen, att göra en sådan färd med både nöje och nytta. 3) Rasar nu som värst det »skandinaviska« (näml. ultra-skandinaviska) oväsendet på båda sidorna om Sundet; och i följd deraf torde vara så mycket mera skäl, att jag icke infinner mig i Köpenhamn så pass snart efter denna storm, som jag har råkat att sjelf, 20 ehuru i största välmening, bli inblandad i saken, och det på ett sätt, som i vissa personers ögon har på mig sjelf kastat skenet af Ultra- eller Pseudo-Skandinavism. Jag har näml., indignerad, å ena sidan, öfver det rabulistiska och fanatiserande vis, hvarmed Ungdomen här i afseende på den Skandinaviska frågan bearbetades, å andra sidan öfver den blott snäsande och hånande 25 ton, hvarmed den dock i det hela välmenande ungdoms-entusiasmen bemöttes, uppträdt med en småskrift, med hvilken jag ville göra denna entusiasm uppmärksam på sakens förnuftiga mening, och de klippor, som böra undvikas, när Student-uttåget härifrån (och såsom då var öfverenskommit, nästa sommar) kommer att ske. Troligen är den lilla flygskriften i dessa 30 dagar anländ till Köpenhamn. Du ser deraf, att min åsigt af saken fullt öfverensstämmer med Din; och till yttermera visso skickar jag bilagdt ett blad af Upsala-Correspondenten, der jag i en harang till härvarande Skandinaver på det bestämdaste upprepat den lilla skriftens mening. De Upsaliensiska Skandinaverne, jemte hela Student-Corpsen, ha mottagit den med 35 lifligaste bifall, och enhälligt förklarar, att endast så borde deras skandinaviska syftning uppfattas. »Hactenus bene« (fastän några äldre Colleger sågo snedt på mig). Men nu kom en förnyad inbjudning från Köpenhamn, jemte ett par andra omständigheter, som här blefvo för vidlyftigt att förtälja; och derefter började en hop af Köpenhamns-fararne ånyo besinna sig på att 40

verkställa resan redan i sommar, — oaktadt den afgifna, till Köpenhamn afsända, och i alla Tidningar införda, kungörelsen att resan skulle för denna gång uppskjutas. — Ännu sväfvat det så oförståndigt återupplifvade resprojectet mellan to be or not to be; men mig har det ådragit flerfaldiga⁵ obehagligheter. — Hos oss fruktar höga Vederbörande egentligen icke för de Svenska Studenternes uppförande (åtminstone icke för Upsala-Studenternes); men väl för de Danskas. Tack vare dessa fördömda såkallade »liberala Publicister«, hvilka, hos både Eder och Oss, likt Harpyer oreña hvarje sak som de vidröra!!! —

¹⁰ Men detta oväder skall väl ock ha en öfvergång. Mottag mellertid min positiva försäkran: att jag, om Gud förlänar oss samtligen lif och helsa, skall vara redo att infinna mig i Köpenhamn vid begynnelsen af nästa års sommar, med kanske både Hustru och Dotter, — och säkert åtminstone med den sista. Bäste Broder! Låtom oss å ömse sidor »uns¹⁵ zusammenraffen«, för att, på möjligaste vis, conservera helsan och lifstråden!

Jag minns, att den älskvärde Kolderup-Rosenvinge, med flere andra af mina Danska Vänner (helsa dem alla hjertinnerligt!), föreslogo mig 1825, att, såsom gift, återkomma på sommarbesök till Seeland och der sätta mig²⁰ ned, för någon tid, på något välbeläget landställe i Köpenhamns omgifning; de påstodo, att, med infödda vänners råd, skulle en dylik villeggiatura icke bli dyrare för mig i Danmark, än i Sverige. Hvad säger Du derom?

Det vissa är, att, när jag kommer, ämnar jag, miscendo utile dulci, föröka och (så vidt möjligt) komplettera min kännedom af Danmarks ästhe-²⁵ tiska, mythologiska, historiska och philosophiska Litteratur, samt anskaffa mig det märkvärdigaste dithörande, som jag ännu ej äger. Jag har, sedan någon tid, i sinnet, att, när min tjenstledighet upphört, återbörja min nya katheders-bana med en curs af Föreläsningar öfver Danska Litteraturen. Ditt exempel, vid Föreläsningar öfver den Svenska, var,³⁰ i afseende på åhörarnes antal, visserligen ej mycket uppmuntrande. Kan väl hända, att jag får göra samma erfarenhet. Mellertid skall jag försöka. Här har nu bildat sig ett Skandinaviskt Sällskap, redan bestående af 300 medlemmar, som åtminstone ännu ej börjat politisera. Det vore väl f-n, om jag ej bland dem skulle få några åhörare. — Tyvärr! med blotta skräf-³⁵ let om »Skandinaviskhet« torde väl mången, så hos oss som hos Eder, anse saken afgjordt eller åtminstone ypperligen satt i verket.

Några bland Edra Unga tyckas dock ha inhämtat om Sveriges Litteratur en ganska grundlig kännedom. I fjol somras fick jag på Qvallstad besök af ett par unga Danska Jurister, som medförde bref från Kolderup-Rosenvinge⁴⁰ och Andersen. De voro utmärkt hyggliga, och i svensk litteratur välbevandrade.

Särdeles var den ene, som (om jag ej minnes orätt) hette Krieger ell. Krüger (— Kreuger —), på ett så förvånande vis der hemmastadd, att jag knappt vet mig ha tenterat någon ung Svensk till Magister-graden, som deruti kunnat med honom jemnföras.

Hvad i all verlden hafva »Rabulisterne« mot Din upplaga af »Holbergs ⁵ Comedier«?

Millioner helsningar, från Mig och de Mina, till Dig, Din älskliga Maka (förtjust öfver den mig tillämnade Blomstermålningen, lägger jag mig i förvägen för Konstnärinnans fötter), samt Din Son, hvars personliga och närmare poetiska bekantskap det skall bli mig en sann glädje att göra!!! 10

Oföränderligt

Din trofaste

Atterbom.

P.S. Tiden är hemfallen åt passioner och ytterligheter. Ingen kärleksfull ärlighet blir begripen, intet medlande förstånd förstådt. »Dem Narrenkönig ¹⁵ gehört die Welt!« säger hos Schiller den döende Talbot; och han hade väl rätt.

312. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 12^e Maj 1844.

Hjertlig tack, högtärade Vän, för Deras båda bref med de resande Lundenserna. Och likaledes tack för all den vänlighet dessa åtnjöto i Deras hus. Det gladdde mig mycket att af Frökvarne Toll höra, att både De och Deras Fru ²⁰ voro vid god helsa och någorlunda muntert sinne. De återkomne tala med stor förnöjelse om sin resa och om all den artighet De hade af Herrarne Molbech och Fru Molbech. Tack, tack derföre!

Först om hufvudsaken, min resa, hvilken dock är en temligen obetydlig sak. Sedan i går vår sorgfest slutades, förestå mig i den nu ingående veckan ²⁵ föreläsningar och examina, som icke kunna sättas till sidan. Dessa hålla mig till måndagen eller tisdagen (d. 20^e l. 21ste). Men dermed hoppas jag kunna vara ledig några dagar. Pingstdagen måste jag nödvändigt vara i mitt nya pastorat. Från Onsdag till och med Lördag (d. 22^e till d. 25^e) hoppas jag deremot kunna vara i Köpenhamn. Det är litet, men dock något. I dessa ³⁰ trångmålets tider får jag dermed vara nöjd; Onsdagsförmiddag d. 22^e d^{as} hoppas jag att jag icke skall svika Deras väntan.

Jag har skrifvit till min Svägerska och bedt henne göra sällskap. Jag tror nästan att hon kan göra det för sig möjligt att resa. Att hon har stor lust till utflygten vet jag förvisso. 35

Jag omnämde mitt nya pastorat. Jag har kanske icke sagt Dem att när jag blef Professor måste jag lemna Upåkra, hvilket nu tillhör Thomander,

hvaremot jag fått ett pastorat i närheten af Malmö, något bättre än Upåkra, men icke så bequämligt eller behagligt. Der har jag ännu icke varit. Längre än till Pingstdagen kan jag ej uppskjuta att hålla mitt inträde, och något derefter måste jag quarstanna, för att ställa ett och annat i ordning. Längre
 5 fram i veckan efter Pingst påfordras min närvaro i Lund. Man skall se sig om efter tid, om icke något skall blifva försummadt. Helstenii bortgång har icke så litet ökat mina göromål under den återstående delen af terminen.

Vår sorgehögtid var sitt stora föremål icke ovärdig. Brunii Epicedium tog sig bättre ut än jag nästan trott. Hans latinska poesi smakar mig bättre än
 10 förut. Jag sade hvarjehanda som låg mig på hjertat, och det fann någon anklang. Melin, en theologisk docent, som De knapt känner, hade en del vackra ting att bjuda, ehuru de icke voro riktigt sammanbundna. Han slog dock på en sträng, som alltid hos oss verkar. Han talte om Carl den 12te, och vann dermed gehör. Dessutom rätt vackra svenska vers af Tollin, och latinska d^o
 15 af Prof. Ek, en ung man, hvars bekantskap skall intressera Dem. Han är Lindfors's efterträdare. Jag tänker att snart kunna skicka Dem alla dessa funebria. Mitt tal har jag måhända redan färdigt när jag kommer till Dem. Med tryckningen af det hela går det måhända långsammare.

Ännu är det tyst med riksdagen liksom med allt annat. I Stockholm höres
 20 ingen politik. »Der är tyst, som i grafven«, skrifver någon i dessa dagar derifrån. »Slottsmurarne hafva upphört att vara genomskinliga. Tidningarne veta intet!« Sådant är ett godt tecken för K. Oscars regering. Må det fortfara!

Jag slutar, efter vi snart råkas och på bequämligare sätt få talas vid om ett och annat. De bästa helsningar till Deras Fru och Christian. Gud med Dem!

25

Alltid Deras redligt tillgifne

H. Reuterdahl.

313. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 2 Juni 44.

Högtärade Vän!

Jag skall i det minsta säga Dem ett flygtigt tack för de behagliga dagar
 30 jag hos Dem tillbragte. De voro mig nyttige. Jag fick vara fri från de till en del rätt besvärliga sysslor, som här upptaga mig, och jag fick tillika lefva bland ärade och goda människor. Tack, tack derföre! Samma tack säges äfven Deras goda Fru, hvars välvilja för mig och min svägerska vi begge af allt vårt hjerta erkänna. Jag vet icke om min svägerska skrifver; jag tror det
 35 knapt. Det är icke lätt att af henne få ett bref. Ännu har detta icke lyckats mig. Fru Molbeck är visst så god och ursäktar och må tillika vara öfvertygad om min svägerskas innerliga och hjertliga tillgifvenhet.

Min återresa gick alldeles efter uträkning. Pingstdagen predikade jag i

mina nya församlingar. Senare på aftonen var jag på Skabersjö och dagarne derefter gjorde jag ett par besök hos prester på landet. Onsdagsafton var jag åter i Lund. Resan, under hvilken temligen mycket blifvit företaget, hade upptagit jemt 8 dagar. Nu är jag åter inne i mina vanliga förrättningar, som under de närmaste 2^e veckorna äro mycket stränga. Sedan blifver jag friare. 5

Till våra politiska nyheter hörer nu äfven Riksdagskallelsen. Riksdagen börjas d. 11^e Juli. För Lunds stift väljes d. 10^e Juni. Det är mycket sannolikt att jag blifver vald. I sådant fall måste jag resa omkring d. 4^e Juli. Jag har alltså icke för lång tid till beredelserna. — Om de nya statsråden talas icke annat än godt. De skola vara konservativa, men med förstånd och urskilj- 10 ning. Må de tillika hafva kraft och mod! De behöfva sannerligen alla de goda kvaliteter, som hos dem kunna finnas.

Jag och alla Deras andre vänner här vänta Dem med säkerhet i promotionsveckan. Jag hoppas kunna möta Dem i Malmö. Fru Molbech får icke heller saknas. Fru Billberg låter särskilt helsa henne och säga att hon är hjert- 15 ligen välkommen i hennes hus, hvarest för henne är god plats. Brunius vill gerna hafva Dem. Jag talte derom i går med honom, då han sade sig derom hafva tillskrifvit Dem. Rummen hos sämskmakaren blifva ej lediga. Vill De dock ej bo hos Brunius, så skola vi nog för Dem finna plats. Jag tänker dock att De hos Brunius kan hafva det godt och med honom företaga en eller annan 20 utflygt. Kommer också Hans eller Christian eller begge, så skola de nog få plats. Jag åtager mig att vara quartermästare och skall nog sörja för alla till det bästa. De låter mig väl någorlunda tidigt veta huru De inrättar Deras resa.

Jag hinner ej mera. Detta måste genast åstad, om det skall kunna afgå 25 med Måndagens ångfartyg. Lef väl, helsa vänskapsfullast Deras Fru och son, och tänk med gammal välvilja och godhet på Deras trofast tillgifne

H. Reuterdaahl.

314. *Fra H. Reuterdaahl.*

Lund d. 7 Juni (Fredag) (1844.)

Högtärade Vän!

30

Först sent i går afton fick jag Deras ärade bref. Då detta icke har något datum, kan jag icke noga veta huru gammalt det är. Några uttryck deri öfvertyga mig dock att det ej är ungt. Packan till Gleeurup har förmodligen af någon anledning blifvit öfverliggande antingen i Köpenhamn eller Malmö. Att De således får svaret senare än De önskat, får De icke tillräkna mig som 35 fel. Jag hoppas dock att det kommer Dem så tidigt tillhanda, att mina upplysningar kunna af Dem begagnas.

Som jag skrifer detta, får jag veta att Gleerup öfvermorgon reser till Köpenhamn för att deltaga i begrafningen af en der afliden Lundenser. Jag skickar mitt bref med honom, jemte ett par exemplar af de nu fullständigt utgifna handlingarne vid sorgefesten öfver Carl Johan, det ena för Dem, det 5 andra för Conferensrådet Engelstoft. För aflemmandet af det sista påräknar jag Deras eller Gleerups biträde.

Gleerup säger mig att De icke vill bo hos Brunius. Vi skola väl då försöka att skaffa Dem annan plats; emedertid gifver De väl Gleerup vidare besked. Mitt bref, som korsat Deras, har De nu utan tvifvel erhållit.

10 Academien väljer i morgon riksdagsman, troligen Bolméer; stiftet om Måndag. Blir jag vald, godt! blifver jag icke vald, ännu bättre! Jag önskar intet och sörjer öfver intet. — Helsa Deras och behåll i vänskapligt minne

Deras tillgifne

H. R.

15 315. *Fra Vilh. Faxe.*

Lund d. 8. Jun. 1844.

Ädle Högtärade Vän!

Både oväntad och oförtjend var den högtidliga gratulation, hvarmed Herr Justitiæ-Rådet behagat hedra mig. Den varmaste tilgifvenhet, den mest up-
20 riktiga vänskap uttalades i alla ämnet rörande uttryck. De blifva hos mig
som Hans Majt. Konungen behagat hysa för mig under min höga ålderdom, kunde icke ens förmodas. Mätte jag dertil finnas svarande!

Det gläder mig, att Herr Justitiæ-Rådet har samma tanckar om Professor Reuterdahl i afseende på Acad. Bibliothekets vård, som jag. Jag släpper Honom
25 icke derifrån aldeles. Jag har funderat på et förslag, att bibehålla Honom vid
Öfverstyrelsen och får tillfälle, att derom närmare öfverlägga, då jag hoppas att snart äga den förnöjelsen, att muntligen träffa Herr Just. Rådet. Hjertligen välkomen!

Med tilgifnaste högaktning har jag den äran, att framlefa

30

Herr Justitiæ-Rådets och Riddarens

Ödmjuka Tjenare

Vilh. Faxe.

316. *Fra H. Reuterdahl.*

Sthm d. 13 Aug. 1844.

Högtärade Vän!

35 Jag behöfver knapt be Dem ursäkta min långa tystnad. Försatt i en alldeles ny verld, indragen i sysselsättningar, som hittills varit mig nästan helt

och hållet fremmande, har jag haft nog att göra för att blifva en smula orienterad i förhållanderne, och dessutom för att blifva färdig med de aldranöd-vändigaste brefven, d.v.s. med skyldighetsbref. För vänskapsbref har ingen tid funnits. Jag börjar nu att blifva något svalare om hufvudet. Ett bref till Dem skall vara det första, som jag under denna ledighet företager 5 mig. Det är mig en icke ringa förnöjelse att för en stund komma lös från allt politiskt gräl, åtminstone från politiska personer, och få vända mina tankar och mitt tal till någon, som har intresse för annat än politik. Intresset för politik är i närvarande stund nästan det enda i Stockholm.

Jag har i 5 veckor varit i Stockholm och med få dagars undantag haft regn 10 i 5 veckor. Det oaktadt har jag kunnat något förnöja mig åt Stockholms herrliga natur. Jag bor förträffligt. Erindrar De Munkbron, den öppna plats mellan Lilla Nygatan och Riddarholmscanalen der blommor, bär, grönsaker försäljas. Der har jag 2 rum i 3^e etage, med utsigt åt Mälaren, Riddarholmskyrkan, canalen och en del af Riddarhuset. Om få minuter kan jag vara i 15 någon af de båtar, med hvilka man kan komma hvart man vill i Stockholms omgifning. Mälaren har jag ett par gånger försökt. Likså hamnen, eller som det här hetter, strömmen. På Djurgården är som alltid gudaskönt. Några af mina vänner bo der, och jag kommer der icke så sällan. Också på Haga har jag varit och uppvaktat prinsarne. Då vädret nu synes stadga sig, gör jag 20 väl tätare och större utfarter. Jag har föresatt mig att för mig göra den återstående delen af sommarn så angenäm som möjligt. En höst och vinter förestår, som icke lofvar mycket angenämt.

Ett ord politik skall väl dock sägas, efter jag på visst sätt är en politisk person. Sakerna här äro både sämre och bättre än jag föreställt mig dem. 25 Borgare och bönder, som dock skulle vara landets saft och kraft, äro sämre än man kan tro. De äro fattade af ett verkligt raseri. Jag vill icke nämna deras förbittring mot adel och prester: om den hade jag förut kunskap. Men de äro otillgänglige för hvarje förnuftigt ord. Och dertill hafva de så rotat sig tillsammans, att dit den ene vill, dit rusa ock alla de öfriga. Lyckas man 30 att få tala med en eller ett par enskilt bland dem, så kan man väcka en ringa besinning hos dem; men snart ångra de denna och följa med vildhet hopen. Något dylikt har jag icke kunnat föreställa mig, och i detsamma instämna nästan alla sansade bland mina bekanta. Hvad desse ursinnige vilja är en total förändring af det gamla Sverige. Det är icke blott författning, det är 35 äfven förvaltning, beskattningssystem, financer, läroverk, med ett ord allt som de vilja reorganisera. Jag skulle icke mycket säga om det vore en insigtsfull och kraftig monark eller minister, som företoge sig Herculesarbetet, ehuru en sådan lätt kunde vara eller blifva en Struensee; men att folk, som, så sant jag lefver, icke mera känner till Sveriges samhälls- och naturförhållanden än 40

de kända Portugals eller Spaniens, vilja sätta sig i spetsen för reformerna, det är dock för vildt. Och när detta nu har inträffat, så har man intet annat att göra än försöka ett starkt och bestämdt motstånd. Och att ett sådant möter galenskapen, det är hvad som fröjdar mig, det är det bättre, som nästan
5 mot min förmodan mött mig. Motståndet är ganska kraftigt. Sveriges adel har ännu verkliga män, och på riddarhuset hafva dessa en bestämd öfvervigt. Det är så mycket mera märkvärdigt, jag kan gerna säga berömligt, som de icke understödjas af regeringen. Denna är »neutral«. Den vill hvarken till höger eller till venster. Skall man säga att den har benägenhet för endera
10 sidan, så är det för mouvementet. Det oakadt är ridderskapets pluralitet starkt konservatif. Utomordentligt stora talenter har kanske icke riddarhuset, men deremot män, som för sin energi och sin character äro högst respectabla, Hartmansdorff, bröderna Palmstjerna, Rääf, Lefrén m. fl. Med dessa hålla presterna troget samman, och äfven de hafva män som förtjena att
15 nämnas, Biskop Holmström, Biskop Hallström, Prosten Stenhammar. Vi hafva redan i förbund med Adeln tillkämpat oss ett par viktiga segrar. Ett sådant krigstillstånd är emedlertid både obehagligt och sorgligt. Utgången kan ingen dödlig beräkna. Det gamla ordet, att »vi lefva på en vulcan«, gäller efter all min öfvertygelse om Sverige. Om vi skola slippa ett utbrott, om eld-
20 massorna låta afleda sig på underjordiska vägar och utan våldsamma skakningar i de nu bestående formerna, det vet allena Han, som vet allt. Menniskor kunna här intet säga. Jag häfvar ofta, men är dock i det hela taget munter, och går med förtröstan den väg, som, efter mitt omdöme, för det närvarande är den enda rätta.

25 Hos Kungen har jag varit en gång, och en gång hos både de äldste prinsarne. Öfverallt vänlighet, simplicitet och en i ögon fallande godhet och välvilja. Jag kan icke säga Dem huru väl allt behagade mig hos prinsarne. Det var som hade jag varit hos ett par flitiga, uppmärksamma, lefnadsfriska studenter. Intet tecken till furstelig höghet, om man ej vill se en sådan i de res-
30 liga, ädla gestalterne. De gáfvo mig handslag så kraftiga som en Dalkarls. Och ser jag rätt på prins Carl, så blifver han i en framtid ingalunda »neutral«. Han tyckes både veta och vilja något.

Åtskilliga af Deras vänner och bekanta har jag träffat. Nyström med familj bor på Drottningholm, der jag ett par gånger varit. Jag kommer der snart
35 åter. — Byström bor på Djurgården. Hans på ett egendomligt sätt täcka villa är nu färdig. Så mycket marmor, som der, finnes ej, tror jag, i hela Sverige. — Askelöf är sig fullkomligt lik, spisar, dricker och skrifer de mest pikanta artiklar i Minerva. — Ulmgrens samlingar har jag å nyo sett, och åt den gamle mannens vänlighet och finhet har jag förnjöt mig. Det slags folk
40 börjar att blifva sällsynt.

Literaturen är mager. Jag erindrar att De i Lund önskade uppgift på något arbete, som lemnade kunskap om svenska statsförfattningen. En sådan bok är nu utgifven, och af en för Dem bekant person, Lundensaren Nauman. Den heter: Sveriges Statsförfattningsrätt, 1^a bandet. Största delen af detta band är författningens historia, utförd med stor noggrannhet, ehuru något 5 dött. Gamla regeringsformer o. d. mera excerperas än exponeras. Emedlertid tror jag att boken skall vara Dem välkommen. — En ännu viktigare bok är: Ett ord i den stora frågan angående Svenska statsförfattningens ombildning. Den vederlägger med en slående klarhet alla de argumenter, som anföres till försvar för det nya representationsförslaget och visar detta förslag i all sin 10 uselhet. Författaren är alldeles obekant. Med stor sannolikhet gissas på prinsarnes lärare, Adjuncten Carlsson. Han må vara hvem som helst, af sin bok har han heder, liksom boken gör heder åt Sveriges politiska literatur. Boken är 3-4 veckor gammal. Ännu hafva de liberale deremot icke sagt ett ord. Den låter verkligen icke vederlägga sig. 15

Den kungliga theatern har fått en ny chef i en Baron Hugo Hamilton. Mannen, som jag några gånger talt med, har kunskaper, smak, administrationsförmåga och många andra goda egenskaper; men synes mig dock något för lös och fladderaktig för att regera en theater. Han inträder i goda förhållanden. Kungen har betalt theaterns skulder och gjort andra uppoffringar. Deremot 20 uppstår en svårighet af 2^{ne} de bästa sujetternas bortgång, Mamsell Lind har tagit engagement i Berlin och Belletti reser till Italien. Sådana personer ersättas icke lätteligen.

Deras paketter äro längesedan aflemnade. Hildebrand har emottagit det till Fryxell, hvilken icke är här. Det till Geijer är aflemnadt till sonen, hvilken, 25 som De vet, är anställd i Riksarchivet. Till Upsala har jag ännu icke kunnat komma. Således har jag ännu i mitt förvar Deras Frus tafla och bref till Atterbom. Jag vill gerna sjelf aflemna begge. I nästa vecka får jag dertill ledighet. Det skall blifva rätt behagligt att på 3 eller 4 dagar, det högsta som jag härifrån kan vara borta, få lemna riksdagstumlet och få se andra menni- 30 skor än riksdagens.

Jag har talt med Hildebrand om det exemplar af Henrik Harpestreng som De i Deras bref omnämner. Han hade icke fattat Dem annorledes, än att exemplaret tillhörde det Kungl. Bibliotheket. Då man icke der ville mottaga det, visste han ej hvarthän han dermed skulle vända sig. Och han har glömt 35 att fråga Dem. Nu bringas saken i riktighet.

Tusenfallt ber jag Dem helsa Deras goda Fru. Det var min afsigt att också till henne i dag skrifva några ord. Tiden blir mig dock för knapp. Två bref till samma hus är kanske också på en dag för mycket. Länge dröjer det icke innan jag hemsöker henne med några rader. 40

Från Lund erfarer jag att De åter skänkt vännerna der ett besök. Det var rätt, det var förståndigt af Dem. Nu längtar jag att höra, huru De för öfrigt tillbragt och tillbringar Deras sommar. Må den vara Dem rätt behaglig! Och må De derunder mången gång med gammal välvilja och vänskap erindra Dem

5

Deras hjertligt tillgifne

H. Reuterdahl.

317. *Fra H. Reuterdahl.*

Sthm d. 9. Sept. 1844.

Tack, tack, gode vän, för Deras bref af d. 22^e Augusti. Jag begagnar mig af en inträffande ledighet, för att åter skrifva till Dem några rader och äfven
10 med bref hemsöka några andra vänner. Ledigheten är ej stor, och då den der-
till skall delas till flera, får De icke vänta mycket. Non quod volo, sed quod
possum.

Det som egentligen ger mig anledning att i dag skrifva, är Deras i brefvet
yttrade föresats att i den historiska Förening föredraga något om »om vår
15 Ständer-representation och dess föreslagna revolutionära förändring.» Denna
föresats är förträffelig. De må ej uppgifva den. Hvad Hjerta i Köpenhamn
sagt, vet jag icke; men full sanning kan han näppeligen hafva sagt. Således
är det godt att ett annat ord, hvori saken framställes från en annan sida,
också talas. Till förberedande af detta må följande underställas Deras bepröf-
20 vande.

Genom det att den gamle Carl Johan i intet gaf efter för den småvishet, som
ville mästra honom, och som förnämligast uttalade sig i ett par stora tidningar,
Aftonbladet och Allahanda, hade han ådragit sig dessa tidningars oblidkeliga
hat. Deras smädelser slogo rot i nationen. Således valdes till ombud vid 1840
25 års riksdag en mängd borgare och bönder, som voro mycket antiroyalistiska.
Antiroyalism ansågs lika med patriotism. Anlända till Stockholm togos de
omhand af tidningsredactörer, skrivvare, unga adelsmän, och andra som ville
hafva något uträttadt. Detta smickrade de enfaldiga. De trodde sig göra sina
committenter och sitt land en tjenst genom en opposition. Adeln saknade
30 vid riksdagens början en ledare. Det enda stånd, hos hvilket der var fasthet
och sammanhållning var presternas. Härigenom erhöill oppositionen öfverhand
i de utskott, som bildades till förberedande af målen. Detta gällde i synnerhet
om Constitutionsutskottet, eller det utskott (commission), som det tillhör att
pröfva och uppgöra förslag till förändringar i Grundlagen. Detta utskott fick
35 också till secreterare en man, Prof. Bergfalk, som med djup lärdom och stor
arbetsförmåga förenar en stor lust att uppgöra nya constructioner, men som
saknar besinning, derfore att han saknar hufvud, och derfore utan svårighet
lånade sig åt de utsväfningar, hvilka för utskottets ledamöter voro så kära.

Alla dessa förhållanden förklara uppkomsten af det nya representationsförslaget. Detta var hufvudsakligen en efterapning af ordningen i Norge. Då förslaget först förekom i de fyra stånden, förkastades det af de 3^e. Blott bönderne, som deraf hade hela fördelen, godkände detsamma. Efter våra grundlagar skall i ett sådant fall som det nämnda utskottet återtaga sitt arbete, och vid 5 omgörandet af detsamma fästa afseende på de anmärkningar, som deremot af stånden blifvit gjorda. I stället att göra detta, uppställde utskottet ett ännu radicalare förslag. (Jag erindrar blott om den galenskapen att gifva rösträtt åt innehafvaren af en jord, som är värd 10 rd. b^o, d.v.s. åt innehafvaren af — intet). Äfven detta förslag förkastades i de 3 stånden. Hvad som 10 i händelse af ett dylikt förkastande skall ske är tvetydigt. Det riktigaste hade utan tvifvel varit att låta förslaget falla. Men så skedde icke. Utan man tillämpade en § i grundlagen, som säger att i vissa fall Constitutionsutskottet skall förstärkas till ett antal af 80 personer, hvilka skola afgöra, huruvida ett förslag till förändring i grundlagen skall anses som förkastadt, eller som hvi- 15 lande till nästa riksdag. Det förstärkta utskottet lät med en ringa pluralitet förslaget blifva hvilande. Det hvilade i ro vid den gamle konungens död. Sanna eller blott förmenade uppgifter, att den nya konungen gynnade grundsatserne i detta förslag (allmänna val efter en census och förkastandet af ständvalen) uppväckte det ur sin ro. Dess förträfflighet utskreks i tidningar. På röster, 20 som icke ville berömma, hörde ingen. Från alla landsorter utgingo så kallade opinionsyttringar för förslaget, i hvilka handverkare, torpare, quinnor och barn deltogo, naturligtvis mest sådana, som icke hade läst och icke kunde förstå förslaget. Aftonblad och Allahanda allmängjorde yttringarne, och det smickrade vår allmoge att se sina namn bland deras, som ville bidra till fädernes- 25 landets »föryngrande och frälsande.« Så kom riksdagen 1844. Borgare- och bondestånd voro compacta; det förra hade nu blifvit förslagets vän, då det tillföre varit dess vedersakare. Presterna hade deremot nästan öfverallt valt i motsatt riktning. Endast i Westergötland och på Gottland hade några vänner af förslaget blifvit kallade (tillsamman 5 eller 6).*) Afgörandet skedde d. 30 28^e och 29^e Augusti. Med en obegriplig, man kan väl säga skamlig lättsinnighet antogs förslaget, efter en half eller hel timmas discussion, hos borgare och bönder. Hos bönderna gafs ett gästabad aftonen förut, der äfven 2 statsråd voro närvarande, och der flere bönder skola hafva blifvit omvände till förslaget. Adeln discuterade i 12 timmar å rad, och förkastade förslaget med 35 450 röster mot 82. Presterna slutade först d. 29^e sin discussion och förkastade förslaget med 49 röster mot 7. I båda stånden höllos förträffliga föredrag. Båda aftnarne d. 28^e och 29^e märktes pöbeloro på gatorna, förnämligast rik-

*) Adeln samlades starkare än någonsin, och var till 6 sjundedelar konservatif.

tad mot erkebiskopen och landshöfdingen i Stockholm, Grefve Horn (son af kungamördaren Grefve Horn, hvilken lefde som landsflyktig i Köpenhamn). D. 29^e blandade sig polisen i saken, utdelade kraftiga slängar åt packet, och gjorde således slut på — skådespelets första act.

5 Den andra spelas nu. Skådespelarne äro många, men hafva hufvudsakligen fördelat sig i 3 grupper. Den första är radical, med Grefve Ankarsvärd i spetsen. Den vill återlifva det ihjelslagna förslaget. Den vill tillställa allt på norskt sätt. Lyckas omöjligen. Den andra är doctrinär, utgöras ännu för det mesta af adelsmän, vill hafva 2 kamrar, båda valda, den lägre genom samfälta val,
10 den högre genom ståndsväl. Hela inrättningen är mycket complicerad. Kan väl icke heller få framgång. Den 3e är konservativ, dock medgifvande betydliga förändringar. Hit höra Hartmannsdorff, tvenne bröder Palmstjerna, General Lefrén, nästan alla biskoparne, Prof. Fries, min ringhet. Vi liksom de andra arbeta i en comité. Mellan dessa hufvudgrupper svänga sig en del en-
15 skilte med »sonderbare Meinungen«. Actens slut kan ingen förutsäga, än mindre skådespelets. Så vidt man vet hör Konungen icke till någon af dessa grupper, men de 2 först betecknade anse sig hafva mer af honom än den 3e. I sjelfva verket lär han ännu vara — underligt nog, när dylika ting äro å bane — en sluten bok. På dess öppnande beror mycket.

20 Min historiskt-politiska diatrib har borttagit allt mitt papper och all min tid. Jag kan blott säga Dem att jag är rask och munter, att omständigheterna här äro svåra, men ej förtviflade, att flere af Deras vänner, bland dem Nyström och Beskow, tänka på Dem med gammal vänskap, att Byström för några dagar sedan begifvit sig till Italien, att vår literatur och theater har inga märk-
25 liga nyheter, och att jag oföränderligen är

Deras hjertligt tillgifne

H. Reuterdahl.

318. *Fra J. E. Rietz.*

Lund 1844 Sep. 18

Widtberömde Herr Justitiæ-Råd och Riddare!

30 Sista gången jag hade äran träffa Herr Justitiæ-Rådet i Köpenhamn, tänkte jag anhålla om att de af mig utgifna gamla svenska medeltidskrifterna måtte vid något tillfälle t. ex. i Historisk Tidskrift med ett par ord anmälas. Jag kom ej den gången att muntligen framföra min begäran, hvadan jag härmed skriftligen tager mig denna frihet att hos Herr Justitiæ-Rådet ödmjukast
35 derom anhålla.

Då bemälda Medeltids-skrifter ej blott för svenska språkets historia äro viktiga, utan äfven för danska tungomålet upplysande, torde det ej vara ur vägen att uppmärksamhet äfven i Danmark derpå fästes, så mycket åtmin-

stone, att älskarne af det gamla norræna-mål kunna se att någonting äfven hos oss tillgöres för att undan förgängelsen och glömskan rädda framfarna tidens vittra idrotter. — Det är bra nedslående att hos oss så få skänka någon uppmärksamhet åt denna litteraturgren. Men vi hoppas att bättre tider randas!

I förra veckan hade jag glädjen att träffa Jakob Grimm och fägnade det mig särdeles att han så lifligt intresserade sig för mina ringa bemödanden om vår medeltidslitteratur.

Så fort jag blir färdig med mitt Glossarium öfver de utkomne delarne, ämnar jag utgifva detsamma.

Med utmärktaste vördnad

Widdberömde Herr Justitiæ-Rådets och Riddarens

ödmjukaste tjenare

Joh. Ernst Rietz.

319. *Fra H. Reuterdahl.*

Sthm 28de Oct. 44. 15

Högtärade Vän!

Genast vid emottagandet af Deras kärkomna bref af d. 1^e Oct. för hvilket jag mycket tackar Dem, ville jag skrifva tillbaka. Det uppskjöts dock den ena dagen efter den andra, och på detta sätt äro vi nu snart vid månadens slut. Jag har i dag en ledig stund, hvilken icke kan användas bättre än till ett sam- 20 tal med mina goda kära vänner i Köpenhamn, hvilka jag väl ofta besöker i tankarne, men hvilka äro i verkligheten för långt borta, att jag annorledes än sällan med dem kan vexla ett ord. I dag skickar jag dem min vänligaste helsning.

Riksdagen går nu sin någorlunda jemna gång. En del mål, som äro af vigt 25 för landets inre angelägenheter, afgöras. I dessa veckor bestämmas den så kallade statsregleringen, d.v.s. budgetten. Ständerna äro hushållsaktiga, alltför hushållsaktiga. Jag har just i dag stridt för att få något mer penningar till flottan och undervisningsverk för flottans folk. Omöjligt. Man talar om fattigdomen och vill intet gifva. I stället vill man låta de skepp vi redan äga, 30 ruttna opp, der de ligga. Också för lön åt några flera officerare vid flottan, hvilka skola oundgängligen behöfvas, har jag använt mig. Allt förgäfves. Och när det icke går hos adel och prester, så fås visst ingenting hos borgare och bönder, hvilka, såsom man lätt begriper måste vara ännu mera återhållsamma. — Efter statsregleringen komma Banko- och Finanssakerna, som 35 äro ännu svårare. På deras afgörande hvilar allt. Pengar behöfvas hårdt, men kunna svårligen skaffas. I det stycket gruppera sig troligtvis personerna mycket annorlunda än i de egentligt politiska angelägenheterna. — I consti-

tutionsangelägenheterna är ännu intet gjordt. Tre eller fyra enskilda associationer hafva arbetat, men äro ännu icke färdiga med sina arbeten, och blifva det väl icke heller för det första, då medlemmar sins emellan hafva söndrat sig. Allt detta arbete kan lätt upplösa sig till intet, hvilket jag ej skall beklaga, 5 då det varit temligen oförnuftigt tillståndt. Hvad regeringen vill är för alla obekant. Den är tyst och »neutral«, en alldeles egen företeelse, antingen man vill betrakta Sverige som en constitutionel stat, eller som ett rike, i hvilket konungen »allena« regerar. På ingendera sidan önskas något högre än att denna »neutralitet« snart må upphöra.

10 Spänningen mellan de fyra stånden är långtifrån försvunnen, om den också icke är så stark som den vid början af riksdagen visade sig. Adeln iakttager en mycket respectabel position. Och just på det den skulle visa, att den har intet mot konungens person, men icke heller tänker att eftergifva sitt eget bestånd, gjorde den för konungen och hela hofvet, med hämtad anledning af 15 kröningen, en fest, hvars like i elegans man aldrig förr sett, och uttryckte derigenom rätt tydligt: »Vi buga oss djupt för Konungen och hela hans hus, men vi hafva icke upphört och vi ämna ej upphöra att vara till som adel, som Sveriges första stånd. Vi hafva ännu både rikedom och vett och finhet i seder nog för att försvara vår gamla plats.« Jag var inviterad till denna fest, 20 liksom till den konungen sjelf ett par veckor förut gaf på rikssalen, och kan säga att den förra i intet hänseende gaf efter för den senare, men väl i mångt hänseende öfverträffade denna. Konungen syntes ock förstå adels mening; han var klädd i det regementes uniform, i hvilket ännu aldrig någon annan än en adelig varit officer. — Presterna förstå efter min öfvertygelse icke rig- 25 tigt sin position. I stället att sluta sig till adeln och med denna bilda en aristocrati, som kraftigt kan motväga allt pöbelvälde, vackla de fram och åter, närma sig i dag den ena, i morgon den andra sidan, och göra mera afseende på de små enskilda, än på de stora allmänna intressena. På detta sätt förlora de i betydelse. Borgare och bönder behålla sin gamla character. Individuer bland 30 dem äro förträfflige: såsom corporationer låta de sig beherrskas af råhet, egennyttia, jag kan väl säga oförskämdhet. Att i dessa se de naturliga vännerna till konung och konungamakt, är väl helt eller halft vanvett, och skall väl förr eller senare upphöra.

Literatur, konst, theater hafva nästan försvunnit. Allt är politik. Bland de 35 kungliga propositionerna till Ständerna är en om ett Riksmuseum. Det är ämnadt att emottaga alla våra offentliga konstsamlingar och dessutom kungl. biblioteket, myntsamlingarne, de archeologiska samlingarne o.d. Man vill lägga det i fonden af Carl d. 13^s torg. Kostnaden är beräknad till 500,000 rd. b^o. Det är visst mycket; men genom någon ansträngning kan mycket göras. 40 Vi behöfva nationela företag. Vi behöfva något som samlar sinnena. Vi för-

lora oss i småsaker, i elände, och blifver på detta sätt med hvar dag allt mer och mer eländiga. Detta vill man dock ej erkänna. Förslaget möter ett stort motstånd. Man skyller på fattigdomen och genom fruktan för denna gör man den ännu farligare än den verkliga är. Vår värsta fattigdom är brist på gladt mod och ihållande jemn verksamhet. 5

Hjertlig tack för Deras sista bok: Lund, Upsala och Stockholm. Jag har redan för ett par veckor sedan genomögnat den. Det mesta syntes mig riktigt och var mig kärt. Något om Lund och särskilt om förändringarne i kyrkan är icke fullt exact. Jag känner det noga, efter jag, ehuru i obetydlig grad, var pars rerum. I det som gjordes orätt har Brunius vida större och Nyström vida 10 mindre del, än De synes föreställa Dem. Den tiden voro dock de Herrarne vänner och handlade för det mesta i öfverensstämmelse med hvarandra. Jag må särskilt säga Dem, att Brunius, ända till de sista tiderna, då Deras umgänge och samtal på honom haft något inflytande, varit en stor fiende till de gamla chorstolarne. Förslaget att gifva dem plats i det nya choret, var af Hetsch, 15 icke af Brunius. Att jag talade för Hetsch's mening, ådrog mig en gång mycket hårda ord af Brunius. Dock, detta är obetydligheter. Det mesta af boken läste jag med stor glädje och tackar Dem hjertligen derföre.

Då jag märkte att min resa till Upsala måste uppskjutas, skickade jag Atterbom sin målning. Han hade redan en god tid haft den, innan jag erhöll 20 Deras sista bref. Troligen har han sjelf tillkännagifvit mottagandet. Jag hoppas att målningen genom uppehållet icke lidit någon skada. — Det ser ännu mörkt ut med min Upsalaresa. Jag kommer sällan öfver Norrbro och Södersluss; än svårare är det att komma längre bort.

I största förtroende kan jag meddela Dem, att Författaren till Ett Ord 25 etc. är Prinsarnes lärare, Adjunct Carlsson. Hans förhållande till Konungen och Prinsarne gör det för honom nödvändigt att vara obekant. Vi få snart mer af honom.

Discussionen hos Adeln i representationsfrågan är nu tryckt. Jag hoppas att genom Hildebrand snart kunna sända Dem ett exemplar. 30

De bästa helsningar till Deras goda Fru. Gud med Dem!

Deras hjertligt tillgifne
H. Reuterdaahl.

320. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 10 Nov. 1844.

Älskade Vän!

35

Jag har Dig och Din Fru att tacka för så mycket, att jag är villrådig om hvarmed jag skall börja eller sluta; äfvensom förlägen, hur min tacksamhet skall finna nog varma uttryck. Först erhöll jag mot slutet af sommarn, ännu

qvarboende på Qvallstad, från Dig ett bokpaquet, med åtskilliga högst interessanta saker, och deribland den nya, för Danmark särdeles hedrande, praktupplagan af Holberg; — derpå, i förra månaden, efter min återkomst hit, genom vännen Reuterdahls försorg, från Din Fru en den allrakäraste Blomster-⁵ målning, som nu redan i veckor, inom sin gyllne ram, prunkat i vårt förmak; — slutligen Dina anteckningar i anledning af Ditt sista (tyvärr, för Dina vänner alltför korta!) besök i Sverige, — med ett deri mig särskildt angående capitel, som jag ej kan betrakta annorlunda än som ett vänskapens poem, der Ditt trofasta och lågande hjerta så förskönat objectet, att jag i dess drag¹⁰ knappast vågar igenkänna mina. — Hvad den förstnämnda boksändningen beträffar, hoppas jag mellertid, att Du längesedan bekommit mitt derå redan från Qvallstad afsända svar; hvars framkomst till Köpenhamn Boktryckare Låstbom lofvade ombestyras. Vid detta svar voro äfven bifogade några exemplar af min lilla »skandinaviska« skrifts nya (och förökade) upplaga, med bön¹⁵ att Du, sjelf behållande ett, täcktes låta kringdela de öfriga till några af Danmarks Skalder och Litteratörer. — Men nu, sedermera, Blomstertaflan! och Boken!

Till den villrådighet och förlägenhet, hvarom jag nämnde ofvanföre, har ock kommit, helt oföväntadt, en annan omständighet, som förorsakat tids-²⁰ brist, och hufvudsakligen vållat min stumhet under de sistförflutna veckorna. I begynnelsen af October, vid min återkomst från landet, blef mig helt plötsligt tillkännagifvet från H. M. Konungen såsom hans nådiga önskan, att jag skulle för hans båda äldsta Söner (Kronprinsen Carl och Prins Gustaf), som kort derefter anlände hit och nu befinna sig här såsom Studenter, hålla²⁵ föredrag 4 timmar i veckan (Onsdags- och Lördags-eftermiddagar från kl. 4 till kl. 6) öfver Vitterhetens — och enkannerligen Poesiens — Historia. Du torde ej undra, om jag säger, att detta nådiga uppdrag så fyller all min tid, att jag för det närvarande, eller så länge Prinsarne vistas här, ingenting annat kan företaga mig. Såsom Du lätt finner, var uppdraget af den³⁰ beskaffenhet, att jag ej kunde — och visserligen ej heller ville — fränsäga mig det. Men jag kan ej neka, att det kom i en för mina auctors-planer högst oläglig och högst olycklig tidpunkt. Nyss är nämligen tredje delen af mina »Siare och Skalder« utkommen: och jag hoppades nu få använda denna höst i fred och ro till fullbordandet af den fjerde (och sista);³⁵ hvars tryckning till och med skulle börja just i denna månad, på det att boken skulle säkert kunna utkomma till nästa vår. Manuscriptet ämnade jag ha färdigt till Jul; och sedan ville jag till en ny upplaga*) af »Lycksalighetens Ö« begagna de återstående månaderna af en (nu blott på Prælections-Catalogen

*) Redan i flera år påtänkt — men tid har beständigt saknats.

skyllrande) ledighet från akademiskt Föreläseri, hvilken den aflidne Konungen i fjol somras beviljade mig för tvenne år, just för att gifva mig rådrum till några i verket varande skrifers fullbordande och utgifvande. Men — hvart tar nu alltsammans vägen? Prinsarne bli här till medlet af nästa månad; och tros återkomma till begynnelsen af Mars. Hvad i all verlden skall jag, såsom auctor, hinna uträtta under de 9 à 10 veckor, som ligga emellan? Och till nästa års höst är min så kallade »tjenstledighet» förbi!!!

Af det föregående akademiska året åter blef en del mig fråntagen genom sjukdom, och en annan del genom det af Universitetet mig gifna uppdrag, — hvilket jag likaledes hvarken kunde eller ville undanbedja mig, — att på Dess vägnar tala några Minnes-Ord öfver vår aflidne Konung.*) Så går det! Jag hoppades ha skaffat mig luft, genom den erhållna tvååriga tjenstledigheten, till åtskilliga auctorliga värf: men — Försynen hade annorlunda beslutat.

Mellertid ville jag nu gerna skicka Dig ett ex. af min nyss utkomna tredje del af Siare- och Skald-boken. Men ångfartygscommunicationen har redan till det mesta upphört; i dag har vintern infunnit sig, med ymnig snö; och innan kort äro väl vattnen tillfrusna. Så fort jag kan erhålla någon lägenhet, skall jag låta höra af mig.

Den 13. Nov.

Jag blef i Söndags hindrad genom besök — och går nu att tillägga några rader.

Härvarande Skandinaviska Sällskap har nu valt mig till sin Ordförande; och jag har gått in derpå, i förhoppning, att såsom sådan kunna uträtta något godt. För det närvarande synes ingen fara af någon rabulistisk anda vara förhanden. Den tydning och rigtning jag i min lilla skrift sökte gifva åt den »Skandinaviska Ideen», synes vara allmänt accepterad. Så mycket godt har Upsala-Skandinavismen redan åstadkommit, att Dansk litteratur och läsning är nu i (och närmast omkring) Upsala långt mera utbredd, än den någonsin varit. Sällskapet har genom skänker från Danmark och Norrige, redan ett Bibliothek af mellan 300 och 400 voll., och man försäkrar mig, att de lånas och läsas flitigt. — En plan är nu å bane, mellan det Köpenhamnska Sällskapet och detta, om inrättande af en för hela Skandinaviska Litteraturen gemensam Tidskrift — ungefär liknande Gersdorffs Repertorium. Lyckas man att bringa den till verkställighet, så skall troligen deraf uppkomma mycken nytta.

De mina må, Gudi lof! förträffligt. Hustru och Barn äro förtjusta öfver all Din och Din älskliga Makas godhet emot oss; — särskildt dessutom Hedvig och hennes Mamma, öfver Eder förnyade vänskapsfulla inbjudning. Dina

*) Jag menar, att jag skickat ett exemplar?

Fortællinger kunna mina Barn redan utantill. De Calderonska Skådespelen ha synnerligen gjort Hedvig nöje. Nu äro de i färd med Ingemanns Valdemar Seier, som högligen intresserar dem. Den hedersmannen har nyligen skickat mig alla sina Romaner, liksom förut sina Dramatiska Dikter.

6 Och nu — för denna gång farväl! med de hjertligaste helsingar från oss alla! men främst ifrån

Din trogne och tacksamme
Atterbom.

321. *Fra H. Reuterdaahl.*

Sthm d. 28 Febr. 45

10 Högtärade Vän!

Äfven utan uppfordringen af Deras bref har jag mången gång känt en stor lust att med Dem samtala, icke derföre att jag hade något synnerligt att säga Dem, utan derföre att jag längtade efter gemenskap med någon, som hade ungefärligen samma intressen som jag och andra än de som här nästan en-
15 samma herrska. Detta oaktadt och oaktadt jag redan flera veckor haft Deras vänskapsfulla bref af d. 18^e Jan., för hvilket jag hjertligen tackar Dem, har jag dock icke skrivit. Någon opasslighet under den stränga vintren, som utom kölden nästan oafbrutet haft en mulen och således glädjelös himmel, göromål som mera varit deprimerande än uppmuntrande, och annat dylikt
20 har kommit mig att från den ena dagen till den andra uppskjuta. I dag hafva vi en klar dag, åtminstone några klara timmar. Jag skall begagna den för en liten utflygt till Köpenhamn och för en påhelsning hos mina goda vänner Molbechs.

Redan innan Deras bref kom, visste jag genom Glycerup att i Deras hus
25 varit mycket sjukt, men att det nu var bättre. Jag hoppas att förbättringen fortgått och att allt nu åter är godt. I almanackan räknar jag, att vi närma oss till vår och sommar, om det också icke låter förmärka sig af den djupa snön, de tillfrusna vattnen, den starka kölden och de pellsverk, hvarmed alla utevarande äro beklädde. Och allt som vår och sommar närma sig, närmar
30 sig också den tid, då jag får återkomma till Skåne och då jag får återse Dem och Deras goda Fru. Då måste jag finna Dem alla friska och muntra och förnöjda. Då skall det också vara en förnöjelse att tala om den förgångna, något hårda vintren och dess tilldragelser.

Riksdagen släpar sig fram under kungens frånvaro. Knappt hade den varit
35 lifligare, om kungen varit närvarande. Allt går, såsom det heter, sin gång. Utskotten (commisionerne) utarbete sina betänkanden, rikstånden besluta derom, återremittera ofta, stanna ofta i olika beslut, få ofta jemka redan fattade beslut, allt på det gamla sättet. Partierna sofva, men försofva sig dock icke.

När någon vigtigare sak är förhanden visa de sig vara vakna och taga vara på sina intressen. De äro dock i frågor, som angå landets inre förhållanden, grupperade annorledes än i de stora politiska frågorna. Särskilt i penningfrågor stå prester och bönder hvarandra helt nära. De äro rädda för konstiga finansanstalter, för privatbanker, för statsskuld o.d. Något för långt går må- 5 hända denna räddhåga. Den har dock sin naturliga och riktiga grund deri, att vi icke hafva någon financier, som kan leda det hela, och att utan en sådan inkasta sig i ett konstigt system anses väl med rätta som betänkligt. Jag har hört en eller annan, äfven personer på högre platsar, yttra den tankan att Ewerlöf i Köpenhamn skulle vara den rätte mannen. Det är naturligtvis 10 hans skrifter angående finanserne som framkallat dessa meningar. Jag förstår dessa ämnen alltför litet för att veta huru riktiga meningarne äro; men hvad jag och många väl veta och lifligt önska är att den rätta mannen måste komma, innan radicala förändringar i vårt penningväsen företagas. Också i tull- och bevillningsfrågor stå prester och bönder hvarandra nära. De äro 15 stränga prohibitivister, säkerligen alltför stränga, och hafva i dessa frågor kanske ännu mera orätt än i de finansiella. I egentlig lagstiftningsväg hafva vi med få undantag blott förehaft mindre frågor. Den viktigaste hittills afgjorda är utan tvifvel den om försvinnandet af adelns och böndernas olika arfsrätt. De känner säkert att 3 stånd beslutat detta försvinnande, och att 20 det sålunda å ständernas sida är lag. Adeln har protesterat. Saken beror nu på kungen. Hvad denne gör vet ingen. Alla afbida det med spänd uppmärksamhet. Afgörandet är icke lätt. På ena sidan 3 ständs beslut, en stark minoritet hos adeln, och sannolikt en stark personlig benägenhet hos kungen. På den andra en skarp protest af alla de rikaste och mäktigaste i landet, en mycket 25 respectabel minoritet hos bönderna, och såsom man förmodar en allmän önskan hos Sveriges allmoge, hvars meningar icke få bedömmas efter de härvarande representanternes. Det är fullkomligen säkert att kungen gerna ville hafva varit fri från denna förlägenhet. Han hade varit det, om presterna handlat förståndigt. Dem hade det tillhört att behjerta allmogens sannskyl- 30 diga nytta, att icke låta dåra sig af skenfagra men falska argumenter, att se saken i dess djup. De gjorde icke detta och gjorde sig dermed måhända skyldiga till det största politiska misstag, som under riksdagen är begånget. En annan ännu vigtigare lagfråga förekommer vid påsktiden. De vet att vår konung redan länge sysselsatt sig med criminalistik och fängelsetheorierna. 35 Genom hans ifriga bedrifvande har en committé blifvit färdig med ett nytt förslag till criminal- och fängelselag. Det bearbetas för det närvarande af behörigt Utskott. Dess horoscop kan ännu icke ställas. Det blifver dock sannolikt förkastadt. Härom vore mycket att säga, men jag hinner icke. Sist kommer den vigtiga representationsfrågan. Utskottet är färdigt med sitt första arbete. 40

Ett förslag är insändt, hufvudsakligen författadt af Hartmansdorff. Det godkännes af ingen, och nästan minst af författaren. Det är emedlertid en bita bröd för de hungrige. Jag anser det för en stor politisk klokhet att hafva insändt det, och har således, i utskottet, dertill medverkat, ehuru jag icke 5 gillar det, utan fastmera anser det för en omöjlighet. På contraförslag hafva vi ingen brist. Det som mest omfattas är nästan alldeles detsamma som förkastades d. 28e Augusti f.å. Troligen antages detta såsom hvilande till nästa riksdag af borgare och bönder. Deremot göres intet hvilande af adel och prester. Och följdén blifver, såsom jag hoppas, den, att intet kommer på 10 bordet och att öfver intet nästa riksdag kan votera. Detta är det bästa. Derigenom är en väg för agitation afskuren, partierna få besinna sig, sinnena lugnas och förståndigt folk uppgöra något som kan bestå. Att nu erhålla annat än partiarbeten, som af nästa skiftande partivind bortblåsas, är rentaf omöjligt. Under sådana förhållanden är det bäst att göra intet, taga vara på det 15 man äger och vänta på bättre tider. Måhända blifva tiderna en gång så goda, att regeringen tager del i denna stora angelägenhet, hvilket, mirabile dictu, nu icke är förhållandet. Den väntar, den är neutral i detta stycke såsom i många andra. Af hvad anledning detta sker, vet ingen. Är det svaghet, är det styrka? Ingen kan säga det. Är det en verklig retraite för tidningarne 20 och mobben, eller ett reculer pour mieux sauter? Det förra är skamligt och olycksbringande, det senare vådligt. Tiden skall väl gifva utslag, och snart. Emedlertid hafva vi någorlunda ro och den skarphet i sinnena som visade sig vid riksdagens början är försvunnen. På freden litar jag dock icke. Jag till och med befarar att den snart skall störas. I sådant fall är det mycket 25 illa att kungen är borta. Det står ännu så väl till hos oss, att konungens blotta närvaro något verkar.

I literaturen sker icke mycket. Det bästa jag vet är några skrifter om 3e svenska riksdagar, den 1660 af Tham, den 1713 af Bovallius (belönt af Svenska Academién, ännu icke tryckt) och den 1789 af Wingquist (i Frei). Alla tre för- 30 fattarne hafva troget gått till källorna och der funnit mycket förut obekant. Måhända följa flera deras exempel. — I den sköna literaturen är dagen mycket fattig. En ny roman, eller kanhända rättare: en romantisk naturskildring af Mamsell Bremer väntas. Den lär komma att heta: I Dalarne. Jag vet alldeles intet om den, ehuru jag blifvit bekant med författarinnan. Stora ting 35 väntar jag mig icke. — I theatern är jag sällan; har dock för skams skuld måst se Wilhelm Tell, som i vinter blifvit uppsatt. Den gifves ganska medelmåttigt, till och med slätt. För öfrigt Scribe, Raupach, till och med Kotzebue. Jag känner mig sällan frestad att se dylikt, och endast när jag har godt sällskap låter jag dertill bequäma mig. — Något för konsten viktigt håller 40 på att beslutas. Konungen har föreslagit ett nationalmuseum, som skall rymma

våra konstsamlingar, våra nationala minnesmärken, våra antiquiteter och mynt, samt det kungliga biblioteket. Kostnaden är beräknad till 500,000 rd. b^o. Utskottet har gifvit sitt tillstyrkande, och adeln har för sin del beviljat summan. I morgon förekommer saken i de andra stånden. Presterna bevilja sannolikt, borgare och bönder afslå. Derigenom kommer saken att afgöras i ⁵ förstärkt utskott och detta bifaller sannolikt. Jag önskar det högligen. Utom det att saken i och för sig är god, väcker utförandet bättre intressen i Stockholm än de som hittills regerat denna hufvudstad. Af företaget väntar jag mig ett vackert nationalmonument och en stor förbättring i sinnesstämningen hos Stockholms publicum. 10

I enskilt hänseende har jag det hjälpeigt, icke mera. Jag känner mig ofta mycket ensam. Riksdagen ger mig icke full sysselsättning och till annat allvarligt arbete har jag icke tillräcklig ro. Af riksdagskamraterne äro icke många efter mitt sinne. På prestståndets klubb ser man icke hvarandras ansigten för tobaksrök. Besynnerligt att prester i allmänhet äro de starkaste ¹⁵ tobaksrökare. I många enskilda hus är jag naturligtvis bekant, men vägarne äro långa, och dörrarne ofta stängda. I ett hus kommer jag dock ofta, Nyströms. Der är alltid varmt, gladt, godt. Nyström gör Dem sannolikt ett besök i sommar. Han reser för det tillämnade Musei skuld till Berlin, Dresden, Wien, München och ännu några andra ställen och tager väl antingen på ut- ²⁰ eller återresan vägen om Köpenhamn. Mera derom framdeles. Också hos Hildebrand är jag ofta. Han är den gamle oförtrutne, redlige vännen och arbetaren. Till Lund kan jag icke återkomma förr än i Maj. Ehuru mycken vänskap jag här har af många, skall jag utan saknad vända Stockholm ryggen.

Och härmed säger jag Dem, gode, ärade vän, ett hjertligt lefväl. Helsa ²⁵ mångfaldigt Deras goda Fru. Må jag få höra att hon och Christian och De sjelf äro raska. Alltid Deras af hjertat tillgifne

H. Reuterdahl.

P.S. Genom Gleerup skickas Dem en liten tractat i ett ämne som är af någon vikt för svenska kyrkan. Saken intresserar Dem måhända mindre, ³⁰ Rosenvinge så mycket mera. Ett bevis af honom är också i tractaten åberopadt. Haf den godheten och communicera honom den lilla skriften. Dess författare, Stenhammar, är en af de utmärktaste medlemmarne af prestståndet.

H. R.

322. *Fra H. Reuterdahl.*

Sthm d. 27° Mars 45. 35

Högtärade Vän!

Deras bref af d. 20^e Mars kom mig tillhanda d. 25^e, men så sent på dagen, att jag ej fann Riksarchivet ännu öppet, och således ej samma dag kunde

svara. I går och i dag har jag deremot gjort mina eftersökningar i archivet och skyndar att meddela resultatet af dessa. I archivet känner man intet enda egenhändigt bref af Christian 4^e, knapt något med hans originala namnteckning. Alla de samlingar, der sådana skulle finnas har jag genomsett, 5 men intet funnit. Deremot förekomma i afskrifter en mycket stor mängd stats(cansli)skrifvelser af samme konung, dels till Carl d. 9^e, dels till Gustaf Adolf, dels till Christina, dels till svenska rådet. De hafva varit undertecknade af konungen. Hvar originalerna tagit vägen kan icke sägas. Måhända hafva de blifvit förstörda i slottsbranden 1697. Så tror man åtminstone i archivet. 10 Det är dock icke omöjligt att de en gång återfinnas i någon af de tjuotals uppstaplade kistor, som gömmas i riksarchivets hvalf och hvilkas innehåll ingen känner. Jag har icke förr än i går varit i dessa hvalf. Det var en syn, som jag hvarken vill eller kan beskrifva. Jag må blott säga, att det är rentaf omöjligt att der uppsöka hvad man vill finna. Måhända framkomma en dag 15 viktiga documenter. De kända afskrifterna af Christian d. 4^s bref till Sverige äro innehållna i 2^{ne} stora folianter, som för öfrigt innehålla mycket annat. Det första brefvet är af år 1589. För 1604 förekomma 3 bref, neml. Köpenhamn d. 9^e Oct., Croneborg d. 11^e Nov. och Croneborg d. 26^e Nov., alla till K. Carl d. 9^e. För de följande åren en nästan otalig mängd. Förmodligen 20 finnas concepterna till dessa i det danska Geheimearchivet, och De kan således bäst sjelf bedömma om konungen i dem har någon författareandel. Jag förmodar, att dessa bref alldeles icke angå planen för Deras samling. Det enda bref, om hvilket jag kan anse det möjligt att det för Dem är viktigt, torde vara det som Christian d. 4^e skref i anledning af Carl d. 9^s fejdebref, 25 jag tror 1610. I en förteckning fann jag något spår till detta, men sjelfva brefvet kunde jag i dag ej få se. Man lofvade mig att taga fram det till i morgon. Jag afslutar ej mitt bref förr än i morgon på eftermiddagen, och hoppas att då, ehuru knapp tiden är mig, kunna säga Dem något om detta document. Af det hos Slange omtalade brefvet har man ej kunnat visa mig något spår. 30 Deras sons framgång gläder mig mycket. Jag beundrar den unge mannens kallblodighet och tänker att den är ett godt tecken. All lycka önskas honom på den slippriga vägen.

Vår riksdag har utspelt den nästsista acten af representationsfarcen. Vid discussionen af Representationsförslaget föll allt i stycker. Nämda förslag, 35 om hvilket jag väl förutsagt att det var uppgjordt för det mesta af Hartmansdorff, och grundadt på den gamla ordningen, antogs, hvad grunderna beträffar, af Adel och Prester, men förkastades af borgare och bönder, liksom en mängd specialiteter deri förkastades både af Adel och Prester. Deremot antogo borgare och bönder hvar sitt rentaf nya förslag, båda grundade på 40 allmänna val efter en census, men det ena (böndernas) radicalare än det andra.

Söndringen är således fullständig. Nu kommer sista acten. Utskottet skall sammanjemka de olika meningarne. Detta är omöjligt. Derpå föreslår väl utskottet att hela saken för denna gång må falla, och härpå ingå förmodligen ständerna. Så är comedien för denna gång utspelad, och man borde för en annan vara öfvertygad om omöjligheten af radicala förändringar. Jag fruktar ⁵ att man icke blir det, utan försöker sig än en gång med omöjligheter, ja med coups d'etat; det Gud förbjude! Bredvid denna fråga går en annan: den att Ständerna skola hos Konungen anhålla om nedsättande af en commission, som skall utarbete ett förslag. Jag fruktar att Ständerna omfatta förslaget härom, för att för ögonblicket komma ifrån affären, ehuru stora olägenheter ¹⁰ deraf i framtiden kunna uppkomma. Öfverhufvud fruktar jag mera för framtiden än för det närmast kommande.

Lag- och finansfrågorna hafva icke kommit sin utveckling närmare, sedan jag sist skref. Påsken har medfört stillastående i förrättningarne. — Knapt förr än i Maj kan riksdagen åtskiljas. ¹⁵

En ny roman af Fredrika Bremer har utkommit. Likaledes en af Palmblad. Ingen af dem har jag ännu läst. — Ett sångstycke af Blanche, Läkaren, gör lycka på den kungliga theatern. Det är löst till sammansättning, saknar icke dumma partier, men har ock förtjenster, t. ex. goda skildringar af Svenska förhållanden, en del god humor, lätt och glad musik. — Ett annat original, ²⁰ Modehandlerskan, är miserabelt. Musiken (af Berwald) skall hafva förtjenster. Jag har blott läst stycket. — En af dagarne gifves Shakspeares Romeo och Julia.

D. 28^e Mars.

Jag har nu sett det omtalta fejdebrevet. Det hör icke till Deras samling. ²⁵ Det är ett stort patent på pergament af d. 4^e April 1611, egenhändigt under-tecknad af Christian d. 4^e, men med stor sirlighet skrivet i Canzliet. Konungen förklarar krig mot Carl d. 9^e och Sveriges rike. Det är en statshandling, icke ett monument af konungens författarskap. Troligen finnes conceptet i det Danska Geheimearchiv. ³⁰

Nu ville jag gerna bedja Dem om en återtjenst. Jag har från Gefle fått till låns en codex, hvarom De finner mera i bilagda Promemoria. Skulle De genom Mynster, den unge Engelstoft, Clausen, kanske ock genom den äldre Engelstoft, kunna skaffa mig något svar på de frågor Promemorian innehåller? Jag är alldeles rådlös. Äfven i Lund har jag förfrågat mig, men icke ³⁵ kunnat få något besked. Det är naturligtvis hufvudsakligen ad 1um som ett svar önskas. Det som upptages under N° 2 kan gerna för det första vara obesvaradt. Ett svar ad 1. är viktigt, om en afskrift af urkunden skall besörjas. Tages icke denna afskrift nu, så fås den icke så lätt, efter det jag lemnat codex

ur mina händer. Det skulle mycket roa mig, om jag kunde meddela ett ineditum i den danska kyrkans symbolhistoria. Jag upptager mina notiser på ett särskilt blad, på det att detta må kunna skickas till den eller dem, som De tror derom kunna lemna något vidare besked. Då tiden för mitt vistande
 5 här är obestämd, är det af vigt att jag så snart som möjligt får det svar som kan vara att meddela. — Många helsingar till Fru och Christian; likaledes till andra vänner. Lef alltid väl och tänk med gammal tillgifvenhet på
 Deras redligt hängifne

H. Reuterdahl.

10

323. *Fra Carl Säve.*

Upsala d. 28de Maj 1845.

Vidtberömd Herr Justitieråd!

»Det er meget længe siden, jeg fra Dem modtog nogen skriftlig Meddelelse«
 — så börjar De Deres sista bref till mig, dat. d. 23de Oktob. 1844, hvilket
 15 kom till handa först d. 29de Januari 1845 (på bokhandelsväg öfver Stockh.);
 — då dessa milda ord redan då skuro mig i hjertat, hvilken rättvis förebråelse skall jag då icke nu känna, sedan jag åter låtit en så lång tid gå förbi, innan jag besvarade dessa så kärkomna rader! — Jag vill åtminstone historiskt framställa, huru det kunnat tillgå, att jag gjort mig skyldig till en så stor för-
 20 summelse, jag, som eljest verkligen icke är någon trög brefskrifvare, och det just mot en man, som jag af själ och hjerta värderar så högt. — Redan i fjor vid denna tid, då här var så starkt fråga om en större Student-resa till Köpenhamn, påbörjade jag och har ännu liggande ett utförligare bref till Dem. Min tanke var att genast afsända det; men åtskilliga händelser mellankommo här,
 25 af resan föranledda, som till en del torde vara kända i Kph. (men hvilka man just derföre har svårt att rätt bedöma derstädes), hvilka togo min tid nästan uteslutande i anspråk. Det kan väl tyckas som om det alltid kunde gifvits tid att afsända ett bref, som redan var nära fullfärdigt; men, jag hade så när sagt, olyckan var, att jag redan påbörjat ett litet försök att besvara den af
 30 Dem framkastade frågan: »Hvadan kommer det, att Dalmålet har så många gamla egenheter, och huru hafva de med sådan renhet och så länge kunnat bibehålla sig?» Detta lilla utkast ville jag nödvändigt få färdigt och medsända, emedan jag trodde att det skulle roa Dem; — men dertill var då icke tid.
 — I midten af Juni reste jag, med allmänt understöd, till Gotland för att
 35 fortsätta mina forskningar i detta språk. Jag trodde, att jag derunder skulle få tid att fullborda utkastet — omöjligt! Tiden ville icke ens räcka till för insamlandet af det rika nya ordförråd, som jag der skördade. I slutet af September var jag åter här i Upsala. Då fick jag ovanligt trägna göromål med

min discipel; jag skulle dertill afgifva berättelse till Vitterh., Hist. och Antiq. Akad. om den antiqvariska delen af min resa, med en mängd dithörande ritningar, som — ännu icke alla äro färdiga; dertill skämdes jag, att jag hos Dem på så länge icke låtit höra af mig: med ett ord, det blef allt svårare. — Så kom Deres bref d. 29. Januari. I och med det samma börjades här termi-⁵ nen och jag hade, derigenom att ett Akad. Stipendium, hvilket jag hade full rätt att utbekomma, uteblef för en kanske ännu ganska lång tid, blifvit bragt i en ganska svår ekonomisk ställning. Jag nödgades derföre icke allenast mottaga några Studenter att undervisa i Isländska; men föranleddes deraf också att antaga ett anbud att ingå såsom lärare vid en härvarande¹⁰ större privat skola. Mitt ämne der var väl icke annat, än Svenska språket; men ämnet må vara hvilket som helst, så är det i alla fall rätt mycket, hvartill man måste förbereda sig, när man, som jag, förut icke haft någon dylik befattning. Mina dagar blefvo således öfvermåttan upptagne; jag säger da-¹⁵ gar, ty en följd af min långa sjuklighet, och deraf beroende kroppsliga svag-¹⁵ het, har blifvit, att jag icke står ut med att arbeta om nätterna, hvarken sent på qvällarna eller rätt bittida på morgnarne. — Detta allt har haft till påföljd att jag icke kunnat få den lilla afhandlingen om Dalmålet färdig, förr än just i går. Mätte nu blott detta lilla försök, som jag oupphörligt haft för tankarne, gifva Dem rätt mycket nöje, och vara ett vittnesbörd om, att knappast någon²⁰ dag gått förbi, utan att jag tänkt på Dem, min ädle Välgörare! och måtte De icke så strängt behandla mig, att jag går miste om Deres för mig så dyrbara välvilja! I framtiden skall jag bättre undgå att vilja skrifva några längre afhandlingar till Dem, än att jag skulle låta så lång tid förlöpa utan att sända någon underrättelse.²⁵

Nu först kan jag rätt af hjertat tacka Dem för det sista brevet och de med det samma följande exx. af »Bemærkningerne«. Äfven får jag förklara min hjerteliga tacksamhet för den stora ära, De bevisat mig med att föreslå mig till medlem af »den Historiske Forening« — en heder, som å min sida är helt och hållet oförtjent. Jag anhå[ler] i anledning häraf att De, utaf de penningar,³⁰ som innestå af honorariatet för »Bemærkningerne«, ville hafva den godheten att till Hist. Forenⁿ låta inbetala årskontingenterna för åren 1843 och 44 (hvilka redan torde vara betalda), samt äfven för detta o[ch] nästa år (1845, 46). Skulle det vidare gå an, så beder jag, att De ville hafva den godheten att sända till mig hit i Upsala, hvad som då återstår af sagde honorarium. Jag³⁵ stadnade då hos Dem i största förbindelse, om försändning kunde ske sist d. 7 el. 8de Juni, d.v.s. en vecka före d. 16 Juni; ty den dagen afreser jag härifrån till — Köpenhamn. I annat fall erhåller jag icke brevet, och det vore, i min nuvarande ställning illa nog. Hälst såge jag, om det låte sig göra, att få svenska penningar. Då jag så snart hoppas att personligen få råka⁴⁰

Dem, så kunde väl pengarne hälst stå till dess; men, af ofvanuppgifne skäl, skulle jag dock hälst önska få dem förut.

Ja, i år ändteligen kommer jag till Danmarks hufvudstad, och det i sällskap med 150 af Upsala Studenter (flere kunna beklagligen icke rymmas på ångf. Gotland!); — jag får då åtminstone se denna stad, dit jag så ifrigt längtat, om också icke så noga och så länge som jag önskade. Men De har redan af tidningarne erfarit, att denna skara Upsalienser kring midsommaren tänkt att aflägga ett återbesök, ett tack för sist! hos Bröderne i Köpenhamn. Jag kommer naturligtvis att deltaga i detta glada tåg. Något mera ungdomligt och poetiskt låter ju knappast tänka sig, än jag föreställer mig att hela detta tåg måste blifva! skada blott, att vistandet i en så interessant stad icke kan blifva annat än på några få dagar; och då dessa efter all anledning komma att tillbringas på ett särdeles rörligt sätt, så lär icke mera kunna medhinnas, än att taga stadens yttre fysiologi i ögnasigte; hvartill jag dock likväl [räknar?] konstsamlingar och dyl. — Redan i fjor, när resan troddes skola blifva utaf, blef jag inbjuden, att under vårt korta vistande i Kph. taga in hos en dansk Student vid namn Poulsen, hvars bekantskap jag gjorde vid det danska Studentbesöket härstädes 1843. Jag lofvade detta då, och då han äfven i år återförnyat denna vänliga begäran, så har jag med tacksamhet mottagit den. Med liflig erkänsla minnes jag alltför väl Deres utomordentliga godhet att inbjuda mig att gästa Deres hus, när jag en gång skulle komma till Kph.; men då detta uppehåll blir så kort, så skulle jag ändå så föga få njuta af Deres läreriska umgänge, att jag hellre förbehåller mig att någon annan gång framdeles, då jag med Guds hjälp kan få lägenhet till ett något längre uppehåll i Kph., åtminstone för någon liten tid, få taga Deres gästvänliga anbud i anspråk. Jag kan då få tillfälle att lära något i Danmark; nu blir endast tid att mottaga hastiga intryck. Äfven tänker jag att det är mest öfverensstämmande med hela resans karaktär, att dessa dagar helt och hållet egnas att lefva sig in i det Danska Studentlivet. Sådan är min plan och jag hoppas att De gillar den.

Mycket hade jag att skriva om min resa på Gotland i fjor. Hvilken skada, att icke De kom att besöka denna intressanta ö! Huru mycket skulle icke De haft att iakttaga angående t. ex. öns vackra kyrkor och deras byggnadsstil, och huru lärerikt hade det icke varit, om De velat allmängöra dessa iakttagelser. Ja, dessa kyrkor äro i sanning märkvärdiga! Såsom ett prof sänder jag en (ty värr illa lyckad) afkalkering af Stenkyrka sockenkyrka, som enligt sägen skall vara första kyrkan af sten på ön. Om jag icke bedrager mig, så är hon icke olik en af Hamburgs kyrkor. Derjemte sänder jag en afkalkering (de böra fästas i hörnen på hvitt papper) af ett gammalt hanseatiskt hus i Wisby. Man ser ännu (äfven på ritningen) de gamla huggna sten-

bågarna i muren öfver fönsterna — sednare tider hafva insatt de nya fyrkantiga. Detta hus är troligen jemngammalt med stadsmuren, d.v.s. från åtminstone slutet af 13de årh. Nedre våningen är hvälfd med korshvalf, hvilande på vackra huggna stenpelare. Högst uppe under taket, således öfver alla de 5 våningarna, går ett enda långt och mäktigt groft spetshvalf öfver hela huset, 5 stödjande sig på de tjocka sidomurarna. Omedelbart ofvanpå detta hvalf ligger det spetsiga tegeltaket, hvars ena sida ännu är täckt med hvad man på Gotl. kallar »munktegel«, af en egen gammaldags, djup form, och så lagda, att hvarannan rad ligger omvänd och betäcker de andras kanter (~~~~). — Flera slika gamla hus med trappformiga gaflar finnas i Wisby; men intet 10 så vackert som detta.

Föröfrigt lyckades jag att göra en särdeles rik insamling af dialektord på Gotland. Jag vill tro, att min förut stora ordsamling förökades med hän emot 1000 nya ord! Dessutom afritade jag en stor mängd Runstenar (de yngsta och lättlästaste i Sverige). Resultatet deraf var, att Liljegrens Runur- 15 kunder icke alls äro att lita på; ty icke mer än en enda var rätt läst af alla dem, jag jemförde. Och på Liljegren har Dietrich nyligen stödt en hel Runenwörterbuch! — Men jag måste sluta; — dock kan jag icke underlåta att dessförinnan hembära Dem min varma erkänsla, för att De haft den godheten att göra en sådan man som Prof. Jacob Grimm bekant med mitt lilla språkar- 20 bete om Gotländskan. — Till sluts anhåller jag ännu ytterligare om tillgift för min långa och oförlätliga tystnad, och vill anse som ett prof på, att Deres öfverseende har skänkt mig denna, om jag innan min afresa härifrån (d. 16. Juni) har den lyckan att mottaga några, om ock alldrig så få, vänliga rader från Deres hand; — huru skall jag eljest våga att träda inför Deres ansigte, när 25 jag, om Gud vill, kommer till Köpenhamn?!

Från Professorerna Geijer och Atterbom, samt Adjunkterna Fant och Spångberg kan jag hälsa, de må alla väl. — Lénström har nyligen fått ett stort pastorat!

Inneslutande mig i Deres fortfarande vänliga minne, förblifver jag med 30 uppriktigaste vördnad

Vidtberömde Herr Justitierådets

ödmjukaste och tillgifnaste tjenare

Carl Säve.

Det var mig en sand Glæde, høistærede Hr. Candidat! i Gaar at modtage Deres venskabelige Skrivelse af 28de Mai, med vedlagte interessante Under- søgelser om Aarsagerne til Dalmaalets Egenheder. De har derved givet mig

Lys om Adskilligt, denne endnu i det Hele lidet bekjendte Sprogart vedkommende; og hvad jeg selv altid har tænkt mig, at Dalarnes Afsondring og af Naturen besværlige Tilgange, ligesom Folkets ogsaa derved meer end hos andre Stammer bevarede Eiendommelighed og stærke Nationalitet høre
 5 til Hovedgrundene for dets Sprog-Egenhed: dette synes jo ogsaa ved Deres Skildring at bekræfte sig. Af denne bliver det mig dog endnu ei ret klart, i hvilket Forhold »Dalmaalet« overhovedet staaer til de andre, fra det svenske Skriftsprog mest fiernede Dialecter; og om det kan stilles jævnsides disse, i Forholdet til det dannede svenske Skriftsprog — eller om Dalmaalet kan
 10 betragtes — saaledes som man før har gjort, som en ganske særegen, gammel-nordisk Sprogart, mere end som en svensk Dialect. Jeg tænker mig, at det som Dialect omtrent kan sættes i Linie med det Gotlandske Maal; og begge Lande kunne da vel siges, at have samme Grund til den stærkt udprægede Sprog-Egenhed — nemlig begges, tilligemed deres Indbyggerses Iso-
 15 lering. Men denne er dog egentlig endnu meget større paa Gotland; fra Dalarnes udvandre jo yngre og ældre Mandfolk og Qvindfolk i Tusindtal hver Sommer; og kan De forklare mig hvorledes det kan undgaaes, at disse ikke optage megen Modernitet i deres Sprog, ved een Sommer efter den Anden at leve med og blandt Svenske i Stockholm og andensteds? — I øvrigt er vist
 20 nok Dalfolket en oprindeligen ganske særegen nordisk Stamme; i det mindste fandt jeg dem 1842 i Stockholm i høi Grad forskellige i deres hele ydre Charakter, Tale, Maade at bevæge sig, og hele Holdning, fra Alt hvad jeg ellers hidtil har seet af svensk Almue.

Det glæder mig, at vi faae Dem at see her i vor Hovedstad — om det endog
 25 bliver ganske flygtigt, og i nogen skandinavisk Ruus. Et Par Timers Tid haaber jeg dog, at De vil unde mig og mit Huus, og da helst en Middag, som er den Tid man bedst kan finde nogen Ro og Hvile til at samtale. Det vil være mig ret glædeligt, ved Dem at gienkalde mig Timerne og Dagene i Upsala 1842 — som kun vare alt for faa, og formeget fordunklede ved Upasselighed og Svaghed. — Men dette synes nu med hvert Aar at blive meer og mere min Lod og Sædvane. Man kan ikke vente sig andet i min Alder. — Jeg var i Februar Maaned temmelig alvorlig syg, og kunde i 3-4 Uger ikke forlade mit Værelse. Endnu har jeg ikke forvundet Følgerne deraf; 2 eller 3 Gange har jeg siden faaet fornyede Forkølelser, hvoraf jeg ikke kan komme mig —
 35 især i Hovedet. Dertil er jeg overlæst med Arbeide, isolerer mig meer og mere fra Verden, og stræber ikkun, at kunne bemægtige mig og benytte ethvert Øieblik af den Tid, hvoraf enhver Dag oprinder mere kostbar og uerstattelig for mig.

Af de for Deres Regning henstaaende 28 Rbdlr. har jeg tilladt mig at ud-
 40 betale Deres Contingent til den histor. Forening for 1845 med 2 Rbdlr. De

øvrigt 26 ville følge hermed, forvandlede til Rigsgjeldssedler. — Jeg vil tillige tillade mig at vedlægge 2 Quittinger til Hr. Prof. Schröder, som bedes ham præsentere; han kunde da bekvemmeligt ved Dem oversende mig Beløbet, og erholde hans Ex. af Historisk Tidsskr. V. Bd. (hvoraf han neppe har faaet noget) saavelsom De Selv, at medtage ved Hiemfærden til ⁵ Upsala.

Jeg tvivler ikke paa, at vore unge Venner fra det academiske Upsala ville faae meget af en reen og ungdommelig Glæde af Deres Kiøbenhavnsfærd (som i øvrigt ved et besynderligt Tilfælde vil støde sammen med den preussiske Konges Hidkomst, som nu er ansagt til den 18de Jul.) Godt og ønske- ¹⁰ ligt havde det været, om ogsaa nogle anseete Professorer havde deeltaget i Toget; og ligeledes, om de offentlige Sammenkomster og Foreninger imellem Upsalas og Kiøbenhavns studerende Ungdom kunde holdt sig inden for den nationale, det folkelige Frændskabs og Broderskabs Charakter, og holdt sig uden for den politiske, eller Statsforholdet. Men hvorledes skulde ¹⁵ dette undgaaes her, hvor Hovedledere for den saakaldte Skandinavisme ere Dagbladsredactører, eller en og anden af disses blinde Tilhængere og Efter-snakkere. — I Henseende til vort Lands indre politiske Forhold, som for Øieblikket ikke ere behagelige, vil jeg kun meddele Dem een Sætning, der omtrent er alle forstandige og med Verdens Gang lidt fortrolige danske ²⁰ Borgeres Troeskienelse: Vi have aldrig i Danmark, siden 1660, kiendt noget til Absolutismens Despotie eller Statsforvirring — Gud bevare os nu og fremdeles for Demokratiets!

Med Ønsket om en glad og heldig Hidreise, og med speciel Hilsen til mine ædle Venner i Upsala, navnlig DHrr Atterbom, Geijer, Fant, Almquist, ²⁵ Spångberg — hvor Nogen af disse træffes — er jeg med sand Agtelse og Hengivenhed

Deres ærbødige og meget forbundne

C. Molbech.

325. Til Vilhelm Faxø.

Kiøbenhavn d. 9de Jun. 1845. ³⁰

(Koncept ved Chr. K. F. Molbech).

Til H. H. Biskop Dr. Faxø,

Ordførende i Selskabet for Skaanes Historie og Beskrivelse.

Den mig tilhændekomne Meddelelse af min Optagelse til Æresmedlem af det i Lund stiftede »Selskab for Udgivelsen af Skaanes Historie og Beskri- ³⁵ velse«, har jeg, med megen Erkiendtlighed for den mig udviste Hæder, havt den Ære at modtage. Jeg seer deri et nyt Vidnesbyrd om den udmærkede Velvillie og personlige Yndest, som saamange Hædersmænd, i og udenfor

Skaanes videnskabelige Hovedstad og Universitetsstad, i en lang Række Aar have skienket mig, og hvorved jeg har været i Stand til at opnaae den sieldne Lykke, at kunne endnu, som Dansk, føle mig, om end en Udlænding, dog aldrig Fremmed i det svenske Land, hvis Indbyggere, hvis Natur og hele 5 Skikkelse, hvis Historie og Konstminder aldrig ville ophøre at minde om det gamle Folkefrændskab, der fra Arildstid blandt de nordiske Rigers forskellige Landskaber, nærmest sammenknyttede Skaane og Siælland. Det vil høre til mit Livs Alderdomsglæder, at jeg skulde opleve en Tid, hvis mægtigt fremskridende Opfindelsesevne har paa en Maade ophævet den physiske Adskil-

10 lelse imellem de to Landskaber, imedens en stigende aandelig og hiertelig Tilnærmelse imellem tvende Brødrefolk, der lover begge heldige Frugter, har bygget sin nærmeste Bro over Skaane.

Det vil være mig ikke mindre glædeligt, at kunne endnu opleve det Ønskes Opfyldelse, jeg har deelt med saamange Svenske, omsider at see Skaanes 15 Historie og Chorographie at blive Gienstand for alvorlige, omfattende Undersøgelser, og videnskabelige Samlinger og Bearbejdelser. Et saadant Resultat tør vi love os af det Skaanske historiske Selskab, der har gjort mig den Ære at ville optage mig i dets Kreds. Jeg ønskede at kunne vise mig i nogen Maade fortient til en saadan Tillid og Hædersbeviisning, ved at kunne 20 bidrage et eller andet til Selskabets Formaal.

Skulde Leilighed dertil negtes mig, beder jeg dog Deres Høiærværdighed, Hr. Biskop, Dr. Faxe, Lunds Universitets tilforordnede Cantsler, at ville, i Egenskab af Selskabets Forstander, modtage min erkjendtlige Tak, og meddele Selskabet, tilligemed denne, saavel min Glæde over et saadant Samfunds 25 Stiftelse, som min Redebonhed til, i ethvert Tilfælde, hvor nogen Leilighed tilbyder sig, at kunne bistaee det med min ringe Tieneste.

[Uden Underskrift].

326. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenh. 19. Jun. 1845.

Min kiære og ædle Ven,

30 Et Rygte har naaet Lund, og derfra hid, at man der ventede Dig i Selskab med Baron Beskow, i Anledning af de Upsalske Studenters Hidkomst; og at vi da kunde glæde os til begge Herrernes Besøg i Kiøbenhavn. Uagtet jeg tilstaaer, at jeg ikke ret, hvad Din Person angaaer, kan faae nogen Tro paa dette mig fra Lund tilmeldte Sagn, vil jeg dog idag lade disse Ord afgaae til 35 Lund, for at erindre Dig om Dit Løfte, engang, tidligt eller seent, at komme til os, og tage til Takke med Leiligheden i vort Huus — saaledes som jeg forhen har beskrevet Dig samme. Jeg stoler derfor, saavel som min Hustru paa, at hvis »Ødet« virkelig ved denne Leilighed skulde bringe Dig herved til os — at Du da ikke glemmer det gamle Tilsagn allerede fra 1842, og senere

gientaget, at skienke os den Glæde, at kunne huse Dig under vort ringe Tag. — Om Du førte Datter eller Hustru med Dig, saa veed Du, at ogsaa for dem er Leilighed nok, om De ville tage til Takke med dens Indskrænkning. — Skulde Du altsaa komme til Lund, vil jeg lade Dig dette tilstille ved vor Ven Reuterdahl, strax ved Din Ankomst; og jeg lever da i det visse Haab, at Du ⁵ ikke svigter Din gamle, trofaste Ven i hans Forventning. — Det er dog kun kort siden, jeg havde Brev fra Hr. Säve i Upsala; han meldte intet om et saadant Forsæt af Dig. — At Du i Fior ikke kom eller kunde komme, gjorde mig ret ondt (skiøndt Veiret vist nok hele Sommeren var høist ugunstigt.) Jeg var da egentlig i en bedre Stemning til at tage imod Dig, end i Aar. Jeg ¹⁰ har været syg og upasselig en Deel af Vinteren og af Foraaret. Det er først i de sidste to Uger, at jeg ved Varmen er bleven nogenlunde restitueret. — I disse Dage hersker her i Kiøbenhavn idel »Stads« i Anledning af Kongen af Preussens Ankomst i Gaar Morges; og hos os (nemlig paa Bibliotheket) har i nogle Dage været Travlhed; efter Tilmeldelse ventes hans Besøg her i Morgen ¹⁵ eller Overmorgen; han bliver her til Søndag eller Mandag. — Saaledes i stor Hast og Uorden, den venligste Hilsen — gid jeg maatte kunne med Vished tilføie, det hierteligste Velkommen!

fra Din tro hengivne Ven

C. Molbech. ²⁰

327. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenhavn. 25. Jun. 1845.

Min ædle Ven,

Det er ikke mange Dage siden, jeg til Lund oversendte et Brev, som jeg vilde man der skulde givet i Dine Hænder ved Din Ankomst, for at byde Dig velkommen i mit Huus; da Rygtet der havde sagt for vist, at Du kunde ²⁵ ventes til Kiøbenhavn med Studenterne. Men Rygtet tog fejl her, som det saa ofte gjør. Jeg erfarede allerede i Mandags Aftes, at ingen Atterbom fandtes blandt de Ankomnes Skare; men det var i Gaar Eftermiddags, at jeg paa Kongens Bibliothek meget behageligt overraskedes ved, ganske uventet, iblandt de sværmende Klynger af frem og tilbage vandrende Studenter, at ³⁰ opdage vor Ven Afzelius. Dette Møde var mig vist nok et af de kiæreste fra Upp-Svearnes Land — og jeg maatte derved trøste mig over at savne Dit (skiøndt svagt) haabede Besøg.

Skulde dette imidlertid have været indskrænket allene til de academiske Giæsters urolige Opholdsted — vilde det ikke have baadet mig meget. For ³⁵ os, om vi skulle have Nytte og Glæde af et endnu engang fornyet Samliv enten i Sverrige eller Danmark, maatte det være i mere Stilhed, mere indvortes og udvortes Ro. — I Aftes havde svenske, norske og danske Studenter deres

store Møde, i Christiansborg Slots store, meget smukt decorerede Ridehuus. Det var et mærkværdigt, meer end lysteligt Phænomen; thi den rette ungdommelige Glæde og Munterhed savnedes, og blev for en stor Deel undertrykt, eller fortrængt og svækket, ved de evige, uophørlige Taler og deres
 5 Sequentser. Forsamlingen varede fra Kl. 8 til henimod 1. Af disse 5 Timer bleve vist nok rigeligt de 4 optagne af Taler og Sang. Imidlertid herskede Gravens Taushed blandt mer end 1000 skandinaviske Studenter, og vel et Par hundrede ældre Danske. Dette blev tilsidst, baade for yngre og ældre høist trættende, og Interessen for de sig gientagende skandinaviske Prædiker
 10 ner køledes betydeligt. Tilsidst var ogsaa Talernes egentlige Auditorium indskrænket til den mindste Deel af Forsamlingen.

Saameget herom. Vor Ven Afzelius, — efter hvis Opfordring jeg afsender disse Linier, for at hilse Dig, en af de ædelste af alle Skandinaver i Sverige og Danmark, ogsaa under denne skandinavisk bevægede Tid i vor Ho-
 15 vedstad — vil fortælle Dig mere og Andet. — Hvad der glæder mig, er at vore unge Gæster fra Norden mødes med almindelig forekommende Venlighed, Glæde og Opmærksomhed. Kun noget bedre Veir kunde ønskes og behøves. — Min Hustru hilser Dig og Dine med Kiærlighed, og i Haabet, at disse Mure dog engang, før vi skilles ad for denne Jord, skulle indslutte en
 20 af de elskeligste Venner, Forsynet her i det omtumlede, bevægede Liv sendte
 Din uforanderligt og trofast hengivne

C. Molbech.

328. Til B. E. Hildebrand.

Kiøbenhavn. 14. Aug. 1845

Under de faa, glade Øieblik, jeg i Gaar følte mig lykkelig ved at tilbringe
 25 med en kiær og høit agtet Ven, glemte jeg — blandt flere andre Sager — at spørge Dem, om De skulde have faaet fra mig (hvad jeg ikke erindrer) eller fra Nogen Anden, 1ste Bind af det vist nok uundværlige Regestum Dan. diplomat., af hvis Udgivelses-Committée i Vidensk. Selsk. jeg er Medlem.

I Tilfælde at dette ikke er saa, giver jeg mig den Fornøielse at tilstille Dem
 30 medfølgende Exemplar. I Bds. andet Hefte, som gaaer til 1536, vil udkomme til Efteraaret, og jeg skal ikke forglemme at sende samme.

Af de interessante »Handlingar til Gustaf I. Historia« har jeg ved Deres Godhed 1842 erholdt 1ste Bind, fuldstændigt. Er intet meer deraf udkommet?

Tak for de korte Timer, som Deres Selskab har gjort mig saa kiære og inter-
 35 essante. — Skulde Vi i dette Liv ikke samles oftere, saa tænk dog ikke for sieldent paa

Deres redeligt hengivne Ven

C. Molbech.

329. *Fra H. Reuterdahl.*

L. d. 7 Juli [i Poststempelt: 8. Septbr. 1845]

Käre Vän!

Den hjerteligaste tack för Ditt vänskapsfulla bref. Obeskrifligt gerna kommer jag, om det för någon del är möjligt. Men detta kan jag ännu ej bestämdt säga. När jag sista gången talte med Kronprinsen, befallte han mig formligen ⁵ att vara sig till mötes i Malmö, för att gifva honom upplysning om en sak, som han ville känna, men som ännu af mig icke kunde upplysas. Han kommer till Malmö om aftonen d. 10^e, blifver der d. 11^e och reser tidigt på morgonen d. 12^e. Är det möjligt att d. 11^e komma öfver från Köpenhamn till Malmö, så är jag hos Dig d. 10^e. I annat fall får jag försaka denna glädje liksom så ¹⁰ mycken annan. Du finner lätt att ett hinder så beskaffadt som det nämnda är ööfvervinnerligt. Mitt samtal med Kronprinsen är af den beskaffenhet att det på 10 minuter kan afgöras och dessa 10 minuter kan jag säkerligen, om jag önskar det, erhålla om aftonen d. 10^e. Har denna dag passerat, så är jag ledig för hela veckan. Det skulle således äfven med afseende härför vara ¹⁵ mig kärare om jag kunde få vara hos Dig till middagen d. 11^e i stället för d. 10^e. Då dock nu d. 10^e är bestämd för Ditt sällskap, får mitt deltagande deri vara eventuelt. Till någon del är detta ock fallet med Fru Nyströms. Det är dock sannolikare att hon kan komma. Hennes man lär vara i Köpenhamn d. ²⁰ 9^e eller 10^e, och så fort hon får veta hvilkendera dagen beger hon sig åstad. Hon väntar bref i afton eller i morgon. Emedlertid tackar också hon för bjudningen. Vore icke Prinsens åt mig gifna befallning i vägen, hvilken jag uttryckligen lofvat hörsamma, så sade jag både för mig och Fru Nyström ett obetingadt ja till Din bjudning. Du finner att jag måste svara vilkorligt. D. ²⁵ 11^e eller 12^e är jag af intet bunden.

Fru Nyström fann jag efter aftal i Ystad. Ser Du hennes man, på hvilken Hetsch kan gifva den bästa anvisning, och hvilken, när han kommer till Köpenhamn, bor på Hotel d'Angleterre, så säg honom att hon är rask och munter och väntar på underrättelse när hon skall möta honom.

Gud med Dig! De bästa helsningar till Din Fru. ³⁰

Alltid Din redligt tillgifne

H. Reuterdahl.

330. *Fra P. A. Wallmark.*

Stockholm d. 17 Oct. 1845

Välborne Herr Etats Råd och Riddare!

Då wi sist råkades i Stockholm, hade jag i den då utkommande Sveriges ³⁵ Stats Tidning infört en Statistisk artikel öfver våra framsteg i ekonomiskt,

&c afseende, sedan 1809, som intresserade Dem och De begärde de Nummer, hwari den är införd. — Jag lät sedan särskilt aftrycka den, — och sänder nu ett Exemplar.

Äfven gjorde wi då en resa till Drottningholm tillsamman. Jag gjorde
 5 Dem då uppmärksam på de ställen wi förbiforo, som Bellmans Sångmö gjort odödliga. Då jag sjelf denna Sommar gjorde en Målarresa, så föll det mig in att lemna en sådan beskrifning af denna lilla resa och i följetongs artiklar till Post och Inrikes Tidningar publicera samt sedan, på flere vänners begäran utgifva den. — Jag skickar den också tillika med en annan liten under
 10 riksdagen utgifven Brochyr, som visst icke kan intressera en Dansk annorlunda än som upplysning om beskaffenheten af det representationsförslag, man här vill genomdrifva.

Vi ha nu fått en ny upplaga af Forsells Statistik, men detta hindrar ej att ju min lilla Skrift i några delar är litet omständligare än hans.

15 Lef wäl, Herr EtatsRåd, och erinra sig med vänskap sin gamle Collega
 Wallmark.

Ursäkta brådskan.

331. *Til Vilh. Fare.*

28. Dec. 1845.

(Koncept.)

20 Høiærværdige, høivelbaarne Hr. Biskop og Doctor,

Ved Juletidens Epoche, ved det tilstundende Aarsskifte, og ved flere Anledninger, føres mine Tanker bort fra den større, urolige, bevægede Kreds, som her mere omgiver mig, end jeg kan siges at leve i den, til det, om ikke just altid fredelige, dog stille og venlige Lund. — Det hører endnu til
 25 Kilderne for mine Glæder, for min indre Tilfredshed i Alderdommens Aar, at jeg i denne ærværdige Stad af saa høi historisk Mærkværdighed, og i dens videnskabelige og dannede Kreds, allerede for mer end tredive Aar siden, hos en allerede næsten bortdød Generation, og da endnu liden eller ingen Grund var lagt til de seneste Aars Nærmelse og venlige Forhold imellem Na-
 30 tionerne, var heldig nok til, som Udlænding, at vinde det, man ofte har vanskeligt nok ved at finde i sit Fædreland: hiertelige og oprigtige Venner. Af disse er nu knap Nogen mere tilbage; men Andre ere traadt i de bortgangnes Sted, og Baandet, som 1812 knyttede mig til Lund, er saa langt fra at være brustet, at det snarere endog har knyttet sig fastere, og at jeg, til Trods for
 35 alle de Omskiftninger, som Tiden og Alderen føre med sig i Individernes Liv, efter 33 Aars Forløb føler mig endnu mere hiemme, endnu mere fortrolig i Venners Kreds i Lund, end 1812, da jeg dog maatte eie langt mere af den yngre Alders liveligere Evne til at slutte sig til Verden og Menneskene. En betydelig Deel af et saa behageligt Forhold skylder jeg Deres Høiærværdighed,

som altid, paa Deres ærefulde og anseete Plads i Staten, ved Høiskolen og blandt Nabolandets geistlige og videnskabelige Stand, bærede mig, ikke allene med Deres Yndest og Velvillie — men jeg kan sige, med faderligt Venskab. En saadan Udmærkelse var mig af høi Værdi hos en Mand, hvis Sind og Hierte jeg altid har agtet i samme Grad, som jeg agtede Hans rene Humanitet og oprigtige Kiærlighed og Høiagtelse for Videnskabelighed og videnskabelige Fortienester. Jeg havde den Glæde, for faa Maaneder siden, i en ogsaa af Naturen sieldent begunstiget Aarstid, og ved at deeltage i den skønne og opløftende Kirkefest, som Hr. Biskoppen paa en saa værdig Maade havde anordnet, med ligesaa ægte geistlig-religiøst Sind, som historisk-videnskabelig Aand, at modtage nye Prøver paa Deres Høiærværdigheds uforanderlige Venskab og Bevaagenhed. Ligesaarørende, og min Siæls Inderste bevægende, som disses Yttringer af en ærværdig, hæderkronet og almeenelsket Olding vare mig, ligesaar uforglemmelige ere de mig. Endnu, skiøndt sildigt, beder jeg Dem herfor modtage min varmeste Tak, saaledes som den udgaar fra et oprigtigt Hierte.

Denne Tak være ledsaget af Bevidnelsen af den Glæde jeg føler ved at vide af jævnlige Erfaringer, at D. Høiærværdighed endnu bevarer i usvækket Grad den sieldne Oldingskraft og Friskhed, som kroner et virksomt og hæderfuldt Livs sildige Aften; ligesom den være ledsaget af mit hiertelige og varme Ønske: at Gud endnu vil skienke D. Høiærværdighed mange af disse Aar, som De endnu lige virksomt indvier til Religionens, Statens, Borgersamfundets og Videnskabernes Tieneste og Forfremmelse, med en Nidkiærhed, som erkiendtlige Medborgere længe have æret og paaskiønnet.

Tilgiv, min høiærværdige Velynder! at dette siges Dem med hurtige, lidet valgte eller omhyggelige Ord — men en derfor ikke mindre ren og oprigtig Følelse. Det er med denne, jeg ogsaa beder Dem bevare mig Deres Yndest og Venskab, som jeg vurderer saa høit, og at modtage Forsikringen om den sande Høiagtelse og inderlige Hengivenhed, hvormed jeg uforanderligt henlever

Deres Høiærværdigheds høit forbundne og allerærbødigste

C. Molbech.

332. *Fra Vilh. Faxæ.*

Lund d. 11 Januarii 1846.

Högädle Herr EtatsRåd m.m.

Vänskapsfullare och högtidligare nyårs önskan kunde jag icke emottaga, än den med hvilken jag af Herr EtatsRådets ynnest blifvit ihogkommen. Jag önskar blott att hafva gjort mig förtjent til de hedrande omdömen Herr EtatsRådet behagat yttra om den gamle Vandringssmannen. Mit hierta är fullt af den varmaste den lifligaste taksamhet.

Den lyckliga, tillåt mig kalla den äfven den kära förbindelsen, som Lund haft äran knyta med Herr EtatsRådet sedan 1812 har hvarje år blifvit förnyad, alltid med oförgätliga vedermälen af välvilja och tilgifvenhet. Det urgamla Templet, som då fick sin första smakfulla, sin ädlaste teckning af Herr

5 EtatsRådets hand är stolt öfver att vid den sällsynta Högtidsdagen d. 1. sisl. September finna sig hedrad af den Högtärade Författares närvaro som så sant och utförligt tolckat beskaffenheten och värdet af detta Nordens ålderdoms Monument. Besöket af Herr EtatsRådet och Dess Värde Herrar Colleger var för oss vördnadsbjudande.

10 Herr EtatsRådet med sin resp. k. omvårdnad vare åtföljd af den Högstes nåd och välsignelse nu och framgent.

Med fullkomligaste högaktning och tilgifvenhet har äran framlefva

Herr EtatsRådets och Riddarens

Ödmjuke Tjenare

15

Vilh. Faxé.

333. *Fra Anders Fryxell.*

Karlstad. Sunne d. 5. febr. 1846.

Högt aktade Wän!

De glada dagar, jag uti Edert hus åtnjöt, den myckna personliga wälvilja, mig wisades af Eder under mitt vistande i Köpenhamn och sedermera, bibe-

20 håller sig alltid hos mig i friskt minne, och glad iakttager jag hwarje tillfälle att wisa denna min erkänsla.

Det är äfwen af sådan anledning, som jag härhos sänder en nyss af mig utgifwen brochure; hwilken här väckt något uppseende. Det skulle fägna mig, om den i någon mån vunne Edert bifall. Jag anser ämnet wigtigt, ej blott

25 historiskt, utan ock politiskt, ej blott för Swerge, utan ock för flera länder. Den orimliga, frenetiska förbittring mot alla högre samhällsklasser, mot allt, som framstår öfwer hopen; denna ultra demokratiska sinnesstämning, som hotar att öfwerändakasta allt; detta kommer enligt min tro till en betydlig del från det högst partiska sätt, hvarpå historien wanligtvis blifvit behandlad;

30 från de consequent fortsatta orättvisa beskyllningar, hwarmed man belastat förra tidens aristokratier och hierarkier. Att man med sådan orättvisa framfarit i Svenska historien, har jag med denna brochure welat wisa, och skall innan kort för samma ändamål utgifva ännu ett häfte, eller kanske två. Att så äfwen skett i Danska historien, synes bäst af Badens historia, hwilken är i

35 mina ögon ganska partisk och orättwis mot de högre samhällsklasserna. Hans hat och orättvisa äro mig högst motbjudande. — Jag tror, att en ej aflägsen framtid skall få se historien framställd på helt annat sätt än det nu vanliga. De ultraprotestantiska och ultrademokratiska orättvisorna mot katolska hie-

rarkien och gamla aristokratien skola försvinna för en djupare historisk kritik, en oväldigare sinnesförfattning. Det är på denna bana, jag ingått, detta mål jag sökt; icke utan långt och allwarligt betänkande.

Jag måtte väl ej af Eder misstänkas, såsom den der önskar tillbaka feodalism och papism. Långt derifrån! Ju mindre man befarar dessa vådor, desto mer kan man vara opartisk vid deras bedömande. — Våra liberala tidningar gifva mig likväl dagligen sådana beskyllningar; ehuru jag p. 4 uttryckligen reserverat mig mot en sådan tydning.

Jag har genom denna brochure kommit i ett obehagligt förhållande till Geijer; men har ej kunnat undvika det. Han har mer och mer öfvergifvit forskningen och vettenskapen för gissningar och politik. Det alltid hos honom befintliga elementet af dunkelhet och obestämdhet har i hans sednare år utbildat sig till en betydlig grad; och efter sitt så kallade affall 1838 är det svårt att ur hans skrifter arbeta sig till ett bestämdt resultat. Dock är han våra ultraliberalas evangelium; och hans anseende som häfdatecknare gjorde det för mig till en nödvändighet att vända mig direkte mot honom i den strid, jag begynt.

Knappt vet jag, om jag tackat för de sända böckerna, Corfitz Ulfeld och Utdragen ur P. Juels Breve. Om det ej skett förr, så sker det nu med så mycket större liflighet. De voro mig i många hänseenden ganska välkomna, och jag har redan vid flera tillfällen haft nytta af dem wid mina historiska arbeten. Ut i Frey (en tidskrift i Uppsala) har jag år 1844 anmält båda dessa arbeten och öfwer deras utgifvande framsagt samma tillfredsställelse, som jag här yttrat.

Det är besynnerligt, att en person sådan som D:^r Sturtzenbecker kan väcka så mycket uppseende och antaga en sådan ton, som han enligt våra tidningar i Köpenhamn lyckats göra. Här i Sverige är hans anseende nästan mindre än intet; en smårolig feuilletonist, en publikens andeliga Arlekin med sina putslustigheter på tidningsbladet — Se der allt!

Jag slutar mitt bref med hjertliga tillönskningar af hälsa och krafter för fortgåendet af Edra litterära arbeten; med lika hjertliga och tacksamma hälsningar till Eder Fru och tecknar med uppriktig högaktning och tillgifwenhet

Eder Wän

And. Fryxell.

P.S. Jag ber om min hälsning till Engelstoft, Oehlenschläger, Kolderup-Rosenwinge, Deichman m. fl. då de träffas.

35

334. *Fra Anders Fryxell.*

Karlstad. Sunne d. 6. Mars 1846.

Högt aktade och Ärade Wän!

Min förbindelse och tacksamhet för Edert bref och deruti skickade recensions-utdrag kan jag icke [till] fyllest uttala. De woro mig kärkomna som bevis,

det ena af Eder välvilja för min person, det andra af Edert bifall till det väsendtliga af min litterära verksamhet.

Geijers swar har nu kommit. Jag torde wara partisk men jag känner mig deraf ingalunda wederslaggd. Hans försvar, t.ex. sid. 21,30,31,32-37,98,99,
5 m.fl. synas mig mer än misslyckade. Jag förstår ej, hur han kunnat tillåta sig sådana historiska oriktigheter, sådana motsägelser; ej heller hur han will förswara dem. De skola klart men lugnt ådagaläggas i ett nytt 2^a häfte af Aristokratfördömandet, hvilket kommer att innehålla svar till Geijer og granskning af en Aristokrat-fördömande period i Svenska historien af Rüh.
10 Jag ber eder icke fälla något omdöme i tvisten, förr än detta mitt svar kommit. Det skall tydligen visa, huru mycket misstag, hur mycket motsägelser dölja sig under Geijers stora ord och wackra bilder. Det kommer inom två, tre weckor i bokhandelen.

De två delarna af Edra Fortällinger ur den Danske historia bekom
15 jag ganska riktigt genom den resande Svensken, det var en löjtnant Geijer. Jag har glömt att tacka för detta bevis af Eder wänskap för mig, och Edra outtröttliga och lyckliga bemödanden för den Nordiska historien. Fastän sen, kommer dock min tacksägelse lika varm från hjertat. Jag skall laga att 2. och 3. delen af mina historiska handlingar skall jemte 2 delen af Aristokrat-
20 fördömandet komma Eder tillhanda genom Bagge och Gyldendal. Till den stora kostnaden för sist till Eder afsända bref måste jag på det enträgnaste bedja om ursäkt. Felet var mitt. Jag sände boken med brefpost. Den kostade mig till gränsen 1 dl. 12 sk. Sv. Banco. Jag kunde ej föreställa mig, att farten öfver Sundet skulle wara så dyr. Hädanefter skall jag akta mina vänner
25 för dylika utgifter.

Ångbåten går på nära 2 dygn mellan Göteborg och Karlstad. Der skulle jag med hästar och wagn wara Eder till mötes att föra Eder de återstående 6 milen till mitt wackra Sunne. Ack hvad det för oss wore roligt! Eder Fru, Söner, alla skulle komma.

30 Tack för bifallet till min Carl X.; men här i landet börjar en och annan att skylla mig för Dansk partiskhet; derfore att [jag] framdragit hvad man förut ej wisse, och ärligt uttalade det om Carl X: orätrådiga uppförande mot Danmark 1658 om sommaren. Jag kommer nu snart till kriget 1676-1679. Männe Alefeldtarna woro så dåliga, som Baden utmålar dem?

35 Jag ber nu om min hälsning till Eder Fru, önskar Eder af hjertat glädje [och] lycka; samt tecknar med uppriktig högaktning

Eder Tillgifne Vän

And. Fryxell.

335. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund 11 Apr. 46.

Käre Vän!

Jag kan svårligen fatta huru sex, sju månader kunna hafva förflutit utan att vi hört ett ord från hvarandra. Icke så långt efter vårt sammanträffande i Köpenhamn, började jag att skriva, men blef af någon tillfällig anledning 5 afbruten. Sedan har jag icke kommit mig före att åter vidtaga. Jag har mång-hundrade gånger tänkt på Dig och Dina. Det har gjort mig godt att erindra mig all Er vänskap. Jag har också förebrått mig mitt oförsvarliga stillatigande, men till bref har det dock icke velat komma. Något af min skuld får Du skriva på räkningen af de nästan otaliga, små men all bättre lust för- 10 störande embetsbestyr, som ålegat mig; något på sjuklighet. En del af Januari och nästan hela Februari plågades jag [af] tandvärk. Nästan ingen natt fick jag sofva. Och om dagarne skulle jag dock vara allas tjenare. Tjensten blef naturligtvis derefter. Men hvad jag icke var olustig till andra göromål än de nödvändiga, det blef jag. På det förflutna halfåret har jag visserligen icke 15 skrivit tre bref utom embets- och affärsbref, hvilka så mycket mera öfverflödat. Således har jag ock kommit att synas ovänlig mot Dig och Dina. Jag har varit det i gerningarne, men icke i sinnet. Glöm gerningarne, eller rättare, glöm icke-gerningarne och se till sinnet.

Då det ännu var obestämdt hvem som skulle blifva domprost i Lund, sade 20 jag mig ofta att jag stod på ett slags skiljeväg. Domprosteriets bortgifvande afgjorde om jag helt och hållet skulle upptages af practiska bestyr, och blifva en statens och kyrkans man, utan att mera än till nödtorft kunna fortsätta mina studier, eller om jag som hittills hufvudsakligen skulle få öfverlemna mig åt dessa och äfven kunna verka något som författare. Utgången har 25 visat mig sanningen af denna föreställning. Domprosten är i stor fara att blifva en dum prost. Jag har under de sista sex månaderna knapt kunnat smyga mig till någon läsning. Det enda jag fått skriva har varit predikningar och tal, samt utkast till mina föreläsningar. De sistnämnda hafva handlat om kyrkans — till en början om kyrkolärans — närvarande beskaffenhet. Jag 30 har afhandlat rationalismens och pietismens historia. För dessa föreläsningar har jag måst läsa, eller rättare genomögnat ett och annat. Jag håller för det närvarande på med det så kallade Läseriet i Sverige. Men härutöfver har icke min literära verksamhet kunnat röra sig. Jag kan icke säga att denna varit utan intresse. Det mesta af hvad jag genomgått och föredragit var mig visser- 35 ligen förut någorlunda bekant; men en del specialiteter och detaljer har dock gifvit mig mycken förnöjelse. Särskilt intresserade mig i rationalismens historia de så kallade engelska deisterna. Också hos dem återfinner man den

stora engelska arten, den oaffecterade simpliciteten. Englands kyrkhistoria är öfverhufvud lika så hänförande som dess borgerliga historia. Hvad äro icke — i den engelska pietetens historia — Wesley och Whitefield för män? Vore det för tidens skuld möjligt så inkastade jag mig gerna ännu djupare i 5 studium af dessa det religiösa lifvets särskiltheter.

Vår literatur har under vintern som alltid varit mager. Det viktigaste har utan tvifvel varit striden mellan Fryxell och Geijer. Jag har sett hvad Du skrifvit om Fryxell. Det har genomgått en del svenska blad. Geijers svar är Dig utan tvifvel numera bekant. Det behagar mig icke. Tonen är icke god. 10 Mannen visar sig hänförd och retad. I viktiga punkter har han bestämdt orätt. Fryxell låter länge vänta på sitt svar. Att det kommer är säkert och mycket efterlängtadt är det äfven. Hade jag tid, så sade också jag några ord i denna fråga. Den finge måhända ett helt annat utseende, om man ställde den utan gemenskap med de närvarande politiska åsigterna. Det historiska 15 moment som behandlas blir liksom hvarje annan historia en lögn derigenom att man i dess resultat vill finna bevis för rättigheten, för ofelbarheten af sina egna föreställningar.

Den nya representationscomitén har begynt sina arbeten. Det synes som dessa skulle komma att kräfvat mycken tid. Det är godt. Derigenom hinner 20 mycken hetta att svalna, mycken galenskap att lägga sig. Jag känner temligen noga nästan alla comitémedlemmarne och väntar mig mycket godt af de flestes förstånd och rättsinhet. Ordföranden Bredberg är en förträfflig man. Han och biskop Holmström torde väl vara perlorna i sällskapet. Mycket goda äro dessutom namnen Hamilton, Åkerhjelm, Fåhræus. Dessa män låta 25 hvarken öfverraska eller öfverlista sig och sätta ingenting viktigt på spel. Hvad som mest förvissar mig att Regeringen icke vill gynna våldsamma och farliga förändringar är dess val af secreterare. Pfeffer är en lugn, stadig, insigtsfull jurist, och tillika en mycket skicklig affärsman, som bättre än någon annan kan framhålla vådorna af stora förändringar. Det säges, att regeringen 30 skall gynna det såkallade juste-milieuförslaget. Skadar icke. Det gör sig sjelf omöjligt genom sin konstighet och sin bräcklighet. Radicalismens actier stå för det närvarande icke högt. Således tyckes faran för det gamla Sverige vara mindre än tillföre. Man vet dock icke hvad den radicala agitationen kan uträtta närmare riksdagen. Att vi bo på vulcaner kunna vi icke för oss för- 35 dölja; men hvar är detta icke nu för tiden fallet?

I Lund är sig någorlunda likt. Gamla Cederschöld är för några dagar sedan död. Fru Billberg och jag bygga. Bredvid det hus jag bebor låg ett mindre, som af Fru Billberg blifvit inköpt och nu är nedrifvet. Det återupbygges så att dess öfre våning kommer i communication med min, och kommer att,

när den blifver färdig, lemna mig godt utrymme. Till det jag har får jag ett någorlunda stort förmak, en stor sal och 2^e mindre rum. Jag hoppas att allt skall vara färdigt till hösten; men sommarn blifver för mig orolig. Man får finna sig, när man har något bättre att vänta.

Jag längtar nu högligen att höra något om Dig, Din kära Fru och allt som ⁵ för Dig är viktigt. Du får icke för länge låta mig sakna underrättelse. Väntar Du länge, så kommer jag sjelf och hämtar mig besked. Gud med Dig! Helsa hjertligen Din goda Fru och tänk alltid med gammal vänskap på Din redligt tillgifne

H. Reuterdaahl. ¹⁰

336. Til Carl Sæve.

Kiøbenh. 17. Mai 1846.

Høistærede Hr. Sæve!

Det er ret længe siden, jeg nu hørte noget fra Dem. Det vilde glæde mig meget at erfare noget ønskeligt og heldigt fra og om Dem — særdeles, om man dog engang i Deres Fædreland vilde gjøre noget lignende for Dem, som ¹⁵ Christian VIII. med oplyst Kongesind og Paaskiønnelse af videnskabelig Aand har gjort for vor unge, ivrige og aandfulde Oldforsker Candidat Worsaae, hvis nylig udgivne Værk over Blekings Monumenter, jeg haaber er kommet til Upsala, ligesom hans kritisk-antiquariske Undersøgelser af Runamo. — Han er ikke blot bleven tillagt en aarlig Understøttelse af Finantserne (jeg ²⁰ troer 3 eller 400 Rdlr.) men Kongen har, ganske af egen Drift, tillagt ham et Stipendium af 1000 Rbdlr. for at gjøre en antiquarisk Reise til Skotland, Irland og England, hvortil han en Tid lang har forberedet sig, og som han nu snart skal tiltræde. — Ogsaa min ældste Søn, som De vel saae her i Fior, har Haab om et Stipendium til at foretage en Udenlandsreise til Tydsk- ²⁵ land og Italien, til Efteraaret.

Deres mig tilsendte interessante Bemærkninger over Dalarne, som kunne afgive et ret passende lille Bidrag til vort historiske Tidsskrift, lader jeg nu oversætte paa Dansk, og skal ikke forsømme selv nøie at giennemsee samme. — Jeg tilmelder Dem dette i Tilfælde af at De skulde [ønske at skrive?] ³⁰ et eller andet Tillæg, Folket, dets Tilstand og Charakter, eller Sproget betræffende, som De kunde ønske indskudt i Manuskriptet. — Dog ønskes intet udførligere grammaticalsk Detail om Dialekten, som ikke saa vel passer til Tidsskriftet. — Naar De engang skriver, beder jeg Dem underrette mig om,

hvilke og hvor mange Bind af det histor. Tidsskrift, De har faaet. Ved Slutn: af A. 1845 udkom VI^{te} Bind, hvormed den 1ste Series af Samlingen er sluttet, og en ny skulde nu begynde, hvoraf 1ste Hefte er under Pressen. Meer end 1ste Bind af det Nye histor. Tidsskrift kommer jeg dog neppe til
 5 at udgive. Mine Aar minde mig om at trække mig tilbage fra et saa byrdefuldt Foretagende, hvortil jeg af Andre har været for lidt understøttet. — Imidlertid har jeg begyndt et andet literairt Foretagende, som indlagte Blad udviser. — Jeg beder Dem meddele samme til mine Venner Bibliothekaren Fant, Prof. Fahlcrantz, samt Andre. Ønsker Nogen at eie disse Analekter,
 10 da maatte opgives en Boghandler (f. Ex. Bagge i Stockholm) for hvis Conto Exemplarerne kunde afsendes. 1ste Hefte, hvis Priis er 32 Skl. Rgd: (svensk.) er udkommet; og 2det Hefte haaber jeg kan udkomme i Jul. Maaned.

Med særdeles Agtelse, venskabeligst

C. Molbech.

15 Hvorledes gaaer det med Sv: Academiens Ordbog? Beskow og Ordbogen ere vel begge igien indslumrede!

337. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenhavn. 17. Mai 1846

Hiertenskiære, trofaste Ven,

Nu er desværre den opstaaede Tidens Kløft i vor Brevvexling ved min
 20 egen Skyld bleven saa stor, at den ikke vel lader sig udfylde — og saaledes gaaer det mig paa alle Kanter af min for Resten meget indskrænkede Correspondents. Sandt at sige, kan heller ingen vente af mig, der i en allerede høi Alder snarere med hvert Aar kommer dybere ind i Literatur-Arbejder, end vinder Ro og Hvile for Aand og Eftertænkning, at jeg skulde være en flittig
 25 Brevskriver — nu saa meget mindre, da jeg paa en kort Tid har begyndt et noget originalt Foretagende; nemlig, at correspondere med en Mand i Kiøbenhavn; dette er min Collega, Cancellieraad og Bibliotheksecretair Fabricius, Vice-provst paa Regentsen, en velbekiendt Literator og Veteran i Studenterverdenen. Han har uheldigviis i mange Aar været stokdøv, er overordentlig
 30 arbejdsom, den flittigste Embedsmand ved Kongens Bibliothek, af hvis danske Afdeling han har store, uforgængelige Fortienester; taler lidet, læser desto mere, og bestyrer Regentsens Læse-Indretning, hvor der aarlig, for Universitetets Regning, anskaffes for flere hundrede Rdlr. Journaler og nye viden-

skabelige, historiske, æsthetiske Skrifter, som af Regentsens 100 Alumner frit kunne benyttes i to, om Vinteren hele Dagen opvarmede Læseværelser. — Med denne Mand har jeg foresat mig, jævnlig at correspondere om Dagens og Literaturens Phænomener. Jeg tænker vor Brevvexling, om den bevares, kan blive artig nok for »Posteriteten«. — At skrive en Epistel til Regentsen, 5 kan saaledes falde let nok; her maa Indholdet komme af sig selv, og det kan fyldestgøre sit Øiemed, naar Siden eller Bladet er fuldt. Men — at skrive til Upsala — og til Atterbom! — efterat have været taus i henved 2 Aar! — Hvor skal jeg begynde, og hvor ende? — Denne Tanke allene kunde uddrage Brevets Opsættelse saa længe, at det aldrig kom. For at forekomme et saa 10 bedrøveligt Udfald, vil jeg derfor helst strax skride til den Gienstand, som i Dag er mig den allervigtigste og mest magtpaaliggende. Af Prof. Hiort, som for 8-14 Dage siden, i Anledning af hans Svigermoders Død, var her i Byen, erfarede jeg, at vi, med temmelig Sikkerhed, kunne vente os Dit i $\frac{2}{3}$ Menneskealder lovede Besøg i Kiøbenhavn, samt i Sorøe, hvor det hedder, at Du 15 vil opholde Dig nogen Tid hos Etatsraad Ingemann (der endnu, som constitueret Director, venter, ligesom hele Publicum og Personalet paa den uheldige Stiftelses Forløsning af en atter i nogle Aar indtraadt halv-interimistisk Tilstand, ved en ny Modification af dens Bestemmelse og Organisation.) Jeg kan ikke indvende noget imod, at Du paa et Besøg i Danmark tager nogen Tids 20 landlig Hvile i min Fødeby og nyder dens venlige, indtagende Naturskønhed, hvis Ynde atter i de sidste Aar ved nogle, skiøndt egentlig kun til Timer, eller faa Døgn, indskrænkede Besøg, har udøvet sin fornyede Virkning ogsaa paa mig. Disse Besøg, efter flere Aars Afbrydelse, have ogsaa havt den Virkning, at de have saa at sige begejstret mig for Sorøes Idee, som selvstæn- 25 dig høiere videnskabelig Stiftelse, og denne Begeistring har overvundet baade min Inertie — en Følge af Aarene, meer end af aandelig Sløvhed — ligesom min ringere Evne til at forlade den forhaanden værende Aandsyssel, for fragmentarisk at virke i en ny og fremmed Retning. Her har jeg, som man siger, brudt overtvært. Jeg har mundtlig og skriftlig umiddelbart 30 søgt at virke paa Hs. Maj. Kongen; jeg har hævet min Røst hvor jeg kunde, uden al Skaansel og Tilbageholdenhed; jeg har allerede for 2-3 Aar siden endog taget til min polemiske Pen, for at opponere mod H. C. Ørsted, der vilde have Sorøe reent degraderet til Skole — hvori han desværre har et mægtigt Parti, og saa at sige hele Universitets-Directionen, paa sin Side; men 35 lykkeligviis hidtil endnu Kongen imod sig. — Sagen er nu paa det nærmeste ved sin Afgiørelse; for 4-5 Dage siden henvendte jeg en Skrivelse umiddelbart til Hs. Majestæt, for — om mueligt — at styrke ham i hans for Sorøe gunstige, men neppe endnu ret klarede og faste Ideer. — Det er en synderlig Casus i

en absolut monarkisk Stat, at Kongen er den, hvis oplyste Forstand har været i Stand til at fatte den overhovedet vigtigste og klogeste Idee for en Stiftelse som Sorøe Academie; men har ikke kunnet finde Understøttelse nok hos Nogen af Vedkommende, eller Nogen af sin formaaende og virkende Omgivning, til at faae den bragt til Virkelighed. — Dog, her forvilder jeg mig allerede i den Sorøeske Labyrinth, i Stedet for at holde fast ved min kiæreste — min eneste Ungdomsven; ved — Atterbom! — Ja, havde jeg kun fat paa ham, skulde jeg sandelig nok holde ham. — Men, hic Rhodus! — For at komme til Sagen og til Traaden igien: Du vil da ikke komme til Danmark, uden at blive en Tid i Kiøbenhavn, der, som Du veed, ogsaa om Sommeren har meget smukt og behageligt i og omkring sig. Min gamle Indbydelse og Dit ligesaa gamle Løfte, staar naturligviis lige fast. Jeg venter Dig i mit Huus — det være allene, eller med Din elskelige Hustru, med Din Datter, eller hvem Du i disses Sted maatte medbringe. Et, to eller tre Værelser kunne vente paa Dit Valg, og paa den Maade, Du Selv helst vil arrangere Dig hos os; og for Resten ville vi see i Dig en Frænde og Broder, der ganske deler vor Levemaade, som den er — i sin hele, mere svenske Simpelhed, end kiøbenhavnske Overflødighed. — Dette antages for afgjort; og Opholdets Varighed beroer kun paa Dig Selv; vi ville være glade ved nogle Dage, og glade om disse kunde blive til Uger. Begge vilde vi da ikke blot tale og nyde, men ogsaa arbeide. Men hvad jeg nu har at bede om, er at Du en af de allerførste Dage tager Pennen for at underrette mig om, naar Du omtrent venter at være her. Dette maa jeg endelig vide, for derefter at indrette mine smaa Sommer-Reiser, som jeg i et Par repriser har tænkt paa at gjøre. — Den første, netop i Midsommers-Dagene, bliver min sædvanlige aarlige Recreations-Udflugt til Malmö og Lund, som varer 8-10 Dage. Efter Tilbagekomsten herfra (formentlig med min Kone) bliver jeg hjemme en Stund — for det første indtil Kong Oscar har besøgt Kong Christian — og dernæst indtil Atterbom har besøgt sin gamle Ven; thi jeg forestiller mig, at Din Hidreise vil skee omtrent i Begyndelsen, eller noget hen i Julii Maaned. Skulde Du ville reise hid tidligere, da meld mig det kun. Jeg kan da gjøre »my little Trip« til Skaane noget før. — Hermed er nu dette Brevs egentlige Formaal opnaaet. — Saasnart jeg har modtaget Dit Svar, skal Du atter faae Brev fra mig. — Imidlertid slutter jeg for denne Gang med min kiære Hustrues de varmeste og hierteligste Hilsener til Digteren i Quallstad, hans ædle Ægtefælle og elskelige Børn — i hvilke Hilsener en lige Deel forbeholdes for

Din uforanderlige, trofast hengivne

C. Molbech.

(Jeg anbefaler de to smaa Indlæg.)

Med Hensyn paa min senere litteraire Virksomhed, som vel mest er Dig ubekjendt, kan det maaskee nærmest interessere Dig, at jeg ved Siden af mine i en Række Aar fortsatte historisk-politiske Studier paa et Aars Tid har begyndt at optage de æsthetiske og literairhistoriske. Ligesom jeg i 1844 læste over den nyere svenske Litteratur, saaledes i Sommeren 1845 over Aanden og Kunstformen i Oehlschlægers Poesie, og i Vinteren 1845-46 over den danske Poesies Historie, fra Arreboe til Paludan-Müller. — For 8 Dage siden udkom af mig: *Analekter, litteraire, kritiske og historiske. 1ste Hefte.*

10

Min ældste Søn har netop i Gaar faaet kongeligt Reise-Stipendium, og kommer saaledes til at see Tydskland, Frankrige og Italien — til Efteraaret.

338. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 2 Juni 1846.

Trogne, dyrbare, evigt älskade Vän!

Orolig, att Du skall vänta för länge på mitt svar och kanske för min skull uppskjuta Dina »småa Sommer-Reiser«, skyndar jag, ehuru i detta ögonblick öfverhopad af göromål och snart sagdt alla möjliga hinder, att åtminstone prælimerariskt säga Dig min och de Minas hjertligaste tacksägelsor för Din förnyade broderliga inbjudning; — hvilken vi ock, vill Gud, ämna och hoppas få begagna; ehuru omständigheter inträffat, som göra, tyvärr! att det icke kan ske förr än i Juni eller Juli 1847. Huru härmed hänger tillsammans, — derom skall Du innan kort erhålla ett långt bref: så mycket nu i korthet, att jag — bland annat — blifvit nödgad mottaga Rectoratet öfver härvarande Universitet för akademiska året från Juni 1846 till Juni 1847, och får under tiden ej alltför långt och länge från Universitetet aflägsna mig. Jag tvingas alltså inskränka mina resor för innevarande sommar till några dagars besök i Östergötland hos min lilla son Ernst, som der vistas i ett slags skola hos en af mina Svågrar. Men tag här mitt heders-ord, att jag, om lif och helsa fortfara, i nästa års Juni genast, så snart Rectors-spiran fallit ur min hand, sätter mig med Hustru och Dotter (kanske Döttrar) i vagnen, och låter mig rulla af genom Södra Sverige till Danmark. Jag kan då, — om allt dittills gått någorlunda efter önskan, — göra den ifrågavarande resan på ett fullständigare, grundligare, sinnesledigare. gladare sätt, än jag skulle kunna nu; jag hoppas då, ej blott vara skuld fri och utan all penning-förlägenhet, utan ock ha åtskilligt bakom min rygg såsom öfverståndet och genomkämpadt, hvilket

nu tynger och oroar sinnet: det nu snart begynnande Rectoratet; det mig (enligt all sannolikhet och Högste Vederbörandes vinkar) förestående uppdrag, att i vinter hålla i Stockholm offentl. föreläsningar öfver Svenska Vitterhetens Historia; det fullbordade utgifvandet af »Siare och Skalder«, hvilket 5 måst gång efter gång uppskjutas, i följd af Prinsarnes vistelser här och mitt dermed förknippade åliggande, att hålla både (för dem) enskilda, och (af dem bivistade) offentliga föreläsningar. — Eget är, att, ungefär liktidigt med Dina föreläsningar öfver Danska Poesiens Historia, har jag — från medlet af October till medlet af Maj — föreläst öfver den Svenska Poesiens. Jag 10 har nu i utkast Svenska Vitterhetens Häfder färdiga, alltifrån Odins och Asarnes hitkomst, ända till Nicanders, Lings och Dahlgrens frånfälle, eller till närvarande dag. Ett omätligt besvär har jag dermed gjort mig, och mina stackars ögon äro nästan alldeles förstörda; men den uppmuntran har jag haft, att min framställning lyckats vinna det lifligaste 15 allmänna deltagande. Jag har oupphörligt haft ett Auditorium af 200-300 personer, deribland ock en mängd åhörarinnor, Magistrar, Docenter, en och annan Adjunct, Professor, Skol-rector, Militärer, Civil-tjenstemän etc. etc. och Svea Rikes Konungasöner ständigt i spetsen. Följden häraf blir, om icke antingen Dödens natt eller Miltons natt (för hvars annalkande jag 20 nu mycket bäfvar) mellankommer, att under nästa års förlopp ett par supplement-band till »Siare och Skalder« utgifvas; af hvilka det ena skall omfatta den forn-nordiska tidsåldern och Medeltiden, och det andra tiden från Gustaf III:s och Kellgrens bortgång tills nu. — Just den förra delens manuscript vill jag till Danmark medtaga, för att rådfråga Dig, Finn 25 Magnussen m. fl. vänner om åtskilliga saker, och just hos Eder lägga sista handen dervid. — Så mycket för denna gång! Nu slår post-timman. Huru jag vidare har tänkt tillstålla med min Danska resa m.m. skall Du härnäst få fullständigare veta. — Gud, den Allgode, uppehålle oss båda vid lif och helsa!

Din evigt trofaste

30

Atterbom.

De allravarmaste helsningar till Din goda Fru, Din familj, alla gemensamma Vänner!!!

I öfvermorgon reser jag ut på en vecka till Qvallstad. — I sommar får jag blott vistas der bit-vis.

339. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund 16 Juni 46.

Käre Vän!

Jag har redan länge från Dig haft ett vänskapsfullt bref som icke blifvit besvaradt. Under de sista veckorna mer än vanligt jagad af bestyr har jag icke kommit till skrifbordet. Examina af alla slag hafva från morgon till 5 afton upptagit mig. I dag har jag den sista, eller åtminstone en bland de sista (i en fattigskola). Jag hade således näppeligen i dag tagit till pennan, om icke jag ville be Dig vara välkommen till oss vid den vanliga tiden. Huru Gleerup arrangerat för Ditt logis, vet jag icke noga. Jag har under den sista tiden endast flygtigt träffat honom. Att den ordentlige mannen gjort det efter Din 10 önskan, derom tviflar jag icke. De första dagarne af Ditt vistande i Sverige träffar Du icke mig. Jag måste antingen Lördagen d. 20^e eller Måndagen d. 22^e d^{as} med den gamle Biskopen företaga en resa till en prestsamling omkring 4 mil härifrån. Jag är dock tillbaka omkring d. 25^e — måhända förr — och har då den glädjen att med Dig få tala om gammalt och nytt. Jag hoppas att 15 Du för Din resa tager Dig så mycken tid, att också jag något kan få äga Dig. Detta skall nu som alltid blifva mig innerligen kärt.

Biskop Faxe har till Dig en särskilt helsning. Hans son, Häradshöfding Geor[g] Faxe, ligger på Fredriks hospital för att få Ryska bad. Han har hela vintern lidit mycket. Skulle Din väg någon gång föra Dig i de trakterna, så 20 blifver Biskopen Dig tack skyldig om Du skänker honom några minuters besök. Han ligger der sannolikt alldeles ensam och har det ytterst tråkigt. Ville Din son Christian antingen göra Dig sällskap eller ensam besöka den unge Faxe, och en eller annan gång, när han dertill har ledighet, förnya dessa besök, så vore det så mycket bättre. Du mistycker ju icke denna bön. Det är 25 begripeligt att vår gode biskop önskar sin son så mycken förströelse som kan i den fremmande staden för en patient bekommas.

Jag sparar allt annat ordande tills Du kommer. Ett måste jag dock säga Dig: brevedid min gamla bopål finner Du ett nytt hus. Det har i dessa dagar fått sin takstol. Om 3 eller 4 månader skall det, som jag hoppas hafva så många 30 rum i ordning att jag kan sägas bo rymligt och bequämligt. Byggnaden har vållat och vållar mig ännu oro och besvär; men sådant tåler man gerna för att sedan få något bättre. Jag hoppas att Du skall finna den nya anläggningen god.

Och härmed säger jag farväl för i dag. Än en gång: Välkommen! De bästa 35 helsningar till Din Fru och Christian!

Alltid Din redligt tillgifne

H. Reuterdahl.

340. *Fra Carl Säve.*

Upsala d. 21 Juni 1846.

Vidtberömd Herr Etatsråd!

För brefvet af d. 17de Maj, som jag genom Hr Professor Atterbom mottog d. 27. f. m., får jag härmedelst aflägga min hjerteliga och ödmjuka tacksägelse.

5 Det är i sanning uppmuntrande för mig att ännu se mig ihågkommen af Dem, ehuru omständigheterna gjort, att jag icke så ofta låtit höra af mig, som jag skulle önskat. Under hela höst terminen hade jag åtagit mig att vara lärare i svenskan på 2^{ne} skolor (med tillsamman 130 discentes). Dels läsning, dels chria- och thema-korrigering upptog då 70 timmar i veckan! Vid jultiden

10 fick jag af H. K. H. Kronprinsen, också af egen drift, ett temporärt anslag af 300 Rd rgs om året, med tillagd önskan, att jag måtte taga graden ∴ blifva philosophiæ Magister. Jag kunde sål. afsäga mig Skolorna. Men jag har ännu, liksom i höstas, tre privata disciplar, för hvilkas läsning och hela ekonomi jag skall svara. Under Julferierna var jag med dem i deras hem i

15 Dalarne. När jag hitkom i halfva Febr., började jag redigera »Berättelsen om Studenttågen till Lund och Köpenhamn 1845« — ett arbete, som, i anseende till de många strödda talen och verserna, hvilka skulle letas ihop ur en mängd tidningar &c, tog ganska mycken tid; särdeles har korrekturläsningen af den myckna danska texten tagit både tid och sträng uppmärksamhet i anspråk,

20 ty jag ville hafva den hedern att åtminstone få tryckfel deri skulle förekomma — få se huru det har lyckats! Att bokens färdig-tryckning så länge blifvit fördröjd kommer till det mesta af härvarande boktryckeriers dåliga tillstånd. Af brist på stilar (korpus och petit) har man varit tvungen att ofta trycka i half-ark. Nu utkommer boken om ett par dagar och blir mellan 14-15 ark. —

25 För Deras omsorg att låta införa min lilla afhandling om Dalarne i Hist. Tidskrift, tackar jag förbindligast. Jag har icke haft tid att tänka på något vidare tillägg dertill, och får ej håller framdeles bättre tid, då jag om ett par dagar skall resa till min kondition i Dalarne. Det enda jag beder om, ifall det nu icke är för sent, är, att jag finge omkr. 5 el. 6 särskilda aftryck af af-

30 handlingen. — Af Historisk Tidskrift har jag ännu icke fått något enda häfte, då det under brådskan och det potentierade lifvet under vår vistelse i Köpenhamn blef bortglömt; men nog skulle det vara roligt att få något deraf. Till Fant har jag framfört helsningar och kan helsa från honom tillbaka. Profess. Fahlerantz hade redan begifvit sig på en resa till England,

35 när brefvet ankom. — Till Bokhandl. Bagge skall jag afsända Subskriptionslistan på »Analekterna«, med de subskribenter jag kan få. — Det glädde mig hjerteligen att höra, att Cand. Molbech har god utsigt på ett resestipendium, och jag beder Dem till honom framföra ett varmt tack för sist i

Tivoli! — Den enda gången jag hade det nöjet att råka honom. Han kommer väl någongång framdeles att äfven helsa på sina vänner i Upsala, hvartill jag på det högsta önskar honom välkommen! — Om Beskow och den Svenska Ordboken har jag på länge icke hört ett ord, och kan således intet säga derom. — Sluteligen får jag framföra min egen djupa och varma tacksägelse för all ⁵ Deras visade vänskap för mig, samt särskildt för det för mig så åtrådade och värdefulla mötte [sic!] med Dem under de för oss alla så minnesrika och glansfulla dagarne vid det Nordiska Studentmötet i Danmarks hufvudstad — de voro de angenämaste i mitt lif!!!

Med vörtnadsfull och djup tillgifvenhet,

10

Vidtber. H^t Etatsrådets ödmjukaste tjen.

Carl Säve.

341. Til P. A. Wallmark.

Kiøbenhavn. 24. Jun. 1846.

Velbaarne, høistærede Hr. Cancellieraad!

Blandt megen anden Brev-Gield, har jeg ogsaa den, at besvare en venska- ¹⁵ belig Skrivelse, modtaget i Fior Efteraar fra Hr. Cancellieraaden, tilligemed nogle af Deres senere statistisk-politiske Arbeider, Sverrige vedkommende; hvilke det har været mig særdeles behageligt at modtage fra en Mand, hvis lange og fleersidige Forfattervirksomhed, frugtbar og gavnlige i saa mange Retninger, Alderen endnu ikke har formaaet at svække. — Jeg tør ikke sige, ²⁰ det gaaer mig som Dem; men jeg stræber i det mindste, selv i mit 63de Aar, at glemme, at jeg allerede staaer paa det Livstrin, hvor det vel egentlig passer bedst for Mennesket, at søge Hvile efter Livets Møie, Byrder og Trængsler, og i stille Betragtning og Grandskning at vende Sindet fra det Jordiske mod det Evige, og berede sig paa det Øieblik — der skiller imellem her og hisset. ²⁵ Men jeg har altid — uden at turde fragaae, at jeg har spildt og bortødslet en stor Deel af mit Liv, ved Egenheder, som ligge i min Charakter, min physiske Natur og mit Livs Forhold — elsket Arbeidet, og heller aldrig været uden vedholdende Virksomhedsdrift. Den har ikke med Aarene forladt mig; den synes snarere at tiltage med ethvert, Gud endnu lægger til min Alder; ³⁰ og med ethvert bliver jeg mere gierrig paa Tiden. — For nu at tillade mig at sende Cancellieraaden et Par Smaating af mine senere Arbeider, som et ringe Giengield for det modtagne, finder jeg for Haanden, et Par Aftryk, af det historiske Tidsskrift (udgivet for den Danske historiske Forening) hvoraf jeg nu har redigeret 6 Bind, hvert paa en 40 Ark, og indeholdende ³⁵ lutter originale Bidrag (hvoriblandt ogsaa nogle, leveret af svenske Forfattere). Men med det 7de Bind (eller den nye Rækkes 1ste Bind) agter jeg endelig at fratræde Redactionen, og formodentlig ogsaa Secretariatet i dette

Selskab, der har voldt mig utrolig meget Arbeide og Besvær. — Jeg sender Dem et Par kritisk-antiquariske Artikler af bemeldte Tidsskrift, hvoraf den ene har været noget haard at fordøie for Deres Landsmand, Prof. Nilsson i Lund. For at skaffe sin Indigestion Luft, brugte han det bekiendte Forfatter-⁵ Digestiv, som man paa Svensk meget heldigt kalder ovett (U-vittighed, altsaa) paa dansk: personlig Grovhed. Men dette er noget, hvori jeg har saa stor Erfaring, at det virker paa mig, (som man paa Dansk siger) som »naar man slaar Vand paa en Gaas«. Det andet lille Skrift er nogle forhen utrykte Bidrag til Dr. Christinas Historie, hvilke man i Sverrige har fundet ei uden¹⁰ Interesse. Behag at undskylde disse Smaatings mindre Betydenhed. Jeg haaber (om ikke alt ved Hr. Amanuensis Lindström, dog ved en anden Leilighed) at finde et eller andet større Arbeide at sende Hr. Cancellieraaden. — Ligesom jeg endnu har at takke Dem for de flere Beviser paa Opmærksomhed og Artighed, jeg i Stockholm 1842 havde den Ære at modtage af Dem, saaledes¹⁵ var det mig behageligt af Deres Brev at erfare, at De endnu erindrede Dem vor Samfærd til Drotningholm — som, hvis jeg ikke feiler, Hændelse improviserede. Formodentlig er min lille Bog »Lund, Upsala og Stockholm i Sommeren 1842« (der udkom 1844) Dem ei ubekjendt. Husker jeg ikke feil, er deri ogsaa en lille Artikel om Drotningholm, hvortil Besøget og Omvandringen med Dem²⁰ har givet Anledning. — Hs. Maj. Kong Oscar ventes nu snart til Skaane, og da ogsaa hid til vor Kongeborg. Det er et interessant, og jeg kan vist sige, for vort Kongepar kiært Giæstebesøg — uendelig mere værd, end al den falske, flygtige og forskruede Interesse, vort demokratiske og demagogiske Oppositionsparti vil lægge i den saakaldte Skandinavisme — der er noget andet²⁵ end den broderlige Eenheds-Aand imellem Nordens tre Brødrefolk.

Med særdeles Agtelse har jeg den Ære at undertegne mig

Hr. Cancellieraadens meget forbundne og ærbødige

C. Molbech.

342. Til P. D. A. Atterbom.

Lund. 28. Jun. 1846. (Søndag.)

³⁰ Min ædle og trofaste Ven,

Dit kiære, af Hiertets Fylde udstrømmende Brev, som jeg modtog ikke mange Dage før jeg i Tirsdags gjorde min sædvanlige Midsommers-Udflugt til Skaane (o: Malmö og Lund) var mig usigelig kiærkomment. Fremfor Alt glædede mig Meddelelsen af Dit Velbefindende, ligesom Din Families. Nogen³⁵ Bekymring voldt det mig, at erfare Dine Øines svage Tilstand. Jeg besværges og formaner Dig, at skaane og vogte dette Menneskets ypperste Klenodie blandt Naturens ydre Gaver til den dødelige Deel af vort Væsen — den a a n d e l i g s t e Deel af vor legemlige Hytte; den Lysets Leder og Siælens Speil, hvor-

igennem Aander og Hierter klarest og først giennemskue hinanden. Skaan og vogt det Organ, ved hvis Tab Natten synker for vort udvortes Liv! — Dette er en sørgelig Tanke, jeg ikke vil dvæle ved. — Men, hvad dernæst skienkede mig mest Tilfredshed og Glæde i Dit Brevs Indhold, var Løftet, det faste, uryggelige Løfte, at Din trofaste danske Ungdomsven kan og maa vente ⁵ Dig, og maaskee Din Hustru og Datter, under sit høit løftede Tag, som vil kræve nogen Møie for at naaes; men ikke frygter jeg dog, at denne Hinder alt for meget vil trætte den langt yngre svenske Digter, siden hans Frænde i Aand og Stamme, endnu i sit 63de Aar ikke skrækkes af at bestige disse Trappe-
trin to, tre til 4 Gange daglig. — At hiint Løfte nu skulde kunne brydes af ¹⁰ nogen anden Magt, end den usynlige, hvis Kald herfra vi alle maae lyde, kan ikke tænkes; og et saadant Brudd vilde dybt smerte mig; og i Smerten vilde min Hustru tage sin Deel. Altsaa — om Gud den Almægtige vil det — velkommen til Danmark, velkommen til Kiøbenhavn, velkommen til den, mange af Dine Landsmænd og Venner ei ubekjendte Molbechske Bopæl i ¹⁵ Huset, Nr. 15 i Skindergaden! — Navnet kan jeg ikke ændre; og heller end at man skulde omdøbe (som man stundom her har gjort) en ældgammel Gades Navn, boer jeg i den til min Død. — Det er ligesom en gunstig Skiebne har lagt Hinder for Din Hidreise i Aar. Netop i Sommer agter jeg at gjøre den første længere Reise, jeg har foretaget, siden jeg 1842 var i Stockholm — hvad ²⁰ enten den — som dog er ganske usandsynligt — skulde gaae til Nordtyskland; eller til de danske Provindser, Jylland, Fyen, Slesvig og Holsten. Det sidste bliver uden Tvivl det, som udføres. Om en 14 Dage omtrent (jeg tænker det bliver ved samme Tid, som Kong Oscar besøger Christian VIII., men haaber, at det kan skee en Dag sildigere) agter jeg at tiltræde denne Reise, hvorfra ²⁵ jeg vel ei kommer tilbage før i Midten af August. — Saaledes træffer dette saare heldigt, at jeg derimod 1847 kan modtage, som i Triumph, en i mange Aar ventet Ven og Broder. Ja, kiære Atterbom! dette er Du, og bliver til min Død — Du, som er traadt mig i to mistede Brødres Sted, den ene opslugt af Shetlands-havets Bølger; den anden, for mig endnu sørgeligere, fysisk i Live, ³⁰ aandelig død allerede i en lang Række Aar. — Du vil finde Din Ven, den samme i Aanden, som da vi skiltes ad for 4 Aar siden i det yndige Qvallstad; Du vil finde ham, lige varmt sindet for Broderlandet, som 1812 og 1842; men dansk til sin sidste Time — delende med Norge Slægt og Stamme giennem Fædrenes ukiendte Række; med Sverrige Hiertets varmeste og ³⁵ reneste Følelse i Venskabs og Broderskabs Livsluft — men aldrig saakaldet Skandinav; aldrig opløst som Borger og Nordbo i et tomt Begreb, med et fremmedt Navn, af romersk, ikke af nordisk Udspring. — Dette kun i Forbigaaende; vore Aander ere — vi tør vel sige det — klarere end Hobens, og dybere indtrængende i Phænomenernes Væsen, end deres, der trækkes som ⁴⁰

godmodige Børn af en eller anden Dagens eller Modens Mening. Vi kiende og føle den sande Nordbo-Eenhed, der fremdeles — vi haabe det! — skal omslynge de tre ædle Folk, som bygge fra Eider til Nordkap.

Lev da vel, i Dit yndige, elskelige Hiem og i Dine stille Bøigder. Bring Din
 5 Hustru, Dine Børn den hierteligste Hilsen fra

Din trofast hengivne

C. Molbech.

/: Skrevet i stor Iil, og i Afskedstimen fra Lund, efter 3 Dages mange glade
 Timer :/

10 343. Til B. E. Hildebrand.

Kiøbenhavn. 31. Aug. 1846.

Høit ærede og kiære Ven,

Det er ret lang Tid siden, at nogen skriftlig Meddelelse mellem os fandt Sted. Jeg veed, det er saa fra begge Sider, uden at jeg kan sige, om jeg sidst er bleven brevskyldig, eller De er det; rimeligt nok, at det er mig. Med hvert
 15 Aar bliver jeg senere til at tage til Pennen — og det ikke blot Brevpennen. Med Evnen til at producere skriftligt, taber ogsaa Lysten og Driften sig. Imidlertid skulde jeg intet have imod, at indskrænke mig for den øvrige, ikke lange Rest af mine Dage til at blive en flittig, samvittighedsfuld Correspondent — naar jeg dermed maatte være fritaget, een Gang for alle, for andet
 20 Forfatterskab. Dette synes vel at maatte komme an paa min egen Villie; men det er dog ikke hermed ganske som det synes, naar man først eengang er bleven activ Borger i en Literatur; og særdeles naar man er bleven Udgiver af en eller anden periodisk Samling — saaledes som jeg endeel Aar har været af det historiske Tidsskrift. Man vil da bidrage, hvad man kan, til at
 25 holde et saadant Foretagende i Gang saa længe mueligt er, eller saalænge det finder noget Bifald hos Publicum. Jeg kan i den Henseende ikke klage. Vor historiske Forening, hvis Medlemmer for deres aarlige Bidrag af 2 Rbd. erholde Tidsskriftet uden Betaling, ere endnu over 600 i Tallet; og desuden sælges dog endeel Exemplarer giennem Boghandlen. Et complet Exemplar af
 30 alle 6 Dele eier Selskabet ikke mere; paa Auctioner og hos Antiquarer betales et saadant Ex. med 10-12 Rdlr. — Jeg er nu imidlertid aldeles bestemt paa at opgive mit Secretariat og Redactionen af Tidsskriftet med næste Aar, eller naar VII^{de} Bind (det 1ste af den nye Series) er færdigt. Efter 7-8 Aars yderst byrdefulde Tidsanvendelse maa jeg — alt for lidt understøttet af andre Hi-
 35 storiens Dyrkere — tænke paa, at det i min Alder er Tid at trække mig tilbage. Jeg kan det med den Satisfaction, at have i det mindste stræbt af al min Evne, at vække den historiske Sands og Interesse, tilligemed historisk Forskning,

Kritik og Composition, i det som hører til den fædrelandske Historie; og derhos at have lagt Grunden til en Samling af originale Arbejder og Undersøgelser i denne Retning, som yngre og dygtigere Efterfølgere nu maa see til at fortsætte og holde vedlige. — Desuden har jeg, ved god Huusholdning med Selskabets Pengemidler, virket til at en lille Capital af 3000 Rbdlr. i disse 5 Aar har kunnet samles og anlægges i Statspapirer. Den historiske Forening, der har en aarlig, fast Understøttelse paa 100 Rdlr. af det Classenske Fidei-Commiss, kan saaledes disponere over en reen aarlig Indtægt af 220 Rbdlr. — om endog kun eet Medlem, eller 3, eller 10, bleve tilbage. Dette er tillige skeet, uden al Anvendelse af upassende og konstige Midler, ligesom uden 10 nogen Understøttelse af Regieringen — allene ved Bidragene af Selskabets egne Medlemmer, hvorfor disse aarlig have faaet rigeligt Vederlag.

Jeg er ikke aldeles vis paa, om jeg har sendt min aarede Ven 6te Bind af det histor. Tidsskrift (V. Bd. har De uden Tvivl faaet.) Jeg sender det (om mueligt) med denne Leilighed, tilligemed den historiske Aarbogs 1ste 15 Deel. — Skulde De allerede tilforn have VI. Bd. af Tidsskriftet, beder jeg Dem underrette mig derom. Jeg kunde da disponere over det nu medfølgende Expl. til Prof. Geijer. — For Resten har jeg ogsaa 1ste Hefte af Udgaven af K. Christian IV. egenhændige Breve under Trykken; men det gaaer desværre kun langsomt hermed. Alt hvad jeg tør haabe, er at et Hefte paa 16 Ark til Nytaar 20 skal kunne blive færdigt. Det er Anmærkninger til Brevene, som forsinke Trykningen. Saaledes er ogsaa af de danske Diplomer (udg. i Forening med Prof. N. M. Petersen, der nu er ansat ved Universitetet) 8 Ark trykte af 3die Hefte; men dette, og dermed Bindet, har i et heelt Aar maattet vente paa et Register. 25

Overbringeren af dette Brev er Hr. Dr. philos. Paludan-Müller, Overlærer ved Odense Cathedralskole (en Broder til vor ypperlige Digter.) Han er, som bekjendt, en af vore grundigste, bedst begavede og mest arbeidsomme Historieskrivere. Hans nyeste, særdeles interessante og vigtige Arbeide er en kritisk Undersøgelse af Beretningerne, Rygterne og Sagndigtningerne om Carl 30 den Tolvtes Død. Den udkommer i 1ste Hefte af det nye Bind af historisk Tidsskr., i Slutn: af Septbr. eller Beg: af Octbr. Hvad der nu fører Dr. Paludan-Müller til Stockholm, er de Undersøgelser om Kilder til Historien af Syv-Aars Krigen imellem Frederik II. og Erik XIV., som han der ønsker at foretage i Kgl. Biblioth: og Rigs-Archivet. Jeg anbefaler denne min Ven paa 35 det allerbedste til Deres, ved saa mange Leiligheder selv prøvede utrættelige Velvillie og Understøttelse med Raad, Daad og Veiledning.

Ved Hr. Paludan-Müllers Hiemreise om en Maanedes Tid haaber jeg at modtage nogle Linier med Underretninger om Deres og Families Tilstand og Be-

findende; og med Anbefaling i Deres Frues Erindring, er jeg med uforanderlig, erkjendtlig Hengivenhed

Deres meget forbundne Ven

C. Molbech.

5 344. *Fra H. Reuterdahl.*

Lund d. 7 Nov. 1846.

Käre Vän!

Du får icke i Ditt sinne vara mig ovänlig eller mindre god än tillförene. Jag vet väl att jag kan synas hafva förtjent det derigenom att jag försummat Dig, derigenom att jag under många månader hvarken personligen eller
10 skriftligen fortsatt det förtroliga umgänge som förr ägt rum oss emellan. Men min försumlighet har varit en tvungen. Jag kan med sanning säga att jag icke haft en ledig dag. Mina föresatser att komma till Köpenhamn hafva blifvit tillintetgjorda än af en, än af en annan oafvislig angelägenhet. Jag har ännu i de sista veckorna haft dylika föresatser, men ej kunnat utföra
15 dem. Och hvad skrifvandet beträffar, så ligger så mycket embetskrifveri på mig, att pennan börjar vara mig alldeles motbjudande och nästan all enskilt och affections correspondens blifvit satt till sides. Du känner ju någorlunda fullständigt min ställning och bör således ock känna att jag ingenting öfverdriver. Hvad Du särskilt bör känna är att min aktning och kärlek för Dig
20 och Dina är outplånlig, och att jag således har rätt att vänta en smula genkärlek tillika med öfverseende för min försumlighet och tröghet.

Jag säger Dig hjertlig tack för Ditt bref af d. 18. Oct. Det var vänskapsfullt af Dig att Du skänkte mig några ord. Af Mag. Allen, som medbragte brefvet, fick jag dessvärre icke mycket godt. Han var här på en af mina mest
25 upptagna dagar. Då jag framåt aftonen blef något ledig och sökte honom, var han hos någon annan. Jag hade haft god lust att med honom göra något närmare bekantskap. Huru det går honom i Upsala och Stockholm vet jag icke. Jag kan icke föreställa mig att han på någotdera stället finner mycket för sitt specialändamål. Dock hvem vet? Upsalas Palmschöldiana och Nor-
30 diniana äro grufvor, som ännu icke på långt när äro genomforskade.

Min bror har alltså sagt Dig något om min förestående resa till Stockholm. Jag har anledning att anse den som säker. Då Kronprinsen var här tillsporde han mig om jag ville deltaga i det sista arbetet med redactionen af de nya akademiska constitutionerna. Jag hvarken kunde eller borde undandraga mig,
35 ehuru jag icke lofvar mig mycket af företaget och en Stockholmsresa i Januari har sina stora besvärligheter. Jag börjar dessutom att känna mig trött. Det som lägges på mig är alltför mycket olikartadt. Jag kan icke med erforder-

ligt lif och intresse behandla allt. Jag blifver allt mer och mer såsom en af de många tröttkörda hästarne i vårt land, af hvilka till slut intet mer duger än huden. Måhända kan dock vinstandet i Sthm blifva mig till någon hvila. Kronprinsen skall sjelf deltaga i arbetet men har förmodligen så många andra bestyr, att medarbetarne få något anderum. Jag tänker således att jag i Sthm⁵ åter skall kunna företaga mina historiska studier. Huru länge jag der behöfver vistas vet jag icke. Kronprinsen trodde ett par månader. Naturligtvis reser jag ej hem förr än det blifvit full vår. Riksdagen börjas förut d. 15^e November. Jag har alltså god tid, äfven om jag kommer att deltaga i denna, att råka mina vänner i söder.

10

Ett par dagar umgicks jag med tanken att rycka mig lös från allt härstädes och deltaga i Germanismötet i Frankfurt. Jag skref derom några ord till Hildebrand, som också var hågad. Det var rätt väl att resan för oss båda blef omöjlig. Vi skulle mer än för oss godt hade varit förargat oss deröfver, att en sådan församling använder en hel dag på frågan om Schleswig-Holstein. De¹⁵ goda Tyskarne äro och förblifva alltid Tyskar, ordens, de långa, breda, ändlösa ordens folk. För oss i Sverige vill det icke blifva klart att det ända till vämjelse stygga ordsvallet i den Holsteinska frågan något kan betyda. Emedlertid är Danmarks ställning för ögonblicket högst obehaglig, synnerligast genom spänningen i hertigdömena. Vildheten der skall vara stor och sådant²⁰ är naturligtvis betänkligt. Deremot betyder väl snacket utomkring intet. De europeiska makterna låta nog, såsom de böra, Danmark behålla både sina hertigdömen och sin Sundska tull. Radicalism i cabinetterna är, dessbättre, just ännu icke att befara. Och således tager väl ock skojet angående Schleswig-Holstein snart en ända. Eller tror Du verkligen att någon fara är å färde?²⁵ Jag kan ej föreställa mig detta.

Sverige har ett lysande namn mindre. Tegnér är död. Under de sista 5, 6 åren var hans namn visst icke lysande; jag trodde knapt att det länge väntade dödsbudet skulle åstadkomma någon rörelse eller vålla någon saknad; men jag hade häri orätt. Då vi i går fingo veta att han afsomnat, gjorde det³⁰ ett stort intryck på mig och andra. För omkring 8 dagar sedan hade han ett nytt anfall af apoplexi, och efter detta har han icke kunnat vederfås. Då jag tänker på hurudan han var i de sista tiderna (jag såg honom för 5 à 6 veckor sedan, då han besökte sin son i Skåne), är jag glad att han är borta. Då jag deremot tänker på allt det stora och herrliga som hos honom var nedlagdt,³⁵ och som, om det icke blifvit missbrukadt, kunnat göra honom till en af sin tids och alla tiders störste, så måste jag djupt och innerligt sakna honom. Jag saknar honom äfven som gynnare och vän. Äfven i sin maktlöshet hade han för mig ett varmt hjerta. Hans namn skall alltid af mig välsignas.

I Lund är sig någorlunda likt. Faxé, Brunius och Dina andra vänner äro⁴⁰

raska. Min bror, eller rättare, min svägerska har fått sorg. Hennes sväger, Prosten Strömsten (Du minnes honom nog; vi besökte honom engång tillsammans; hans kall ligger midt emellan Lund och Ystad) är död från hustru och 9 barn: huset är mycket fattigt. Min kära svägerska sörjer deröfver mycket.

⁵ I morgon, Söndag, besöker jag henne på ett par timmar.

Tiden för min resa till Sthm bestämmes först efter Kronprinsens återkomst. Du hörer mera ifrån mig innan jag reser. Jag har i dag ingenting sagt och dock gläder det mig att hafva talat med Dig. Gud välsigne Dig och alla Dina, hvilka hjertligen helsas.

10

Alltid Din redligt tillgifne

H. Reuterdahl.

P.S. Af något blad ser jag att Wegener i Sorö har som program utgifvit en biographie af A. S. Vedel. Kan Du skaffa mig ett exemplar, så blifver jag Dig tack skyldig. Programmet fås förmodligen ej i bokhandel.

15 345. *Fra B. E. Hildebrand.*

Stockholm d. 14. Nov. 1846.

Högvälborne Herr Etats Råd!

Min högt värderade vän!

Rättnu går det förlångt! Jag har icke mycket länge låtit höra af mig och är skyldig svar på Deres ärade och vänskapliga bref af den 31 Aug., hvilket
²⁰ Hr. Paludan-Müller lemnade mig i midten af Odins hög vid Gamla Upsala. Det var angenämt att göra denna dugliga historieforskares bekantskap. Jag är ledsen att jag icke kunde vara honom till någon nytta i Stockholm. Han medbragte från Dem 6te Bandet af Historiska Tidskriften samt Deres Historiske Aarbøger, 1 Del, för hvilka jag förbindligast hembär Dem min tacksägelse. De är ännu densamme, outtröttelige författaren som förr. Jag inser knapt hur tiden kan räcka till för Dem.

Aarbøgerne kommo mig mycket väl till pass, att begagnas som lexikon vid mina diplomatariska funderingar och en del numismatiska spörsmål. Af Historiska Tidskriften hade De godheten lemna mig 5te Bandet förledet år i
³⁰ Köpenhamn. Det vore stor förlust om detta företag skulle afbrytas. Jag befarar dock att dess framtid beror derpå, huruvida De kan och vill fortfarande draga lasset. De flesta Sällskap bero på en persons lifgifvande kraft. Det är underbart att associationsandan spelar en så betydande rol i vår tid. Mig har det icke sällan förekommit som vore det säkraste medlet att få en sak att gå
³⁵ långsamt och illa, att lägga den i händerna på en Comité. Endast der pengar äro i fråga respekterar jag associationer, — såsom medel för de enskilda krafternas verksamhet.

Min verksamhet har, sedan vi sist träffades, varit ryckt åt många håll. I slutet af förra året inträffade sådana förhållanden i Kongl. RiksArchivet, hvarifrån jag helt och hållet hade dragit mig tillbaka, sedan Landshöfding Järta lemnat Chefsplatsen, att jag snart sagt trugades att öfvertaga Järtas befattning, intill dess underhandlingarne om Prof. Nordströms eröfring från ⁵ Ryssarnes klor kunde bringas till önskligt slut. Det var icke just den behagligaste tidpunkten att mottaga styret i detta verk. Mitt första bestyr blef att taga i besittning det nya hus, hvilket Rikets Ständer inköpt och Kongl. Majt bestämdt till RiksArchiv, och att deri företaga alla yttre reparationer och ombyggnader samt den inredning, som erfordrades för husets apterande till det nya ¹⁰ ändamålet. Det gick mellertid raskt undan och jag hade det nöjet att förflytta det väsendtliga af Archivet i den nya, herrliga lokalen och att der kunna mottaga Nordström, då han post varios casus kom öfver från Finland och den 19. Juni utnämndes till ordinarie RiksArchivarie. Sedan jag lyckligen kommit ifrån detta extra onus, började omtanken för inredningen af de 8 rum ¹⁵ jag i samma hus (i hörnet af Skeppsbron och Slottsbacken) erhållit för de Antiqvariska och numismatiska samlingarna samt Witterhets Akademiens Bibliothek. Den drygaste delen af allt detta var öfverflyttad i nya hemmet, innan jag den 15 Aug. på H. K. H. Kronprinsens uppdrag, reste till Gamla Upsala för att undersöka en af de gamla Kungshögarne. ²⁰

Om denna undersökning har De förmodligen genom Paludan-Müller erhållit någon underrättelse. I midten af den väldiga högen (vanligen kallad Odins hög) träffades ett stenkummel af gigantiska dimensioner, väldigare än någon annan hittills undersökt graf i Sverige. Tydliga spår af förbränning, lemnin- ²⁵ gar af jern m.m. (bland annat en härlock) hittades derinne. Sedan vi framträngt till medelpunkten, måste vi afbryta för i år, i anseende till den sena årstiden, brist på tid o.s.v. Jag biträdde af en bland våra skickligaste Ingenieur Officerare, Öfverste Lieutenant Stål och hade min Hustru och mina barn inqvarterade i byn, bredvid högarne. Således tillbragte jag der ganska ³⁰ angenäma dagar.

Efter 6 veckors mullvadsarbete återvände jag till Stockholm. Sedan dess har jag ännu gjort en behaglig utflygt, till Norrköping, dit jag hade blifvit inbjuden att öfvervara aftäckningen af Konung Carl Johans staty, utförd af Schwanthaler och gjuten i bronz i Kongl. gjuteriet i München. — Det var en skön fest, hvars intryck blifva oförgätliga. Arbetet är vackert. Hos Stock- ³⁵ holmsboarne råder en viss afundsjuke och förargelse öfver Norrköpingsboarnes vackra handling. Derföre innehålla våra tidningar lumpna anfall på så väl statyn som bevekelsegrunderna till dess uppresande. Dessa pöbelskrän skada icke den goda saken. Vi hafva börjat allmänt inse och erkänna att tidningsväldet är = pöbelväldet. ⁴⁰

Nu arbetar jag med snickare, målare, smeder etc. i mitt nya Museum, eller rättare interimsmuseum, ty efter 8 à 10 år, ifall jag lefver så länge, får jag vidare förflytta mig tvertöfver strömmen i det nya National Museum, hvar- till man i dessa dagar börjat lägga grunden på Kyrkholmen, en liten holme
5 (hvarpå nu ligger norra slagtarhuset) midt emot Kongl. Slottets östra façad eller den s.k. Logården. Ritningen är uppgjord af en ung Architekt Scholander, som i de sista 5 åren rest och studerat i Konstens länder. Jag har blott sett planritningen, och kan således ej ännu fälla något omdöme om husets utseende. Jag har anledning tro att jag för min del bör blifva belåten, ty man
10 har anvisat mig de 33 rum jag begärt för mina samlingar.

I vinter, efter Julen, kommer Atterbom hit att hålla föreläsningar för Stockholmspubliken. Början med dylika föreläsningar gjordes under den förflutna vintern af Professorerna Selander (i Astronomi) och Wahlberg (i Botanik och till någon del Zoologi). Företaget slog väl ut. Hvarje åhörare betalte
15 för 12 lektioner 10 Rdl Rgs. De båda föreläsarne skördade något öfver 2500 Rdl. hvardera. Mången harmas öfver Atterboms tillämnade uppträdande här. Man menar att det vore nyttigare att han läste för studenterna i Upsala. Nå, jag medgifver att det är att taga brödet från barnen och kasta det för hundarne; men så må man ock besinna, att Stockholmsboarne bättre än alla
20 studenter behöfva få någon själaföda. Också anser jag vara af vigt, att icke blott de praktiska vetenskapernas målsmän få ordet. Vetenskapliga studierna luta hos oss alltför mycket åt detta håll. Den historiska forskningen och den æsthetiska bildningen befara lätteligen att blifva skjutna åt sidan, om de icke få tillfälle att försvara platsen. Atterbom har en sällsynt lycklig förmåga att
25 genom sina improviserade föredrag elektrisera sina åhörare. Troligtvis kommer han att behandla Sveriges Literaturhistoria. Jag önskar blott att han icke måtte hålla sig för länge i den äldsta tiden eller i mythologiska spekulationer.

Af Svenska skaldernas herrliga treblad återstår nu endast den äldste — Franzén. Sannolikt slocknar väl äfven hans lifslampa inom kort. Det står
30 klent till med vårt unge poetiska slägte. Svenska Akademien blir snart alltför prosaisk. Detta kan måhända hafva sin nytta med sig, emedan Akademien nu börjat allvarligen arbeta på sin Ordbok. Man har i afseende på denna vidtagit en, i mitt tycke klok åtgärd, att från vetenskapsmän af olika fack begära förteckningar och förklaringar på ord, som specielt höra till facket. Dessa
35 materialier skola naturligtvis sedan ordnas af skicklig hand. Man befara att Tegnér's lediga plats i Sv. Akademien skall gå i arf till mågen — Böttiger!

Prof. Geijer har flyttat till Stockholm, för att här i »befolkade öknen» slå sig till ro och egna sig ensamt åt fortsättningen af sitt historiska arbete. Beklagligtvis torde hans kraft snart vara bruten. Hans historiska verk blifver —
40 såsom allt här i Norden — ett fragment. Den lumpna Fryxellska striden har

sannolikt bidragit att försvaga denna kraft. Fryxell kan ha rätt i en och annan anmärkning; men han skulle bättre gagnat både saken och sig sjelf, om han uppträdte med något mindre bondhögfärd.

Jag sänder om några dagar en packlåda till EtatsRådet Thomsen och inlägger deri åtskilligt till Dem. 5

I början af detta år kallades jag till Ledamot af Videnskabernes Selskab. Jag erkänner att jag värderar högt denna utmärkelse, så litet jag i öfrigt bryr mig om Lärda Samfunds diplomer. Det är en ny och behaglig förbindelse, till de många jag förut äger, med Danmarks utmärkta vetenskapsmän.

I min familj har allt stått väl hittills. Jag har två raska gossar och en fem 10 månaders flicka. Just i dessa dagar hafva de två piltarne sjuknat, som jag förmodar, i den hos oss moderna messlingen.

Till Deres Fru beder jag att De ville framföra min värdsamma och hjertliga helsing.

Jag önskar Dem helsa och ungdomsfriska krafter, och beder att De icke 15 måtte förgäta

Deres med uppriktig högaktning tillgifne

Bror Em. Hildebrand.

346. *Fra Anders Fryxell.*

Karlstad. Sunne d. 24. Nov. 1846.

Högt ärade och värderade Vän! 20

På det förbindligaste tackar jag för Edert bref och för Eder städse mig visade vänskap. De nya profven deraf, böckerna, som blifvit sända med Mag. Allen skall jag låta hämta från Stockholm; viss att deri finna dyrbara bidrag till Nordens historia. Många sådana, serskildt för mitt arbete viktiga har jag funnit i de af Eder utgifna Bircherodes dagböcker och Juels missiver; och vän- 25 tar nu med stor otålighet på Kristian V^s dagböcker, hvilka säkert innehålla mycket dyrbart historiskt gods. Frågorna om Nordens handelsförhållanden och den väpnade neutraliteten på sista decenniet 1690-1696, behöfva närmare upplysning.

Mitt svar till Bergfalk är infördt i tidningen Svenska Minerva N: 84-101. 30 Ett exemplar af dessa N^o sänder jag dock under Eder adress i dag till Bokhand. Glerup i Lund; hvarifrån det torde gå lätt att utan kostnad hämta det till Köpenhamn. — Till Jul utkommer ett tredje häfte af Aristokratfördömandet, innehållande nämnde mitt svar, utvidgad och beledsagad af en mängd bevis på Aristokratfördömande ensidighet hos Lagerbring. — Hvilken 35 rik skörd af dylika anmärkningar kan ej göras hos eder Baden? Denna skefhet i omdömet, detta smutskastande på de högre samhällsklasserna, är icke blott historiskt orättvist, utan leder ock till hat mot allt utmärkt, mot all

öfverhet och skall slutligen göra all samhällsinrättning omöjlig. Denna öfvertygelse bidrager att sätta min penna i rörelse, ehuru den förnämligast ledes af vetenskapligt intresse. Men min strid blir lång och svår. De historiska sanningar, jag framdragit och bestyrkt, skulle redan vara nästan allmänt erkända. Men man vill ej erkänna ens dagsklara sanningar; ty man vill i förra Aristokratiens synder få ännu ett skäl till att upphäfvva vår Ständerrepresentation, som dock blott behöfver förenklas. — Man vill äfven, *coute qui coute*, upprätthålla Geijer, som är demokratiens största och enda vetenskapliga autoritet. Geijer har stort, men ett oklart, sväfvande snille, utan klarhet, utan bestämdhet. Han har eller har haft stor historisk kunskap; men något djupare studium af källorna, något strängare arbete på sitt ämne, har han nu på många år ej använt. Han har nöjt sig med att skriva granna fraser, dikterade af hans snille, men jäfvade af verkligheten. Blandverket har uppehållits af hans snille, hans namn och förra förtjenster. Till 1837 var han förnämsta stödet för det rojala, ultrakonservativa partiet i Sverge, blef derföre af detsamma upphöjd till en osviklig historisk autoritet, höjd öfver all tvekan, alla fel. År 1838 öfvergick han till den ultraliberala sidan, och blef nu dess heros, dess *αυτος ερα*. De voro glada att på sin sida få någon vetenskaplig autoritet; och så skulle han upphöjas till värde motsvarande alla andra litteratörers. Konservativa partiet, bundet af sina förra lofsånger, kunde ej motsäga det liberala beprisandet. — Se der, de konjunktur-förhållande, som för tillfället upplyftat Geijer till en höjd, som han, enligt mitt omdöme, aldrig kan hos efterwerlden bibehålla. — Att han har snille och stora förtjenster dock alltid och gerna erkändt.

Nej nu nog om detta. Jag besvärar Eder förmycket med mina egna förhållanden. Förlåt!

Underrättelsen om Eder sjuklighet oroad mig. Mätte anledningarna der-till upphöra!

Våren 1848 ämnar jag besöka arkiven i Köpenhamn och Paris. Det vore glädjande att då få träffa Eder vid god hälsa och under ömsesidig hugnad få mundtligt försäkra Eder om den varma vänskap och tillgifvenhet hvarmed jag tecknar

Eder trofaste Vän
And. Fryxell.